

Službeni list

Europske unije

C 342

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 65.
6. rujna 2022.

Sadržaj

EUROPSKI PARLAMENT

ZASJEDANJE 2021.–2022.

Dnevne sjednice od 14. do 17. veljače 2022.

USVOJENI TEKSTOVI

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Europski parlament

utorak, 15. veljače 2022.

2022/C 342/01	Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o izazovima za urbana područja u razdoblju nakon pandemije bolesti COVID-19 (2021/2075(INI))	2
2022/C 342/02	Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o učinku nacionalnih poreznih reformi na gospodarstvo EU-a (2021/2074(INI))	14
2022/C 342/03	Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju GMB151 (BCS-GM151-6), sastoje se ili su proizvedeni od nje, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D075506/01 – 2021/2947(RSP))	22
2022/C 342/04	Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu provedbene direktive Komisije o produljenju odobrenja za stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 (BCS-GHØØ2-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D076839/01 – 2021/3006(RSP))	29

HR

srijeda, 16. veljače 2022.

2022/C 342/05	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2021. (2021/2063(INI))	35
2022/C 342/06	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Provedbenom izvješću o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima (2020/2085(INI))	45
2022/C 342/07	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o godišnjem izvješću o radu Europskog ombudsmana za 2020. (2021/2167(INI))	58
2022/C 342/08	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Europskoj strategiji za energiju iz obnovljivih izvora na moru (2021/2012(INI))	66
2022/C 342/09	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o ocjeni provedbe članka 50. UEU-a (2020/2136(INI))	78
2022/C 342/10	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o provedbi Šeste direktive o PDV-u: što je potrebno kako bi se smanjio porezni jaz u Uniji (2020/2263(INI))	88
2022/C 342/11	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o provedbi Direktive 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sigurnosti igračkara (Direktiva o sigurnosti igračkara) (2021/2040(INI))	99
2022/C 342/12	Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o jačanju Europe u borbi protiv raka – prema sveobuhvatnoj i koordiniranoj strategiji (2020/2267(INI))	109

četvrtak, 17. veljače 2022.

2022/C 342/13	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2021. (2021/2182(INI))	148
2022/C 342/14	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2021. (2021/2183(INI))	167
2022/C 342/15	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2021. (2021/2181(INI))	191
2022/C 342/16	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o suzbijanju nezarinskih i neporeznih prepreka na jedinstvenom tržištu (2021/2043(INI))	212
2022/C 342/17	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. s preporukama Komisiji o statutu za europska prekogranična udruženja i neprofitne organizacije (2020/2026(INL))	225
2022/C 342/18	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o osnaživanju mladih u Europi: zapošljavanje nakon pandemije i socijalni oporavak (2021/2952(RSP))	265
2022/C 342/19	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o prioritetima EU-a za 66. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena (2022/2536(RSP))	276
2022/C 342/20	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o nedavnim zbivanjima u području ljudskih prava u Filipinima (2022/2540(RSP))	281
2022/C 342/21	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o smrtnoj kazni u Iranu (2022/2541(RSP))	286
2022/C 342/22	Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o političkoj krizi u Burkini Faso (2022/2542(RSP))	290

PREPORUKE

Europski parlament

četvrtak, 17. veljače 2022.

2022/C 342/23	Preporuka Europskog parlamenta Vijeću od 17. veljače 2022. o preporuci Europskog parlamenta Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o korupciji i ljudskim pravima (2021/2066(INI))	295
---------------	---	-----

II. Informacije

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

Europski parlament

utorak, 15. veljače 2022.

2022/C 342/24	Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Eleni Jončevoj (2019/2155(IMM))	307
2022/C 342/25	Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za zaštitu povlastica i imuniteta Mariju Borgheziju (2021/2159(IMM))	310
2022/C 342/26	Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Jörgu Meuthenu (2021/2160(IMM))	311
2022/C 342/27	Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Álvaro Amaru (2021/2082(IMM))	313

III. Pripremni akti

Europski parlament

utorak, 15. veljače 2022.

2022/C 342/28	Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu odluke Vijeća o pristupanju, u ime Europske unije, Konvenciji o očuvanju i upravljanju ribolovnim resursima otvorenog mora u sjevernom Pacifiku (12617/2021 – C9-0420/2021 – 2021/0184(NLE))	315
2022/C 342/29	Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o brojčanom sastavu međuparlamentarnih izaslanstava (2022/2547(RSO))	316
2022/C 342/30	Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Delegiranoj uredbi Komisije od 5. studenog 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu u pogledu razdoblja i datuma neprihvatljivosti zahtjeva za potporu (C(2021)7701 – 2021/2961(DEA))	319

srijeda, 16. veljače 2022.

2022/C 342/31	Amandmani koje je donio Europski parlament 16. veljače 2022. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa dokumentiranja ulova plavoperajne tune (<i>Thunnus thynnus</i>) i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 640/2010 (COM(2020)0670 – C9-0336/2020 – 2020/0302(COD))	320
---------------	---	-----

2022/C 342/32	<p>Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva iz Francuske – EGF/2021/005/FR/Airbus (COM(2021)0698 – C9-0011/2022 – 2021/0363(BUD))</p>	324
2022/C 342/33	<p>P9_TA(2022)0035</p> <p>Željeznice: produljenje privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada – COVID-19 ***I</p> <p>Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2020/1429 u pogledu trajanja referentnog razdoblja za primjenu privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada za korištenje željezničke infrastrukture (COM(2021)0832 – C9-0001/2022 – 2021/0437(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2021)0437</p> <p>Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 16. veljače 2022. radi donošenja Uredbe (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2020/1429 u pogledu trajanja referentnog razdoblja za primjenu privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada za korištenje željezničkom infrastrukturom</p>	328
2022/C 342/34	<p>P9_TA(2022)0036</p> <p>Makrofinancijska pomoć Ukrajini ***I</p> <p>Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju makrofinancijske pomoći Ukrajini (COM(2022)0037 – C9-0028/2022 – 2022/0026(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2022)0026</p> <p>Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 16. veljače 2022. radi donošenja Odluke (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju makrofinancijske pomoći Ukrajini</p>	329
četvrtak, 17. veljače 2022.		
2022/C 342/35	<p>P9_TA(2022)0046</p> <p>Zaštita radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim, mutagenim i reproduktivno toksičnim tvarima na radu ***I</p> <p>Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (COM(2020)0571 – C9-0301/2020 – 2020/0262(COD))</p> <p>P9_TC1-COD(2020)0262</p> <p>Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 17. veljače 2022. radi donošenja Direktive (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnikâ od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu</p>	330
2022/C 342/36	<p>Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o stajalištu Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 1999/62/EZ, 1999/37/EZ i (EU) 2019/520 u pogledu naknada koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastrukture za vozila (10542/1/2021 – C9-0423/2021 – 2017/0114(COD))</p>	332

OZNAKE POSTUPAKA

- * postupak savjetovanja
- *** postupak suglasnosti
- ***I redovni zakonodavni postupak, prvo čitanje
- ***II redovni zakonodavni postupak, drugo čitanje
- ***III redovni zakonodavni postupak, treće čitanje

(Vrsta postupka ovisi o pravnoj osnovi predloženoj u nacrtu akta.)

Amandmani Parlamenta:

Novi tekst piše se **podobljanim kurzivom**. Brisanja se označuju simbolom **■** ili precrtanim tekstom. Zamjene se označuju isticanjem novog teksta **podobljanim kurzivom** i brisanjem ili precrtavanjem zamijenjenog teksta.

EUROPSKI PARLAMENT

ZASJEDANJE 2021.–2022.

Dnevne sjednice od 14. do 17. veljače 2022.

USVOJENI TEKSTOVI

utorak, 15. veljače 2022.

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0022

Izazovi za urbana područja u razdoblju nakon pandemije bolesti COVID-19

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o izazovima za urbana područja u razdoblju nakon pandemije bolesti COVID-19 (2021/2075(INI))

(2022/C 342/01)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegovu glavu XVIII.,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2020/2221 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o izmjeni Uredbe (EU) br. 1303/2013 u pogledu dodatnih sredstava i provedbenih mehanizama radi pružanja pomoći u sanaciji krize u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i njezinih socijalnih posljedica te u pripremi zelenog, digitalnog i otpornog oporavka gospodarstva (REACT-EU) ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike ⁽²⁾ (Uredba o zajedničkim odredbama),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Amsterdamski pakt kojim se uspostavlja plan EU-a za gradove, koji su 30. svibnja 2016. odobrili ministri EU-a odgovorni za urbana pitanja,

⁽¹⁾ SL L 437, 28.12.2020., str. 30.

⁽²⁾ SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

⁽³⁾ SL L 231, 30.6.2021., str. 60.

⁽⁴⁾ SL L 231, 30.6.2021., str. 94.

⁽⁵⁾ SL L 231, 30.6.2021., str. 1.

utorak, 15. veljače 2022.

- uzimajući u obzir sporazum donesen 12. prosinca 2015. na 21. sastanku Konferencije stranaka UNFCCC-a (COP21) održanom u Parizu (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030., posebno 11. cilj održivog razvoja o održivim gradovima i zajednicama,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. rujna 2015. o urbanoj dimenziji politika EU-a ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2018. o ulozi regija i gradova EU-a u provođenju Pariškog sporazuma s konferencije COP 21 o klimatskim promjenama ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. srpnja 2018. o ulozi gradova u institucionalnom okviru Unije ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o Europskoj godini zelenijih gradova 2022. ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o pristupu pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja za sve ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir deklaraciju o planu EU-a za gradove koju su ministri nadležni za teritorijalnu koheziju i urbana pitanja dogovorili 10. lipnja 2015.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 24. lipnja 2016. o Programu EU-a za gradove,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. o europskom zelenom planu (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. srpnja 2014. naslovljenu „Urbana dimenzija politika EU-a – ključne značajke Plana EU-a za gradove” (COM(2014)0490),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. lipnja 2021. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja” (COM(2021)0345),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. ožujka 2021. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.” (COM(2021)0101),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 7. listopada 2020. naslovljenu „Unija jednakosti: strateški okvir EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma” (COM(2020)0620),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.” (COM(2020)0698),
- uzimajući u obzir Novu povelju iz Leipziga o transformativnoj snazi gradova za opće dobro, donesenu na neformalnom sastanku ministara održanom 30. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir Novi plan za gradove usvojen na Konferenciji UN-a o stanovanju i održivom gradskom razvoju (Habitat III), održanoj u Quitu (Ekvador) 20. listopada 2016.,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije o stanju u europskim gradovima iz 2016.,
- uzimajući u obzir vodeću globalnu inicijativu UN-a za žene „Sigurni gradovi i sigurni javni prostori za žene i djevojčice”,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koja je 11. svibnja 2011. otvorena za potpisivanje u Istanbulu („Istanbulska konvencija”),

⁽⁶⁾ SL C 316, 22.9.2017., str. 124.

⁽⁷⁾ SL C 162, 10.5.2019., str. 31.

⁽⁸⁾ SL C 118, 8.4.2020., str. 2.

⁽⁹⁾ SL C 385, 22.9.2021., str. 167.

⁽¹⁰⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 145.

utorak, 15. veljače 2022.

- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja te Odbora za promet i turizam,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za regionalni razvoj (A9-0352/2021),
- A. budući da su gradovi i dalje najizloženiji krizi prouzročenoj bolešću COVID-19, uz sve manju gospodarsku aktivnost, visoke stope zaraze, niske stope procijepljenosti i često neodgovarajuće resurse; budući da je pandemija pogoršala već raširene nedostatke u urbanim područjima i razotkrila njihove slabosti;
- B. budući da su pandemijom produbljene dugotrajne nejednakosti unutar gradova; budući da su osobe u ranjivom položaju postale još ranjivije; budući da se gradovi suočavaju s izazovima kao što su pristup cjenovno pristupačnom stanovanju, beskućništvo, socijalna isključenost, siromaštvo, nedostatak pristupa javnim, zdravstvenim i drugim ključnim uslugama;
- C. budući da 72 % ljudi u EU-u živi u većim i manjim gradovima; budući da veći i manji gradovi moraju biti izravno uključeni u oporavak od pandemije bolesti COVID-19; budući da se u okviru napora za oporavak mora stremiti uklanjanju dugotrajnih slabosti i da oni moraju nadilaziti uklanjanje zdravstvenih posljedica bolesti COVID-19 kako bi se iskorijenile trajne nejednakosti;
- D. budući da je pandemija utjecala na rodnu ravnopravnost, što će gradovi i funkcionalna urbana područja morati uzeti u obzir; budući da su zahtjevi za karantenu i ograničavanje socijalnih kontakata izložili žene većem riziku od rodno uvjetovanog nasilja, a istodobno se ograničio pristup žena mrežama za potporu, socijalnim uslugama te ustanovama za spolno i reproduktivno zdravlje;
- E. budući da su velegradska područja najneravnopravnija kada je riječ o pristupu ključnim resursima kao što su zdravstvena zaštita, obrazovanje i digitalizacija, posebno za osobe u ranjivom položaju; budući da su potrebni trajniji naponi u borbi protiv višestrukih oblika diskriminacije i nejednakosti;
- F. budući da je digitalni jaz intersekcijski i zahvaća sve kategorije, uključujući rodne i generacijske razlike te razlike u socijalnom statusu, te se pogoršava tijekom pandemije bolesti COVID-19; budući da mnoga kućanstva i obrazovne ustanove nemaju pristup odgovarajućoj najnovijoj digitalnoj opremi;
- G. budući da se procjenjuje da je gubitak radnih mjesta veći u velikim gradovima nego drugdje, što posebno teško pogađa niskokvalificirane radnike, samozaposlene osobe i radnike migrante te one s nesigurnim ugovorima; budući da je rizik od nezaposlenosti najveći među mladima čije su obrazovanje, osposobljavanje i osobni razvoj poremećeni, a mnogi od njih nisu pronašli stažiranje ili naukovanje koji su potrebni za završetak studija;
- H. budući da je pandemija bolesti COVID-19 značajno utjecala na sektore kulture i sporta, što je dovelo do gospodarske recesije i gubitka radnih mjesta; budući da urbana područja, posebno velegradska područja, moraju izdvojiti odgovarajuća sredstva za sektore kulture i sporta kako bi se omogućio osobni razvoj njihovih stanovnika;
- I. budući da su gradovi i funkcionalna urbana područja, kao što su velegradska područja, ključni gospodarski stupovi za poticanje rasta, otvaranje radnih mjesta i jačanje konkurentnosti Unije u globaliziranom gospodarstvu; budući da funkcionalna urbana područja i gradovi srednje veličine, unatoč velikim razlikama u kvaliteti usluga između urbanih i ruralnih područja, mogu imati poticajnu ulogu za privlačnost i razvoj ruralnih područja te osigurati svojim okolnim ruralnim i rijetko naseljenim područjima pristup određenim uslugama;
- J. budući da su u urbanim područjima, osim cijelog popisa postojećim izazova, prisutni i izazovi klimatske krize te demografski izazovi; budući da mnoštvo izazova u konačnici zahtijeva odgovor koji se temelji na integriranom pristupu koji objedinjuje različite sektore te traži rješenja koja odgovaraju potrebama sektorâ;

utorak, 15. veljače 2022.

- K. budući da su zahtjevi u pogledu držanja fizičkog razmaka istaknuli nedostatak odgovarajućih parkova, zelenih površina i vanjskih objekata za rekreaciju, kao i na nedostatak odgovarajuće, sigurne prometne infrastrukture i alternativne prometne infrastrukture u funkcionalnim urbanim područjima i oko njih;
- L. budući da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 pogoršala izazove kao što su prijevoz hrane i lijekova te pružanje zdravstvenih usluga i istaknula je ozbiljne nedostatke u medicinskoj infrastrukturi i stručnom osposobljavanju za zdravstvene radnike kad je riječ o odgovoru na pandemije ili druge hitne zdravstvene situacije;
- M. Budući da je pravo na stanovanje univerzalno pravo i stoga bi države članice trebale uspostaviti posebne strategije i odgovarajuće mjere za prevladavanje prepreka za pravo na stanovanje; budući da je potrebno ulagati u cjenovno pristupačno stanovanje;
- N. budući da su ta urbana područja odgovorna za najveći udio potrošnje energije i emisija stakleničkih plinova u EU-u te imaju ključnu ulogu u borbi Unije protiv klimatskih promjena; budući da će u velikim i malim gradovima te funkcionalnim urbanim područjima biti potrebna opsežna izgradnja i stvaranje kružnog gospodarstva kako bi se ublažile emisije stakleničkih plinova, ograničilo globalno zagrijavanje, smanjilo zagađenje, reciklirao otpad i osigurala održivost gospodarstva;
- O. budući da se očekuje da će se do 2050. na globalnoj razini stanovništvo u gradovima povećati za do tri milijarde ljudi te će dvije trećine globalnog stanovništva živjeti u gradovima i potrošiti će 75 % svjetskih prirodnih resursa te proizvesti 50 % otpada na svjetskoj razini i više od 60 % emisija stakleničkih plinova;
- P. budući da javni promet ima važnu ulogu u borbi protiv siromaštva u pogledu prijevoza; budući da postoji hitna potreba za brzim povećanjem ulaganja u održivi javni promet i poboljšanje njegova pristupa te u infrastrukturu za pješčenje i biciklizam te sigurnost sudionika u cestovnom prometu, a posebno korisnika sa smanjenom pokretljivošću i drugim vrstama invaliditeta;
- Q. budući da se svi europski gradovi suočavaju s rekordnim porastom cijena energije koji bi mogao utjecati na gospodarski oporavak nakon pandemije;
- R. budući da je višerazinsko upravljanje, uključujući aktivno sudjelovanje gradskih tijela, na temelju koordiniranog djelovanja EU-a, država članica te regionalnih i lokalnih vlasti kao i u skladu s načelom partnerstva utvrđenim u Uredbi o zajedničkim odredbama, ključan element za oblikovanje i provedbu svih programa EU-a; budući da su gradske vlasti nadležne za odabir projekata u okviru financiranja iz Europskog fonda za regionalni razvoj za održivi gradski razvoj i u okviru nove Europske urbane inicijative, kojom se zamjenjuju Inovativne mjere za gradove za novo programsko razdoblje i nude se dodatne mogućnosti za ispitivanje novih rješenja i pristupa, uključujući onih kojima se podupiru urbana područja u razdoblju nakon bolesti COVID-19;

Uključivi gradovi

1. prepoznaje društvenu, gospodarsku, teritorijalnu, kulturnu i povijesnu raznolikost urbanih područja diljem Unije te ističe potrebu za rješavanjem izazova kao što su segregacija i siromaštvo;
2. ističe da, iako gustoća naseljenosti gradova ima mnoge prednosti u pogledu održivog života, visoka koncentracija stanovništva u određenim urbanim područjima može također utjecati na cjenovnu pristupačnost stanovanja, razinu onečišćenja, kvalitetu života te rizik od diskriminacije, siromaštva, nejednakosti i socijalne isključenosti;
3. ističe da je pandemija bolesti COVID-19 naglasila trend depopulacije u slabije razvijenim urbanim područjima, koja često nemaju dovoljno vlastitih prihoda za pružanje kvalitetnih javnih usluga stanovnicima; potiče Komisiju da pruži preporuke i potakne razmjenu najboljih praksi među državama članicama u pogledu administrativno-teritorijalne organizacije i reformi;
4. poziva države članice da razviju mjere pozitivnog djelovanja kojima se promiče uključivanje marginaliziranih zajednica, kao što su osobe s invaliditetom, izoliranije starije osobe, beskućnici, migranti i izbjeglice te etničke manjine, kao što su Romi; poziva na to da se financijske potrebe, među ostalim one urbanih, posebno velegradskih područja, usmjere na lokalnu razinu te na regionalnu, nacionalnu razini i razinu EU-a kako bi se na održiv način pružila potpora tim

utorak, 15. veljače 2022.

marginaliziranim zajednicama; podsjeća da su, osim dostatnih nacionalnih sredstava, strukturni fondovi ključni za uspješnu provedbu političkih mjera predloženih u strateškom okviru EU-a za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma; naglašava ulogu koju gradske vlasti imaju u osiguravanju da te mjere odražavaju stvarne potrebe romskih zajednica;

5. naglašava ključnu ulogu gradske pristupačnosti kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo da u potpunosti ostvare svoje pravo na mobilnost, studiranje i rad; poziva Komisiju da promiče potpunu uključivost i da osigura pristup financiranju za urbani razvoj kako bi se osobama s invaliditetom osigurala pristupačnost;

6. naglašava da bi za oporavak gradskih gospodarstava gdje nitko nije zapostavljen ulaganja i reforme trebali dovesti do stabilnih i visokokvalitetnih radnih mjesta, poboljšane javne infrastrukture i usluga, pojačanog socijalnog dijaloga te potpore uključivanju i integraciji skupina u nepovoljnom položaju, kao što je jačanje sustava socijalne zaštite i socijalne skrbi;

7. naglašava da je potrebno uspostaviti okvir EU-a u cilju potpore lokalnim i nacionalnim strategijama za borbu protiv beskućništva i osigurati jednak pristup dostojanstvenom stanovanju za sve promicanjem integriranog pristupa koji kombinira potporu za stanovanje sa socijalnom skrbi i zdravstvenim uslugama te aktivnim uključivanjem;

8. poziva Komisiju, države članice te lokalne i regionalne vlasti da uspostave posebne strategije i odgovarajuće mjere za prevladavanje prepreka pravu na stanovanje kao što su diskriminacija, financijalizacija, špekulacija, turistifikacija, štetne prakse kreditiranja i prisilne deložacije;

9. naglašava da bi se usluge od općeg gospodarskog interesa u stanovanju trebale uglavnom voditi posebnim zahtjevima koje određuju nacionalna, regionalna ili lokalna tijela jer ta tijela imaju sposobnost utvrđivanja i rješavanja stambenih potreba i životnih uvjeta različitih skupina koji se mogu uvelike razlikovati između ruralnih i urbanih područja, budući da ta tijela imaju presudnu ulogu u dobro usmjerenom donošenju odluka; potiče Komisiju da prilagodi definiciju ciljne skupine socijalnog stanovanja i stanovanja financiranog javnim sredstvima u pravilima o uslugama od općeg gospodarskog interesa kako bi se nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima omogućilo da podrže stanovanje za sve skupine čija se potreba za pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja ne može ispuniti pod tržišnim uvjetima, osiguravajući istodobno da se financijska sredstva dodijele najugroženijim skupinama, kako bi se deblokirala ulaganja i osigurala cjenovno pristupačne mogućnosti stanovanja, neutralnost najma stambenih prostora i održiv urbani razvoj te izgradile socijalno raznolike četvrti i ojačala socijalna kohezija;

10. poziva Komisiju i države članice da dodatno povećaju ulaganja u socijalno, javno, energetske učinkovito, primjereno i cjenovno pristupačno stanovanje te u rješavanje problema beskućništva i stambene isključenosti u EU-u; u tom pogledu poziva na ulaganja putem Europskog fonda za regionalni razvoj, Fonda za pravednu tranziciju, fonda InvestEU, fonda ESF+, programa Obzor Europa i *NextGenerationEU*, a posebno putem Mehanizma za oporavak i otpornost, Investicijske inicijative kao odgovora na koronavirus i Investicijske inicijative kao odgovora na koronavirus plus; poziva na veću suradnju među tim instrumentima; pozdravlja financiranje zajmova za socijalno i cjenovno pristupačno stanovanje putem fonda InvestEU i šireg portfelja Europske investicijske banke (EIB); poziva Komisiju i države članice da uključe socijalni napredak kao prioritet ulaganja, zajedno sa zelenim i digitalnom tranzicijom, u Mehanizam za oporavak i otpornost kako bi zaštitile ranjive osobe od negativnog učinka aktualne krize i uključile socijalne planove napretka u planove za oporavak i otpornost te navele kako će se provoditi načela europskog stupa socijalnih prava i pri čemu će cilj biti socijalna ulaganja, uključujući ulaganja u socijalno stanovanje; hitno poziva Komisiju da osigura da financiranje EU-a i financiranje Europske investicijske banke postanu pristupačniji lokalnim i regionalnim pružateljima socijalnih i javnih cjenovno pristupačnih mogućnosti stanovanja; poziva Europsku investicijsku banku da pokuša povećati relevantno usmjeravanje ciljanom tehničkom pomoći i bližom suradnjom s financijskim posrednicima i državama članicama;

11. ističe socioekonomske izazove urbanih središta, posebno velegradskih područja sa znatnim brojem migranata i izbjeglica te drugih stanovnika u ranjivom položaju; podsjeća da gradovi imaju ključnu ulogu u izgradnji uključivih, pristupačnih i otvorenih zajednica u kojima nitko nije zapostavljen;

utorak, 15. veljače 2022.

12. napominje da migracije izravno utječu na uključivost gradova i iziskuju prilagođene političke odgovore; ističe potencijal akcijskog plana EU-a za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027. u izgradnji uključivih i povezanih društava i usmjeravanjem programa na najzapostavljenije četvrti; također prima na znanje da su strategije lokalnog razvoja koje predvodi zajednica jedan od ključnih instrumenata za otvaranje novih radnih mjesta, smanjenje siromaštva i poboljšanje pristupa uslugama u urbanim područjima;

13. ističe da su u zapostavljenim urbanim područjima djeca često izložena višestrukim čimbenicima rizika, kao što su loši stambeni uvjeti, diskriminacija, nasilje i nejednak pristup uslugama kao što su skrb za djecu, zdravstvena zaštita i obrazovanje; poziva države članice da podrže lokalne sustave jamstva za djecu kako bi se riješili posebni izazovi siromaštva djece u urbanim područjima;

14. ističe ulogu gradova u pogledu rodne ravnopravnosti i podsjeća da bi se u skladu s Uredbom o zajedničkim odredbama u svim mjerama koje se provode u okviru kohezijske politike rodna ravnopravnost trebala uzeti u obzir kao vodeće načelo tijekom njihove pripreme, provedbe, praćenja i evaluacije; ističe da bi se tijekom djelovanja usmjerenog na premošćivanje jaza među spolovima u okviru kohezijske politike trebao primijeniti međusektorski pristup kojim se poduzimaju odgovarajući koraci za sprječavanje bilo kakve diskriminacije na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili rodne orijentacije i koji se temelji na nacionalnim strateškim okvirima za rodnu ravnopravnost; nadalje, naglašava da korisnici programa kohezijske politike ne bi trebali donositi nikakve diskriminirajuće politike, najmanje one usmjerene protiv manjina, kao što je zajednica LGBTI; potiče odbijanje zahtjeva potencijalnih korisnika, uključujući regionalna ili lokalna tijela, koji su usvojili diskriminatorne politike prema pripadnicima LGBTI zajednice, kao što je proglašenje „zona bez LGBT-ja“;

15. ističe da su, osim zdravstvenih rizika, žene također osjetljivije na gospodarske rizike povezane s pandemijom bolesti COVID-19; prepoznaje da su za gospodarski oporavak gradova u kontekstu nakon pandemije ključni potpora ženama u formalnim i neformalnim sektorima te bolje uključivanje žena u planiranje politika za regionalni i urbani razvoj usmjerenih na osmišljavanje rodno uključivih gradova i zajednica;

16. ističe raširene razlike u podacima među spolovima u području kohezijske politike i urbanističkog planiranja te poziva države članice da uvedu metode prikupljanja podataka u okviru kojih se koriste podaci razvrstani po spolu;

17. ističe činjenicu da je pandemija bolesti COVID-19 dovela do porasta nasilja u obitelji; poziva države članice da dodijele sredstva za kohezijsku politiku i mobiliziraju gradske vlasti kako bi se odgovorilo na porast rodno uvjetovanog nasilja na globalnoj razini; potiče gradove EU-a da razviju, provedu i ocijene sveobuhvatne pristupe za sprečavanje spolnog uznemiravanja i rodno uvjetovanog nasilja na javnim mjestima te odgovora na njih obvezujući se na poštovanje načela globalne vodeće inicijative UN-a za žene pod nazivom „Sigurni gradovi i sigurni javni prostori za žene i djevojčice“;

18. poziva sve države članice da hitno zaključe ratifikaciju Istanbulske konvencije o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama; traži od Komisije da predloži zakonodavstvo za rješavanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja i da poduzme potrebne korake za utvrđivanje rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta koje će se uvrstiti u članak 83. stavak 1. UFEU-a;

19. prepoznaje opterećenje žena kao primarnih skrbnika u formalnom i neformalnom okružju te društvenu vrijednost te skrbi, posebno tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19; ističe da 80 % ukupne skrbi u EU-u pružaju (neplaćeni) neformalni njegovatelji, od kojih su 75 % žene; ističe važnu ulogu europskih strukturnih fondova u osiguravanju ulaganja u usluge skrbi; pozdravlja namjeru Komisije da predloži europsku strategiju za skrb;

20. skreće pozornost na nezaposlenost, a posebno nezaposlenost mladih, koju je pandemija bolesti COVID-19 dodatno pogoršala; poziva države članice da aktivno uključe gradske vlasti u osmišljavanje programa koji ispunjavaju potrebe mladih u gradovima i u oblikovanje politika usmjerenih na mentalno zdravlje i dobrobit mladih, što je posebno ključno u kontekstu nakon pandemije bolesti COVID-19;

utorak, 15. veljače 2022.

Održivi gradovi

21. naglašava važnost održivog urbanog razvoja, uključujući održiv i cjenovno pristupačan javni prijevoz, za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju Unije, kvalitetu života njezina stanovništva i za postizanje njezinih ciljeva klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.; podsjeća na mogućnosti koje urbanim područjima nudi nova europska inicijativa Bauhaus i njezina vodeća načela koja uključuju održivost, višerazinsko upravljanje, estetiku i uključenost;

22. uviđa da se mora provesti usklađena strategija za odgovor na bolest COVID-19 te se trebaju provesti zelena i digitalna tranzicija kako bi se postigao gospodarski oporavak kojim se ubrzava održiva tranzicija;

23. poziva Uniju i države članice da, u skladu sa svojim obvezama iz Pariškog sporazuma i ciljeva održivog razvoja UN-a, daju prednost i pruže potporu okvirima kružnog gospodarstva, ulaganjima u obnovljivu energiju, održivoj i cjenovno pristupačnoj gradskoj i prigradskoj mobilnosti (posebno mreži biciklističkih staza), alternativnoj prometnoj infrastrukturi u urbanim područjima i oko njih, pravilnom održavanju postojeće infrastrukture i brzom ulaganju u zelenu infrastrukturu, parkove, vanjske zelene objekte i objekte za rekreaciju i poštovanju načela „nenanošenja štete” i „energetska učinkovitost na prvom mjestu”; napominje da su inicijative poput novog europskog Bauhaua prilika da urbana područja predstavljaju obnovu⁽¹¹⁾ i projekte kojima se prednost daje kružnom gospodarstvu, održivosti i biološkoj raznolikosti; ohrabren je činjenicom da je novi europski Bauhaus posvećen participativnom i transdisciplinarnom pristupu izgradnji održivog okruženja u kojemu ljudi mogu živjeti;

24. smatra da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 ukazala na potrebu za novim rješenjima urbanističkog planiranja i rješenjima za mobilnost kako bi urbana područja postala otpornija te kako bi se mogla prilagoditi potražnji za mobilnošću te da bi kriza trebala biti prilika za smanjenje prometnih zagušenja i emisija stakleničkih plinova; poziva na ulaganja u promicanje gradske mobilnosti s pomoću ekološki prihvatljivih prometnih sustava; ističe potrebu za promicanjem i razvojem održivog sustava javnog prijevoza u gradskim područjima te za prilagođavanjem kapaciteta javnog prijevoza rastućoj potražnji za svakodnevnim putovanjima na posao u gradska središta ili iz njih; poziva države članice da preispitaju svoja ulaganja u gradsku mobilnost i da prednost daju digitalnoj infrastrukturi od koje će imati koristi svi putnici, uključujući osobe sa smanjenom mobilnosti;

25. pozdravlja namjeru Komisije da u suradnji s gradovima i državama članicama osigura da svi veliki gradovi i urbana čvorišta u transeuropskoj prometnoj mreži (TEN-T) do 2030. izrade planove održive urbane mobilnosti; u tom pogledu poziva Komisiju i države članice da u bliskoj suradnji s regijama i gradovima, posebno u prekograničnom kontekstu, pojačaju i dovrše infrastrukturu za dostavu do odredišta koja nedostaje, kao i multimodalne i prekogranične veze u cijeloj mreži TEN-T; ističe da se mnoge europske luke nalaze u blizini urbanih središta i važna su prometna čvorišta u mreži TEN-T;

26. smatra da bi Komisija trebala zajamčiti da pristup programima financiranja EU-a za urbanu mobilnost, kao što su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond i Instrument za povezivanje Europe, bude uvjetovan postojećim ili budućim planovima održive urbane mobilnosti; naglašava da kohezijska politika može pomoći u iskorištavanju potencijala umjetne inteligencije i modela pametnih gradova, na primjer, poboljšavanjem administrativnih kapaciteta i digitalnih vještina, te bi trebala financijskim sredstvima i s time povezanom potporom poticati pomak s eksperimentiranja na proširenje inicijativa za pametne gradove; poziva Komisiju da razmotri načine pružanja potpore gradovima u pripremi planova održive urbane mobilnosti u skladu s najvišim standardima; naglašava da bi Komisija, države članice i regije trebali pomoći lokalnim vlastima u ostvarenju tog cilja kad god je to moguće; nadalje pozdravlja namjeru Europske investicijske banke da u suradnji s javnim tijelima pruži potporu ambicioznim programima ulaganja kojima se promiče održiva mobilnost na lokalnoj i regionalnoj razini, među ostalim putem planova održive urbane mobilnosti i projekata u području javnog prijevoza;

27. ističe da su mjere ograničavanja kretanja i sanitarne mjere znatno utjecale na potražnju za mobilnošću i izbor načina prijevoza, što je dovelo do toga da se ljudi manje koriste javnim prijevozom; poziva na razmjenu najboljih praksi u pogledu provedbe jedinstvenog i multimodalnog sustava izdavanja karata kojim bi se ljudima omogućilo da se na jednostavniji i sigurniji način kreću između urbanih područja u EU-u i unutar njih;

⁽¹¹⁾ COM(2020)0662.

utorak, 15. veljače 2022.

28. poziva Komisiju da potiče razmjenu najboljih praksi među gradskim područjima u pogledu održivog urbanizma i infrastrukture, zelenog urbanističkog planiranja, čiste energije, energetske učinkovitosti, javnog prijevoza bez emisija, mobilnosti pješaka i biciklista, učinkovitog upravljanja vodnim resursima te održivog i kružnog gospodarenja otpadom;
29. poziva na reviziju smjernica Komisije za razvoj i provedbu planova održive gradske mobilnosti; poziva na to da se tim planovima potiče multimodalnost i da se riješe posljedice prekomjerne koncentracije stanovništva u određenim urbanim područjima, kao što su prometne gužve i sve veći troškovi prijevoza, primjerice uravnoteženim socioekonomskim rješenjima, kako bi se zajamčilo da planovi ne budu diskriminirajući;
30. poziva Komisiju da, s obzirom na predstojeću reviziju Paketa za gradsku mobilnost, promiče koordinaciju između mjera sigurnosti i održivosti u gradskim područjima; potiče mogućnosti parkiranja na ulazu u gradska područja (kao što su sustavi „parkiraj i vozi se“) kako bi se omogućio jednostavan pristup različitim vrstama javnog prijevoza radi znatnog smanjenja gradskog zagušenja, emisija CO₂ te nadzemnih i podzemnih parkirališta u središtima grada te isto tako radi obnove i poboljšanja privlačnosti gradskih središta i privlačenja potencijalnih potrošača da podrže oslabljeni maloprodajni sektor nakon pandemije i osnaže lokalnu vrijednost;
31. ističe da će gospodarski oporavak gradova biti otežan zbog sve većih cijena energije; poziva na poduzimanje odgovarajućih koraka za unapređenje energetske unije i jačanje otpornosti europskog energetskeg tržišta; naglašava da je nužna jeftinija energija za sve u urbanim područjima; stoga potiče uspostavu opsežnih programa za izolaciju zgrada i postavljanje solarnih panela na krovove; ističe da bi trebalo osnažiti lokalne zajednice obnovljive energije kako bi se smanjila potrošnja energije, pogurati dekarbonizaciju energetskeg sustava te omogućiti da društvo ima koristi od lokalnog energetskeg tržišta;
32. poziva na poduzimanje mjera za poboljšanje kvalitete zraka u gradovima kako bi se rizici za zdravlje ljudi sveli na najmanju moguću mjeru i borbu protiv buke okoline čije su razine u urbanim područjima sve veće;
33. primjećuje da novi uređaji za osobnu mobilnost (uključujući električne romobile i električne bicikle) povećavaju broj sigurnosnih pitanja u urbanim područjima; potiče Komisiju da izda smjernice za države članice o upravljanju tim sigurnosnim pitanjima;
34. primjećuje da je zbog pandemije bolesti COVID-19 došlo do širenja sektora dostave na kućnu adresu, što je potaknulo pojavu novih vrsta rada putem platformi i poslovnih modela u urbanim područjima; prepoznaje potrebu za preporukama o sigurnosti dostavljača i o njihovu osposobljavanju za digitalne alate kojima se služe, kao što su aplikacije i interaktivne platforme;
35. podsjeća da se gotovo 40 % svih smrtnih slučajeva u prometnim nesrećama u Europi događa u urbanim područjima; ponavlja da je prekoračenje brzine ključni čimbenik u oko 30 % prometnih nesreća sa smrtnim ishodom i otežavajući čimbenik u većini nesreća; poziva Komisiju da u okviru svoje predstojeće preporuke o brzini utvrdi najveću dopuštenu brzinu od 30 km/h kao zadanu vrijednost u stambenim područjima i područjima s velikim brojem pješaka i biciklista, uz mogućnost većih najviših dopuštenih brzina na glavnim cestama i uz odgovarajuću zaštitu za nezaštićene sudionike u prometu; pozdravlja činjenicu da je EU ponovno potvrdio svoj dugoročni strateški cilj približavanja nultoj stopi smrtnih slučajeva i teških ozljeda na europskim cestama do 2050. („Vizija nula“) te srednjoročni cilj smanjenja broja smrtnih slučajeva i teških ozljeda za 50 % do 2030.; stoga poziva Komisiju na bolju integraciju sigurnosti cestovnog prometa u smjernice o planovima održive urbane mobilnosti i poziva lokalna tijela na promicanje sigurnosti cestovnog prometa inicijativama za podizanje razine osviještenosti, odgovarajućim mjerama i prilikama za financiranje;
36. upozorava na to da su gradovi iznimno osjetljivi na učinke klimatskih promjena; izrazito je zabrinut zbog toga što se toplinski valovi, koji su već ekstremniji u gradovima zbog učinka urbanih toplinskih otoka, povećavaju u intenzitetu i učestalosti, dok će ekstremne oborine i plimni valovi vjerojatno dovesti do većih poplava, kao što je to bio slučaj u Europi u ljeto 2021., ili velikih snježnih oluja, kao u zimi 2020./2021., što pokazuje potrebu za znatnim povećanjem otpornosti na katastrofe u gradovima; poziva Komisiju da, prema potrebi, ojača suradnju s lokalnim vlastima s pomoću postojećih struktura, kao što su Sporazum gradonačelnika EU-a, Sporazum o zelenim gradovima i Savez gradonačelnika za europski zeleni plan, kako bi se utvrdile potrebe i izazovi povezani s klimatskim promjenama s kojima se suočavaju urbana područja, kako bi se osmislila rješenja za zelenije gradove i kako bi se ulaganja usmjerila prema lokalnim aktivnostima; potiče nacionalne, regionalne i lokalne vlasti da, osim svojih nacionalnih energetskeg i klimatskeg planova, uspostave urbane strategije za prilagodbu klimatskim promjenama kojima se potiču ulaganja za preobrazbu gradova i njihovo prilagođavanje prijetnjama klimatskeg promjena;

utorak, 15. veljače 2022.

37. ponavlja da je 30 % višegodišnjeg financijskog okvira i 37 % instrumenta *NextGenerationEU* namijenjeno za djelovanje u području klime, dok je 20 % instrumenta *NextGenerationEU* dodijeljeno za digitalnu tranziciju; poziva Komisiju da prati i državama članicama pruža smjernice i preporuke kako bi se zajamčio razvoj potrebnih vještina za postizanje dvostruke zelene i digitalne tranzicije; izražava žaljenje zbog isključivanja urbanih područja u kontekstu instrumenta *NextGenerationEU* i stoga poziva na bolju uključenost i sudjelovanje velikih i malih gradova te funkcionalnih urbanih područja u planiranje i provedbu planova za oporavak i otpornost;

38. naglašava potrebu za sadnjom većeg broja drveća i postavljanjem zelenih krovova jer se ozelenjivanjem gradova pruža važna rekreativna vrijednost za ljude te se smanjuje temperatura, apsorbira prekomjerna kišnica i stoga se suzbijaju učinci klimatskih promjena i gubitak biološke raznolikosti; ističe da će se prilagodbom zgrada kako bi se smanjila potrošnja energije i redizajniranjem gradova kako bi se povećale zelene površine i promicalo pješaćenje i biciklizam, ostvariti uštede, otvoriti nova radna mjesta, pomoći u borbi protiv energetskog siromaštva i ostvariti klimatske koristi;

39. naglašava da je predanost urbanih područja ključna za prelazak na klimatski neutralno društvo i na prosperitetno, pravedno, održivo i konkurentno gospodarstvo; napominje da u određenim slučajevima lokalnim vlastima nedostaju stručno znanje, ljudski resursi i pristup visokokvalitetnim podacima koji su potrebni za pokretanje djelovanja i postizanje napretka; stoga smatra da se izgradnja kapaciteta, tehnička potpora i financiranje moraju u potpunosti iskoristiti kako je dogovoreno u Uredbi o zajedničkim odredbama za gradske i prigradske vlasti kako bi se postigli ciljevi europskog zelenog plana i smatra da gradske vlasti ubuduće moraju imati izravan pristup financiranju EU-a;

Inovativni gradovi

40. naglašava da je digitalizacija pomogla u rješavanju određenih neposrednih izazova koji su proizašli iz pandemije, osobito tijekom razdoblja zabrane kretanja, te da je među brojnim nejednakostima koje je istaknula pandemija bolesti COVID-19 digitalni jaz ozbiljna nejednakost; primjećuje da je pandemija ubrzala digitalizaciju te da je tehnologija postala nužna za rad na daljinu, školovanje kod kuće, e-trgovinu, e-zdravstvo, e-upravu, digitalnu demokraciju i digitalnu zabavu; poziva Komisiju da pomno prati taj razvoj događaja i da zajamči potpunu usklađenost s pravnom stečevinom Unije, posebno u pogledu radničkih i socijalnih prava; podsjeća da digitalizacija i digitalna povezivost moraju biti prioritet lokalnih zajednica u njihovu oporavku; ponovno ističe važnost postojanja odgovarajućeg zakona o tržišnom natjecanju i okvira za državne potpore kojim se državama članicama pruža potpuna fleksibilnost u skladu s pravilima o državnim potporama kako bi se poduprlo gospodarstvo tijekom pandemije koronavirusa, osobito uvođenjem infrastrukture za brze širokopoasne i 5G mreže u svim gradovima neovisno o njihovoj veličini; poziva države članice da podrže povezivost, pruže opremu i osiguraju prisutnost osposobljenog osoblja u javnim, socijalnim i obrazovnim institucijama;

41. poziva na to da se uvedu mjere i politike za pravednu digitalnu tranziciju, koje bi se trebale provoditi na različitim razinama, od gradova do samog EU-a; poziva na priznavanje digitalne uključenosti kao prava svih generacija te na jasno opredjeljenje za postizanje univerzalne internetske povezivosti za gradove;

42. naglašava da bi trebalo poboljšati digitalnu pismenost kako bi se proširio pristup novim mogućnostima; smatra da se ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje mora potaknuti sveobuhvatnim programima za usavršavanje, prekvalifikaciju i cjeloživotno učenje radnika u javnim i privatnim sektorima, koji odgovaraju promjenama u potražnji za vještinama; poziva na poticanje žena i djevojčica u obrazovanju i karijerama u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM);

43. podsjeća da urbani turizam ima ključnu ulogu u osmišljavanju urbanih politika; ističe da je u većini gradova EU-a nakon pandemije došlo do pada turizma i da su morali potražiti nove i održivije načine rada za obnovu turizma, što je dovelo do veće upotrebe novih digitalnih tehnologija koje su omogućile bolje upravljanje urbanim prostorima i kretanjem urbanih turista kako bi se spriječilo stvaranje velikih skupina osoba i kako bi se spriječile rizične situacije u kontekstu pandemije;

44. ističe da knjižnice i kulturni centri osiguravaju digitalnu i socijalnu uključenost, cjeloživotno učenje i mogućnosti zapošljavanja za urbane zajednice i skupine i nepovoljnom položaju; nadalje, skreće pozornost na potrebu za dodatnim prostorima osobne i političke razmjene mišljenja;

utorak, 15. veljače 2022.

45. ističe da umjetna inteligencija omogućuje pametna urbana rješenja, uključujući učinkovitije gospodarenje energijom, vodom i otpadom te smanjenje onečišćenja, buke i prometnih zagušenja; zabrinut je što će se lokalne vlasti suočavati s brojnim digitalnim izazovima, kao što su dostupnost i pouzdanost podatkovne tehnologije, ovisnost o privatnim trećim stranama i nedostatak vještina; naglašava da tehnologije u nastajanju, kao što je umjetna inteligencija, moraju biti u skladu s etičkim kriterijima kako bi se izbjeglo umnožavanje postojećih socijalnih nejednakosti;

46. smatra da je potrebno fizički i financijski ojačati postojeće urbane strukture primarnog zdravstva; napominje da bi promjena u pružanju zdravstvene zaštite trebala potaknuti i digitalne inovacije te poboljšati integraciju skrbi s pomoću ažuriranih informacijskih kanala kako bi se osigurala usmjerenija, personalizirana, djelotvornija i učinkovitija zdravstvena zaštita; poziva države članice da surađuju s lokalnim, regionalnim i posebno gradskim tijelima na razvoju mreža za obrazovanje ljudi o upotrebi digitalne zdravstvene zaštite i digitalne javne uprave, čime bi se omogućio univerzalan i ravnopravan pristup, uz temeljitu zaštitu osjetljivih podataka i sprečavanje kiberkriminaliteta; stoga ističe ključnu ulogu država članica u podupiranju gradskih vlasti u njihovim nastojanjima da oblikuju i osiguraju digitalnu uključenost zaštitom osobnih podataka i davanjem ovlasti ljudima i lokalnim poduzećima za pristup podacima;

Gradovi koji uče

47. naglašava negativne učinke pandemije bolesti COVID-19 na obrazovanje i ističe potrebu za osiguravanjem uključenosti i pristupa obrazovanju;

48. naglašava potrebu za potporom kulturnom sektoru s obzirom na to da su kultura i kulturna baština ključni za regionalnu konkurentnost i socijalnu koheziju te pomažu u oblikovanju identiteta gradova i regija; naglašava važnost stvaranja većeg broja kulturnih lokaliteta i osiguravanja njihova oporavka nakon pandemije bolesti COVID-19, kao i potrebu da privuku više mladih;

49. ističe gospodarski i društveni doprinos te učinak kulturnog i sportskog sektora na društvo; poziva Komisiju i država članice da surađuju i dodjeljuju dovoljno nacionalnih financijskih sredstava i sredstava iz EU-a za stvaranje otporne kulturne i sportske infrastrukture i za promicanje obrazovanja za gospodarski i rekreacijski sektor, osobito za kulturu na lokalnoj razini i amaterski sport u gradskim i prigradskim područjima; potiče država članice da osmisle akcijski plan za ponovno pokretanje i poticanje otpornosti tih dvaju sektora kao važnih dijelova gospodarstva na lokalnoj i nacionalnoj razini te razini EU-a;

50. naglašava važnost zaštite prava djece i mladih te potrebu za uspostavom sustava obrazovanja i osposobljavanja koji su čvrsti, uključivi i funkcionalni te ispunjavaju stvarne potrebe ljudi u njihovim odgovarajućim urbanim područjima te koji su opremljeni za sve zdravstvene krize ili prirodne katastrofe koje bi se mogle dogoditi u budućnosti;

51. sa zabrinutošću napominje da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 imala dramatične učinke na znatan dio mladih u Europi, što se posebno očitovalo u vidu zabrinjavajuće izolacije, brojnih gubitaka radnih mjesta te narušenog obrazovanja ili osposobljavanja; ističe da je to stanje dovelo do promjena u sastavu i broju mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, što je situacija koju treba na odgovarajući način ocijeniti i utvrditi kako bi se odgovorilo na posebne izazove koji proizlaze iz krize i pomoglo državama članicama u razvoju učinkovitih strategija informiranja mladih; predlaže da Komisija provede studiju o mogućnosti razvoja zajedničkih europskih alata za mapiranje i praćenje mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih kako bi se omogućio odgovarajući politički odgovor za potporu toj posebno ranjivoj skupini u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19;

52. naglašava potrebu za ponovnim razmatranjem rješenja za revitalizaciju unutarnjih gradskih središta s obzirom na to da su ona pretrpjela negativne posljedice zbog zatvaranja poduzeća i kulturnih mjesta, gubitka radnih mjesta, gubitka privlačnosti i povećanja internetske trgovine tijekom i nakon pandemije;

utorak, 15. veljače 2022.

53. poziva države članice i regije da ponovno razmotre i osmisle obrazovnu infrastrukturu u skladu s novim razvojem događaja u nastavničkom zanimanju; poziva Komisiju i države članice da dodijele dostatna sredstva za razvoj obrazovnih ustanova te osposobljavanje nastavnika i učenika svih dobnih skupina u području stjecanja zelenih i digitalnih vještina koje su im potrebne kako bi se pripremili za budućnost; podsjeća da bi digitalizacija trebala također podrazumijevati ne samo pružanje pristupa internetu, već i opremi potrebnoj za sluzenje internetom;

54. smatra da će niz inovativnih koncepata, posebno hibridna upotreba i višefunkcionalnost gradskih prostora, pravda u pogledu korištenja zemljišta i „grad od 15 minuta“, imati ključnu ulogu u novom modelu urbanih područja EU-a;

Prilagođene političke inicijative

55. ističe da je potrebno prilagoditi se novoj stvarnosti u svjetlu pandemije bolesti COVID-19 i razmotriti novi model za urbana područja EU-a te pritom ostaviti više prostora za kreativnost, građansko sudjelovanje i eksperimentiranje; smatra da je konferencija o budućnosti Europe prilika da se gradovi u većoj mjeri uključe u procese donošenja odluka u EU-u te da im se da važna uloga u izgradnji snažnije participativne demokracije i dijaloga s građanima, uz usvajanje pristupa odozdo prema gore i ponovnog razmatranja gradskog upravljanja; ističe važnost razvoja sveobuhvatnih strategija koje se temelje na europskom zelenom planu, Europskoj digitalnoj strategiji ⁽¹²⁾ i dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a; podsjeća na posebne značajke najudaljenijih regija u skladu s člankom 349. UFEU-a;

56. priznaje da, premda EU nema izričite ovlasti u području urbanog razvoja, širok spektar inicijativa EU-a utječe na velike i male gradove te funkcionalna urbana područja; prepoznaje potrebu za jačom suradnjom na programima i politikama EU-a među urbanim područjima i unutar njih; zabrinut je zbog toga što, iako se posljednjih godina povećao broj raznih gradskih inicijativa, koordinacija je i dalje nedovoljna te je i dalje prisutan rizik od udvostručavanja i nejasnih učinaka;

57. pozdravlja plan EU-a za gradove kao novi model višerazinskog upravljanja; izražava žaljenje zbog toga što je to i dalje dobrovoljni postupak i potiče države članice i Komisiju da se obvežu na provedbu tih preporuka; naglašava potrebu za snažnijim angažmanom civilnog društva u procesu donošenja odluka i za promicanjem pristupa odozdo prema gore kako bi se na najbolji mogući način odgovorilo na lokalne i regionalne potrebe; naglašava važnost sudjelovanja lokalnih malih i srednjih poduzeća i *start-upova* u kontekstu strategija i planova urbanog razvoja i razvoja okruga;

58. prepoznaje važnu ulogu koju urbana područja imaju u konkretnoj provedbi programa i projekata koji proizlaze iz zakonodavstva EU-a; poziva Komisiju i države članice da pruže snažnu potporu lokalnim i regionalnim vlastima i njihovim timovima za upravljanje projektom u pogledu programa EU-a i mogućnosti financiranja te da osiguraju postojanje odgovarajućih administrativnih usluga u velikim i malim gradovima te funkcionalnim urbanim područjima, uključujući primjereno osposobljeno osoblje;

59. ustraje u tome da regionalne i lokalne vlasti imaju ključnu ulogu u svim fazama donošenja odluka u EU-u: planiranju, pripremi i provedbi; poziva da se lokalnim i regionalnim tijelima na raspolaganje stavi više izravnih financijskih sredstava EU-a kako bi se poboljšala učinkovitost, osigurala dosljednost i smanjilo administrativno opterećenje; poziva Komisiju, nadalje, da državama članicama pruži sve potrebne smjernice te da olakša pristup financijskim sredstvima, razlikujući gradove i regije ovisno o njihovoj razini digitalizacije;

60. ponovno ističe potrebu za odgovarajućim i izravno dostupnim mogućnostima financiranja u budućnosti za gradove za provedbu programa na lokalnoj razini; podsjeća da bi 400 milijuna EUR resursa za ulaganja u radna mjesta i rast trebalo dodijeliti europskoj urbanoj inicijativi pod izravnim ili neizravnim upravljanjem Komisije, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1058; poziva Komisiju da u svojem preispitivanju u sredini trenutnog programskog razdoblja ispita djelotvornost europske urbane inicijative, posebno njezina proračuna i područja primjene, te da potakne države članice da osiguraju više resursa za potporu ostvarenju plana za gradove;

61. poziva na povećanje proračuna i proširenje područja primjene europske urbane inicijative te na osiguranje učinkovitog i olakšanog pristupa toj inicijativi gradovima u najudaljenijim regijama; napominje da bi se njom trebalo poduprijeti ostvarenje plana za gradove u aktualnom programskom razdoblju; smatra da su gradske zajednice ključni akteri

⁽¹²⁾ COM(2020)0067.

utorak, 15. veljače 2022.

i dionici u uspješnoj provedbi politika koje financira EU i koje su ugrađene u nacionalne planove za oporavak i otpornost; poziva Vijeće i države članice da dodijele do 15 % sredstava urbanim područjima za rješavanje izazova nakon pandemije bolesti COVID-19;

62. ističe važnost financijskih sredstava EU-a za ostvarivanje socijalne uključenosti na lokalnoj razini; poziva na jačanje njihova učinka putem zajedničkog okvira za upravljanje i izvješćivanje;

63. prepoznaje ključnu i jedinstvenu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u rješavanju pitanja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19; izražava žaljenje zbog toga što trenutačno nema mogućnosti za uspostavu strukturiranog dijaloga između Komisije i gradova o Mehanizmu za oporavak i otpornost kako bi se pratilo sudjelovanje gradskih vlasti u provedbi nacionalnih planova za oporavak i otpornost; poziva Komisiju da u svojem izvješću o pregledu provedbe Instrumenta ispita moguću ulogu funkcionalnih urbanih područja i, prema potrebi, ojača njihovu ulogu kako bi se zajamčila učinkovita provedba tog Mehanizma; ističe da bi izgradnjom kapaciteta, razmjenama mišljenja i tehničkom pomoći gradskim vlastima trebalo pružiti potrebnu potporu za pravilnu provedbu nacionalnih planova za oporavak i otpornost;

64. smatra da bi u okviru kohezijske politike potporu iz fondova trebalo ojačati procesom sudjelovanja kako bi se ispitali novi koncepti i razmijenila iskustva poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vjesta teritorijalnih i lokalnih inicijativa; smatra da je izgradnja kapaciteta gradskih aktera važan čimbenik u stvaranju otpornijih i održivijih gradova; potiče velike i male gradove te funkcionalna urbana područja da podupru građanske inicijative; ističe da su gradovi urbani laboratoriji jer su mjesta na kojima se mogu testirati održivi budući koncepti i politike i gdje se mogu razviti rješenja za pametne i uključive zajednice;

65. podsjeća svaku državu članicu da bi trebala izraditi sporazum o partnerstvu, u skladu s kodeksom ponašanja za partnerstva, u kojemu se utvrđuju minimalni standardi za uključenost regionalnih, lokalnih, gradskih i drugih javnih tijela, gospodarskih i socijalnih te drugih partnera, kako je navedeno u članku 8. stavku 1. Uredbe o zajedničkim odredbama; poziva na veću uključenost partnera, među ostalim partnera iz akademske zajednice te iz područja inovacija i istraživanja, u pripremi, provedbi, praćenju i evaluaciji programâ EU-a, među ostalim u odborima za praćenje;

66. poziva države članice i regije da osiguraju sveobuhvatno partnerstvo, među ostalim s gradskim vlastima, u osmišljavanju i provedbi kohezijske politike i da obavijeste gradske vlasti o razlozima odbijanja zahtjeva za financiranje; poziva Komisiju da ispita pritužbe dionika kao što su gradske vlasti, među ostalim i one za koje nije dano valjano obrazloženje za odbijanje zahtjeva za financiranje;

67. poziva Komisiju da razvije strategiju za funkcionalna urbana područja i gradove srednje veličine, uključujući mogućnosti financiranja za mjere kao što su partnerstva za inovacije i zajednički programi javne nabave među gradovima EU-a i suradnja među gradovima i regijama EU-a;

o

o o

68. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te državama članicama i njihovim parlamentima.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0023

Učinak nacionalnih poreznih reformi na gospodarstvo EU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o učinku nacionalnih poreznih reformi na gospodarstvo EU-a (2021/2074(INI))

(2022/C 342/02)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke od 110. do 113. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), koji se odnose na usklađivanje zakonodavstva o porezu na promet, trošarinama i ostalim oblicima posrednih poreza,
- uzimajući u obzir članke od 114. do 118. UFEU-a, kojima su obuhvaćeni porezi koji neizravno utječu na uspostavu unutarnjeg tržišta,
- uzimajući u obzir Godišnje izvješće Komisije o oporezivanju 2021. Pregled poreznih politika u državama članicama EU-a,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. srpnja 2020. naslovljenu „Akcijski plan za pravedno i jednostavno oporezivanje kojim se podupire strategija oporavka” (COM(2020)0312),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. svibnja 2021. naslovljenu „Oporezivanje poslovanja za 21. stoljeće” (COM(2021)0251),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. rujna 2020. naslovljenu „Unija tržišta kapitala za građane i poduzeća – novi akcijski plan” (COM(2020)0590),
- uzimajući u obzir preporuke Komisije po državama članicama objavljene u okviru europskog semestra i njezine ocjene planova za oporavak i otpornost koje su države članice dostavile u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost,
- uzimajući u obzir istraživanje Komisije iz 2020. naslovljeno „Porezne politike u Europskoj uniji”,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća za ekonomske i financijske poslove sa sjednice održane 1. prosinca 1997. o politici oporezivanja – Rezolucija Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća 1. prosinca 1997. na temu Kodeks o postupanju pri oporezivanju poslovanja – oporezivanje štednje ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 29. rujna 2015. naslovljeno „Porezne reforme u državama članicama EU-a 2015. – izazovi porezne politike za gospodarski rast i fiskalnu održivost”,
- uzimajući u obzir pregled povlaštenih poreznih režima koje je Skupina za Kodeks o postupanju (oporezivanje poslovanja) ispitala od osnutka u ožujku 1998.,
- uzimajući u obzir izvješće Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) od 21. travnja 2021. naslovljeno „Reforme porezne politike 2021. posebno izdanje o poreznoj politici tijekom pandemije bolesti COVID-19”,

⁽¹⁾ SL C 2, 6.1.1998., str. 1.

utorak, 15. veljače 2022.

- uzimajući u obzir rješenje s dva stupa kojim se odgovara na porezne izazove koji proizlaze iz digitalizacije gospodarstva koje je dogovorio Uključiv okvir OECD-a i skupine G20 za borbu protiv smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti,
 - uzimajući u obzir izvješće OECD-a od 19. svibnja 2020. naslovljeno „Porezna i fiskalna politika kao odgovor na krizu uzrokovanu koronavirusom: Jačanje povjerenja i otpornosti”,
 - uzimajući u obzir dokument o politikama Međunarodnog monetarnog fonda od 25. svibnja 2021. naslovljen „Oporezivanje multinacionalnih poduzeća u Europi”,
 - uzimajući u obzir izvješće o vlastitoj inicijativi o reformi politike EU-a u području štetnih poreznih praksi (uključujući reformu Skupine za Kodeks o postupanju),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2021. o reformi politike EU-a u području štetnih poreznih praksi (uključujući reformu Skupine za Kodeks o postupanju) ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. o provedbi zahtjeva EU-a za razmjenu poreznih informacija: napredak, stečena iskustva i prepreke koje treba prevladati ⁽³⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2019. o ravnopravnosti spolova i politikama oporezivanja u EU-u ⁽⁴⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. listopada 2021. o Pandorinim dokumentima: implikacije za napore uložene u borbu protiv pranja novca, utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza ⁽⁵⁾,
 - uzimajući u obzir izvješće Europskog poreznog opservatorija naslovljeno „Novi oblici poreznog natjecanja u Europskoj uniji: empirijsko istraživanje”, objavljeno u studenome 2021.,
 - uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2011/16/EU od 15. veljače 2011. o administrativnoj suradnji u području oporezivanja i stavljanju izvan snage Direktive 77/799/EEZ ⁽⁶⁾ (Direktiva o administrativnoj suradnji),
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A9-0348/2021),
- A. budući da se Parlament bavio pitanjem štetnih poreznih praksi i predložio reforme u svojoj Rezoluciji od 7. listopada 2021. o reformi politike EU-a u području štetnih poreznih praksi (uključujući reformu Skupine za Kodeks o postupanju); budući da su kratkoročni učinci pandemije bolesti COVID-19 i dugoročna strukturna transformacija kao rezultat demografskih trendova, digitalizacije i prelaska na ugljično neutralan gospodarski model utjecali na odluke država članica u pogledu osmišljavanja budućih poreznih politika;
- B. budući da, iako je porezna politika u velikoj mjeri u nadležnosti država članica, jedinstveno tržište zahtijeva usklađivanje i koordinaciju u utvrđivanju porezne politike kako bi se unaprijedila integracija jedinstvenog tržišta i spriječilo smanjenje porezne osnovice; budući da nacionalne mjere mogu utjecati na ubiranje poreza drugih država članica i imati štetan učinak na pošteno tržišno natjecanje i ulaganja;
- C. budući da fragmentacija porezne politike za građane i poduzeća na jedinstvenom tržištu, pogotovo za mala i srednja poduzeća, stvara razne prepreke, uključujući pravnu nesigurnost, birokraciju, rizik od dvostrukog oporezivanja i poteškoće u ostvarivanju povrata poreza; budući da te prepreke odvraćaju od prekogranične gospodarske aktivnosti

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0416.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0392.

⁽⁴⁾ SL C 411, 27.11.2020., str. 38.

⁽⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0438.

⁽⁶⁾ SL L 64, 11.3.2011., str. 1.

utorak, 15. veljače 2022.

i mogu narušiti jedinstveno tržište; budući da fragmentacija politika također stvara rizike za porezna tijela, kao što su mogućnosti dvostrukog neoporezivanja i arbitraže (kao što su porezno planiranje i agresivne prakse izbjegavanja poreza); budući da države članice i dalje gube porezne prihode zbog štetnih poreznih praksi i razlika između svojeg zakonodavstva i zakonodavstva drugih država članica ili trećih zemalja te da se gubici prihoda zbog izbjegavanja plaćanja poreza na dobit procjenjuju na između 36 – 37 milijardi EUR i 160 – 190 milijardi EUR godišnje; budući da fragmentacija politika povećava trošak provedbe za porezna tijela;

- D. budući da bi u okviru socijalnog tržišnog gospodarstva EU-a razumne porezne stope i jednostavni i jasni porezni zakoni trebali težiti tome da imaju što manji narušavajući učinak; budući da bi se dobrim poreznim politikama trebalo poduprijeti ostvarenje ciljeva politike navedenih u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji koji vode pravednijim i održivijim društvima te poboljšanju konkurentnosti EU-a i njegovih država članica; budući da gospodarski oporavak i izazovi povezani s klimatskom krizom, ekološkom tranzicijom i digitalizacijom gospodarstva uključuju korjenite promjene i ponovnu evaluaciju trenutačnih politika oporezivanja; budući da fiskalne mjere ne bi smjele ometati privatne inicijative kojima se potiče gospodarski rast, ponovno aktiviraju gospodarstva zemalja i promiče otvaranje radnih mjesta u EU-u;
- E. budući da su učinkoviti porezni sustavi transparentni, da ih je jednostavno poštovati i da ostvaruju dosljedne porezne prihode; budući da se poreznim reformama usmjerenima na rast porezno opterećenje prebacuje na poreze na potrošnju i imovinu te im je cilj proširiti poreznu osnovicu;
- F. budući da se razlozi za reforme nacionalnih poreznih politika razlikuju od slučaja do slučaja te odražavaju strukturne značajke gospodarstava država članica i mogu obuhvaćati motive kao što su povećanje pouzdanosti i sigurnosti oporezivanja, omogućavanje gospodarskog rasta, povećanje prihoda, poboljšanje distribucije, stvaranje poticaja za specifično ponašanje i držanje koraka sa strukturnim promjenama u gospodarstvu;
- G. budući da se ukupna razina oporezivanja (tj. porezi i obvezni socijalni doprinosi) znatno razlikuje među državama članicama, što je vidljivo iz činjenice da se udio poreza u BDP-u 2019. kretao između 22,1 % u Irskoj i 46,1 % u Danskoj; budući da je ukupno porezno opterećenje u EU-u (40,1 %) veće nego u nekim drugim razvijenim gospodarstvima (prosjeck OECD-a 2018. iznosio je 34,3 %); budući da se ponderirana prosječna zakonska stopa poreza na dobit u zemljama OECD-a smanjila s 46,52 % 1980. na 25,85 % 2020., što je smanjenje od 44 % u posljednjih 40 godina;
- H. budući da je sveukupno gledajući sastav kombinacije poreza u EU-u ostao uglavnom stabilan u razdoblju od 2004. do 2019., dok se ukupna razina poreznih prihoda blago povećala; budući da se sastav porezne kombinacije (relativni udjeli rada, potrošnje, kapitala, ekoloških i drugih poreza) znatno razlikuje u EU-u, pri čemu neke države članice imaju kombinaciju poreza koja više pogoduje rastu od drugih;
- I. budući da se čini da je snažno porezno natjecanje u EU-u bilo glavna pokretačka sila iza naglog pada stopa poreza na dobit zbog kojeg je prosječna europska stopa poreza na dobit ispod prosječne stope u zemljama OECD-a;
- J. budući da su tijekom pandemije mnoge zemlje pribjele poreznim reformama kako bi podržale gospodarstvo i da je samo jedan od podskupa tih mjera bio privremen; budući da su te porezne reforme obuhvaćale hitne mjere za pomoć poduzećima i kućanstvima kao što su odgoda plaćanja, veći prijenos gubitaka i ubrzani povrat poreza, kao i poticajne mjere usmjerene na oporavak;
- K. budući da je u sklopu Uključivog okvira OECD-a i skupine G20 za borbu protiv smanjenja porezne osnovice i premještanje dobiti dogovorena reforma međunarodnog poreznog sustava koja se sastoji od dva stupa kako bi se odgovorilo na izazove koji proizlaze iz digitalizacije gospodarstva, uključujući minimalnu efektivnu stopu poreza na dobit od 15 %;

utorak, 15. veljače 2022.

Opće napomene

1. podsjeća da države članice mogu slobodno odlučivati o svojim gospodarskim politikama, a posebno o svojim poreznim politikama unutar granica utvrđenih ugovorima EU-a i u mjeri u kojoj se pravo EU-a prenosi i pravilno provodi, iako bi to moglo dovesti do fragmentacije politika i nejednakih uvjeta u EU-u; podsjeća da se time omogućuje pošteno tržišno natjecanje i ograničava narušavanje jedinstvenog tržišta EU-a;

2. primjećuje da je jedinstveno tržište, sa svojim slobodnim kretanjem čimbenika proizvodnje i bliskim gospodarskim odnosima sa susjedima izvan EU-a, stvorilo velike trgovinske, investicijske i financijske tokove među državama članicama; napominje da je zbog te duboke međuovisnosti porezna osnovica i stopa svake zemlje osjetljiva na poreznu osnovicu i stopu drugih zemalja, što je posebno povećalo učinak prelijevanja poreza na dobit;

Učinak na mala i srednja poduzeća

3. napominje da procijenjeni troškovi izvršenja poreznih obveza za velika multinacionalna poduzeća iznose oko 2 % plaćenog poreza, dok za mala i srednja poduzeća oni iznose oko 30 % plaćenog poreza; podsjeća da su europska poduzeća, posebno MSP-ovi, glavni pokretači gospodarskog rasta i otvaranja radnih mjesta; podsjeća da su neke države članice razvile programe kojima bi se dobit ostvarena u međunarodnom kontekstu oporezivala po nižoj stopi od nacionalne nominalne stope, čime bi se MSP-ovi stavili u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju (?); nadalje napominje da empirijski dokazi upućuju na to da se dobit multinacionalnih poduzeća obično oporezuje manje od dobiti sličnih domaćih poduzeća, što upućuje na premještanje dobiti s podružnica s visokim porezima na podružnice s niskim porezima;

4. ističe da razlike u nacionalnim poreznim sustavima mogu predstavljati prepreke MSP-ovima koji pokušavaju poslovati preko granica; naglašava da u usporedbi s multinacionalnim poduzećima MSP-ovi imaju na raspolaganju manje sredstava za izvršenje poreznih obveza i poreznu optimizaciju; ističe da je udio rashoda koji se upotrebljavaju za izvršenje poreznih obveza veći za mala i srednja poduzeća nego za multinacionalna poduzeća;

5. napominje da bi se usklađivanjem porezne osnovice, kao što je zajednička osnovica poreza na dobit ili „Poslovanje u Europi: Okvir za oporezivanje prihoda” (BEFIT), mogao smanjiti trošak izvršenja poreznih obveza za MSP-ove koji posluju u više država članica; stoga pozdravlja komunikaciju Komisije o oporezivanju poslovanja za 21. stoljeće u kojoj se navodi da „nepostojanje zajedničkog sustava poreza na dobit na jedinstvenom tržištu koči konkurentnost [...]”, čime se „smanjuje njihova konkurentnost na tržištu u odnosu na tržišta trećih zemalja”; ponavlja da će oporezivanje dobiti u zemlji u kojoj se odvijaju gospodarske aktivnosti državama omogućiti da svojim MSP-ovima ponude jednake uvjete; ističe potrebu za oporezivanjem korporacija primjenom pravedne i učinkovite formule za raspodjelu prava oporezivanja među zemljama kojom se uzimaju u obzir čimbenici kao što su radna snaga i postojanje materijalne imovine; napominje da se objava prijedloga Komisije o okviru BEFIT očekuje tek 2023.; poziva Komisiju da ubrza postupak donošenja i poziva države članice da brzo postignu dogovor o ambicioznom prijedlogu europskog pravilnika o porezu na dobit;

6. napominje da će Parlament u dijalogu sa stručnjacima, nacionalnim parlamentima i građanima doprinijeti razvoju vodećih načela prije prijedloga Komisije o okviru BEFIT 2023.;

7. napominje da su mnoge države članice, kao i EU, uvele posebne režime kojima se MSP-ovima daju pogodnosti, kao što su posebna pravila o PDV-u, kako bi se kompenzirale više efektivne porezne stope i viši troškovi izvršenja poreznih obveza za MSP-ove; naglašava da bi takav poseban tretman, kad bi se intenzivno koristio, iako je općenito govoreći pozitivan, mogao dovesti do daljnjih poremećaja i mogućnosti agresivnog poreznog planiranja te bi mogao dodatno povećati sveukupnu složenost sustava; poziva države članice da porezne olakšice za MSP-ove osmisle tako da budu u skladu s ukupnim poreznim režimom i da ne potiču takva poduzeća da ostanu mala;

(?) Komisijino priopćenje za medije od 16. rujna 2019. naslovljeno „Državne potpore: Komisija pokreće temeljitu istragu o pojedinačnim odlukama o porezima o „višku dobiti” koja je Belgija donijela za 39 multinacionalnih društava”.

utorak, 15. veljače 2022.

8. napominje da MSP-ovi često mogu u manjoj mjeri apsorbirati ili financirati gubitke nego veća poduzeća zbog ograničenijih novčanih tokova; u tom pogledu pozdravlja Preporuku Komisije od 18. svibnja 2021. o poreznom tretmanu gubitaka tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 ⁽⁸⁾ i poziva države članice da te preporuke uzmu u obzir;

Usklađivanje i koordinacija porezne politike

9. ističe da fragmentacija nacionalnih poreznih politika može imati narušavajući učinak na jedinstveno tržište EU-a i da može biti štetna za gospodarstvo EU-a; pozdravlja činjenicu da je EU razvio koordinacijske mehanizme kao što su postupci stručnog ocjenjivanja u okviru Skupine za Kodeks o postupanju i preporuke po državama članicama u kontekstu europskog semestra; smatra da oba ta mehanizma treba dodatno poboljšati; naglašava da u okviru Kodeksa o postupanju države članice preispituju, mijenjaju ili ukidaju svoje postojeće porezne mjere koje predstavljaju štetno porezno natjecanje te se suzdržavaju od uvođenja novih u budućnosti; u tom pogledu podsjeća na stajalište Parlamenta iz listopada 2021. u kojem se poziva na reformu kriterija, područja primjene i upravljanja Kodeksom kako bi se osiguralo pravedno oporezivanje unutar EU-a;

10. ističe da je Komisija u okviru preporuka po državama članicama za 2020. preporučila za šest država članica da suzbiju agresivno porezno planiranje; prepoznaje pozitivan učinak preporuka po državama članicama na poticanje potrebnih poreznih reformi u državama članicama koje su primile preporuke o agresivnom poreznom planiranju, te izražava žaljenje zbog toga što neke države članice još nisu odgovorile na preporuke u pogledu agresivnog poreznog planiranja;

11. podsjeća da su Mehanizam za oporavak i otpornost i preporuke po državama članicama, uključujući one koje se odnose na oporezivanje, neodvojivo povezani, kako je navedeno u Uredbi (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost ⁽⁹⁾;

12. ističe da su od 2011. Direktivom o administrativnoj suradnji utvrđena pravila za suradnju među poreznim tijelima država članica u cilju jamčenja ispravnog funkcioniranja jedinstvenog tržišta; pozdravlja činjenicu da se od 2011. područje primjene Direktive o administrativnoj suradnji u području oporezivanja neprestano proširuje na nova područja kako bi se suzbile porezne prijevare i izbjegavanje plaćanja poreza te da je posljednjih desetljeća postignut znatan napredak; podsjeća na izvješće Parlamenta o provedbi usvojeno u rujnu 2021. u kojem se utvrđuju nedostaci u učinkovitoj provedbi Direktive o administrativnoj suradnji u državama članicama i naglašava potreba za jačanjem razmjene informacija među nacionalnim poreznim tijelima;

13. napominje da je trenutni proces donošenja odluka u Vijeću ograničen u svojoj sposobnosti da ispuni zakonodavne potrebe za promicanjem koordinacije među državama članicama i za suzbijanjem štetnih poreznih praksi; poziva da se istraže sve mogućnosti koje nudi UFEU; podsjeća da se postupak utvrđen u članku 116. UFEU-a može primijeniti kada štetne porezne prakse narušavaju tržišno natjecanje na jedinstvenom tržištu;

14. ističe da je za maksimalno povećanje učinka idealna razina za koordinaciju poreznih politika na međunarodnoj sceni preko skupine G20/OECD-a; međutim, naglašava da bi zemlje u razvoju trebale biti u potpunosti uključene u pregovarački proces; napominje da je iskustvo pokazalo da je veća vjerojatnost da će Vijeće prihvatiti porezne prijedloge EU-a koji se temelje na međunarodnim sporazumima;

15. priznaje, međutim, da međunarodni pregovori o oporezivanju ponekad imaju poteškoća u postizanju konsenzusa i da se zbog toga sporo rješavaju nedostaci međunarodnog poreznog sustava; u takvim slučajevima preporučuje EU-u da razmisli o tome da bude primjer, ne dovodeći u pitanje međunarodne pregovore;

16. pozdravlja povijesni sporazum postignut u sklopu Uključivog okvira OECD-a/skupine G20 o reformi međunarodnog poreznog sustava na temelju rješenja koje se sastoji od dva stupa u cilju jamčenja pravednije raspodjele dobiti i prava oporezivanja među zemljama u odnosu na najveća i najprofitabilnija multinacionalna poduzeća, što upućuje na to da multinacionalna poduzeća podliježu efektivnoj poreznoj stopi od 15 %; potiče Komisiju i države članice da surađuju i osiguraju prenošenje Uključivog okvirnog sporazuma OECD-a i skupine G20 o dvama stupovima u pravo EU-a,

⁽⁸⁾ SL L 179, 20.5.2021., str. 10.

⁽⁹⁾ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

utorak, 15. veljače 2022.

kako je najavila predsjednica Komisije u svojem pismu namjere o stanju Unije 2021.; poziva Vijeće da brzo donese takve prijedloge kako bi sporazum mogao stupiti na snagu 2023.; poziva države članice da razmotre zagovaranje sličnih međunarodnih sporazuma za druge vrste odgovarajućih poreza;

Preporuke i područja za reformu

17. ističe da je u područjima od velike važnosti za funkcioniranje jedinstvenog tržišta, poput oporezivanja i unije tržišta kapitala, potrebna veća usklađenost koja se ostvaruje ili boljom koordinacijom država članica ili djelovanjem na razini EU-a;

18. naglašava da se države članice i dalje koriste različitim kriterijima za utvrđivanje statusa porezne rezidentnosti, čime se stvara rizik od dvostrukog oporezivanja ili dvostrukog neoporezivanja; u tom pogledu podsjeća na inicijative navedene u akcijskom planu Komisije iz srpnja 2020. čiji je cilj predstaviti zakonodavni prijedlog do 2022. ili 2023. kako bi se pojasnilo u kojim se područjima porezni obveznici koji posluju prekogranično u EU-u trebaju smatrati rezidentima u porezne svrhe; sa zanimanjem iščekuje ovaj prijedlog čiji bi cilj trebao biti dosljednije utvrđivanje porezne rezidentnosti unutar jedinstvenog tržišta;

19. napominje da digitalizacija i veliko oslanjanje na nematerijalnu imovinu koje predstavljaju izazov za trenutni porezni sustav zahtijevaju visok stupanj koordinacije i usklađivanja politika kako bi se uspostavili jednaki uvjeti za sve i zajamčilo da digitalna poduzeća daju pravedan doprinos društvima u kojima posluju; primjećuje da su neke države članice inzistirale na uvođenju nacionalnih digitalnih poreza unatoč tekućim pregovorima na razini EU-a i OECD-a; napominje da je to pozitivno utjecalo na međunarodnu raspravu; naglašava da bi te nacionalne mjere trebalo postupno ukinuti nakon primjene učinkovitog međunarodnog rješenja;

20. podsjeća da je EU pristao uvesti nova vlastita sredstva koja se temelje na digitalnom nametu kao način financiranja instrumenta za oporavak NextGenerationEU te poziva Komisiju da iznese alternativne prijedloge koji će biti u skladu s međunarodnim obvezama;

21. žali zbog činjenice da su razlike u postupcima poreza po odbitku i povrata poreza po odbitku i dalje znatna prepreka daljnjoj integraciji tržišta kapitala Unije; pozdravlja najavu Komisije da će predložiti zakonodavnu inicijativu za uvođenje zajedničkog, standardiziranog sustava na razini EU-a za oslobođenje od poreza po odbitku na izvoru;

22. žali zbog povlaštenog poreznog tretmana duga u pogledu oporezivanja dobiti trgovačkih društava koji omogućuje velikodušne porezne olakšice na isplate kamata, dok se troškovi financiranja vlasničkim kapitalom ne mogu odbiti na sličan način; ističe strukturni nedostatak s kojim se suočavaju poduzeća koja se oslanjaju na financiranje vlasničkim kapitalom, posebno ako su mlada i mala poduzeća s ograničenim pristupom kreditima; napominje da bi povlašteni porezni tretman duga mogao potaknuti poduzeća da se previše zaduže;

23. napominje da se povlašteni porezni tretman duga znatno razlikuje među državama članicama; prima na znanje da su neke države članice uvele olakšice za vlasnički kapital kako bi riješile to pitanje; podsjeća da su neke od tih olakšica za vlasnički kapital iskorištene kao rupe u poreznim zakonima, što multinacionalnim poduzećima omogućuje da umjetno odbiju nacionalne kamate; naglašava da bi zajednički europski pristup bio poželjniji kako bi se izbjegli poremećaji na jedinstvenom tržištu;

24. podsjeća da se takva pristranost može riješiti dopuštanjem novog odbitka troškova povezanih s financiranjem vlasničkim kapitalom ili smanjenjem mogućnosti odbitka kamata; podsjeća da je Parlament predložio ograničavanje odbitka prekoračenih troškova zaduživanja na najviše 20 % zarade poreznih obveznika prije kamata, poreza, amortizacije, dok je Vijeće usvojilo viši prag od najviše 30 %⁽¹⁰⁾; podsjeća da, prema OECD-u, omjer od 30 % može biti previsok za učinkovito sprečavanje smanjenja porezne osnovice i premještanja dobiti⁽¹¹⁾;

⁽¹⁰⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 8. lipnja 2016. o prijedlogu direktive Vijeća o utvrđivanju pravila protiv praksi izbjegavanja poreza kojima se izravno utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta (SL C 86, 6.3.2018., str. 176.).

⁽¹¹⁾ OECD, *Nacrta za javnu raspravu – 4. mjera BEPS-a: Odbitak kamata i druga financijska plaćanja*, 2014.

utorak, 15. veljače 2022.

25. sa zanimanjem iščekuje prijedlog Komisije o uvođenju olakšica za smanjenje povlaštenog poreznog tretmana duga; potiče Komisiju da provede temeljitu procjenu učinka i uključi učinkovite odredbe protiv izbjegavanja plaćanja poreza kako bi se izbjeglo da se olakšice na vlasnički kapital koriste kao novi alat za smanjenje porezne osnovice;

26. napominje da efektivna granična porezna stopa (EMTR), zajedno s kvalitetom infrastrukture, dostupnošću obrazovane, zdrave radne snage i nacionalnom stabilnošću, može biti odlučujući čimbenik za korporacije koje donose odluke o ulaganju ⁽¹²⁾; napominje da postoje znatne razlike u efektivnim graničnim poreznim stopama među državama članicama; poziva Komisiju da istraži narušavaju li neke države članice tržišno natjecanje umjetnim snižavanjem svojih efektivnih graničnih poreznih stopa, npr. rasporedom ubrzane amortizacije ili prilagodbom poreznog odbitka za određene stavke, te da obavijesti Parlament o rezultatima;

27. napominje da, iako se odlukama o porezima može postići pravna jasnoća za poduzeća, one se isto tako mogu zloupotrijebiti odobravanjem povlaštenog poreznog tretmana; ističe, međutim, da je jednostavan porezni sustav najpoželjniji način za uspostavu pravne sigurnosti;

28. pozdravlja činjenicu da je Komisija voljna primijeniti svoju ustavnu ulogu u borbi protiv narušavanja tržišnog natjecanja primjenom prava tržišnog natjecanja; žali zbog toga što su nacionalni sudovi i Sud Europske unije poništili nekoliko nedavnih odluka Komisije u istaknutim slučajevima tržišnog natjecanja u području oporezivanja;

29. ističe da porezni poticaji za privatno istraživanje i razvoj (npr. porezni kredit, veće olakšice ili prilagođen raspored amortizacije), ako se primjenjuju na fiskalno odgovoran način, mogu pomoći u povećanju ukupne potrošnje gospodarstva na istraživanje i razvoj, što je često povezano s pozitivnim vanjskim učincima; međutim, zabrinut je zbog toga što određene vrste poreznih poticaja kao što su povlašteni porezni režimi za patente ili za intelektualno vlasništvo ne doprinose u velikoj mjeri povećanju rashoda za istraživanje i razvoj te bi se njima zapravo moglo narušiti jedinstveno tržište poticanjem premještanja dobiti i agresivnim poreznim planiranjem; napominje da bi cilj poreznih poticaja trebao biti privlačenje ulaganja u realno gospodarstvo te bi se stoga umjesto na dobiti trebali temeljiti na rashodima u cilju boljeg usmjerenja na čimbenike koje doprinose inovacijama; poziva Komisiju da predloži smjernice o poreznim poticajima kojima se ne narušava jedinstveno tržište, posebno davanjem prednosti poticajima koji se temelje na troškovima, vremenski su ograničeni, redovito se procjenjuju i stavljaju izvan snage u slučaju da nemaju pozitivan učinak, imaju ograničen geografski opseg te su parcijalna, a ne potpuna izuzeća;

30. naglašava da bi daljnje usklađivanje u pogledu poreznih poticaja za rashode za istraživanje i razvoj moglo biti opravdano; napominje da je to bio dio prvotnog prijedloga Komisije o zajedničkoj osnovici poreza na dobit; žali zbog činjenice da se o toj temi nije raspravljalo u nedavnoj komunikaciji o oporezivanju poslovanja za 21. stoljeće;

31. napominje da se važan dio proračunskog kapaciteta usmjerava poreznim poticajima u obliku izuzeća, olakšica, kredita, odgoda i sniženih poreznih stopa; poziva Komisiju da izradi procjenu svih neučinkovitih poreznih poticaja i subvencija, posebno onih koji su štetni za okoliš i dovode do negativnih ekonomskih poremećaja; poziva Komisiju da uspostavi okvir za pregled poreznih poticaja u EU-u i da obveže države članice da objave fiskalne troškove poreznih poticaja; poziva države članice da provedu godišnje, detaljne i javne analize troškova i koristi svake porezne odredbe; mišljenja je da bi se porezna sigurnost ojačala kad bi države članice imale zajedničko razumijevanje o tome koji porezni poticaji ne dovode do poremećaja; poziva Komisiju da izda smjernice o poreznim poticajima kojima se ne narušava jedinstveno tržište;

32. poziva države članice da postignu kompromis o snažnoj, razumljivoj i ambicioznoj reformi neizravnog oporezivanja, uglavnom u području PDV-a; naglašava da su smanjenje složenosti i birokracije te pravilno rješavanje problema poreznih prijevара i utaje PDV-a ključni za očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta;

⁽¹²⁾ Svjetski gospodarski forum, *Izješće o globalnoj konkurentnosti za 2019.*

utorak, 15. veljače 2022.

33. poziva države članice da nastave s reformom poreznih tijela, ubrzaju digitalizaciju i počnu primjenjivati strateške pristupe za potporu MSP-ovima u izvršenju poreznih obveza te da utvrde mogućnosti za smanjenje opterećenja; poziva države članice da provedu temeljite i snažne reforme u pogledu složenosti poreznih sustava u cilju smanjenja birokracije, administrativnog opterećenja i troškova usklađivanja; podsjeća da europska suradnja u tom području i razmjena najboljih praksi među poreznim tijelima imaju visoku dodanu vrijednost;
34. poziva države članice da bolje iskoriste program EU-a Fiscalis kako bi se poboljšala suradnja među poreznim tijelima u njihovim reformskim naporima; u tom pogledu poziva Komisiju da uspostavi program razmjene za porezne službenike u okviru programa Erasmus kako bi se potaknula primjena najboljih praksi;
35. traži od Komisije da prati i nadgleda nove nacionalne porezne reforme ili mjere provedene kao rezultat pandemije bolesti COVID-19 kao potpora gospodarstvu, posebno mjere koje nisu privremene; poziva države članice da provedu reforme poreznih sustava i iskoriste mogućnosti koje nude europski instrumenti za potporu gospodarskom oporavku; naglašava da se tim reformama mora poštovati europski fiskalni okvir; podsjeća da bi se te reforme trebale provoditi uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti u poreznim pitanjima, ali naglašava da bi snažna koordinacija među državama članicama dovela do znatne dodane vrijednosti;
36. podržava visoke standarde poštovanja prava poreznih obveznika, posebno u pogledu privatnosti i zaštite podataka, a posebno pojedinaca, u svim političkim i zakonodavnim postupcima u vezi s oporezivanjem;
37. napominje da se u većini nacionalnih postupaka javne nabave u državama članicama najniža cijena koristi kao jedini kriterij za dodjelu ugovora o javnoj nabavi; podsjeća na poziv Vijeća Komisiji da razmotri kako riješiti negativne učinke koji proizlaze iz sudjelovanja ponuđača u aktivnostima u jurisdikcijama uvrštenima na EU-ov popis nekooperativnih jurisdikcija u porezne svrhe; poziva Komisiju da u tom pogledu preispita svoju strategiju javne nabave;

Pregled stanja oporezivanja u EU-u

38. prima na znanje tekući rad Komisije na pregledu stanja oporezivanja u EU-u; preporučuje upotrebu ekonomskih pokazatelja kojima se omogućuje utvrđivanje poremećaja na jedinstvenom tržištu, kao što su razine izravnih stranih ulaganja, tantijema i kamata; ističe da takav pregled stanja mora doprinijeti borbi protiv štetnog poreznog natjecanja; poziva Komisiju da na odgovarajući način uzme u obzir znatne gubitke javnih prihoda koje nameću nacionalne porezne politike koje olakšavaju izbjegavanje plaćanja poreza; shvaća da se taj pregled stanja oporezivanja mora izraditi kao instrument za pomoć državama članicama u provedbi dobrih i čvrstih reformi u poreznim pitanjima; upozorava na to da se ne smije koristiti za stigmatiziranje određenih država članica, ali smatra da se njime može potaknuti rasprava o potrebnim reformama; potiče snažnu suradnju s postojećim europskim platformama u izradi tog pregleda stanja; shvaća da bi taj novi instrument mogao biti koristan za postupak europskog semestra, a posebno za preporuke po državama članicama;

o

o o

39. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.
-

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0024

Genetski modificirana soja GMB151 (BCS-GM151-6)

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju GMB151 (BCS-GM151-6), sastoje se ili su proizvedeni od nje, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju GMB151 (BCS-GM151-6), sastoje se ili su proizvedeni od nje, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D075506/01,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 7. stavak 3. i članak 19. stavak 3.,
- uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za lanac prehrane i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, provedeno 4. veljače 2022., na kojem nije usvojeno nikakvo mišljenje,
- uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojeno 27. siječnja 2021. i objavljeno 19. travnja 2021. ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama (GMO) ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ SL L 268, 18.10.2003., str. 1.

⁽²⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

⁽³⁾ Znanstveno mišljenje EFSA-ina povjerenstva za genetski modificirane organizme o genetski modificiranoj soji GMB 151 za uporabu u hrani i hrani za životinje, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2018.153), EFSA Journal 2021; 19(4):6424, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424>.

⁽⁴⁾ Parlament je u svojem osmom sazivu usvojio 36 rezolucija u kojima se protivi odobravanju GMO-a. Nadalje, u svojem devetom sazivu Parlament je usvojio sljedeće rezolucije:

- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0028).
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0029).
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0030).
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije kojom se produljuje odobrenje za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0054).
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0055).

utorak, 15. veljače 2022.

-
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i potkombinacije MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0056).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju, četiriju ili pet pojedinačnih promjena Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0057).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. svibnja 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastoje se od nje ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0069).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603, sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603 i o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/1111 na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0291).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sastoje se od nje ili su od nje proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0292).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenog 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0293).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastoje se od nje ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0365).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411, te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i MON 87411, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0366).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0367).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0368).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0369).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119, sastoje se ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0080).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0081).

utorak, 15. veljače 2022.

- uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
- A. budući da je društvo BASF SE, sa sjedištem u Njemačkoj, u ime društva BASF Agricultural Solutions Seed US LLC, sa sjedištem u SAD-u („podnositelj zahtjeva”) 9. listopada 2018. u skladu s člancima 5. i 17. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 podnijelo zahtjev za stavljanje na tržište hrane, sastojaka hrane i hrane za životinje koji sadržavaju genetski modificiranu soju GMB151 („genetski modificirana soja”), sastoje se ili su proizvedeni od nje; budući da je taj zahtjev također obuhvaćao stavljanje na tržište proizvoda koji sadrže genetski modificiranu soju ili se sastoje od nje za druge namjene osim uporabe u hrani i hrani za životinje, no ne i za uzgoj;
- B. budući da je EFSA 27. siječnja 2021. donijela pozitivno mišljenje, koje je objavljeno 19. travnja 2021.;
- C. budući da je genetski modificirana soja razvijena kako bi omogućila toleranciju na skupinu herbicida poznatih kao inhibitori HPPD-a, kao što su izoksaflutol, mezotrion i tembotrionin, te da proizvodi insekticidni protein (Bt-toksin), Cry14Ab-1.b ⁽⁵⁾, koji je toksičan za nematode (obliči);

Nepostojanje ocjene za ostatke herbicida, metabolite i tzv. učinke koktela

- D. budući da brojna istraživanja pokazuju da je za genetski modificirane usjeve otporne na herbicide potrebno koristiti više „komplementarnih” herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide ⁽⁶⁾; budući da se, kao posljedica navedenog, očekuje da će genetski modificirana soja biti izložena većim i višekratnim dozama komplementarnih herbicida, što bi moglo dovesti do većih količina njihovih ostataka u žetvi;
- E. budući da je izoksaflutol, prema usklađenom klasificiranju i označivanju koje je odobrila Unija, vrlo toksičan za vodeni okoliš i da se za njega sumnja da može izazvati oštećenja ploda ⁽⁷⁾;
- F. budući da je u svrhu procjene rizika na genetski modificiranoj soji upotrijebljen samo izoksaflutol; međutim, budući da herbicidi koji su inhibitori HPPD-a obuhvaćaju niz herbicida, uključujući mezotrion, koji se također može upotrebljavati u velikim količinama na toj genetski modificiranoj soji;
- G. budući da se prema mišljenju EFSA-e „može smatrati da mezotrion ima endokrino štetna svojstva”, dok genotoksični potencijal AMBA-e, produkta razgradnje mezotriona, „ne može biti isključen” ⁽⁸⁾;

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju DAS-81419-2 × DAS-44406-6, sastoje se ili su od nje proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0334).

— Rezolucija Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena 1507, MIR162, MON810 i NK603, sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0335).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0336).

⁽⁵⁾ Mišljenje EFSA-e, str. 6. i 7.

⁽⁶⁾ Vidi primjerice Bonny, S., *Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact* (Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide i herbicidi: pregled i učinak), Environmental Management, siječanj 2016.;57(1), str. 31.-48., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> i Benbrook, C.M., *Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years* (Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u – prvih šesnaest godina), Environmental Sciences Europe; 28. rujna 2012., br. 24 (1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁽⁷⁾ <https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433>

⁽⁸⁾ Zaključak EFSA-e o stručnoj recenziji procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari mezotrionom, EFSA Journal 2016.;14(3):4419, p. 3, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419>.

utorak, 15. veljače 2022.

- H. budući da se smatra da ocjena za ostatke herbicida i produkte njihove razgradnje (metabolite) pronađene na genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme te se stoga ne provodi u okviru postupka davanja odobrenja za genetski modificirane organizme; budući da je to problematično jer na način na koji pojedina genetski modificirana biljka razgrađuje komplementarne herbicide, te na sastav, a stoga i toksičnost metabolita, može utjecati sama genetska modifikacija;
- I. budući da zbog posebnih poljoprivrednih praksi u uzgoju genetski modificiranih biljaka otpornih na herbicide postoje posebni obrasci primjene, izlaganja i pojave specifičnih metabolita te pojave kombiniranih učinaka koji zahtijevaju posebnu pozornost; budući da EFSA te obrasce nije uzela u obzir;
- J. budući da se stoga ne može zaključiti da je konzumacija genetski modificirane soje sigurna za zdravlje ljudi i životinja;

Neriješena pitanja koja se odnose na Bt-toksine

- K. budući da su za ispitivanja neškodljivosti korištene izolirane bjelančevine Cry14Ab-1 dobivene iz mikrobnih rekombinantnih sustava⁽⁹⁾; budući da toksikološka ispitivanja koja se provode s izoliranim bjelančevinama imaju malu važnost zbog činjenice da su Bt-toksini u genetski modificiranim usjevima, primjerice kukuruzu, pamuku i soji, sami po sebi toksičniji od izoliranih Bt-toksina; budući da je to posljedica prisutnosti inhibitora proteaze (PI) u biljnom tkivu, koji mogu povećati toksičnost Bt-toksina odgađanjem njihove razgradnje; budući da je ta pojava dokazana u nizu znanstvenih studija, uključujući studiju provedenu za Monsanto prije trideset godina koja je pokazala da je čak i prisutnost iznimno niskih razina PI-ja povećala toksičnost Bt-toksina za do 20 puta⁽¹⁰⁾;
- L. budući da ta povećana toksičnost nikad nije uzeta u obzir u procjenama rizika EFSA-e iako je relevantna za sve Bt-biljke odobrene za uvoz ili uzgoj u Uniji; budući da se stoga ne mogu isključiti rizici za ljude i životinje koji konzumiraju hranu i hranu za životinje koja sadrži Bt-toksine, a koji proizlaze iz te povećane toksičnosti zbog interakcije između PI-ja i Bt-toksina;
- M. budući da se u nizu studija navodi da su nakon izloženosti Bt-toksinima zabilježeni popratni učinci koji mogu utjecati na imunost sustav i da neki Bt-toksini mogu djelovati kao adjuvanti⁽¹¹⁾, što znači da mogu povećati alergena svojstva drugih proteina s kojima dolaze u kontakt;
- N. budući da je u znanstvenom istraživanju utvrđeno da se toksičnost Bt-toksina također može povećati interakcijom s ostacima prskanja herbicidima te su potrebna dodatna istraživanja o kombinatornim učincima višestrukih promjena (genetski modificirani usjevi koji su izmijenjeni kako bi bili otporni na herbicide i kako bi proizvodili insekticide u obliku Bt-toksina)⁽¹²⁾; budući da se, međutim, smatra da je ocjena mogućeg međudjelovanja ostataka herbicida i njihovih metabolita s Bt-toksinima izvan nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za GMO te se ona stoga ne provodi u okviru procjene rizika;

Primjedbe nadležnih tijela država članica

- O. budući da su nadležna tijela država članica tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i uputila svoje primjedbe⁽¹³⁾; budući da su se kritičke primjedbe odnosile na to da je trebalo dostaviti podatke kako bi se ocijenilo dolazi li do akumulacije ostataka herbicida i metabolita u genetski modificiranoj soji, na to da li bi se neprihvatljive razine takvih ostataka i metabolita mogle nalaziti u genetski modificiranoj soji uvezenoj u Uniju i na posljedice u pogledu subkronične, razvojne i reproduktivne toksičnosti, na to da je osnova za procjenu rizika za okoliš povezana s nizom nedostataka te da stoga i dalje postoje nesigurnosti u pogledu rizika za okoliš u vezi s genetski modificiranom sojom, da trenutačne studije nisu dovoljne za donošenje zaključka o tome da će izloženost za okoliš i stoga učinci na

⁽⁹⁾ Mišljenje EFSA-e, str. 16.

⁽¹⁰⁾ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L., *Potentiation of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors* (Potencijacija insekticidnog djelovanja bakterije Bacillus thuringiensis korištenjem inhibitora serinske proteaze), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 1990., 38, str. 1145. 1152., <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>

⁽¹¹⁾ Vidi pregled Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., *An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mamile* (Pregled sigurnosti i bioloških učinaka toksina Cry Bacillus thuringiensisa kod sisavaca), Journal of Applied Toxicology 2016, 36(5), str. 630 –648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>

⁽¹²⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub>

⁽¹³⁾ Primjedbe država članica o genetski modificiranoj soji dostupne su u bazi pitanja EFSA-e: <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946>

utorak, 15. veljače 2022.

neciljane organizme biti zanemarivi, da bi trebalo uzeti u obzir učinak uzgoja genetski modificirane soje u zemljama proizvođačima te da „na temelju dokaza iznesenih u dokumentaciji nije moguće donijeti zaključak o usporednoj procjeni soje GMB151 ni o njezinoj sigurnosti”;

Nedemokratsko donošenje odluka

- P. budući da Komisija uviđa da je problematično da ona i dalje donosi odluke o odobrenju genetski modificiranih organizama bez kvalificirane većine država članica, što je zapravo cjelokupno gledano samo iznimka za odobrenja za proizvode, ali je postalo pravilo pri donošenju odluka o odobrenjima za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje;
- Q. budući da je Parlament u svojem osmom sazivu usvojio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je Parlament u svojem devetom sazivu usvojio već 21 prigovor na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište; budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da razlozi zbog kojih države članice ne podržavaju davanje odobrenja uključuju zabrinutosti na znanstvenoj razini koje su povezane s procjenom rizika;
- R. budući da Komisija i dalje daje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;
- S. budući da u slučajevima kada u Žalbenom odboru ne postoji kvalificirana većina država članica za odobrenje nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ⁽¹⁴⁾;

Ispunjavanje međunarodnih obveza Unije

- T. budući da se u izvješću posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda (UN) za pravo na hranu iz 2017. godine zaključuje da opasni pesticidi, posebno u zemljama u razvoju, imaju katastrofalne učinke po zdravlje ⁽¹⁵⁾; budući da se u okviru cilja održivog razvoja br. 3.9 do 2030. želi znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti prouzročenih opasnim kemikalijama i onečišćenjem i kontaminacijom zraka, vode i tla ⁽¹⁶⁾; budući da bi se odobrenjem uvoza genetski modificirane soje povećala potražnja za tim usjevom, koji je modificiran kako bi ga se tretiralo herbicidima koji su inhibitori HPPD-a, kao što su izoksaflutol i mezotrion, čime bi se povećala izloženost radnika u trećim zemljama; budući da je rizik od povećane izloženosti radnika i okoliša osobito zabrinjavajući kada je riječ o genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide, s obzirom na veće količine herbicida koje se pritom koriste;
- U. budući da je krčenje šuma jedan od glavnih uzroka smanjenja biološke raznolikosti; budući da su emisije koje nastaju zbog uporabe i prenamjene zemljišta, uglavnom zbog krčenja šuma, drugi najveći uzrok klimatskih promjena nakon spaljivanja fosilnih goriva ⁽¹⁷⁾; budući da cilj održivog razvoja br. 15 obuhvaća zaustavljanje krčenja šuma do 2020. ⁽¹⁸⁾; budući da šume imaju višestruku ulogu kojom se podupire ostvarivanje većine ciljeva održivog razvoja UN-a ⁽¹⁹⁾;

⁽¹⁴⁾ U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 (članak 6. stavak 3.), ako ne postoji kvalificirana većina država članica za odobrenje, Komisija „može”, a ne „mora”, dati odobrenje.

⁽¹⁵⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁶⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

⁽¹⁷⁾ Komunikacija Komisije od 23. srpnja 2019. pod naslovom „Pojačanje djelovanja EU-a za zaštitu i obnovu svjetskih šuma” (COM(2019)0352), str. 1.

⁽¹⁸⁾ Vidi cilj br. 15.2: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/>.

⁽¹⁹⁾ Komunikacija Komisije od 23. srpnja 2019. pod naslovom „Pojačanje djelovanja EU-a za zaštitu i obnovu svjetskih šuma” (COM(2019)0352) str. 2.

utorak, 15. veljače 2022.

- V. budući da je proizvodnja soje glavni razlog krčenja šuma u području Amazonije, Cerrada i Gran Chaca u Južnoj Americi; budući da je 97 % soje koja se uzgaja u Brazilu i 100 % soje koja se uzgaja u Argentini genetski modificirana soja ⁽²⁰⁾; budući da je za veliku većinu genetski modificirane soje odobrene za uzgoj u Brazilu i Argentini odobren i uvoz u Uniju;
- W. budući da je Unija stranka UN-ove konvencije o biološkoj raznolikosti, iz koje jasno proizlazi da i zemlje izvoznice i zemlje uvoznice imaju međunarodne odgovornosti u pogledu biološke raznolikosti;
- X. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne faktore važne za predmet koji se razmatra; budući da bi takvi legitimni faktori trebali obuhvaćati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja UN-a, Pariškog klimatskog sporazuma i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;
1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;
 2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²¹⁾, pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;
 3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt provedbene odluke;
 4. ponovo poziva Komisiju da ne odobrava genetski modificirane usjeve otporne na herbicide dok se zdravstveni rizici povezani s ostacima temeljito ne istraže na temelju pojedinačnih slučajeva, što zahtijeva potpunu procjenu ostataka od prskanja genetski modificiranih usjeva komplementarnim herbicidima, procjenu proizvoda njihove razgradnje i svih kombiniranih učinaka, uključujući i sa samom genetski modificiranom biljkom;
 5. pozdravlja činjenicu da je Komisija u pismu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobrenju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ⁽²²⁾; međutim, duboko je razočaran zbog toga što je Komisija i nakon toga nastavila odobravati uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju, unatoč kontinuiranim prigovorima Parlamenta i činjenice da većina država članica glasuje protiv takvih odobrenja;
 6. poziva EFSA-u da zatraži podatke o utjecaju konzumacije hrane i hrane za životinje dobivene od genetski modificiranih biljaka na crijevni mikrobiom;
 7. poziva EFSA-u da proširi svoju procjenu rizika kako bi u potpunosti uzela u obzir sve interakcije i kombinirane učinke Bt-toksina, genetski modificiranih biljaka i njihovih sastojaka, kao i ostataka od prskanja komplementarnim herbicidima, te da ocijeni s tim povezane učinke na okoliš i zdravlje te sigurnost hrane;

⁽²⁰⁾ International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, *Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years* (Globalni status genetski modificiranih usjeva u 2017.: u 22 godine upotreba biotehničkih usjeva je porasla zajedno s gospodarskim koristima), ISAAA sažetak br. 53. (2017), str. 16. i 21., <https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>.

⁽²¹⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽²²⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

utorak, 15. veljače 2022.

8. poziva Komisiju da odmah obustavi uvoz genetski modificirane soje uzgojene u Brazilu i Argentini, ako je potrebno primjenom članka 53. Uredbe (EZ) br. 178/2002, dok se ne uspostave učinkoviti pravno obvezujući mehanizmi za sprečavanje stavljanja na tržište Unije proizvoda povezanih s krčenjem šuma i s time povezanim kršenjima ljudskih prava;
9. ponovno poziva na provedbu europske strategije za proizvodnju i opskrbu bjelančevinama biljnog podrijetla ⁽²³⁾, koja bi Uniji omogućila manju ovisnost o uvozu genetski modificirane soje te stvaranje kraćih prehrambenih lanaca i regionalnih tržišta;
10. ponovno apelira na Komisiju da u obzir uzme obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški klimatski sporazum, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi UN-a za održivi razvoj; ponavlja svoj poziv da se nacrti provedbenih akata poprate obrazloženjem u kojem se objašnjava na koji se način poštuje načelo „nenanošenja štete” ⁽²⁴⁾;
11. naglašava da se u izmjenama koje je Europski parlament usvojio 17. prosinca 2020. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011 ⁽²⁵⁾, a koje je Parlament usvojio kao temelj za pregovore s Vijećem, navodi da Komisija ne smije dati odobrenje za genetski modificirane organizme ako se kvalificirana većina država članica nije izjasnila za to; inzistira na tome da Komisija poštuje to stajalište i poziva Vijeće da hitno nastavi s radom i donese opći pristup o tom predmetu;
12. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

⁽²³⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2.), stavak 64.

⁽²⁴⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2.), stavak 102.

⁽²⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0364.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0025

Genetski modificirani pamuk GHB614 (BCS-GHØØ2-5)

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu provedbene direktive Komisije o produljenju odobrenja za stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 (BCS-GHØØ2-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D076839/01 – 2021/3006(RSP))

(2022/C 342/04)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 (BCS-GHØØ2-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D076839/01,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 11. stavak 3. i članak 23. stavak 3.,
- uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 od 8. prosinca 2021. tijekom kojeg nije usvojeno nikakvo mišljenje, te glasovanje žalbenog odbora od 31. siječnja 2022. na kojem ponovno nije doneseno mišljenje,
- uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojeno 28. svibnja 2021. i objavljeno 7. srpnja 2021. ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama („GMO“) ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ SL L 268, 18.10.2003., str. 1.

⁽²⁾ SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

⁽³⁾ Znanstveno mišljenje Povjerenstva EFSA-e o genetski modificiranom pamuku GHB614 radi produljenja odobrenja u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-RX-018), EFSA Journal 2021:19(7):6671, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6671>

⁽⁴⁾ Parlament je u osmom sazivu donio 36 rezolucija u kojima se protivi odobravanju GMO-a. Nadalje, u devetom sazivu Parlament je donio sljedeće rezolucije:

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZHGOJG (SYN-ØØØJG-2), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0028).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0029).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 10. listopada 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 i DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0030).

utorak, 15. veljače 2022.

-
- Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije kojom se produljuje odobrenje za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0054).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89788 (MON-89788-1), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0055).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i potkombinacije MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 i NK603 × DAS-40278-9, sastoje se ili su proizvedeni od njih na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0056).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. studenoga 2019. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju, četiriju ili pet pojedinačnih promjena Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 i GA21, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0057).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. svibnja 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastoje se od nje ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0069).
 - Rezolucija Europskog parlamenta od 11. studenoga 2020. o nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603, sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i NK603 i o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije (EU) 2018/1111 na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0291).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenoga 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), sastoje se od nje ili su od nje proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0292).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. studenoga 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobrenju za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju, triju ili četiriju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 i NK603, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0293).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastoje se od nje ili su proizvedeni od nje, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0365).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411, te genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena MON 87427, MON 89034, MIR162 i MON 87411, sastoje se ili su proizvedeni od njih, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0366).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0367).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0368).
 - Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. prosinca 2020. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0369).

utorak, 15. veljače 2022.

- uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,
- uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
- A. budući da je Odlukom Komisije 2011/354/EU ⁽⁵⁾ odobreno stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadržava genetski modificirani pamuk GHB614 („genetski modificirani pamuk“), sastoji se ili je proizvedena od njega; budući da je tim odobrenjem obuhvaćeno i stavljanje na tržište proizvoda povrh hrane i hrane za životinje, koji sadržavaju genetski modificirani pamuk ili se od njega sastoje, za istu namjenu kao i druge vrste pamuka, osim za uzgoj;
- B. budući da je 22. travnja 2020. društvo BASF SE, sa sjedištem u Njemačkoj, u ime društva BASF Agricultural Solutions Seeds US LLC, sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama („podnositelj zahtjeva“), Komisiji podnijelo zahtjev za produljenje tog odobrenja u skladu s člancima 11. i 23. Uredbe (EZ) br. 1829/2003;
- C. budući da je EFSA 28. svibnja 2021. donijela pozitivno mišljenje o tom zahtjevu za produljenje odobrenja za genetski modificirani pamuk, koje je objavljeno 7. srpnja 2021.; budući da je EFSA 5. ožujka 2009. donijela pozitivno mišljenje o prvotnom odobrenju za genetski modificirani pamuk, koje je objavljeno 10. ožujka 2009. ⁽⁶⁾;
- D. budući da genetski modificirani pamuk eksprimira modificiranu 5-enopiruvil-šikimat-3-fosfat sintazu (2mEPSPS) kukuruza koji nije osjetljiv na širok spektar herbicida koji se primjenjuju folijarno nakon nicanja i sadrže aktivni sastojak glifosat ⁽⁷⁾; budući da je, drugim riječima, genetski modificirani pamuk tolerantan na glifosat, odnosno „komplementarni herbicidi“;
- E. budući da se ulje pamuka može pronaći u raznim prehrambenim proizvodima, uključujući preljeve, majonezu, fine pekarske proizvode, čokoladne namaze i čips, premda je njegova ljudska potrošnja relativno ograničena u Europi; budući da se životinje hrane pamukom ponajprije u obliku brašna i pogače od sjemenki pamuka ili cijelih sjemenki pamuka ⁽⁸⁾; budući da i ljudi konzumiraju pamuk u obliku pamučnog brašna;

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 × T304-40 × GHB119, sastoje se ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0080).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 11. ožujka 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), sastoje se od njega ili su od njega proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0081).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju DAS-81419-2 × DAS-44406-6, sastoje se ili su od nje proizvedeni, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0334).

— Rezolucija Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 i genetski modificirani kukuruz koji je kombinacija dviju ili triju pojedinačnih promjena 1507, MIR162, MON810 i NK603, sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0335).

— Rezoluciju Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o Nacrtu provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani kukuruz Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastoje se ili su proizvedeni od njega na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0336).

⁽⁵⁾ Odluka Komisije 2011/354/EU od 17. lipnja 2011. o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirani pamuk GHB614 (BCS-GHØØ2-5), sastoje se ili su proizvedeni od njega, na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 160, 18.6.2011., str. 90.).

⁽⁶⁾ Znanstveno mišljenje povjerenstva za genetski modificirane organizme o zahtjevu (referenca EFSA-GMO-NL-2008-51) za stavljanje na tržište genetski modificiranog pamuka GHB614 tolerantnog na glifosat za upotrebu u hrani i hrani za životinje te uvoz i obradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003, koji je podnijelo društvo Bayer CropScience, EFSA Journal 2009:7(3):985, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2903/j.efsa.2009.985>

⁽⁷⁾ Mišljenje EFSA-e iz 2009., str. 7.

⁽⁸⁾ Znanstveno mišljenje Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog pamuka GHB614 × T304-40 × GHB119 za upotrebu u hrani i hrani za životinje te uvoz i preradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev EFSA-GMO-NL-2014-122), EFSA Journal 2018:16(7):5349, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2018.5349>, str. 22.

utorak, 15. veljače 2022.

Nedostatak procjene komplementarnih herbicida

- F. budući da se Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 503/2013⁽⁹⁾ zahtijeva procjena o tome utječu li očekivane poljoprivredne prakse na ishod proučavanih krajnjih točaka; budući da je u skladu s tom Provedbenom uredbom to posebno relevantno za biljke otporne na herbicide;
- G. budući da se u brojnim studijama iznosi da je za genetski modificirane usjeve otporne na herbicide potrebno koristiti više komplementarnih herbicida, velikim dijelom zbog pojave korova otpornih na herbicide⁽¹⁰⁾; budući da se zbog toga mora očekivati da će genetski modificirani pamuk biti izložen i višim i ponovljenim dozama glifosata te da bi stoga količina njihovih ostataka tijekom žetve mogla biti veća;
- H. budući da je EFSA u studenome 2015. zaključila da glifosat vjerojatno nije karcinogen, a Europska agencija za kemikalije u ožujku 2017. da nije potrebna klasifikacija; budući da je za razliku od njih Međunarodna agencija za istraživanje raka, agencija Svjetske zdravstvene organizacije specijalizirana za rak, 2015. glifosat kategorizirala kao tvar koja je vjerojatno karcinogena za čovjeka; budući da se u nizu najnovijih znanstvenih stručno recenziranih studija potvrđuje moguća karcinogenost glifosata⁽¹¹⁾;
- I. budući da prema podacima EFSA-e nisu dostupni toksikološki podaci koji bi opravdali provedbu procjene rizika za potrošače za nekoliko produkata razgradnje glifosata relevantnih za genetski modificirane usjeve otporne na glifosat⁽¹²⁾;
- J. budući da se smatra da procjena ostataka herbicida i produkata njihove razgradnje pronađenih na genetski modificiranim biljkama nije u nadležnosti Povjerenstva EFSA-e za genetski modificirane organizme te se stoga ne provodi u okviru postupka davanja odobrenja za genetski modificirane organizme; budući da je to problematično zbog načina na koji pojedina genetski modificirana biljka razgrađuje komplementarne herbicide te zbog toga što na sastav, a time i na toksičnost produkata razgradnje (metabolita) može utjecati sama genetska modifikacija⁽¹³⁾;

Primjedbe nadležnog tijela države članice

- K. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i uputile brojne kritike⁽¹⁴⁾; budući da je jedna od tih kritika i to da, u nedostatku ikakvog stvarnog sustava nadzora koji bi omogućio konkretno praćenje konzumacije genetski modificiranih organizama ili njihovih nusproizvoda od strane ljudi ili životinja, nije moguće izvući nikakve relevantne pouke o sigurnosti konzumacije genetski modificiranih organizama iz desetogodišnjeg razdoblja, da izvješća o praćenju (od 2011. do 2019.) imaju mnogo nedostataka i da nisu u skladu s Direktivom 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁵⁾ i odgovarajućim smjernicama ni smjernicama EFSA-e iz 2011. o praćenju okoliša nakon stavljanja na tržište genetski modificiranih biljaka, da je predstavljena analiza literature (koju je dostavio podnositelj zahtjeva) bila neoptimalna i stoga nepotpuna te da prskanje genetski modificiranog pamuka većim koncentracijama glifosata, za koje studije pokazuju da su toksični za ljude i životinje, može vjerojatno dovesti do većih količina ostataka herbicida i metabolita u usjevima, a time i u lancu hrane i hrane za životinje;

⁽⁹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 503/2013 od 3. travnja 2013. o prijavama za odobrenje genetski modificirane hrane i hrane za životinje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni uredbi Komisije (EZ) br. 641/2004 i (EZ) br. 1981/2006 (SL L 157, 8.6.2013., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Vidjeti, na primjer, Bonny S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact” (Genetski modificirani usjevi i korovi otporni na herbicide i herbicidi: pregled i učinak), *Environmental Management*, siječanj 2016; 57(1), str. 31. – 48., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738>, i Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years” (Učinak genetski modificiranih usjeva na korištenje pesticida u SAD-u – prvih šesnaest godina), *Environmental Sciences Europe*, 28. rujna 2012., svezak 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

⁽¹¹⁾ Vidjeti, primjerice: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1383574218300887>, <https://academic.oup.com/ije/advance-article/doi/10.1093/ije/dyz017/5382278>, <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0219610>, and <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6612199/>

⁽¹²⁾ Zaključak EFSA-e o stručnom pregledu procjene rizika od pesticida s aktivnom tvari glifosatom, *EFSA Journal* 2015.; 13(11):4302, str. 3. <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/4302>

⁽¹³⁾ To je doista slučaj s glifosatima, kako se navodi u obrazloženom mišljenju EFSA-e o reviziji postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, *EFSA Journal* 2018; 16(5):5263, str. 12., <https://www.efsa.europa.eu/efsa/efsajournal/pub/5263>

⁽¹⁴⁾ Primjedbe država članica dostupne su u bazi pitanja EFSA-e (Referentna oznaka: EFSA-Q-2014-00721): <https://www.efsa.europa.eu/en/register-of-questions>

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ – Deklaracija Komisije (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

utorak, 15. veljače 2022.

Ispunjavanje međunarodnih obveza Unije

- L. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne čimbenike važne za predmet koji se razmatra; budući da bi takvi legitimni čimbenici trebali obuhvaćati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN), Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;
- M. budući da se u izvješću posebnog izvjestitelja UN-a za pravo na hranu iz 2017. zaključuje da opasni pesticidi, posebno u zemljama u razvoju, imaju katastrofalan učinak na zdravlje ⁽¹⁶⁾; budući da se u okviru cilja održivog razvoja br. 3.9. do 2030. želi znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti prouzročenih opasnim kemikalijama te onečišćenjem i zagađenjem zraka, vode i tla ⁽¹⁷⁾; budući da bi se odobravanjem uvoza genetski modificiranog pamuka povećala potražnja za tom biljkom tretiranom glifosatom, čime bi se povećala izloženost radnika i okoliša u trećim zemljama; budući da je rizik od povećane izloženosti radnika i okoliša osobito zabrinjavajući kad je riječ o genetski modificiranim usjevima otpornima na herbicide, s obzirom na veće količine herbicida koje se pritom koriste;
- N. budući da prema stručno ocijenjenoj studiji Roundup objavljenoj 2020. jedan od najviše korištenih herbicida na bazi glifosata u svijetu može dovesti do gubitka biološke raznolikosti, zbog čega ekosustavi postaju osjetljiviji na onečišćenje i klimatske promjene ⁽¹⁸⁾;

Nedemokratsko donošenje odluka

- O. budući da tijekom glasovanja Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 održanog 8. prosinca 2021. nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da tijekom glasovanja žalbenog odbora od 31. siječnja 2022. ponovno nije doneseno mišljenje;
- P. budući da Komisija uvida problematičnost činjenice da i dalje donosi odluke o davanju odobrenja za genetski modificirane organizme bez podrške kvalificirane većine država članica, što čini iznimku za odobrenja proizvoda općenito, ali je ona postala pravilo pri donošenju odluka o odobrenjima za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje;
- Q. budući da je Europski parlament u osmom sazivu donio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je u devetom sazivu Europski parlament već usvojio 21 prigovor na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište; budući da odobravanje nijednog od tih genetski modificiranih organizama nije podržala kvalificirana većina država članica; budući da razlozi zbog kojih države članice ne podržavaju odobrenja uključuju nepoštovanje načela predostrožnosti u postupku odobravanja i znanstvena pitanja povezana s procjenom rizika;
- R. budući da Komisija i dalje daje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;
- S. budući da u slučajevima kad u Žalbenom odboru davanje odobrenja nije podržala kvalificirana većina država članica nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ⁽¹⁹⁾;

⁽¹⁶⁾ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx>

⁽¹⁷⁾ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

⁽¹⁸⁾ <https://www.mcgill.ca/newsroom/channels/news/widely-used-weed-killer-harming-biodiversity-320906>

⁽¹⁹⁾ U skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 (članak 6. stavak 3.), ako davanje odobrenja nije podržala kvalificirana većina država članica, Komisija „može”, ali ne „mora” dati odobrenje.

utorak, 15. veljače 2022.

1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;
2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁰⁾, pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;
3. traži od Komisije da povuče svoj nacrt provedbene odluke;
4. ponovno poziva Komisiju da ne odobrava genetski modificirane usjeve otporne na herbicide dok se zdravstveni rizici povezani s ostacima temeljito ne istraže na osnovi pojedinačnih slučajeva, što zahtijeva potpunu procjenu ostataka od prskanja genetski modificiranih usjeva komplementarnim herbicidima, procjenu produkata njihove razgradnje i svih kombiniranih učinaka, među ostalim i sa samom genetski modificiranom biljkom;
5. pozdravlja činjenicu da je Komisija u pismu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobrenju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ⁽²¹⁾; međutim, izražava duboko razočaranje zbog toga što je Komisija nastavila davati odobrenja za uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju unatoč stalnim prigovorima Parlamenta i većine država članica koje glasuju protiv;
6. poziva EFSA-u da zatraži podatke o utjecaju konzumacije hrane i hrane za životinje dobivene od genetski modificiranih biljaka na crijevni mikrobiom;
7. ponovno apelira na Komisiju da u obzir uzme obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški sporazum o klimatskim promjenama, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi održivog razvoja UN-a; ponavlja svoj poziv da se nacrti provedbenih akata poprate obrazloženjem u kojem se objašnjava na koji se način poštuje načelo „nenanošenja štete” ⁽²²⁾;
8. naglašava da se u izmjenama Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011 ⁽²³⁾, koje je Europski parlament usvojio 17. prosinca 2020. kao temelj za pregovore s Vijećem, navodi da Komisija ne smije dati odobrenje za genetski modificirane organizme ako se za to nije izjasnila kvalificirana većina država članica; inzistira na tome da Komisija poštuje to stajalište te poziva Vijeće da hitno nastavi s radom i donese opći pristup u pogledu tog predmeta;
9. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

⁽²⁰⁾ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

⁽²¹⁾ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

⁽²²⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2), stavak 102.

⁽²³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0364.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0029

Europska središnja banka – godišnje izvješće za 2021.**Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2021. (2021/2063(INI))**

(2022/C 342/05)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Godišnje izvješće Europske središnje banke (ESB) za 2020.,
- uzimajući u obzir ESB-ove „Povratne informacije o komentarima Europskog parlamenta iz njegove Rezolucije o Godišnjem izvješću ESB-a za 2019.”,
- uzimajući u obzir reviziju strategije ESB-a pokrenutu 23. siječnja 2020. i završenu 8. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir novu strategiju monetarne politike ESB-a objavljenu 8. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir akcijski plan ESB-a i njegov plan za daljnje uključivanje aspekata vezanih uz klimatske promjene u njegov politički okvir, objavljene 8. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir Statut Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) i ESB-a, a posebno njegove članke 2. i 15.,
- uzimajući u obzir članak 123., članak 125., članak 127. stavke 1. i 3., članak 130. i članak 284. stavak 3. Ugovora u funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir članke 3. i 13. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir monetarne dijaloge s predsjednicom ESB-a Christine Lagarde od 18. ožujka, 21. lipnja, 27. rujna i 15. studenoga 2021.,
- uzimajući u obzir makroekonomske projekcije službi ESB-a za europodručje objavljene 9. rujna 2021.,
- uzimajući u obzir povremene publikacije ESB-a br. 263 – 280 iz rujna 2021. o reviziji strategije monetarne politike,
- uzimajući u obzir ESB-ovo „Istraživanje o pristupu poduzeća financiranju (SAFE) u europodručju – od listopada 2020. do ožujka 2021.”, objavljeno 1. lipnja 2021.,
- uzimajući u obzir izvješće ESB-a o digitalnom euru objavljeno u listopadu 2020., izvješće ESB-a o javnom savjetovanju o digitalnom euru objavljeno u travnju 2021. i ESB-ov projekt digitalnog eura pokrenut 14. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir povremenu publikaciju br. 201 iz studenoga 2017. naslovljenu „The use of cash by households in the euro area” (Uporaba gotovine u kućanstvima u europodručju),
- uzimajući u obzir ESB-ovo testiranje otpornosti na stres od klimatskih rizika u cijelom gospodarstvu iz rujna 2021.,
- uzimajući u obzir jesensku gospodarsku prognozu Komisije za 2021. objavljenu 11. studenoga 2021.,

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o rodnoj ravnoteži u kandidaturama u području ekonomske i monetarne politike EU-a ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir Program UN-a za održivi razvoj do 2030. i ciljeve održivog razvoja,
 - uzimajući u obzir Pariški sporazum donesen u okviru Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime,
 - uzimajući u obzir posebna izvješća Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) o globalnom zatopljenju od 1,5 °C, o klimatskim promjenama i tlu te o oceanu i kriosferi u kontekstu klimatskih promjena,
 - uzimajući u obzir izvješće Mreže za ekologizaciju financijskog sustava (NGFS) naslovljeno „Adapting central bank operations to a hotter world: Reviewing some options” (Prilagodba rada središnje banke toplijem svijetu: preispitivanje nekoliko opcija), objavljeno 24. ožujka 2021.,
 - uzimajući u obzir članak 142. stavak 1. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A9-0351/2021),
- A. budući da se prema jesenskoj gospodarskoj prognozi Komisije iz 2021. BDP u 2020. smanjio za 5,9 % u EU-u i za 6,4 % u europodručju; budući da se predviđa rast BDP-a za 5 % u 2021. i 4,3 % u 2022., kako u EU-u tako i u europodručju, uz znatne nejednakosti u rastu između država članica; budući da su nesigurnost i rizici povezani s izgledima za rast visoki i ovisi o razvoju pandemije bolesti COVID-19 i brzini kojom se ponuda prilagođava naglom preokretu u potražnji nakon ponovnog otvaranja gospodarstva; budući da je cjelokupno gospodarstvo EU-a u trećem tromjesečju 2021. ostvarilo razinu proizvodnje jednaku onoj prije pandemije, iako je brzina oporavka neujednačena među zemljama; budući da su postojano visoke razine inflacije i dalje jedan od najvećih negativnih rizika za oporavak;
- B. budući da se prema makroekonomskim projekcijama službi ESB-a iz rujna 2021. predviđa povećanje globalnog realnog BDP-a (bez europodručja) za 6,3 % u 2021., prije nego što se uspori na 4,5 % u 2022. i 3,7 % u 2023.; budući da je globalna aktivnost krajem 2020. već premašila razinu prije pandemije;
- C. budući da je prema podacima Eurostata stopa nezaposlenosti u rujnu 2021. iznosila 6,7 % u EU-u i 7,4 % u europodručju, pri čemu nije bila ujednačena diljem EU-a i država članica, a stope nezaposlenosti mladih i žena i dalje su mnogo više (15,9 % u EU-u i 16 % u europodručju, odnosno 7 % u EU i 7,7 % u europodručju); budući da je visoka stopa nezaposlenosti mladih i dalje ozbiljan problem koji se treba riješiti u EU-u;
- D. budući da će prema makroekonomskim projekcijama službi ESB-a iz rujna 2021. godišnja inflacija harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena (HICP) u prosjeku u europodručju 2021. biti 2,2 %, te da se očekuje njezino smanjenje na 1,7 % u 2022. te na 1,5 % u 2023.; budući da projekcije za inflaciju pokazuju znatne varijacije diljem europodručja; budući da je inflacija u europodručju porasla na 4,1 % u listopadu 2021., što je najviša razina u desetljeću; budući da postoji zabrinutost zbog privremene i prijelazne prirode viših stopa inflacije;
- E. budući da je krajem 2020. veličina bilance Eurosustava dosegla rekordnu razinu od 6 979 324 milijuna EUR, što predstavlja povećanje od gotovo 50 % (2 306 233 milijuna EUR) u odnosu na kraj 2019., čemu su uzrok bili treća serija ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja (TLTRO III), vrijednosni papir kupljeni u okviru hitnog programa kupnje zbog pandemije (PEPP) te program kupnje vrijednosnih papira (APP);

⁽¹⁾ SL C 23, 21.1.2021., str. 105.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0277.

srijeda, 16. veljače 2022.

- F. budući da je neto dobit ESB-a 2020. iznosila 1 643 milijuna EUR, u odnosu na 2 366 milijuna EUR 2019. godine; budući da je do tog smanjenja došlo uglavnom zbog nižih neto kamatnih prihoda od deviznih pričuva i vrijednosnih papira koji se drže za potrebe monetarne politike, posebno zbog znatnog pada od 50 % u prihodu od kamata ostvarenom u portfelju američkih dolara, kao i zbog odluke Upravnog vijeća o prijenosu 48 milijuna EUR u rezervacije ESB-a za financijske rizike;
- G. budući da bi ESB, ne dovodeći pritom u pitanje cilj održavanja stabilnosti cijena, trebao podržavati opće ekonomske politike u Uniji kako bi doprinio ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih člankom 3. UEU-a;
- H. budući da mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) čine okosnicu gospodarstva EU-a te pri tom jačaju gospodarsku i socijalnu koheziju, čine 99 % svih poduzeća u EU-u, zapošljavaju oko 100 milijuna ljudi, proizvode više od polovice BDP-a EU-a i imaju ključnu ulogu u stvaranju vrijednosti u svim sektorima gospodarstva; budući da su MSP-ovi teško pogođeni gospodarskom krizom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19; budući da su kretanja u općenitim gospodarskim izgledima negativno utjecala na njihov pristup financiranju; budući da je MSP-ovima stoga potrebna dodatna potpora;
- I. budući da se ESB u okviru svojeg mandata obvezao na doprinos ciljevima Pariškog sporazuma; budući da klimatske promjene, gubitak biološke raznolikosti i posljedice toga mogu ugroziti učinkovitost monetarne politike, utjecati na rast te povećati cijene i makroekonomsku nestabilnost; budući da bi bez snažnih mjera negativan učinak na BDP EU-a mogao biti ozbiljan;
- J. budući da troškovi stanovanja čine gotovo četvrtinu rashoda kućanstava u 27 država članica EU-a; budući da više od dvije trećine stanovništva EU-a ima dom u svojem vlasništvu; budući da su cijene stambenog prostora u proteklom desetljeću porasle za više od 30 %, a najamnine su se u EU-u povećale za gotovo 15 %;
- K. budući da je u standardnom istraživanju Eurobarometra za zimsku sezonu 2020./2021. objavljenom 23. travnja 2021. utvrđeno da javna potpora europskoj ekonomskoj i monetarnoj uniji s jednom valutom, eurom, iznosi 79 % u europodručju;
- L. budući da su samo dva člana Izvršnog odbora ESB-a i Upravnog vijeća ESB-a žene; budući da su žene i dalje nedovoljno zastupljene u hijerarhiji ESB-a;

Opći pregled

1. pozdravlja ulogu ESB-a u zaštiti stabilnosti eura; ističe da je statutarna neovisnost ESB-a preduvjet za ispunjavanje njegovog mandata, kako je utvrđeno Ugovorima; također ističe da se ta neovisnost ne bi smjela kršiti te da bi je uvijek trebalo dopuniti odgovarajućom razinom odgovornosti;
2. pozdravlja reviziju strategije monetarne politike ESB-a donesenu jednoglasno i objavljenu 8. srpnja 2021. u kojoj se utvrđuje kako postići primarni cilj održavanja stabilnosti cijena i doprinijeti postizanju ciljeva Unije, koji uključuju uravnotežen i održiv gospodarski rast, visoko konkurentno socijalno tržišno gospodarstvo s ciljem pune zaposlenosti, društvenog napretka i konvergencije te visoku razinu zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša, ne dovodeći u pitanje primarni cilj stabilnosti cijena; napominje da je to prva revizija strategije u posljednjih 18 godina; pozdravlja odluku ESB-a, koju je također izrazila predsjednica Lagarde tijekom monetarnog dijaloga održanog 27. rujna 2021., da periodički ocjenjuje prikladnost strategije monetarne politike, pri čemu se sljedeća procjena očekuje 2025., čime će se također povećati osviještenost javnosti i uključenost u monetarnu politiku;
3. izražava zabrinutost zbog dosad neviđene zdravstvene, socijalne i gospodarske krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 i mjera suzbijanja koje su uslijedile, što je dovelo do naglog smanjenja gospodarstva europodručja, posebno u zemljama koje su već bile ranjive, naglog porasta gospodarskih i socijalnih nejednakosti te brzog pogoršanja uvjeta na tržištu rada; posebno je zabrinut zbog učinka pandemije bolesti COVID-19 na MSP-ove; pozdravlja opsežne mjere javne potpore koje je EU poduzeo kao odgovor na spomenutu krizu; konstatira da se gospodarske aktivnosti u europodručju oporavljaju brže od očekivanog, iako su brzina, razmjer i ujednačenost oporavka i dalje nesigurni;

srijeda, 16. veljače 2022.

4. naglašava da se održivi rast, otpornost i stabilnost cijena mogu postići sveobuhvatnom reakcijom koja uključuje balansiranu kombinaciju monetarne politike, potporne i diskrecijske fiskalne politike te socijalno uravnotežene reforme i ulaganja kojima se potiče produktivnost; podržava poziv predsjednice Lagarde na potpuno usklađivanje fiskalnih i monetarnih politika kada je riječ o odgovaranju na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19, uz naglašavanje neovisnosti ESB-a;

5. prima na znanje izjavu predsjednice ESB-a od 10. lipnja 2021. da je „ambiciozna i koordinirana fiskalna politika i dalje ključna jer bi prijevremeno povlačenje fiskalne potpore moglo oslabiti oporavak i povećati dugoročne posljedice”; prepoznaje važnost europskih i nacionalnih fiskalnih politika u pružanju pomoći kućanstvima i poduzećima koji su najteže pogođeni pandemijom; konstatira različite stope oporavka među zemljama europodručja, što bi nakon završetka pandemije moglo dovesti do „Europe s više brzina”; podsjeća da fiskalna potpora i monetarna politika ne bi trebale odvrćati od reformi i ulaganja usmjerenih na oživljavanje gospodarstva EU-a, poticanje održivog i uključivog rasta, poticanje zelene tranzicije i jačanje autonomije i konkurentnosti Europe;

6. prima na znanje izjavu predsjednice Lagarde da bi „središnji fiskalni kapacitet mogao pomoći u usmjeravanju općeg smjera fiskalne politike europodručja i osigurati primjereniju kombinaciju makroekonomskih politika” te da su „strukturne reforme u državama europodručja važne za poticanje njihove produktivnosti i potencijala rasta, smanjenje strukturne nezaposlenosti i povećanje otpornosti”; naglašava važnost pružanja protucikličke stabilizacijske funkcije i olakšavanja pravodobne i odgovarajuće potpore u slučaju gospodarskih šokova, kao i financiranja zelene tranzicije; naglašava važnost Mehanizma za oporavak i otpornost u rješavanju gospodarskog i socijalnog šoka slijedom krize uzrokovane bolešću COVID-19;

7. pozdravlja činjenicu da je rasprava o budućnosti okvira gospodarskog upravljanja EU-a već započela;

Monetarna politika

8. pozdravlja brze i konkretne odgovore ESB-a u okviru monetarne politike na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 donesene u izvanrednom kontekstu; prima na znanje pozitivan učinak tog odgovora na gospodarsko stanje europodručja, što uključuje uvođenje PEPP-a, ublažavanje kriterija prihvatljivosti i kolaterala te ponudu ponovno kalibriranih operacija dugoročnijeg refinanciranja (TLTRO III), kao i hitne operacije dugoročnijeg refinanciranja zbog pandemije (PELTRO); podsjeća na namjeru ESB-a da održi svoju potporu sve dok to smatra potrebnim za ispunjavanje svojeg mandata; nadalje, pozdravlja odluku ESB-a da zadrži instrumente kao što su smjernice buduće monetarne politike, kupnja vrijednosnih papira i operacije dugoročnijeg refinanciranja kao sastavni dio svojeg instrumentarija; poziva ESB da nastavi osiguravati i pratiti nužnost, prikladnost i proporcionalnost svojih mjera monetarne politike;

9. prima na znanje odluku ESB-a da poveća veličinu PEPP-a s početnih 750 milijardi EUR na 1 850 milijardi EUR; napominje da će ESB nastaviti provoditi neto kupnju vrijednosnih papira u okviru PEPP-a do završetka krizne faze pandemije bolesti COVID-19, a u svakom slučaju barem do kraja ožujka 2022.; napominje da je ESB nedavno usporio tempo neto kupnje vrijednosnih papira u okviru PEPP-a, na temelju stajališta Upravnog vijeća da se povoljni uvjeti financiranja mogu održati umjereno sporijim tempom; ističe izjavu predsjednice Lagarde od 10. lipnja 2021. da bi „bilo koja rasprava o izlasku iz PEPP-a [...] bila preuranjena, da je za to prerano i da će uslijediti u dogledno vrijeme”; poziva ESB-a da zadrži svoju potporu sve dok to smatra potrebnim za ispunjavanje svojeg mandata; prima na znanje namjeru ESB-a da ispita daljnju kalibraciju kupnje vrijednosnih papira; također prima na znanje izjavu predsjednice Lagarde da će, čak i nakon očekivanog završetka izvanrednog stanja uzrokovanog pandemijom, i dalje biti važno da se monetarnom politikom, uključujući odgovarajuću kalibraciju kupnje vrijednosnih papira, podupire oporavak u cijelom europodručju i održiv povratak inflacije na cilj od 2 %;

10. prima na znanje odluku ESB-a o fleksibilnoj kupnji u okviru PEPP-a kako bi se spriječilo pooštavanje uvjeta financiranja, koje nije u skladu s naporima za suzbijanje negativnog učinka pandemije, uz istodobno podupiranje neometanog prijenosa monetarne politike;

11. prima na znanje da se neto kupnja vrijednosnih papira u okviru APP-a nastavlja po mjesečnoj stopi od 20 milijardi EUR; također prima na znanje da će kupovina u okviru APP-a trajati onoliko dugo koliko je potrebno za jačanje akomodativnog učinka njegovih političkih stopa, što će završiti prije nego što počne povećavati ključne kamatne stope; podsjeća da će pretpandemijski program APP nastaviti ujednačenim tempom;

srijeda, 16. veljače 2022.

12. pozdravlja uključivanje grčkih obveznica u PEPP; napominje, međutim, da one i dalje nisu prihvatljive u okviru programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora unatoč ostvarenom znatnom napretku; poziva ESB da ponovno procijeni prihvatljivost grčkih obveznica u okviru PSPP-a i da dostavi konkretne preporuke za njihovo uključivanje u PSPP znatno prije sklapanja PEPP-a;

13. prima na znanje odluku ESB-a da nastavi reinvestirati plaćanja glavnice dospjelih vrijednosnih papira kupljenih u okviru programa PEPP barem do kraja 2024. te da nastavi u cijelosti reinvestirati plaćanja glavnice dospjelih vrijednosnih papira kupljenih u okviru programa APP-a tijekom duljeg razdoblja nakon datuma na koji počne povećavati ključne kamatne stope ESB-a, a u svakom slučaju sve dok je to potrebno za održavanje povoljnih uvjeta likvidnosti i dovoljnog stupnja monetarne prilagodbe;

14. konstatira da se iznos operacija refinanciranja Eurosustava povećao na 1 850 milijardi EUR na kraju 2020., uglavnom zbog treće serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja (TLTRO III); nadalje napominje da se ponderirano prosječno dospijeće nepodmirenih operacija refinanciranja Eurosustava krajem 2020. povećalo na oko 2,4 godine;

15. pozdravlja odluku ESB-a da svojim operacijama refinanciranja nastavi osiguravati likvidnost; priznaje da financiranje dobiveno u okviru treće serije ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja ima ključnu ulogu u podupiranju bankovnih zajmova poduzećima i kućanstvima; naglašava, međutim, da je u nekim slučajevima samo vrlo mali dio tih likvidnosnih injekcija povećao bankovne zajmove realnom gospodarstvu, posebno MSP-ovima; poziva ESB da osigura da se takvim mjerama uistinu olakša financiranje realnog gospodarstva;

16. prima na znanje odluku ESB-a o novoj simetričnoj ciljnoj inflaciji od 2 % u srednjoročnom razdoblju i njegov cilj da zadrži kontinuirano akomodativnu monetarnu politiku kako bi ostvario svoju ciljanu stopu inflacije; smatra da nepostojanje aritmetičke referentne vrijednosti otežava tumačenje odstupanja od cilja; konstatira da srednjoročna orijentacija strategije monetarne politike dozvoljava neizbježna kratkoročna odstupanja inflacije od cilja; poziva ESB da, prema potrebi, razmisli o tome kako bi porast inflacije mogao utjecati na njegovu monetarnu politiku;

17. zabrinut je zbog stope inflacije u europodručju koja je u siječnju 2022. dosegla razinu od 5,1 %, najvišu u posljednjih deset godina, a koja je u različitim državama članicama iznosila od 3,3 % do 12,2 %, na što su utjecali razni čimbenici, kao što su bazni učinak cijena energije, uska grla u lancu opskrbe i oporavak nakon dramatične recesije; naglašava da povećanje inflacije iznad utvrđene vrijednosti može biti posebno štetno za najsiromašnije dijelove stanovništva i dovesti do povećanja gospodarskih i socijalnih nejednakosti; podsjeća da je inflacija u posljednjem desetljeću ostala znatno ispod ciljane vrijednosti od 2 %; poziva ESB da pomno prati te trendove i njihove posljedice te da po potrebi poduzme mjere za očuvanje stabilnosti cijena; ponavlja poziv predsjednice Lagarde da monetarna politika ostane usredotočena na sigurno usmjeravanje gospodarstva iz krize uzrokovane pandemijom; napominje da su, prema ESB-ovoj anketi profesionalnih prognostičara, srednjoročna inflacijska očekivanja i dalje čvrsto povezana s ciljem, dok neke tržišno utemeljene mjere upućuju na porast srednjoročnih inflacijskih očekivanja;

18. smatra da bi ESB mogao ispitati alternativne instrumente monetarne politike kojima se mogu potaknuti javna i privatna ulaganja;

19. prima na znanje očekivanje ESB-a da će ključne kamatne stope ostati na sadašnjim ili nižim razinama dok inflacija ne dosegne 2 % znatno prije kraja projekcijskog razdoblja i dugoročno tijekom ostatka projekcijskog razdoblja; ističe da niske kamatne stope s jedne strane stvaraju mogućnosti za potrošače, poduzeća, uključujući MSP-ove, radnike i zajmoprimce, koji mogu ostvariti koristi od snažnijeg ekonomskog zamaha, niže stope nezaposlenosti i nižih troškova zaduživanja; međutim, zabrinut je zbog mogućeg učinka niskih kamatnih stopa na broj neodrživih i visokozaduženih poduzeća, na poticaj za rast, reforme i ulaganja kojima se potiče održivost te na mirovinske sustave i sustave osiguranja;

20. pozdravlja odluku ESB-a da preporuči izradu plana kojim bi se troškovi stanovanja u stambenim objektima u vlasništvu stanara uključili u harmonizirani indeks potrošačkih cijena (HIPC) kako bi se bolje prikazala stopa inflacije koja je usporediva i relevantna za kućanstva, s obzirom na to da troškovi stanovanja stalno rastu, te kako bi se osmislile bolje informirane operacije monetarne politike; međutim, smatra da HIPC u svojoj trenutačnoj definiciji odražava kretanje stvarnih rashoda kućanstava za robu ili usluge; smatra da bi se metodologijama usmjerenima na izdvajanje investicijske komponente od konzumentske komponente trebalo osigurati da se na odgovarajući način obuhvati stvarni učinak znatnog povećanja cijene stambenih nekretnina na potrošačke troškove; svjestan je da je uključivanje tih troškova višegodišnji projekt; naglašava da bi takav korak mogao dovesti do povećanja indeksa cijena i, barem privremeno, do inflacije iznad srednjoročnog cilja, čime bi se smanjio manevarski prostor ESB-a; poziva ESB da se pripremi za takve rizike i na njih učinkovito odgovori;

srijeda, 16. veljače 2022.

21. prepoznaje potrebu za povećanim usklađivanjem metoda za prilagodbu kvalitete u HIPC-u i za većom transparentnošću u pogledu prilagodbe kvalitete u državama članicama;

Borba protiv klimatskih promjena

22. podsjeća da je ESB, kao institucija EU-a, vezan obvezama EU-a u okviru Pariškog sporazuma; naglašava da rješavanje krizne situacije u području klime i biološke raznolikosti zahtijeva da ESB zauzme integrirani pristup koji bi se trebao odražavati u svim njegovim politikama, odlukama i operacijama, uz poštovanje njegovog mandata podupiranja općih ekonomskih politika Unije, a posebno, u ovom slučaju, postizanja klimatski neutralnog gospodarstva najkasnije do 2050., kako je navedeno u europskom propisu o klimi; smatra da ESB treba upotrijebiti sve alate koji su mu na raspolaganju kako bi se suzbili i ublažili rizici povezani s klimom;

23. smatra da bi održavanje stabilnosti cijena moglo pomoći u stvaranju pravih uvjeta za provedbu Pariškog sporazuma;

24. prima na znanje ESB-ovo prvo testiranje otpornosti na stres od klimatskih rizika u cijelom gospodarstvu; prima na znanje rezultate tog testiranja, koji upućuju na to da bi bez snažnih mjera negativan učinak na BDP EU-a mogao biti ozbiljan; stoga pozdravlja ESB-ovu predanost provođenju redovitih testiranja otpornosti na stres od klimatskih rizika, kako u cijelom gospodarstvu, tako i na razini pojedinačnih banaka;

25. prima na znanje činjenicu da će ESB razviti pokazatelje za izloženost financijskih institucija fizičkim rizicima povezanim s klimom putem njihovih portfelja, uključujući pokazatelje ugljičnog otiska, kao i makroekonomsko modeliranje i analize scenarija kako bi se klimatski rizici integrirali u modele ESB-a i procijenio njihov učinak na potencijalni rast; pozdravlja činjenicu da će ESB provesti analize scenarija tranzicijskih politika;

26. pozdravlja novi akcijski plan ESB-a i njegov detaljan plan djelovanja u vezi s klimatskim promjenama kako bi se pitanja klimatskih promjena dodatno uključila u njegov politički okvir i modele; međutim, prima na znanje njegovu usmjerenost na rizike povezane s klimom i ističe načelo dvostrukog aspekta materijalnosti koje je u središtu okvira EU-a za održivo financiranje;

27. napominje da je koncept tržišne neutralnosti povezan s načelom „otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem”; poziva ESB da, poštujući svoju neovisnost, odgovori na tržišne nedostatke i osigura učinkovitu raspodjelu sredstava tijekom dugoročnog razdoblja, a da pritom ostane što je moguće više apolitičan, poštujući načelo tržišne neutralnosti; konstatira da je ESB već u nekoliko navrata odstupao od tržišne neutralnosti;

28. pozdravlja činjenicu da se kupnja zelenih obveznica i njihov udio u portfelju ESB-a i dalje povećavaju; međutim, smatra da je taj udio posebno nizak kada se uzmu u obzir potrebe zelene tranzicije; poziva ESB da ubrza svoj rad na povećanju udjela zelenih obveznica u svojem portfelju; pozdravlja uspostavu standarda EU-a za zelene obveznice i potporu ESB-a u tom pogledu; u tom pogledu prima na znanje odluku ESB-a da dio portfelja vlastitih fondova iskoristi za ulaganje u investicijski fond za zelene obveznice denominiran u eurima za središnje banke (EUR BISIP G2); u međuvremenu poziva ESB da razmotri moguće učinke zelenih obveznica na stabilnost cijena;

29. napominje da su obveznice sa strukturama kupona ovisnim o određenim ciljevima uspješnosti u pogledu održivosti koji se odnose na jedan ili više okolišnih ciljeva utvrđenih u Uredbi o taksonomiji EU-a⁽³⁾ i/ili na jedan ili više ciljeva održivog razvoja UN-a koji se odnose na klimatske promjene ili degradaciju okoliša postale prihvatljive od 1. siječnja 2021. kao kolateral za kreditne operacije Eurosustava i za izravne kupnje Eurosustava za potrebe monetarne politike, pod uvjetom da ispunjavaju sve ostale kriterije prihvatljivosti;

30. primjećuje da ESB poduzima korake za uključivanje rizika povezanih s klimom u svoj okvir za kolateral, ali upozorava na kašnjenja u njegovoj provedbi; pozdravlja namjeru ESB-a da razmotri metodologije i objave agencija za kreditni rejting te da procijeni kako one uključuju rizik klimatskih promjena u kreditne rejtinge; zabrinut je, međutim, zbog činjenice da se ESB i dalje oslanja isključivo na privatne vanjske agencije za kreditni rejting za procjenu rizika; poziva ESB da proširi svoj unutarnji kapacitet za procjene rizika povezanih s klimom i biološkom raznolikošću;

⁽³⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

srijeda, 16. veljače 2022.

31. sa zabrinutošću napominje da se nekim programima ESB-a za refinanciranje i kupnju vrijednosnih papira neizravno podupiru aktivnosti s visokim emisijama ugljika;
32. pozdravlja činjenicu da se ESB priprema uskladiti svoje programe kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora s Pariškim sporazumom u cilju smanjenja intenziteta emisija ugljika u svojem portfelju, ali upozorava na kašnjenja;
33. poziva ESB da se, kao član NGFS-a, vodi prema devet opcija koje je NGFS razmotrio kako bi središnje banke uključile rizike povezane s klimom u svoj operativni okvir za kreditno poslovanje, kolaterale i kupnju imovine; poziva ESB da ojača svoju suradnju u području klimatskih promjena i s međunarodnim mrežama izvan NGFS-a te da poboljša dijalog s civilnim društvom u cilju jačanja uloge EU-a kao globalnog predvodnika u području održivog financiranja i djelovanja u području klime;
34. pozdravlja napore ESB-a da nadzire i smanji svoj ekološki otisak; pozdravlja osnivanje centra za klimatske promjene koji bi objedinio rad na klimatskim pitanjima u različitim dijelovima ESB-a; očekuje od ESB-a da pojača svoj rad na učinkovitom uključivanju klimatskih pitanja u svoje rutinske poslove;

Ostali aspekti

35. ističe ključnu ulogu mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća u gospodarstvu EU-a, gospodarskoj i socijalnoj konvergenciji i zapošljavanju u EU-u; naglašava da su mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća teško pogođena gospodarskom krizom uzrokovanom pandemijom bolesti COVID-19, koja je dovela do ozbiljnog pogoršanja u njihovom prometu i konkurentnosti, otežala njihova nastojanja da uspiju u zelenoj tranziciji te im smanjila pristup financiranju; ističe potrebu za poticanjem javnih i privatnih ulaganja u EU-u te stoga poziva ESB da nastavi ulagati napore u olakšavanje pristupa financiranju za mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća;
36. pozdravlja dugotrajnu potporu ESB-a brzom dovršetku bankovne unije i naglašava rizike uzrokovane ozbiljnim kašnjenjima; pozdravlja potporu koju ESB pruža uspostavi potpuno razvijenog europskog sustava osiguranja depozita (EDIS); potvrđuje da su podjela rizika i smanjenje rizika međusobno povezani i da institucionalni sustavi zaštite imaju ključnu ulogu u zaštiti i stabilizaciji institucija članica;
37. pozdravlja dosadašnji napredak u smanjenju neprihodonosnih kredita; poziva na uvođenje odgovarajuće pravne zaštite od zapljene za ugovaratelje hipotekarnih kredita na razini EU-a;
38. poziva ESB da istraži načine jačanja međunarodne uloge eura; napominje da će se povećanjem privlačnosti eura kao valute pričuve dodatno poboljšati njegova međunarodna upotreba i povećati sposobnost EU-a da neovisno oblikuje svoj politički stav, što je ključni element u zaštiti europskog gospodarskog suvereniteta; naglašava da bi stvaranje dobro osmišljene europske sigurne imovine moglo pojednostaviti financijsku integraciju i pomoći ublažiti negativne povratne petlje između država i domaćih bankarskih sektora; naglašava da jačanje uloge eura zahtijeva produblјivanje i dovršavanje europske gospodarske i monetarne unije;
39. pozdravlja činjenicu da se 2020. broj krivotvorenih novčanica eura smanjio na najnižu razinu od 2003. (17 dijelova na milijun); poziva ESB da pojača borbu protiv krivotvorenja i svoju suradnju s Europolom, Interpolom i Europskom komisijom u ostvarivanju tog cilja; poziva ESB da, ne dovodeći u pitanje ovlasti država članica, uspostavi sustav za bolje praćenje velikih transakcija s ciljem borbe protiv pranja novca, utaje poreza i financiranja terorizma i organiziranog kriminala;
40. pozdravlja odluku ESB-a da pokrene 24-mjesečnu fazu ispitivanja za projekt digitalnog eura; poziva ESB da učinkovito odgovori na očekivanja i zabrinutosti iznesene tijekom javnog savjetovanja o digitalnom euru, koji uključuju zabrinutosti u pogledu privatnosti, sigurnosti, pristupačnosti, mogućnosti plaćanja diljem europodručja, sprečavanja dodatnih troškova i upotrebljivosti izvan internetske mreže; napominje da ta faza ispitivanja neće prejudicirati odluku o mogućem izdavanju digitalnog eura; ponavlja da digitalni euro nije kriptovaluta; ističe da bi se digitalnim eurom trebala promicati financijska uključenost te da se njime mora osigurati dodatna privatnost podataka i pravna sigurnost za potrošače i poduzeća; slaže se s ESB-om da bi digitalni euro stoga morao zadovolјiti niz minimalnih zahtjeva, uključujući stabilnost, sigurnost, učinkovitost i zaštitu privatnosti; poziva ESB da se blisko uskladi s Parlamentom i redovito s njim razmjenjuje informacije o napretku postignutom tijekom faze ispitivanja;

srijeda, 16. veljače 2022.

41. ponavlja svoju snažnu zabrinutost zbog rizika koje privatne stabilne kriptovalute predstavljaju za financijsku stabilnost, monetarnu politiku i zaštitu potrošača;
42. podsjeća da su gotovinska plaćanja vrlo važno sredstvo plaćanja za građane EU-a i da ih digitalni euro ne bi smio dovesti u pitanje; napominje da su broj i vrijednost novčanica eura u optjecaju 2020. porasli za oko 10 %; prima na znanje strategiju Eurosustava Gotovina u 2030., čiji je cilj osigurati da svi građani i poduzeća europodručja i dalje imaju dobar pristup gotovinskim uslugama i da gotovina ostane općeprihvaćeno sredstvo plaćanja, istodobno rješavajući pitanja smanjenja ekološkog otiska novčanica eura i razvoja inovativnih i sigurnih novčanica; zabrinut je zbog smanjenja bankovne mreže u nekim državama članicama; smatra da takve prakse mogu dovesti do znatnih ograničenja jednakog pristupa osnovnim financijskim uslugama i proizvodima;
43. naglašava da financijski sektor prolazi kroz znatnu preobrazbu potaknutu inovacijama i digitalizacijom; ističe da ta transformacija predstavlja povećani rizik od vanjskih poremećaja kao što su kibernetički napadi na financijski i bankarski sektor; pozdravlja stalne napore koje ESB ulaže u to da, u skladu s novom europskom politikom kibernetičke obrane, ojača svoje kapacitete za odgovor i oporavak u slučaju kibernetičkog napada; ponavlja svoju zabrinutost zbog prekida usluga koji je 2020. ozbiljno utjecao na sustav TARGET2 i sustav TARGET2 Securities; pozdravlja neovisno istraživanje tih incidenata i napominje da je ozbiljnost brojnih nalaza ocijenjena kao „visoka”; pozdravlja činjenicu da je Eurosustav prihvatio opće zaključke tog istraživanja te njegovu predanost provedbi danih preporuka; poziva ESB da osigura trajnu stabilnost osjetljive infrastrukture sustava TARGET2, dodatno pojača svoje napore u području kibernetičke sigurnosti i da nastavi promicati kibernetičku otpornost infrastrukture financijskog tržišta;
44. primjećuje divergencije salda u sustavu TARGET2 unutar Europskog sustava središnjih banaka; ističe da se tumačenje tih divergencija osporava;
45. poziva ESB da osigura odgovarajuću ravnotežu između omogućavanja financijskih inovacija na regulatornoj razini u području financijske tehnologije (FinTech) i osiguravanja financijske stabilnosti; također poziva ESB da pojača praćenje razvoja kriptovalute kako bi se spriječili negativni učinci i povezani rizici u pogledu financijske stabilnosti, monetarne politike te funkcioniranja i sigurnosti tržišne infrastrukture i plaćanja; naglašava da razvoj kriptovalute može predstavljati dodatan razlog za zabrinutost u pogledu kibernetičke sigurnosti, pranja novca, financiranja terorizma i drugih kriminalnih aktivnosti povezanih s anonimnošću koju pruža kriptovaluta; napominje da se ti rizici mogu ublažiti odgovarajućim zakonodavstvom, kao što je predstojeća uredba o tržištima kriptovalute (MiCA); prima na znanje namjeru ESB-a da razvije i provede politički odgovor za ublažavanje mogućeg negativnog učinka stabilnih kriptovaluta na plaćanja i financijsko okruženje EU-a;
46. podsjeća na potporu ESB-a provedbi Basela III jer bi se time smanjio rizik od bankarske krize i tako povećala financijska stabilnost unutar EU-a;
47. zabrinut je zbog nepoštenih odredbi i praksi koje bankarski sektor primjenjuje u potrošačkim ugovorima u određenim državama članicama i naglašava potrebu za učinkovitom i brzom provedbom Direktive 93/13/EEZ o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima u svim državama članicama (*); poziva ESB da aktivno doprinese tom cilju koristeći se svim sredstvima koja su mu na raspolaganju kako bi se osiguralo pošteno tržišno natjecanje;
48. napominje da su se Bugarska i Hrvatska 2020. pridružile jedinstvenom nadzornom mehanizmu (SSM), čime su postale prve zemlje izvan europodručja koje sudjeluju u europskom nadzoru banaka; prima na znanje jednaku zastupljenost nacionalnih banaka tih dviju zemalja u Nadzornom odboru ESB-a; također prima na znanje uključivanje bugarskog leva i hrvatske kune u tečajni mehanizam (ERM II) kao jedan od preduvjeta za uvođenje eura;
49. pozdravlja nastojanja ESB-a da osigura stabilnost financijskih tržišta za sve moguće nepredviđene događaje i negativne posljedice povezane s povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, posebno za regije i zemlje koje su izravnije pogođene;

Transparentnost, odgovornost i rodna ravnopravnost

50. pozdravlja sadržajne i detaljne povratne informacije koje je ESB dao kao odgovor na rezoluciju Parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2019.; poziva ESB da i dalje ispunjava svoje obveze u području odgovornosti i da nastavi svake godine objavljivati pisane povratne informacije kao odgovor na rezolucije Parlamenta o godišnjim izvješćima ESB-a;

(*) Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, 21.4.1993., str. 29.).

srijeda, 16. veljače 2022.

51. ističe potrebu za daljnjim poboljšanjem mehanizama odgovornosti i transparentnosti ESB-a; ustraje na svojem pozivu ESB-u da što prije pokrene pregovore o službenom međuinstitucijskom sporazumu i tako osigura da njegova neovisnost bude popraćena njegovom odgovornošću; poziva ESB da poveća suradnju i razmjenu informacija te da poveća transparentnost prema Parlamentu i civilnom društvu objavljivanjem izvješća na svim jezicima EU-a i putem inicijative „ESB vas sluša“;

52. prima na znanje postojeća pravila o osoblju ESB-a koja se odnose na moguće sukobe interesa osoblja i potiče njihovu široku primjenu; prepoznaje korake koje je poduzeo ESB, kao što su donošenje jedinstvenog kodeksa ponašanja za visoke dužnosnike ESB-a i objava mišljenja Odbora za etiku upućenih sadašnjim članovima Izvršnog odbora, Upravnog vijeća i Nadzornog odbora koja su izdana od trenutka stupanja na snagu jedinstvenog kodeksa ponašanja;

53. pozdravlja ESB-ovu objavu ukupnih udjela po amortiziranom trošku u okviru programa kupnje vrijednosnih papira osiguranih imovinom (ABSPP) i pokrivenih obveznica (CBPP3) i raščlambe udjela kupljenih na primarnim i sekundarnim tržištima, kao i ukupne statističke podatke o udjelima za te programe;

54. pozdravlja ESB-ovo objavljivanje cjelokupne dobiti koju je Eurosustav ostvario putem programa za tržišta vrijednosnih papira i ukupnih vrijednosnih papira koje drži u okviru tog programa po državi izdavateljici (Irska, Grčka, Španjolska, Italija i Portugal); poziva države članice da slijede taj primjer u pogledu sporazuma o neto financijskoj aktivni;

55. ponovno poziva ESB da osigura neovisnost članova svojeg Odbora za reviziju, kao i Odbora za etiku; potiče ESB da preispita funkcioniranje Odbora za etiku kako bi se spriječili sukobi interesa; poziva ESB da preispita svoje razdoblje mirovanja za članove na odlasku;

56. prima na znanje činjenicu da više od 90 % članova savjetodavnih skupina ESB-a dolazi iz privatnog sektora, što bi moglo dovesti do pristranosti, sukoba interesa i nelegitimnog utjecaja na regulativu u postupku donošenja politika;

57. pozdravlja poboljšanje internog okvira ESB-a za zviždače; poziva ESB da osigura integritet i učinkovitost novog internog alata kako bi se olakšalo istinski jednostavno i sigurno prijavljivanje mogućih povreda profesionalnih dužnosti, neprimjerenog ponašanja ili drugih nepravilnosti te pružanje učinkovite zaštite zviždačima i svjedocima, kako je utvrđeno u Direktivi EU-a o zviždačima^(?);

58. prima na znanje trenutačne napore ESB-a da poboljša komunikaciju s Parlamentom; nadalje, slaže se s predsjednicom Lagarde da ESB mora modernizirati komunikaciju s građanima o svojim politikama i njihovom učinku; napominje da relevantno istraživanje Eurobarometra pokazuje da samo 40 % ispitanika iz europodručja ima povjerenje u ESB; poziva ESB da se dodatno uključi u konstruktivan dijalog s građanima kako bi objasnio svoje odluke i saslušao njihove razloge za zabrinutost; u tom pogledu pozdravlja najavu predsjednice Lagarde tijekom monetarnog dijaloga održanog 27. rujna 2021. o odluci da informativni događaji postanu strukturalna značajka interakcije ESB-a s javnošću;

59. prima na znanje odluku Europskog ombudsmana o sudjelovanju predsjednice ESB-a i članova njegovih tijela nadležnih za donošenje odluka u „Skupini tridesetorice“ (predmet 1697/2016/ANA) kako bi se osigurala potpuna transparentnost i povjerenje javnosti u neovisnost ESB-a;

60. žali i izražava snažnu zabrinutost zbog toga što se među članovima Izvršnog odbora ESB-a nalaze samo dvije žene kao i činjenicu da su od 25 članova Upravnog vijeća ESB-a samo dvije žene; ponavlja da bi se imenovanja članova Izvršnog odbora trebala pažljivo pripremiti, uz rodno uravnotežen pristup i potpunu transparentnost, te u suradnji s Parlamentom, u skladu s Ugovorima; podsjeća da se Parlament, u skladu sa stavkom 4. Rezolucije Parlamenta od 14. ožujka 2019. o rodnoj ravnoteži u kandidaturama u području ekonomske i monetarne politike EU-a, obvezao da neće uzimati u obzir uže popise kandidata ako se ne bude poštovalo načelo rodne ravnoteže; potiče ESB da ostvari daljnji napredak u tom

^(?) Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

srijeda, 16. veljače 2022.

pogledu; poziva države članice europodručja da u potpunosti uključe načelo rodne ravnopravnosti u svoje postupke imenovanja i da zajamče rodno ravnopravne mogućnosti za položaj guvernera svojih nacionalnih središnjih banaka;

61. žali zbog toga što rodna neravnoteža i dalje postoji u organizacijskoj strukturi ESB-a, posebno u pogledu udjela žena na višim rukovodećim položajima; napominje da je krajem 2019. udio žena na svim rukovodećim položajima ESB-a porastao na 30,3 %, a na višim rukovodećim položajima na 30,8 %; poziva ESB da poduzme daljnje mjere; u tom pogledu pozdravlja novu strategiju ESB-a za daljnje poboljšanje rodne ravnoteže osoblja na svim razinama, uključujući cilj zapošljavanja žena na barem polovici novih i otvorenih radnih mjesta na svim razinama te cilj povećanja udjela žena na različitim razinama na između 40 % i 51 % do 2026.; poziva ESB da dodatno potiče sudjelovanje žena i aktivno promiče rodno uravnoteženu zastupljenost na svim svojim položajima u organizacijskoj hijerarhiji;

o

o o

62. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0030

Provedbeno izvješće o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima**Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Provedbenom izvješću o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima (2020/2085(INI))**

(2022/C 342/06)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 13. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), u kojem se navodi da Unija i „države članice, budući da su životinje čuvstvena bića, punu pažnju posvećuju zahtjevima za dobrobit životinja, istovremeno poštujući zakonodavne i druge odredbe te običaje država članica, posebno u odnosu na vjerske obrede, kulturne tradicije i regionalnu baštinu”,
- uzimajući u obzir studiju Resornog odjela za prava građana i ustavna pitanja Glavne uprave Parlamenta za unutarnju politiku iz studenoga 2020. naslovljenu „End the cage age: Looking for alternatives” (Okončajmo upotrebu kaveza: potraga za alternativama), svoju Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o europskoj građanskoj inicijativi „Okončajmo upotrebu kaveza”⁽¹⁾ i Komunikaciju Komisije od 30. lipnja 2021. o europskoj građanskoj inicijativi „End the Cage Age” („Okončajmo upotrebu kaveza”) (C(2021)4747),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje⁽²⁾ (Opća direktiva),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2007/43/EZ od 28. lipnja 2007. o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir istraživački rad Službe Europskog parlamenta za istraživanja iz lipnja 2021. naslovljen „Implementation of EU legislation on ‚on-farm’ animal welfare: potential EU added value from the introduction of animal welfare labelling requirements at EU level” (Provedba zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima: potencijalna dodana vrijednost EU-a od uvođenja zahtjeva za označavanje dobrobiti životinja na razini EU-a),
- uzimajući u obzir studiju sastavljenu za Komisiju u listopadu 2020. kako bi se poduprla evaluacija strategije EU-a za zaštitu i dobrobit životinja 2012. – 2015.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2017. o minimalnim uvjetima za zaštitu kunića iz uzgoja⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2018. o dobrobiti životinja, upotrebi antimikrobnih sredstava i utjecaju industrijskog uzgoja tovnih pilića na okoliš⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0295.

⁽²⁾ SL L 221, 8.8.1998., str. 23.

⁽³⁾ SL L 203, 3.8.1999., str. 53.

⁽⁴⁾ SL L 182, 12.7.2007., str. 19.

⁽⁵⁾ SL L 10, 15.1.2009., str. 7.

⁽⁶⁾ SL L 47, 18.2.2009., str. 5.

⁽⁷⁾ SL C 263, 25.7.2018., str. 90.

⁽⁸⁾ SL C 345, 16.10.2020., str. 28.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030. – Vraćanje prirode u naše živote ⁽⁹⁾,
 - uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 16. prosinca 2019. o dobrobiti životinja, sastavnom dijelu održive životinjske proizvodnje,
 - uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 7. prosinca 2020. o oznaci u vezi s dobrobiti životinja na razini EU-a,
 - uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 31 od 14. studenoga 2018. naslovljeno „Dobrobit životinja u EU-u: premošćivanje jaza između ambicioznih ciljeva i praktične primjene”,
 - uzimajući u obzir provjeru primjerenosti zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja koju trenutno provodi Komisija,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija od 5. prosinca 2018. o reformi zajedničke poljoprivredne politike ⁽¹⁰⁾,
 - uzimajući u obzir posebno istraživanje Eurobarometra br. 505 naslovljeno „Making our food fit for the future – Citizens' expectations” (Prilagođavanje naše hrane za budućnost – očekivanja građana),
 - uzimajući u obzir pet sloboda koje je opisala Svjetska organizacija za zdravlje životinja, odnosno odsutnost gladi, žeđi i loše hranidbe, odsutnost straha i uznemirenosti, odsutnost fizičkog ili toplinskog opterećenja, odsutnost boli, ozljede i bolesti te slobodu izražavanja uobičajenih obrazaca ponašanja,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. svibnja 2021. naslovljenu „Strateške smjernice za održiviju i konkurentniju akvakulturu u EU-u za razdoblje od 2021. do 2030.” (COM(2021)0236),
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika te članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješća o vlastitoj inicijativi i Prilog 3. toj Odluci,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A9-0296/2021),
- A. budući da je dobrobit životinja, koja je važan faktor za naše uzgajivače, etičko pitanje koje je sve važnije za potrošače i općenito za naše društvo; budući da zanimanje potrošača za kvalitetu kupljenih prehrambenih proizvoda i dobrobit životinja nikad nije bilo veće te da građani EU-a žele da im se kao potrošačima omogući donošenje informiranijih odluka; budući da kvaliteta prehrambenih proizvoda u vezi s dobrobiti i zdravljem životinja ima važnu ulogu u postizanju ciljeva strategije „od polja do stola”;
- B. budući da se u članku 13. UFEU-a priznaje da su životinje čuvstvena bića te navodi da pri provedbi poljoprivredne i ribarstvene politike Unija i države članice punu pažnju posvećuju zahtjevima za dobrobit životinja, istovremeno poštujući vjerske obrede, kulturne tradicije i regionalnu baštinu u državama članicama;
- C. budući da iako europska prehrambena industrija ima proizvodne standarde koji su među najvišima u svijetu, uključujući kriterije dobrobiti životinja, ipak ih je potrebno poboljšati; budući da je nekoliko zemalja i regija poduzelo dodatne korake u tom smjeru, kao što je zabrana određenih oblika uzgoja u kavezima;
- D. budući da su ujednačena formulacija i primjena zakonodavstva o dobrobiti životinja te ažuriranje u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama preduvjet za jačanje standarda dobrobiti životinja i ostvarivanje potpune usklađenosti s njima;

⁽⁹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0277.

⁽¹⁰⁾ SL C 86, 7.3.2019., str. 173.

srijeda, 16. veljače 2022.

- E. budući da su tijekom posljednjih desetljeća neki europski uzgajivači ostvarili određen napredak preispitivanjem svojih praksi te poboljšanjem i prilagodbom svojeg rada; budući da se oslanjaju na potporu savjetodavnih i istraživačkih tijela te niza nevladinih organizacija kako bi poboljšali svoje prakse; budući da se uvođenjem pametnih tehnologija uzgoja za praćenje zdravlja i dobrobiti životinja može dodatno poboljšati sprečavanje bolesti i provedba standarda dobrobiti životinja; budući da europski uzgajivači žele i dalje napredovati u tom području, ali se suočavaju s tehničkim, zakonodavnim i ekonomskim preprekama; budući da se pri poboljšanju dobrobiti životinja moraju u obzir uzeti posebni zdravstveni aspekti svake vrste i budući da troškove ne bi trebali snositi samo proizvođači;
- F. budući da industrijsko stočarstvo ima istaknutu ulogu u poljoprivredi EU-a, budući da je u nešto više od jednog desetljeća zbog povećanja opsega i intenziviranja poljoprivrednog sustava prestalo postojati nekoliko milijuna poljoprivrednih gospodarstava, što je više od trećine svih poljoprivrednih gospodarstava u Europi, od kojih veliku većinu čine mala obiteljska gospodarstva;
- G. budući da zbog gospodarske nestabilnosti stočari moraju računati na duga razdoblja amortizacije i ulaganja, na primjer u slučaju nastambi koje su osmišljene za poboljšanje dobrobiti životinja;
- H. budući da europski uzgajivači trenutačno poduzimaju dodatne mjere za razvoj uzgoja i nastambi za životinje kako bi se ojačala konvergencija s pet sloboda Svjetske organizacije za zdravlje životinja;
- I. budući da dobrobit životinja ide ruku pod ruku s dobrobiti uzgajivača i gospodarskih subjekata te da bi i jednima i drugima trebalo dodijeliti odgovarajuća sredstva i veću praktičnu potporu na razini EU-a;
- J. budući da je pandemija bolesti COVID-19 naglasila izravnu vezu između zdravlja i dobrobiti životinja i ljudi; budući da je dobrobit životinja povezana i s okolišem, što je najbolje opisano unutar okvira „One Welfare” (Jedna dobrobit);
- K. budući da je na europskim stočarskim gospodarstvima zaposleno oko 4 milijuna ljudi (plaćeni i neplaćeni), od kojih 80 % ima boravište u novijim državama članicama ⁽¹¹⁾;
- L. budući da trgovina ribom unutar EU-a ima ključnu ulogu u cjelokupnoj trgovini ribom u EU-u te je 2014. činila 86 % ukupne trgovine unutar i izvan EU-a, pri čemu je ukupan obujam prodaje bio 5,74 milijuna tona u vrijednosti 20,6 milijardi EUR, što je najviši zabilježeni iznos od 2006. ⁽¹²⁾;
- M. budući da su zdravlje i dobrobit životinja ključni za osiguravanje sigurnosti hrane, sigurnosti opskrbe hranom i javnog zdravlja te doprinošenje visokim standardima kvalitete u EU-u;
- N. budući da je zdrava stoka ključan element za postizanje održivog uzgoja s nižim emisijama ugljika;
- O. budući da znanstveni i tehnički razvoj omogućuje bolje razumijevanje čuvstvenosti, ponašanja i dobrobiti životinja;
- P. budući da su se pojavile velike poteškoće u prikupljanju podataka o provedbi zakonodavstva o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima, i kad je riječ o dostupnosti podataka i o njihovoj kvaliteti, jer za države članice ne postoje zahtjevi u pogledu praćenja i prikupljanja podataka;
- Q. budući da je postojeće zakonodavstvo djelomično zastarjelo i nije u skladu sa spoznajama o posebnim potrebama životinja s obzirom na njihovu vrstu, dob, veličinu i fizičko stanje te znanstvena dostignuća i tehnički napredak ostvaren u uzgojnim praksama;

⁽¹¹⁾ Studija provedena za Komisiju pod nazivom „Future of EU livestock: How to contribute to a sustainable agricultural sector?” (Budućnost stočarstva EU-a: kako doprinijeti održivom poljoprivrednom sektoru?), lipanj 2020.

⁽¹²⁾ Europski tržišni opservatorij za proizvode ribarstva i akvakulture, *The EU fish market* (Tržište ribom EU-a), izdanje 2015.

srijeda, 16. veljače 2022.

- R. budući da istodobno s nacionalnim zakonima postoji sadašnji korpus zakonodavstva EU-a, koje predviđa kombinaciju odstupanja, iznimaka i nejasnih zahtjeva i ne predviđa posebne zaštitne mjere niti jamči razine zaštite, što dovodi do niza neželjenih praksi, a to ima za posljedicu fragmentaciju zakonodavstva i pravnu nesigurnost na domaćem tržištu, a za sve to se smatra da narušava tržišno natjecanje;
- S. budući da se u zakonodavstvu EU-a o dobrobiti životinja utvrđuju samo minimalni standardi dobrobiti pojedinačnih vrsta za svinje, kokoši nesilice, brojlere i telad, dok za druge vrste koje se uzgajaju za proizvodnju hrane, odnosno za muzne krave i goveda za proizvodnju mesa starija od šest mjeseci, ovce i koze, roditeljska jata pilića brojlera i kokoši nesilica, mlade kokoši, purane, patke i guske, prepelice, ribe i kuniće, ne postoji zakonodavstvo o pojedinačnim vrstama; budući da u zakonodavstvu EU-a o dobrobiti životinja trenutačno ne postoje odredbe o pojedinačnim vrstama i životinjama određene dobi kojima se obuhvaćaju sve faze proizvodnog ciklusa; budući da su brojne kopnene životinje iz uzgoja i ribe iz uzgoja koje pripadaju različitim vrstama trenutačno zaštićene samo općim odredbama Opće direktive;
- T. budući da su i druge inicijative, osim zakonodavstva EU-a i službenih kontrola, doprinijele poboljšanju uzgojnih praksi; budući da su mnoge države članice uvele vlastite standarde dobrobiti životinja koji su stroži od standarda EU-a;
- U. budući da države članice imaju veliko diskrecijsko pravo u pogledu načina za utvrđivanje zahtjeva i ocjenjivanje njihova poštovanja; budući da države članice imaju različite pristupe za raspodjelu resursa i određivanje prioriteta službenih kontrola;
- V. budući da je provedba zakonodavstva u državama članicama vrlo neusklađena; budući da je to dovelo do različitih razina usklađenosti i rizika da će se uzgajivači koji poštuju propise naći u nepovoljnom položaju;
- W. budući da su direktive o svinjama (za suprasne krmače), teladi i kokošima nesilicama omogućile poželjne strukturne promjene u načinu na koji se uzgajaju životinje; budući da su u sektoru jaja, teletine i svinjetine te direktive dovele do znatnih promjena u pogledu objekata i opreme te su doprinijele određenom napretku u vezi s brojem i veličinom poljoprivrednih gospodarstava;
- X. budući da se smatra da je Općom direktivom općenito postignut manji učinak nego direktivama o pojedinačnim vrstama i skroman učinak u pogledu poboljšanja dobrobiti životinja zbog njezinih nejasnih zahtjeva, velikog prostora za tumačenje te nepostojanja zaštite za pojedinačne vrste muznih krava, brojlera i rasplodnih kokoši, kunića, ovaca i purana;
- Y. budući da su zbog proizvodnog pritiska glavni problemi koji su se trebali riješiti zakonodavstvom i dalje rašireni, a obuhvaćaju sakaćenja te prenapučenost i stresne uvjete; budući da ciljevi u pogledu nastambi za krmače nisu postignuti i provedba zakonodavstva općenito nije bila dosljedna zbog čega krmače i dalje borave u prenapučenim nastambama i stresnim uvjetima, bez dovoljno materijala za obogaćivanje;
- Z. budući da se Direktiva 1999/74/EZ o kokošima nesilicama pokazala uspješnom jer su u njoj utvrđene dobre definicije za različite proizvodne sustave; budući da je taj uspjeh ipak ograničen, s obzirom na cijeli niz pristupa koje su države članice primijenile u njezinoj provedbi te nepostojanje jasnih, obveznih i sveobuhvatnih odredbi u Direktivi, što je omogućilo da se nastavi narušavanje tržišnog natjecanja na jedinstvenom tržištu, te s obzirom na to da Direktivom nije ostvaren dovoljan napredak i da nije ispunila stvarne potrebe kokoši nesilica te je postupno vršila pritisak kako bi došlo do promjena, zbog čega su se u pojedinačnim državama članicama počela sve više upotrebljavati alternativna rješenja sustavu držanja u kavezu ⁽¹³⁾;
- AA. budući da je u interesu uzgajivača i potrošača osigurati jednake uvjete na unutarnjem tržištu i jednake uvjete za uvoz proizvoda iz trećih zemalja;
- AB. budući da su se uvjeti rada poboljšali za uzgajivače kokoši nesilica i teladi, ali ne nužno i za uzgajivače svinja;

⁽¹³⁾ Studija Europskog parlamenta naslovljena „End the cage age: Looking for Alternatives” (Okončajmo upotrebu kaveza: potraga za alternativama), studeni 2020.

srijeda, 16. veljače 2022.

- AC. budući da je Komisija odlučila da će 2022. dovršiti procjenu utjecaja zabrane uzgoja u kavezu koju je izradila Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA) te do 2023. reviziju zakonodavstva o dobrobiti životinja, uključujući Opću direktivu;
- AD. budući da je bitno razlikovati izolirane slučajeve nepoštovanja pravila, kojima se posvećuje pretjerana pozornost, i veliku većinu uzgajivača koji se pridržavaju pravila;
- AE. budući da se metode uzgoja životinja i proizvodni sustavi razlikuju među državama članicama;
- AF. budući da europska poljoprivredna demografija bilježi zabrinjavajući pad; budući da bi nedovoljna generacijska obnova imala neželjen učinak na provedbu standarda dobrobiti životinja;
- AG. budući da bi strategije EU-a u području poljoprivrede, okoliša i međunarodne trgovine te mjere kojima se osiguravaju ravnopravni uvjeti na jedinstvenom tržištu trebale biti dosljedne, komplementarne i prikladne;
- AH. budući da je zajednička poljoprivredna politika (ZPP) jedan od regulatornih i financijskih alata koji se mogu koristiti kao poticaj za poboljšanje zdravlja i dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima, naročito u okviru programâ za ekologiju, ali i podupiranjem ulaganja, iako su za postizanje napretka u tom području potrebna i sredstva osim onih iz ZPP-a; međutim, budući da prema Komisijinoj evaluaciji najnovije strategije EU-a za dobrobit životinja države članice nisu u potpunosti iskoristile ta sredstva za dobrobit životinja te su milijuni eura iz fondova EU-a za ruralni razvoj namijenjeni za poboljšanje dobrobiti životinja trenutačno neiskorišteni ili su slabo iskorišteni; budući da su uzgajivači glavni korisnici pomoći iz drugog stupa za poljoprivredna gospodarstva na područjima s prirodnim ograničenjima, koja čine 50 % europske korištene poljoprivredne površine, te poljoprivredno-ekoloških mjera kojima se kompenziraju dodatni troškovi povezani s nepovoljnim položajem ili obvezama u pogledu poštovanja određenog zakonodavstva ⁽¹⁴⁾;
- AI. budući da bi se posebna pozornost trebala posvetiti osiguranju bolje dobrobiti životinja u cijelom proizvodnom ciklusu i promicanju viših standarda dobrobiti životinja na domaćem i međunarodnom tržištu te osiguranju da naše političke odluke ne oslabe europski sektor uzgoja životinja ili da ne služe za smanjenje proizvodnje, što bi dovelo do preseljenja proizvodnje u druge dijelove svijeta u kojima su uvjeti i standardi uzgoja životinja niži nego u Europi, i do ostalih povezanih problema koji nisu štetni samo za standarde dobrobiti životinja nego i za europske ekološke ciljeve;
- AJ. budući da označavanje može biti učinkovito samo ako je znanstveno utemeljeno, razumljivo za potrošače i omogućuje im informirani odabir, ako je osmišljeno za integrirano jedinstveno tržište i primjenjuje se na sve proizvode životinjskog podrijetla te se temelji na usklađenoj trgovinskoj politici EU-a kako bi se spriječio ulazak na tržište proizvoda proizvedenih prema nižim standardima, te samo ako nema dodatne gospodarske posljedice za subjekte u prehrambenom sektoru, posebno uzgajivače, i ako je zaista izvedivo za naše proizvođače bez pretjerano visokih troškova provedbe ili ograničenja; budući da takvo označavanje mora doprinijeti i stvaranju tržišnih prilika za proizvođače; budući da rezultati istraživanja i javnog savjetovanja pokazuju da neki dionici, posebno poduzeća, ne podržavaju u potpunosti prijedlog za obvezno označavanje; budući da će se na tržištu isplatiti dobrovoljno označavanje jer ne postoji diferencijacija tržišta na temelju proizvodnih karakteristika; budući da nemamo dovoljno podataka o utjecaju sustava označavanja na prehrambena poduzeća te na povjerenje potrošača i razumijevanje praksi u pogledu dobrobiti životinja;
- AK. budući da bi se primjenom tehnologija za sljedivost DNK-a za utvrđivanje i praćenje svih bolesnih životinja ili zaražene hrane moglo vratiti povjerenje potrošača jer bi se omogućila sigurnost hrane i spriječile prijevare povezane s hranom;

⁽¹⁴⁾ Studija provedena za Komisiju pod nazivom „Future of EU livestock: How to contribute to a sustainable agricultural sector?“ (Budućnost stočarstva EU-a: kako doprinijeti održivom poljoprivrednom sektoru?), lipanj 2020.

srijeda, 16. veljače 2022.

- AL. budući da bi alati za informiranje potrošača trebali biti osmišljeni tako da održavaju jednake uvjete tržišnog natjecanja i usklađen pristup, što je trenutno nemoguće zbog sve većeg broja privatnih inicijativa, u kojima se koriste nezaštićeni termini u pogledu dobrobiti životinja i tvrdnje u vezi s različitim standardima; budući da je u EU-u sve veće tržište proizvoda životinjskog podrijetla iz sustava uzgoja bez kaveza te slobodnog i ekološkog uzgoja, kao i tržište alternativnih proizvoda biljnog podrijetla;
- AM. budući da bi cilj zakonodavnih mjera trebao biti usklađivanje i poboljšanje provedbe propisa i standarda;
- AN. budući da većinu sustava označavanja dobrobiti životinja pokreće privatni sektor, dok su ostali rezultat javno-privatnih partnerstva ili, u manjoj mjeri, inicijativa nacionalnih nadležnih aktera u nekim članicama;
- AO. budući da su u EU-u sustavi dobrobiti životinja dobrovoljni; budući da većina njih uključuje i druge aspekte osim dobrobiti životinja, kao što su sljedivost, održivost i zdravlje; budući da se znatno razlikuju u pogledu funkcioniranja i dizajna;
- AP. budući da ne postoji konsenzus u pogledu izgleda za uvođenje obveznih pravila označavanja dobrobiti životinja, uglavnom zbog ekonomskih posljedica koje bi proizašle iz njihove provedbe, posebno za uzgajivače; budući da bi obvezna pravila, čak i kad bi se njima izgladile određene nepravilnosti na europskom tržištu, dovela do smanjenja privatnih inicijativa usmjerenih na postizanje diferencijacije proizvoda i upotrebe dobrobiti životinja kao trgovinske poluge;

Zaključci i preporuke

Provedba pravila

1. pozdravlja Komisijinu evaluaciju i reviziju zakonodavstva o dobrobiti životinja do 2023., uključujući i zakonodavstvo o prijevozu i usmrćivanju životinja, čiji je cilj uskladiti ga s najnovijim znanstvenim dokazima, proširiti njegovo područje primjene, olakšati njegovu provedbu i osigurati višu razinu dobrobiti životinja, kako je navedeno u strategiji „od polja do stola”;
2. prepoznaje napredak koji su mnogi uzgajivači ostvarili na svojim gospodarstvima, osobito u pogledu poboljšanja dobrobiti životinja, te zalaganje i angažman nekih od njih u pogledu napretka i razmišljanja okrenutom budućnosti;
3. preporučuje da se svim uzgajivačima, preko okvira na razini EU-a, omoguće sredstva za sudjelovanje u procesu napretka na temelju objektivnih pokazatelja koji se odnose na pet temeljnih sloboda koje je utvrdila Svjetska organizacija za zdravlje životinja;
4. traži da se svaka buduća zakonodavna inicijativa (bilo izrada novih tekstova bilo revizija postojećih) koja uključuje izmjenu ili zamjenu sustava uzgoja stoke (uključujući smještaj) i kriterija dobrobiti stoke temelji na pouzdanim i najnovijim znanstvenim podacima ili studijama koji proizlaze iz istraživanja temeljenih na sistemskom pristupu, uzimajući u obzir sve aspekte za postizanje održivosti i dobrobiti životinja; zalaže se za održavanje ravnoteže, poštovanje znanstvenih savjeta o tome kako će promjene koje se uvedu utjecati na životinje, okoliš i poljoprivrednike, posebno male poljoprivrednike, te da se što ranije u zakonodavnom postupku provede savjetovanje s nadležnim tijelima država članica;
5. naglašava da je prije donošenja bilo kakvih odluka potrebno provesti procjene učinka te da je potrebno razviti zaseban pristup za svaku vrstu kako bi se utvrdili posebni zahtjevi za svaki tip stočarskoga gospodarstva;
6. poziva na bolje upravljanje veterinarskom prevencijom i promicanje visokih standarda zdravlja i dobrobiti životinja, posebno u pogledu cijepljenja i sprečavanja nepotrebne upotrebe antimikrobnih sredstava, kako bi se spriječilo širenje zoonotskih bolesti;

srijeda, 16. veljače 2022.

7. svjestan je činjenice da je EFSA objavila nekoliko mišljenja o primjeni mjera koje se temelje na životinjama za vrste koje nisu obuhvaćene posebnim zakonodavstvom (muzne krave i goveda za proizvodnju mesa) kao odgovor na zahtjeve Komisije; žali zbog činjenice da te mjere utemeljene na životinjama koje je predložila EFSA dosad nisu provedene; poziva Komisiju da se pobrine za to da se spomenute mjere ažuriraju najnovijim znanstvenim spoznajama i uključe u postojeće posebno zakonodavstvo;

8. uviđa da prema mišljenju znanstvenih tijela mjere koje se temelje na životinjama, premda su poželjne, nisu uvijek provedive i objektivno provjerljive; poziva Komisiju da u kontekstu svoje revizije zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja utvrdi vrlo specifične i provjerljive zahtjeve uzimajući u obzir najnovija znanstvena mišljenja i različite proizvodne sustave u državama članicama;

9. poziva Komisiju da osigura poštovanje postojećeg zakonodavstva o dobrobiti životinja i da po potrebi ažurira propise kako bi bili bolje usklađeni sa zahtjevima društva, uzimajući u obzir znanstveni napredak i nalaze istraživanja u tom području, te da istodobno proširi područje primjene i fleksibilnost tih propisa s ciljem njihove prilagodbe najnovijim znanstvenim i tehnološkim dostignućima te ciljevima zelenog plana;

10. podsjeća da se mjerljive promjene usmjerene na rezultate moraju provesti nakon odgovarajuće znanstvene procjene i uz savjetovanje s nadležnim tijelima i dionicima u državama članicama kako bi se riješili izazovi s kojima se suočavaju uzgajivači stoke, s jedne strane, i ispunile potrebe i očekivanja građana te osigurali zdravlje i dobrobit životinja, s druge strane, uzimajući u obzir najbolje izbore za potrošače i njihovu kupovnu moć; podsjeća da bi naš europski prehrambeni sustav trebao osigurati pristup cjenovno pristupačnoj i visokokvalitetnoj hrani; smatra da bi se proizvođačima trebao zajamčiti pravedan udio u cijeni prehrambenih proizvoda koji su u skladu sa zakonodavstvom EU-a o dobrobiti životinja;

11. zahtijeva kraće lance opskrbe u prehrani, koji se oslanjaju na hranu proizvedenu na lokalnoj ili regionalnoj razini kako bi se potrošačima omogućio bolji izravni pristup lokalnoj hrani i kako bi se podržali mali poljoprivrednici;

12. poziva zakonodavce da se informiraju o posljedicama takvog razvoja i da ih budu u potpunosti svjesni; traži da se promjene procijene prema sveobuhvatnom pristupu koji uključuje socijalne, ekološke i ekonomske komponente održivosti te komponente održivosti povezane s dobrobiti životinja, ali i pitanje ergonomije uzgajivača te zdravstvene aspekte, posebno uzimajući u obzir pristup „Jedno zdravlje“; podsjeća da se dobrobit životinja mora kombinirati s održivim ekonomskim pristupom;

13. ističe da je potrebno unaprijediti dobrobit i zdravlje životinja u uzgoju u okviru pristupa „Jedno zdravlje“; ističe da su za postizanje tog cilja ključne poboljšane stočarske prakse jer veća dobrobit životinja poboljšava njihovo zdravlje i smanjuje potrebu za lijekovima te suzbija širenje zoonoza; poziva Komisiju da u okviru revizije zakonodavstva o dobrobiti životinja također razvije pristup „Jedna dobrobit“;

14. poziva Komisiju i države članice da u sklopu Komisijine strategije za učinkovito rješavanje neregulirane uporabe antibiotika i pesticida u uzgoju životinja i morskih plodova te akvakulturi pojačaju kontrole kojima se prate antibiotici i ostale zabranjene rezidualne kemijske tvari pronađene u uvozu iz zemalja koje nisu u EU-u;

15. poziva na uvođenje mjera kojima će se zajamčiti sigurnost i integritet uzgajivača u slučaju provođenja određenih mjera u odnosu na životinje;

16. naglašava da se svaka promjena mora razmotriti u svjetlu vremena, potpore i financijskih sredstava koji su uzgajivačima potrebni za njezinu provedbu, te njezinih gospodarskih i birokratskih posljedica, kao i moguće tromosti pri provedbi; naglašava da bi se posebno trebali u obzir uzeti troškovi ulaganja s obzirom na rizik od toga da niske profitne marže rezultiraju dugim razdobljima otplate zajmova; napominje da je za promjene u svrhu poboljšanja dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima potrebno odgovarajuće prijelazno razdoblje; uviđa da se uzgajivači nalaze u stalnom ciklusu ulaganja zbog nedavnih inicijativa u pogledu dobrobiti životinja i dugih razdoblja amortizacije;

srijeda, 16. veljače 2022.

17. pozdravlja europsku građansku inicijativu „Okončajmo upotrebu kaveza”; naglašava da sve promjene u vezi s uzgojem u kavezima moraju biti popraćene jasnim i preciznim definicijama kaveza i njegovih obilježja za različite vrste kako bi se osigurao efektivan prijelaz na alternativne sustave držanja životinja koji su već komercijalno održivi i u upotrebi, kao što su sustavi stajskog, slobodnog i ekološkog uzgoja za kokoši, sustavi parkova, podnih odjeljaka, slobodnog uzgoja na otvorenom i ekološkog uzgoja za kuniće, sustavi za slobodno prasenje i skupne nastambe za krmače, stajski i višerazinski sustavi za prepelice ili sustavi za držanje teladi u parovima ili skupinama;

18. potiče Komisiju da, u okviru provedbe novog zakonodavstva, precizno i jasno utvrdi uvjete i objekte za uzgoj pojedinačnih vrsta životinja, koji bi se trebali temeljiti na primjerima dobre prakse u pogledu alternativnih sustava držanja životinja; preporučuje da Komisija usredotoči svoje aktivnosti na poboljšanje sigurnosti opskrbe hranom i jačanje poljoprivrednog tržišta EU-a; poziva na reviziju Direktive Vijeća 1999/74/EZ o kokošima nesilicama kako bi se brzo ukinuli i zabranili baterijski kavezi i uveli sustavi bez kaveza za sve kokoši nesilice, stvorili jednaki uvjeti za sve i poboljšala dobrobit životinja koje se uzgajaju u EU-u;

19. podsjeća da ulaganja u veću dobrobit životinja dovode do povećanja troškova proizvodnje, bez obzira na vrstu uzgoja; napominje da treba odrediti dodatne državne potpore ili jasan povrat ulaganja od prodaje jer će inače povećanje troškova proizvodnje uzgajivačima otežati ili onemogućiti da ulažu u dobrobit životinja, što ne bi bila poželjna situacija; stoga smatra da bi se podizanje standarda dobrobiti životinja trebalo odvijati postupno i odgovorno, na temelju sustava financijskih poticaja, uključujući sredstva izvan proračuna ZPP-a;

20. potiče Komisiju da odluči o odgovarajućoj financijskoj potpori za uzgajivače kako bi ih potaknula da ulažu u poboljšanje dobrobiti životinja; apelira na Komisiju da hitno ukloni te nedostatke te da potiče i provodi održiva poboljšanja u pogledu naknada za trud uzgajivača; poziva na pružanje daljnje posebne financijske potpore uzgajivačima u pogledu prijelaza na alternativne sustave držanja životinja u vezi s provedbom novog zakonodavstva o zabrani uzgoja u kavezu, koje se Komisija obvezala provesti do 2027. na temelju poziva iz Rezolucije Parlamenta od 10. lipnja 2021. o europskoj građanskoj inicijativi „Okončajmo upotrebu kaveza”; uviđa da to ovisi o mjerama kojima će se osigurati potrebna dodatna sredstva i o pravednim tržišnim cijenama; napominje da, premda je kontinuirano povećanje standarda u pogledu dobrobiti životinja i drugih područja regulacije uvijek dobrodošlo, ono predstavlja dodatno opterećenje za uzgajivače koji se pridržavaju pravila; ističe da bi uvijek najprije trebalo razmotriti osiguravanje usklađenosti i dosljednosti s postojećim standardima kao prvi korak prema osiguravanju toga da se uzgajivači koji najmanje poštuju zakonodavstvo upoznaju i usklade s postojećim standardima prije nametanja dodatnih opterećenja uzgajivačima koji su već postigli znatan napredak; ističe da je potrebno u obzir uzeti prihode europskih uzgajivača i njihovu konkurentnost na globalnom poljoprivrednom tržištu, na temelju reciprociteta, u kontekstu mjera za unaprjeđenje zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja;

21. svjestan je ograničene sveukupne usklađenosti zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja i ZPP-a za razdoblje 2014. – 2020., kao i slabog uključivanja posebnog zakonodavstva u nacionalne planove ruralnog razvoja te nedovoljne dodjele sredstava za poboljšanje dobrobiti životinja, sa znatnim razlikama među državama članicama; potiče države članice da u svojim nacionalnim strateškim planovima izrade ekološke programe za dobrobit životinja i poziva Komisiju da se pobrine za to da se u nacionalnim strateškim planovima uzgajivačima pruže potpora i smjernice za poboljšanje standarda dobrobiti životinja; hitno poziva na to da se pruži financijska potpora uzgajivačima koji će izvršiti prijelaz na svojem poljoprivrednom gospodarstvu, među ostalim i osiguravanjem boljih uvjeta u nastambama za životinje koji zadovoljavaju fizičke i bihevioralne potrebe životinja, bilo u okviru javnih politika (koherentna kombinacija različitih alata, uključujući ZPP i Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu) bilo u okviru tržišta, kao i na to da se potrošačima pruže jasne i transparentne informacije s pomoću jasnog i pouzdanog označavanja životinjskih proizvoda u vezi s aspektima njihova cjelokupnog proizvodnog ciklusa koji se tiču dobrobiti, uključujući i metodu proizvodnje; nadalje, poziva na provedbu transparentne, pozitivne i nestigmatizirajuće komunikacijske strategije za sve proizvode životinjskog podrijetla, uzimajući u obzir posebnosti određenih tradicionalnih regionalnih proizvoda, kako bi se podigla razina osviještenosti o stručnom znanju, važnosti i kvaliteti rada poljoprivrednika i uzgajivača životinja te o prednostima novog zakonodavstva o dobrobiti životinja;

22. poziva Komisiju da djelotvornije komunicira o primjerima dobre prakse i pomogne u povećanju njihove vidljivosti te da pozitivnim djelovanjem podupre napore za postizanje napretka u stočarskom sektoru podržavanjem sredstava za provedbu, poštujući tako napore svih dionika da pokrenu svoje inicijative i pružajući podršku kojom se potiče usvajanje novih praksi;

srijeda, 16. veljače 2022.

23. potiče države članice da isključe mogućnost da uzgajivači primaju dobrovoljnu proizvodno vezanu potporu u okviru ZPP-a za goveda koja se prodaju radi aktivnosti povezanih s borbama bikova isključivanjem razmjernog broja goveda iz plaćanja;

24. poziva Komisiju da ulaže u dobrobit uzgajivača i u privlačnost njihova zanimanja s ciljem povećanja motivacije i produktivnosti među postojećim i budućim uzgajivačima, čime se izravno povećava dobrobit životinja;

25. predlaže unaprjeđenje cjenovno pristupačnog osposobljavanja za uzgajivače i gospodarske subjekte koji rade sa životinjama u tom sektoru dodavanjem posebnog modula za početno i trajno osposobljavanje u cilju usavršavanja vještina; poziva Komisiju da redovito preispituje rad država članica i uzgajivača na poboljšanju kvalitete obrazovanja i osposobljavanja te da u skladu s tim nagradi posebnu predanost; podržava kontinuirane napore na prikupljanju primjera najboljih praksi u području osposobljavanja i dijeljenje tih primjera s državama članicama u obliku godišnjih izvješća; napominje da su mnoge od utvrđenih opasnosti proizašle iz radnji i ponašanja osoba koje rade sa životinjama ili ih posjeduju; potiče Komisiju da provjeri je li osposobljavanje uzgajivača i osoba koje rade sa životinjama uključeno u nacionalne strateške planove;

26. podsjeća da prakse kojima se povećava dobrobit životinja mogu dovesti do povećanja troškova proizvodnje i radnog opterećenja za uzgajivače te da se to mora nadoknaditi odgovarajućim prihodima; naglašava, kao primjer, da bi za postupno uvođenje staja sa slobodnim držanjem u jedinicama za prasnje bilo potrebno dugo prijelazno razdoblje kako bi se osigurao povrat dodatnih troškova s tržišta, kao i izgradnja novih zgrada; traži suradnju relevantnih tijela u izdavanju građevinskih dozvola i smanjenje administrativnog opterećenja;

27. ističe da neke mjere koje se smatraju korisnima za dobrobit životinja mogu zapravo biti kontraproduktivne i u suprotnosti s drugim aspektima održivosti, posebno u pogledu dobrobiti, zdravlja, sigurnosti i borbe protiv antimikrobne otpornosti, kao i u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova, ako nisu razvijene u sklopu sveobuhvatnog pristupa; kao primjer navodi činjenicu da uzgoj kunića na otvorenom može povećati stres i smrtnost životinja te da grupni kavezi sa skotnim ili okoćenim ženka kunića mogu biti uzrok agresivnog ponašanja ženki, što izaziva stres i ozljede te smanjuje rezultate⁽¹⁵⁾; ističe da uzgoj na otvorenom može dovesti i do smanjene kontrole nad izmetom i emisijama, kao i do veće količine potrebne hrane, što može imati veći ugljični učinak; primjećuje da postoji linearna veza između povećanja dimenzija obora i emisija amonijaka⁽¹⁶⁾, zbog čega se uzgajivači suočavaju s kontradiktornim propisima o dobrobiti životinja i pitanjima okoliša; napominje da bi sustavi u potpunosti utemeljeni na „slobodnom prasnju” ili iznenadno ukidanje uzgoja u kavezu mogli stvoriti dodatne izvore zaraze među životinjama na poljoprivrednim gospodarstvima i povećati stres prouzročen teritorijalnom dominacijom i suparništvom; naglašava da smještaj u primjerenim oborima u određenim periodima njihova životnog ciklusa može pomoći u sprečavanju širenja bolesti životinja i infekcija patogenim organizmima te smanjiti pogoršanje zdravlja i smrtnost teladi ili prasadi koja se može izbjeći⁽¹⁷⁾; u tom pogledu podsjeća da je stoga potreban zaseban pristup za svaku vrstu; poziva Komisiju da provede temeljitu procjenu štetnih učinaka koji bi svaki prijedlog mogao imati na zdravlje i dobrobit životinja;

28. naglašava višedimenzionalnu složenost ozbiljnog problema u pogledu dobrobiti koji se odnosi na grizenje repa u uzgoju svinja; primjećuje da su tijekom opsežnih istraživanja i analize čimbenika rizika koji potiču to ponašanje zabilježene tehničke poteškoće u cijeloj Uniji; napominje da to znači da dosad nisu pronađena nikakva pouzdana rješenja, što je posljedično dovelo do raširene prakse skraćivanja repova unatoč znatnim naporima Komisije i Parlamenta za širenje informacija i primjera najbolje prakse o držanju svinja s čitavim repovima; žali zbog toga što su dosad samo dvije države članice zabranile praksu skraćivanja repova; naglašava da se odgovarajućim obogaćenjem okoliša, osobito materijalima koje

⁽¹⁵⁾ Fortun-Lamothe, L., Savietto, D., Gidenne, T., Combes, S., Le Cren, D., Davoust C., Warin, L., *Démarche participative pour la conception d'un système d'élevage cynicole socialement accepté*, „Colloque Bien-être animal: des valeurs à partager” [Participativna inicijativa za osmišljavanje društveno prihvaćenog sustava uzgoja kunića, simpozij „Dobrobit životinja: zajedničke vrijednosti”], Strasbourg, 1. i 2. srpnja 2019.

⁽¹⁶⁾ Guingand, N., „Réduire la densité animale en engraissement: quelles conséquences sur l'émission d'odeurs et d'ammoniac?”, *Journées Recherche Porcine* [Smanjenje gustoće populacije u fazi tova: učinci na emisije neugodnih mirisa i amonijaka, *Francuski dani istraživanja svinja*], 39, str. 43. – 48., 2007.

⁽¹⁷⁾ Kollenda, E., Baldock, D., Hiller, N., Lorant, A., *Assessment of environmental and socio-economic impacts of increased animal welfare standards: transitioning towards cage-free farming in the EU* [Procjena ekoloških i socioekonomskih utjecaja viših standarda dobrobiti životinja: prijelaz na poljoprivredu bez kaveza u EU-u], Političko izvješće Instituta za europsku politiku okoliša, Bruxelles i London, listopad 2020.

srijeda, 16. veljače 2022.

bi svinje mogle koristiti, kao i osiguravanjem dobrog prostora, uvođenjem dobrih praksi hranjenja i osiguravanjem punog poda može znatno smanjiti problem grizenja repa; predlaže financiranje i provođenje većeg broja znanstvenih istraživanja s ciljem utvrđivanja ekonomski održivog pristupa kojim će se osigurati da se svinje mogu komercijalno uzgajati u zatvorenim prostorima s čitavim repovima; smatra da je u okviru postojećeg zakonodavstva potrebno pronaći rješenja za zaštitu dobrobiti svinja i smanjenje upotrebe antimikrobnih sredstava za liječenje ozlijeđenih svinja; apelira na Komisiju da osigura da sve države članice poštuju zabranu rutinskog skraćivanja repova svinja; nadalje, smatra da je potrebno pojasniti kazne u slučajevima skraćivanja repova ako su svinje uzgojene u jednoj državi članici te se zatim izvoze u drugu državu članicu radi tova ⁽¹⁸⁾;

29. podsjeća da je potpuna provedba postojećeg zakonodavstva u svim državama članicama ključna za poboljšanje dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima i za osiguravanje pravednih i jednakih uvjeta na unutarnjem tržištu;

30. prepoznaje napore koje europski svinjogojski sektor ulaže u pronalaženje alternativnih rješenja kastraciji prasadi i naglašava potrebu za izmjenama veterinarskih propisa u pogledu svinjogojških gospodarstava kako bi se u obzir uzeo napredak u pogledu alternativa kastraciji prasadi;

31. poziva Komisiju da u različitim državama članicama stavi na raspolaganje usklađeni popis dostupnih proizvoda i protokola na razini EU-a za upotrebu analgetika i anestetika pri kastraciji prasadi; traži od Komisije da dopusti kratkotrajno skladištenje lijekova za životinje na poljoprivrednim gospodarstvima i da veterinarima omogući da ih tamo ostave u skladu sa strogim regulatornim odredbama;

32. napominje da se proizvodnja gušće jetre temelji na postupcima uzgoja u kojima se poštuju kriteriji dobrobiti životinja jer je riječ o opsežnom obliku proizvodnje koja se pretežno odvija na obiteljskim gospodarstvima na kojima perad provodi 90 % svojeg života na otvorenom i gdje se u fazi tova, koja u prosjeku traje od 10 do 12 dana uz dva obroka dnevno, poštuju biološki parametri životinja;

33. pohvaljuje Komisiju zbog toga što je 12. svibnja 2021. objavila strateške smjernice za održiviju i konkurentniju akvakulturu EU-a; naglašava da je važno promicati razvoj sektora akvakulture EU-a u smjeru održivijih metoda kojima se posebna pozornost posvećuje dobrobiti riba kako bi se smanjila trenutačna prekomjerna ovisnost o uvozu; pozdravlja činjenicu da Odbor za ribarstvo Europskog parlamenta priprema izvješće o vlastitoj inicijativi o tim smjernicama; poziva Komisiju da iznese konkretne, znanstveno utemeljene odredbe za dobrobit ribe iz uzgoja;

34. poziva Komisiju da poboljša unutarnje tržište integracijom promjena koje proizlaze iz ažuriranog zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja, osmišljavanjem usklađene, sveobuhvatne i zajedničke strategije za dobrobit životinja u europskim zemljama s usklađenom provedbom relevantnog zakonodavstva te osiguranjem toga da se ambicije i standardi za poboljšanje dobrobiti životinja ne snižavaju, uz praćenje pravilne provedbe i usklađenosti s postojećim zakonodavstvom u svim državama članicama;

35. potiče Komisiju da podigne razinu osviještenosti potrošača i informira ih o stvarnom stanju stočarstva i njegova stvarnog utjecaja na okoliš, biološku raznolikost i klimu te o raznolikosti proizvodnih metoda i njihovu podrijetlu, skrećući pozornost na skrb i pažnju koju uzgajivači daju svojim životinjama, bez dogmatizma i stigmatizacije; poziva Komisiju i države članice da znatno poboljšaju osviještenost javnosti i njezino razumijevanje stvarnog stanja stočarstva i dobrobiti životinja, među ostalim i obrazovanjem u školama;

36. poziva Komisiju da preradi tekst svojeg regulatornog okvira s ciljem poboljšanja dobrobiti životinja u EU-u, tako da ga učini jasnijim, sveobuhvatnijim, predvidljivijim i pristupačnijim kako bi njegovi ciljevi i pokazatelji bili razumljiviji te kako bi se ostavilo manje prostora za tumačenja i omogućilo i olakšalo ujednačeno nacionalno prenošenje u državama članicama, prije postroživanja postojećih pravila ili dodavanja novih; predlaže ažuriranje Opće direktive u skladu s najnovijim znanstvenim spoznajama kako bi se u nju uključili ciljevi Komisije i očekivanja građana u pogledu dobrobiti

⁽¹⁸⁾ Vidjeti zaključke Vijeća od 5. listopada 2021. o krizi u sektoru svinjetine i Komisijin Nacrt izvješća o reviziji provedenoj u Danskoj od 9. do 13. listopada 2017. s ciljem ocjenjivanja aktivnosti država članica za sprečavanje grizenja repova i izbjegavanje rutinskog skraćivanja repova.

srijeda, 16. veljače 2022.

životinja iz uzgoja i nalazi sustavnih istraživanja, zajedno s radom na posebnim direktivama po vrstama, uzimajući u obzir prirodu stočarstva, različite faze života životinja, prakse na gospodarstvima koje se ne odnose na uzgoj stoke, tradicije i regionalne uvjete te raznolikost pedoklimatskih uvjeta;

37. napominje da postojeće zakonodavstvo EU-a o dobrobiti životinja nije sveobuhvatno i poziva Komisiju da procijeni potrebu za posebnim zakonodavstvom o dobrobiti životinja i njegov učinak, uzimajući u obzir najnovije znanstvene spoznaje za vrste koje se koriste za proizvodnju hrane, a koje trenutačno nisu obuhvaćene zakonodavstvom za pojedine vrste; prima na znanje nedostatak pokazatelja dobrobiti životinja u Općoj direktivi i direktivama Vijeća 2008/120/EZ o svinjama, 2007/43/EZ o pilićima i 1999/74/EZ o kokošima nesilicama; nadalje, uviđa nedostatak mjerljivih zahtjeva za provedbu i praćenje ekoloških uvjeta kao što su kvaliteta zraka (dušik, CO₂, prašina), osvjetljenje (trajanje, svjetlina) i minimalna buka, što ne utječe samo na dobrobit životinja, već i narušava tržišno natjecanje zbog velikog prostora za tumačenje; poziva Komisiju da utvrdi provedive i mjerljive pokazatelje u tom području, koji bi trebali biti prilagođeni pojedinačnim vrstama i ažurirani sa znanstvenoga gledišta;

38. potiče Komisiju da pojasni svoj okvir za praćenje država članica i da osigura suzbijanje štetnih praksi i pokretanje postupaka zbog povrede prava u slučaju nesukladnosti; naglašava važnost preciznih tehnologija za uzgoj životinja, uključujući potencijal alata za praćenje zdravlja i dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima, koji pridonose sprečavanju i boljoj kontroli izbivanja bolesti na gospodarstvima; naglašava da je stopa neusklađenosti sa zakonodavstvom o dobrobiti životinja prouzročena mnogim čimbenicima, uključujući neprovedive i nemjerljive pokazatelje koji se temelje na životinjama; napominje da se učestalost inspekcija u državama članicama kreće od najmanje 1 % do najviše 30 %; zabrinut je da ta velika razlika u učestalosti inspekcija podrazumijeva ili neusklađenost s Uredbom o kontroli⁽¹⁹⁾ ili veliki pritisak za uzgajivače; stoga poziva Komisiju i države članice da usklade provedbu Uredbe o kontroli kako bi se uskladila učestalost inspekcija među državama članicama i sektorima stočarstva; poziva Komisiju da Parlamentu svake godine podnosi izvješće o svojim mjerama i mjerama država članica za poboljšanje dobrobiti životinja koje se uzgajaju na poljoprivrednim gospodarstvima u EU-u;

39. poziva Komisiju da svakoj odluci priloži znanstvenu procjenu i procjenu učinka (uključujući ekološke, gospodarske i socijalne učinke), kojom bi se trebala u obzir uzeti raznolikost metoda uzgoja u svakom sektoru u EU-u i analizirati situacija kako iz perspektive životinje (po pojedinim vrstama i u različitim fazama proizvodnje) tako i iz perspektive uzgajivača kako bi se vodilo računa o očekivanjima građana i stvorio sustav učinkovitog uzgoja te kako bi se osiguralo da životinje žive u povoljnim uvjetima, da se poštuje dobrobit životinja i da uzgajivači ostvaruju ekonomsku dobit;

40. naglašava da bi države članice trebale uspostaviti odgovarajuće sustave provedbe koji bi se mogli uskladiti među državama članicama te da države članice moraju u svakom trenutku osigurati strogu provedbu zakonodavstva EU-a; poziva Komisiju da Parlamentu podnosi redovita izvješća o provedbi i primjeni zakonodavstva EU-a o dobrobiti životinja u kojima bi trebalo utvrditi nedostatke i uključiti raščlambu povreda prema državi članici, vrsti životinje i vrsti povrede;

41. poziva Komisiju da poboljša suradnju među svim uključenim dionicima i da olakša dijalog među različitim dionicima u državama članicama kako bi im se omogućilo da zajednički razmišljaju o razvoju stočarskih sustava; potiče razmjenu primjera dobre prakse među stočarskim sektorima i među zemljama; nada se da će se razviti alati kojima bi se uzgajivači pionirskog duha poticali na sudjelovanje u razvojnim projektima; traži uključivanje uzgajivača i znanstvenika u području dobrobiti životinja u sve faze studija koje se provode u različitim regijama Europe; nada se da će studije i dokumenti za širenje primjera dobre prakse biti prevedeni na sve jezike Europske unije; prepoznaje potencijal programa Obzor Europa za istraživanje i inovacije te očekuje primjerenu ravnotežu među državama članicama u pogledu projekata; potiče Komisiju da promiče pristup usmjeren na rezultate kao prikladan kontekst za okupljanje predstavnika država članica, znanstvenih tijela, dionika, uzgajivača i nevladinih organizacija te razmjenu stajališta i primjera najbolje prakse s ciljem osiguravanja ujednačenije provedbe budućeg zakonodavstva o dobrobiti životinja u svim državama članicama u skladu s ciljevima zelenog plana;

⁽¹⁹⁾ Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

srijeda, 16. veljače 2022.

42. pozdravlja uspostavu referentnih centara EU-a posvećenih dobrobiti različitih vrsta i kategorija životinja (EURCAW-ovi), kao dio strategije EU-a za zaštitu i dobrobit životinja 2012. – 2015.; potiče Komisiju da nastavi razvijati mrežu EURCAW-ova, posebno za vrste koje nisu obuhvaćene posebnim zakonodavstvom, kao učinkovitu platformu za dosljedno i ujednačeno širenje tehničkih informacija u svim državama članicama o tome kako bi se zakonodavstvo EU-a trebalo provoditi;

43. napominje da na dobrobit životinja često u znatnoj mjeri utječu ciljne prakse individualnog upravljanja; poziva Komisiju da u buduće projekte uvede pristup utemeljen na rezultatima, znanstvenim dokazima, stručnom znanju i međusobnoj neposrednoj razmjeni najboljih praksi među uzgajivačima;

44. naglašava važnost redovitih razmjena primjera dobre prakse i zapažanja o potrebnim poboljšanjima u području dobrobiti životinja s predstavnicima nacionalnih i regionalnih tijela, udruženjima poljoprivrednika i drugih dionika u poljoprivredi, nevladinim organizacijama, građanima i stručnjacima; ističe da je prijenos znanja u tom području, unatoč niskim troškovima, vrlo učinkovit i da bi se stoga trebao češće provoditi; u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je Komisija obnovila mandat Platforme za dobrobit životinja; smatra da bi razmjene primjera dobre prakse i prijenos znanja trebalo dalje jačati i olakšavati kako bi se uključenim stranama pomoglo pri ubrzanju i pojednostavnjenju redovitog postupka razmjene, kao i pri pohrani i zaštiti njihovih tokova informacija; naglašava da je važno održavati takve redovite razmjene i s predstavnicima zemalja izvan EU-a koje uvoze životinje iz Unije;

45. poziva Komisiju da svoje razne strategije poveže uvođenjem propisa koji su sastavljeni u skladu s europskim zelenim planom, strategijom „od polja do stola”, Strategijom EU-a za biološku raznolikost do 2030. te poljoprivrednim politikama koje se odnose na trgovinu, komercijalne prakse i promidžbu; naglašava da je dosljednost između tih strategija preduvjet za održiv poljoprivredni sektor; poziva na to da se revidirano zakonodavstvo o dobrobiti životinja potpuno uskladi s prioritetima zelenog plana i strategijom „od polja do stola”, tako da se prošire njegovo područje primjene i fleksibilnost za prilagodbu najnovijem znanstvenom i tehnološkom razvoju; poziva Komisiju da trgovinsku politiku uskladi sa standardima EU-a u pogledu zaštite i dobrobiti životinja tako da ponovno ocijeni trgovinske sporazume s trećim zemljama te da u nove bilateralne i multilateralne trgovinske sporazume uključi reciprocitet kako bi se stvorili jednaki uvjeti i izbjeglo ugrožavanje ekonomske profitabilnosti proizvođača u EU-u i kako bi se osiguralo da oni ispunjavaju standarde EU-a u pogledu dobrobiti životinja i kvalitete proizvoda;

46. poziva Komisiju da objedini različite pravne tekstove koji se odnose na dobrobit životinja, bilo na poljoprivrednim gospodarstvima, bilo tijekom prijevoza ili klanja;

Označavanje dobrobiti životinja

47. žali zbog ograničenog povrata ulaganja za uzgajivače koji sudjeluju u dobrovoljnim shemama priznavanja dobrobiti životinja; nadalje napominje da će označavanje dobrobiti životinja biti uspješno samo ako se povrat ulaganja od više plaćene cijene pravedno rasporedi u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu, čime će se uzgajivačima zajamčiti pravedan udio u višoj cijeni koju je potrošač platio pri kupnji prehrambenih proizvoda koji su u skladu sa zahtjevima označavanja dobrobiti životinja u EU-u;

48. poziva Komisiju da na multilateralnoj razini i u bilateralnim sporazumima pregovara o klauzulama o reciprocitetu u pogledu poštovanja standarda dobrobiti životinja za uvezene proizvode, među ostalim kako bi se potrošačima pružile točne informacije;

49. naglašava da su za uspostavljanje svakog sustava označavanja dobrobiti životinja potrebna, u ranoj fazi, usklađena obvezna pravila izrađena u suradnji sa svim dionicima i utemeljena na jasnim znanstvenim pokazateljima, uz opsežne promidžbene kampanje i edukativne aktivnosti za informiranje europskih potrošača;

50. poziva Komisiju da zajamči dobrobit životinja i u ostatku lanca nakon faze proizvodnje te da je uključi u usklađene odredbe o dobrovoljnom označavanju;

51. poziva Komisiju da započne s radom na sveobuhvatnom sustavu EU-a za označavanje proizvoda životinjskog podrijetla s ciljem razvoja obveznog okvira EU-a za dobrovoljno označavanje, koji bi trebao obuhvaćati sva stočarska gospodarstva, ali bi u njega trebale biti uključene i u njemu prepoznate posebne značajke svake vrste kako bi se ograničio rizik od narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, ostavljajući pritom dovoljno prostora za privatne inicijative kojima se ulaže u raznolikost proizvoda te se poštuju viši standardi dobrobiti životinja, kao tržišnu polugu;

srijeda, 16. veljače 2022.

52. poziva Komisiju da predloži usklađen i obvezan okvir EU-a sa zajedničkim zahtjevima za dobrovoljno označavanje dobrobiti životinja, koji će biti utemeljen na pravilima EU-a i kojim će se države članice pozvati da bilježe različite pristupe koji se primjenjuju; traži da se specifikacije tog okvira izrade u skladu s tehnički realnim i znanstveno utemeljenim pristupom koji odražava proizvodne metode u cijelom ciklusu i da se tim okvirom osigura povrat vrijednosti proizvođačima kako bi se osigurao napredak potaknut tržištem u pogledu dobrobiti životinja; insistira na tome da se sustav označavanja mora temeljiti na jasnom skupu tehničkih referenci, uz jasno definiranu upotrebu termina i tvrdnji koji se mogu koristiti pri stavljanju na tržište, kako bi se spriječili zavaravanje potrošača i samo prividno uzimanje u obzir dobrobiti životinja (engl. animal welfare-washing);

53. podsjeća da bi u svrhu dosljednosti i prerađeni proizvodi i sastojci životinjskog podrijetla trebali moći imati koristi od takvog označavanja; preporučuje da se predloženim sustavom označavanja dobrobiti životinja u obzir uzmu sve veći zahtjevi potrošača za informacije i paralelni ciljevi strategije „od polja do stola” u pogledu pitanja održivosti, zdravlja i prehrane, uz dobrobit životinja;

54. poziva Komisiju da detaljno ispita moguće implikacije, posebno za uzgajivače, uvođenja obveznog okvira EU-a sa zajedničkim zahtjevima za oznake, uz temeljitu procjenu utjecaja na sve aktere uključene u lanac opskrbe hranom, od uzgajivača do potrošača, oslanjajući se posebno na iskustvo stečeno s nedavno uspostavljenim javnim sustavima označavanja u nekim državama članicama; poziva Komisiju da izbjegne sukobe između mogućih budućih shema i postojećih sustava za označavanje, posebno u vezi s obveznim zahtjevima u posebnim direktivama o dobrobiti životinja; zabrinut je zbog rezultata prethodne procjene utjecaja koju je Komisija provela 2012. godine, a u kojoj se skreće pozornost na to da bi se označavanjem povećali industrijski troškovi, a da se pritom ne bi nužno povećala i korist;

55. poziva Komisiju da provede politiku za zaštitu europskog stočarstva tako što će zabraniti da se u Europu uvoze stoka ili meso koji nisu u skladu s europskim standardima dobrobiti životinja;

o

o o

56. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0031

Rad Europskog ombudsmana – godišnje izvješće za 2020.

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o godišnjem izvješću o radu Europskog ombudsmana za 2020. (2021/2167(INI))

(2022/C 342/07)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir godišnje izvješće o radu Europskog ombudsmana za 2020.,
 - uzimajući u obzir članak 10. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
 - uzimajući u obzir članak 15., članak 24. stavak 3., članak 228. i članak 298. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir članke 11., 41., 42. i 43. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”),
 - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD),
 - uzimajući u obzir Uredbu Europskog parlamenta (EU, Euratom) 2021/1163 od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju propisa i općih uvjeta kojima se uređuje obnašanje dužnosti Europskog ombudsmana (Statut Europskog ombudsmana) i o stavljanju izvan snage Odluke 94/262/EZUČ, EZ, Euratom ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir Europski kodeks dobrog administrativnog postupanja koji je Parlament usvojio 6. rujna 2001.,
 - uzimajući u obzir Okvirni sporazum o suradnji zaključen 15. ožujka 2006. između Parlamenta i Europskog ombudsmana, koji je stupio na snagu 1. travnja 2006.,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o radu Europskog ombudsmana,
 - uzimajući u obzir članak 54. i članak 142. stavak 2. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za predstavke (A9-0342/2021),
- A. budući da je godišnje izvješće o radu Europskog ombudsmana za 2020. službeno predano predsjedniku Parlamenta 6. rujna 2021. i da je europska ombudsmanica Emily O'Reilly 14. srpnja 2021. u Bruxellesu predstavila svoje izvješće Odboru za predstavke;
- B. budući da je člancima 20., 24. i 228. UFEU-a te člankom 43. Povelje Europski ombudsman ovlašten primati pritužbe u slučajevima nepravilnosti u postupanju institucija, tijela, ureda i agencija EU-a, s iznimkom Suda Europske unije u izvršavanju njegovih pravosudnih ovlasti;
- C. budući da se u članku 10. stavku 3. UEU-a utvrđuje da „svaki građanin ima pravo sudjelovati u demokratskom životu Unije” i da se „odluke donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima”;
- D. budući da je člankom 15. UFEU-a propisano da „institucije, tijela, uredi i agencije Unije, radi promicanja dobrog upravljanja i osiguranja sudjelovanja civilnog društva, pri svome radu koliko je god to moguće poštuju načelo otvorenosti djelovanja” i da „svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo pristupa dokumentima institucija, tijela, ureda i agencija Unije”; budući da je za zaštitu prava građana i njihovih temeljnih sloboda ključno osigurati da se građanima EU-a pružaju visokokvalitetne usluge i da administracija EU-a odgovara na njihove potrebe i dvojbe;

⁽¹⁾ SL L 253, 16.7.2021., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- E. budući da se člankom 41. Povelje o pravu na dobru upravu, među ostalim propisuje da „svatko ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku”;
- F. budući da se u članku 43. Povelje navodi da „svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo obratiti se Europskom ombudsmanu u vezi s nepravilnostima u djelovanju institucija, tijela, ureda ili agencija Unije, s iznimkom Suda EU-a u izvršavanju njegovih pravosudnih ovlasti”;
- G. budući da se u članku 298. stavku 1. UFEU-a utvrđuje da „u obavljanju svojih zadaća institucije, tijela, uredi i agencije Unije imaju potporu otvorene, učinkovite i neovisne europske administracije”;
- H. budući da je 2020. godine Europski ombudsman otvorio 370 istraga, od kojih se 365 temeljilo na pritužbama, a pet ih je bilo na vlastitu inicijativu, te je zaključio 394 istrage (392 na temelju pritužbi i dvije na vlastitu inicijativu); budući da se većina istraga odnosila na Komisiju (210 istraga ili 56,8 %), nakon koje slijede agencije EU-a (34 istrage ili 9,2 %), Europski ured za odabir osoblja (EPSO) (30 istraga ili 8,1 %), Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) (14 istraga ili 3,8 %), Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) (12 istraga ili 3,2 %), Parlament (11 istraga ili 3 %), Europska središnja banka (devet istraga ili 2,4 %), Europska investicijska banka (devet istraga ili 2,4 %) i ostale institucije (41 istraga ili 11,1 %);
- I. budući da su tri najvažnije teme u istragama koje je Europski ombudsman zaključio 2020. bile transparentnost, odgovornost (pristup informacijama i dokumentima) (25 %), kultura usluga (24 %) i pravilna primjena diskrecijskih ovlasti, među ostalim u postupcima zbog povrede prava (17 %); budući da su se ostale teme odnosile na etička pitanja u administraciji EU-a, poštovanje temeljnih prava, dobro financijsko upravljanje, „zviždanje”, poštovanje postupovnih prava, zapošljavanje i dobro upravljanje pitanjima osoblja EU-a;
- J. budući da Europski ombudsman ima ključnu ulogu u osiguravanju potpune transparentnosti, demokratske odgovornosti i integriteta postupaka donošenja odluka u EU-u;
- K. budući da je glavni prioritet Europskog ombudsmana osigurati da se prava građana u potpunosti poštuju i da pravo na dobru upravu od strane institucija, tijela, ureda ili agencija EU-a odražava najviše standarde;
- L. budući da je nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19 Europski ombudsman obavio znatnu količinu posla kako bi se osiguralo da sve institucije EU-a poštuju najviše standarde dobre uprave radi zaštite prava građana i povećanja povjerenja javnosti;
- M. budući da je Europski ombudsman ispitao rad Komisije tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19 i zatražio informacije, među ostalim, o transparentnosti interakcije Komisije s predstavnicima interesnih skupina, o donošenju njezinih odluka o javnoj nabavi u hitnim situacijama te o transparentnosti i neovisnosti znanstvenih savjeta u vezi s pandemijom;
- N. budući da je nakon istrage o radu Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19 Europski ombudsman utvrdio nedostatke u praksama u pogledu transparentnosti ECDC-a, među ostalim u vezi s podacima na kojima se temelje njegove procjene rizika i interakcija s međunarodnim partnerima, te je iznio prijedloge za poboljšanje javnog nadzora nad aktivnostima ECDC-a povezanima s cjepivima protiv bolesti COVID-19;
- O. budući da su javnost i transparentnost glavna načela na kojima se temelji zakonodavni postupak EU-a, kako je potvrđeno u sudskoj praksi Suda Europske unije, koji je dao jasne pravne smjernice o načinu na koji se može osigurati njihovo potpuno i dosljedno poštovanje; budući da je Sud Europske unije naveo da nedostatak transparentnosti i informacija slabi povjerenje građana u legitimnost zakonodavnog postupka EU-a u cjelini; budući da, suprotno tim načelima, Komisija nije bila transparentna u pregovorima, kupnji i distribuciji cjepiva protiv bolesti COVID-19;
- P. budući da pravo građana EU-a na pristup informacijama i obveza institucija EU-a da osiguraju potpunu transparentnost, posebno kad je riječ o ugovorima o cjepivima protiv bolesti COVID-19 između institucija EU-a i farmaceutskih društava, imaju prednost pred svakim navodnim pravom farmaceutskih društava ili institucija EU-a da prikriju ili u potpunosti ne otkriju sve ili neke informacije povezane s tim ugovorima ili cjepivima protiv bolesti COVID-19;

srijeda, 16. veljače 2022.

- Q. budući da je EU planirao razdoblje nezabilježenih razina potrošnje i ulaganja u okviru instrumenta Next Generation EU, što će također stvoriti značajne veze s privatnim sektorom, zbog čega je još važnije da institucije EU-a imaju postupak donošenja odluka koji se temelji na potpunoj transparentnosti i na najstrožim etičkim pravilima kako bi se spriječili sukobi interesa i korupcija;
- R. budući da Vijeće nije slijedilo konačne preporuke Europskog ombudsmana i da je odbilo omogućiti javan i pravodoban pristup zakonodavnim dokumentima koji se odnose na donošenje godišnjih uredbi o utvrđivanju ribolovnih kvota, koje sadržavaju temeljne informacije o okolišu u smislu Aarhuške uredbi, čime se u pitanje dovodi transparentnost njegova postupka donošenja odluka; budući da je Europski ombudsman utvrdio da je odluka Vijeća bila nepravilnost u postupanju te naglasio da Vijeće i dalje u potpunosti ne razumije ključnu vezu između demokracije i transparentnosti donošenja odluka;
- S. budući da je Europski ombudsman pokrenuo istragu o odbijanju Vijeća da riješi pitanje korporativnog sponzorstva Predsjedništva Vijeća EU-a; budući da je Europski ombudsman utvrdio nepravilnosti u postupanju kad je riječ o nedjelovanju Vijeća u vezi s uklanjanjem rizika za ugled koje takva komercijalna sponzorstva čine u pogledu nepristranosti njegova Predsjedništva i imidža EU-a u cjelini;
- T. budući da je Europski ombudsman izrazio zabrinutost zbog trenutačnih praksi Komisije za odobrenje „aktivnih tvari” koje se upotrebljavaju u pesticidima i zbog činjenice da, u skladu sa sustavom Komisije za provjeru sukoba interesa, vanjski znanstveni stručnjaci koji savjetuju Komisiju ne moraju prijaviti financijske interese ispod praga od 10 000 EUR;
- U. budući da je Europski ombudsman utvrdio da je Komisija trebala kritičnije ispitati sve rizike od sukoba interesa prije dodjele ugovora za provedbu studije o integraciji okolišnih, socijalnih i upravljačkih (ESG) ciljeva u pravila EU-a o bankarstvu društvu BlackRock Investment Management koje upravlja ulaganjima u sektor fosilnih goriva i sektor bankarstva, a to su područja obuhvaćena djelokrugom novih pravila o ESG-u; budući da je Europski ombudsman naglasio da pravila EU-a o javnoj nabavi nisu dovoljno čvrsta i jasna kako bi se spriječili sukobi interesa;
- V. budući da je bivši potpredsjednik Europske investicijske banke (EIB) napustio Upravni odbor EIB-a u studenom 2020. i nakon manje od tri mjeseca pridružio se odboru španjolskog multinacionalnog komunalnog poduzeća Iberdrola; budući da je bivši potpredsjednik EIB-a bio zadužen za nadzor EIB-ovih operacija kreditiranja u Španjolskoj, uključujući poduzeće Iberdrola; budući da je Iberdrola od 2019. koristila goleme zajmove u vrijednosti od ukupno 1,39 milijardi EUR te je stoga jedan od najvažnijih klijenata EIB-a posljednjih godina; budući da taj slučaj pokazuje neriješenu kontroverznu praksu EIB-a u skladu s kojom se njegovim potpredsjednicima, koje su imenovale države članice, omogućuje da budu zaduženi za nadzor zajmova EIB-a u svojim zemljama podrijetla, zbog čega postoji rizik od sukoba interesa;
- W. budući da je prema mišljenju Europskog ombudsmana nepravilnost u postupanju činjenica da Komisija nije dovršila „procjenu učinka na održivost” prije zaključenja pregovora o trgovinskom sporazumu između EU-a i Mercosura; budući da je Europski ombudsman u svojim nalazima naglasio da Komisija nije poštovala vlastite smjernice o primjeni procjena učinka na održivost prije zaključivanja trgovinskih pregovora;
- X. budući da je Europski ombudsman utvrdio nepravilnosti u postupanju kad je riječ o odluci Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) da tadašnjem izvršnom direktoru odobri prelazak na funkciju glavnog izvršnog direktora Udruženja financijskih tržišta u Europi (AFME), lobističke organizacije za financijsku industriju, pri čemu EBA nije ublažila rizike od sukoba interesa te mu je i dalje omogućivala pristup povjerljivim informacijama; budući da je EBA počela provoditi preporuke Europskog ombudsmana, što je Ombudsmanu omogućilo da zaključi taj slučaj;
- Y. budući da se strategija Komisije u vezi s obradom predstavi odnosi na njezinu komunikaciju iz 2016. naslovljenu „Pravo EU-a: boljom primjenom do boljih rezultata”, čijim se pravilima ne utvrđuje ni administrativni postupak ni praksa u vezi s predstavkama; budući da je pristup Komisije, na temelju kojeg Komisija sustavno odbija poduzeti mjere u vezi s pitanjima iz pojedinačnih predstavi i s predstavkama koje se odnose na područja iz članka 6. UFEU-a, u suprotnosti s odredbama članka 227. UFEU-a te izaziva frustraciju i razočaranje među građanima, a istodobno dovodi u pitanje mogućnost utvrđivanja sustavnih nedostataka koji se pojavljuju u državama članicama u vezi s pravom EU-a;

srijeda, 16. veljače 2022.

- Z. budući da su mnoge predstavke koje je zaprimio Odbor za predstavke povezane s nedostatkom transparentnosti Komisije i da se u njima traži da se objave sve pojedinosti o ugovorima o cjepivima protiv bolesti COVID-19 koji su sklopljeni između Komisije, država članica i farmaceutske industrije, kao i podaci o kliničkim ispitivanjima na pacijentima;
- AA. budući da je Europski ombudsman jedan od mehanizama pravne zaštite građana koji se suočavaju s problemima u pristupu dokumentima institucija EU-a; budući da je znatan broj istraga Europskog ombudsmana tijekom 2020. rezultirao odobravanjem pristupa dokumentima od šireg javnog interesa unatoč činjenici da je važeće zakonodavstvo EU-a strukturno neprikladno jer je zastarjelo i više ne odražava trenutačne prakse koje su donijele institucije EU-a;
- AB. budući da je Europski ombudsman uspostavio niz mjera za promicanje bolje i dosljednije provedbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (UNCPRD) u okviru cjelokupne administracije EU-a i pokrenuo stratešku inicijativu o načinu na koji Komisija ispunjava posebne potrebe članova osoblja s invaliditetom u kontekstu izvanredne situacije prouzročene bolešću COVID-19;
- AC. budući da je Europski ombudsman pokrenuo istragu o tome kako Komisija osigurava da Mađarska i Portugal koriste europske strukturne i investicijske fondove (fondovi ESI) za ustanove za skrb o osobama s invaliditetom u skladu s pravnim obvezama koje proizlaze iz Povelje, Uredbe o europskim strukturnim i investicijskim fondovima i Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom;
1. odobrava godišnje izvješće za 2020. koje je predstavila europska ombudsmanica i pohvaljuje njezino izvrsno izlaganje najvažnijih činjenica i brojki o radu Europskog ombudsmana tijekom 2020. godine;
 2. čestita Emily O'Reilly na njezinu iznimnom radu za povećanje otvorenosti, odgovornosti i integriteta institucija, tijela, ureda i agencija EU-a, čime se štite temeljna prava građana, posebno u tragičnoj godini obilježenoj razornim posljedicama izbijanja pandemije bolesti COVID-19; podsjeća da je transparentnost sastavni dio vladavine prave i da je ključno načelo participativne demokracije;
 3. podsjeća da Europski ombudsman može davati preporuke, prijedloge za rješenja i prijedloge za poboljšanje radi rješavanja problema u slučajevima nepravilnosti u postupanju; primjećuje da Europski ombudsman može savjetovati podnositelju pritužbe da je uputi drugom tijelu ili Odboru za predstavke ako pritužba nije u njegovoj nadležnosti; napominje da je 2020. Europski ombudsman zaprimio 1 400 pritužbi koje nisu bile u okviru njegova mandata, uglavnom jer se nisu odnosile na aktivnosti u vezi s administracijom EU-a;
 4. čestita Europskom ombudsmanu na tome što prati način na koji najistaknutije institucije EU-a obavljaju svoj rad tijekom pandemije te što naglašava da je njihova obveza osigurati transparentnost; pozdravlja pitanje koje je Europski ombudsman uputio Komisiji o transparentnosti znanstvenih savjeta koje prima, njezinim sastancima s predstavnicima interesnih skupina i odlukama o javnoj nabavi u hitnim situacijama;
 5. cijeni Europskog ombudsmana zbog njegove konstruktivne suradnje s Parlamentom, a posebno s Odborom za predstavke, i s ostalim institucijama EU-a; pohvaljuje Europskog ombudsmana zbog sposobnosti da poboljša kvalitetu i pristupačnost usluga koje se pružaju građanima te zbog činjenice da unatoč pandemiji nije došlo do zastoja u provedbi njegovih temeljnih zadaća niti do prekida u rješavanju pritužbi;
 6. primjećuje da je rad Europskog ombudsmana doveo do pozitivnih promjena u institucijama i tijelima EU-a;
 7. naglašava ključnu ulogu transparentnosti i dobre uprave u radu institucija EU-a; žali zbog činjenice da Komisija nije pružila odgovarajuća objašnjenja na zahtjev Europskog ombudsmana u pogledu ključnih elementa svojeg rada tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19; poziva Komisiju da pojasni donošenje svojih odluka javnoj nabavi u hitnim situacijama, među ostalim o postupcima imenovanja članova raznih odbora kako bi se osigurala potpuna transparentnost procesa;
 8. primjećuje da je Komisija uvidjela konkurentnu prirodu tržišta za cjepiva; smatra da je u interesu europskih građana da se osigura jasnoća i transparentnost u pogledu ugovora o predviđenoj kupoprodaji i ugovora o kupnji cjepiva protiv bolesti COVID-19 te da to mora imati prednost pred zahtjevom proizvođača da uvedu odredbe o povjerljivosti podataka;

srijeda, 16. veljače 2022.

naglašava da je od iznimne važnosti povjerenje između građana i institucija, posebno u kontekstu krize prouzročene pandemijom bolesti COVID-19; potiče Europskog ombudsmana da nastavi s istragama i da od Komisije zatraži da objavi neredigirane verzije takvih ugovora o predviđenoj kupoprodaji i ugovora o kupnji; apelira na Komisiju da osigura potpunu transparentnost u pogledu svih pojedinosti o istraživanju, razvoju, kupnji i distribuciji cjepiva protiv bolesti COVID-19 tako da objavi neredigirane verzije ugovora o predviđenoj kupoprodaji i ugovora o kupnji te da kao preduvjet za buduće pregovore s farmaceutskim društvima postavi objavljivanje svih pojedinosti u budućim ugovorima o cjepivima protiv bolesti COVID-19; naglašava da je svaki nedostatak transparentnosti u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 u suprotnosti s pravom građana na informacije te da potpiruje dezinformacije i nepovjerenje;

9. naglašava da je od iznimne važnosti zajamčiti potpunu i dosljednu provedbu prijedloga Europskog ombudsmana iznesenog nakon strateške istrage o poboljšanju praksi u pogledu transparentnosti i sveukupnog rada ECDC-a, čija je uloga iznimno važna u prikupljanju i objavljivanju ključnih informacija o cjepivima protiv bolesti COVID-19 te u jačanju povjerenja javnosti u strategiju cijepljenja EU-a protiv bolesti COVID-19;

10. podupire Europskog ombudsmana u njegovu radu kako bi se osiguralo da građani mogu u potpunosti ostvarivati svoja demokratska prava, među ostalim, izravnim sudjelovanjem u postupku donošenja odluka unutar institucija EU-a i detaljnim praćenjem tog postupka te omogućivanjem pristupa svim relevantnim informacijama, kako je utvrđeno i u sudskoj praksi Suda Europske unije;

11. pozdravlja mjere Europskog ombudsmana u vezi sa zahtjevima upućenima Komisiji da omogući javni pristup dokumentima povezanim s planovima država članica za oporavak i otpornost, koji su od znatnog javnog interesa i povezani su s dosad nezabilježenim iznosom koji će se dodijeliti u okviru instrumenta Next Generation EU; pozdravlja činjenicu da je Komisija već stavila na raspolaganje opsežan materijal o Mehanizmu za oporavak i otpornost; naglašava da su s tim u vezi potrebni veća transparentnost i pojačani nadzor od strane relevantnih tijela, uključujući pojačani nadzor Ombudsmana nad administrativnim postupcima koji se odnose na fondove EU-a; poziva Europskog ombudsmana da zajedno s članovima Europske mreže pučkih pravobranitelja istraži druge moguće mjere u okviru njihove nadležnosti za nadzor nad dodjelom i upotrebom sredstava EU-a kako bi se prava građana Unije zaštitila od mogućih sukoba interesa i korupcije te kršenja vladavine prava, čime bi se doprinijelo osiguranju integriteta, potpune transparentnosti i demokratske odgovornosti institucija EU-a;

12. naglašava da je transparentnost zakonodavnog postupka temeljna sastavnica svake predstavničke demokracije; duboko žali zbog činjenice da su trenutačne prakse Vijeća u pogledu postupka donošenja odluka i dalje obilježene nedostatkom transparentnosti; žali zbog činjenice da Vijeće i dalje sprečava građane u tome da imaju izravan i pravodoban pristup njegovim zakonodavnim dokumentima dok je zakonodavni postupak u tijeku, čime se krši pravo građana da zaista sudjeluju u postupku donošenja odluka;

13. pohvaljuje odlučnost Europskog ombudsmana da se ostvari potpuna transparentnost u postupku donošenja odluka u EU-u; podsjeća da je u svojoj Rezoluciji od 17. siječnja 2019. o strateškoj istrazi Europskog ombudsmana OI/2/2017 o transparentnosti zakonodavnih rasprava u okviru pripremnih tijela Vijeća EU-a⁽²⁾ Parlament podržao prijedloge Ombudsmana o zakonodavnoj transparentnosti; ističe potrebu za praćenjem provedbe preporuka Europskog ombudsmana u pogledu transparentnosti u trijalozima; poziva Vijeće da ojača svoje napore za transparentnost, među ostalim, evidentiranjem i objavljivanjem stajališta država članica te stavljanjem na raspolaganje većeg broja dokumenata u okviru trijaloga kako bi se poštovala demokratska prava građana;

14. pozdravlja činjenicu da je u kontekstu šireg strateškog rada na odgovoru administracije EU-a tijekom krize prouzročene bolešću COVID-19 Europski ombudsman pokrenuo i istragu na vlastitu inicijativu o izvanrednim postupcima donošenja odluka koje je uspostavilo Vijeće; potiče Vijeće da slijedi prijedloge za poboljšanje svojeg rada koje je iznio Europski ombudsman;

15. apelira na Komisiju da se suzdrži od odobravanja „aktivnih tvari” koje se upotrebljavaju u pesticidima u slučajevima u kojima su utvrđena ključna područja koja izazivaju zabrinutost ili nije utvrđena sigurnost upotrebe, ili kad su potrebni dodatni podaci kojima se potvrđuje njihova sigurnost, s obzirom na ozbiljne posljedice koje je upotreba pesticida već prouzročila za zdravlje ljudi i okoliš;

⁽²⁾ SL C 411, 27.11.2020., str. 149.

srijeda, 16. veljače 2022.

16. poziva Komisiju da osigura postupak odobravanja „aktivnih tvari” u pesticidima, koji je potpuno transparentan i bez sukoba interesa; primjećuje da je europska građanska inicijativa pod nazivom „Spasimo pčele i poljoprivrednike” prikupila više od milijun potpisa diljem EU-a i da se u toj inicijativi poziva na postupno ukidanje sintetičkih pesticida u EU-u, na mjere za obnovu biološke raznolikosti i na potporu poljoprivrednicima u prelasku na održivu poljoprivredu; traži od Europskog ombudsmana da nastavi istraživati postojeće sustave na razini EU-a kako bi se osiguralo da se sadašnjim politikama i postupovnim jamstvima u tom području jamči najviša razina zaštite ljudskog zdravlja i okoliša te da prikupljanje i ispitivanje znanstvenih dokaza bude potpuno transparentno, točno i bez sukoba interesa;

17. podsjeća da je u ožujku 2020. Europski ombudsman zaključio svoju istragu o tome kako Komisija osigurava da znanstveni stručnjaci koji je savjetuju ne budu u sukobu interesa; poziva Komisiju da poboljša svoje postupke ocjenjivanja neovisnosti znanstvenih stručnjaka koji je savjetuju, među ostalim potpunom provedbom prijedloga Europskog ombudsmana nakon njegove istrage o tom pitanju, kako bi se osiguralo da dotični stručnjaci nisu ni u kakvom sukobu interesa;

18. potiče Europskog ombudsmana da pokrene istragu o strateškom pristupu Komisije u rješavanju predstavljeni, s obzirom na to da njezino djelovanje, koje je ograničeno samo na pitanja koja smatra strateški važnima ili koja odražavaju strukturne probleme te stoga isključuje pojedinačne slučajeve, može utjecati na prava građana na podnošenje predstavljeni i na dobru upravu;

19. kritizira Komisiju zbog toga što prije zaključenja trgovinskih pregovora između EU-a i Mercosura nije dovršila procjenu učinka na održivost; podsjeća na stajalište Parlamenta da se ekološki i socijalni učinci sporazuma o slobodnoj trgovini moraju temeljito procijeniti prije zaključivanja trgovinskih pregovora;

20. kritizira odluku država članica koje su predsjedale Vijećem da koriste korporativno sponzorstvo jer ta odluka donosi ozbiljne rizike za ugled i imidž EU-a te naglašava da je važno ne prihvaćati nikakva sponzorstva u budućnosti; smatra da je od presudne važnosti donijeti najstroža pravila kojima se sprečava provedba takvih praksi radi zaštite ugleda i integriteta Vijeća i EU-a u cjelini; poziva države članice da poštuju svoju obvezu da potpuno transparentno surađuju s Europskim ombudsmanom;

21. pohvaljuje rad Europskog ombudsmana za zaštitu prava građana EU-a na pristup dokumentima institucija EU-a i za to da se građanima omoguće dokumenti na svim službenim jezicima EU-a; pozdravlja inicijativu Europskog ombudsmana o ubrzanom postupku povezanom sa slučajevima pristupa dokumentima, čiji je cilj donošenje odluke o zatraženim dokumentima u roku od 40 radnih dana; ističe da je 2020. za rješavanje pritužbi u vezi s javnim pristupom u prosjeku bila potrebna jedna trećina vremena u usporedbi s vremenom prije 2018., kad je taj postupak uveden; smatra da je od iznimne važnosti zajamčiti potpunu transparentnost i javni pristup dokumentima institucija EU-a kako bi se osigurale najviše razine zaštite demokratskih prava građana i njihovo povjerenje u institucije EU-a; smatra da jedan od prioriteta mora biti revizija Uredbe (EZ) br. 1049/2001^(?); žali zbog činjenice da je zakonodavstvo EU-a o pristupu dokumentima vrlo zastarjelo, što otežava i aktivnosti Ombudsmana u vezi s tim pitanjem;

22. pozdravlja opetovan angažman Europskog ombudsmana u borbi protiv slučajeva „rotirajućih vrata”, uključujući onaj koji je obuhvaćao Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, koje je Europskog ombudsmana uvjerilo da se slaže s njegovim preporukama tako što je donijelo novu politiku za procjenu ograničenja i zabrana za osoblje nakon prestanka radnog odnosa te nove postupke kojima se odmah uskraćuje pristup povjerljivim informacijama za osoblje koje odlazi;

23. poziva Europskog ombudsmana da nastavi raditi na osiguravanju pravodobnog objavljivanja imena svih dužnosnika EU-a uključenih u predmete „rotirajućih vrata” i da zajamči potpunu transparentnost u pogledu svih informacija koje su s tim povezane;

24. pozdravlja istragu koju je pokrenuo Europski ombudsman o tome kako je EIB obradio zahtjev bivšeg potpredsjednika nakon prestanka radnog odnosa za rukovodeći položaj u španjolskom poduzeću Iberdrola koje je od EIB-a dobilo velike zajmove; kritizira EIB zbog toga što nije postupio u skladu sa zahtjevom Parlamenta da se u Kodeks ponašanja Upravljačkog odbora EIB-a uključi odredba kojom se sprečava da njihovi članovi nadziru kreditiranje i provedbu

(?) Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

srijeda, 16. veljače 2022.

projekata u svojim zemljama podrijetla; poziva EIB da u potpunosti i dosljedno poštuje zahtjev Parlamenta te da ojača svoja pravila o integritetu i njihovu provedbu kako bi se spriječili sukobi interesa i narušavanje ugleda;

25. pozdravlja istrage Europskog ombudsmana o zaštiti temeljnih prava izbjeglica, uključujući istragu o tome kako Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) rješava kršenja temeljnih prava i proširenje svojeg mandata, transparentnost i učinkovitost mehanizma za podnošenje pritužbi te ulogu i neovisnost službenika za temeljna prava; poziva Europskog ombudsmana da to prati razmatranjem budućih mjera Komisije i istraživanjem načina na koji se njezinim uspostavljenim mehanizmom praćenja provjerava učinkovitost operacija upravljanja granicama koje financira EU; naglašava važnost istrage Europskog ombudsmana o tome kako Komisija osigurava da tijela država članica poštuju temeljna prava u operacijama upravljanja granicama;

26. traži od Komisije da se u potpunosti i pravodobno pridržava preporuka Europskog ombudsmana danih nakon istrage slučaja BlackRock donošenjem strožih i jasnijih pravila, među ostalim u okviru svojih internih smjernica, za sprečavanje svih sukoba interesa u svim postupcima povezanim s javnom nabavom kako bi se, među ostalim, zaštitio integritet postupaka donošenja odluka o donošenju novih pravila o okolišnim, socijalnim i upravljačkim pitanjima na razini EU-a;

27. podržava aktivnosti Europskog ombudsmana kako bi se zajamčilo da administracija EU-a potpuno i dosljedno provodi Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom, uključujući popis najboljih praksi za promicanje dosljednog pristupa u cijeloj administraciji EU-a kad je riječ o zadovoljavanju posebnih potreba članova osoblja s invaliditetom u kontekstu krize prouzročene bolešću COVID-19; pozdravlja istrage Europskog ombudsmana nakon pritužbi osoba s invaliditetom i potiče ga u njegovu radu kao aktivnog sudionika u Okviru EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom: u tom pogledu podsjeća da je Europski ombudsman 2020. predsjedao Okvirom EU-a za Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom;

28. pozdravlja činjenicu da se i dalje dodjeljuje Nagrada za dobru upravu, čiji je cilj odati priznanje aktivnostima javne službe EU-a koje imaju pozitivan učinak na život europskih građana; smatra da bi nagradi trebalo dati veći publicitet kako bi se europskim građanima pokazalo da institucije poduzimaju konkretne mjere;

29. apelira na Komisiju da istraži korištenje sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova koja su dodijeljena za izgradnju ustanova za institucionalnu skrb o osobama s invaliditetom u Mađarskoj i Portugalu;

30. naglašava da su sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova dodijeljena za promicanje prava osoba s invaliditetom na neovisan život i uključivanje u zajednicu; ističe da je ključno pratiti dodijeljena sredstva EU-a, koja bi se trebala koristiti za potporu deinstitucionalizaciji u državama članicama;

31. napominje da je tijekom posljednjih godina zabilježen blag porast broja pritužbi upućenih Europskom ombudsmanu, što pokazuje da sad više građana zna da ta institucija postoji i da obavlja vrlo koristan rad kako bi obranila javne interese;

32. naglašava da bi trebalo poštovati obveze država članica u pogledu načela nediskriminacije, uključujući posvećivanje posebne pozornosti tome da se osigura sudjelovanje osoba s invaliditetom tijekom pripreme i provedbe projekata;

33. pozdravlja činjenicu da su 2020. istrage predmeta koje je zaključio Europski ombudsman u prosjeku trajale pet mjeseci, što je poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu kad su trajale sedam mjeseci;

34. sa zadovoljstvom napominje da je 2020. godine 57 % predmeta zaključeno u manje od tri mjeseca i da su predmeti čije rješavanje traje do 18 mjeseci činili samo 1 %, u usporedbi s 10 % tijekom prethodne godine i 27 % 2013.; stoga cijeni napore za rješavanje pitanja koja su postavili građani i poziva sve relevantne institucije da pravodobno odgovore na zahtjeve Ureda Europskog ombudsmana;

srijeda, 16. veljače 2022.

35. napominje da je broj pritužbi koje nisu obuhvaćene mandatom Europskog ombudsmana tijekom godina ostao relativno stabilan (1 420 pritužbi 2020. godine; 1 330 predmeta 2019. godine i 1 300 predmeta 2018.); napominje da se prema izvješću za 2020. većina tih pritužbi nije odnosila na administraciju EU-a; pozdravlja napore Ureda da bolje informira građane o mandatu Europskog ombudsmana; istodobno ističe da je potrebno poboljšati komunikaciju i osviještenost o različitim oblicima pritužbi koje građani mogu podnijeti na nacionalnoj i europskoj razini; naglašava ulogu koju bi Parlament i njegovi zastupnici također trebali imati u tom pogledu;
36. primjećuje da je stopa prihvaćanja prijedloga Europskog ombudsmana u institucijama EU-a 2020. godine bila 79 %, što je blago poboljšanje u odnosu na prethodnu godinu; čvrsto vjeruje da institucije, agencije i tijela Unije moraju u potpunosti i dosljedno poštovati rješenja, preporuke i prijedloge Europskog ombudsmana;
37. naglašava važnost Europske mreže pučkih pravobranitelja i godišnjih sastanaka s nacionalnim i regionalnim pučkim pravobraniteljima u okviru te mreže kako bi se dodatno podigla razina osviještenosti o tome što Ured Europskog ombudsmana može učiniti za europske građane; pozdravlja mjere koje je Europski ombudsman poduzeo tijekom pandemije kako bi održao redovit kontakt sa svojim nacionalnim kolegama te kako bi tijekom 2020. organizirao internetske seminare o temama kao što su posljedice pandemije, promicanje i razmjena najboljih praksi u odgovoru na krizu i učinak umjetne inteligencije; prepoznaje važan doprinos Europske mreže pučkih pravobranitelja u pružanju informacija o odgovornostima i nadležnostima svojih članova te o pravilnoj provedbi europskog prava; poziva tu mrežu da razmotri ulogu koju bi nacionalni i regionalni pučki pravobranitelji mogli imati u tome da građani EU-a više sudjeluju u postupku odlučivanja u EU-u; potiče daljnju suradnju među članovima Europske mreže pučkih pravobranitelja, među ostalim u području promicanja budućih usporednih istraga;
38. pohvaljuje Europskog ombudsmana zbog njegovih aktivnosti na digitalnim platformama, čime se podiže svijest građana EU-a o njegovu radu; napominje 2020. da je najbrže rastući kanal bio Instagram, gdje je tijekom godine zabilježeno povećanje publike za 71 % (1 068 novih pratitelja); na LinkedInu, gdje se broj pratitelja povećao za 34 % (1 237 novih pratitelja), dok se na Twitteru, gdje Europski ombudsman ima najveću publiku, u prosincu 2020. godine broj pratitelja povećao na 29 200, što je povećanje od 11 % (2 870 novih pratitelja);
39. čestita Europskom ombudsmanu na 25. obljetnici rada te naglašava da je Ured Europskog ombudsmana od 1995. obradio više od 57 000 pritužbi i proveo više od 7 300 istraga, što je uvelike doprinijelo poboljšanju etičkih standarda i standarda odgovornosti institucija EU-a u brojnim područjima; podržava strategiju Europskog ombudsmana naslovljenu „Ususret 2024.” čiji je cilj povećati utjecaj, vidljivost i relevantnost Ureda Europskog ombudsmana i u kojoj se utvrđuju njegovi ciljevi i prioritete za aktualni mandat, koji obuhvaćaju povećanje razine osviještenosti građana o radu Europskog ombudsmana;
40. pozdravlja donošenje novog Statuta Europskog ombudsmana, čijim se odredbama pojašnjava njegova uloga i dodaju daljnje nadležnosti u područjima povezanim sa „zviždanjem”, uznemiravanjem i sukobima interesa u institucijama, tijelima i agencijama EU-a; smatra da je iznimno važno Europskom ombudsmanu dodijeliti veći proračun kako bi mu se omogućili potrebni resursi za učinkovito rješavanje pitanja ukupnog radnog opterećenja;
41. pozdravlja praktične preporuke Europskog ombudsmana za administraciju EU-a o korištenju 24 službena jezika u komunikaciji s javnošću; naglašava da su te preporuke ključne za očuvanje bogate jezične raznolikosti u Europi; podsjeća da bi institucije EU-a trebale bolje osigurati ravnopravnost jezika; napominje da bi internetske stranice institucija EU-a trebale bolje pokazivati ravnopravnost sva 24 službena jezika EU-a i žali zbog činjenice da su mnogi dijelovi internetskih stranica institucija EU-a i dalje dostupni samo na nekim jezicima;
42. pozdravlja napore Europskog ombudsmana za poboljšanje javnog sudjelovanja u postupku donošenja odluka u EU-u;
43. pozdravlja novu verziju internetske stranice Europskog ombudsmana, koja je dinamičnija i europskim građanima jednostavnija za korištenje; potiče Europskog ombudsmana da više svojih publikacija prevede na sve službene jezike EU-a;
44. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju i izvješće Odbora za predstave proslijedi Vijeću, Komisiji, Europskom ombudsmanu, vladama i parlamentima država članica te njihovim ombudsmanima ili jednakovrijednim nadležnim tijelima.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0032

Europska strategija za energiju iz obnovljivih izvora na moru

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Europskoj strategiji za energiju iz obnovljivih izvora na moru (2021/2012(INI))

(2022/C 342/08)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194.,
- uzimajući u obzir Direktivu 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora ⁽³⁾ (Direktiva o obnovljivoj energiji),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009 ⁽⁴⁾ (TEN-E (Uredba o transeuropskoj energetska infrastrukturi)),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1316/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Instrumenta za povezivanje Europe, izmjeni Uredbe (EU) br. 913/2010 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 680/2007 i (EZ) br. 67/2010 ⁽⁵⁾, koja se trenutno revidira,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. veljače 2018. o ubrzavanju inovacija u području čiste energije ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. ožujka 2019. o klimatskim promjenama – Europska strateška dugoročna vizija za prosperitetno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo u skladu s Pariškim sporazumom ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ SL L 275, 25.10.2003., str. 32.

⁽²⁾ SL L 257, 28.8.2014., str. 135.

⁽³⁾ SL L 328, 21.12.2018., str. 82.

⁽⁴⁾ SL L 115, 25.4.2013., str. 39.

⁽⁵⁾ SL L 348, 20.12.2013., str. 129.

⁽⁶⁾ SL L 328, 21.12.2018., str. 1.

⁽⁷⁾ SL C 463, 21.12.2018., str. 10.

⁽⁸⁾ SL C 23, 21.1.2021., str. 116.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o sveobuhvatnom europskom pristupu skladištenju energije ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenog 2020. o novoj industrijskoj strategiji za Europu ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za vodik ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o europskoj strategiji za integraciju energetske sustava ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na sektor ribarstva ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380) i s njom povezanu rezoluciju od 9. lipnja 2021. istog naslova ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Strategija za vodik za klimatski neutralnu Europu” (COM(2020)0301),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 8. srpnja 2020. naslovljenu „Energija za klimatski neutralno gospodarstvo: strategija EU-a za integraciju energetske sustava” (COM(2020)0299),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. rujna 2020. naslovljenu „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. – Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana” (COM(2020)0562),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 14. listopada 2020. naslovljeno „Izvješće o stanju energetske unije za 2020. u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 o upravljanju europskom unijom i djelovanju u području klime” (COM(2020)0950),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. studenog 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za iskorištavanje potencijala energije iz obnovljivih izvora na moru za klimatski neutralnu budućnost” (COM(2020)0741),
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2020. o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 COM(2020)0824),
- uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš br. 3/2015 od 1. listopada 2015. naslovljeno „Zaštićena morska područja u europskim morima – pregled i perspektive za budućnost” i njezino kratko izvješće od 6. listopada 2020. naslovljeno „Učinkovito upravljanje zaštićenim područjima mreže Natura 2000 EU-a”,
- uzimajući u obzir sporazum postignut 12. prosinca 2015. u Parizu (Pariški sporazum) na 21. zasjedanju Konferencije stranaka (COP 21) Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama,

⁽⁹⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

⁽¹⁰⁾ SL C 371, 15.9.2021., str. 58.

⁽¹¹⁾ SL C 425, 20.10.2021., str. 43.

⁽¹²⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 56.

⁽¹³⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 45.

⁽¹⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0338.

⁽¹⁵⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0277.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za promet i turizam i Odbora za ribarstvo,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0339/2021),
- A. budući da je EU ratificirao Pariški sporazum, europski zeleni plan i nedavno doneseni europski propis o klimi, u kojima je postavljen cilj EU-a smanjenja emisija stakleničkih plinova za barem 55 % do 2030. i postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., kao i dodatni ciljevi u borbi protiv utjecaja globalnih klimatskih promjena;
- B. budući da prijelaz na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija stakleničkih plinova, koje je energetski visokoučinkovito i koje se u velikoj mjeri temelji na obnovljivim izvorima energije zahtijeva brz prelazak na čistu energiju kojim se osiguravaju održivost, sigurnost opskrbe i cjenovna pristupačnost energije, kao i potrebna energetska infrastruktura;
- C. budući da je zbog znatnog pada cijena električne energije iz obnovljivih izvora na moru ta energija jedan od izvora energije s najkonkurentnijom cijenom, pri čemu je globalni ponderirani prosječni ujednačeni trošak energije za odobalne vjetroelektrane pao za 48 % između 2010. i 2020., s 0,14 EUR na 0,071 kWh, a time i ključni element u zelenoj tranziciji, čime se otvara put modernom, resursno učinkovitom i konkurentnom gospodarstvu, te je postala jedan od najvažnijih stupova klimatskih ambicija EU-a; budući da energija iz obnovljivih izvora na moru može iskoristiti velike izvore energije za zaštitu kućanstava od energetske siromaštva;
- D. budući da bi se u strategiji EU-a za energiju iz obnovljivih izvora na moru trebala uzeti u obzir različita zemljopisna obilježja morskih bazena EU-a, što otežava razvoj univerzalnog pristupa;
- E. budući da je proizvodni sektor obnovljive energije na moru u EU-u tehnološki predvodnik sa znatnim potencijalom za poticanje gospodarstva EU-a podupiranjem rasta proizvodnje čiste energije u Europi i diljem svijeta;
- F. budući da je ukupan iznos dostupan za programe EU-a za istraživanje i razvoj energije vjetra na moru u posljednjih 10 godina iznosio 496 milijuna EUR; budući da javna ulaganja u istraživanje i razvoj u vrijednosnom lancu energije vjetra već imaju ključnu ulogu u omogućavanju razvoja tog sektora; budući da se procjenjuje da će ulaganja potrebna za opsežno uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru do 2050. iznositi gotovo 800 milijardi EUR, oko dvije trećine za financiranje povezane mrežne infrastrukture i oko trećine za proizvodnju energije na moru; budući da fond za oporavak NextGenerationEU pruža jedinstvenu priliku za mobilizaciju znatnog javnog kapitala uz privatna ulaganja;
- G. budući da su vještine i kvalifikacije radne snage ključne za uspjeh strategije za obnovljivu energiju na moru;
- H. budući da luke EU-a imaju ključnu ulogu u osiguravanju isplativosti priobalnih vjetroelektrana i da djeluju kao pristupna točka za lokalni razvoj obalnih zajednica;
- I. budući da je Sjeverno more trenutačno vodeća svjetska regija za raspoređene kapacitete u priobalne vjetroelektrane; budući da su drugi europski morski bazeni kao što su Atlantik, Sredozemlje, Baltičko more i Crno more obećavajuće lokacije za povećanje odobalne proizvodnje energije vjetra i razmještanja u EU-u; budući da susjedne zapadne države članice EU-a na Atlantiku imaju velik prirodni potencijal i za vjetroelektrane pričvršćene za dno i za plutajuće odobalne vjetroelektrane; budući da južne države članice EU-a s izlazom na Sredozemno more imaju velik potencijal uglavnom za plutajuće odobalne vjetroelektrane; budući da države članice EU-a s izlazom na Baltik imaju velik prirodni potencijal za vjetroelektrane pričvršćene za dno; budući da istočne države članice EU-a s izlazom na Crno more imaju velik potencijal za vjetroelektrane pričvršćene za dno;
- J. budući da su potrebna dodatna istraživanja o utjecaju različitih tehnologija i infrastrukture za proizvodnju energije na moru na morske ekosustave, morsku biološku raznolikost i zaštićena morska područja;

srijeda, 16. veljače 2022.

- K. budući da bi prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo trebao biti popraćen obnovom prirode, a da se pritom ne dovedu u pitanje postojeći ciljevi u pogledu prirode iz Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. ili da se nikoga zapostavi, kako je utvrđeno u europskom zelenom planu; budući da bi energetska tranzicija trebala biti pravedna i uključiva;
- L. budući da projekti energije iz obnovljivih izvora na moru i njihove procjene utjecaja na okoliš moraju slijediti hijerarhiju ublažavanja; budući da bi, kada je izbjegavanje nemoguće ili vrlo teško, trebalo donijeti i učinkovito provesti mjere smanjenja tijekom svih faza, od odabira lokacija do eksploatacije i stavljanja izvan pogona – budući da te mjere ublažavanja uključuju mjere protiv podvodne buke utvrđene u procjenama utjecaja na okoliš;
- M. budući da bi Komisija trebala procijeniti izvedivost uspostave važnog projekta od zajedničkog europskog interesa za velike plutajuće vjetroelektrane i povezanih projekta elektrolizatora;
- N. budući da postoji mogućnost ostvarivanja koristi od kompatibilnosti zahtjeva u pogledu morskog prostora kako bi se osigurala usklađenost energije iz obnovljivih izvora na moru sa Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030.; budući da odobalne vjetroelektrane mogu imati koristi od morske biološke raznolikosti ako su osmišljene i izgrađene na održiv način; budući da je za veliko širenje proizvodnje energije vjetra na moru potreban inteligentan pristup kako bi se osigurala njezina koegzistencija s aktivnostima koje se već odvijaju u područjima na koje se vrši utjecaj te kako bi se nanijela što manja šteta okolišu; budući da zagađenje bukom od gradnje i rada vjetroelektrana, a posebno iz pomorskog prometa, ima učinak na morski ekosustav i da bi se njime trebalo baviti u zakonodavstvu o okolišu; budući da će uključivanje nositelja projekata obnovljive energije u ranoj fazi postupka nesumnjivo doprinijeti uspješnoj raspodjeli morskog prostora; budući da bi dodjela prostora trebala biti rezultat zajedničkog pomorskog prostornog planiranja i integriranog upravljanja obalnim područjem koje nadilazi nacionalne granice; budući da električna energija vjetroturbina na moru proizvodi više od energije kopnenih turbina te je vjerojatnije da će ih prihvatiti oni koji žive u njihovoj blizini;
- O. budući da nijedna ljudska aktivnost, uključujući obnovljivu energiju, ne bi trebala biti dopuštena u strogo zaštićenim područjima EU-a koja su kao takva određena u okviru Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.;
- P. budući da cilj strategije da se osigura dugoročan okvir kojim se promiče dobra koegzistencija između odobalnih objekata i drugih oblika korištenja morskog prostora, doprinosi zaštiti okoliša i omogućuju prosperitetne ribarske zajednice;
- Q. budući da bi pravedan prijelaz radnika iz odobalnog sektora nafte i plina u sektor energije iz obnovljivih izvora na moru trebalo podržati poboljšanjem priznavanja njihovih vještina i kvalifikacija; budući da je važno poštovati najviše socijalne i ekološke standarde;
- R. budući da uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru ovisi o naporima javnog i privatnog sektora; budući da poduzeća u javnom vlasništvu mogu imati ulogu zajedno s privatnim poduzećima u sektoru energije iz obnovljivih izvora na moru; budući da bi revizija pravila o državnim potporama i javnoj nabavi trebala omogućiti veću fleksibilnost u provedbi zelene tranzicije, uključujući projekte energije iz obnovljivih izvora na moru;
1. smatra da je borba protiv klimatskih promjena korištenjem energije iz obnovljivih izvora na moru ključna za postizanje ciljeva Pariškog sporazuma i poštovanje obveze EU-a da postigne nultu neto stopu emisija stakleničkih plinova najkasnije do 2050., u skladu s najnovijim znanstvenim dokazima, kako je potvrđeno u europskom zelenom planu i planu oporavka NextGenerationEU; ističe da gospodarstvo s nultom stopom emisija iziskuje uvođenje energije iz obnovljivih izvora u dosad nezabilježenim razmjerima; naglašava da mnoge države članice zaostaju u uvođenju potrebne obnovljive energije i infrastrukture; nadalje, ističe da bi sve države članice trebale uložiti znatne napore kako bi ostvarile svoj puni potencijal u pogledu obnovljive energije; naglašava da EU neće moći ispuniti svoje klimatske obveze ako se ne poduzmu daljnje mjere kako bi se ubrzalo uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru;

srijeda, 16. veljače 2022.

2. poziva Komisiju da energiju iz obnovljivih izvora na moru i druge relevantne energetske tehnologije do 2050. učini ključnim sastavnicama energetskeg sustava EU-a;
3. naglašava da su ušteda energije, energetska učinkovitost i obnovljiva energija među ključnim pokretačima za ostvarenje gospodarstva s nultom neto stopom emisija; podsjeća na predanost Unije načelu „energetska učinkovitost na prvom mjestu” i naglašava važnost provedbe tog načela u svim relevantnim zakonima i inicijativama;
4. naglašava da su ciljevi za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na moru u svim morskim bazenima EU-a, kako je navedeno u Komunikaciji Komisije COM(2020)0741, od 60 GW do 2030. te 340 GW do 2050.; podsjeća da bi, prema Komisijinoj procjeni učinka priloženoj Komunikaciji COM(2020)0562 ⁽¹⁶⁾, instalirani kapacitet energije vjetra na moru trebao iznositi 70 – 79 GW kako bi se osigurala troškovno konkurentan put do 55 % smanjenja do 2030.; poziva države članice te javni i privatni sektor da premaše cilj smanjenja od 55 % do 2030.; potiče Komisiju da revidira pravila o javnoj nabavi i državnim potporama kako bi se osigurala troškovno konkurentna tranzicija uz potporu tržišta koje dobro funkcionira i kojim se potiče uvođenje energije vjetra na moru; napominje da postoje područja s velikim neiskorištenim potencijalom za obnovljivu energiju na moru, kao što su Atlantski ocean, Sredozemlje, Baltičko more ili Crno more; naglašava da je odluka o pronalasku prostora za taj dodatni kapacitet proizvodnje energije iz obnovljivih izvora na moru do 2030. od iznimne važnosti te da bi ga trebalo smatrati prioritetom i utvrditi u EU-u prije 2023./2024. kako bi se omogućila njegova izgradnja do 2030.; naglašava da će konkurentnost energije vjetra na moru i oceana kao izvora energije nastaviti rasti, a njezine cijene nastaviti padati usporedno s nastavkom njezina razvoja i korištenja; ističe da je energija iz obnovljivih izvora na moru održiv izvor energije i da održiv i pouzdan energetska sustav treba kombinirati energiju iz obnovljivih izvora na moru s drugim energetska tehnologijama, mogućnostima skladištenja i fleksibilnom potrošnjom energije;
5. smatra da energija iz obnovljivih izvora na moru mora biti održiva u cijelom lancu vrijednosti i imati ograničene negativne učinke na okoliš te na gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju; ponavlja obećanje iz europskog zelenog plana da nitko ne bi smio biti zapostavljen; ističe da bi dobrobit ljudi trebala biti u središtu zelene tranzicije;
6. uočava konkurentsku prednost trgovačkih društava i tehnologija EU-a u sektoru energije iz obnovljivih izvora na moru; poziva Komisiju da osigura da EU ostane predvodnik u tehnološkom razvoju, zadrži talente i osigura pristupačnu, sigurnu i održivu energiju uzimajući u obzir potencijalne posljedice na morski okoliš, među ostalim, posljedice povezane s klimatskim promjenama; naglašava važnost zadržavanja te konkurentne prednosti; ističe potencijal za znatan rast sektora i njegov doprinos gospodarstvu EU-a, uključujući izvoz tehnologija i sustava; naglašava da je važno podupirati ulaganja u istraživanje i inovacije te razvoj inovativnog industrijskog sustava za tehnologije energije iz obnovljivih izvora na moru preko prekogranične suradnje i partnerstva u okviru programa Obzor Europa kako bi se olakšali i poduprli snažni europski vrijednosni lanci koji su ključni za dvostruku tranziciju, osiguravajući pritom brzo usvajanje inovacija razvijenih u tom polju; naglašava važnost visokokvalitetnih industrijskih radnih mjesta u olakšavanju pravedne tranzicije;
7. ističe potrebu za održavanjem čistog, konkurentnog i održivog opskrbnog lanca za energiju iz obnovljivih izvora na moru u Europskoj uniji; stoga naglašava da je potrebno da dobavljači primjenjuju najviše standarde kvalitete, zdravlja, sigurnosti i zaštite okoliša u skladu s europskim certifikatima i standardima utvrđenima u dijalogu sa svim relevantnim dionicima; nadalje, ističe potrebu da se troškovi prijevoza u lancu opskrbe svedu na najmanju moguću mjeru; smatra da bi se u javnim natječajima ti elementi trebali uzeti u obzir;
8. ističe da je uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru idealna prilika za dekarbonizaciju kombinacije izvora energije i drastično smanjenje ovisnosti o uvozu fosilnih goriva u najudaljenijim regijama i na otocima; poziva na jačanje inicijative „Čista energija za otoke EU-a”, sa snažnim naglaskom na obnovljivim izvorima energije na moru; podsjeća da su otoci posebno pogođeni porastom razine mora;
9. poziva Komisiju da što prije provede procjenu učinka kako bi se razjasnili gospodarski i društveno-gospodarski učinci energije iz obnovljivih izvora na moru, s posebnim naglaskom na postojećim radnim mjestima i radnim mjestima stvorenima uvođenjem kapaciteta od 300 do 450 GW do 2050.;

⁽¹⁶⁾ SWD(2020)0176.

srijeda, 16. veljače 2022.

10. poziva lokalna nadležna tijela da ocijene inicijative kojima se potiču lokalna gospodarstva, održiva lokalna radna mjesta i gospodarske aktivnosti uvođenjem energije iz obnovljivih izvora na moru; poziva na utvrđivanje sinergija među sektorima kojima se na najbolji način može poduprijeti usporedna zelena i digitalna tranzicija i pridonijeti gospodarskom oporavku otpornom na buduće promjene, zajedno s razvojem sinergija s mjerama kojima se omogućuje održivo plavo gospodarstvo;

Infrastruktura i mreže

Ulaganja u infrastrukturu

11. naglašava hitnost poboljšanja i proširenja postojeće infrastrukture, bez dovodenja u pitanje Strategije EU-a za biološku raznolikost do 2030. i zakonodavstva EU-a o prirodi, radi povećanja korištenja električne energije iz obnovljivih izvora; žali zbog toga što određeni broj država članica još nije ostvario svoj cilj od 10 % elektroenergetske interkonekcije do 2020. te poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuću infrastrukturu, kao što su prijenosni vodovi, za integraciju i prijenos električne energije iz obnovljivih izvora na moru; podsjeća na cilj od 15 % za elektroenergetsku međupovezanost u EU-u do 2030. utvrđen u članku 2. Uredbe (EU) 2018/1999; poziva Komisiju da izradi prijedlog kojim se može ubrzati ostvarenje cilja međupovezanosti; smatra da bi Unija i njezine države članice trebale izraditi sporazume o odobalnoj energetskej infrastrukturi sa susjednim geografskim regijama;

12. poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuću infrastrukturu u EU-u kako bi se osiguralo troškovno učinkovito uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru;

13. naglašava važnost osiguravanja održivog i odgovornog razvoja sektora energije iz obnovljivih izvora na moru, uzimajući u obzir važnu ulogu pomorskog prometa i morskih luka; ističe da razvoj energije iz obnovljivih izvora na moru trebao bi uzeti u obzir potrebu za sigurnim pomorskim pristupnim trakama i koridorima i za sidrištima za pomorski promet, te budući razvoj plovnih putova u lukama; naglašava važnost modernih, održivih i inovativnih morskih luka za montažu, proizvodnju i servisiranje opreme za energiju iz obnovljivih izvora na moru te znatnih ulaganja potrebnih za unapređenje lučke infrastrukture, uključujući transportne terminale i plovila koja bi pružala te usluge; ističe ulogu morskih luka kao kopnenih točaka za prijenos energije dobivene iz obnovljivih izvora na moru i povezane logistike te kao središta obnovljive energije za električnu odobalnu mrežnu povezanost i prekogranične spojne vodove;

14. naglašava da će pristup energiji iz obnovljivih izvora na moru također doprinijeti ozelenjivanju luka, među ostalim u pogledu opskrbe električnom energijom na kopnu za brodove na vezu i njihova razvoja kao klastera kružnog gospodarstva; naglašava da bi se prostorni planovi morskog područja država članica trebali biti kompatibilni s budućim trendovima, uključujući nove prometne tokove, nove pomorske putove i veća plovila, te da bi se njima trebalo osigurati da odobalna energetska infrastruktura koegzistira s pomorskim prometnim putovima, ribarskom industrijom, shemama odvojene plovidbe, sidrišnim područjima, pomorskim pristupom i aktivnostima te razvojem luka; čvrsto vjeruje da je potrebno osigurati najvišu razinu sigurnosti za brodove koji prolaze pokraj odobalne infrastrukture za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući dostatnu pokrivenost uslugama pomorskog prometa i osiguravanje pomoćnih plovila za hitne slučajeve na tom području;

15. pozdravlja prijedlog Komisije za reviziju Uredbe TEN-E kako bi se postigao cilj europskog zelenog plana i prilagodilo zakonodavstvo za 1,5 °C te također pozdravlja pozornost koju pridaje potrebama i prioritetima sektora energije iz obnovljivih izvora na moru; naglašava da razvoj održivih i učinkovitih hibridnih i radijalnih odobalnih vjetroelektrana za proizvodnju, međusobno povezivanje i prijenos zahtijeva javno i privatno planiranje i ulaganja koji su usmjereni na budućnost; čvrsto vjeruje da regulatorni okviri trebaju olakšati anticipativna ulaganja; naglašava potrebu za sigurnom koordinacijom i usklađivanjem planova za razvoj mreže na kopnu i na moru, uključujući utvrđivanjem točaka za prijenos energije za odobalne priključke i obalne mrežne prihvatne točke; potiče države članice da ubrzaju izgradnju potrebne mrežne infrastrukture kako bi se olakšala zelena tranzicija za koju je elektrifikacija ključna; uviđa da će za golema ulaganja, koja se često provode istodobno, biti potrebno pažljivo i precizno planiranje;

16. naglašava važnost zajedničkog definiranja i dogovora o suradnji u pogledu količine proizvedene energije iz obnovljivih izvora na moru koju države članice trebaju implementirati u svakom morskom bazenu do 2030., 2040. i 2050., u smislu jamčenja sigurnosti ulaganja i postizanja klimatskih i energetskej ciljeva;

srijeda, 16. veljače 2022.

17. prepoznaje potencijal energije iz obnovljivih izvora na moru u svim morskim bazenima Europe te poziva Komisiju i države članice da nastave razvijati ključne tehnologije kojima će se iskoristiti ta energija;
18. posebno pozdravlja zalaganje Komisije u strategiji da olakša dijalog o ekološkoj, gospodarskoj i socijalnoj održivosti energije iz obnovljivih izvora na moru te da promiče „zajednicu za razmjenu praksi” u kojoj svi dionici, uključujući industriju, nevladine organizacije, ribare i znanstvenike, mogu razmjenjivati stajališta, dijeliti iskustva i raditi na zajedničkim projektima u ranoj fazi;
19. uočava potencijalne prednosti kombiniranja priobalnih objekata za proizvodnju i objekata za prijenos energije u natjecajnom postupku; poziva Komisiju i države članice da istraže potencijal i moguće izazove tog cjelovitog pristupa javnom natjecaju i procijene njegovu primjenjivost na različite strukture; naglašava da se tom analizom moraju uzeti u obzir mogući izazovi u pogledu osiguravanja poticaja i optimalnog planiranja odobalnih i kopnenih prijenosnih mreža;
20. podsjeća da proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije na moru također stvara priliku za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, kako je navedeno u komunikacijama Komisije COM(2020)0741, COM(2020)0299 i COM(2020)0301;
21. primjećuje inherentnu komplementarnost između različitih tehnologija obnovljive energije u pogledu zajedničke infrastrukture, sinergija u opskrbnom lancu i pouzdanije ukupne proizvodnje energije;
22. ističe potrebu za ulaganjima u infrastrukturu kako bi se poduprlo širenje sektora energije iz obnovljivih izvora na moru, a posebno za ulaganjima u luke radi smještaja većih turbina i komponenti, omogućavanja rada i održavanja (uključujući objekte za osposobljavanje) te ulaganjima u centre za stavljanje izvan pogona i proizvodnju za dno pričvršćenih i plutajućih odobalnih vjetroelektrana; ističe da će energija iz obnovljivih izvora na moru postati ključna za sigurnost opskrbe energijom te da je potrebno poduzeti nužne mjere kako bi se infrastruktura zaštitila od kibernetičke napada;

Suradnja države članice

23. naglašava važnost suradnje država članica u cilju povećanja učinkovitog korištenja odobalnih resursa energije, uzimajući u obzir posebnosti svakog područja; ističe važnost suradnje u području energije u Sjevernom moru i potrebu da se Ujedinjena Kraljevina ponovno uključi; napominje da bi se trenutačni pravni okvir trebao poboljšati kako bi se dovoljno olakšala takva suradnja; čvrsto vjeruje da će, ako se ne uspije poboljšati suradnja između država članica i međupovezanih nečlanica EU-a, doći do ograničenja pri uvođenju priobalne energije; potiče Komisiju i države članice da poduzmu potrebne mjere bez daljnjeg odgađanja; potiče države članice da odmah usklade i predstave planove za odobalni razvoj;
24. naglašava da bi regionalnu suradnju između država članica i susjednih država na razini morskih bazena trebalo poticati zajedničkim planiranjem, uklanjanjem regulatornih prepreka i stvaranjem regionalnih pomorskih prostornih karata uporabe koje su dostupne svim dionicima i redovito se revidiraju putem zajedničkog okvira za praćenje;
25. pozdravlja namjeru Komisije da se uskladi s državama članicama kako bi poduprla uvođenje barem 100 MW energije valova i plime i oseke do 2025. i barem 1 GW do 2030.;
26. pozdravlja Komisijin Prijedlog uredbe o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 te podržava stvaranje jedinstvene kontaktne točke za svaki prioritetni koridor odobalne mreže, čime bi se trebala olakšati koordinacija među državama članicama i postupak izdavanja dozvola za projekte energije iz obnovljivih izvora na moru od zajedničkog interesa;

Centralizirano grijanje i hlađenje

27. napominje da električna energija i centralizirano grijanje i hlađenje iz obnovljive energije na moru mogu pridonijeti ozelenjivanju svih vrsta krajnje uporabe električne energije, kao što su toplinske crpke, što će dovesti do smanjenja i konačne eliminacije emisija stakleničkih plinova; ističe potencijal uključivanja energije iz obnovljivih izvora na moru u centralizirano grijanje s pomoću čiste električne energije i toplinskih crpki;

srijeda, 16. veljače 2022.

28. poziva Komisiju da analizira najbolje prakse sa zrelih tržišta centraliziranog grijanja i hlađenja na korist tržišta u nastajanju; naglašava da države članice mogu izgraditi kapacitete za skladištenje energije za grijanje i hlađenje i time poticati uvođenje velikih fluktuacija energije iz obnovljivih izvora na moru; naglašava da nedostatak podataka i nepovezanost sa strategijama obnove zgrada na razini općina koče daljnju integraciju obnovljivih izvora energije na tržištima centraliziranog grijanja i hlađenja;

29. naglašava ulogu nacionalnih i lokalnih vlasti u strateškom planiranju grijanja i hlađenja te podupiranju operatora centralizirane energije smanjenjem rizika povezanih s ulaganjima i olakšavanjem pristupa izravnom financiranju iz javnog sektora;

Istraživanje i razvoj

30. čvrsto vjeruje da EU i države članice trebaju poduprijeti istraživanje i razvoj višenamjenskih interkonekcijskih vodova; naglašava potrebu za stvaranjem dugoročnog okvira za višenamjenske interkonekcijske vodove koji mogu učinkovito povezati priobalna tržišta i tržišta na kopnu; poziva Komisiju da pomogne proizvođačima različite opreme u razvoju zajedničke norme kojom se može zajamčiti podudaranje i interoperabilnost između interkonekcijskih vodova; ističe da nove tehnologije, kao što su višenamjenski interkonekcijski vodovi, moraju biti osmišljene, testirane, demonstrirane i da se iz njih moraju ukloniti rizici kako bi se ubrzao njihov ulazak na tržište; poziva na uspostavu odgovarajućih okvirnih uvjeta kako bi se osigurao brz razvoj tih tehnologija;

31. poziva Komisiju, države članice i privatni sektor da povećaju ulaganja u istraživanje i razvoj kružnog dizajna energije iz obnovljivih izvora na moru koji uključuje prirodu, kao i tehnologije za recikliranje i rastavljanje stanica za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na moru;

32. ističe da se sektor EU-a za energiju iz obnovljivih izvora na moru također oslanja na uvezene sirovine i komponente za proizvodnju te da bi lanac opskrbe tim materijalima trebalo zaštititi; ponavlja da je potrebno da dobavljači primjenjuju najviše standarde kvalitete, zdravlja, sigurnosti i zaštite okoliša u skladu s europskim certifikatima i standardima;

33. duboko vjeruje da EU i države članice trebaju poduprijeti istraživanje i razvoj plutajućih priobalnih vjetroelektrana, elektrana na plimu i oseku, elektrana na valove i elektrana na morske struje, koje se mogu prilagoditi različitim uvjetima morskih dna u Europi; u tom pogledu također naglašava potrebu za podupiranjem istraživanja, razvoja, povećanja i komercijalizacije dekarbonizacije cijelog vrijednosnog lanca energije iz obnovljivih izvora na moru, tehnologija koje upotrebljavaju obnovljive izvore energije kao što je energija vjetra na moru za dekarbonizaciju drugih sektora te povezivanja sektora;

34. ističe potrebu za iskorištavanjem energije iz obnovljivih izvora na moru na dubokom moru; ističe da plutajuća tehnologija omogućuje pristup većim i konstantnijim brzinama vjetra, čime se također može smanjiti utjecaj turbina na okoliš i pritisak povezan s planiranjem obalnog područja; poziva Komisiju i države članice da promiču napore u području istraživanja, razvoja, praćenja i inovacija kad je riječ o inovativnim tehnologijama kao što su plutajuće platforme; naglašava da je to izvrsna prilika da EU postane globalni predvodnik u tehnologijama energije iz obnovljivih izvora na moru koje će biti ključne za dekarbonizaciju;

35. smatra da je ključno imati ključne segmente vrijednosnih lanaca obnovljive energije u Europi kako bi se postigli klimatski ciljevi EU-a i ostvarile znatne gospodarske koristi za stanovnike; poziva na odgovarajuće mjere za podupiranje uloge lokalnog europskog sadržaja u lancu opskrbe i zakonodavstvu u okviru strategije za obnovljivu energiju;

36. pozdravlja činjenicu da su se Komisija i Europska investicijska banka obvezale surađivati s drugim financijskim institucijama na podupiranju strateških i rizičnijih ulaganja u energiju na moru u okviru programa InvestEU, osiguravajući pritom da EU ostane tehnološki predvodnik;

37. poziva Komisiju i države članice da u kontekstu europskog zelenog plana bolje iskoriste sredstva Unije za potporu razvoju energije iz obnovljivih izvora na moru u najudaljenijim područjima i na otocima kako bi se učinkovito smanjila njihova ovisnost o fosilnim gorivima;

srijeda, 16. veljače 2022.

38. ističe da će za širenje energije iz obnovljivih izvora na moru biti potrebna velika visokospecijalizirana i kvalificirana radna snaga te poziva Komisiju i države članice da poduzmu potrebne korake kako bi se spriječio manjak kvalificiranih radnika osiguravanjem privlačnih radnih uvjeta, uzimajući u obzir zdravlje i sigurnost; podržava ambiciju Komisije da podrži nadležna nacionalna i regionalna tijela u stvaranju i provedbi programa obrazovanja i osposobljavanja specifičnih za energiju iz obnovljivih izvora na moru te razvoj baze vještina u području energije iz obnovljivih izvora na moru; poziva Komisiju da područje energije iz obnovljivih izvora na moru uključi u sljedeći „Program vještina za Europu” kako bi se pomoglo pojedincima, multinacionalnim poduzećima te malim i srednjim poduzećima da razviju vještine potrebne za sektor energije iz obnovljivih izvora na moru; naglašava važnost zapošljavanja žena u izrazito tehničkom okruženju odobalnog sektora;

39. smatra da je tijekom cijelog projektnog ciklusa ključno osmisliti, razviti i primijeniti energiju iz obnovljivih izvora na moru na kružni i obnovljivi način; posebno naglašava da se znatna količina metala i minerala potrebnih za potporu razvoju obnovljivih tehnologija mora dobiti na odgovoran i održiv način;

40. ističe znatnu priliku za razvoj vodika iz obnovljivih izvora na moru koji može doprinijeti širem razvoju tržišta vodika iz obnovljivih izvora; poziva Komisiju da procijeni na koji bi način obnovljivi izvori energije na moru mogli utrti put razvoju proizvodnje vodika iz obnovljivih izvora;

41. ističe važnost privatnih i javnih ulaganja u sektor energije iz obnovljivih izvora na moru za opsežno uvođenje s njime povezanih tehnologija; ponavlja poziv Komisiji da program Obzor Europa prilagodi razvoju, širenju i komercijalizaciji revolucionarnih tehnologija i inovacija u Uniji kako bi se premostio jaz između inovacija i uvođenja na tržište pružanjem rizičnog financiranja za projekte u ranoj fazi tehnologije i demonstracijskih projekata te razvojem ranih lanaca vrijednosti kako bi se podržao razvoj istraživačke infrastrukture, među ostalim u cilju smanjenja postojećih razlika među državama članicama;

42. ističe da su poboljšane vještine povezane s energijom iz obnovljivih izvora na moru i znanje specifično za taj sektor dobra koja možemo izvoziti u nečlanice EU-a te tako podržati izvoz usluga EU-a i doprinijeti ublažavanju klimatskih promjena na globalnoj razini;

Dozvole i pomorski prostorni planovi

Pojednostavnjenje izdavanja dozvola

43. naglašava da je za postizanje ciljeva za 2030. i 2050. potrebno ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru; ističe potrebu za održivijim upravljanjem pomorskim prostorom i obalama kako bi se oslobodio potencijal energije iz obnovljivih izvora na moru; čvrsto vjeruje da odgovarajući postupak prostornog planiranja morskog područja treba biti popraćen čvrstim pristupom sudjelovanju javnosti kako bi se uzela u obzir stajališta svih dionika i obalnih zajednica; napominje da će velik interes za energiju iz obnovljivih izvora na moru potaknuti sve veći broj prijava za dozvole; poziva države članice da hitno pojednostave relevantne postupke i usklade svoja djelovanja; potiče države članice da prihvate jedinstvene kontaktne točke;

44. napominje da postoji hitna potreba da se ubrza trenutačno vrlo dugotrajan postupak pokretanja projekata energije iz obnovljivih izvora na moru kako bi se postigli ciljevi za 2030. i 2050.; napominje da će pojednostavnjenje postupaka i tehničkih standarda država članica omogućiti brže uvođenje; poziva države članice da uspostave transparentan postupak i razmotre uvođenje vremenskih ograničenja za izdavanje dozvola, uključujući potrebne procjene i studije o okolišu, kao i savjetovanja s dionicima, te da uvedu rokove za odobrenje kada se dostavi potpuna dokumentacija s rokom za odluku; naglašava važnost skraćivanja postupaka prema potrebi i poduzimanja mjera kako bi se osiguralo poštovanje rokova;

45. ističe važnost i potencijal prethodno odobrenih lokacija za odobalni razvoj, kao i postavljanje priključnih i prijenosnih vodova kako bi se uklonila nesigurnost projekata i smanjilo vrijeme isporuke;

srijeda, 16. veljače 2022.

46. smatra da je iznimno važno postići široki javni konsenzus o projektima energije iz obnovljivih izvora na moru uključivanjem lokalnih aktera kako bi se u javnosti povećala prihvaćenost energije vjetra na moru i velike infrastrukture koju ona zahtijeva; poziva da se na transparentan i smislen način u projekte uključe obalne zajednice, uključujući one koje se nalaze u najudaljenijim regijama i na otocima, te drugi dionici; naglašava važnost povećanja povjerenja opće javnosti u sposobnost obnovljive energije da ostvari energetske neovisnost i sigurnu opskrbu energijom; potiče Komisiju i države članice da pripreme jedinstvene kontaktne točke koje će pružati pojednostavljene informacije o mogućnostima financiranja za demonstracijske projekte za revolucionarne tehnologije energije iz obnovljivih izvora na moru;

Usklađivanje pomorskih prostornih planova s nacionalnim energetske i klimatskim planovima

47. napominje da se očekuje da će ukupni prostor potreban kako bi se osigurao kapacitet za priobalne vjetroelektrane u sjevernim morima za doseganje ciljeva za 2050. biti 2,8 %; čvrsto vjeruje da će uključivanje nositelja projekata energije iz obnovljivih izvora na moru u ranoj fazi postupka doprinijeti uspješnom dodjeljivanju morskog prostora; naglašava da bi dodjela prostora trebala biti rezultat zajedničkog pomorskog prostornog planiranja i integriranog upravljanja obalnim područjem koje nadilazi nacionalne granice; poziva na transparentan postupak i dostupnost regionalnih pomorskih prostornih planova kako bi se svim dionicima omogućio rani i uključiv pristup;

48. skreće pozornost na preporuke iz projekta naslovljenog „Višenamjensko korištenje europskih mora” financiranog u okviru programa Obzor 2020. u kojem se istražuju mogućnosti za višenamjensko korištenje europskih mora u pet morskih bazena EU-a; podsjeća na svoje smjernice da se održivi razvoj oceana više ne može oslanjati na upravljanje samo jednim sektorom, nego da je za to potreban cjelovitiji, integriraniji pristup i da višenamjensko korištenje nije ograničeno na dijeljenje „istog” pomorskog prostora, već bi trebalo obuhvaćati zajedničko korištenje infrastrukture i druge imovine te zajedničke aktivnosti;

49. ističe da je hitno potrebno osigurati dovoljno prostora za razvoj energije iz obnovljivih izvora na moru te smatra da bi trebalo olakšati i poticati zadovoljenje potreba za višestrukoum upotrebom putem javnih regulatornih tijela i odgovarajućih programa potpore, što uvelike nadilazi rješenja prostornog planiranja; napominje da se pri izradi pomorskih prostornih planova od država članica tražilo da traže ne samo najbolje dostupne podatke i široko sudjelovanje javnosti, već i mogućnosti za dijeljenje pomorskih aktivnosti;

50. napominje da su u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 države članice morale podnijeti svoje energetske i klimatske planove do 31. prosinca 2019. te moraju podnijeti izvješće o napretku svake dvije godine; napominje da su u skladu s Direktivom 2014/89/EU države članice morale izraditi pomorske prostorne planove do 31. ožujka 2021.; žali zbog činjenice da sve države članice još nisu podnijele svoje pomorske prostorne planove i potiče Komisiju da poduzme mjere; upozorava na rizik nekompatibilnosti energetske i klimatske planova i pomorskih prostornih planova u pogledu dodjeljivanja prostora; naglašava važnost hitnog usklađivanja Direktive o prostornom planiranju morskog područja i Uredbe o energetske i klimatske planovima kao i drugog relevantnog zakonodavstva EU-a; potiče države članice da odmah usklade i predstave planove za priobalni razvoj do i nakon 2030.;

51. u tom pogledu pozdravlja cilj strategije da se osigura dugoročan okvir kojim se promiče dobar suživot odobalne infrastrukture i drugih načina korištenja morskog prostora te doprinosi zaštiti okoliša;

52. poziva Komisiju i države članice da pri planiranju i uvođenju energije iz obnovljivih izvora na moru kapaciteta od 300 do 450 GW do 2050. usvoje cjelovit i sveobuhvatan pristup životnom ciklusu;

53. poziva Komisiju da provede analizu učinka stavljanja izvan pogona odobalnih objekata i da, ako je potrebno, usvoji strategiju EU-a za održivo stavljanje izvan pogona odobalnih objekata kako bi se utjecaji na okoliš, sigurnost i gospodarstvo sveli na najmanju moguću mjeru; ističe da bi takva strategija trebala uključivati rastavljanje postojeće infrastrukture i buduće aktivnosti stavljanja objekata izvan pogona; naglašava da će budući pravni okvir na razini EU-a biti potreban samo ako analiza postojećeg pravnog okvira i instrumenata u državama članicama EU-a pokaže znatne nedostatke; snažno potiče Komisiju da uspostavi jednostavan okvir za praćenje kojim se može osigurati transparentno i učinkovito izvješćivanje o napretku u uvođenju energije iz obnovljivih izvora na moru koji pokazuje jesu li države članice na dobrom putu da ostvare ciljeve u pogledu energetske kapaciteta za 2030. i 2050.; smatra da bi Komisija trebala izvjestiti Parlament, u skladu sa zahtjevima za izvješćivanje iz Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, o tome je li uvođenje energije iz obnovljivih izvora na moru na dobrom putu;

srijeda, 16. veljače 2022.

54. poziva na to da se do 2025. na razini EU-a uvede zabrana odlaganja otpada za lopatice vjetroturbina koje su stavljene izvan pogona kako bi se osigurala kružnost, smanjili negativni utjecaji na tlo i oceane i povećala razina zaštite tla;

Model tržišta

55. naglašava da upotreba energije iz obnovljivih izvora na moru ovisi o odgovarajućoj provedbi dobro osmišljenih tržišnih pravila te stabilnom regulatornom okviru, s obzirom na dugo trajanje takvih ulaganja; ističe da su se troškovi energije vjetra na moru dramatično smanjili u posljednja dva desetljeća te stoga poziva Komisiju i države članice da zajamče najbolje moguće okvirne uvjete za tržišno usmjeren razvoj energije vjetra na moru; naglašava da bi bez postupnog ukidanja fosilnih goriva i subvencija za fosilna goriva što je prije moguće i znatnog povećanja proizvodnje energije vjetra na moru bilo nemoguće ostvariti ciljeve u pogledu energije iz obnovljivih izvora i ograničiti globalno zagrijavanje na manje od 1,5 °C do kraja stoljeća;

56. poziva na to da ocjena raspodjele troškova i koristi između proizvodnje i prijenosa energije iz obnovljivih izvora na moru bude održiva, uključujući na socioekonomskoj razini, kako bi se zajamčili odgovarajući poticaji i stabilan regulatorni okvir za nositelje projekata; naglašava da nesigurnost u pogledu raspodjele troškova i koristi odvraća poduzeća od pokretanja projekata obnovljivih izvora energije na moru; poziva Komisiju da ubrza objavljivanje smjernica EU-a o dijeljenju troškova i koristi za probalne hibridne projekte;

57. naglašava da se postojećim instrumentima EU-a za financiranje, kao što je Instrument za povezivanje Europe, može poduprijeti mobilizacija potrebnih sredstava za promicanje prekograničnih rješenja u području obnovljive energije i zajedničkih projekata u EU-u; napominje da se Instrument za povezivanje Europe može koristiti za utvrđivanje potencijalnih odobalnih razvojnih lokacija te financiranje potrebnih studija i građevinskih radova za projekte koje dijele dvije ili više država članica EU-a;

58. poziva Komisiju da potiče države članice da, prema potrebi, u svoje nacionalne planove za oporavak i otpornost i druge nacionalne programe koji se financiraju sredstvima EU-a uključe projekte povezane s odobalnim obnovljivim izvorima energije;

59. poziva na reviziju postojećeg regulatornog okvira kojim su uređena tržišta električnom energijom EU-a kako bi se olakšalo korištenje energije iz obnovljivih izvora na moru i uklonile umjetne trgovinske prepreke, fiksne cijene, subvencije i drugi mehanizmi kojima se narušava tržište i koji ometaju daljnju uspješnu integraciju obnovljivih izvora energije na moru; poziva Komisiju i države članice da pažljivo analiziraju mogućnost stvaranja namjenskih odobalnih zona trgovanja i postojećih zona trgovanja te njihovu prikladnost za integraciju sve većih kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora na moru; poziva Komisiju da utvrdi postojeće regulatorne mehanizme koji uspješno promiču integraciju obnovljivih izvora energije na moru na energetske tržište koje dobro funkcionira, kao dio modela otpornog na buduće promjene čime je obuhvaćeno olakšavanje hibridnih projekata i novi oblici suradnje; poziva Komisiju da ispita bolje uvjete razvoja hibridnih projekata kako bi se osigurala bolja i brža provedba hibridnih projekata u području energije iz obnovljivih izvora na moru i fleksibilniji uvjeti za poboljšanje inovacija, uključujući nove kategorije imovine, posebno za odobalne vjetroelektrane povezane s interkonekcijskim vodovima za dva ili više tržišta; uviđa da bi se carinskim tarifama trebali uzeti u obzir rizici pionirskih ulaganja u uvođenje novih tehnologija;

60. ističe potrebu za modelom tržišta koji je u potpunosti kompatibilan s modelom energije iz obnovljivih izvora na moru, uključujući potrebu da se zajamči optimalna konfiguracija zona trgovanja na moru; vjeruje da bi infrastrukturu za prijenos energije iz obnovljivih izvora na moru trebalo regulirati na temelju pravila o razdvajanju s jasno definiranim razdvajanjem uloga i odgovornosti u pogledu odgovornosti sustava, pristupa trećih strana i transparentnih tarifa i uvjeta te tako pridonositi jedinstvenom tržištu i energetskej uniji;

61. uviđa da prelazak na čistu energiju zahtijeva da se pri iskorištavanju energije iz obnovljivih izvora na moru i drugim energetskim tehnologijama u obzir uzmu održivost i ugljični otisak u cijelom vrijednosnom lancu; naglašava da bi postupci javne nabave na moru trebali uključivati kriterije održivosti;

62. uviđa da će obnovljivi vodik imati ključnu ulogu u putu EU-a prema ugljičnoj neutralnosti do 2050.; naglašava da će energija iz obnovljivih izvora na moru zbog opsega projekata i velikog kapaciteta imati ključnu ulogu u ubrzanju proizvodnje obnovljivog vodika; smatra da je potrebna potpora za istraživanje i razvoj kako bi se industriju potaknulo na uvođenje obnovljivog vodika na tržište preko velikih komercijalnih projekata, stvarajući tako stvarnu održivu potražnju u sektorima koje je teško ublažiti;

srijeda, 16. veljače 2022.

o

o o

63. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0033

Ocjena provedbe članka 50. UEU-a

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o ocjeni provedbe članka 50. UEU-a (2020/2136(INI))

(2022/C 342/09)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 50. i 8.,
- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegov članak 218.,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir obavijest Ujedinjene Kraljevine od 29. ožujka 2017. Europskom vijeću o namjeri povlačenja iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju u skladu s člankom 50. stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji i člankom 106.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,
- uzimajući u obzir smjernice Europskog vijeća (članak 50) od 29. travnja 2017. nakon obavijesti Ujedinjene Kraljevine na temelju članka 50. UEU-a, od 15. prosinca 2017. u pogledu druge faze pregovora o Brexitu i od 23. ožujka 2018. o okviru za budući odnos EU-a i Ujedinjene Kraljevine,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća od 22. svibnja 2017. kojom se utvrđuju smjernice za pregovore o sporazumu s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske kojim se utvrđuju aranžmani njezina povlačenja iz Europske unije i Odluku Vijeća od 29. siječnja 2018. o dopuni Odluke Vijeća od 22. svibnja 2017. o odobravanju otvaranja pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske o sporazumu kojim se utvrđuju aranžmani njezina povlačenja iz Europske unije i dodatne smjernice za pregovore,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (EU, Euratom) 2020/266 od 25. veljače 2020. o odobravanju otvaranja pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske o novom sporazumu o partnerstvu ⁽¹⁾ i smjericama navedenima u njegovu dodatku za pregovore o novom partnerstvu s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske, koje su objavljene,
- uzimajući u obzir svoje rezolucije od 5. travnja 2017. o pregovorima s Ujedinjenom Kraljevinom slijedom njezine obavijesti o namjeri povlačenja iz Europske unije ⁽²⁾, od 3. listopada 2017. o trenutačnom stanju pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom ⁽³⁾, od 13. prosinca 2017. o trenutačnom stanju pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom ⁽⁴⁾, od 14. ožujka 2018. o okviru za budući odnos EU-a i Ujedinjene Kraljevine ⁽⁵⁾, od 18. rujna 2019. o trenutačnom stanju u pogledu povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije ⁽⁶⁾, od 15. siječnja 2020. o provedbi i praćenju odredbi o pravima građana u Sporazumu o povlačenju ⁽⁷⁾ te od 12. veljače 2020. o predloženom mandatu za pregovore o novom partnerstvu s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju preporuku od 18. lipnja 2020. za pregovore o novom partnerstvu s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ SL L 58, 27.2.2020., str. 53.

⁽²⁾ SL C 298, 23.8.2018., str. 24.

⁽³⁾ SL C 346, 27.9.2018., str. 2.

⁽⁴⁾ SL C 369, 11.10.2018., str. 32.

⁽⁵⁾ SL C 162, 10.5.2019., str. 40.

⁽⁶⁾ SL C 171, 6.5.2021., str. 2.

⁽⁷⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 21.

⁽⁸⁾ SL C 294, 23.7.2021., str. 18.

⁽⁹⁾ SL C 362, 8.9.2021., str. 90.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoju zakonodavnu rezoluciju od 29. siječnja 2020. o Nacrtu odluke Vijeća o sklapanju Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju ⁽¹⁰⁾,
 - uzimajući u obzir izjavu Komisije za plenarnu sjednicu Europskog parlamenta od 16. travnja 2019.,
 - uzimajući u obzir Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju ⁽¹¹⁾ („Sporazum o povlačenju”) te priloženu Političku izjavu kojom se uspostavlja okvir za buduće odnose Europske unije i Ujedinjene Kraljevine ⁽¹²⁾ („Politička izjava”),
 - uzimajući u obzir Odluku Europskog vijeća (EU) 2018/937 od 28. lipnja 2018. o utvrđivanju sastava Europskog parlamenta ⁽¹³⁾,
 - uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije (Sud EU-a) od 10. prosinca 2018., *Andy Wightman i dr./ministar za izlazak iz Europske unije*, C-621/18, ECLI:EU:C:2018:999,
 - uzimajući u obzir detaljnu analizu Službe Europskog parlamenta za istraživanja iz studenoga 2020. naslovljenu „Article 50 TEU in practice: How the EU has applied the „exit” clause” (Članak 50. UEU-a u praksi: kako je Unija primijenila „izlaznu” klauzulu),
 - uzimajući u obzir studiju iz ožujka 2021. koju je naručio Resorni odjel Europskog parlamenta za prava građana i ustavna pitanja naslovljenu „Interpretation and implementation of Article 50 TEU – Legal and institutional assessment” (Tumačenje i provedba članka 50. UEU-a – pravna i institucijska ocjena),
 - uzimajući u obzir Sporazum iz Belfasta od 10. travnja 1998., koji su potpisali vlada Ujedinjene Kraljevine, vlada Irske i ostali sudionici u višestranim pregovorima („Sporazum na Veliki petak”),
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za vanjske poslove,
 - uzimajući u obzir pismo Odbora za međunarodnu trgovinu,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za ustavna pitanja (A9-0357/2021),
- A. budući da je cilj ovog izvješća analizirati načine na koje su odredbe članka 50. UEU-a bile protumačene i primijenjene te način na koji je organiziran i proveden postupak povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a u skladu s tim člankom, uključujući pouke izvučene u pogledu prava EU-a i funkcioniranja Europske unije;
- B. budući da razmatranja o provedbi članka 50. UEU-a doprinose boljem razumijevanju ključnih sastavnica ustavnog identiteta EU-a, načela na kojima se temelji europska integracija, važnosti autonomije u donošenju odluka i prava na donošenje propisa, što će se sve uzeti u obzir pri budućim izmjenama ugovora;
- C. budući da se člankom 50. UEU-a nudi rješenje za prethodnu nesigurnost i dvosmislenost u pogledu prava na povlačenje iz EU-a te je državama članicama izričito dano jednostrano pravo na povlačenje koje nije podložno drugim uvjetima osim poštovanja vlastitih nacionalnih ustavnih zahtjeva;
- D. budući da je člankom 50. UEU-a, u kojem se izričito navodi mogućnost povlačenja prema pravu EU-a, utvrđen jedini postupak u skladu s kojim se država članica može zakonito povući iz EU-a;

⁽¹⁰⁾ SL C 331, 17.8.2021., str. 38.

⁽¹¹⁾ SL L 29, 31.1.2020., str. 7.

⁽¹²⁾ SL C 34, 31.1.2020., str. 1.

⁽¹³⁾ SL L 165 I, 2.7.2018., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- E. budući da u članku 50. UEU-a nisu navedeni ili nisu dovoljno jasno navedeni svi aspekti postupka koje je bilo potrebno riješiti tijekom povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije;
- F. budući da se člankom 50. UEU-a ne nameću formalni zahtjevi u vezi s obavijesti o namjeri izlaska iz Unije niti rok ili mogućnost povlačenja te obavijesti; budući da se u članku 50. UEU-a ne navodi izričito mogućnost prijelaznih aranžmana;
- G. budući da se člankom 50. UEU-a ne utvrđuju posebni zahtjevi za moguće produljenje dvogodišnjeg razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a, što omogućuje fleksibilnost u pregovaračkom procesu;
- H. budući da se člankom 50. UEU-a potvrđuje da je članstvo u EU-u dobrovoljno, što znači da se državu članicu ne može prisiliti na ostanak ili napuštanje; budući da je odluka o povlačenju iz Unije suverena odluka države članice koja se donosi u skladu s unutarnjim ustavnim poretkom te države;
- I. budući da je u skladu s načelom lojalne suradnje potrebno poslati obavijest čim se donese odluka o napuštanju;
- J. budući da je Sud EU-a u svojoj presudi od 10. prosinca 2018. u predmetu *Andy Wightman i dr./ministar za izlazak iz Europske unije* pojasnio da država članica koja se povlači može jednostrano povući obavijest o svojoj namjeri povlačenja iz Unije dok god se Ugovori i dalje primjenjuju na tu državu članicu;
- K. budući da članak 50. UEU-a nije jasan u pogledu primjene dijelova članka 218. UFEU-a, osim njegova stavka 3.;
- L. budući da je u skladu s vrijednostima slobode i demokracije, kako je navedeno u članku 2. UEU-a, poštovana želja za napuštanje EU-a, koju su izrazili građani Britanije, iako je većina građana Škotske i Sjeverne Irske glasala za ostanak;
- M. budući da referendum u Ujedinjenoj Kraljevini nije bio popraćen dovoljnim brojem kampanja za podizanje razine osviještenosti jer građani uopće nisu dobili jasnu sliku o odnosu koji bi njihova zemlja imala s Unijom nakon što je napusti te su često bili dovedeni u zabludu o posljedicama povlačenja, posebno u pogledu Sjeverne Irske, što je razotkrilo rizike i izazove koje predstavlja pogrešno informiranje;
- N. budući da se člankom 50. UEU-a institucijama Unije dodjeljuje iznimna horizontalna nadležnost za pregovaranje o sporazumu kojim su obuhvaćena sva potrebna pitanja u pogledu povlačenja države članice;
- O. budući da je uloga svih institucija EU-a u postupku povlačenja bila ključna za tumačenje i provedbu odredbi iz članka 50. UEU-a i za minimalno ometanje rada institucija, zahvaljujući čemu je očuvano jedinstvo država članica i zajamčeno uredno povlačenje;
- P. budući da se pristup u dvije faze, koji je zastupao Michel Barnier, glavni pregovarač u ime Komisije, pokazao ispravnim;
- Q. budući da su u skladu s UEU-om građani na razini Unije izravno zastupljeni u Europskom parlamentu; budući da Parlament sudjeluje u postupku donošenja odluka u skladu s člankom 50. UEU-a i ima opći politički nadzor, kako je predviđeno člankom 14. UEU-a, te bi stoga trebao biti tijesno uključen u pregovore o povlačenju kako bi mogao dati svoju suglasnost u skladu s člankom 50. UEU-a;
- R. budući da u postupku predviđenom člankom 50. UEU-a i u svim slučajevima međunarodnih sporazuma o kojima se pregovara u skladu s postupkom iz članka 218. stavka 3. UFEU-a Parlament ima marginalnu ulogu koja je ograničena na odobravanje mogućeg sporazuma o povlačenju; budući da se, unatoč tim ograničenjima, Parlament od samog početka aktivno uključio u postupak povlačenja te se obvezao zaštititi interese građana EU-a i očuvati integritet Europske unije tijekom cijelog postupka;
- S. budući da je Parlament tijekom tog procesa imao ključnu ulogu u predstavljanju svih građana EU-a, i iz 27 država članica EU-a i iz Ujedinjene Kraljevine;

srijeda, 16. veljače 2022.

- T. budući da je povlačenje Ujedinjene Kraljevine utjecalo na sastav Europskog parlamenta, kako je definiran člankom 3. stavkom 2. Odluke Europskog vijeća (EU) 2018/937;
- U. budući da je postupak povlačenja doveo do nepredvidljivih situacija te je predstavljao izazov ne samo za EU i državu članicu koja se povlači, već i za građane i subjekte koji su najizravnije pogođeni; budući da su se gospodarski i socijalni troškovi te nesigurnosti pokazali vrlo visokima i da su izvršili pritisak na političke odnose između EU-a i države članice koja se povlačila; budući da bi se veća sigurnost tijekom postupka odvajanja mogla postići, među ostalim, obvezom da se uz obavijest o odluci o povlačenju podnese plan budućeg odnosa kako ga zamišlja država članica koja se povlači;
- V. budući da su institucije Unije poduzele sve napore kako se proces povlačenja ne bi politizirao, no povlačenje u skladu s člankom 50. UEU-a ipak je po svojoj prirodi političko pitanje jer proizlazi iz temeljnih izbora u pogledu članstva u Uniji i/ili odnosa s Unijom i pod utjecajem je tih izbora;
- W. budući da je povlačenje države članice iz Europske unije snažan politički, gospodarski i socijalni šok čije se negativne posljedice samo djelomično mogu ublažiti pažljivo isplaniranim i dogovorenim urednim aranžmanima o povlačenju;
- X. budući da se u Političkoj izjavi, kojom se uspostavlja okvir za buduće odnose Europske unije i Ujedinjene Kraljevine, utvrđuju parametri za ambiciozno, široko, duboko i fleksibilno partnerstvo koje obuhvaća vanjsku politiku, sigurnost i obranu te šira područja suradnje;
- Y. budući da se nakon stupanja na snagu sporazuma o povlačenju jedini pravni put za ponovno pristupanje EU-u temelji na članku 49. UEU-a;
- Z. budući da se u članku 8. UEU-a naglašava poseban odnos između EU-a i susjednih zemalja;
- AA. budući da je prema Poslovniku Parlamenta Odbor za ustavna pitanja nadležan za institucionalne posljedice povlačenja iz Unije;

Dosad nezabilježeni postupak

1. ističe da je povlačenje jedne od država članica dosad nezabilježen i iznimno složen postupak za Europsku uniju;
2. uzima u obzir, ali ipak žali zbog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije;
3. naglašava da povijesni značaj koji povlačenje Ujedinjene Kraljevine ima za članstvo u EU-u Uniju nije udaljio niti je udaljuje od njezinog procesa integracije jer članak 50. UEU-a pruža jamstva za pravni poredak EU-a i štiti temeljne ciljeve europske integracije;
4. ističe da se u odredbama iz članka 50. UEU-a i u načinu na koji su tumačene i provedene odražavaju i poštuju zajedničke vrijednosti i ciljevi koje su temelj Unije, naročito sloboda, demokracija i vladavina prava;
5. smatra da je članak 50. UEU-a ispunio očekivanja u pogledu očuvanja suverenog prava države članice da se povuče iz Europske unije, čime je izričito potvrđeno dobrovoljno članstvo u EU-u, i očekivanja u pogledu osiguravanja urednog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije, te da je njime omogućeno daljnje poboljšanje odnosa između EU-a i Ujedinjene Kraljevine kao treće zemlje;

Prioriteti EU-a

6. smatra da su ciljevi članka 50. UEU-a i pregovora o povlačenju s Ujedinjenom Kraljevinom uglavnom postignuti, a riječ je o provedbi razdvajanja od Unije, pružanju pravne stabilnosti i svođenju poremećaja na najmanju moguću mjeru, pružanju jasne vizije budućnosti za građane i pravne subjekte te zaštiti integriteta i interesa Europske unije, njezinih građana i država članica;

srijeda, 16. veljače 2022.

7. smatra da su za strukturiranje postupka i stabilizaciju njegova učinka na Uniju ključni bili brza i jasna identifikacija prioriteta u kontekstu povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije, konkretno zaštita prava milijuna građana EU-a u Ujedinjenoj Kraljevini i državljana Ujedinjene Kraljevine u EU-u na koje je to povlačenje utjecalo, posebne okolnosti irskog otoka i jedinstveno financijsko uređenje; smatra, međutim, da je tijekom pregovora trebalo biti jasnije na koji je način moguće riješiti sve sporove koji bi mogli proizaći iz primjene sporazuma o povlačenju, posebno u pogledu uloge Suda Europske unije;

8. smatra da su jasna podjela zadaća među institucijama te dosad nezabilježen uključiv i transparentan pristup Komisije i njezina glavnog pregovarača, uključujući i prema Parlamentu, bili ključni za očuvanje dosljednosti i jedinstva unutar EU-a i među državama članicama, za promicanje prioriteta i interesa EU-a u pregovorima i za očuvanje integriteta pravnog poretka Unije;

9. pohvaljuje glavne institucionalne aktere zbog očuvanja jedinstva među 27 država članica, kao i unutar institucija Unije i među njima, što je povlačenje iz Unije uskladilo s procesima Unije;

10. smatra da su interesi Unije zaštićeni zahvaljujući strateškoj organizaciji i uvjetovanosti među različitim fazama postupka; posebno podsjeća na redosljed pregovora, koji su započeli sporazumom o aranžmanima povlačenja, a zatim prešli na rješavanje aranžmana o prijelaznom razdoblju da bi se zaključili sporazumom o sveobuhvatnom dogovoru o novom i bliskom partnerstvu između EU-a i Ujedinjene Kraljevine na temelju znatnog napretka u pregovorima o pravima građana, pitanju Irske i Sjeverne Irske, financijskom uređenju te opravdanoj i smisljenoj primjeni produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a;

11. cijeni činjenicu da se u pregovorima s Ujedinjenom Kraljevinom prednost dala pitanju prava građana, što je bilo i ostaje veliko pitanje, te da je to poglavlje sporazuma o povlačenju dogovoreno u ranoj fazi pregovora, s obzirom na to da je početna verzija nacrtu sporazuma o povlačenju od 19. ožujka 2018. sadržavala potpuno dogovoreni drugi dio o pravima građana, uključujući o izravnom učinku njegovih odredbi i o nadležnosti Suda Europske unije u pogledu relevantnih odredbi o pravima građana;

12. naglašava da je Unija od samog početka postupka jasno utvrdila da su posebne okolnosti na irskom otoku i potreba za očuvanjem Sporazuma na Veliki petak i ublažavanjem učinaka povlačenja Ujedinjene Kraljevine na Irsku pitanja koja su se odnosila na EU u cjelini;

13. smatra da je vremenski ograničeno prijelazno razdoblje uz nastavak primjene postojećih regulatornih, proračunskih, nadzornih, pravosudnih i provedbenih instrumenata i struktura EU-a nakon povlačenja bilo u interesu objiju strana te da je olakšalo pregovore o budućim odnosima i prelazak na te odnose;

14. podsjeća da je okvir za budući odnos EU-a i Ujedinjene Kraljevine utvrđen u Političkoj izjavi priloženoj Sporazumu o povlačenju, koja uključuje jasne odredbe koje su obje strane utvrdile u pogledu suradnje u području vanjske politike, sigurnosti i obrane;

15. žali zbog činjenice da je zbog pravno neobvezujuće prirode Političke izjave Ujedinjena Kraljevina imala pravnu osnovu da ne surađuje u pogledu ključnih dijelova njezina sadržaja, posebno onih koji se odnose na vanjsku i sigurnosnu politiku, koji stoga nisu bili dio pregovora;

Država članica koja se povlači

16. smatra, međutim, da je postupak povlačenja, kada je riječ o Ujedinjenoj Kraljevini, bio obilježen dugotrajnom nesigurnošću od samog početka do kraja pregovora, što se, među ostalim, odrazilo u vremenskom razmaku između referenduma i obavijesti o povlačenju u skladu s člankom 50. UEU-a; smatra da je ta nesigurnost utjecala na građane i na gospodarske subjekte, posebno na irskom otoku; smatra da je pojava mogućnosti povlačenja bez dogovora ugrozila izgleda za uredno povlačenje;

srijeda, 16. veljače 2022.

17. u tom pogledu smatra da odluka o napuštanju Unije ima značajne političke i ekonomske posljedice; smatra da Ujedinjena Kraljevina prije donošenja odluke o napuštanju nije istinski i u potpunosti uzela u obzir te posljedice, što je dovelo do nespremnosti za postupak; smatra da su britanski građani slabo upoznati s Europskom unijom i da nisu bili primjereno informirani o dalekosežnim posljedicama odluke o napuštanju Unije;

18. smatra da se s odredbama članka 50. UEU-a o obavješćivanju i produljenju razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a postupalo na dovoljno fleksibilan način kako bi se odgovorilo na političke praznine i nedosljednosti uzastopnih vlada Ujedinjene Kraljevine, a istodobno očuvala cjelovitost postupka povlačenja i poštovanje pravnog poretka Unije;

19. podsjeća da je odluka o povlačenju suvereno pravo države članice i da je Unija obvezna priznati namjeru te države; ističe da u članku 50. UEU-a nije navedeno u kojem obliku se mora izdati obavijest o namjeri povlačenja te se njime stoga ne nameću nikakva ograničenja; u tom kontekstu smatra da kada država članica ne poštuje pravo EU-a i/ili izrazi da nema namjeru primijeniti Ugovore ili priznati nadležnost Suda Europske unije i poštovati njegove presude, to predstavlja jasno odbijanje obveza povezanih s članstvom u EU-u;

20. ističe da je povlačenje iz Europske unije po svojoj prirodi složen proces i da političke odluke države članice koja se povlači u pogledu njezinih budućih odnosa s Unijom mogu doprinijeti toj složenosti;

Važnost urednog povlačenja

21. smatra da, iako povlačenje nije uvjetovano postizanjem sporazuma između države članice koja se povlači i Unije, postupak povlačenja Ujedinjene Kraljevine ukazuje na važnost postizanja sporazuma o aranžmanima o povlačenju, posebno u cilju zaštite prava i legitimnih očekivanja građana kojih se povlačenje tiče;

22. smatra da su institucije EU-a učinile sve što je u njihovoj moći i ispunile svoju obvezu da osiguraju sklapanje sporazuma; pohvaljuje napore koji su uloženi da bi se spriječio scenarij bez postignutog dogovora; u tom pogledu napominje da, u skladu s člankom 50. stavkom 3. UEU-a, ako se sporazum ne postigne, povlačenje stupa na snagu dvije godine nakon obavješćivanja Vijeća; naglašava da u UEU-u ne postoje odredbe za rješavanje scenarija bez dogovora i neuređenog povlačenja;

23. naglašava da, s obzirom na visoki stupanj integriranosti jedinstvenog tržišta EU-a, povlačenje države članice utječe na sva područja gospodarske aktivnosti te su na razini EU-a, država članica i na lokalnoj razini potrebne pravne i administrativne prilagodbe; ponavlja da Komisija i države članice na svim razinama javne uprave imaju važnu ulogu u podizanju razine osvijestjenosti i pripremi građana i privatnog sektora objavljivanjem brojnih posebnih obavijesti o pripravnosti za sve dionike i pravodobnim donošenjem jednostranih i privremenih mjera za izvanredne situacije kako bi se riješio problem scenarija bez dogovora i neurednog povlačenja;

24. napominje da se u UEU-u ne navode materijalni zahtjevi u pogledu okvira za budući odnos između države članice koja se povlači i Unije te njezine povezanosti s dogovorima o povlačenju; podsjeća međutim da se u skladu s člankom 50. stavkom 2. UEU-a u sporazumu o povlačenju mora u obzir uzeti okvir za budući odnos države koja se povlači s Unijom;

25. napominje da se u slučaju povlačenja Ujedinjene Kraljevine dvogodišnje razdoblje utvrđeno u članku 50. stavku 3. UEU-a, koje počinje teći od trenutka obavijesti o povlačenju i nakon kojeg se na državu članicu koja se povlači prestaju primjenjivati Ugovori, pokazalo prekratkim za uredno povlačenje jer ga je bilo potrebno tri puta produžiti, kao i nastaviti prijelaznim razdobljem; podsjeća da se to vremensko razdoblje može produžiti produljenjem u skladu s člankom 50. stavkom 3. UEU-a; smatra da se takvim produljenjem omogućuje nastavak pregovora kako bi se izbjegao scenarij bez dogovora; podsjeća međutim da su se tijekom dvogodišnjeg razdoblja i naknadnih produljenja građani, gospodarski subjekti, države članice te trgovinski partneri iz trećih zemalja suočili s dosad nezabilježenom razinom pravne nesigurnosti;

srijeda, 16. veljače 2022.

26. primjećuje da je povlačenje države članice proizvelo dosad neviđene pravne posljedice za međunarodne obveze EU-a, posebno u pogledu potrebe za ponovnim pregovaranjem o carinskim kvotama dogovorenima na razini WTO-a kako bi se uzeo u obzir udio kvota kojim se koristi država članica koja se povlači, čime se trećim zemljama omogućilo da podnesu dodatne zahtjeve za pristup tržištu; smatra da se slijedom povlačenja Ujedinjene Kraljevine u načelu dobro upravljalo raspodjelom carinskih kvota EU-a, prvo donošenjem internog zakonodavnog akta kojim se utvrđuju novoraspodijeljeni udjeli kvota EU-a (posebno u obliku Uredbe (EU) 2019/216⁽¹⁴⁾), a zatim daljnjim postupanjem u pregovorima s trećim zemljama na razini WTO-a, iako ne postoje pravne odredbe na toj razini kojima bi se riješio problem raspada carinske unije;

Fleksibilnost na temelju članka 50. UEU-a

27. smatra da je člankom 50. UEU-a uspostavljena dobra ravnoteža između provođenja pravno utemeljenog postupka povlačenja i očuvanja potrebne političke fleksibilnosti za prilagodbu specifičnim okolnostima; primjećuje, međutim, da se u odredbama članka 50. UEU-a ne navode pojedinosti o sljedećim aspektima:

- formalni zahtjevi u vezi s obavijesti o namjeri izlaska i izričitoj mogućnosti povlačenja te obavijesti;
- odgovarajući okvir za produljenje dvogodišnjeg razdoblja utvrđenog u članku 50. stavku 3. UEU-a, kojim bi se omogućila fleksibilnost u pregovorima uz poštovanje načela lojalne suradnje;
- posljedice obveze u pogledu uzimanja u obzir okvira za budući odnos;
- primjena odredbi članka 218. UFEU-a u, posebno u pogledu uloge Europskog parlamenta i Suda Europske unije;
- eventualni prijelazni aranžmani;

28. žali zbog toga što je povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Unije prouzrokovalo odlazak čitave zajednice građana EU-a; podsjeća da je Europski parlament bio posebno aktivan u zagovaranju i sudjelovanju u aktivnom dijalogu s građanima i organizacijama koje ih zastupaju putem savjetovanja, saslušanja i sastanaka koje su organizirali parlamentarni odbori i Upravljačka skupina za Brexit, koji su tijekom postupka povlačenja nastojali omogućiti građanima da izraze svoje zabrinutosti i očekivanja; ipak smatra da su institucije EU-a mogle učiniti više kako bi tijekom različitih faza povlačenja građanima pružile informacije;

29. smatra da bi se, s obzirom na nepredvidljivost postupka povlačenja, odredbama o povlačenju iz UEU-a trebala zajamčiti pravna sigurnost za velik broj građana EU-a i građana države članice koja se povlači i na koje to povlačenje utječe, i to zaštitom njihovih prava stečenih na temelju prava EU-a i osiguravanjem učinkovitog sustava provedbe, ne isključujući uspostavu mehanizama praćenja i informativnih kampanja; naglašava potrebu za pravodobnim i primjerenim informiranjem pogođenih građana, posebno ranjivih građana, o njihovim pravima i obvezama povezanim s povlačenjem;

30. smatra da, s obzirom na prirodu odluke o napuštanju Unije i njezine temeljne učinke na građane države članice koja odlazi, održavanje referenduma o potvrdi konačne odluke o napuštanju Unije može biti važna demokratska zaštita; smatra da je potvrda konačnog izbora građana ključna i u slučaju da se pregovori o sporazumu o povlačenju ne zaključe, što bi dovelo do scenarija bez dogovora; smatra da bi tijekom tog procesa trebalo poduzeti sve moguće korake kako bi se izbjegle dezinformacije, strano uplitanje i nepravilnosti u financiranju;

Uloga institucija u postupku povlačenja

31. smatra da su institucije EU-a i države članice bile reaktivne te da su zajedno usvojile dosljedan i jedinstven pristup koji je rezultirao pravodobnom, jasnom i dobro strukturiranom definicijom aspekata postupka povlačenja, uključujući onih koji nisu izričito navedeni u članku 50. UEU-a, a konkretnije ciljeva i općih načela pregovora, nadležnosti EU-a za pitanja povezana s povlačenjem, redoslijeda faza pregovora, opsega Sporazuma o povlačenju, prijelaznih aranžmanima i okvira za budući odnos;

⁽¹⁴⁾ SL L 38, 8.2.2019., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

32. naglašava da je Parlament imao ključnu ulogu u cijelom postupku povlačenja i da je od samog perioda uoči održavanja referenduma Ujedinjene Kraljevine o članstvu u EU-u aktivno doprinio utvrđivanju strategija i zaštiti interesa i prioriteta EU-a i njegovih građana donošenjem propisno obrazloženih rezolucija; u tom pogledu podsjeća da je Parlament svoj doprinos dao uglavnom preko Upravljačke skupine za Brexit, koju je osnovala Konferencija predsjednika 6. travnja 2017., uz potporu i blisku suradnju s odborima Parlamenta i Konferencijom predsjednika;

33. naglašava da je Parlament u cjelini i jedinstvu mobiliziran kako bi pratio postupak povlačenja, i to preko svojih političkih tijela i odbora, koji su od samog početka pozvani da utvrde učinak povlačenja Ujedinjene Kraljevine na politička područja i zakonodavstvo u okviru svojih područja nadležnosti; ponavlja važnost kontinuiranog sudjelovanja odbora nadležnih za sektorske politike tijekom pregovora; pohvaljuje dug i iscrpan pripremni rad odbora na prikupljanju dokaza, savjeta i stručnog znanja putem saslušanja, radionica i studija o svim pitanjima povezanim s povlačenjem ili budućim odnosima između EU-a i Ujedinjene Kraljevine;

34. smatra da je Europsko vijeće imalo agregatorsku i stabilizatorsku ulogu u postupku, među ostalim donošenjem smjernica u skladu s člankom 50. stavkom 2. UEU-a, zahvaljujući tumačenju i provedbi odredbi iz članka 50. UEU-a, uključujući u pogledu elemenata o kojima nije riječ u odredbama, te definiranju uvjeta pregovora i imenovanju Komisije kao glavnog pregovarača Unije, čime je utvrdilo jasan politički put usklađen s interesima Unije;

35. naglašava da u skladu s člankom 50. stavkom 4. UEU-a član Europskog vijeća ili Vijeća koji predstavlja državu članicu koja se povlači ne može sudjelovati u raspravama Europskog vijeća ili Vijeća ili u odlukama o postupku povlačenja, dok zastupnici u Europskom parlamentu izabrani u državi članici koja se povlači i dalje obnašaju sva svoja prava i obveze sve dok povlačenje ne stupi na snagu;

36. uviđa dosad nezabilježenu prirodu međuinstitucijske suradnje i transparentnosti u provedbi članka 50. UEU-a, uključujući radne metode i strukture uključene u pregovore, informacijske kanale, objavljivanje pregovaračkih dokumenata i sudjelovanje na sastancima, posebno na sastancima održanima na razini šerpa i sastancima Vijeća za opće poslove;

37. prepoznaje važnost temeljnih načela koja je predložio Europski parlament, a koje je Europsko vijeće predstavilo u svojim uzastopnim pregovaračkim smjernicama, i koja su naknadno provedena u pregovorima te se sastoje od:

- zaštite prava građana koja proizlaze iz njihova statusa građana EU-a;
- djelovanja u interesu Unije i očuvanja njezina ustavnog integriteta i autonomije u donošenju odluka;
- očuvanja uloge Suda Europske unije;
- održavanja financijske stabilnosti Unije;
- daljnjeg uživanja svih prava države koja se povlači i ispunjenja svih obveza koje proizlaze iz Ugovora, uključujući načelo lojalne suradnje;
- obrane očite razlike u statusu između država članica i trećih zemalja, jer država koja je izašla iz Unije ne može imati ista prava i obveze kao država članica;

38. i dalje u potpunosti podupire ta načela;

39. smatra da ta načela nadilaze kontekst članka 50. UEU-a jer podupiru europsku integraciju i postaju ključni elementi ustavnog identiteta i pravnog poretka EU-a iako nisu dio UEU-a;

40. napominje da je u tom pogledu postupak izlaska predviđen člankom 50. UEU-a potaknuo i EU i njegove države članice da ponovno potvrde ustavni identitet Unije;

srijeda, 16. veljače 2022.

Prava i obveze EU-a i države članice koja se povlači

41. ponavlja da, dok god sporazum o povlačenju ne stupi na snagu ili do isteka dvogodišnjeg razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a ili produžetka tog razdoblja, država članica koja se povlači bez iznimke zadržava sva prava i obveze države članice prema Ugovorima, uključujući načelo lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a, kao i obvezu održavanja izbora za Europski parlament, imenovanja svojih predstavnika u institucijama i tijelima Unije, građanima jamči punu zaštitu prava te poštuje svoje financijske obveze;

Nadzor Parlamenta

42. ističe da je u parlamentarnom demokratskom sustavu uloga političkog nadzora Europskog parlamenta neophodna te da se njome jamči transparentnost i politička odgovornost; u tom smislu ustraje u tome da se zajamči dostatan vremenski period i provedba parlamentarnih obveza nadzora u pogledu sklapanja bilo kojeg međunarodnog sporazuma, uključujući u slučaju privremenih primjena, posebno ako su takvi sporazumi sklopljeni u kontekstu povlačenja iz Europske unije; u tom pogledu ističe važnost pune primjene članka 218. stavka 10. UFEU-a u vezi s ovlastima Parlamenta u pogledu povlačenja, u kojem se navodi da Europski parlament mora biti obavještavan u svim fazama postupka pregovora između Unije i trećih zemalja; naglašava da Komisija Parlament mora obavještavati na istoj razini kao i Vijeće;

43. smatra da su strukture Upravljačke skupine za Brexit i Koordinacijske skupine za Ujedinjenu Kraljevinu koje je Europski parlament osnovao tijekom svake faze pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom bile iznimno važne za jamčenje daljnjeg postupanja i uključenosti Parlamenta te za osiguravanje transparentnosti u pregovorima; smatra da je provedba članka 50. UEU-a dobar primjer kolektivne koordinacije među institucijama u svrhu pružanja potpore interesima Unije koja bi se trebala primjenjivati na sve pregovore o međunarodnim sporazumima;

44. u tom smislu smatra da je uloga Parlamenta ključna za očuvanje parlamentarne i demokratske dimenzije postupka koji ima toliki ustavni i institucionalni učinak na Uniju i na prava njezinih građana; smatra da bi njegovu ulogu u političkom nadzoru trebalo zaštititi i ojačati kako bi se u sve relevantne aspekte postupka uključio potreban pristanak;

45. u tom pogledu naglašava da su, iako je postupak iz članka 50. UEU-a zaključen, a povlačenje iz EU-a stupilo je na snagu, stvarni prestanak članstva u EU-u i provedba Sporazuma o povlačenju dugotrajni procesi; u tom kontekstu ponovno potvrđuje da će Parlament u potpunosti odigrati svoju ulogu u praćenju provedbe Sporazuma o povlačenju;

Pitanja za razmatranje

46. smatra da se člankom 50. UEU-a uređuje i rješava postupovni aspekt povlačenja države članice, ali ne i značajne političke, društvene i ekonomske posljedice i disruptivni učinci povlačenja države članice iz EU-a, unutar i diljem država članica i na međunarodnoj razini;

47. ponavlja svoj poziv na temeljito promišljanje o povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije te na njegov utjecaj na budućnost EU-a; smatra da bi se u okviru takvog promišljanja trebao uspostaviti otvoren i proširen dijalog o reformama koje su potrebne Uniji kako bi ojačala demokraciju i svoje kapacitete za ispunjenje potreba i očekivanja građana; u tu svrhu podsjeća na dosad nezabilježen postupak promišljanja Unije o vlastitoj budućnosti u okviru Konferencije o budućnosti Europe; naglašava da to promišljanje uključuje civilno društvo i predstavnike organizacija za prava građana;

48. smatra da je odgovornost i uloga Unije i njezinih država članica učiniti više kako bi se očuvao proces europske integracije, zaštitile europske vrijednosti i načela, uključujući načelo lojalne suradnje, te spriječilo ponavljanje povlačenja iz EU-a; u tom kontekstu žali zbog suzdržanosti i ograničenog angažmana Europskog parlamenta i njegovih odbora uoči referenduma u Ujedinjenoj Kraljevini, zbog kojeg su građani Ujedinjene Kraljevine koji su tada bili građani EU-a ostali bez punog pristupa informacijama o funkcioniranju EU-a i posljedicama povlačenja; naglašava da bi trebalo uspostaviti zaštitne mjere kako bi se osiguralo da javna rasprava koja prethodi pokretanju članka 50. UEU-a od strane države članice i EU da svojim građanima dosljedno pružaju dostupne informacije o funkcioniranju Europske unije, područjima njezinog djelovanja i njezinim postupcima

srijeda, 16. veljače 2022.

donošenja odluka, o pravima građana EU-a i posljedicama povlačenja iz EU-a; smatra da u tu svrhu Konferencija o budućnosti Europe nudi priliku za intenzivniji dijalog s građanima i civilnim društvom o Europskoj uniji i načinu na koji bi se trebala razvijati; potiče Komisiju da iznese prijedlog kojim bi se europskim političkim strankama omogućilo financiranje referendumskih kampanja povezanih s provedbom UEU-a ili UFEU-a;

o

o o

49. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0034

Provedba Šeste direktive o PDV-u

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o provedbi Šeste direktive o PDV-u: što je potrebno kako bi se smanjio porezni jaz u Uniji (2020/2263(INI))

(2022/C 342/10)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 4. i 14. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članak 113. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Šestu direktivu Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. naslovljenu „Usklađivanje zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje” ⁽¹⁾ (Šesta direktiva o PDV-u),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost ⁽²⁾ (Direktiva o PDV-u),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća (EU) 2017/2455 od 5. prosinca 2017. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ i Direktive 2009/132/EZ u pogledu određenih obveza u vezi s porezom na dodanu vrijednost za isporuku usluga i prodaju robe na daljinu ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća (EU) 2018/1910 od 4. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu usklađivanja i pojednostavnjenja određenih pravila sustava poreza na dodanu vrijednost za oporezivanje trgovine među državama članicama ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća (EU) 2019/1995 od 21. studenoga 2019. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu odredaba koje se odnose na prodaju robe na daljinu i određene isporuke robe na domaćem tržištu ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća (EU) 2020/285 od 18. veljače 2020. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu posebne odredbe za mala poduzeća i Uredbe (EU) br. 904/2010 u pogledu administrativne suradnje i razmjene informacija u svrhe praćenja ispravne primjene posebne odredbe za mala poduzeća ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća (EU) 2020/284 od 18. veljače 2020. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu uvođenja određenih zahtjeva za pružatelje platnih usluga ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Vijeća (EU) br. 282/2011 od 15. ožujka 2011. o utvrđivanju provedbenih mjera za Direktivu 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2017/2454 od 5. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 904/2010 o administrativnoj suradnji i suzbijanju prijevare u području poreza na dodanu vrijednost ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ SL L 145, 13.6.1977., str. 1.
⁽²⁾ SL L 347, 11.12.2006., str. 1.
⁽³⁾ SL L 348, 29.12.2017., str. 7.
⁽⁴⁾ SL L 311, 7.12.2018., str. 3.
⁽⁵⁾ SL L 310, 2.12.2019., str. 1.
⁽⁶⁾ SL L 62, 2.3.2020., str. 13.
⁽⁷⁾ SL L 62, 2.3.2020., str. 7.
⁽⁸⁾ SL L 77, 23.3.2011., str. 1.
⁽⁹⁾ SL L 348, 29.12.2017., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Vijeća (EU) 2017/2459 od 5. prosinca 2017. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 282/2011 o utvrđivanju provedbenih mjera za Direktivu 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2018/1541 od 2. listopada 2018. o izmjeni uredbi (EU) br. 904/2010 i (EU) 2017/2454 u pogledu mjera za jačanje administrativne suradnje u području poreza na dodanu vrijednost ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Vijeća (EU) 2019/2026 od 21. studenoga 2019. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 282/2011 u pogledu isporuka robe ili usluga omogućenih upotrebom elektroničkih sučelja te posebnih programa za porezne obveznike koji isporučuju usluge osobama koje nisu porezni obveznici ili prodaju robu na daljinu i obavljaju određene isporuke robe na domaćem tržištu ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2020/194 od 12. veljače 2020. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EU) br. 904/2010 u pogledu posebnih odredaba za porezne obveznike koji isporučuju usluge osobama koje nisu porezni obveznici, prodaju robu na daljinu ili izvršavaju određene isporuke robe na domaćem tržištu ⁽¹³⁾, u odnosu na paket o PDV-u u e-trgovini,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi Programa za suradnju u području oporezivanja „Fiscalis” i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1286/2013 ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir Prijedlog direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu stopa poreza na dodanu vrijednost (COM(2018)0020),
- uzimajući u obzir Prijedlog direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu posebne odredbe za mala poduzeća (COM(2018)0021),
- uzimajući u obzir Prijedlog direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu uvođenja detaljnih tehničkih mjera za funkcioniranje konačnog sustava PDV-a za oporezivanje trgovine između država članica (COM(2018)0329) ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 6. prosinca 2011. naslovljenu „Budućnost PDV-a: Prema jednostavnijem, otpornijem i učinkovitijem sustavu PDV-a prilagođenom jedinstvenom tržištu” (COM(2011)0851),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 4. listopada 2017. naslovljenu „O provedbi akcijskog plana o PDV-u – Put k jedinstvenom EU-ovom području PDV-a – vrijeme je za djelovanje” (COM(2017)0566),
- uzimajući u obzir akcijski plan Komisije od 7. travnja 2016. naslovljen „Put k jedinstvenom europskom području PDV-a – vrijeme je za donošenje odluka” (COM(2016)0148),
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 12. veljače 2019. o Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu uvođenja detaljnih tehničkih mjera za funkcioniranje konačnog sustava PDV-a za oporezivanje trgovine između država članica ⁽¹⁶⁾,

⁽¹⁰⁾ SL L 348, 29.12.2017., str. 32.

⁽¹¹⁾ SL L 259, 16.10.2018., str. 1.

⁽¹²⁾ SL L 313, 4.12.2019., str. 14.

⁽¹³⁾ SL L 40, 13.2.2020., str. 114.

⁽¹⁴⁾ SL L 188, 28.5.2021., str. 1.

⁽¹⁵⁾ Stupanje na snagu odgođeno je do 1. srpnja 2022.

⁽¹⁶⁾ SL C 449, 23.12.2020., str. 295.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoje stajalište od 10. ožujka 2021. o Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2011/16/EU o administrativnoj suradnji u području oporezivanja ⁽¹⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 19. svibnja 2021. o stajalištu Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa „Fiscalis” za suradnju u području oporezivanja i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1286/2013 (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD)) ⁽¹⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. listopada 2011. o budućnosti PDV-a ⁽¹⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 24. studenoga 2016. naslovljenu „Prema konačnom sustavu PDV-a i borbi protiv prijevara u vezi s PDV-om” ⁽²⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. ožujka 2019. o financijskom kriminalu, utaji poreza i izbjegavanju plaćanja poreza ⁽²¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 20. svibnja 2021. naslovljenu „Oblikovanje digitalne budućnosti Europe: uklanjanje prepreka funkcioniranju jedinstvenog digitalnog tržišta i poboljšanje upotrebe umjetne inteligencije za europske potrošače” ⁽²²⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 16. rujna 2021. naslovljenu „Provedba zahtjeva EU-a za razmjenu poreznih informacija: napredak, stečena iskustva i prepreke koje treba prevladati” ⁽²³⁾,
- uzimajući u obzir studiju od 30. kolovoza 2021. naslovljenu „VAT gap, reduced VAT rates and their impact on compliance costs for businesses and on consumers” (Jaz PDV-a, snižene stope PDV-a i njihov utjecaj na troškove usklađivanja za poduzeća i potrošače), koju je proveo DIW ECON i objavila Glavna uprava za usluge parlamentarnih istraživanja,
- uzimajući u obzir Mišljenje Revizorskog suda br. 11/2020 (izdano u skladu s člankom 287. stavkom 4. i člankom 322. stavkom 2. UFEU-a) od 11. prosinca 2020. o Nacrtu uredbe Vijeća (EU, Euratom) o izmjeni Uredbe (EEZ, Euratom) br. 1553/89 o konačnom jedinstvenom režimu ubiranja vlastitih sredstava koja proizlaze iz poreza na dodanu vrijednost,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 12/2019 od 16. srpnja 2019. naslovljeno „E-trgovina: za velik dio izazova pri naplati PDV-a i carina tek treba pronaći rješenje”,
- uzimajući u obzir javno savjetovanje dostupno od 8. veljače 2021. do 3. svibnja 2021. naslovljeno „Pravila o PDV-u za financijske usluge i usluge osiguranja – revizija”,
- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A9-0355/2021),

⁽¹⁷⁾ SL C 474, 24.11.2021., str. 182.

⁽¹⁸⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 270.

⁽¹⁹⁾ SL C 94 E, 3.4.2013., str. 5.

⁽²⁰⁾ SL C 224, 27.6.2018., str. 107.

⁽²¹⁾ SL C 108, 26.3.2021., str. 8.

⁽²²⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 204.

⁽²³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0392.

srijeda, 16. veljače 2022.

- A. budući da je Vijeće 1977. donijelo Šestu direktivu o PDV-u u cilju uspostave jedinstvene porezne osnovice na koju se trebaju primjenjivati usklađene stope; budući da su u to vrijeme sve države članice već usvojile sustav poreza na dodanu vrijednost u skladu s Prvom⁽²⁴⁾ i Drugom⁽²⁵⁾ direktivom Vijeća od 11. travnja 1967. o usklađivanju zakonodavstava država članica u vezi s porezima na promet; budući da su države članice odlučile da će to trebati postići tijekom prijelaznog razdoblja, koje je u međuvremenu produljeno;
- B. budući da se Šesta direktiva o PDV-u radi veće jasnoće preinačuje i stavlja izvan snage Direktivom o PDV-u; budući da se njome predviđa zamjena prijelaznih pravila konačnim sustavom na temelju oporezivanja u državi članici podrijetla; budući da je prijelazni sustav složen, manjkav i strukturno podložan prijevarama;
- C. budući da je naplata PDV-a prvenstveno odgovornost svake države članice;
- D. budući da je 2013. pokrenuta temeljita revizija u cilju uvođenja konačnog sustava koji se temelji na načelu odredišta i koji bi bio manje podložan prijevarama⁽²⁶⁾; budući da načelo odredišta podrazumijeva da se PDV prosljeđuje državi članici krajnje potrošnje;
- E. budući da je 25. svibnja 2018. donesen prijedlog direktive kojim se uvode detaljne mjere za konačan sustav PDV-a za trgovinu robom među poduzećima unutar EU-a te kojim se ukida „prijelazni” sustav⁽²⁷⁾; budući da je Parlament svoje stajalište donio 12. veljače 2019.; budući da Vijeće još nije donijelo stajalište; budući da se zbog te blokade odgađaju važne odluke o prilagodbi PDV-a izazovima s kojima ćemo se suočiti tijekom oporavka gospodarstva EU-a i budući da izostanak djelovanja znači da nisu otklonjene rupe u zakonu koje mogu omogućiti porast jaza PDV-a;
- F. budući da je jaz PDV-a u Uniji smanjen s 20 % 2009. na 10 % 2019., pri čemu su tadašnje preliminarne procjene ukazivale da bi se taj jaz mogao smanjiti ispod 130 milijardi EUR; budući da se zbog pandemije i njezinih socioekonomskih posljedica taj trend preokrenuo 2020.; budući da je procijenjeni gubitak 164 milijarde EUR, od čega je trećina završila u rukama prevaranata i mreža organiziranog kriminala; budući da bi taj gubitak mogao predstavljati jaz PDV-a od 13,7 %; budući da su u slučaju tog scenarija potrebne strateške političke opcije;
- G. budući da se prema završnom izvješću za 2020. od 10. rujna 2020. naslovljenom „Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States” (Studija i izvješća o jazu PDV-a u 28 država članica EU-a), pripremljenom za Komisiju, jaz PDV-a u državama članicama znatno razlikuje, od manje od 1 % do više od 33 %;
- H. budući da je taj gubitak štetan za proračun EU-a (PDV je drugi vlastiti resurs EU-a), nacionalne proračune, poduzeća i ljude koji žive u Uniji;
- I. budući da je cilj programa Fiscalis za razdoblje 2021.–2027., s proračunom od 269 milijuna EUR, borba protiv porezne nepravde poticanjem suradnje nacionalnih poreznih uprava u borbi protiv poreznih prijevara, utaje poreza i agresivnog poreznog planiranja; budući da je zahvaljujući prethodnom programu ostvaren prihod za EU u iznosu od 591 milijuna EUR;
- J. budući da je Eurofisc, platformu stručnjaka za borbu protiv prijevara iz država članica osnovanu 2010. godine, radi njezine učinkovitosti potrebno ojačati te joj osigurati dostatna sredstva za provedbu zajedničkih analiza rizika, koordinaciju istraga i suradnju s Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF), Europolom i Uredom europskog javnog tužitelja, posebno u cilju istrage prijevara u vezi s PDV-om; budući da bi sustav diferenciranih stopa PDV-a i visokih troškova usklađivanja mogao povećati prijevare;

⁽²⁴⁾ SL 71, 14.4.1967., str. 1301.

⁽²⁵⁾ SL 71, 14.4.1967., str. 1303.

⁽²⁶⁾ Kako je opisano u Akcijskom planu EU-a o jedinstvenom EU-ovom području PDV-a.

⁽²⁷⁾ COM(2018)0329.

srijeda, 16. veljače 2022.

- K. budući da se Mišljenje Revizorskog suda br. 11/2020 bavi novom metodom izračuna vlastitih sredstava koja se temelje na PDV-u; budući da se u tom mišljenju navodi da se prijedlogom „znatno pojednostavnjuje izračun vlastitih sredstava država članica koja se temelje na PDV-u u odnosu na trenutni sustav“, ali se utvrđuje „rizik od toga da konačna višegodišnja ponderirana prosječna stopa možda neće biti reprezentativna za sve države članice“;
- L. budući da su zbog socioekonomske krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 bili potrebni znatni fiskalni i proračunski naponi vlada država članica, među ostalim u obliku pomoći poduzećima;
- M. budući da su vlastita sredstva koja se temelje na PDV-u 2019. iznosila 11 % proračuna EU-a, odnosno ukupno 17,8 milijardi EUR;
- N. budući da je Akcijski plan Komisije za pravedno i pojednostavljeno oporezivanje kojim se podupire strategija oporavka dio nove strategije EU-a za pojednostavnjenje oporezivanja i njegovu prilagodbu digitalizaciji gospodarstva i zelenoj tranziciji te za borbu protiv porezne prijevare i utaje poreza; budući da se u tom akcijskom planu kao prioriteti utvrđuju pitanja povezana s PDV-om, s naglaskom na borbi protiv prijevare povezanih s PDV-om i modernizaciji PDV-a na financijske usluge, uzimajući u obzir digitalizaciju gospodarstva;
- O. budući da su od donošenja Direktive o PDV-u financijske usluge, uz određene iznimke, izuzete od PDV-a zbog toga što podliježu drugim porezima (kao što je porez na premije osiguranja);
- P. budući da se PDV, kao neizravni porez koji ubire svih 27 država članica, naplaćuje u okviru nekoliko različitih nacionalnih sustava i budući da je moguće utvrditi dobre prakse svih država članica i primijeniti ih na reformu na razini EU-a; budući da bi se nacionalni primjeri trebali smatrati modelima koje treba uzeti u obzir te budući da Komisija mora djelovati kao platforma za razmjenu takvih dobrih praksi; budući da su takav dobar primjer nacionalne zakonodavne promjene koje je uvela jedna država članica, kojima se stvaraju poticaji za potrošače da traže račune u sektorima u kojima je oporezivanje otežano;
- Q. budući da je opći cilj digitalizacije oporezivanja ključan za jamčenje transparentnosti, jednostavnosti, odgovornosti i automatiziranog izvješćivanja te da je ključan za konačan i pojednostavljen sustav PDV-a otporan na buduće promjene; budući da je pandemija bolesti COVID-19 ubrzala razvoj digitalizacije za sve transakcije; budući da su mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) u središtu tog procesa digitalizacije i da bi ih u tom pogledu trebalo poduprijeti u nabavi najnovije tehnologije, znanja i iskustva;
- R. budući da je PDV na razini Unije uglavnom usklađen i da je izvor vlastitih sredstava za proračun EU-a, za što je potrebna opsežna suradnja na razini Unije;
- S. budući da Parlament u potpunosti poštuje načelo nacionalne porezne suverenosti;

Stope PDV-a, porezne osnovice i jaz PDV-a u državama članicama

1. pozdravlja općenito pozitivan trend s obzirom na to da se jaz PDV-a u državama članicama smanjio s 20 % 2009. na 10 % 2019. godine, što upućuje na to da su prijevare u vezi s PDV-om u Uniji u padu i da je udio prihoda od PDV-a u bruto domaćem proizvodu u porastu;
2. poziva Komisiju i države članice da analiziraju i razmjenjuju najbolje prakse u onim državama članicama koje su uspjele izbjeći veliki jaz PDV-a; podržava cilj osmišljavanja inovativnih poreznih rješenja u skladu s novom gospodarskom, socijalnom i okolišnom situacijom;
3. napominje da bi se prema nekim procjenama prihodovno neutralnom poreznom reformom standardna stopa PDV-a u EU-27 mogla smanjiti u prosjeku za sedam postotnih bodova, uz smanjenje troškova usklađivanja; ističe činjenicu da se prema tim procjenama opseg smanjenja razlikuje među državama članicama EU-a, od 2 postotna boda (u Estoniji) do 13 postotnih bodova (u Grčkoj); napominje da to nije jedini način za rješavanje problema složenosti poreznog sustava; primjećuje da bi niža standardna stopa PDV-a mogla donijeti koristi potrošačima, posebno kućanstvima s niskim dohotkom; ističe da države članice imaju mogućnost istražiti koje bi korist jedinstvena snižena standardna stopa imala za pošteno tržišno natjecanje na njihovu tržištu;

srijeda, 16. veljače 2022.

4. smatra da primjena brojnih sniženih stopa ima legitimnu svrhu u društvu, posebno za smanjenje regresivnosti sustava PDV-a i pomoć u postizanju određenih ciljeva nacionalne politike, kao što su pristup osnovnim dobrima i sektorima poput zdravstva i hrane, no da se time također povećava složenost i netransparentnost poreznog sustava, rastu troškovi usklađivanja i mogu olakšati prijevare; shvaća da primjena sniženih stopa može dovesti do nižih cijena za potrošače, no da to ovisi i o nekim drugim čimbenicima; stoga napominje da je potrebno provesti temeljitu analizu i procjenu učinka;
5. svjestan je znatne razlike u standardnim stopama koje se primjenjuju u državama članicama i složenosti koju to znači za sustav, čak i ako je to opravdano različitim nacionalnim gospodarskim sustavima; ističe da tu složenost pogoršavaju različiti načini primjene sniženih stopa, što je legitimno za ostvarivanje socijalnih i okolišnih ciljeva; podsjeća da mogućnost primjene izrazito sniženih stopa (u pet država članica) ili parking stopa (u pet država članica) predstavlja dodatnu prepreku usklađenom i potpuno interoperabilnom zajedničkom sustavu;
6. shvaća da sustav postaje sve složeniji zbog različitih stopa, ali i zbog izuzeća i odstupanja, koji moraju biti iznimke; podsjeća na specifičnu situaciju nejednakog postupanja prema državama članicama koje su se pridružile prije odnosno poslije 1992., na koje se primjenjuju različita pravila; poziva Komisiju da se u budućim zakonodavnim prijedlozima pozabavi tim pitanjem;
7. napominje da je Komisija u protekla dva desetljeća pokrenula gotovo 200 postupaka zbog povrede prava u vezi s PDV-om; poziva Komisiju da pripremi sažetak glavnih zaključaka iz tih postupaka kao temelj za buduće zakonodavne prijedloge, posebno o sniženim stopama, izuzećima i neprenošenju u nacionalno zakonodavstvo;
8. navodi da je pandemija bolesti COVID-19 bila opravdanje za pravila o izuzećima od PDV-a, što dokazuje da je potrebna određena razina fleksibilnosti u suočavanju s hitnim ili neočekivanim okolnostima; potiče Komisiju da to uzme u obzir u budućim zakonodavnim prijedlozima o PDV-u;
9. primjećuje da jaz PDV-a varira u skladu s poslovnim ciklusom te da je niska razina porezne discipline ponekad povezana s visokim standardnim stopama PDV-a, nižom pravnom i pravosudnom učinkovitošću, slabijim pravnim institucijama, višim percepcijama korupcije i ukupnim udjelom sive ekonomije u širem gospodarstvu;
10. sa zabrinutošću napominje da neke države članice općenito ne izuzimaju donacije u naravi od PDV-a, zbog čega poduzeća uništavaju robu široke potrošnje, posebno povrate, iako je takvo izuzeće moguće u skladu s postojećom Direktivom o PDV-u; poziva Komisiju da izda smjernice za države članice, u kojima će pojasniti da će izuzeća od PDV-a za donacije u naravi biti u skladu s postojećim zakonodavstvom EU-a o PDV-u dok države članice ne usvoje prijedlog Vijeća COM(2018)0020 (članak 98. stavak 2.);
11. žali zbog nedostatka dostupnih podataka o regionalnim razlikama, što bi moglo biti veliko ograničenje za mjerenje jaza PDV-a; poziva Komisiju da provjeri bi li izrada i objavljivanje izračuna regionalnog jaza PDV-a mogao biti koristan alat za poboljšanje transparentnosti i smanjenje jaza PDV-a;

Učinak diversifikacije sniženih stopa PDV-a na poduzeća

12. smatra da trenutna diversifikacija sniženih stopa stvara dodatne administrativne troškove za poduzeća; napominje da se ukupni trošak usklađivanja u području PDV-a u državama članicama kreće od 1 % do 4 % prometa poduzeća; napominje da digitalizacija može znatno doprinijeti smanjenju troškova usklađivanja za poduzeća;
13. primjećuje da MSP-ovi plaćaju razmjerno veće troškove usklađivanja jer su ti troškovi fiksni i ne ovise o veličini poduzeća te da visoki troškovi usklađivanja predstavljaju prepreku ulasku na unutarnje tržište EU-a; stoga smatra da različiti sustavi PDV-a unutar EU-a mogu djelovati odvrćajuće na trgovinu unutar Unije za sva poduzeća, posebno za MSP-ove; međutim, napominje da empirijski dokazi nisu jednoznačni u pogledu učinaka diferenciranih sustava PDV-a na međunarodnu trgovinu te njihove mogućnosti da stvore nejednake uvjete u takvoj trgovini, posebno zbog visokih troškova usklađivanja, izuzeća i manjkavih sustava povrata;

srijeda, 16. veljače 2022.

14. svjestan je da se digitalizacijom mogu smanjiti troškovi usklađivanja, iako se te prednosti često osjete tek dugoročno; smatra da digitalne inovacije⁽²⁸⁾ mogu smanjiti troškove usklađivanja, doprinijeti većoj transparentnosti poslovnih transakcija i smanjiti birokraciju; naglašava da je potrebno zajamčiti sigurnost podataka, privatnosti pojedinaca i poslovnu tajnu; ustraje u tome da je poduzećima potrebno pružiti potporu na supsidijaran način⁽²⁹⁾ u okviru europskih programa te da MSP-ovima i drugim osjetljivim gospodarskim subjektima treba pružiti potporu organizacijom osposobljavanja o digitalnoj tranziciji kako bi od nje imali koristi i doprinijeli joj; naglašava da bi takav opći pristup ubrzanju digitalizacije znanja i vještina te rada MSP-ova na terenu u konačnici bio koristan za naplatu PDV-a; ističe potencijal tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija za sprečavanje prijevара u vezi s PDV-om, npr. prijevara unutar Zajednice s nepostojećim trgovcem, te sa zanimanjem iščekuje zakonodavni prijedlog za modernizaciju obveza izvješćivanja o PDV-u; nadalje, poziva Komisiju da osmisli inicijativu usmjerenu na jednostavnu primjenu tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija od strane trgovaca te na smanjenje birokracije;

15. smatra da bi Komisija, kako bi olakšala trgovinu i povećala pravnu sigurnost na unutarnjem tržištu, u suradnji s državama članicama trebala poboljšati bazu podataka „Porezi u Europi”, informacijski internetski portal EU-a o PDV-u za poduzeća; ističe da bi taj portal trebao omogućavati brz, ažuriran i točan pristup relevantnim informacijama o primjeni sustava PDV-a u raznim državama članicama i posebno o točnim stopama PDV-a za različitu robu i usluge u raznim državama članicama te o uvjetima za nultu stopu PDV-a; navodi da bi taj portal mogao pomoći i u rješavanju postojećeg jaza PDV-a; predlaže da jedinstvena kontaktna točka EU-a postane dio informacijskog internetskog portala EU-a o PDV-u;

16. upućuje na jedinstvenu kontaktnu točku EU-a kao primjer digitalnih inovacija kojima se poduzećima iz EU-a omogućuje da pojednostave svoje obveze u pogledu PDV-a, a time i troškove usklađivanja u području e-prodaje unutar Unije; napominje da je takvo smanjenje troškova usklađivanja posebno korisno za MSP-ove; prima na znanje spremnost Komisije da za 2022./2023. predloži izmjenu Direktive o PDV-u radi daljnjeg proširenja područja primjene jedinstvene kontaktne točke za PDV; poziva Komisiju da istraži kako proširiti područje primjene jedinstvene kontaktne točke;

17. poziva države članice da povećaju i poboljšaju međusobnu suradnju i da temeljito primjenjuju skup pravila o razmjeni podataka o plaćanju PDV-a, donesenih u veljači 2020., kako bi se olakšalo otkrivanje poreznih prijevara u transakcijama prekogranične e-trgovine;

18. napominje da države članice već primjenjuju nove tehnologije kako bi se poboljšala učinkovitost kontrola domaće kupnje u porezne svrhe; shvaća da se te nacionalne mjere moraju uzeti u obzir u svakoj reformi sustava PDV-a kao dobre prakse koje treba razmotriti; u tom se pogledu zalaže za veću koordinaciju među državama članicama kako bi se olakšale prekogranične transakcije bez prekomjernih troškova za operatere i potrošače; poziva Komisiju da predstavi konkretne prijedloge za promicanje bržeg sustava razmjene informacija o transakcijama PDV-a unutar EU-a te da ga učini interoperabilnim s nacionalnim mehanizmima; zalaže se za proširenje elektroničkog izdavanja računa i poziva na uvođenje standarda EU-a za elektroničko izdavanje računa kojim bi se posebno uskladile informacije navedene na e-računu kako bi se olakšala prekogranična interoperabilnost, osigurala pravna usklađenost, povećala transparentnost u poslovnim transakcijama i na taj način ograničile prijave i pogreške;

19. ističe da je hitno potrebno riješiti problem prekograničnih prijevara povezanih s PDV-om i kružnih prijevara pravilnom provedbom učinkovitih mehanizama za razmjenu informacija i odgovarajućih resursa (ljudskih, financijskih, tehničkih i tehnoloških) za nacionalna tijela i druga tijela kao što je OLAF; ističe vrijedan doprinos organizama kao što je Eurofisc; podsjeća na ulogu pružatelja platnih usluga i potrebu da se zajamče visoki standardi izvješćivanja o PDV-u; smatra da Komisija treba provesti studiju učinka kako bi se procijenilo uvođenje općeg mehanizma prijenosa porezne obveze

⁽²⁸⁾ Kao što su umjetna inteligencija, velika količina podataka i tehnologija lanca blokova.

⁽²⁹⁾ To znači da potporu prvo pružaju države članice, a zatim Unija.

srijeda, 16. veljače 2022.

u nekoliko država članica nakon provedbe Direktive Vijeća o privremenoj primjeni općeg mehanizma prijenosa porezne obveze na isporuke robe i usluga iznad određenog praga ⁽³⁰⁾, u cilju borbe protiv prijevара unutar Zajednice s nepostojećim trgovcem, te posebno ocijenio njegov učinak na borbu protiv svih vrsta prijevара povezanih s PDV-om i posljedice na troškove usklađivanja za poduzeća;

20. napominje da diversifikacija stopa može biti izvor narušavanja cijena na unutarnjem tržištu, što stvara poticaje za prekograničnu kupnju; posebno napominje da diversifikacija stopa PDV-a stvara poticaj za iskorištavanje razlika u cijenama među zemljama premještanjem potrošnje u države članice s nižim stopama PDV-a i narušava državno ubiranje prihoda;

21. podsjeća da je poduzećima potreban pojednostavljen i centraliziran pristup informacijama o stopama, točnim stopama PDV-a za različitu robu i usluge u različitim državama članicama, i uvjetima za nultu stopu PDV-a te jasnim i nedvosmislenim pravilima o PDV-u kako bi se potaknulo prekogranično poslovanje i smanjilo njihovo administrativno opterećenje; u tom pogledu pozdravlja pojednostavljenu i digitaliziranu metodu registracije putem internetskog portala za sustav PDV-a za mala poduzeća čije su aktivnosti prekogranične, čime se smanjuju troškovi i administrativno opterećenje; napominje da 26 od 27 država članica primjenjuje snižene stope kao sastavni dio svojih poreznih i socijalnih politika; podsjeća da bi se zajedničkim internetskim informacijskim portalom o provedbi sustava PDV-a u različitim državama članicama potaknulo prekogranično poslovanje i smanjilo administrativno opterećenje poduzeća;

22. pozdravlja pozitivan trend smanjenja troškova usklađivanja stalnom digitalizacijom poduzeća i javne uprave; napominje da je u zemljama OECD-a vrijeme potrebno za izvršavanje poreznih obveza između 2006. i 2020. smanjeno s 230 na 162 sata, uglavnom zbog uvođenja sustava elektroničkog podnošenja i plaćanja ⁽³¹⁾;

23. naglašava da je dobro osmišljen sustav PDV-a neutralan i da ne bi smio utjecati na trgovinu, ali da je u praksi to načelo teško provjeriti na globalnoj razini s obzirom na primjenu izuzeća od PDV-a, neučinkovitost sustava povrata i mnoštvo stopa, što znači veće troškove usklađivanja; podsjeća da učinkovit sustav PDV-a doprinosi borbi protiv utaje poreza i porezne optimizacije; naglašava da je sve veći broj MSP-ova voljan trgovati diljem EU-a, posebno u obliku internetskih transakcija, te da bi sustav PDV-a u Uniji trebao biti usmjeren na olakšavanje prekograničnog rasta;

24. napominje da empirijski dokazi pokazuju da je trenutačni sustav višestrukih stopa PDV-a regresivan u državama članicama kada se mjeri kao postotak raspoloživog dohotka, ali da je u većini država članica proporcionalan ili blago progresivan kada se mjeri kao postotak rashoda; nadalje, napominje da, kada se postojeće smanjene i nulte stope PDV-a mjere s obzirom na rashode, doprinose povećanju progresivnosti PDV-a u usporedbi sa sustavima PDV-a po jedinstvenoj stopi; osim toga, napominje da dokazi također pokazuju da PDV progresivnijim čine samo stope PDV-a koje su snižene kako bi se pružila potpora kućanstvima s niskim dohotkom (kao što su snižene stope na hranu); poziva države članice da pri primjeni sniženih stopa PDV-a to čine s posebnim ciljem pružanja potpore kućanstvima s nižim dohotkom;

25. naglašava da bi državama članicama trebalo dopustiti primjenu nulte stope PDV-a na osnovne potrepštine;

Učinak sniženih stopa PDV-a na potrošače te na socijalne i okolišne ciljeve

26. napominje da primjena sniženih stopa ne dovodi sustavno do trajnog smanjenja cijene za potrošače te da učinkovitost snižene stope ovisi o nekoliko čimbenika, kao što je stupanj do kojeg je poduzeća prenose na potrošače, njezino trajanje tijekom vremena, opseg sniženja i složenost sustava stopa; ističe da je prenošenje sniženja u cijelosti stoga složen proces i da se ne bi smio poduzimati bez temeljite procjene učinka; napominje da, iako postojeće snižene i nulte stope PDV-a donose veću razmjernu korist za kućanstva s niskim dohotkom u Uniji (mjerene kao udio rashoda), one obično donose veću korist za kućanstva s visokim dohotkom u apsolutnom (gotovinskom) smislu; stoga napominje da je potrebno provesti opsežne analize i procjene učinka kako bi se osiguralo da se smanjenja primjenjuju samo ako mogu koristiti kućanstvima s niskim dohotkom;

⁽³⁰⁾ Direktiva Vijeća (EU) 2018/2057 od 20. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost u pogledu privremene primjene općeg mehanizma prijenosa porezne obveze na isporuke robe i usluga iznad određenog praga (SL L 329, 27.12.2018., str. 3.).

⁽³¹⁾ Studija PWC-a i Grupe Svjetske banke od 26. studenoga 2019. naslovljena „Paying Taxes 2020: The changing landscape of tax policy and administration across 190 economies” (Plaćanje poreza 2020.: Promjene u poreznoj politici i upravi u 190 gospodarstava), str. 27.

srijeda, 16. veljače 2022.

27. ističe činjenicu da snižene stope obično imaju legitimnu svrhu osigurati da su osnovna dobra dostupna svima; naglašava da snižene stope PDV-a na osnovne potrepštine (npr. hranu) obično čine PDV progresivnijim; naglašava da snižene stope mogu biti učinkovitije u društvima sa znatnim razlikama u prihodima i visokom razinom socijalne i gospodarske nejednakosti; napominje da su empirijski dokazi o učinkovitosti sniženih stopa PDV-a u promicanju društveno poželjne ili ekološke robe oskudni i nejasni;

28. duboko je zabrinut zbog regresivne prirode poreza na potrošnju; naglašava da bi PDV trebalo zadržati na niskim stopama jer nerazmjerno opterećuje kućanstva s nižim dohotkom, čime se pogoršava nejednakost u raspodjeli bogatstva;

29. primjećuje da je učinkovitost sniženih stopa PDV-a u promicanju ekološki prihvatljive robe i dalje teško procijeniti zbog nedostatka empirijskih dokaza, iako se u određenim studijama slučaja i prema određenim modelima mogu izmjeriti pozitivni učinci; međutim, naglašava da je za promicanje ekološki prihvatljive potrošnje izuzetno važno da države članice postupno ukinu sve nulte stope PDV-a i snižene stope za ekološki štetnu robu i usluge; poziva države članice da do 2030. postupno ukinu snižene stope za robu i usluge s visokim stupnjem onečišćenja kako bi se ostvarili klimatski ciljevi EU-a utvrđeni u europskom zelenom planu; poziva države članice da ispituju provedbu kompenzacijskih mehanizama kako bi se kućanstvima s niskim dohotkom pomoglo da se nose sa smanjenjem raspoloživog dohotka koje proizlazi iz viših stopa PDV-a za robu i usluge koje onečišćuju okoliš;

30. u tom pogledu naglašava da bi se sniženim stopama trebala uzeti u obzir održivost javnih financija; napominje da bi se racionalizacijom u cilju postizanja jedinstvenog sustava PDV-a trebala uzeti u obzir dosadašnja i privremena primjena sniženih stopa, pod uvjetom da su ispunjeni drugi uvjeti;

31. naglašava da dokazi upućuju na to da su snižene stope PDV-a često neučinkovit alat za postizanje socijalnih ili okolišnih ciljeva jer uzrokuju znatne troškove za državu zbog veličine razlike u stopama, nižih poreznih prihoda, većih administrativnih troškova, troškova kontrola i inspekcija, pritiska socijalnih i gospodarskih predstavnika, troškova usklađivanja, ekonomskih poremećaja ili čak utaje poreza te poteškoća u dopiranju do ciljnih skupina;

32. napominje da je za potpunu procjenu učinkovitosti i djelotvornosti nestandardnih stopa PDV-a potrebno usporediti te stope s alternativnim instrumentima politike; smatra da te mjere mogu biti učinkovitiji, fleksibilniji, vidljiviji i isplativiji alati za postizanje tih socijalnih i okolišnih ciljeva ako ih vlade učinkovito koriste; napominje, međutim, da su ti instrumenti u središtu nacionalnog poreznog suvereniteta i da su dio nacionalnih nadležnosti jer ne postoji zakonodavstvo EU-a kojim se oni usklađuju; ističe da se tim instrumentima ipak mora poštovati politika tržišnog natjecanja EU-a;

33. naglašava da jedinstveni sustav PDV-a u kombinaciji s alternativnim instrumentima politike i nizom socijalnih reformi i ekoloških poreznih instrumenata predstavlja opcije koje treba razmotriti pri osmišljavanju učinkovitog gospodarskog, socijalnog i zelenog holističkog poreznog sustava, pod uvjetom da ne predstavljaju nepotrebno opterećenje za kućanstva s niskim dohotkom; napominje da Novi Zeland ima jedinstven sustav PDV-a od 15 % i da primjenjuje porezne olakšice za kućanstva s niskim dohotkom; napominje da napor za pojednostavljenje ili usklađivanje sustava PDV-a u Uniji ne bi doveli do viših standardnih stopa PDV-a; ističe da bi jednokratna bespovratna sredstva i informativne kampanje mogli biti opcija za promicanje meritornih dobara;

Zaključak

34. podsjeća da je prihod od PDV-a jedan od najvažnijih izvora javnih prihoda i da u prosjeku čini oko 21 % ukupnih poreznih prihoda u Uniji; napominje da jaz PDV-a u prosjeku iznosi 10 % te da PDV također predstavlja vlastita sredstva za proračun EU-a; ističe da svako smanjenje osnovice PDV-a može dovesti do gubitka prihoda za javne financije; poziva nacionalna porezna tijela da poduzmu inicijative za smanjenje jaza PDV-a kako bi se poboljšale javne financije, posebno u svjetlu gospodarskog pada uzrokovanog pandemijom bolesti COVID-19, te kako bi se povećala vlastita sredstva EU-a;

srijeda, 16. veljače 2022.

35. u tom pogledu pozdravlja činjenicu da je tijekom posljednjeg desetljeća postignut znatan napredak u suradnji među poreznim tijelima država članica; podržava daljnje rasprave među državama članicama u cilju jačanja administrativne suradnje;

36. potvrđuje zaključke studije koju je proveo DIW ECON te ističe da se 2019. u državama članicama standardna stopa u prosjeku primjenjivala na 71 % ukupne porezne osnovice; ističe da se troškovi usklađivanja diversificiranih sustava PDV-a mogu znatno smanjiti stalnom digitalizacijom poduzeća i javnih uprava; ističe da je potrebno pažljivo procijeniti troškove diversificiranih sustava PDV-a na poduzeća, posebno MSP-ove, te poremećaje koje oni mogu uzrokovati na unutarnjem tržištu i trgovini kao i njihov utjecaj na vlade u smislu gubitka prihoda kako bi se postigao povezan, pravedan i učinkovit sustav PDV-a u Uniji; napominje da snižene stope na nužne potrepštine (npr. hranu) obično čine PDV progresivnijim i da kućanstva s niskim dohotkom imaju koristi od sniženih stopa PDV-a čak i ako su te stope manje učinkovit način za postizanje raspodjele prihoda ili okolišnih ciljeva;

37. prima na znanje da poteškoće u smanjenju jaza PDV-a među državama članicama uzrokuju razni čimbenici, poput potrebe da se zadrži niz izuzeća od PDV-a za određenu robu i usluge te spremnosti država članica da zadrže snižene stope od najmanje 5 %; svjestan je da države članice trebaju zadržati fleksibilnost pri određivanju svojih stopa PDV-a s obzirom na važnost tog poreza kao proračunskog instrumenta;

38. poziva na uvođenje pojednostavljenog i moderniziranog sustava PDV-a s ograničenjima na izuzeća i nestandardne stope kako bi se promicala pravedna i učinkovita poslovna konkurentnost na unutarnjem tržištu, smanjili troškovi usklađivanja i poboljšala dobrovoljna usklađenost; napominje da bi takav pojednostavljeni sustav PDV-a i dalje imao koristi od jedinstvene kontaktne točke u cilju smanjenja troškova usklađivanja za poduzeća iz EU-a i poticanje trgovine unutar EU-a; prima na znanje prijedlog bivšeg portugalskog predsjedništva Vijeća i trenutačnog slovenskog predsjedništva Vijeća o postupnom ukidanju svih nultih stopa PDV-a i sniženih stopa na robu i usluge štetne za okoliš na razini država članica, kao što su fosilna goriva, kemijski pesticidi i kemijska gnojiva; poziva na to da se prouči provedba socijalnih mjera za kućanstva s niskim dohotkom kako bi se kompenziralo smanjenje raspoloživog dohotka koje je posljedica viših stopa PDV-a za robu i usluge koje onečišćuju okoliš; potiče države članice da brzo usvoje Prijedlog revidirane direktive o stopama PDV-a ⁽³²⁾;

39. naglašava da jaz PDV-a uvelike proizlazi iz kombinacije čimbenika u svakoj državi članici, kao što su zakonodavne rupe, manjak resursa i digitalne učinkovitosti poreznih uprava, neučinkovitost mjera provedbe i kontrole, posebno onih protiv utaje i izbjegavanja plaćanja poreza i agresivnog poreznog planiranja; u tom pogledu poziva države članice da poboljšaju administrativnu suradnju i uspješnost nacionalnih poreznih tijela; pozdravlja alat za analizu transakcijskih mreža i podržava uspostavu pojačane suradnje među članovima Eurofiscia u cilju brzog otkrivanja kružnih prijevара; poziva Konferenciju o budućnosti Europe da se pozabavi tim pitanjem u kontekstu zaštite financijskih interesa EU-a;

40. smatra da je potrebno razmotriti usklađenije uvođenje elektroničkog izdavanja računa u svim državama članicama, uz njegovu trenutačnu obveznu upotrebu u javnoj nabavi u Uniji, jer se to pokazalo učinkovitim alatom za borbu protiv prijevara i utaje u zemljama u kojima je uveden i za druge vrste transakcija te je dovelo do većeg pojednostavljenja i smanjenja troškova usklađivanja;

41. podsjeća na važnost neovisnosti i nestranačkog karaktera Europskog poreznog opservatorija, koji je osnovan na inicijativu Parlamenta; naglašava da je program Fiscalis za razdoblje 2021.–2027. ključan alat za osiguravanje brze i konstruktivne suradnje među poreznim tijelima;

42. podsjeća da se učinkovitost sniženih stopa kao političkog instrumenta uvijek mora ocjenjivati u specifičnom kontekstu drugih postojećih političkih instrumenata; dodaje da su snižene stope često komplementarne postojećim instrumentima socijalne i okolišne politike te da su izravni porezni poticaji kao instrumenti bolje usmjereni na kućanstva s niskim dohotkom, npr. prag neoporezivosti i progresivne porezne stope, te su općenito jeftiniji, pod uvjetom da su ispunjeni drugi uvjeti;

⁽³²⁾ COM(2018)0020.

srijeda, 16. veljače 2022.

43. naglašava da treba prijeći na konačni sustav PDV-a koji se temelji na načelu oporezivanja u zemlji odredišta; potiče Vijeće da što prije usvoji Prijedlog direktive od 25. svibnja 2018. (COM(2018)0329) s obzirom na razmjere gubitka nacionalnih i europskih proračunskih sredstava u okviru trenutnog režima; u tom pogledu ističe glavna načela budućeg konačnog sustava PDV-a za prekogranično oporezivanje robe unutar EU-a na odredištu te naplaćivanje i ubiranje PDV-a od strane dobavljača u državi članici odredišta;
44. poziva Komisiju da nakon tog izvješća podnese konkretne zakonodavne prijedloge koji će se baviti navedenim temama; poziva Vijeće da cijeni dijalog i suradnju s Parlamentom u provedbi konkretne reforme sustava PDV-a, imajući na umu te prijedloge, kao i temeljnu potrebu da se zajamči demokratski karakter promjena u poreznoj politici EU-a;
45. podržava prijedlog Revizorskog suda⁽³³⁾ da se razmotri uspostava mehanizma za reviziju višegodišnje ponderirane prosječne stope tijekom razdoblja obuhvaćenog višegodišnjim financijskim okvirom kako bi se izbjegli poremećaji u razini doprinosa na temelju PDV-a tijekom tog razdoblja ako država članica odluči promijeniti svoju politiku PDV-a;
46. napominje da je za Direktivu o PDV-u u skladu s člankom 113. UFEU-a potrebno jednoglasno odobrenje Vijeća;
47. podsjeća na prednosti poreznog identifikacijskog broja kao korisnog instrumenta kojim se jamči usklađenost s poreznim obvezama i njihovo ispunjavanje; poziva Komisiju i države članice da istraže sve mogućnosti poreznog identifikacijskog broja kao mehanizma za zaštitu visokih standarda učinkovitosti za izvješćivanje;
48. podržava ideju da se područje primjene jedinstvene kontaktne točke za PDV, uspostavljene 2015., proširi na prijavu i plaćanje PDV-a; naglašava potrebu da se prilagodba jedinstvene kontaktne točke posebno usmjeri na rastuće tržište e-trgovine;
49. poziva Komisiju da ocijeni trenutačni okvir i predloži konkretne zakonodavne prijedloge o provjeri prekograničnih transakcija, koje je potrebno ojačati kako bi se osigurala naplata PDV-a; u tom pogledu ističe da je potrebno posebno razmotriti mogućnosti koje proizlaze iz upotrebe novih digitalnih tehnologija, uz visoke standarde zaštite podataka i privatnosti koji proizlaze iz prava poreznih obveznika;
50. podsjeća na važnost jamčenja potpunog prenošenja i pravilne provedbe paketa o PDV-u u e-trgovini; poziva Komisiju da ocijeni trenutačno stanje u tom pogledu i predstavi konkretne prijedloge za prilagodbu pravila kada je to potrebno, uzimajući u obzir eksponencijalni rast e-trgovine; napominje da u sektoru e-trgovine postoji znatan jaz u naplati PDV-a; poziva Komisiju da prouči zaključke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda o tom pitanju kako bi se premostio jaz u naplati;
51. podsjeća na važnost tješnjeg dijaloga o PDV-u s međunarodnim partnerima, posebice najrelevantnijim trgovinskim partnerima; smatra da bi ta suradnja trebala započeti s načelom administrativne suradnje i temeljiti se na njemu kako bi se zajamčila učinkovita logika razmjene informacija kojom se može poboljšati borba protiv sustava koji dovode do prijevare ili utaje;
52. ističe namjeru Komisije da s obzirom na budući komitološki odbor promijeni prirodu svojeg Odbora za PDV i njegove ciljeve; ističe da je potrebno voditi računa o stajalištu Parlamenta o toj temi; podsjeća da je potrebno zajamčiti potpuno poštovanje institucionalnog okvira EU-a za oporezivanje te raspodjelu nadležnosti u pogledu neizravnog oporezivanja;

o

o o

53. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

⁽³³⁾ Mišljenje br. 11/2020.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0037

Provedba Direktive o sigurnosti igračkaka**Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o provedbi Direktive 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sigurnosti igračkaka (Direktiva o sigurnosti igračkaka) (2021/2040(INI))**

(2022/C 342/11)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Direktivu 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o sigurnosti igračkaka ⁽¹⁾ (Direktiva o sigurnosti igračkaka),
- uzimajući u obzir procjenu Komisije od 19. studenoga 2020. o Direktivi 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sigurnosti igračkaka (SWD(2020)0287),
- uzimajući u obzir Direktivu 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Odluku br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/881 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o ENISA-i (Agencija Europske unije za kibersigurnost) te o kibersigurnosnoj certifikaciji u području informacijske i komunikacijske tehnologije i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 526/2013 (Akt o kibersigurnosti) ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/690 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o uspostavi programa za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014 ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ SL L 170, 30.6.2009., str. 1.

⁽²⁾ SL L 11, 15.1.2002., str. 4.

⁽³⁾ SL L 218, 13.8.2008., str. 30.

⁽⁴⁾ SL L 218, 13.8.2008., str. 82.

⁽⁵⁾ SL L 316, 14.11.2012., str. 12.

⁽⁶⁾ SL L 169, 25.6.2019., str. 1.

⁽⁷⁾ SL L 151, 7.6.2019., str. 15.

⁽⁸⁾ SL L 153, 3.5.2021., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94, kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o kozmetičkim proizvodima ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode ⁽¹⁴⁾ (Direktiva o odgovornosti za proizvode),
- uzimajući u obzir Direktivu 2011/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o ograničenju uporabe opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi ⁽¹⁵⁾ (Direktiva RoHS),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o kozmetičkim proizvodima ⁽¹⁶⁾ (Uredba o kozmetičkim proizvodima),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1935/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom i stavljanju izvan snage Direktiva 80/590/EEZ i 89/109/EEZ ⁽¹⁷⁾ (Uredba o materijalima koji dolaze u dodir s hranom),
- uzimajući u obzir Direktivu 2006/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima i stavljanju izvan snage Direktive 91/157/EEZ ⁽¹⁸⁾ (Direktiva o baterijama),
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa i stavljanju izvan snage Direktiva 67/548/EEZ i 1999/45/EZ i izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 ⁽¹⁹⁾ (Uredba CLP),

⁽⁹⁾ SL L 396, 30.12.2006., str. 1.

⁽¹⁰⁾ SL L 342, 22.12.2009., str. 59.

⁽¹¹⁾ SL L 353, 31.12.2008., str. 1.

⁽¹²⁾ SL L 153, 22.5.2014., str. 62.

⁽¹³⁾ SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

⁽¹⁴⁾ SL L 210, 7.8.1985., str. 29.

⁽¹⁵⁾ SL L 174, 1.7.2011., str. 88.

⁽¹⁶⁾ SL L 342, 22.12.2009., str. 59.

⁽¹⁷⁾ SL L 338, 13.11.2004., str. 4.

⁽¹⁸⁾ SL L 266, 26.9.2006., str. 1.

⁽¹⁹⁾ SL L 353, 31.12.2008., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/1021 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o postojanim organskim onečišćujućim tvarima ⁽²⁰⁾ (Uredba POPs),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2020. o sigurnosti proizvoda na jedinstvenom tržištu ⁽²¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2020. na temu „Prema održivijem jedinstvenom tržištu za poduzeća i potrošače” ⁽²²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. veljače 2020. o automatiziranim postupcima donošenja odluka: osiguravanje zaštite potrošača i slobodnog kretanja robe i usluga ⁽²³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. prosinca 2018. o paketu mjera za jedinstveno tržište ⁽²⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o europskim normama za 21. stoljeće ⁽²⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o dužem vijeku trajanja proizvoda: prednosti za potrošače i poduzeća ⁽²⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 26. svibnja 2016. o strategiji jedinstvenog tržišta ⁽²⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2020. s preporukama Komisiji o Aktu o digitalnim uslugama: poboljšanje funkcioniranja jedinstvenog tržišta ⁽²⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2020. s preporukama Komisiji o okviru etičkih aspekata umjetne inteligencije, robotike i s njima povezanih tehnologija ⁽²⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2019. o sveobuhvatnom okviru EU-a za endokrine disruptore ⁽³⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o strategiji održivosti za kemikalije ⁽³¹⁾,
- uzimajući u obzir brifing Službe Europskog parlamenta za istraživanja (EPRS) iz travnja 2021. naslovljen „Direktiva EU-a o sigurnosti igračaka”,
- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije za uredbu Europskog parlamenta i Vijeća o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) i o izmjeni Direktive 2000/31/EZ (COM(2020)0825),
- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije za uredbu Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji (Akt o umjetnoj inteligenciji) i izmjeni određenih zakonodavnih akata Unije (COM(2021)0206),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. pod naslovom „Dugoročni akcijski plan za bolju provedbu i osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta” (COM(2020)0094),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. listopada 2020. pod naslovom „Strategija održivosti u području kemikalija: Prelazak na netoksični okoliš” (COM(2020)0667),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 21. travnja 2021. pod naslovom „Poticanje europskog pristupa umjetnoj inteligenciji” (COM(2021)0205),

⁽²⁰⁾ SL L 169, 25.6.2019., str. 45.

⁽²¹⁾ SL C 425, 20.10.2021., str. 19.

⁽²²⁾ SL C 425, 20.10.2021., str. 10.

⁽²³⁾ SL C 294, 23.7.2021., str. 14.

⁽²⁴⁾ SL C 388, 13.11.2020., str. 39.

⁽²⁵⁾ SL C 334, 19.9.2018., str. 2.

⁽²⁶⁾ SL C 334, 19.9.2018., str. 60.

⁽²⁷⁾ SL C 76, 28.2.2018., str. 112.

⁽²⁸⁾ SL C 404, 6.10.2021., str. 2.

⁽²⁹⁾ SL C 404, 6.10.2021., str. 63.

⁽³⁰⁾ SL C 158, 30.4.2021., str. 18.

⁽³¹⁾ SL C 371, 15.9.2021., str. 75.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 13. studenoga 2020. pod naslovom „Nova strategija za potrošače – Jačanje otpornosti potrošača radi održivog oporavka” (COM(2020)0696),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. pod naslovom „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021)0142),
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 15. ožujka 2021. pod naslovom „Strategija Unije za održive kemikalije: vrijeme je za rezultate”,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (A9-0349/2021),
- A. budući da je Direktiva o sigurnosti igračkaka donesena 2009. kako bi se osigurala visoka razina zdravlja i zaštite djece i unaprijedilo funkcioniranje unutarnjeg tržišta igračkaka uklanjanjem prepreka trgovini igračkama među državama članicama;
- B. budući da je strogi okvir EU-a za sigurnost igračkaka osmišljen kako bi se osiguralo da djeca uživaju u najsigurnijoj igri te ga se općenito smatra globalnim mjerilom;
- C. budući da je igra prepoznata kao pravo svakog djeteta u Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, čiji su potpisnici sve države članice EU-a; budući da igra pridonosi razvoju, zdravlju i dobrobiti djece te je ključan dio odrastanja; budući da studije pokazuju da igračke mogu obogatiti igranje i zadržati djecu dulje u igri;
- D. budući da je Direktiva o sigurnosti igračkaka direktiva o maksimalnom usklađivanju, što znači da države članice ne smiju donositi različite zahtjeve od onih navedenih u Direktivi; budući da su pravila i zahtjevi za igračke u mnogim slučajevima stroži od onih za druge proizvode zbog ranjivosti potrošača za koje su osmišljene;
- E. budući da je učinkovitost zakonodavstva o sigurnosti igračkaka EU-a prečesto narušena postupcima nepoštenih trgovaca i internetskom prodajom nesukladnih proizvoda;
- F. budući da se, unatoč nedostatku sveobuhvatnih podataka o njezinu potpunom učinku, Direktivom o sigurnosti igračkaka još uvijek vrlo učinkovito jamči slobodno kretanje igračkaka na jedinstvenom tržištu, te da se broj trgovačkih društava koja posluju na tržištu od potpune primjene Direktive o sigurnosti igračkaka povećao za 10 % od 2013. do 2017., dok se promet industrije igračkaka EU-a stalno povećavao od njezina stupanja na snagu; budući da 99 % trgovačkih društava u tom sektoru čine MSP-ovi i da većinu tih trgovačkih društava čine mikropoduzeća;
- G. budući da se Direktivom o sigurnosti igračkaka zahtijeva da igračke koje se stavljaju na raspolaganje na tržištu EU-a budu sigurne i da se njome osigurava visoka razina zaštite djece od opasnosti uzrokovanih kemijskim tvarima u igračkama; budući da bi mogla biti potrebna brza prilagodba posebnih zahtjeva i normi ako se znanstvenim i tehnološkim razvojem otkriju do sada nepoznati rizici i izazovi povezani s igračkama;
- H. budući da je Komisija u okviru strategije održivosti u području kemikalija naglasila da je potrebno uvesti ili ojačati odredbe kako bi se uzeli u obzir kombinirani učinci kemikalija, među ostalim i za igračke te proširiti generički pristup upravljanju rizikom kako bi se osiguralo da potrošački proizvodi, uključujući igračke, ne sadržavaju kemikalije koje uzrokuju rak ili genske mutacije, utječu na reproduktivni ili endokrini sustav ili su postojane i bioakumulativne; budući da strategija održivosti u području kemikalija obvezuje Komisiju da procijeni načine i rokove za proširenje tog istog općeg pristupa za proizvode široke potrošnje na druge štetne kemikalije, uključujući one koje utječu na imunost, živčani ili dišni sustav i kemikalije toksične za određeni organ;

srijeda, 16. veljače 2022.

I. budući da je poboljšana održivost važna, ali bi sigurnost igračaka uvijek trebala imati prednost; budući da zahtjevi za poboljšanje održivosti ne bi smjeli ugroziti sigurnost;

1. pozdravlja izvješće Komisije o evaluaciji Direktive o sigurnosti igračaka, čiji je cilj ocijeniti funkcioniranje te direktive od njezina stupanja na snagu;

2. priznaje dodanu vrijednost Direktive o sigurnosti igračaka u poboljšanju sigurnosti djece i osiguravanju jednako visoke razine zaštite na cijelom jedinstvenom tržištu u usporedbi s prethodnom direktivom te njezinu ulogu u pružanju pravne sigurnosti i jednakih uvjeta za poduzeća; žali zbog toga što jedan dio proizvođača iz zemalja izvan EU-a koji prodaju svoje proizvode na jedinstvenom tržištu, posebno putem internetskog tržišta, ne poštuje zakonodavstvo EU-a, a mnoge igračke koje se prodaju u EU-u još uvijek predstavljaju znatnu prijetnju djeci;

3. priznaje ključnu ulogu normi u omogućavanju proizvođačima da učinkovito i brzo primjenjuju Direktivu, kao i ulogu tijela za ocjenjivanje sukladnosti u osiguravanju usklađenosti kada norme nisu dostupne ili se ne primjenjuju; naglašava da je potrebno povećati broj tijela za ocjenjivanje sukladnosti u nekim regijama; ističe da bi države članice trebale imati otvorene, uključive, održive, transparentne i visokokvalitetne standarde; naglašava da bi standardi također trebali biti tehnološki neutralni i temeljiti se na uspješnosti, osiguravajući jednake uvjete tržišnog natjecanja među gospodarskim subjektima, posebno malim i srednjim poduzećima;

4. naglašava potrebu za razvojem ambicioznih standarda za prilagodljive igračke kojima se djeci s invaliditetom omogućuje uživanje u igračkama i interakcija s njima, što inače ne bi bilo moguće;

5. napominje da se neka tijela za nadzor tržišta suočavaju s problemima u provedbi odredbi iz članka 11. Direktive o sigurnosti igračaka, koji obavezuje proizvođače da upozorenja na igračkama označe na jasno vidljiv, lako čitljiv, razumljiv i točan način; ističe da takve probleme uzrokuje nedostatak određenih zahtjeva i povezanih normi; stoga poziva Komisiju da uvede posebne zahtjeve u pogledu vidljivosti i čitljivosti upozorenja na igračkama kako bi se državama članicama omogućila ujednačena provedba tih zahtjeva;

6. uviđa da je provedba i priprema za pravilnu primjenu Direktive o sigurnosti igračaka bila naporan i dugotrajan proces koji je od europskih proizvođača igračaka zahtijevao znatna financijska ulaganja; naglašava važnost pravne stabilnosti za stabilan razvoj domaćih poduzeća, a posebno malih i srednjih obiteljskih poduzeća;

7. konstatira, međutim, da i dalje postoje nedosljednosti koje zahtijevaju reviziju Direktive o sigurnosti igračaka; stoga traži od Komisije da nastavi postupak evaluacije i provede iscrpnu procjenu učinka kako bi provjerila je li ih potrebno riješiti i kako ih riješiti; naglašava da su potrebni dodatni napor, posebno od strane tijela kaznenog progona, kako bi se osiguralo da svi gospodarski subjekti koji stavljaju igračke na tržište EU-a primjenjuju stroge sigurnosne zahtjeve; ističe da je potrebno uzeti u obzir izazove, posebne rizike i negativan učinak na trgovačka društva koja proizvode sukladne igračke, koji proizlaze iz prodaje nesukladnih, nesigurnih i krivotvorenih igračaka, koje uglavnom potječu iz zemalja koje nisu članice EU-a, te ukloniti rizike koji proizlaze iz upotrebe novih tehnologija;

Kemikalije

8. priznaje fleksibilnost i relativnu spremnost na budućnost trenutne Direktive o sigurnosti igračaka, s obzirom na to da je u razdoblju od 2012. do 2019. izmijenjena 14 puta kako bi se prilagodila novim znanstvenim dokazima koji su upućivali na prethodno nepoznate rizike za djecu, posebno u području kemikalija; međutim, zabrinut je zbog toga što i dalje postoje problemi kojima se može ugroziti sigurnost djece i koji se mogu samo djelomično riješiti provedbenim aktima;

9. naglašava potrebu da igračke koje se stavljaju na tržište EU-a budu u skladu s Direktivom o sigurnosti igračaka, kao i s relevantnim zakonodavstvom EU-a o kemikalijama, posebno s Uredbom REACH i Direktivom RoHS, kao i Uredbom o kozmetičkim proizvodima, Uredbom o materijalima koji dolaze u dodir s hranom, Direktivom o baterijama, Uredbom CLP i Uredbom POPs, neovisno o tome gdje se proizvode;

srijeda, 16. veljače 2022.

10. ističe da proširenje zahtjeva na nekoliko zakonodavnih akata i propisivanje različitih graničnih vrijednosti mogu biti opterećujući, osobito za MSP-ove, i u nekim slučajevima iziskivati dvostruko mjerenje tvari, kao u slučaju graničnih vrijednosti migracije i sadržaja; stoga poziva Komisiju da razmotri konsolidaciju svih primjenjivih graničnih vrijednosti za igračke na jedinstvene vrijednosti, na temelju daljnje procjene, u jednom zakonodavnom aktu, kako bi se pojednostavnilo ocjenjivanje sukladnosti i olakšalo ispunjavanje zahtjeva; osim toga, poziva Komisiju da razmotri pojednostavljenje pristupa informacijama, među ostalim putem internetskog portala, kako bi se pojasnilo što je potrebno u kojim okolnostima te kako bi se nadzoru tržišta, gospodarskim subjektima i potrošačima olakšalo pretraživanje tih različitih zakonodavnih akata;

11. zabrinut je zbog toga što odstupanje od zabrane kemikalija koje su karcinogene, mutagene ili toksične za reprodukciju utvrđeno u Direktivi o sigurnosti igračaka u određenim slučajevima omogućuje prisutnost tih kemikalija u koncentracijama koje se čine previsoke kako bi se osigurala zaštita djece; poziva Komisiju da provede procjenu učinka kako bi se analiziralo treba li u Direktivi o sigurnosti igračaka smanjiti generičke granične vrijednosti za karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične tvari za koje vrijedi odstupanje od zabrane, u skladu s preporukama relevantnog znanstvenog odbora, te da istraži treba li, u skladu sa strategijom održivosti za kemikalije, izbrisati mogućnost odstupanja od pravila o prisutnosti karcinogenih, mutagenih ili reproduktivno toksičnih tvari u igračkama koje su nedostupne djeci te trebaju li se donijeti odgovarajuće odredbe kako bi se izbjegla izloženost djece opasnim, otrovnim, štetnim, nagrizajućim i nadražujućim tvarima; poziva Komisiju da uzme u obzir kombiniranu izloženost djece kemikalijama, kao i moguće učinke niskih doza;

12. ističe da niže granične vrijednosti u igračkama za djecu mlađu od 36 mjeseci ili u igračkama namijenjenima stavljanju u usta za kemikalije kao što su nitrozamini i prekursori nitrozamina utvrđene na nacionalnoj razini u usporedbi s onima utvrđenima u Direktivi o sigurnosti igračaka stvaraju nedosljednosti, čak i ako to Komisija opravda; napominje, međutim, da bi sva djeca u EU-u trebala uživati istu visoku razinu zaštite; priznaje da se ta granična vrijednost ne može izmijeniti provedbenim aktom, nego da je za to potreban zakonodavni postupak; stoga poziva Komisiju da procijeni potrebu za prilagodbom granične vrijednosti najstrožoj vrijednosti koja je na snazi na nacionalnoj razini u okviru revizije Direktive o sigurnosti igračaka, nakon iscrpne procjene učinka, te za osiguravanjem fleksibilnog mehanizma kojim bi se omogućila brza prilagodba graničnih vrijednosti za opasne kemijske tvari i izbjegla situacija u kojoj se na nacionalnoj razini utvrđuju različite vrijednosti, čime bi se osigurali jednaki uvjeti na unutarnjem tržištu u korist potrošača i gospodarskih subjekata; ističe da je potrebno da Parlament i dalje provodi temeljit nadzor nad provedbenim aktima koji će se donositi u tu svrhu;

13. pozdravlja predanost Komisije proširenju generičkog pristupa rizicima u vezi s karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim tvarima na endokrine disruptore, na temelju definicije Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), analiziranju pitanja u okviru procjene učinka treba li ga primijeniti u budućoj reviziji Direktive o sigurnosti igračaka kako bi se osigurala zabrana endokrinih disruptora u igračkama čim se utvrde te razmatranju uvođenja horizontalnog zakonodavstva s tim ciljem, kao što su u više navrata zatražili Parlament i Vijeće, također poštujući načelo „jedna tvar, jedna procjena” sadržano u strategiji za kemikalije za održivost; u tom smislu pozdravlja odlučnost da se procijeni proširenje tog pristupa na kemikalije koje utječu na imunološke, neurološke ili respiratorne sustave i na kemikalije toksične za određeni organ kako bi se zajamčila visoka razina zaštite od tih kemikalija te kako bi se osigurao regulatorni odgovor otporan na buduće promjene u igračkama, u skladu s namjerom Komisije da odredi prioritete svih uporaba tih kemikalija za ograničenja iz Uredbe REACH;

14. zabrinut je da se strožim odredbama za kemikalije u igračkama namijenjenima djeci mlađoj od 36 mjeseci ne uzima u obzir činjenica da su starija djeca i dalje osjetljiva na opasne tvari; konstatira da to razlikovanje može dovesti do toga da proizvođači zaobilaze odredbe navodeći da je igračka namijenjena djeci starijoj od 36 mjeseci, čak i kada to očito nije slučaj; naglašava da je nekoliko dionika, Komisija i države članice navelo da je ta razlika očito neprikladna jer može stvoriti rupe u zakonu i ograničiti učinkovitost Direktive o sigurnosti igračaka te su zatražili njezino uklanjanje; stoga poziva Komisiju da analizira to pitanje u okviru procjene učinka za reviziju Direktive o sigurnosti igračaka i u potpunosti u skladu s najnovijim znanstvenim dokazima, da odluči treba li tu razliku ukinuti i da utvrdi posebne granične vrijednosti za kemikalije u igračkama; smatra da bi, ako se pojave znanstveni dokazi o opasnosti određene kemikalije za djecu, njezina uporaba u igračkama, kao i u svim proizvodima povezanim s djecom trebala biti ograničena;

Nadzor tržišta i nove tehnologije

15. konstatira da Direktiva o sigurnosti igračaka uključuje obvezu nadležnih tijela država članica da nadziru tržište pritom uzimajući u obzir načelo opreznosti, ispituju igračke na tržištu i provjeravaju dokumentaciju proizvođača radi povlačenja nesigurnih igračaka i poduzimanja mjera protiv onih koji su odgovorni za njihovo stavljanje na tržište; zabrinut

srijeda, 16. veljače 2022.

je zbog toga što je učinkovitost nadzora tržišta u okviru Direktive o sigurnosti igračkama ograničena, dok je i dalje ključno zaštititi zdravlje i sigurnost djece te da se time dovode u pitanje ravnopravni uvjeti i konkurentnost gospodarskih subjekata koji poštuju zakonodavstvo, u korist nepoštenih trgovaca koji ne primjenjuju pravila EU-a; napominje da se još uvijek izvješćuje o poteškoćama u dobivanju informacija i dokumentacije od nekih gospodarskih subjekata;

16. pozdravlja donošenje Uredbe (EU) 2019/1020, čiji je cilj poboljšati nadzor tržišta jačanjem i usklađivanjem kontrola koje provode nacionalna tijela kako bi se osiguralo da su proizvodi koji ulaze na jedinstveno tržište, uključujući igračke, sigurni i usklađeni s pravilima te poziva države članice da je provedu brzo i da carinskim tijelima i tijelima za nadzor tržišta osiguraju odgovarajuće ljudske, financijske i tehničke resurse za povećanje broja i učinkovitosti kontrola kako bi se osigurala učinkovita provedba Direktive o sigurnosti igračkama i spriječilo naglo povećanje broja nesigurnih i nesukladnih igračkama u EU-u;

17. poziva Komisiju da ocijeni provedbu i primjenu Uredbe (EU) 2019/1020 u državama članicama, te da pruži aktivnu potporu državama članicama u provedbi nacionalnih strategija za nadzor tržišta; apelira na Komisiju da donese provedbene akte kojima se utvrđuju referentne vrijednosti i tehnike za provjere na temelju zajedničkih analiza rizika na razini EU-a, kako bi osigurala dosljedna provedba prava EU-a, ojačale kontrole za proizvode koji ulaze na tržište EU-a i izbjegle razlike te postigla učinkovita i ujednačena razina tih kontrola. poziva Komisiju da donese provedbene akte kojima se utvrđuju postupci za određivanje objekata EU-a za ispitivanje, u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2019/1020;

18. poziva Komisiju da kontinuirano istražuje mogućnosti za upotrebu novih tehnologija kao što su e-označavanje, lanci blokova i umjetna inteligencija kako bi se otkrili nesigurni proizvodi, ublažio rizik i poboljšala usklađenost s Direktivom o sigurnosti igračkama te olakšao rad tijela za nadzor tržišta pružanjem lako dostupnih, ažuriranih i strukturiranih te, po mogućnosti, digitalnih informacija o proizvodima i njihovoj sljedivosti u lancu opskrbe;

19. ponovno ističe ograničene financijske i ljudske resurse, zbog čega su posljednjih godina učinkovitost i doseg mnogih tijela za nadzor tržišta smanjeni; u tom kontekstu pozdravlja donošenje Programa jedinstvenog tržišta i uvođenje posebnog cilja i namjenskih sredstava s namjenskom proračunskom linijom za nadzor tržišta, čime će se doprinijeti mjerama država članica kojima se želi osigurati da samo sigurne i sukladne igračke mogu ući na tržište EU-a;

20. naglašava da je učinkovit nadzor tržišta ključan za otkrivanje nesigurnih igračkama i osiguravanje pravilne primjene Direktive o sigurnosti igračkama; stoga poziva države članice da pojačaju koordinaciju svojih aktivnosti nadzora tržišta, među ostalim s pomoću razmjene najboljih praksi i digitalizacije njihovih sustava, te da osnaže suradnju između tijela za nadzor tržišta i drugih tijela kao što su carinska i telekomunikacijska tijela te tijela za zaštitu podataka; stoga poziva tijela za nadzor tržišta i carinska tijela da aktivno razmjenjuju iskustva i da pojačaju međusobnu koordinaciju i suradnju, među ostalim na prekograničnoj razini, kako bi se omogućio brz prijenos informacija o nesigurnim igračkama i učinkovito zaustavio uvoz nesigurnih igračkama; naglašava da je održavanje stalnih i učinkovitih kontrola u cijelom EU-u nad igračkama koje ulaze na unutarnje tržište i dalje ključno kako bi se osiguralo da su te igračke u skladu sa zahtjevima EU-a; poziva Komisiju da organizira i financira zajedničke mjere nadzora tržišta, uključujući aktivnosti osposobljavanja, kako bi se pojačala provedba zakonodavstva Unije o igračkama te da surađuje s nadležnim tijelima trećih zemalja radi razmjene informacija o nesigurnim igračkama; nadalje, poziva države članice da utvrde minimalne stope uzorkovanja ili provjere kako bi se poboljšala provedba;

21. ističe da bi radi učinkovitijeg otkrivanja nesigurnih igračkama tijela za nadzor tržišta trebala redovito provoditi tajne kupnje i na internetskim tržištima, a najmanje jednom godišnje, posebno zato što su igračke proizvodi koji se najviše prijavljuju u okviru EU-ova sustava brzog uzbunjivanja za opasne neprehrambene proizvode (Safety Gate);

22. zabrinut je zbog novih ranjivosti i rizika koje sa sobom donose povezane igračke u pogledu sigurnosti, privatnosti i mentalnog zdravlja djece; ističe važnost zaštite privatnosti djece pri korištenju povezanih igračkama; zabrinut je zbog toga što su neke od tih igračkama koje su već stavljene na tržište EU-a pokazale nedovoljnu sigurnost, kao i ograničene ili nikakve zaštitne mjere protiv kiberprijetnji; potiče proizvođače povezanih igračkama da svoje igračke opreme integriranim sigurnosnim mehanizmima; poziva Komisiju da istraži različite mogućnosti djelovanja u pogledu razine rizika i načela

srijeda, 16. veljače 2022.

proporcionalnosti, kao što su proširenje područja primjene Direktive o sigurnosti igračaka kako bi se uključile odredbe o privatnosti i informacijskoj sigurnosti, donošenje horizontalnog zakonodavstva o kibersigurnosnim zahtjevima za povezane proizvode i povezane usluge, kao što je europski akt o otpornosti u području kibersigurnosti, ili jačanje relevantnog horizontalnog zakonodavstva, kao što su Direktiva o radijskoj opremi i Opća uredba o zaštiti podataka, uz uključivanje Parlamenta u njezine odluke;

23. zabrinut je zbog toga što potrošači loše odgovaraju na opozive te zbog toga što djeca i dalje koriste nesigurne igračke iako su opozvane; stoga traži od Komisije da objavi smjernice o postupcima opoziva, uključujući kontrolni popis s konkretnim zahtjevima, te traži od internetskih tržišta da uspostave učinkovite mehanizme kako bi se osiguralo da mogu doprijeti do svojih korisnika, kupaca i prodavača kako bi ih što prije obavijestili kada su opozivi potrebni te kako bi se povećao broj potrošača do kojih su doprli opozivi;

E-trgovina

24. prepoznaje pozitivnu ulogu e-trgovine, uključujući ulogu internetskih tržišta, koja su omogućila razvoj proizvođača igračaka u EU-u; u tom kontekstu ističe rast aktivnosti tih poduzeća, i unutar i izvan EU-a; naglašava da razvoj e-trgovine koristi potrošačima, ali i predstavlja izazov za tijela za nadzor tržišta u osiguravanju usklađenosti proizvoda koji se prodaju na internetu; napominje da mnogi proizvodi kupljeni na internetu nisu u skladu sa sigurnosnim zahtjevima EU-a i zabrinut je zbog velikog broja opasnih igračaka koje nepošteni prodavatelji prodaju na internetu; smatra da je potrebno ukloniti prodaju nesukladnih i opasnih igračaka na internetu;

25. pozdravlja smjernice Komisije o članku 4. Uredbe (EU) 2019/1020 u kojima se pojašnjavaju zadaće gospodarskih subjekata, posebno u pogledu proizvoda koji se prodaju na internetu i koji se stavljaju na tržište EU-a iz trećih zemalja; ističe da je potrebno riješiti problem nesukladnih proizvoda koji se prodaju izravno potrošačima iz zemalja izvan EU-a putem internetskih tržišta; podsjeća da gospodarski subjekti mogu stavljati samo sigurne proizvode na tržište EU-a; ističe da je za jamčenje sigurnosti djece i osiguravanje jednakih uvjeta za trgovačka društva ključno da svi gospodarski subjekti poštuju pravila EU-a; poziva tijela za nadzor tržišta i carinska tijela da pojačaju suradnju, uključujući razmjenu informacija o nalazima nesukladnosti, te da provedu snažne provedbene mjere kako bi se spriječilo da nepošteni trgovci iskorištavaju tržište EU-a;

26. ističe dodanu vrijednost načela „upoznaj svog klijenta” kako bi se povećala usklađenost i sljedivost igračaka koje se prodaju na internetu; ističe dobrovoljnu prirodu „prisege o sigurnosti proizvoda” i ograničeno sudjelovanje tržišnih subjekata u njoj; žali zbog toga što je „prisega o sigurnosti proizvoda” dosad imala ograničene učinke;

27. naglašava da internetska tržišta mogu imati golemu ulogu u ograničavanju optjecaja nesigurnih igračaka; stoga smatra da bi trebala biti obvezna preuzeti veću odgovornost u jamčenju sigurnosti i sukladnosti igračaka koje se prodaju na njihovim platformama, posebno u pogledu utvrđivanja i uklanjanja nesukladnih igračaka, među ostalim i savjetovanjem sa sustavom Safety Gate, te učinkovitom suradnjom s tijelima za nadzor tržišta u uklanjanju nesukladnih igračaka i sprečavanju ponovne pojave nesigurnih igračaka; u tom smislu odlučno ustraje u tome da je ključno osigurati učinkovitu i predvidivu provedbu te potpunu dosljednost između Direktive o sigurnosti igračaka i različitih instrumenata kao što su Akt o digitalnim uslugama, Akt o umjetnoj inteligenciji, Opća uredba o sigurnosti proizvoda i budući zakonodavni akt kojim se revidira Direktiva o odgovornosti za proizvode kako bi se zajamčili najviši standardi sigurnosti i temeljnih prava; poziva na rješenja kojima bi se organizacijama potrošača i pouzdanim prijaviteljima omogućilo obavješćivanje o nesukladnim igračkama;

28. ističe da je potrebno jačati suradnju sa zemljama koje nisu članice EU-a kako bi se spriječio ulazak nesigurnih i nesukladnih igračaka na tržište EU-a, uz istodobno osiguravanje jednakih uvjeta za poduzeća; poziva Komisiju da objavljuje informacije o svojim aktivnostima praćenja;

srijeda, 16. veljače 2022.

Pravni instrument i daljnji koraci

29. poziva Komisiju da, s obzirom na to da Direktiva o sigurnosti igračaka djeluje kao de facto uredba, razmotri bi li njezina revizija mogla biti prilika za njeno pretvaranje u uredbu kako bi se poboljšala njezina djelotvornost i učinkovitost te izbjegle nedosljednosti u provedbi među državama članicama i fragmentacija tržišta;

30. poziva Komisiju da procijeni potrebu za širim područjem primjene za izmjene u budućoj reviziji, uz detaljnu procjenu učinka kako bi se analiziralo mogu li se i na koji način mehanički i fizički zahtjevi, karcinogene, mutagene ili reproduktivno toksične tvari, granične vrijednosti za nitrozamine i prekursore nitrozamina, kao i odredbe o označavanju alergeni mirisa i opasnih kemikalija, uvrstiti u buduću reviziju Direktive o sigurnosti igračaka kako bi se omogućile jednostavne i fleksibilne izmjene;

31. zabrinut je zbog toga što neki proizvođači izbjegavaju poštovati Direktivu o sigurnosti igračaka tvrdeći da njihovi proizvodi nisu igračke, iako se kao takve jasno upotrebljavaju; ističe da su smjernice Komisije korisne kako bi se razjasnilo je li proizvod igračka i kako bi se osigurala usklađena provedba Direktive o sigurnosti igračaka u korist tijela za nadzor tržišta i gospodarskih subjekata; ipak ističe da i dalje postoje proizvodi unutar „sive zone” te stoga poziva Komisiju da taj problem riješi u okviru definicije igračaka u budućoj reviziji Direktive o sigurnosti igračaka; ističe da je u tu svrhu potreban otvoreni i konstruktivni dijalog s relevantnim dionicima;

32. ističe važnu ulogu igračaka u razvoju i stjecanju vještina djece te pedagošku potporu koju pružaju za obavljanje novih zadataka te poboljšanje i učenje vještina od vrlo rane dobi; poziva Komisiju da revidira direktivu u namjeri da se poboljša sigurnost igračaka i istodobno smanji opterećenje te administrativni i pravni troškovi proizvođača kako bi se osigurao jasan put prema sigurnim i pristupačnim igračkama za svu djecu u Europskoj uniji;

33. smatra da su potrošačima i akterima u lancima vrijednosti potrebne informacije kako bi potaknuli održivije ponašanje; stoga poziva Komisiju da u okviru procjene učinka analizira mogu li trajnost i mogućnost popravka igračaka utjecati na njihovu sigurnost i, ako se takav utjecaj dokaže, da zatim analizira mogu li se u odredbe o označavanju na razmjeran i neograničavajući način dodati bolje informacije o trajnosti i mogućnosti popravka igračaka; u tom pogledu smatra da bi se inovativna i digitalna rješenja mogla koristiti kako bi se te informacije učinile dostupnima potrošačima, čime bi se osiguralo da su sigurnosne informacije jasno prepoznatljive, uz izbjegavanje prekomjernog opterećenja za trgovačka društva i smanjenje ambalažnih materijala na najmanju moguću mjeru;

34. smatra da su upozorenja i informacije o sigurnosti važni za potrošače; konstatira da bi se dodatni zahtjevi za označavanje trebali svesti na najmanju moguću mjeru kako bi se izbjeglo preusmjeravanje pozornosti; poziva Komisiju da procijeni mogućnost da se informacije o sukladnosti koje nisu namijenjene krajnjem potrošaču navode elektroničkim putem;

Podatci

35. naglašava da je zbog nedostatka dosljednih statističkih podataka o nesrećama povezanim s igračkama na razini EU-a teško kvantitativno procijeniti razinu zaštite zajamčenu Direktivom o sigurnosti igračaka i standardizirati rad na igračkama; smatra da je nedostatak koordinacije i financiranja na razini EU-a temeljni uzrok nedostatka dosljednih podataka i poziva Komisiju da to pitanje razmotri u budućoj reviziji direktive; poziva Komisiju da procijeni mogućnost uspostave paneuropske baze podataka o nesrećama i ozljedama s posebnom sekcijom za igračke, koja bi bila javna, prilagođena korisnicima i dostupna javnim tijelima, potrošačima i proizvođačima te kojom bi se omogućilo uvođenje i prikupljanje informacija o nesrećama i ozljedama do kojih dolazi zbog opasnih igračaka, uključujući one koje se prodaju na internetu; nadalje, smatra da bi dodatna mogućnost bila upotreba pokazatelja i podataka kao što su oni prikupljeni u okviru informacijskog i komunikacijskog sustava za nadzor tržišta, sustava Safety Gate i zajedničkih mjera za procjenu učinkovitosti Direktive o sigurnosti igračaka te poziva Komisiju da procijeni mogućnost uspostave digitalnih rješenja kojima bi se mogla poboljšati sljedivost duž lanca opskrbe i ostvariti doprinos višoj razini sigurnosti igračaka;

srijeda, 16. veljače 2022.

36. poziva države članice da pojačaju prikupljanje podataka u vezi s Direktivom o sigurnosti igračkama, koje je u ovom trenutku neujednačeno i nepotpuno, te da međusobno razmjenjuju informacije kako bi se smanjili rizici i izloženost u pogledu sigurnosti igračkama; poziva poduzeća da pojačaju suradnju s državama članicama, dijeleći više podataka o nesrećama povezanim s igračkama, kako bi se poboljšala sigurnost djece i povećalo povjerenje u igračke koje se stavljaju na unutarnje tržište;

37. poziva Komisiju da iskoristi priliku koju pruža revizija Direktive o sigurnosti igračkama kako bi osmislila pokazatelje za praćenje njezine ispravne provedbe u državama članicama i sveukupne učinkovitosti; poziva Komisiju da poboljša prikupljanje podataka koje države članice, tijela za nadzor tržišta i tijela za ocjenjivanje sukladnosti trebaju redovito dostavljati; preporučuje da Komisija izradi opće izvješće na razini EU-a na temelju nacionalnih izvješća te da ih objavi i učini lako dostupnima svim zainteresiranim stranama;

o

o o

38. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0038

Jačanje Europe u borbi protiv raka**Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o jačanju Europe u borbi protiv raka – prema sveobuhvatnoj i koordiniranoj strategiji (2020/2267(INI))**

(2022/C 342/12)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoju odluku od 18. lipnja 2020. o osnivanju, nadležnostima, brojčanom sastavu i trajanju mandata Posebnog odbora za borbu protiv raka ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir radni dokument svojeg Posebnog odbora za borbu protiv raka od 27. listopada 2020. o prilogima Posebnog odbora za borbu protiv raka (BECA) budućem europskom planu za borbu protiv raka ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. veljače 2021. naslovljenu „Europski plan za borbu protiv raka” (COM(2021)0044),
- uzimajući u obzir Okvirni program EU-a za istraživanja i inovacije za razdoblje 2021. – 2027. (Obzor Europa) ⁽³⁾ i namjensku misiju za borbu protiv raka u okviru tog programa ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 15. lipnja 2021. o pristupu lijekovima i medicinskim proizvodima za snažniji i otporan EU ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir vodiče sastavljene u okviru zajedničkih akcija za borbu protiv raka (EPAAC, CANCON, iPAAC) i Programa za borbu protiv raka do 2030. uspostavljenog u okviru Zajedničke akcije za rijetke bolesti (JARC),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. rujna 2020. naslovljenu „Novi EIP za istraživanje i inovacije” (COM(2020)0628),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća 2003/878/EC od 2. prosinca 2003. o probiru raka ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir izvješće Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC) iz svibnja 2017. o provedbi Preporuke Vijeća o probiru raka ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir europske smjernice za osiguranje kvalitete probira i dijagnosticiranja raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija ‚od polja do stola’ za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav” (COM(2020)0381),

⁽¹⁾ SL C 362, 8.9.2021., str. 182.

⁽²⁾ Radni dokument od 27. listopada 2020.

⁽³⁾ Uredba (EU) 2021/695 od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata, (SL L 170, 12.5.2021., str. 1.).

⁽⁴⁾ Privremeno izvješće Odbora misije za borbu protiv raka naslovljeno: „Pobijediti rak: moguća misija”.

⁽⁵⁾ SL C 269 I, 7.7.2021., str. 3.

⁽⁶⁾ SL L 327, 16.12.2003., str. 34.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/major_chronic_diseases/docs/2017_cancerscreening_2ndreportimplementation_en.pdf

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 28. lipnja 2021. o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2021. – 2027. (COM(2021)0323),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Farmaceutska strategija za Europu” (COM(2020)0761),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. listopada 2020. naslovljenu „Strategija održivosti u području kemikalija: Prelazak na netoksični okoliš” (COM(2020)0667),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. svibnja 2021. naslovljenu „Put prema zdravom planetu za sve – Akcijski plan EU-a: Prema nultoj stopi onečišćenja zraka, vode i tla” (COM(2021)0400),
- uzimajući u obzir Direktivu 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (Direktiva o karcinogenim ili mutagenim tvarima) ⁽⁸⁾, uključujući njezine tri direktive o izmjeni i prijedlog Komisije za četvrtu direktivu o izmjeni (COM(2020)0571),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika na radu od rizika povezanih s kemijskim sredstvima ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir sažeto izvješće o javnom savjetovanju svojeg Posebnog odbora za borbu protiv raka od 19. travnja 2021. naslovljeno „Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na prevenciju raka, zdravstvene usluge, oboljele od raka i istraživanja: spoznaje naučene iz javnozdravstvene krize”,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. studenoga 2020. naslovljenu „Izgradnja europske zdravstvene unije: jačanje otpornosti EU-a na prekogranične prijetnje zdravlju” (COM(2020)0724) i s njom povezane Komisijine prijedloge uredbi Europskog parlamenta i Vijeća od 11. studenoga 2020. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju (COM(2020)0727), o jačanju uloge Europske agencije za lijekove u pripravnosti za krizne situacije i upravljanju njima u području lijekova i medicinskih proizvoda (COM(2020)0725) te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 851/2004 o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (COM(2020)0726) i privremenim sporazumima o njima,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/522 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi Programa djelovanja Unije u području zdravlja (program „EU za zdravlje”) za razdoblje 2021. – 2027. ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o procjeni zdravstvenih tehnologija i izmjeni Direktive 2011/24/EU (COM(2018)0051) i sporazum o njoj,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 536/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kliničkim ispitivanjima lijekova za primjenu kod ljudi te stavljanju izvan snage Direktive 2001/20/EZ ⁽¹¹⁾ (Uredba o kliničkim ispitivanjima) i informacijski sustav za klinička ispitivanja uspostavljen u skladu s tom uredbom,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/694 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Digitalna Europa ⁽¹²⁾,

⁽⁸⁾ SL L 158, 30.4.2004., str. 50.

⁽⁹⁾ SL L 131, 5.5.1998., str. 11.

⁽¹⁰⁾ SL L 107, 26.3.2021., str. 1.

⁽¹¹⁾ SL L 158, 27.5.2014., str. 1.

⁽¹²⁾ SL L 166, 11.5.2021., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir izvješće br. 21/2019 Europske agencije za okoliš naslovljeno „Zdrav okoliš, zdrav život: Kako okoliš utječe na zdravlje i dobrobit u Europi”⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 9. lipnja 2021. o europskom planu za borbu protiv raka⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir zaključke i preporuke studije pripremljene za Vijeće za budućnost znanosti i tehnologije u srpnju 2021. o utjecaju tehnologije 5G na zdravlje⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir ciljeve UN-a za održivi razvoj, a posebno cilj br. 3. o dobrom zdravlju i dobrobiti,
- uzimajući u obzir četvrto izdanje Europskog kodeksa protiv raka⁽¹⁶⁾,
- uzimajući u obzir Europski kodeks o raku⁽¹⁷⁾,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 24. ožujka 2021. naslovljenu „Strategija EU-a o pravima djeteta” (COM(2021)0142),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 19. srpnja 2018. naslovljen „Borba protiv HIV-a/AIDS-a, virusnog hepatitisa i tuberkuloze u Europskoj uniji i susjednim zemljama – trenutno stanje, instrumenti politike i dobre prakse” (SWD(2018)0387),
- uzimajući u obzir izvješće Svjetske zdravstvene organizacije iz 2020. naslovljeno „Alkohol i rak u europskoj regiji Svjetske zdravstvene organizacije: Apel na bolju prevenciju”⁽¹⁸⁾,
- uzimajući u obzir aktivnosti i zaključke međustranačke interesne skupine Zastupnici u Europskom parlamentu protiv raka,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu⁽¹⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 2. ožujka 2017. o mogućnostima EU-a za poboljšanje pristupa lijekovima⁽²⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. srpnja 2020. o Strategiji za kemikalije za održivost⁽²¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. veljače 2019. o provedbi Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi⁽²²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2019. o postupku Unije za odobravanje pesticida⁽²³⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 10. srpnja 2020. o strategiji za javno zdravlje EU-a nakon pandemije bolesti COVID-19⁽²⁴⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 17. rujna 2020. naslovljenu „Nestašica lijekova – rješenja za novonastali problem”⁽²⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. prosinca 2016. o Uredbi o lijekovima za pedijatrijsku upotrebu⁽²⁶⁾ i početnu procjenu učinka Komisije u pogledu revizije zakonodavstva EU-a o lijekovima za djecu i rijetke bolesti,

⁽¹³⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/healthy-environment-healthy-lives>

⁽¹⁴⁾ SL C 341, 24.8.2021., str. 76.

⁽¹⁵⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690012/EPRS_STU\(2021\)690012_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/690012/EPRS_STU(2021)690012_EN.pdf)

⁽¹⁶⁾ <https://cancer-code-europe.iarc.fr/index.php/en/>

⁽¹⁷⁾ <https://www.europecancer.org/2-standard/66-european-code-of-cancer-practice>

⁽¹⁸⁾ <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/336595/WHO-EURO-2020-1435-41185-56004-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁽¹⁹⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 2.

⁽²⁰⁾ SL C 263, 25.7.2018., str. 4.

⁽²¹⁾ SL C 371, 15.9.2021., str. 75.

⁽²²⁾ SL C 449, 23.12.2020., str. 71.

⁽²³⁾ SL C 411, 27.11.2020., str. 48.

⁽²⁴⁾ SL C 371, 15.9.2021., str. 102.

⁽²⁵⁾ SL C 385, 22.9.2021., str. 83.

⁽²⁶⁾ SL C 238, 6.7.2018., str. 128.

srijeda, 16. veljače 2022.

- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

- uzimajući u obzir izvješće Posebnog odbora za borbu protiv raka (A9-0001/2022),

- A. budući da bi europskim planom za borbu protiv raka (u daljnjem tekstu: Plan) trebalo učinkovito odgovoriti na zahtjev za napretkom upućen od strane obitelji i zdravstvenih stručnjaka 1,3 milijuna osoba koje svake godine u Europi umru od raka, među kojima je i 6 000 djece i mladih, na ključne potrebe pacijenata kojima su trenutačno potrebne pravodobne dijagnoze i učinkovite, inovativne te pristupačne i cjenovno povoljne terapije i skrb za rak te komplikacije i komorbiditete povezane s rakom, na opravdana očekivanja više od 12 milijuna osoba koje su preboljele rak i njihovih obitelji, a koje se suočavaju s poteškoćama u povratku „normalnom životu”, na jasno izraženu volju budućih naraštaja da ih se zaštiti od zdravstvenih prijetnji i čimbenika rizika te na zabrinutost vladâ suočenih sa sve većim gospodarskim i socijalnim opterećenjima koja su posljedica raka i liječenja raka; budući da bi cilj mjera Unije u borbi protiv raka trebao biti povećanje petogodišnje stope preživljavanja pacijenata oboljelih od raka;

- B. budući da u Europi živi manje od 10 % svjetskog stanovništva, ali je četvrtina svih slučajeva raka u svijetu zabilježena na njezinu području, i budući da je rak drugi vodeći uzrok smrti u Europi, odmah nakon kardiovaskularnih bolesti i vodeći uzrok smrti u djece starije od jedne godine; budući da posebne potrebe djece i adolescenata s rakom zahtijevaju kontinuiranu pozornost i potporu na globalnoj razini te bi se pedijatrijska onkologija trebala razlikovati od upravljanja rakom kod odraslih; budući da je broj dijagnosticiranih slučajeva u porastu, ponajprije zbog duljeg očekivanog životnog vijeka i posljedično sve starijeg stanovništva, iako su se stope smrtnosti blago smanjile zahvaljujući kampanjama probira, poboljšanoj dijagnostici i inovacijama u liječenju; budući da se gotovo tri četvrtine svih slučajeva raka u Europi dijagnosticira kod osoba u dobi od 60 godina ili više;

- C. budući da je rak primjer socijalne nepravde i nejednakosti u području zdravstvene skrbi, jer su razlike u stopama preživljavanja raka između država članica EU-a veće od 25 %; budući da se građani EU-a suočavaju s nejednakostima u prevenciji i nemaju jednaku zaštitu od čimbenika rizika te nisu jednako informirani o zdravim ponašanjima niti osposobljeni da prepoznaju dezinformacije; budući da građani različitih država članica EU-a i stanovnici različitih regija u istoj državi nemaju jednak pravodobni pristup cjenovno povoljnom i kvalitetnom liječenju i skrbi; budući da se pristup potpuno multidisciplinarnim i multiprofesionalnim medicinskim timovima znatno razlikuje u Europi; budući da građani EU-a koji su preboljeli rak ili su u remisiji nemaju jednake mogućnosti povratka na posao, financijske neovisnosti i povratka skladnom obiteljskom, društvenom i emocionalnom životu; budući da su klasa i rod važne mjere i pokretači nejednakosti i nepravdi u svim fazama bolesti;

- D. budući da je većina država članica donijela posebne nacionalne ili regionalne politike za borbu protiv raka, ali se njihove misije, kapaciteti i proračuni znatno razlikuju; budući da su neke regije postale čvorišta u borbi protiv raka, sa stručnim znanjem koje bi trebalo dijeliti diljem Unije;

- E. budući da ciljeve Plana ne bi trebalo ograničiti na borbu protiv tog ključnog problema u području javnog zdravlja i na pomoć pacijentima da žive dulje i bolje, već bi trebalo započeti i smanjenje nejednakosti i nepravdi u području zdravlja te smanjenje društvenog i ekonomskog opterećenja koje ta bolest prouzročuje; budući da bi Komisija trebala ugraditi pravdu, održivost, pravičnost, solidarnost, inovacije i suradnju u središte Plana, među ostalim u njegovu inicijativu za pomoć djeci oboljeloj od raka, te tako promicati pristup koji je usmjeren na pacijente i temeljen na pravima;

- F. budući da je pandemija bolesti COVID-19 ozbiljno narušila te i dalje narušava programe probira, liječenje, istraživanje i preživljenje bolesti te usluge praćenja i stoga utječe na pacijente oboljele od raka, njihove obitelji i zdravstvene stručnjake; budući da je pandemija potaknula hitnu potrebu za obnavljanjem usluga povezanih s rakom u svim europskim zemljama i rješavanjem problema zaostataka u mjerama prevencije, kao i u ranom otkrivanju

srijeda, 16. veljače 2022.

- i dijagnosticiranju; budući da se procjenjuje da tijekom pandemije u Europi nije provedeno 100 milijuna testova probira, a milijun slučajeva raka nije dijagnosticirano; budući da svaka peta osoba oboljela od raka nije na vrijeme primila kiruršku ili kemoterapiju koja joj je bila potrebna⁽²⁷⁾; budući da su zdravstveni stručnjaci preuzeli teret pandemije i morali su se nositi s vrlo stresnim radnim okruženjem;
- G. budući da zdravstvena pismenost uključuje stjecanje znanja i vještina, osviještenost o pravima i samopouzdanje potrebno za aktivan rad na poboljšanju osobnog zdravlja i zdravlja zajednice; budući da bi naglasak mjera za promicanje zdravstvene pismenosti u okviru Plana trebao biti na jačanju položaja pacijenata i građana s pomoću najsuvremenijih komunikacijskih alata i među ostalim traženjem stručnog znanja i suradnjom s organizacijama pacijenata i drugim nevladinim organizacijama koje godinama rade na širenju i rasprostranjenosti zdravstvene pismenosti; budući da jačanje položaja pacijenata zahtijeva pomoć pacijentima da razumiju svoja prava; budući da bi se u svim nastojanjima za povećanje zdravstvene pismenosti, među ostalim digitalne pismenosti, trebale uzeti u obzir osobe koje su izložene isključenosti i potrebe osoba s intelektualnim teškoćama; budući da bi trebalo uzeti u obzir nejednakosti u poznavanju i upotrebi informacijskih tehnologija te pristupu njima, kao i regionalne, nacionalne, socijalne i gospodarske razlike; budući da bi potrebne informacije trebale biti dostupne na najčešćim jezicima trećih zemalja kako bi doprle do migranata, pridošlica i drugih ranjivih skupina te manjinskih zajednica; budući da bi napori za poboljšanje zdravstvene pismenosti trebali uključivati i odgovornost za pomoć građanima u otkrivanju dezinformacija, uz napomenu o štetnim učincima koje to može imati na sva područja skrbi za oboljele od raka, uključujući prevenciju, cijepljenje i liječenje;
- H. budući da se otprilike 40 % slučajeva raka u Uniji može spriječiti; budući da je prevencija učinkovitija od bilo kakvog liječenja, kao i najisplativija dugoročna strategija kontrole raka; budući da bi Plan trebao obuhvatiti sve ključne čimbenike rizika i socijalne odrednice raka; budući da je razina EU-a ključna za sprječavanje raka jer ima značajne kompetencije koje utječu na većinu čimbenika rizika od raka;
- I. budući da je prema Izvješću br. 21/2019 Europske agencije za okoliš rak glavna nezarazna bolest koja se može pripisati okolišu, s više od 250 000 smrtnih slučajeva povezanih s rakom 2016. u 32 europske zemlje s visokim dohotkom; budući da je Europska agencija za okoliš utvrdila onečišćenje zraka, kemikalije, izgaranje goriva u zatvorenim prostorima i zračenje kao okolišne čimbenike rizika od raka;
- J. budući da je onečišćenje zraka glavni pokretač smrtnosti, pri čemu onečišćujuće tvari iz širokog raspona izvora, među ostalim energetske, prometne, poljoprivredne i industrijske sektore prouzrokuju 400 000 preuranjenih smrtnih slučajeva godišnje, među ostalim od raka pluća, bolesti srca i moždanih udara;
- K. budući da se u Komunikaciji Komisije o pojačanoj suradnji u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem (COM(2018)0245) preporučuje izrada smjernica EU-a za uspostavu sveobuhvatnih elektroničkih informacijskih sustava za imunizaciju na nacionalnoj razini za učinkovito praćenje programa imunizacije; budući da bi to trebalo provesti u potpunosti u skladu s pravilima o zaštiti podataka; budući da je humani papilomavirus (HPV) spolno prenosiva infekcija povezana s gotovo 5 % svih vrsta raka u žena i muškaraca diljem svijeta, uključujući rak grlića maternice i orofaringealni rak, ali i rak anusa, penisa, vagine i vulve; budući da je za postizanje ciljeva Svjetske zdravstvene organizacije za 2030. u pogledu otklanjanja raka grlića maternice kao javnozdravstvenog problema potrebno ostvariti ciljeve procijepljenosti protiv HPV-a za djevojčice i uspostaviti organiziran visokokvalitetan probir raka vrata maternice; budući da su stope procijepljenosti protiv HPV-a zabrinjavajuće niske u svim državama članicama; budući da su, nažalost, među državama članicama prisutne velike razlike u procijepljenosti u rasponu od manje od 30 % do više od 70 % (pri čemu je 70 % razina koja je potrebna za imunitet stanovništva); budući da je *Helicobacter Pylori* glavni zarazni uzrok raka diljem svijeta, uglavnom nekardičnog adenokarcinoma želuca;
- L. budući da su u porastu određeni endokrini oblici raka (kao što su rak štitnjače, dojke i testisa); budući da endokrino liječenje raka ovisnog o hormonima mogu imati endokrine nuspojave; budući da liječenje raka može imati dugoročne učinke kao što su endokrini komorbiditeti u osoba koje su preboljele rak; budući da je pretilost poznati čimbenik rizika za mnoge vrste raka, uključujući endokrine rakove; budući da je poznato da izloženost endokrinim

⁽²⁷⁾ <https://www.europecancer.org/resources/201:time-to-act.html>
<https://www.europecancer.org/timetoact/impact/data-intelligence>

srijeda, 16. veljače 2022.

disruptorima utječe na razvoj pretilosti i raka; budući da endokrini disruptori godišnje koštaju države članice od 157 do 270 milijardi EUR (do 2 % BDP-a EU-a) ⁽²⁸⁾ za troškove zdravstvene skrbi i gubitak potencijala za zaradu, uglavnom zbog neurorazvojnih i metaboličkih poremećaja i raka;

- M. budući da je izlaganje opasnim tvarima na radnom mjestu odgovorno za otprilike 120 000 slučajeva raka povezanog s radom godišnje, što dovodi do otprilike 80 000 smrtnih slučajeva godišnje te čini 8 % svih smrtnih slučajeva od raka (12 % smrtnih slučajeva od raka među muškarcima i 7 % među ženama); budući da može biti teško utvrditi uzročno-posljedičnu vezu zbog dugih razdoblja latencije; budući da je IARC SZO-a utvrdio 50 prioritarnih karcinogenih tvari i pokazao da su im radnici u Europi uvelike izloženi; budući da se čini kako se velika većina rakova koje izazivaju karcinogene tvari na radu može spriječiti ako se karcinogene tvari reguliraju u skladu s tim, no u skladu s Direktivom 2004/37/EZ obvezujuće vrijednosti ograničenja profesionalne izloženosti postoje do danas samo za 27 karcinogenih tvari; budući da su potrebne dodatne mjere za sprječavanje, otkrivanje i bolje prepoznavanje rakova povezanih s radom koji su povezani s radom u noćnoj smjeni i UV zračenjem (za radnike na otvorenom);
- N. budući da tržište rada koje se mijenja s demografskim kretanjima, novim tehnologijama i novim vrstama radnih mjesta potencijalno utječe na zdravlje i sigurnost na radu; budući da sve više radnika prelazi na rad putem platformi, netradicionalan rad ili netipično zapošljavanje; budući da su čimbenici kao što su zračenje, stres, organizacija rada i radni uvjeti povezani s rakom povezanim s radom ⁽²⁹⁾; budući da trenutačno ne postoje pouzdani i usporedivi podaci na razini EU-a o izloženosti čimbenicima rizika od raka na radnom mjestu ⁽³⁰⁾;
- O. budući da, za razliku od nesreća na radnom mjestu, u kojima se ozljede mogu lakše procijeniti i dodijeliti naknade, za dijagnosticiranje raka povezanog s radom i pravilno utvrđivanje uzroka mogu biti potrebne godine ili desetljeća; budući da se u Preporuci Komisije o profesionalnim bolestima ⁽³¹⁾ preporučuje državama članicama da što prije u svoje nacionalne zakone i druge propise ili administrativne odredbe o profesionalnim bolestima koje podliježu plaćanju naknade uvrste europski raspored iz Priloga I. prethodno navedene preporuke; budući da postojeće razlike među državama članicama u pogledu stope priznavanja profesionalnih bolesti znače da mnogi radnici nikada ne dobiju priznanje profesionalne bolesti;
- P. budući da je radon radioaktivni plin bez boje ili mirisa, a prilikom raspada radona u zraku dolazi do zračenja koje može oštetiti DNK stanica unutar tijela; budući da se razine radona uvelike razlikuju u različitim regijama ili čak u stambenim područjima te da mogu biti prisutne i u zraku na otvorenim i u zatvorenim prostorima;
- Q. budući da je IARC 2011. radiofrekventijska elektromagnetska polja klasificirao kao potencijalno kancerogena za ljude, na temelju povećanog rizika od glioma povezanog s uporabom mobilnog telefona; budući da postoje studije, objavljene 2015. i 2018., koje pokazuju znatno povećanje (više nego dvostruko) tumora glioblastoma u razdoblju od dvadeset godina (1995. – 2015.) u svim dobnim skupinama, dok druge pokazuju povećan rizik od glioblastoma povezan s uporabom mobilnih i bežičnih telefona kod osoba u dobi od 18 do 80 godina; budući da je potrebno provesti više studija da bi se utvrdili ti povezani rizici;
- R. budući da su 24 % svih novih dijagnoza raka, uključujući sve vrste raka u djece, svake godine u Europi rijetki oblici raka i sami su po sebi javnozdravstveni izazov; budući da se pacijenti s rijetkim oblicima raka suočavaju s izazovima povezanim s kasnim ili netočnim dijagnozama, nedostatkom pristupa odgovarajućem liječenju i stručnosti, nedostatkom razumijevanja temeljnih znanstvenih spoznaja, nedostatkom komercijalne izvedivosti u razvoju novog liječenja, malobrojnima dostupnim bankama tkiva, poteškoćama u provođenju dobro utemeljenih kliničkih studija te i s osjećajima izolacije;

⁽²⁸⁾ <https://www.endocrine.org/news-and-advocacy/news-room/2015/estimated-costs-of-endocrine-disrupting-chemical-exposure-exceed-150-billion-annually-in-eu>

⁽²⁹⁾ EU-OSHA: <https://osha.europa.eu/en/themes/work-related-diseases/work-related-cancer>

⁽³⁰⁾ EU-OSHA: <https://osha.europa.eu/hr/publications/worker-survey-exposure-cancer-risk-factors/view>

⁽³¹⁾ Preporuka Komisije od 19. rujna 2003. o europskoj listi profesionalnih bolesti (SL L 238, 25.9.2003., str. 28.).

srijeda, 16. veljače 2022.

- S. budući da bi Plan trebalo provesti u bliskoj povezanosti s preporukama i mjerama IARC-a, ciljevima održivog razvoja UN-a za svjetsko zdravlje, ciljem ostvarenja univerzalnog zdravstvenog osiguranja, preporukama i smjernicama SZO-a, međunarodnim zdravstvenim sporazumima, uključujući Okvirnu konvenciju SZO-a o nadzoru nad duhanom i Globalne inicijative SZO-a za borbu protiv raka u djece, zajedničke akcije EU-a protiv raka, i s preporukama i smjernicama stručnjaka i udruga pacijenata; budući da bi se u okviru Plana kao prioritet trebale prepoznati solidarnost i partnerstvo EU-a sa zemljama s niskim i srednjim dohotkom, uključujući zemlje u široj europskoj regiji SZO-a;
- T. budući da se aktom o uvjetima pristupanja Austrije, Finske i Švedske odobrava izuzeće Švedske iz zabrane prodaje određenih vrsta duhana za oralnu upotrebu na razini EU-a;
- U. budući da je mediteranska prehrana poznata kao zdrava i uravnotežena prehrana koja ima zaštitnu ulogu u primarnoj i sekundarnoj prevenciji glavnih kroničnih degenerativnih bolesti;
- V. budući da se u Planu velika pozornost posvećuje nizu potreba iz politike u području probira raka, nudi se manja inicijativa za rano otkrivanje vrsta raka koji nisu obuhvaćeni programima probira; budući da je stoga potrebno ciljano djelovanje kako bi se potaknula veća osviještenost o znakovima upozorenja na rak među građanima i zdravstvenim stručnjacima;
- W. budući da je povećanje cijena lijekova protiv raka premašilo povećanje ukupnih troškova povezanih s rakom te da su novi lijekovi za liječenje raka koji dolaze na tržište po visokoj cijeni prepoznati kao važan pokretač povećanja troškova skrbi za oboljele od raka; budući da je u Tehničkom izvješću SZO-a iz 2018. o cijenama lijekova za liječenje raka i njegovim učincima ⁽³²⁾ utvrđeno da su cijene lijekova za liječenje raka bile više od cijena drugih indikacija te da su troškovi tih lijekova rasli brže, što je dovelo do toga da mnogi pacijenti diljem svijeta nemaju pristup liječenju, što otežava sposobnost vlada da svima omoguće cjenovno pristupačan pristup;
- X. budući da bi borba protiv raka u okviru sveobuhvatne strategije, kao što je plan za borbu protiv raka koji je predstavila Komisija, mogla poslužiti kao model za borbu protiv drugih nezaraznih bolesti i budući da bi pacijenti s drugim kroničnim bolestima stoga također trebali imati koristi od postignuća i načela ostvarenih Planom i da bi slične planove trebalo sastaviti i za druge bolesti s visokim stopama smrtnosti;
- Y. budući da su koordinacija među europskim zemljama, zajednička politika kojom se upravlja na europskoj razini i prekogranična razmjena znanja apsolutno neophodni da bi se ostvario napredak u borbi protiv raka; budući da su sustavi zdravstvene zaštite i skrbi ponajprije u nadležnosti država članica;
- Z. budući da je na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini potreban sveobuhvatan, multidisciplinarni i koordiniran pristup razmatranju odrednica zdravlja povezanih s ponašanjem, bioloških, okolišnih odrednica zdravlja, odrednica zdravlja povezanih s radom, socioekonomskih i komercijalnih odrednica zdravlja za potporu mjerama usmjerenim na sve aspekte raka (prevenciju, otkrivanje, liječenje, palijativnu skrb, naknadnu skrb za preživjele i reintegraciju) koji se može postići djelotvornom mobilizacijom ključnih instrumenata poput adekvatnih resursa i financiranja, zakonodavstva, istraživanja i razmjene znanja; budući da su pristupi liječenju usmjereni na pacijenta pokazali da poboljšavaju kvalitetu života i općenito preživljenje pacijenata; budući da se primjenom novih tehnologija i umjetne inteligencije može ostvariti velik napredak u istraživanju raka, postupcima liječenja i skrbi;
- AA. budući da su nam istraživanje i inovacije jedina nada da jednog dana u potpunosti pobijedimo rak; budući da je potrebno održivo i učinkovito financiranje kako bi se poduprli ambiciozni projekti te dobri i stabilni radni uvjeti za istraživače koji rade u području raka; budući da su farmaceutska poduzeća, uključujući MSP-ove, ključni dionici za inovaciju u području raka;
- AB. budući da bi pristupe „zdravlje u svim politikama” i „jedno zdravlje” trebalo dodatno promicati i da bi nastojanja za borbu protiv raka trebalo integrirati u sve politike EU-a;

(32) <https://www.who.int/publications/m/item/technical-report-on-pricing-of-cancer-medicines-and-its-impacts>

srijeda, 16. veljače 2022.

AC. budući da bi EU i njegove države članice trebali mobilizirati svoje snage te pružiti odgovarajuće poticaje i održive proračune kako bi se postigao ambiciozni cilj pobjede nad teretom raka i smrtnosti od raka u Europi;

AD. budući da bi Plan stoga trebao biti važan korak prema istinskoj europskoj zdravstvenoj uniji i njime bi se građanima trebao pokazati uspjeh koji se može postići suradnjom EU-a u području zdravlja;

1. pozdravlja Plan i poziva Komisiju da pronade nove sinergije između Plana i programa „EU za zdravlje”, farmaceutske strategije za Europu, Strategije za kemikalije i ažurirane europske industrijske strategije; smatra da bi takav sveobuhvatan okvir za borbu protiv raka doprinio sprječavanju, ranom otkrivanju i liječenju raka; poziva Komisiju da radi na razvoju zajedničke politike za borbu protiv raka koja, prema potrebi, obuhvaća prijedloge za nacrt zakonodavstva;

A. Područja djelovanja

I. Prevencija raka u svim europskim politikama

2. čvrsto vjeruje da bi u svim europskim politikama i programima financiranja trebalo provesti sveobuhvatne preventivne mjere za borbu protiv raka s pomoću mjera kojima se podupire uklanjanje ili smanjenje štete povezane s promjenjivim čimbenicima rizika; poziva Komisiju i države članice da u sve relevantne politike uključe kampanje za podizanje javne svijesti o prevenciji raka; poziva Komisiju da ciljeve Plana uključi u sve relevantne sektorske politike; čvrsto vjeruje da bi preventivno djelovanje trebalo biti utemeljeno na dokazima; stoga poziva Komisiju i države članice da povećaju financiranje za znanstveno istraživanje uzroka raka te učinkovitosti i provedbe preventivnih mjera;

3. poziva Komisiju i države članice da osmisle i provedu djelotvorne preventivne mjere na nacionalnoj razini i razini EU-a, koje se temelje na neovisnim znanstvenim stručnim znanjima, najboljim praksama i stečenom iskustvu te kliničkim smjernicama; u tom pogledu posebno poziva na provedbu Europskog kodeksa protiv raka kako bi se smanjili rizici od raka na temelju najnovijih znanstvenih istraživanja i na redovito ažuriranje Europskog kodeksa protiv raka kroz ciklus koji se temelji na kontinuiranom praćenju i evaluaciji;

4. potvrđuje da se više od 40 % svih slučajeva raka može spriječiti koordiniranim mjerama usmjerenim na odrednice zdravlja povezane s ponašanjem, biološke, okolišne odrednice zdravlja, socioekonomske i komercijalne odrednice zdravlja; poziva da se više pozornosti posveti održavanju zdravog načina života kako bi se spriječio nastanak raka i smanjila pojavnost određenih vrsta raka;

5. podržava cilj Misije za borbu protiv raka u okviru programa Obzor Europa da spriječi više od 3 milijuna dodatnih preranih smrti u razdoblju 2021. – 2030. ubrzavanjem napretka u programima za prevenciju i kontrolu raka kojima se teži ujednačavanju prilika za pristup tim programima; poziva Komisiju da dodijeli odgovarajuća sredstva Misiji za borbu protiv raka u okviru programa Obzora Europa i drugim relevantnim programima (kao što su „Znanost i politika za zdravu budućnost” – HBM4EU) kako bi se postigao taj cilj;

6. izražava žaljenje zbog značajnih nejednakosti u prevenciji raka u zdravstvu EU-a; ustraje u potrebi da se utvrde ranjive, marginalizirane, socijalno isključene skupine društva i osobe koje žive u udaljenim područjima (kao što su ruralne, izolirane ili najudaljenije regije daleko od zdravstvenih centara) te da im se pridaje posebna pozornost kako bi im se osigurao pristup uslugama prevencije raka; u tom pogledu smatra da se prevencija raka mora oblikovati i u kontekstu socijalne pravde koja podrazumijeva potrebu za sustavnim promjenama, iako javne politike na razini stanovništva nadilaze promjene u ponašanju pojedinaca;

7. potvrđuje da je konzumacija duhana vodeći uzrok raka u EU-u koji se može spriječiti jer je uzrok 15 – 20 % slučajeva raka u Europi i glavni je čimbenik rizika za smrtnost od raka u Europi (koji čini 27 % ili 700 000 smrtnih slučajeva od raka u EU-u godišnje); podsjeća na velike razlike u postotku pušača među državama članicama EU-a, koji je u nekim državama više nego peterostruko veći nego u drugima;

8. snažno podržava cilj „generacije bez duhana” utvrđen u Planu, kojim se predviđa smanjenje postotka stanovništva koje konzumira duhan na 5 % do 2040. u usporedbi s aktualnim postotkom od oko 25 %; potiče Komisiju da utvrdi privremene ciljeve koje treba stalno pratiti i promicati i na nacionalnoj razini te da se o njima izvješćuje u Registru o nejednakostima u vezi s rakom kako bi se najbolje usmjerili naponi za postizanje općeg cilja; poziva Komisiju da financira

srijeda, 16. veljače 2022.

programe kojima se promiče prestanak pušenja; poziva Komisiju da podupre suradnju među državama članicama u pogledu razmjene najboljih i najučinkovitijih praksi za smanjenje pušenja;

9. podržava namjeru Komisije da preispita Direktivu o duhanskim proizvodima ⁽³³⁾, Direktivu o oporezivanju duhanskih proizvoda ⁽³⁴⁾ i pravni okvir za prekograničnu kupnju duhana od strane privatnih osoba i poziva Komisiju da poduzme dogovarajuće mjere i predstavi zakonodavne prijedloge kako bi se uvelo sljedeće:

(a) povećanje i uzlazna konvergencija minimalnih trošarina za sve duhanske proizvode i njihove konačne tržišne cijene, čime bi se poboljšala prevencija smanjenjem konzumacije i upotrebe duhana, posebno među sadašnjim pušačima, i spriječilo mlade da počnu pušiti;

(b) obvezna standardna generička ambalaža cigareta sa zdravstvenim upozorenjima koja prekrivaju 80 % prednje i stražnje strane ambalaže cigareta, uključujući slikovna upozorenja i

(c) stroga provedba zabrane upotrebe svojstvenih aroma u duhanskim proizvodima kako bi se smanjila njihova privlačnost pušačima, nepušačima i mladima;

10. poziva na ocjenjivanje i preispitivanje trenutačno upotrebljivanih metoda mjerenja katrana, nikotina i ugljikova monoksida u duhanskim i srodnim proizvodima, na temelju neovisnih i nedavnih znanstvenih istraživanja;

11. poziva na potpunu provedbu obveze država članica u okviru Direktive (EU) 2019/904 o plastici za jednokratnu upotrebu ⁽³⁵⁾ u pogledu filtara za duhanske proizvode koji sadržavaju plastiku kako bi se riješila okolišna i zdravstvena pitanja povezana s tim filtrima;

12. poziva Komisiju da postupi u skladu sa znanstvenim ocjenama zdravstvenih rizika povezanih s električnim cigaretama, grijanim duhanskim proizvodima i novim duhanskim proizvodima, uključujući procjenu rizika od upotrebe tih proizvoda u usporedbi s konzumacijom drugih duhanskih proizvoda te da se na europskoj razini utvrdi popis tvari koje ti proizvodi sadržavaju i ispuštaju; smatra da bi se elektroničkim cigaretama nekim pušačima omogućilo da postupno prestanu pušiti; istodobno smatra da električne cigarete ne bi smjele biti privlačne maloljetnicima i nepušačima; stoga poziva Komisiju da u okviru Direktive o duhanskim proizvodima ocijeni koje su arome za električne cigarete posebno privlačne maloljetnicima i nepušačima te da predloži njihovu zabranu i da, štoviše, predloži zabranu svih svojstvenih aroma u grijanim duhanskim proizvodima i novim duhanskim proizvodima;

13. poziva na brzu i cjelovitu provedbu Okvirne konvencije SZO-a o nadzoru nad duhanom ⁽³⁶⁾ i Protokola SZO-a o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima ⁽³⁷⁾ uz pridavanje posebne pozornosti članku 5. stavku 3. Okvirne konvencije o nadzoru nad duhanom i njezinim smjernicama o zaštiti politika u području javnog zdravlja od interesa duhanske industrije; potiče Komisiju da u skladu s odlukom Europskog ombudsmana u predmetu 852/2014/LP ⁽³⁸⁾ provede posebna pravila ponašanja za sve dužnosnike i ostale službenike u interakciji s duhanskom industrijom;

14. podržava Komisijin prijedlog da se ažurira Preporuka Vijeća od 30. studenoga 2009. o okolišu bez duhanskog dima ⁽³⁹⁾ tako da se njezino područje primjene proširi na nove proizvode kao što su e-cigarete i grijani duhanski proizvodi te da se okoliš bez duhanskog dima među ostalim proširi na prostore na otvorenom;

⁽³³⁾ Direktiva 2014/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih i srodnih proizvoda, (SL L 127, 29.4.2014., str. 1.).

⁽³⁴⁾ Direktiva Vijeća 2011/64/EU od 21. lipnja 2011. o strukturi i stopama trošarine koje se primjenjuju na prerađeni duhan, (SL L 176, 5.7.2011., str. 24.).

⁽³⁵⁾ Direktiva (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš (SL L 155, 12.6.2019., str. 1.).

⁽³⁶⁾ <https://fctc.who.int/who-fctc/overview>

⁽³⁷⁾ <https://fctc.who.int/protocol/overview>

⁽³⁸⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/73774>

⁽³⁹⁾ SL C 296, 5.12.2009., str. 4.

srijeda, 16. veljače 2022.

15. podsjeća da je IARC klasificirao etanol i acetaldehid iz metabolizma etanola u alkoholnim pićima kao kancerogene za čovjeka te da se procjenjuje da se 10 % svih slučajeva raka kod muškaraca i 3 % svih slučajeva raka kod žena u Europi može pripisati konzumiranju alkohola ⁽⁴⁰⁾; ističe da je uz manju konzumaciju alkohola manji i rizik od razvoja raka; ističe da je štetna konzumacija alkohola čimbenik rizika za mnoge različite vrste raka, kao što su rak usne šupljine, ždrijela, grkljana, jednjaka, jetre, rak debelog crijeva i rak dojke u žena; podsjeća na studiju na koju je uputio SZO ⁽⁴¹⁾ u kojoj se ističe da je najsigurnije ne konzumirati alkohol uopće kad je riječ o prevenciji raka i naglašava da je to potrebno uzeti u obzir pri oblikovanju i provedbi politike o prevenciji raka ⁽⁴²⁾;

16. pozdravlja Komisijin cilj da se štetna konzumacija alkohola smanji za najmanje 10 % do 2025.; potiče Komisiju i države članice da promiču mjere za smanjenje i sprečavanje štetnog djelovanja alkohola u okviru revidirane strategije EU-a o alkoholu ⁽⁴³⁾, uključujući europsku strategiju za nultu stopu konzumacije alkohola za maloljetnike, popraćenu, prema potrebi, zakonodavnim prijedlozima uz poštovanje načela supsidijarnosti i postojećeg nacionalnog zakonodavstva o dobnim granicama za konzumaciju alkohola; podržava bolje informiranje potrošača označivanjem alkoholnih pića oznakama koje uključuju informacije o umjerenosti i odgovornoj konzumaciji i uvođenjem obveznog navođenja popisa sastojaka i informacija o hranjivim vrijednostima te, osim toga, uvođenjem digitalnih oznaka; traži od Komisije da poduzme konkretne mjere usmjerene na prekomjerno i riskantno konzumiranje alkohola ⁽⁴⁴⁾; smatra da je važno zaštititi maloljetnike od komercijalne komunikacije o konzumaciji alkohola te od plasmana proizvoda i sponzorstava od strane robnih marki alkoholnih pića, među ostalim i u digitalnom okruženju jer oglašavanje ne smije biti usmjereno konkretno na maloljetnike niti smije poticati na konzumaciju alkohola; poziva na to da se zabrani oglašavanje i sponzorstvo alkoholnih pića na sportskim događanjima kojima prisustvuju uglavnom maloljetnici; poziva na blisko praćenje provedbe revidirane Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama ⁽⁴⁵⁾; poziva na to da se prijedlogom akta o digitalnim uslugama ojača sposobnost država članica da poštuju i provode zakonodavstvo kojim se nastoji zaštititi maloljetnike i druge ugrožene skupine stanovništva od komercijalne komunikacije povezane s alkoholnim pićima; potiče dodjelu javnih sredstava nacionalnim i europskim kampanjama za podizanje razine osviještenosti; podržava planirano preispitivanje zakonodavstva EU-a o oporezivanju alkohola i prekograničnoj kupnji alkohola od strane privatnih osoba, kao i preispitivanje politika određivanja cijena alkohola, uključujući razmatranje povećanja poreza na alkoholna pića;

17. ističe da hrana ima znatan utjecaj na zdravlje pojedinaca i da znanstveni dokazi pokazuju da konzumacija obroka hrane neprimjerene veličine negativno utječe na zdravlje i može povećati rizik od nastanka raka; poziva na razvoj sveobuhvatnih prehrambenih kampanja usklađenih sa strategijom Europske unije „od polja do stola“;

18. potiče države članice da razmotre mogućnost pružanja usluga savjetovanja o prehrani u primarnoj zdravstvenoj skrbi;

19. naglašava ulogu zdrave prehrane u sprječavanju i ograničavanju pojave i ponovne pojave raka te naglašava da se individualni rizici od obolijevanja od raka mogu smanjiti povećanom konzumacijom biljaka i hrane na biljnoj osnovi proizvedenih na održiv način, kao što su svježe voće i povrće, cjelovite žitarice i mahunarke; osim toga, naglašava potrebu za rješavanjem pitanja prekomjerne konzumacije mesa i ultraprerađenih proizvoda te proizvoda s visokim udjelom šećera, soli i masti; stoga pozdravlja predstojeću reviziju programa voća, povrća i mlijeka u školama EU-a te njegovu politiku o promicanju poljoprivrednih proizvoda; traži od Komisije i država članica da potaknu potrošače i pomognu im

⁽⁴⁰⁾ Scoccianti C., Cecchini M., Anderson A.S. et al., *European Code against Cancer 4th Edition: Alcohol drinking and cancer* (4. izdanje Europskog kodeksa protiv raka: Konzumacija alkohola i rak), *Cancer Epidemiol.* prosinca 2016.; 45: str. 181. – 188. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27816465/>

⁽⁴¹⁾ <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/alcohol-use/news/news/2018/09/there-is-no-safe-level-of-alcohol,-new-study-confirms>

⁽⁴²⁾ <https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2818%2931310-2>

⁽⁴³⁾ Komunikacija Komisije od 24. listopada 2006. o strategiji EU-a za potporu zemljama EU-a u smanjivanju štetnog djelovanja alkohola (COM(2006)0625).

⁽⁴⁴⁾ [https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045\(21\)00279-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanonc/article/PIIS1470-2045(21)00279-5/fulltext)

⁽⁴⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/1808 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o izmjeni Direktive 2010/13/EU o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) u pogledu promjenjivog stanja na tržištu, (SL L 303, 28.11.2018., str. 69.).

srijeda, 16. veljače 2022.

u donošenju informiranih, zdravih i održivih odluka o prehrambenim proizvodima tako što će na razini EU-a uvesti obvezno i usklađeno označavanje hranjive vrijednosti na prednjoj strani pakiranja koja se utvrđuje na temelju čvrstih i neovisnih znanstvenih dokaza; podržava naglasak koji se u europskom jamstvu za djecu⁽⁴⁶⁾ stavlja na zdravu prehranu te poziva da se donese novi akcijski plan EU-a za suzbijanje pretilosti djece; podržava fiskalne mjere čiji je cilj učiniti svježije namirnice (kao što su voće i povrće, sjemenke mahunarki, mahunarke i žitarice) cjenovno pristupačnijima i dostupnijima na nacionalnoj razini, posebno osobama s niskim prihodima; potiče države članice da politikama određivanja cijena, poput diferencijacije poreza na dodanu vrijednost, i tržišnim kontrolama utječu na potražnju za prehrambenim proizvodima i pićima s niskim udjelom zasićenih masti, transmasnih kiselina, soli i šećera, na pristup tim proizvodima i pićima i na njihovu cjenovnu pristupačnost; podupire države članice u revidiranju relevantnih odredbi za ograničavanje oglašavanja napitaka s dodanim šećerom i prerađenih prehrambenih proizvoda s visokim udjelom masti, soli i šećera, uključujući oglašavanje na društvenim mrežama te poziva Komisiju da iznese prijedlog za sveobuhvatnu uredbu na razini EU-a kojom će se zabraniti takva vrsta oglašavanja usmjerena na maloljetnike;

20. priznaje da se pretilost smatra rizičnim čimbenikom za mnoge vrste raka, kao što su, među ostalim, rak debelog crijeva, bubrega ili dojke; poziva države članice da se aktivno bore protiv pretilosti na način da osiguraju mogućnost donošenja zdravih prehrambenih odluka i bavljenja sportom ne samo obrazovanjem i poticanjem građana da donose ispravne odluke, nego uključivanjem cjelovitih programa u primarnu zdravstvenu zaštitu koji pacijentima koji boluju od pretilosti pomažu da izgube tjelesnu težinu na zdrav način; poziva Komisiju i države članice da podupru istraživanje i inovacije povezane s pretilošću kako bi se stekao uvid u utjecaj genetskih čimbenika, ljudskog mikrobiota ili psihološkog statusa, među ostalim, na tjelesnu težinu te da istraže najučinkovitije intervencije;

21. pozdravlja namjeru Komisije da se uhvati u koštac s prisutnošću karcinogenih kontaminanata u hrani; podsjeća Komisiju na Rezoluciju Parlamenta od 8. listopada 2020.⁽⁴⁷⁾ u kojoj se poziva na utvrđivanje strogih zakonskih ograničenja za prisutnost akrilamida u hrani kako bi se na odgovarajući način zaštitili potrošači, posebno oni najugroženiji kao što su dojenčad i djeca; poziva Komisiju da hitno donese regulatorne prijedloge;

22. poziva Komisiju da uzme u obzir brojne pozive Parlamenta iz njegove rezolucije od 16. siječnja 2019. da se poboljša postupak Unije za odobravanje pesticida;

23. poziva države članice, regionalna i lokalna tijela te predstavnike civilnog društva i poslodavce da promiču i olakšaju prakticanje sportskih aktivnosti i sporta tijekom cijelog života, za koje je poznato da smanjuju pojavu raka i recidiva, kao i problema s mentalnim zdravljem, te da pozitivno djeluju na socijalnu uključenost; ističe kako je važno da bavljenje tjelesnom aktivnošću i sportom postanu pristupačni i uključivi od rane dobi, posebno ranjivim skupinama stanovništva, na način da se financiraju javne infrastrukture, oprema i programi; poziva države članice da hospitaliziranim pacijentima olakšaju pristup tjelesnoj aktivnosti u skladu s kliničkim preporukama;

24. pozdravlja pokretanje EU-ove kampanje HealthLifestyle4all, koja uključuje promociju sporta, tjelesne aktivnosti i zdrave prehrane, uz druge ključne sektore; preporučuje da se u školski program uključi zdravstveno obrazovanje kako bi se osiguralo da djeca i adolescenti nauče kako voditi zdrav način života i da se upoznaju s Europskim kodeksom protiv rada te poziva na to da zdravstveno obrazovanje bude sastavni dio obrazovne politike socijalne pomoći;

25. ističe da sunčevo zračenje sadržava nevidljivo ultraljubičasto zračenje (UV) koje može dovesti do pojave raka kože; stoga poziva Komisiju da revidira Direktivu 2006/25/EZ o izloženosti radnika rizicima od fizičkih čimbenika (umjetnog optičkog zračenja)⁽⁴⁸⁾ i da u područje primjene uključi sunčevo zračenje; podržava jačanje zaštite od izloženosti UV zračenju na razini EU-a, posebno putem zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti na radu za radnike zaposlene na radnim mjestima na otvorenom; pozdravlja predanost Komisije istraživanju mjera u vezi s izlaganjem UV zračenju, među ostalim iz

⁽⁴⁶⁾ Komisijin prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi europskog jamstva za djecu od 24. ožujka 2021. (COM(2021)0137).

⁽⁴⁷⁾ SL C 395, 29.9.2021., str. 32.

⁽⁴⁸⁾ SL L 114, 27.4.2006., str. 38.

srijeda, 16. veljače 2022.

uređaja za umjetno tamnjenje (solariji) ⁽⁴⁹⁾; ističe važnost informativnih kampanja za osvješćivanje stanovništva o rizicima povezanim s prekomjernim izlaganjem suncu i podučavanje o tome kako prepoznati moguće znakove upozorenja; poziva na posebne mjere za smanjenje izlaganja UV zračenju maloljetnika i adolescenata; poziva na donošenje strožeg zakonodavstva za upotrebu solarija u kozmetičke svrhe i zabranu njihove upotrebe za maloljetnike; poziva države članice da u nacionalne registre raka uključe izvješćivanje o melanomskom raku kože;

26. potvrđuje da se oko 2 % europskog tereta oboljenja od raka može pripisati ionizirajućem zračenju te da je izloženost radonu i njegovim produktima raspadanja u zatvorenim prostorima drugi vodeći uzrok raka pluća u Europi; s nestrpljenjem iščekuje rezultate Programa Euratoma za istraživanje i osposobljavanje ⁽⁵⁰⁾ koji će produbiti znanje o izloženosti radonu, kao i predložene protumjere za smanjenje nakupljanja radona u stambenim prostorima; podsjeća na to da bi ionizirajuće zračenje moglo biti prisutno i u privatnim kućanstvima; stoga potiče Komisiju i države članice da mapiraju trenutačna i potencijalna kritična područja kako bi se učinkovito odgovorilo na tu prijetnju; poziva Komisiju da izdvoji sredstva za izradu takvog prognostičkog plana i da promiče informativne kampanje za javnost kako bi se podigla svijest o tom pitanju; potiče države članice da redovito ažuriraju nacionalne planove za smanjenje izloženosti radonu u skladu sa zahtjevom iz Direktive o izloženosti radioaktivnim izvorima ⁽⁵¹⁾ i da poboljšaju smjernice o manjem korištenju radona u novim građevinama; poziva Komisiju da procijeni provedbu i učinkovitost aktualnih mjera za zaštitu radnika izloženih ionizirajućem zračenju kao što su posade zrakoplova, zaposlenici nuklearnih elektrana, radnici u relevantnim industrijskim okruženjima, istraživači, zdravstveni djelatnici i veterinari zaposleni u sektorima radiologije, radioterapije ili nuklearne medicine te da preispita te mjere prema potrebi i razmjeru;

27. poziva Komisiju da promiče multidisciplinarno znanstveno istraživanje o postojanju veza između elektromagnetskih polja, uključujući mreža 5G i raka kako bi se prikupili znanstveni dokazi o dugoročnim učincima elektromagnetskih polja i da pravodobno informira javnost o ishodima tih studija; poziva na promicanje istraživanja u razvoju tehnologija kojima se smanjuje izlaganje radijskim frekvencijama;

28. smatra da će europski zeleni plan značajno doprinijeti prevenciji raka u Europi smanjenjem onečišćenja zraka, hrane, vode i tla te smanjenjem izloženosti kemikalijama; poziva na to da se ocjena utjecaja politika na pojavnost raka ugradi u strategiju „od polja do stola”, strategiju održivosti u području kemikalija te u strategije o nultoj stopi onečišćenja i netoksičnom okolišu; pozdravlja predstojeću reviziju standarda kvalitete zraka EU-a i poziva Komisiju da ih uskladi sa smjernicama SZO-a kako su navedene u Rezoluciji Parlamenta od 25. ožujka 2021. o provedbi direktiva o kvaliteti zraka ⁽⁵²⁾; poziva Komisiju da zajamči da se poljoprivrednicima putem zajedničke poljoprivredne politike pomogne u smanjenju upotrebe pesticida; potiče istraživanje, primjenu i razvoj lijekova koji su sigurni za okoliš te potiče provedbu učinkovitih mehanizama za uklanjanje otpada kojima se izbjegava onečišćenje okoliša u skladu s ciljevima farmaceutske strategije za Europu;

29. ističe potrebu za cjelovitom provedbom revidirane Direktive o pitkoj vodi ⁽⁵³⁾ te provedbom i izvršenjem Okvirne direktive o vodama ⁽⁵⁴⁾ kojima će se smanjiti koncentracije određenih onečišćujućih tvari koje mogu doprinijeti pojavi raka u površinskim i podzemnim vodama;

⁽⁴⁹⁾ Direktiva 2014/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstva država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje na tržištu električne opreme namijenjene za uporabu unutar određenih naponskih granica, (SL L 96, 29.3.2014., str. 357.).

⁽⁵⁰⁾ Uredba Vijeća (Euratom) 2021/765 od 10. svibnja 2021. o uspostavi Programa za istraživanja i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju za razdoblje 2021. – 2025. kojim se nadopunjuje Okvirni program za istraživanja i inovacije Obzor Europa te o stavljanju izvan snage Uredbe (Euratom) 2018/1563 (SL L 167 I, 12.5.2021., str. 81.).

⁽⁵¹⁾ Direktiva Vijeća 2013/59/Euratom od 5. prosinca 2013. o osnovnim sigurnosnim standardima za zaštitu od opasnosti koje potječu od izloženosti ionizirajućem zračenju, i o stavljanju izvan snage direktiva 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (SL L 13, 17.1.2014., str. 1.).

⁽⁵²⁾ SL C 494, 8.12.2021., str. 64.

⁽⁵³⁾ Direktiva (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju, (SL L 435, 23.12.2020., str. 1.).

⁽⁵⁴⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike voda, (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

srijeda, 16. veljače 2022.

30. posebno poziva na jačanje zahtjeva u pogledu informiranja o karcinogenosti u okviru Uredbe o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) ⁽⁵⁵⁾ kako bi se omogućila identifikacija svih proizvedenih ili uvezenih karcinogenih tvari, neovisno o njihovoj količini, u skladu sa Strategijom održivosti u području kemikalija, te poziva na to da se registracija, evaluacija, autorizacija i ograničavanje kemikalija, uključujući endokrine disruptore, u skladu s Uredbom REACH provede zajedno s procjenama IARC-a i SZO-a; pozdravlja činjenicu da se Strategijom održivosti u području kemikalija obvezuje na produženje generičkog pristupa upravljanju rizikom kako bi se osiguralo da potrošački proizvodi ne sadržavaju kemikalije koje prouzrokuju rak, mutacije gena, da ne utječu na reproduktivni ili endokrini sustav ili da nisu postojani i bioakumulativni i toksični; poziva Komisiju da brzo provede mjere predviđene u Strategiji održivosti u području kemikalija kako bi se smanjila izloženost građana karcinogenim i endokrino disruptivnim tvarima u svim načinima izloženosti; poziva Komisiju da posebnu pozornost posveti dijelovima stanovništva koji su posebno osjetljivi na opasne kemikalije i da više uzme u obzir te ranjive skupine stanovništva u procjeni rizika od kemikalija; naglašava da su informacije za potrošače o načinima izloženosti u svakodnevnom životu ključne za jačanje prevencije te u tom pogledu pozdravlja uspostavu baze podataka za informiranje o zabrinjavajućim tvarima u proizvodima; poziva Europsku agenciju za okoliš da, zajedno s Europskom agencijom za kemikalije, sastavi izvješće o kemikalijama u okolišu u Europi; poziva na to da se u izvješću ocijeni sustavna narav karcinogenih tvari i endokrinih disruptora u europskim sustavima proizvodnje i potrošnje, njihova upotreba u proizvodima, pojava u okolišu u Europi i šteta za ljudsko zdravlje, posebno u pogledu karcinoma;

31. smatra da će se u sljedećem izdanju Europskog kodeksa protiv raka morati uzeti u obzir najnovije spoznaje o kancerogenim tvarima iz okoliša; poziva Komisiju da bez odgode predloži reviziju članka 68. stavka 2., Uredbe REACH, Uredbe o materijalima koji dolaze u dodir s hranom ⁽⁵⁶⁾, Uredbe o kozmetičkim proizvodima ⁽⁵⁷⁾, Direktive o sigurnosti igračkama ⁽⁵⁸⁾ i drugog relevantnog zakonodavstva o proizvodima široke potrošnje kako bi se zajamčilo da proizvodi široke potrošnje ne sadržavaju kemikalije koje prouzrokuju rak u skladu sa Strategijom održivosti u području kemikalija; osim toga, poziva na redovitu reviziju tog zakonodavstva kako bi se uzeo u obzir razvoj novih materijala, trendova i proizvoda; ističe da su endokrini disruptori prisutni u hrani, materijalima koji dolaze u dodir s hranom, kozmetičkim proizvodima, predmetima široke potrošnje, igračkama i vodi za piće te da izloženost, čak i u malim dozama, može kratkoročno i dugoročno izazvati štetne učinke, uključujući rak ⁽⁵⁹⁾; ističe da je, s obzirom na široku izloženost stanovništva EU-a mnogim poznatim endokrinim disruptorima i onima za koje se to pretpostavlja i činjenicu da kombinirana izloženost endokrinim disruptorima koji djeluju na slične ili različite načine može imati kumulativne učinke, potrebno smanjiti izloženost endokrinim disruptorima na najmanju moguću mjeru i učiniti propise EU-a dosljednijima u svim sektorima; potiče daljnja istraživanja kako bi se utvrdila sposobnost kemikalija da djeluju kao endokrini disruptori;

32. u potpunosti podržava namjeru Komisije da u okviru strategije održivosti u području kemikalija izmijeni Uredbu o razvrstavanju, označivanju i pakiranju kemikalija (Uredba (EZ) br. 1272/2008 ⁽⁶⁰⁾) te da uvede nove razrede opasnosti za, među ostalim, endokrine disruptore, uključujući tvari za koje se sumnja da su endokrini disruptori, te da ažurira zahtjeve u pogledu informacija u svim relevantnim propisima kako bi se omogućila njihova identifikacija;

33. poziva Komisiju da uključi načelo „dobročudno po prirodi“ u regulatorne zahtjeve povezane s proizvodnjom kemikalija i farmaceutskih proizvoda kako bi se zauzeo istinski predostrožni pristup kada je riječ o ublažavanju rizika za naše zdravlje, društvo i okoliš;

⁽⁵⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije, (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

⁽⁵⁶⁾ Uredba (EZ) br. 1935/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom, (SL L 338, 13.11.2004., str. 4.).

⁽⁵⁷⁾ Uredba (EZ) br. 1223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o kozmetičkim proizvodima (SL L 342, 22.12.2009., str. 59.).

⁽⁵⁸⁾ Direktiva 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o sigurnosti igračkama. (SL L 170, 30.6.2009., str. 1.).

⁽⁵⁹⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU\(2019\)608866_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU(2019)608866_EN.pdf)

⁽⁶⁰⁾ SL L 353, 31.12.2008., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

34. pozdravlja objavu novog Strateškog okvira EU-a za zdravlje i sigurnost na radu za razdoblje 2021. – 2027., posebno pristup „vizije nulte stope” smrtnih slučajeva povezanih s radom, kao i planirani sastanak na vrhu o zdravlju i sigurnosti na radu 2023. kako bi se ocijenio napredak prema ostvarenju „vizije nulte stope”; naglašava potrebu za aktivnim i redovitim sudjelovanjem socijalnih partnera i dionika u toj strategiji; međutim, izražava žaljenje zbog ograničenog broja tvari koje se navode u toj strategiji; potiče stalne analize i istraživanja novih tvari za koje se sumnja da su karcinogene, mutagene i/ili reproduktivno toksične, utvrđivanje graničnih vrijednosti za profesionalnu izloženost za kemijske tvari za koje te vrijednosti još ne postoje te periodične revizije kad god to postane potrebno u svjetlu novijih znanstvenih podataka i tehničkih dostignuća; pozdravlja istraživanje radnika o izloženosti čimbenicima rizika od raka koje je pripremila Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU-OSHA); naglašava da sustavniji programi biomonitoringa ljudi koji su potpuno u skladu s mjerama zaštite podataka, u radnom okruženju i izvan radnog okruženja, mogu biti jedan od nekoliko relevantnih izvora informacija o općim učincima izloženosti kemikalijama i učincima na zdravlje; stoga poziva Komisiju da hitno poveća svoj cilj putem ambicioznih i redovitih ažuriranja Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu; kako bi se to postiglo, poziva Komisiju da nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za sigurnost i zdravlje na radu predstavi akcijski plan za postizanje vrijednosti ograničenja profesionalne izloženosti za najmanje 25 dodatnih tvari, skupina tvari ili tvari koje nastaju tijekom postupka do 2024.; u tom pogledu naglašava potrebu da Komisija poveća kapacitete za reviziju graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti i dodavanja novih, među ostalim povećanjem broja osoblja u relevantnim odjelima i tijelima; u tom kontekstu podsjeća da su tekući pregovori o četvrtoj reviziji Direktive 2004/37/EZ prilika da se u Prilog 1. uključi i rad koji obuhvaća izloženost opasnim lijekovima koji ispunjavaju kriterije za klasifikaciju među karcinogene, mutagene i/ili reproduktivno toksične kategorije 1A ili 1B utvrđene u Prilogu I. Uredbe (EZ) br. 1272/2008 kako bi se zajamčile najbolje moguće opće i pojedinačne zaštitne mjere za radnike koji rukuju tim proizvodima; ponavlja svoj poziv za uspostavu novog usklađenog, transparentnog i na riziku utemeljenog sustava za utvrđivanje graničnih vrijednosti za izloženost i za bolje uzimanje u obzir izloženosti radnika kombinaciji tvari; pozdravlja obvezu Komisije da doda endokrine disruptore kao kategoriju posebno zabrinjavajućih tvari u skladu s Uredbom (EZ) br. 1907/2006 (Uredba REACH) te da ih klasificira u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008; naglašava da bi i radnike trebalo zaštititi od izloženosti endokrinim disruptorima; pozdravlja činjenicu da se Komisija obvezala da će 2022. predstaviti zakonski prijedlog za daljnje smanjenje izloženosti radnika azbestu, dokazanom karcinogenu (skupina 1.) prema IARC-u, što je i dalje uzrok gotovo polovine slučajeva raka povezanog s radom u Europi; u tom pogledu ponavlja zahtjeve Parlamenta iz njegove Rezolucije od 20. listopada 2021. o zaštiti radnika od azbesta ⁽⁶¹⁾, posebno njegov poziv na izradu europske strategije za uklanjanje sveg azbesta i njegov prijedlog za bolju ocjenu rizika povezanih s izloženosti azbestu izvan radnog okruženja; poziva države članice da olakšaju priznavanje dokazanih slučajeva raka povezanih s radom i dobivanje naknade za njih te da pojačaju praćenje izloženosti na radnom mjestu od strane inspektorata rada;

35. potiče Komisiju i države članice da ostvare ciljeve održivog razvoja UN-a koji su usmjereni na zarazne bolesti kako bi promicale prevenciju rakova povezanih sa zaraznim bolestima; pozdravlja programe cijepljenja u borbi protiv prenošenja HPV-a; ustraje u tome da se u državama članicama uvede rodno neutralan i javno financiran program cijepljenja protiv HPV-a kako bi se zajamčilo iskorjenjivanje svih oblika raka povezanih s HPV-om te poziva na potpuno cijepljenje 90 % djevojčica i znatno povećanje cijepljenja dječaka do 15. godine cjepivom protiv HPV-a do 2030.; poziva na to da se napredak u ostvarivanju ciljeva europskog plana za borbu protiv raka u pogledu cijepljenja protiv HPV-a zabilježi u Registru nejednakosti u području raka; poziva države članice da provedu Preporuku Vijeća od 7. prosinca 2018. o pojačanoj suradnji u borbi protiv bolesti koje se mogu spriječiti cijepljenjem ⁽⁶²⁾ kako bi se smanjile nejednakosti u pogledu imunizacije među ranjivim skupinama i poboljšala imunizacija djece; pozdravlja namjeru Komisije da predloži preporuku Vijeća o vrstama raka koje se mogu spriječiti cijepljenjem; u tom kontekstu naglašava potrebu za koordiniranim djelovanjem usmjerenim na karcinogene viruse, kao što su HPV i virus hepatitisa B (HBV) kako bi se spriječilo njihovo prenošenje; poziva na bolje usklađivanje programa cijepljenja protiv HPV-a i HBV-a u nacionalnim programima država članica, uz informiranje o cijepljenju i promicanje jednakog pristupa cijepljenju osjetljivim i rizičnim skupinama odraslih; potiče redovito praćenje aktualne procijepljenosti protiv HPV-a i HBV-a na razini EU-a s pomoću sustava praćenja koji je sličan alatu za praćenje procijepljenosti protiv bolesti COVID-19 koji je razvio Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) kojim će se također potaknuti države članice da usvoje najbolje prakse i održe dinamiku; poziva države članice na usklađivanje

⁽⁶¹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0427.

⁽⁶²⁾ SL C 466, 28.12.2018., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

podataka, interoperabilnost i poboljšani razvoj nacionalnih sustava za podatke o imunizaciji; ističe da bi ECDC trebao imati ključnu ulogu u praćenju napretka država članica; podržava daljnja istraživanja za razvoj cjepiva protiv drugih virusa kao što su virus hepatitisa C i virus humane imunodeficijencije (HIV); smatra da bi se u međuvremenu za postizanje cilja SZO-a o iskorjenjivanju hepatitisa C do 2030. masovno trebala upotrebljavati terapijska rješenja te poziva Komisiju da u okviru Fonda za oporavak i otpornost upotrijebi financijska sredstva za postizanje tih ciljeva financiranjem analitičkih pregleda; poziva na suradnju s državama članicama i međunarodnim organizacijama u borbi protiv utjecaja dezinformacija o cijepljenju i protiv neodlučnosti u vezi s cijepljenjem; poziva na upotrebu izvora financiranja EU4Health i drugih izvora financiranja EU-a u tu svrhu, uključujući potporu naporima za podizanje razine osviještenosti građana, obrazovnih ustanova i zdravstvenih djelatnika, kao i na potporu bihevioralnim istraživanjima u okviru programa Obzor Europa; preporučuje snažniju primjenu Kodeksa EU-a o suzbijanju dezinformacija, posebno u pogledu dezinformacija o cjepivima;

36. ističe da najnoviji podaci potvrđuju da su osobe koje boluju od kronične upale, među ostalim od reumatskih i mišićno-koštanih bolesti, izložene većem riziku od razvoja raka i drugih zloćudnih bolesti; poziva Komisiju i države članice da pojačaju istraživanja o odnosu između kronične upale, raka i reumatskih i mišićno-koštanih bolesti;

37. poziva Komisiju i države članice da nastave ulagati u istraživanje uzroka raka kod odraslih, ali i djece i adolescenata;

38. naglašava važnost dodjeljivanja odgovarajućih sredstava za znanstvena i društveno-humanistička istraživanja kako bi se procijenile nejednakosti u pristupu standardima skrbi i inovacija za rak u djetinjstvu u cijeloj Europi, što objašnjava razlike i do 20 % u stopama preživljavanja djece oboljele od raka između država članica, te oblikovanja mjera za ublažavanje kako bi se zajamčila jednaka prava i pristup liječenju svoj djeci i mladima oboljelima od raka u Europi; u tom pogledu žali zbog razlika u pogledu pristupa visokokvalitetnim zdravstvenim uslugama između država članica, a također i između različitih regija u državama članicama, te traži od Komisije da te razlike riješi odgovarajućim zakonodavnim mjerama kako bi se osigurala jednaka prava u EU-u;

39. preporučuje da se dojenje potiče kako bi se ograničio rizik od raka dojke kod žena putem informiranja i obrazovanja majki o prednostima dojenja;

40. podsjeća da je dokazano da se genetska predispozicija za rak povezuje s mutacijama određenih gena; naglašava da su dostupne metode za otkrivanje tih mutacija, bilo pri porodu za rano otkrivanje određenih rakova u djece bilo tijekom života, posebno u slučaju raka dojke, jajnika i debelog crijeva, te da bi otkrivanje tih mutacija moglo pomoći u sprečavanju tih oblika raka ili njihovom otkrivanju u ranom stadiju te pomoći pri odabiru liječenja; stoga preporučuje da države članice podupru povećan pristup pacijenata u svim dobnim skupinama genetskom testiranju u kombinaciji s liječničkim savjetovanjem i naprednom dijagnostikom sekvenciranjem putem namjene financijskih sredstava i uspostave jasnih načina za brzu i učinkovitu nadoknadu troškova te da podižu javnu svijest o tome u kojoj mjeri građani mogu pristupiti takvim uslugama u Uniji; preporučuje povećanje ulaganja u infrastrukturu i vještine povezane s platformama za genetsko sekvenciranje i za osposobljavanje specijaliziranih savjetnika za genetsko sekvenciranje u posebnim odjelima, što već postoji u određenim centrima; poziva Komisiju da podupre istraživanje u području genetike kako bi se pronašli genotipovi s većom vjerojatnošću za razvoj određenih vrsta raka, među ostalim raka u djece, kao bolesti uz kratko izlaganje vanjskim uzročnicima;

41. ističe da tehnike kao što je molekularna epidemiologija mogu pružiti nove uvide u interakcije gena i okoliša kod raka u usporedbi s uobičajenom epidemiologijom; ističe da se ta saznanja, zajedno s dodatnim studijama o epigenetici, mogu iskoristiti za bolje razumijevanje čimbenika rizika koji pridonose uzrocima raka i povećati rano otkrivanje raka;

42. snažno podupire planiranu reviziju Europskog kodeksa protiv raka kako bi se razvile, razmjenjivale i provodile najbolje prakse u programima prevencije raka uz poseban naglasak na skupinama u nepovoljnom položaju te pokretanje mobilne aplikacije EU-a koje su jednostavne za upotrebu i služe kao podrška ljudima te obuhvaćaju područja od prevencije i obrazovanja do skrbi, kako je najavljeno u Planu; ističe da, osim što su dostupne u mobilnim aplikacijama, sve ažurirane informacije trebale bi biti dostupne i u nedigitalnim formatima kako bi se zajamčila uključivost; naglašava da bi Europski kodeks protiv raka IARC trebao sustavno ocjenjivati i da bi rad na njegovu ocjenjivanju i dalje trebala koordinirati Komisija;

srijeda, 16. veljače 2022.

43. potiče Komisiju i države članice da dodatno promiču zdravstvenu pismenost o riziku za rak i njegovim odrednicama, kao i digitalnu pismenost koja je s njom povezana, da razvijaju edukativne alate za prevenciju te da podrže uspostavu platformi i aplikacija za e-učenje; poziva na to da se posebna pozornost posveti osobama u nepovoljnom položaju, ranjivim i socijalno isključenim osobama te marginaliziranim osobama te ističe da su neophodne posebne kampanje za podizanje javne svijesti za skupine s posebnim potrebama u području zdravstvene pismenosti; podsjeća na važnost povećanja zdravstvene pismenosti u pogledu karcinogenih tvari na radnom mjestu i poziva Komisiju i države članice da zajamče da poslodavci pružaju odgovarajuće osposobljavanje; ističe da pružatelji primarne zdravstvene zaštite imaju važnu ulogu u promicanju zdravlja među nekoliko skupina stanovništva jer svoje aktivnosti promicanja zdravlja mogu prilagoditi potrebama pacijenata u skladu s digitalnim vještinama pacijenata ili čak i ako ih pacijenti uopće ne posjeduju; smatra prevenciju raka prvim korakom prema europskoj obrazovnoj politici o javnom zdravlju;

44. poziva na neprestano jačanje Centra znanja o raku koji bi trebao biti zadužen za uspostavu europskog plana za razvoj i koordinaciju kampanja prevencije velikog opsega, u sinergiji s nacionalnim programima, i djelotvornih komunikacijskih kampanja o promicanju zdravlja u obrazovnim programima (neškodljivo ponašanje, zdrava prehrana, tjelesna aktivnost, načini prenošenja karcinogenih virusa te mogućnosti cijepljenja i liječenja za takve infekcije itd.) s posebnim naglaskom na mladima i skupinama u nepovoljnom položaju; napominje važnost suradnje s nacionalnim i lokalnim organizacijama civilnog društva prilikom osmišljavanja poruka takvih kampanja;

45. naglašava da su konzumacija duhana i štetna konzumacija alkohola, loša prehrana, visok indeks tjelesne mase, sjedilački stil života i onečišćenje okoliša ujedno i čimbenici rizika za pojavu drugih kroničnih bolesti; stoga smatra da se prevencija raka i mjere smanjenja rizika moraju provoditi u kontekstu integriranog programa prevencije kroničnih bolesti u bliskoj suradnji s Upravljačkom skupinom za promicanje zdravlja, sprečavanje bolesti i upravljanje nezaraznim bolestima; poziva na održavanje sastanka na vrhu o pregledu stanja i prevenciji s naglaskom na komercijalno proizvedene odrednice raka i drugih kroničnih bolesti, na kojem će se okupiti institucije EU-a, države članice, udruge pacijenata i organizacije civilnog društva aktivne u području zdravlja;

46. poziva na uključivu provedbu programa prevencije koja će se postići uključivanjem regija i općina, građana, socijalnih partnera, civilnog društva i udruženja pacijenata u svim fazama procesa donošenja odluka, posebno u okviru konferencije o budućnosti Europe;

II. Uključivi probir raka i uključivo otkrivanje raka

47. izražava žaljenje zbog čestih kašnjenja i nedostataka u pravodobnom dijagnosticiranju simptomatskih vrsta raka koji se povezuju s nedostatkom informacija ili poštovanja procesa probira i otkrivanja raka; prepoznaje da je potrebno pridati posebnu pozornost kontinuitetu programa probira i ranog otkrivanja te usluge pružanja skrbi za oboljele od raka tijekom zdravstvenih kriza (poput krize prouzročene bolešću COVID-19) ili u situacijama kada se smanjuje kapacitet zdravstvenih sustava; potiče Komisiju i države članice da u partnerstvu s dionicima u području raka organiziraju javnozdravstvene kampanje za rješavanje pitanja svih kašnjenja u probiru, ranom otkrivanju i skrbi koje bi zdravstvena kriza mogla prouzročiti; naglašava važnost brzih i ažuriranih podataka o programima probira raka kako bi se omogućila brza reakcija i praćenje u slučaju poremećaja u redovitim kapacitetima probira u cilju smanjenja broja odgođenih probira na apsolutni minimum;

48. izražava žaljenje zbog toga što razlike u pristupu probiru raka među država članica rezultiraju manjim izgledima za preživljavanje zbog kasnog dijagnosticiranja raka, što predstavlja neprihvatljivu diskriminaciju građana EU-a na temelju njihove zemlje boravišta; ističe da su, prema podacima Eurostata, u slučaju probira raka dojke razlike obuhvata barem deseterostruke na razini EU-a; naglašava da je u publikaciji „Kratki prikaz zdravlja: Europa 2018.” istaknuto da se razlika obuhvata u probiru raka vrata maternice ciljnog stanovništva među državama članicama kreće u rasponu od 25 % do 80 %; ističe da je, primjerice, samo 18 država članica u najnovijem izvješću IARC-a o napretku u provedbi preporuka Vijeća o probiru iz 2003. izvijestilo o nacionalnim ili regionalnim programima probira raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva koji se temelje na stanovništvu; poziva Komisiju da putem programa EU4Health, Misije za borbu protiv raka u okviru programa Obzor Europa ili drugih relevantnih programa podrži projekte kojima je cilj istražiti prepreke koje ograničavaju rano otkrivanje i rano dijagnosticiranje raka u Europi;

srijeda, 16. veljače 2022.

49. poziva države članice da surađuju, posebno u prekograničnim regijama i izoliranim područjima (uključujući planinska područja i gradska područja udaljena od centara za probir) kako bi se smanjila socijalna i zemljopisna nejednakost u uslugama probira i ranog dijagnosticiranja raka;

50. podržava pokretanje novog programa za probir raka uz potporu EU-a koji je najavljen u Planu kako bi se pomoglo državama članicama da do 2025. ponude preglede za 90 % stanovništva EU-a koje ispunjava uvjete za probir raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva; poziva Komisiju da uključi druge vrste raka u program na temelju najnovijih znanstvenih dokaza uz jasne ciljeve za svaku vrstu raka; podržava istraživanja o drugim vrstama raka, koje bi se mogle učinkovito otkriti probirom; poziva Komisiju da svake dvije godine ocijeni rezultate programa za probir raka u pogledu ravnopravnog pristupa ciljanog stanovništva, da prati nejednakosti među državama članicama i regijama, predloži odgovarajuće nove mjere te da uskladi programe za probir s najnovijim rezultatima istraživanja o probiru raka i, prema potrebi, predstavi mjere za povećanje obuhvata usluga probira i prevencije u državama članicama; potiče države članice i Komisiju da izvješćuju o ostvarenju ciljeva u području probira te da ih prate u registru nejednakosti u području raka;

51. potiče države članice da promiču probir raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva u okviru organiziranih nacionalnih i regionalnih programa temeljenih na stanovništvu, među ostalim u udaljenim i najudaljenijim regijama, te da za to osiguraju odgovarajuća sredstva; istodobno ponavlja da bi se u okviru Plana trebao staviti veći naglasak na inicijative za probir, dijagnozu i liječenje onih vrsta raka koji se ne mogu spriječiti; potiče Komisiju i države članice da promiču ciljani probir visokorizičnih skupina; snažno preporučuje državama članicama da razviju sveobuhvatnu politiku probira kojom se omogućuje pravodoban probir kada se otkrije rak s nasljednim obilježjima; preporučuje da države članice utvrde programe za istraživanje i razvoj djelotvornih, preciznih, neinvazivnih i inovativnih metoda ranog dijagnosticiranja raznih vrsta raka, kao što su biomarkeri;

52. poziva Komisiju i države članice da u potpunosti provedu europske smjernice za osiguravanje kvalitete probira raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva te usluga ranog otkrivanja kako bi se smanjilo trajanje dijagnosticiranja tih oblika raka; preporučuje da se uklone nejednakosti u probiru unutar država članica, po mogućnosti postroženjem i znanstvenim utemeljenjem kriterija za probir raka te pravnih okvira i struktura za upravljanje i osiguravanje kvalitete; smatra da su za uklanjanje nejednakosti u probiru raka potrebni zajednički standardizirani protokoli za probir na razini EU-a, koji nadilaze smjernice o najboljim praksama, npr. o algoritmima za organiziranje programa probira i pokazatelje za procjenu kvalitete programa probira;

53. potiče poboljšanje i usklađivanje prikupljanja podataka o probiru raka kako bi se omogućila izrada godišnjeg europskog izvješća; osim toga, potiče redovito praćenje aktualnih programa probira na razini EU-a; ističe da je potrebno povezati skupove podataka o učestalosti raka iz programa za probir s kategorijama zanimanja, što može pomoći u utvrđivanju odgovarajućih preventivnih mjera; smatra da je jačanje javnih zdravstvenih usluga (među ostalim, financijskih i infrastrukturnih aspekata te aspekata koji se odnose na zdravstvene djelatnike) ključno za poboljšavanje prevencije, probira i dijagnosticiranja raka; naglašava važnost probira i prikupljanja podataka o učestalim komorbiditetima raka, kako bi ih se bolje predvidjelo; naglašava da bi se znanstvenim napretkom u predviđanju rizika od raka trebao omogućiti razvoj programa probira prilagođenih riziku;

54. naglašava potrebu za pomnim praćenjem sadašnjih i bivših pacijenata oboljelih od hepatitisa B i C kako bi se spriječio razvoj raka;

55. potiče Komisiju da razmotri mogućnost olakšavanja sustava „drugog mišljenja” u okviru Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi⁽⁶³⁾ za teške ili atipične slučajeve raka te preporučuje državama članicama da uvedu pravo pacijenata da zatraže da specijalisti iz jedne države članice zatraže savjet specijalista iz druge države članice u okviru jedinstvenog usklađenog sustava;

56. pozdravlja postupak koji su pokrenuli Skupina glavnih znanstvenih savjetnika i Mehanizam za znanstveno savjetovanje Komisije u okviru predstojećeg ažuriranja preporuke Vijeća iz 2003. o probiru raka dojke, vrata maternice i debelog crijeva kojim se uzimaju u obzir novi testovi za probir i najnoviji podaci o najboljim protokolima probira

⁽⁶³⁾ Direktiva 2011/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi (SL L 88, 4.4.2011., str. 45.).

srijeda, 16. veljače 2022.

(snimanje s pomoću magnetske rezonance, testiranje na HPV, pristupi utemeljeni na stratifikaciji rizika i izračuni rizika); naglašava da bi se informacije o tim programima probira trebale prenositi u Centar znanja o raku Zajedničkog istraživačkog centra (početna dob i naknadna primjena, učinak na preživljavanje, troškovna učinkovitost itd.) te da bi ih redovito trebala ocjenjivati nadležna nacionalna tijela; poziva Komisiju da izradi smjernice na razini EU-a za poticanje istraživanja kako bi se procijenilo uključivanje novih programa probira raka utemeljenih na znanstvenim spoznajama (uključujući rak pluća, prostate, želuca i jajnika) i uloga umjetne inteligencije kao dijela ažurirane verzije preporuka Vijeća iz 2022., u bliskoj suradnji s IARC-om, SZO-om, zdravstvenim radnicima i organizacijama pacijenata; poziva na priznavanje dokaza kojima se pokazuje pozitivan učinak ciljanog probira raka pluća na smrtnost; potiče Vijeće da, na temelju ishoda prethodno navedene procjene, razmotri uključivanje probira raka pluća i prostate u svoju preporuku koja se ažurira 2022.; nastavno na mišljenje Skupine glavnih znanstvenih savjetnika Komisije i ažuriranje preporuka Vijeća o probiru za rak 2022., poziva na postavljanje jasnih i konkretnih ciljeva u vezi sa svim novim vrstama raka na koje se Komisija treba usredotočiti;

57. zagovara pokretanje platforme EU-a od strane Komisije i država članica za nacionalne centre za probir, na temelju iskustva sličnih platformi za razmjenu i suradnju kao što su Europska mreža za procjenu zdravstvene tehnologije i voditelji agencija za lijekove; preporučuje da ta platforma bude sredstvo za razmjenu stručnog znanja i iskustva i provedbu najboljih praksi, raspravu o zajedničkim izazovima, da potiče suradnju, osposobljavanje i izgradnju kapaciteta za poboljšanje kvalitete programa probira, da djeluje kao središnje čvorište za projekte i inicijative o probiru raka koje podupire EU te dugoročno održava mrežu pružatelja podataka za provedbeno izvješće IARC-a o probiru raka;

58. naglašava da je važno povećati razinu osviještenosti i prihvaćanje probira raka i ranog otkrivanja među građanima EU-a organiziranjem kampanje podizanja razine osviještenosti na razini Unije u obliku europskih dana svjesnosti, anketama o motivaciji i boljom provedbom postojećih komunikacijskih kampanja; poziva Komisiju i države članice da podupiru, financiraju i provode dodatne mjere usmjerene na podizanje javne svijesti o probiru raka i promicanje sudjelovanja u probiru među općom populacijom i za stanovnike koji za to ispunjavaju uvjete putem izravnih obavijesti; potiče države članice na aktivan rad na obrazovnim strategijama u centrima primarne zdravstvene zaštite; potiče istraživanje biheaviorističkih čimbenika i prepreka koje sprječavaju rano otkrivanje i dijagnozu raka kako bi se potaknulo sudjelovanje u programima probira, uz financijsku potporu EU-a koja se pruža primjerice u okviru istraživačkog programa Obzor Europa;

59. poziva na pojačanu suradnju s trećim zemljama, a posebno sa širom europskom regijom kako bi se potaknulo organiziranje kampanja za programe probira i rane dijagnoze, posebno za vrste raka u žena i osobito u zemljama s niskim ili srednjim dohotkom te za manjinske zajednice, pritom uzimajući u obzir i posebnosti raka u žena u tim zemljama; naglašava da to može biti važan doprinos EU-a postizanju međunarodnih ciljeva u području raka, kao što je cilj SZO-a da se rak vrata maternice ukloni kao javnozdravstveni problem;

60. prepoznaje važnost posrednika u zdravstvu, savjetnika pacijenata i nevladinih organizacija te poziva na njihovo uključivanje u procese donošenja odluka i strategije raspodjele resursa; prepoznaje njihovu ključnu ulogu, posebno u kampanjama prevencije i cijepljenja, jer pomažu u uklanjanju prepreka između vlasti i društva, uključujući ranjive skupine;

61. poziva EU i države članice da pojačaju suradnju sa SZO-om i rade na provedbi njegovih političkih preporuka i smjernica;

III.a Jednak pristup skrbi za oboljele od raka: ususret najkvalitetnijoj skrbi

62. žali zbog toga što se pacijenti u EU-u i dalje suočavaju s izazovima u pristupu uslugama zdravstvene zaštite i sudjelovanju u kliničkim ispitivanjima u drugim državama članicama i što je samo manji broj pacijenata, i ne svi zdravstveni djelatnici, upoznat sa svojim pravom na prekograničnu zdravstvenu zaštitu u okviru dvaju postojećih okvira:

srijeda, 16. veljače 2022.

Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi i Uredbe o socijalnoj sigurnosti⁽⁶⁴⁾; poziva na reformu Direktive o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi, posebno da se omogući mobilnost i pristup visokospecijaliziranoj opremi i skrbi jačanjem nacionalnih kontaktnih točaka na način da im se pruži više proračunskih sredstava i da se omogući razvoj smjernica Komisije kojima se utvrđuju prihvatljivo i usklađeno preispitivanje i rokovi za odobrenje kako bi se u EU-u ubrzalo vrijeme za liječenje na temelju Uredbe o socijalnoj sigurnosti; poziva na povećanje broja informativnih kampanja o pravima pacijenata na prekograničnu zdravstvenu zaštitu, uključujući kampanje koje su usmjerene na zdravstvene radnike, kao i na razvoj jedinstvenih kontaktnih točaka za informiranje o načinima prekograničnog pristupa u EU-u; naglašava da je nužno smanjiti logističke i jezične prepreke s kojima se pacijenti susreću pri pristupu zdravstvenoj skrbi u drugoj državi članici EU-a; ističe potrebu da se pacijentima pruže jasne informacije o zahtjevima za prethodno odobrenje koji se primjenjuju na određene države članice; ističe potrebu da se pruži posebna financijska potpora roditeljima s niskim primanjima koji prate svoje dijete u inozemstvo radi liječenja; naglašava da je holističkom revizijom okvira o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi, u kojoj će se jednaka pozornost posvetiti i Direktivi o prekograničnoj skrbi i Uredbi o socijalnoj sigurnosti, potrebno olakšati proces pacijentima koji, zbog neispunjenih potreba i potencijalnih prednosti, putuju u inozemstvo radi kliničkih ispitivanja i koji se suočavaju s problemima kao što su nedovoljna jasnoća protokola praćenja po povratku kući i pokriće troškova njihova sudjelovanja u kliničkim ispitivanjima od strane nacionalnih agencija za osiguranje; naglašava potrebu pojašnjenja u vezi s pristupom prekograničnim kliničkim ispitivanjima, što nije jasno u Direktivi o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi; ističe da bi se svi troškovi povezani s liječenjem trebali financirati prije početka liječenja kako bi se izbjeglo isključivanje pacijenata s niskim primanjima; poziva Komisiju da, u kontekstu sljedeće revizije postojećih okvira, razmotri uspostavu jedinstvenog skupa pravila o odobravanju i naknadi troškova za pristup prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, uključujući pravo na drugo mišljenje; poziva Komisiju i države članice da u međusobnoj suradnji provode redovite evaluacije Komisijine strategije za e-zdravlje iz 2018. i da na taj način osiguraju međusobno povezane elektroničke zdravstvene evidencije, bolju interoperabilnost i bolju kvalitetu podataka, privatnost i sigurnost pacijenata oboljelih od raka na regionalnoj i nacionalnoj razini te razini EU-a i da zajamče strogo poštovanje pravila o privatnosti i sigurnosti zdravstvenih podataka pacijenata; prima na znanje potencijal registra nejednakosti povezanih s rakom kao sredstva za izvješćivanje i mjerenje poboljšanja u pogledu tih područja;

63. ističe važnost brzog liječenja i pravodobnih rezultata relevantnih liječničkih ispitivanja za pacijente oboljele od raka jer što to dulje traje, preostaje više vremena za napredak bolesti, čime se ugrožava preživljavanje pacijenata; žali zbog toga što su u nekim državama članicama javna sredstva nedostatna za jamčenje pravodobnog otkrivanja i liječenja te što stoga pacijenti koji ovise o javnom socijalnom osiguranju imaju manje izgleda za preživljavanje tako da im preostaje samo privatni sektor;

64. poziva na to da se uzmu u obzir uzajamno priznavanje zdravstvenih kvalifikacija u području skrbi za oboljele od raka u cijelom EU-u i zajedničko priznavanje programa za treće zemlje, prema zahtjevu iz Direktive 2005/36/EZ⁽⁶⁵⁾, osiguravajući da se time pospješuju specijalizacije u području onkologije; poziva na razvoj programa usavršavanja kako bi se onima koji se žele početi baviti onkologijom omogućilo da to učine u svakom trenutku svoje karijere;

65. poziva na to da se internistička i pedijatrijska onkologija u potpunosti priznaju kao specijalističke discipline, da se uspostave paneuropski standardi kvalitete za provođenje i nadzor medicinskih liječenja za rak u odraslih i djece te da se pacijentima olakša pristup specijalistima za rak kako bi mogli iskoristiti prednosti inovacija i pristupa kliničkim ispitivanjima obećavajućih novih lijekova u ranoj fazi, zdravstvenim tehnologijama i referentnim centrima za složena liječenja poput stanične i genske terapije; naglašava da je potrebno osigurati da pristup inovacijama u ranim kliničkim ispitivanjima za recidivirane ili teško izlječive zloćudne bolesti bude obuhvaćen relevantnim odredbama;

66. poziva na jačanje kirurških vještina u EU-u priznavanjem kirurške onkologije kao specijalističke discipline, uspostavom paneuropskih standarda kvalitete za onkološku kirurgiju i olakšavanjem pristupa pacijenata centrima za onkološku kirurgiju s velikim brojem pacijenata, kao i pristupa inovativnim kirurškim zahvatima; poziva na prepoznavanje

⁽⁶⁴⁾ Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL L 166, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁶⁵⁾ Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

srijeda, 16. veljače 2022.

visokokvalitetnog izvođenja kirurških zahvata i ističe njegovu važnost u liječenju raka otkrivenog u ranoj fazi; naglašava potrebu za promicanjem razvoja temeljnog nastavnog plana u području kirurške onkologije i individualnog specijalističkog osposobljavanja u području kirurške onkologije te poziva na uspostavu programa za usklađivanje obrazovanja u području kirurške onkologije u EU-u; podržava razvoj kliničkih ispitivanja u onkološkoj kirurgiji kao dio lokoregionalnog liječenja i promiče veće ulaganje sredstava EU-a i nacionalnih fondova za istraživanje i inovacije u istraživanja u području onkološke kirurgije; naglašava važnost standardiziranih kirurških onkoloških liječenja kako bi se poboljšala dugoročna kvaliteta života osoba koje su preboljele rak;

67. podržava unaprjeđenje visokokvalitetne radijacijske terapije u EU-u i povećan te jednak pristup toj terapiji priznavanjem medicinske fizike i radioterapije kao posebnih disciplina, promicanjem zajedničkih standarda obrazovanja i osposobljavanja, većim financiranjem država članica sredstvima EU-a u cilju širenja njihove infrastrukture za radijacijsku terapiju te većim ulaganjima u fondove za istraživanja i inovacije u području radioterapije na razini EU-a i nacionalnoj razini;

68. poziva na promicanje gerijatrijske onkologije kao grane koja zaslužuje posebno razmatranje i koju treba osnažiti znanstvenim istraživanjem kako bi se utvrdile najbolje metode liječenja i dijagnostike za starije pacijente; podsjeća da je u EU-u više od 60 % novih slučajeva raka i više od 70 % smrtnih slučajeva od raka kod osoba starijih od 65 godina; napominje kako se očekuje da će se taj udio povećati sa starenjem stanovništva EU-a, što je ključan izazov za sustave zdravstvene zaštite; poziva Komisiju i države članice da hitno pristupe rješavanju te situaciju s pomoću konkretnih mjera; posebno traži od Komisije i država članica da poduzmu mjere kako bi se pojednostavnili klinička ispitivanja na starijima, provedba multidisciplinarnih i sveobuhvatnih modela gerijatrijske onkološke skrbi u okviru rutinskih kliničkih liječenja i stvaranje centara izvrsnosti u gerijatrijskoj onkologiji; poziva Komisiju i države članice da potiču mogućnosti za osposobljavanje i usavršavanje radne snage u području onkologije u skladu s načelima gerijatrije;

69. poziva Komisiju i države članice da planiraju mjere kojima se u kontekstu skrbi i liječenja promiče posvećivanje veće pozornosti zaštiti plodnosti pacijenata, a posebno u slučaju raka djece i mladih;

70. pozdravlja novi akcijski plan u okviru Strateškog programa za primjenu ionizirajućeg zračenja u medicini⁽⁶⁶⁾ kojim će se podržati sigurnost proizvodnih kapaciteta radioizotopa i njihove opskrbe zamjenom postojećeg sve starijeg voznog parka i primjenom postojećih tehnologija, posebno reaktora i ubrzivača čestica, u skladu s postojećim financijskim instrumentima, izbjeći manjak radioizotopa olakšavanjem prelaska granica i izuzeća za prijevoz te poboljšati kvaliteta i sigurnost tehnologije zračenja u medicini, što trenutačno nije ravnomjerno dostupno u svim državama članicama EU-a, ocjenjivanjem radioizotopa putem procjena zdravstvene tehnologije, usklađivanjem pristupa tržištu, potvrđivanjem nuklearne medicine kao potpuno neovisne medicinske discipline, promicanjem standarda osposobljavanja i ulaganjem u istraživanje u području nuklearne medicine;

71. poziva Komisiju na promicanje, a države članice na jačanje uloge liječnika opće prakse, pedijatar, medicinskih sestara, stručnjaka u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i liječnika specijalista, s obzirom na njihovu važnost u upućivanju pacijenata na dijagnostičke pretrage i onkološkim specijalistima, ali i na ulogu specijaliziranih nutricionista ili dijetetičara, psihologa i stručnjaka u području rehabilitacije tijekom liječenja raka i skrbi nakon liječenja kako bi se zajamčio pravodoban pristup odgovarajućem liječenju i skrbi putem optimalnog plana skrbi; poziva na sastavljanje multidisciplinarnih timova za usmjeravanje pacijenata oboljelih od raka kroz njihovo liječenje i na razvoj multidisciplinarnog donošenja odluka u okviru posebnih međudisciplinskih koordinacijskih sastanaka (konzilija) na kojima se okupljaju različiti specijalisti za rak i djelatnici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti; naglašava važnost kontinuiranog osposobljavanja zdravstvenih djelatnika kako bi bili upućeni u nove mogućnosti liječenja raka; poziva na širenje uloge koordinatora liječenja kako bi se osigurala odgovarajuća koordinacija liječenja pacijenata i kako bi pacijenti imali jednostavan pristup ažuriranim informacijama povezanim s dijagnosticiranjem raka i savjetima o tome kako se koristiti zdravstvenim sustavom;

72. smatra da bi područje primjene Direktive 2005/36/EZ trebalo revidirati kako bi se omogućilo uzajamno priznavanje obrazovanja o skrbi za oboljele od raka i obrazovanja za drugo medicinsko osoblje koje sudjeluje u procesu liječenja;

⁽⁶⁶⁾ Radni dokument službi Komisije naslovljen „Strateški program za primjenu ionizirajućeg zračenja u medicini (SAMIRA)” (SWD(2021)0014).

srijeda, 16. veljače 2022.

73. poziva države članice da u okviru svojih nacionalnih programa za kontrolu raka razviju strategije kojima se obuhvaćaju i provode preventivne mjere protiv rizika od sindroma izgaranja među stručnjacima za skrb o oboljelima od raka; potiče Komisiju i EU-OSHA-u da obrati pozornost na to pitanje i naglašava da bi njih trebalo smatrati važnim provedbenim partnerima Plana u tom pogledu;

74. potiče ambulantno liječenje raka, ako je moguće i sigurno, kako bi se očuvala kvaliteta života pacijenata i njihovih obitelji; posebno naglašava da bi trebalo promicati ambulantno liječenje djece pod uvjetom da su odgovarajući prostori/okolina i medicinski uređaji koji su dostupni osmišljeni tako da odgovaraju potrebama pedijatrijskih pacijenata; naglašava ulogu farmaceuta, onkologa i medicinskih sestara u multidisciplinarnom praćenju pacijenata koji uzimaju oralne lijekove protiv raka; poziva države članice da uvedu ili poboljšaju tehnologije e-zdravstva i usluge telemedicine i teleskrbi radi osiguravanja kontinuiteta bolničke i ambulatne skrbi za oboljele od raka, kao i skrbi u zajednici; potiče Komisiju da uvede sredstava za istraživanje u okviru programa Obzor Europa kako bi se podržala uporaba telemedicine i pomoglo u uspostavi smjernica utemeljenih na dokazima; poziva na poduzimanje mjera za osiguravanje jednakog pristupa uslugama telemedicine u državama članicama te na to da se financijskom potporom u okviru programa EU4Health i Digitalna Europa poveća digitalna pismenost pacijenata i zdravstvenih stručnjaka;

75. poziva države članice da pružaju cjelovite i multidisciplinarnе usluge palijativne skrbi za pacijente oboljele od raka kako bi im se ublažili bol i nelagoda te da promiču brigu za umiruće i zajamče prisutnost medicinskih sestara ili njegovatelja, istovremeno štiteći njihovo dostojanstvo i uzimajući u obzir planiranje njege unaprijed i autonomiju pacijenta; poziva Komisiju da podrži i koordinira redovitu razmjenu informacija i provedbu najboljih praksi iz hospicijske i palijativne kućne skrbi na razini EU-a; poziva na razvoj palijativne skrbi za djecu, posebno u državama članicama u kojima se takva vrsta skrbi još uvijek ne pruža u širim razmjerima; potiče države članice da u svojim nacionalnim programima za kontrolu raka pristupe pitanju palijativne skrbi, da maksimalno povećaju broj jedinica za palijativnu skrb u svakoj regiji kako bi na odgovarajući način prilagodile taj broj potrebama pacijenata, kako bi se vrijeme čekanja svelo na najmanju moguću mjeru te kako bi osiguralo održivo financiranje i dovoljan broj osposobljenog osoblja; smatra da bi regulatorni okvir EU-a za priznavanje stručnih kvalifikacija trebalo proširiti da se omogući standardizacija obrazovanja o palijativnoj skrbi i najboljih praksi zdravstvenih stručnjaka; naglašava potrebu za referentnim mrežama za palijativnu skrb i njihovom integracijom u planove liječenja raka na svim razinama, konkretno u specijalističkim bolnicama, centrima primarne zaštite, ustanovama za palijativnu skrb i kućnu skrb, kao i potrebu za područnim bolnicama; naglašava da bi pristup pacijenata potpornoj i palijativnoj skrbi (uključujući psihoonkološke usluge) u cijelom EU-u trebalo mjeriti i o tome izvješćivati putem registra nejednakosti u području raka; poziva na intenzivniju suradnju između sustava zdravstvene zaštite i sustava socijalne pomoći u svim državama članicama;

76. potiče Komisiju i države članice da usvoje posebne kriterije i programe za osiguravanje kvalitete (uključujući zajedničke standarde skrbi, odgovarajuće organizacije, infrastrukturu i kompetencije, multidisciplinarnu praksu, kontinuirano obrazovanje stručnjaka, edukaciju pacijenata i sudjelovanje u kliničkim istraživanjima) te zajedničke kliničke smjernice kako bi se zajamčila primjena akreditacijskih normi u javnim i privatnim bolnicama u kojima se liječe oboljeli od raka u cilju jamčenja djelotvornog, sigurnog i jednakog upravljanja rakom u cijelom EU-u; ustraje u tome da ti kriteriji moraju biti u skladu s najvišim dostupnim standardima znanosti utemeljene na dokazima koji su objavljeni u stručno recenziranim znanstvenim časopisima; ustraje u tome da bi i javne i privatne institucije koje ispunjavaju kriterije za osiguranje kvalitete trebale biti uključene u nacionalne programe za nadzor raka kao dio Plana kako bi se svim pacijentima diljem EU-a osigurala najviša razina kvalitete liječenja raka; poziva države članice da izrade karte zdravstvenih potreba za onkološke bolesnike te da ih povežu s realističnim mapiranjem i sastavljanjem popisa njihove postojeće onkološke infrastrukture; smatra da će se tim mapiranjem državama članicama omogućiti da bolje planiraju pristup postojećoj medicinskoj infrastrukturi, da odrede jasna područja djelovanja i daju prednost dodjeli sredstava te da planiraju prekograničnu suradnju među onkološkim referentnim centrima;

77. pozdravlja planiranu uspostavu mreže EU-a, najavljene u Planu, kojom bi se povezali priznati nacionalni sveobuhvatni centri za rak (referentni centri) u svakoj državi članici kako bi se olakšalo prihvaćanje dijagnostike i terapija s jamstvom kvalitete, uključujući osposobljavanje, istraživanje i promicanje kliničkih ispitivanja u cijelom EU-u; poziva države članice i Komisiju da podrže osnivanje takvih centara za rijetke oblike raka i raka koji zahtijeva složeno liječenje; poziva Komisiju da utvrdi takve postojeće centre u EU-u, da potakne uspostavu najmanje jednog sveobuhvatnog centra za rak u svakoj državi članici te da podrži koordinaciju mreže tih centara; naglašava da bi ciljevi te mreže trebali obuhvaćati smanjenje nejednakosti i jačanje translacijskih i kliničkih istraživanja te istraživanja utemeljenih na ishodima; ističe da se promicanje i razvoj translacijskih istraživanja treba smatrati važnim temeljnim ciljem Mreže sveobuhvatnih centara za rak EU-a; napominje da bi Komisija pri razvoju te mreže EU-a trebala razmotriti potrebu za ulaganjem u najsuvremeniju

srijeda, 16. veljače 2022.

opremu i osposobljene liječnike te druge zdravstvene specijaliste s različitim specijalizacijama i preporučuje da od samog početka u rad predviđene mreže EU-a nacionalnih sveobuhvatnih centara za borbu protiv raka budu uključene različite dobro razvijene specijalizacije i medicinske discipline koje se bave rakom kako bi se ojačala multidisciplinarna suradnja, čime bi se poboljšali rezultati za pacijente; poziva Komisiju i države članice da podrže održivost već postojeće prekogranične suradnje, kao što su europske referentne mreže i suradnja u području raka u djece; poziva Komisiju da podupre države članice izdvajanjem dijela proračuna u okviru kohezijskih i regionalnih fondova za pružanje potpore za uspostavu tih centara kako bi se osigurala potpuna pokrivenost stanovništva;

78. poziva na utvrđivanje, jačanje ili uspostavu nacionalnog programa za nadzor raka u svakoj državi članici, u skladu sa smjernicama SZO-a o nacionalnim programima za nadzor raka, koji se sastoji od jedinstvene strukture, koja može biti nacionalni institut za rak, zadužene za provedbu i praćenje nacionalnih programa za nadzor raka, uz odgovarajuće ciljeve i sredstva; poziva na to da se sadržaj nacionalnih programa za nadzor raka što više uskladi s Planom kako bi se olakšala njegova uspješna provedba; preporučuje uspostavu nacionalnih programa za nadzor raka u skladu s Europskim vodičem za kvalitetne nacionalne programe suzbijanja raka koji je pokrenulo Europsko partnerstvo za borbu protiv raka (EPAAC) te poziva da se u sve nacionalne programe za nadzor raka uključe posebne komponente koje se odnose na rak u djece i rijetke vrste raka kako bi se osigurala dodjela dostatnih sredstava i uveli odgovarajući programi provedbe za posebne potrebe tih pacijenata; pozdravlja uspostavu mreže tih organizacija; naglašava da bi nacionalni programi za nadzor raka trebali uključivati odredbe o odgovarajućim kapacitetima osoblja kako bi se zajamčio dovoljan broj onkoloških medicinskih radnika u svakoj državi članici, u skladu s ukupnim brojem stanovnika;

III.b Jednak pristup skrbi i lijekovima za oboljele od raka u EU-u

79. poziva Komisiju da ojača tržište lijekova EU-a kako bi se poboljšao jednak pristup liječenju, među ostalim inovacijama i personaliziranoj medicini, kako bi se smanjile nestašice lijekova, kako bi se prevladao problem visokih cijena inovativnih tehnologija i načina liječenja, potaknula uporaba generičkih i biosličnih lijekova i kako bi se unaprijedilo liječenje raka u odraslih i djece; poziva Komisiju i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje da procijene tržište lijekova EU-a te da obrate pažnju kada velika farmaceutska poduzeća kupuju MSP-ove, čime se narušava pošteno tržišno natjecanje; potiče dijalog s više dionika o pristupu lijekovima i inovacijama prema modelima kao što je ACCELERATE⁽⁶⁷⁾ u sektoru karcinoma u djece, koji uključuje sve relevantne aktere, uključujući akademsku zajednicu, industriju, zdravstvene stručnjake i predstavnike pacijenata;

80. poziva države članice da ojačaju nacionalne kapacitete za istraživanje i proizvodnju lijekova i drugih zdravstvenih proizvoda, među ostalim osnivanjem nacionalnih farmaceutskih laboratorija, u cilju jamčenja jednakog pristupa liječenju, smanjenja nestašice lijekova i ovisnosti o farmaceutskoj industriji, jamčenja slobodnog pristupa inovativnim liječenjima i poboljšanja liječenja raka u odraslih i djece; nadalje poziva države članice da putem svojih javnih zdravstvenih službi osiguraju besplatan pristup liječenju i lijekovima koje upotrebljavaju pacijenti oboljeli od raka te da razmotre donošenje politike u pogledu lijekova kojom će se jamčiti slobodan pristup lijekovima za korisnike starije od 65 godina, kronične bolesnike i obitelji kojima je potrebna pomoć;

81. poziva Komisiju da revidira Direktivu 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu⁽⁶⁸⁾ i Uredbu (EZ) br. 726/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o utvrđivanju postupaka odobravanja primjene i postupaka nadzora nad primjenom lijekova koji se rabe u humanoj i veterinarskoj medicini, te uspostavi Europske agencije za lijekove⁽⁶⁹⁾ (EMA) radi učvršćivanja okvira za izdavanje odobrenja za stavljanje u promet, poboljšanja dostupnosti lijekova i povećanja tržišnog natjecanja u području genetičkih i biosličnih lijekova;

82. ističe da su pacijenti koji boluju od raka često izloženi nestašici lijekova i da su ozbiljni poremećaji u nabavi terapija za rak vrlo štetni za njih, njihove njegovatelje i obitelji; poziva Komisiju i države članice da surađuju na sprječavanju i upravljanju nestašicama svih lijekova i medicinske opreme, a posebno lijekova za liječenje raka, uključujući nestašice

⁽⁶⁷⁾ <https://www.accelerate-platform.org/>

⁽⁶⁸⁾ SL L 311, 28.11.2001., str. 67.

⁽⁶⁹⁾ SL L 136, 30.4.2004., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

jeftinih osnovnih lijekova za liječenje raka; podržava razvoj zajedničke pričuve lijekova za liječenje raka kojih bi moglo ponestati kako bi pacijenti imali kontinuirani pristup odgovarajućem liječenju na temelju transparentnih i primjereno definiranih potreba pacijenata;

83. poziva na jačanje i diversifikaciju lanca opskrbe na području EU-a, posebno lanca opskrbe lijekovima za liječenje raka, na pomno praćenje poremećaja u opskrbi i nestašice lijekova i na uspostavu strateške zalihe takvih neophodnih lijekova, aktivnih sastojaka i sirovina, posebno kad je ograničen broj dobavljača; poziva na to da se farmaceutskim zakonodavstvom EU-a farmaceutskim poduzećima uvede pravna obveza dostave informacija EMA-i o odgovarajućim sigurnim zalihama neophodnih lijekova za liječenje raka; naglašava važnost uloge održivih praksi nabave u sprečavanju nestašice lijekova; potiče Komisiju da u kontekstu Direktive o javnoj nabavi ⁽⁷⁰⁾ izradi smjernice za potporu praksama javne nabave u farmaceutskom području za lijekove protiv raka, posebno u pogledu provedbe kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, čiji je cilj osigurati dugoročnu održivost, tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe te potaknuti ulaganja u proizvodnju;

84. ističe da generički i bioslični lijekovi omogućuju djelotvornu i sigurnu skrb za oboljele od raka, a sustavima zdravstvene zaštite omogućuju veću konkurenciju, inovacije i uštedu, te na taj način doprinose boljem pristupu lijekovima; poziva na uvođenje strateškog cilja u Plan i u nacionalne programe za nadzor raka kako bi se aktivno promicala uporaba nepatentiranih lijekova, ako je to primjereno i korisno za pacijente; naglašava da njihov ulazak na tržište ne bi trebalo otežavati ni odgađati te da bi njihov razvoj trebalo promicati i financirati; poziva Komisiju da hitno osigura zdravo tržišno natjecanje po isteku isključivih prava intelektualnog vlasništva osiguravanjem pristupa biosličnim lijekovima od samog početka i uklanjanjem svih prepreka za pristup tržišnom natjecanju, primjerice povezivanjem s patentom, zabranom trajnog zadržavanja prava intelektualnog vlasništva koje neopravdano odgađa pristup lijekovima te omogućivanjem jedinstvenog globalnog razvoja;

85. smatra da bi države članice trebale uskladiti evaluaciju medicinskih tehnologija; stoga pozdravlja sporazum o Uredbi o procjeni zdravstvenih tehnologija između Europskog parlamenta i Vijeća postignut 22. lipnja 2021. za potporu usklađenoj procjeni inovativnog dijagnosticiranja i liječenja raka te bržem pristupu njima i smatra da bi učinkovitiji proces donošenja odluka mogao, među ostalim mjerama, imati ulogu u njezinu pojednostavnjenju; pozdravlja činjenicu da su lijekovi za liječenje raka jedna od prvih skupina lijekova koja se zajedno procjenjuje u okviru Uredbe o procjeni zdravstvenih tehnologija; poziva Komisiju i države članice da poduzmu daljnje mjere usmjerene na poticanje primjene i uporabe zajedničkih kliničkih procjena koje se trebaju provesti u skladu s Uredbom; ističe postojanje alata koje SZO upotrebljava za uvrštavanje lijekova protiv raka na ogledni popis osnovnih lijekova SZO-a;

86. podsjeća da svi pacijenti imaju pravo na optimalno liječenje, neovisno o financijskim sredstvima, spolu, dobi ili nacionalnosti; sa zabrinutošću napominje da postoji velika razlika u dostupnosti i pristupu različitim terapijama protiv raka, pri čemu je cjenovna nedostupnost jedan od glavnih razloga; stoga ustraje u tome da je u EU-u potrebno osigurati jednak pristup sigurnim, učinkovitim i cjenovno pristupačnim lijekovima, posebno lijekovima za liječenje raka; poziva države članice da razmotre zajedničko pregovaranje o cijenama s farmaceutskim poduzećima u skladu s Inicijativom „Beneluxa” o farmaceutskoj politici i Deklaracijom iz Valette; poziva Komisiju da pravedno određivanje cijena i cjenovnu pristupačnost novih vrsta liječenja učini ključnim elementom Plana i farmaceutske strategije za Europu, posebno postavljanjem uvjeta za javno financiranje EU-a (npr. Obzor Europa, Inicijativa za inovativne lijekove) te da osigura da se javna ulaganja u istraživanje i razvoj uzmu u obzir te da lijekovi koji proizlaze iz istraživanja financiranih javnim sredstvima budu dostupni po pravednoj i pristupačnoj cijeni; ističe da bi to trebalo vrijediti i za lijekove koji imaju posebnu regulatornu ili tržišnu zaštitu, kao što su lijekovi razvijeni za liječenje rijetkih vrsta raka ili raka u djece; poziva na veću transparentnost u cijelom farmaceutskom sustavu, posebno u pogledu određivanja cijena, kriterija za povrat troškova i stvarnih (neto) cijena lijekova u različitim državama članicama kako bi se zajamčile pravednije cijene i povećala javna odgovornost u farmaceutskom sektoru;

87. snažno zagovara proširenje postupaka zajedničke nabave, posebno za (iznimno) rijetke, dječje i nove, lijekove i terapije za liječenje raka, dijagnostične postupke, popratne dijagnostičke pretrage i cjepiva za sprječavanje raka kao što su cjepiva protiv HPV-a i hepatitisa B kako bi se suzbila nestašica i poboljšali cjenovna pristupačnost i pristup liječenju raka na

⁽⁷⁰⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

srijeda, 16. veljače 2022.

razini EU-a; napominje da bi se tim postupcima zajedničke nabave trebalo poboljšati vrijeme pružanja odgovora i da bi oni trebali biti transparentni; ističe da zajednička javna nabava ne smije otežati pristup pacijenata ni medicinske inovacije;

88. poziva Komisiju da podupre regulatorni okvir kojim se jačaju poticaji za liječenje rijetkih vrsta raka u EU-u kako bi se učinkovito riješili postojeći nedostaci; ističe da su patentni sustavi diljem svijeta osmišljeni tako da u određenom razdoblju, tj. samo za vrijeme trajanja patenta, samo izumitelj ima pravo komercijalno iskorištavati svoj patent, nakon čega svatko može besplatno proizvoditi taj izum; poziva Komisiju da razvije nove ciljne poticaje kako bi osigurala pravedan pristup lijekovima za liječenje raka i u područjima u kojima razvoj proizvoda inače ne bi bio održiv;

89. poziva Komisiju da podnese prijedlog revizije Direktive 89/105/EEZ o transparentnosti mjera kojima se uređuju cijene lijekova⁽⁷¹⁾ u cilju osiguravanja učinkovitih kontrola i potpune transparentnosti postupaka za određivanje cijene i iznosa nadoknade troška lijekova, posebno lijekova za liječenje raka, u državama članicama; potiče nadležna tijela da od farmaceutskih poduzeća traže da stave na raspolaganje informacije o troškovima istraživanja i razvoja, uključujući financijska sredstva iz javnih izvora, prije odobrenja za stavljanje u promet, kao i o primljenim poreznim olakšicama i subvencijama; traži da se pri izračunu troškova lijekova uzme u obzir financiranje javnim sredstvima; poziva EMA-u da poveća broj revizija za ocjenjivanje usklađenosti farmaceutskih poduzeća sa zahtjevima o transparentnosti;

90. ističe da je velikim napretkom u biologiji otkriveno da je rak krovni pojam koji obuhvaća više od 200 bolesti te da se usmjeravanjem lijekova na različite mutacije može omogućiti precizna ili personalizirana medicina; smatra da je precizna ili personalizirana medicina, koju čine odabir terapije na temelju individualnih tumorskih biomarkera koji odražavaju genotipove ili fenotipove, obećavajući način za unaprijeđenje liječenja raka; stoga potiče države članice da razvijaju personaliziranu medicinu diljem EU-a na temelju međusobne suradnje i da promiču uspostavu regionalnih platformi za molekularnu genetiku i da olakšaju jednak i brz pristup pacijenata naprednoj dijagnostici i personaliziranim liječenjima, pritom u potpunosti poštujući privatnost podataka te da osiguraju da pacijenti budu informirani i da pristanu na upotrebu njihovih zdravstvenih podataka u istraživačke svrhe; napominje da fragmentacija i klasifikacija raka, na temelju specifičnih genotipova, ne bi trebala dovesti do toga da ih se definira kao „umjetne rijetke bolesti” radi povećanja financijske naknade;

91. podsjeća da se rodno utemeljena medicina i liječenje u kontekstu personalizirane medicine smatraju učinkovitim strategijama za liječenje raka, uzimajući u obzir razlike između muškaraca i žena na biološkoj, genetskoj i mišićno-koštanoj razini; poziva Komisiju i države članice da olakšaju razvoj liječenja raka temeljenog na spolu, u skladu s indikacijama medicinskih djelatnika i liječnika;

92. pozdravlja projekt „Genomika za javno zdravstvo” i uspostavljanje „plana za personaliziranu prevenciju” u Planu, radi utvrđivanja nedostataka u istraživanju i inovacijama te podržava „pristup mapiranja svih poznatih bioloških anomalija koje dovode do podložnosti raku, uključujući nasljedne oblike raka”, koji čine 5 – 10 % slučajeva raka;

93. poziva na potpunu i brzu primjenu Uredbe (EU) br. 536/2014 od 16. travnja 2014. o kliničkim ispitivanjima lijekova za primjenu kod ljudi⁽⁷²⁾; smatra da bi se primjenom te uredbe olakšalo pokretanje opsežnih kliničkih ispitivanja diljem Europe koja će se provoditi usklađeno, djelotvorno i koordinirano na europskoj razini u cilju olakšavanja istraživanja lijekova za rak te poboljšanja kvalitete života pacijenata oboljelih od raka i njihovih obitelji; nadalje, smatra da bi se Uredba trebala dosljedno primjenjivati u svim državama članicama u cilju racionalizacije postupaka za provedbu kliničkih istraživanja; ističe da je važno nanovo preispitati mogućnosti kako bi se smanjilo administrativno opterećenje povezano s kliničkim ispitivanjima; poziva na to da se iz pandemije bolesti COVID-19 dugoročno izvuku pouke o budućim oblicima međunarodne suradnje u pogledu kliničkih ispitivanja i razmjene informacija;

94. ističe da program PRIME, koji je pokrenula EMA, može biti iznimno učinkovit instrument za jačanje potpore razvoju inovativnih lijekova u onkologiji kako bi oni mogli ranije stići do pacijenta;

⁽⁷¹⁾ Direktiva Vijeća 89/105/EEZ od 21. prosinca 1988. o transparentnosti mjera kojima se uređuje određivanje cijena lijekova za humanu uporabu i njihovo uključivanje u nacionalne sustave zdravstvenog osiguranja, (SL L 40, 11.2.1989., str. 8).

⁽⁷²⁾ SL L 158, 27.5.2014., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

95. poziva na održivije okruženje, uključujući financijsku potporu, za provođenje istraživanja i analizu postojećih istraživanja o prenamjeni lijekova za liječenje raka, a osobito istraživanja koja provode treće strane bez komercijalnih namjera, i na uspostavu dodatnog projekta u okviru kojeg će se primjenom računalstva visokih performansi brzo testirati postojeće molekule i nove kombinacije lijekova, počevši od visokih neispunjenih potreba kao što su liječenje oblika raka s lošom prognozom, metastatskog raka ili rijetkih oblika raka;

96. ističe važnost rješavanja pitanja uporabe lijekova izvan odobrene indikacije, uključujući jeftine lijekove i lijekove koji se upotrebljavaju za rijetke oblike raka; poziva Komisiju da analizira postojeće stanje u pogledu uporabe lijekova izvan odobrene indikacije;

97. uviđa da će mnoge buduće tehnologije zahtijevati složene propise (primjerice za stanične i genske terapije); smatra da bi Unija trebala financirati, poticati i osigurati regulatorni postupak kojim se aktivno potiču istraživanje i inovacije, predviđaju se potrebe istraživača u akademskoj zajednici, industriji i klinikama, aktivno ih se informira i usmjerava u pogledu regulatornih postupaka, priprema se teren za buduće tehnologije, postupno se ocjenjuju te tehnologije i potiče se ulazak sigurnih i djelotvornih novih načina liječenja na tržište;

98. ponovno ističe važnost stvaranja čvrstih dokaza o učinkovitosti i sigurnosti lijekova i izvješćivanja o njima, kako u kliničkim ispitivanjima tako i u studijama praćenja nakon ulaska na tržište; podržava razvoj kliničkih ispitivanja u primjeni novih i cjenovno pristupačnih lijekova za rak u odraslih i djece; podupire razvoj kliničkih ispitivanja koja se provode u više centara u Europi za razvoj učinkovitijih oblika liječenja i skrbi za pacijente, uključujući djecu i starije osobe; naglašava da tijela moraju osigurati transparentnost, usklađenost sa zahtjevima u pogledu provođenja studije i rano priopćavanje relevantnih podataka EMA-i i široj javnosti;

99. prima na znanje zakonodavni prijedlog Komisije za osnivanje tijela EU-a za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize (HERA); napominje da bi do 2023. i svake dvije godine nakon toga Komisija trebala provoditi detaljno preispitivanje provedbe operacija HERA-e, uključujući pritom njezinu strukturu, upravljanje, financiranje i ljudske resurse; napominje da bi se u tim preispitivanjima morala ispuniti posebno svaka potreba za izmjenom strukture HERA-e, uključujući, no ne ograničavajući se na mogućnost njezina unaprjeđenja u samostalnu agenciju, revidiranja njezina mandata i uzimanja u obzir financijskih posljedica bilo koje takve izmjene; napominje da bi Komisija trebala izvješćivati Europski parlament i Vijeće o zaključcima preispitivanja i da bi ti zaključci trebali biti javni; primjećuje da bi ta preispitivanja, prema potrebi, trebala popratiti zakonodavnim prijedlozima za rješavanje istaknutih pitanja uz potpuno poštovanje Europskog parlamenta u ulozi suzakonodavca; smatra da bi, ako se unaprijedi u samostalnu agenciju, HERA u tom trenutku mogla predviđati, poticati, zajednički razvijati i olakšavati brz, jednak i održiv pristup inovacijama povezanim s rakom za oboljele od raka, uključujući dijagnostičke postupke i popratne dijagnostičke testove; smatra da bi HERA trebala dugoročno blisko surađivati s javnim i privatnim subjektima radi planiranja, koordiniranja i izgradnje ekosustava privatnih i javnih kapaciteta koji može pružiti odgovarajuće hitne okvire za pristup EU-a ključnim sirovinama u slučaju globalnih prekida opskrbe;

100. naglašava potrebu za promicanjem inovacija u liječenju raka kojim se spašavaju životi; stoga poziva Komisiju da uspostavi okvir za farmaceutsko zakonodavstvo za onkološke lijekove i terapije, kojim se potiču istinske revolucionarne inovacije, umjesto takozvanih „me too” lijekova, koji su samo druga tvar za istu upotrebu bez većih koristi, ili vrlo skupih lijekova koji nude samo manja poboljšanja za pacijente; poziva na suradnju širokog konzorcija javnih tijela, privatnih poduzeća i nevladinih organizacija, uključujući udruženja pacijenata i osoba koje su preboljele rak te akademske zajednice kako bi se zajamčila dostupnost i cjenovna pristupačnost mogućnosti liječenja raka koje zahtijevaju složene tehnologije kao što su na primjer složena liječenja poput stanične terapije (CAR T stanice), genske terapije, adoptivne imunoterapije primjenom genoma ekstrahiranog iz tumora (glasnička RNK) i nanotehnologije; naglašava da, kako bi se olakšala šira primjena inovativnih terapija, EU i države članice moraju ne samo učiniti sve što je u njihovoj moći za financiranje trenutno dostupnih terapija, nego i podupirati razvoj isplativijih načina liječenja; smatra da će se smanjenjem troškova najinovativnijih i najučinkovitijih terapija povećati njihova šira dostupnost u korist pacijenata u EU-u i šire; poziva na osiguravanje jednakog pristupa inovativnim terapijama, kako u gusto naseljenim urbanim regijama tako i u manjim, ruralnim ili udaljenim područjima;

srijeda, 16. veljače 2022.

III.c Jednak pristup multidisciplinarnoj i kvalitetnoj skrbi za oboljele od raka: ususret boljem odgovoru na utjecaj zdravstvenih kriza na oboljele od raka

101. naglašava da je kriza prouzročena bolešću COVID-19 znatno utjecala te i dalje znatno utječe na preživljavanje i kvalitetu života oboljelih od raka u svim stadijima te bolesti zbog kašnjenja u mjerama prevencije, kao što su cijepljenje, odgoda provedbe preventivskih programa, kliničkih ispitivanja, probira, upućivanja, dijagnoza, kirurških zahvata i liječenja, nestašice lijekova i drugih medicinskih potrepština, nedostatka specijalizirane radne snage, smanjene komunikacije sa zdravstvenim stručnjacima te straha pacijenata od zaraze; ističe da dokazi upućuju na to da su liječnici diljem Europe u prvoj godini pandemije zabilježili 1,5 milijuna manje pacijenata oboljelih od raka i proveli prema procjeni 100 milijuna manje pretraga za probir raka te je stoga moguće da jednom milijunu građana EU-a trenutačno nije dijagnosticiran rak zbog pandemije bolesti COVID-19 ⁽⁷³⁾;

102. smatra pandemiju bolesti COVID-19 istinskim testom otpornosti zdravstvenih sustava EU-a na stres; naglašava da bi glavna pouka trebala biti to da je potrebno ulagati u sektor javnog zdravstva i razviti strategiju za izvanredne situacije kojom bi se državama članicama omogućila koordinirana reakcija na bilo kakve buduće zdravstvene krize; naglašava da su osjetljive skupine, uključujući pacijente oboljele od raka, posebno ranjive tijekom zdravstvene krize; naglašava da bi posebne mjere u okviru te strategije za izvanredne situacije trebale biti usmjerene na zaštitu ranjivih skupina, uključujući oboljele od raka, koje ne mogu čekati završetak krize; naglašava da bi se tim posebnim mjerama trebali podržati razvoj, proizvodnja i stvaranje zaliha proizvoda za zaštitu tih ranjivih skupina;

103. poziva Komisiju i države članice da savjesno prikupljaju podatke putem odgovarajućih registara kako bi se pratili učinci cjepiva protiv bolesti COVID-19 na osjetljive skupine, uključujući pacijente oboljele od raka i time na njihov imunološki odgovor;

104. sa zabrinutošću primjećuje da su se postojeći nedostaci radne snage u zdravstvu pogoršali uslijed pandemije bolesti COVID-19; potvrđuje da je potrebno hitno osigurati odgovarajući broj specijaliziranih zdravstvenih stručnjaka za skrb o oboljelima od raka; ponavlja da bi posebne mjere u okviru strategije za izvanredne situacije trebale biti usmjerene na rješavanje nedostataka radne snage zapošljavanjem zdravstvenih stručnjaka u primarnoj i specijaliziranoj zdravstvenoj zaštiti te njihovo ponovno osposobljavanje ako su specijalisti u drugim područjima; predlaže da bi registar nejednakosti u području raka mogao poslužiti kao alat za mjerenje i prijavljivanje postojećih nedostataka radne snage; ističe da su potrebni novi pristupi zdravstvenoj zaštiti usmjerenoj na ljude kako bi se svima osigurao pristup dijagnostici, terapeutici i kvalitetnim uslugama za sve; naglašava da treba voditi računa o kombinaciji vještina kako bi se optimizirao odgovor na kadrovske potrebe u zdravstvenom sektoru; podržava razmjenu dobrih praksi među državama članicama u tom pogledu; poziva Komisiju i države članice da izrade internetske platforme za osposobljavanje zdravstvenih stručnjaka kao što su njegovatelji te da organiziraju programe terapijske skrbi kojima bi se omogućilo stjecanje kvalifikacija i priznavanje njihovih kompetencija;

105. žali zbog činjenice da se pacijenti i dalje suočavaju s mnogim poteškoćama u pristupu kvalitetnim uslugama javnog zdravstva jer mnogi onkološki odjeli u javnim bolnicama nemaju dovoljno radne snage ni kapaciteta; stoga poziva na osnivanje visokokvalitetnih odjela za radioterapiju i modernih onkoloških centara u javnim bolnicama, na temelju europskih smjernica i u skladu s najnovijim znanstvenim dokazima;

106. poziva države članice i relevantna tijela da prepoznaju ključnu ulogu neformalnih njegovatelja, da ih integriraju u zdravstvene i njegovateljske timove te da im daju ovlasti s mogućnošću donošenja utemeljenih odluka u vezi s dostupnim mjerama potpore uz potporu zdravstvenih stručnjaka; prepoznaje da je pandemija pogoršala ključnu ulogu neformalnih njegovatelja, koji pružaju većinu dnevne njege pacijentima oboljelima od raka i koji se suočavaju s očitim nepostojanjem praktične podrške i podrške u obliku politika, među ostalim u pogledu socijalnih prava, osposobljavanja, psihološke pomoći, informacija i priznanja; ističe visok postotak neformalnih njegovatelja među stanovništvom EU-a i razlike u načinima na koji im se pruža potpora i u načinima priznavanja njihovih prava u državama članicama; poziva Komisiju da razmotri formalizaciju neformalne skrbi, čime bi se zajamčilo priznavanje određenog minimalnog standarda prava, posebno za one koji pružaju dugotrajnu skrb;

⁽⁷³⁾ European Cancer Organisation, „Cancer Will Not Wait for the Covid-19 Pandemic to End. It is Time to Act.” (Rak neće čekati kraj pandemije bolesti COVID-19. Vrijeme je za djelovanje.), 11. svibnja 2021., pristup 21. prosinca 2021.

srijeda, 16. veljače 2022.

107. zagovara razvoj digitalnog zdravstvenog komunikacijskog kanala za praćenje simptoma na daljinu i osiguravanje kontinuiranog liječenja raka u izvanbolničkoj skrbi; poziva na to da se upotrebom telemedicine i skrbi na daljinu te njihovom integracijom u zdravstveni sustav zajamči trajan pristup medicinskom savjetovanju, psihosocijalnim uslugama i kontaktu između pacijenta i zdravstvenih stručnjaka te između zdravstvenog stručnjaka koji liječi pacijenta i obitelji pacijenta u okruženjima bez zdravstvenih prijetnji u bolnicama ili, ako je moguće i sigurno, u ljekarnama; poziva na poticanje razvoja terapeutika kojima se može poduprijeti prijelaz na kućnu njegu;

108. poziva na bolju komunikaciju između zdravstvenih stručnjaka, pacijenata, osoba koje su preboljele rak, pružatelja skrbi, roditelja i javnih tijela o učinkovitosti i sigurnosti zdravstvenih intervencija, posebno probira, dijagnosticiranja i liječenja raka, kao i na kampanje za podizanje razine osviještenosti o prevenciji u kriznim vremenima;

109. poziva Komisiju i države članice da donesu europske planove prevencije i upravljanja kao dio koherentne i sveobuhvatne strategije za nepredviđene situacije u svrhu sprječavanja i rješavanja nestašice lijekova, opreme, proizvoda i osoblja u razdobljima zdravstvenih kriza; ističe odgovornosti nositelja odobrenja za stavljanje lijeka u promet i distributera u veleprodaji u pogledu relevantnog zakonodavstva EU-a;

IV. Snažna potpora oboljelima od raka, osobama koje su preboljele rak i pružateljima skrbi

110. naglašava da oboljeli od raka ne bi smjeli biti „dvostruko kažnjeni” u svakodnevnom životu; poziva na donošenje direktive o suzbijanju diskriminacije te na pravednu i jednaku provedbu direktiva o financijskim uslugama, poput Direktive o potrošačkim kreditima ⁽⁷⁴⁾, bez ikakve diskriminacije oboljelih od raka i osoba koje su preboljele rak;

111. napominje da je potrebno usredotočiti se na kvalitetu života sve većeg broja kroničnih pacijenata oboljelih od raka čije se bolesti ne mogu izliječiti, ali se mogu stabilizirati tijekom nekoliko godina; naglašava važnost posebnih preporuka EU-a za unapređenje kvalitete života pacijenata i osoba koje su preboljele rak, među ostalim putem sveobuhvatne potporne skrbi integrirane u skrb za oboljele od raka, počevši od dijagnoze i tijekom cijelog trajanja bolesti (uključujući ublažavanje boli, psihološke usluge, prilagođenu tjelesnu aktivnost, dopunske terapije utemeljene na znanstvenim dokazima, pristup obrazovanju, nutricionističku podršku, socijalnu pomoć koja obuhvaća sve svakodnevne zadatke kao što su pomoć u kućanstvu ili skrb za djecu, pristup reproduktivnom zdravlju i obnova estetskog integriteta) te pristupom specijaliziranim potpornim centrima; traži od država članica da priznaju posljedice bolesti (tjelesne ili mentalne invaliditete), kao i socijalnu diskriminaciju, među ostalim na radnom mjestu; traži od Komisije da predloži smjernice za države članice kako bi se istaknula važnost uspostave sustava sveobuhvatne pokrivenosti kojima bi se zajamčilo ispunjavanje tih potreba; prepoznaje da je rak financijski opterećujuća bolest, ne samo u pogledu liječenja raka; poziva Komisiju da uspostavi platformu za razmjenu najboljih praksi u palijativnoj skrbi i da podrži istraživanja u području palijativne skrbi;

112. poziva Komisiju da razmotri strategiju EU-a o skrbi i njezi kako bi se zajamčila odgovarajuća, pristupačna i visokokvalitetna dugotrajna skrb;

113. ističe činjenicu da znanstveno prepoznata integrativna medicina, koju su odobrila tijela nadležna za javno zdravlje, može donijeti koristi pacijentima vezane uz paralelne učinke nekoliko bolesti i njihovo liječenje, poput raka; naglašava važnost razvoja cjelovitog, integrativnog pristupa i pristupa usmjerenog na pacijenta te poticanje, prema potrebi, komplementarne upotrebe tih terapija pod nadzorom zdravstvenih djelatnika;

114. ističe da loša prehrana može pogoršati ishode liječenja raka te je stoga optimalna nutricionistička skrb ključan dio u skrbi za oboljele od raka; poziva države članice da sastave preporuke za uključivanje kliničke prehrane u sve aspekte skrbi za oboljele od raka, među ostalim u liječenje, potporu i istraživanje; smatra da, kad je to naznačeno, pacijentima koji boluju od raka dijetetičar specijalist, koji će se uključiti u multidisciplinarni tim, mora pružiti potporu u području kliničke prehrane; stoga pozdravlja planirano interspecijalističko osposobljavanje o nutricionističkoj podršci i poziva Komisiju i države članice da razviju minimalne standarde za kontinuirano osposobljavanje u području nutricionističke skrbi za multidisciplinarnu radnu snagu; preporučuje da upravljanje prehranom bude sastavni i etički dio svih kliničkih istraživanja u kojima sudjeluju pacijenti oboljeli od raka; osim toga, preporučuje da se odgovarajuća nutricionistička podrška uključi u Povelju o pravima pacijenata oboljelih od raka;

⁽⁷⁴⁾ SL L 133, 22.5.2008., str. 66.

srijeda, 16. veljače 2022.

115. snažno potiče države članice da se pobrinu za to da svi pacijenti oboljeli od raka budu u potpunosti informirani o mogućnosti provedbe postupaka za očuvanje plodnosti prije početka aktivnog liječenja; poziva da se na razini EU-a izrade smjernice za zdravstvene djelatnike u kojima će se definirati dob u kojoj pacijenti oboljeli od raka trebaju biti informirani o dostupnosti postupaka za reproduktivno zdravlje; nadalje, potiče države članice da predvide da nacionalni sustavi zdravstvenog osiguranja svim pacijentima oboljelima od raka koji su obuhvaćeni obveznim nacionalnim zdravstvenim osiguranjem moraju nadoknaditi troškove takve usluge;

116. potiče države članice da uzmu u obzir čestu iscrpljenost obitelji i rodbine pacijenata oboljelih od raka te da im pruže psihološku i socioekonomsku pomoć, osobito najranjivijim osobama, i razdoblja odmora na radnom mjestu tijekom bolesti, kao i potporu tijekom žalovanja; osim toga, potiče razvoj integriranih, odgovarajućih i pristupačnih programa potpore za pacijente oboljele od raka i njihove obitelji u kojima se uzimaju u obzir zdravstvene i socijalne usluge te usluge volonterske zajednice;

117. podsjeća da su jačanje položaja pacijenata i zdravstvena pismenost ključni za europsku strategiju borbe protiv raka te da usmjerenost na pacijente i participativno donošenje odluka moraju biti u središtu procesa razvoja liječenja i skrbi; potiče promicanje dobro informiranih pacijenata koji aktivno sudjeluju u vlastitom liječenju te poziva na obrazovanje njegovatelja i pacijenata o terapijama te njihovo osnaživanje u programima skrbi; smatra da bi se za postupak osposobljavanja i osnaživanja pedijatrijskih pacijenata trebala upotrebljavati posebno prilagođena metodologija s obzirom na njihove posebne značajke i potrebe; poziva na participativno donošenje odluka s personaliziranim i razumljivim informacijama koje se temelje na dokazima i koje se pružaju pacijentima kao sastavni dio nacionalnih programa za nadzor raka, uz potporu Plana; poziva na to da se sredstvima EU-a, posebno programom EU4Health, pruži potpora takvim inicijativama i mjerama za osnaživanje pacijenata oboljelih od raka;

118. prepoznaje središnju ulogu neovisnih udruženja pacijenata i pružatelja skrbi u pogledu zastupanju interesa pacijenata i pružanja pratnje pacijentima, usluga koje se pružaju pacijentima oboljelim od raka i pružateljima skrbi, širenja zdravstvene pismenosti, podizanja javne svijesti i stalne potpore na razini EU-a i na nacionalnoj razini; poziva Komisiju i države članice da uzmu u obzir formalno sudjelovanje tih udruženja, kao i njihove zahtjeve i preporuke pri formuliranju politika i zakonodavstva o raku te da im pruže javnu potporu u obliku bespovratnih sredstava za poslovanje i bespovratnih sredstava povezanih s projektima kako bi zajamčile njihovu neovisnost o privatnom financiranju; poziva Komisiju da utvrdi jasne kriterije prema kojima se može dodijeliti javna financijska potpora; smatra da bi pedijatrijski pacijenti trebali imati pojedinačnu i zajedničku ulogu u poboljšanju zdravstvene zaštite i istraživačkih postupaka za sve pacijente tako što će pridonijeti svojim konkretnim iskustvima; stoga smatra da je potrebno razviti i propisno financirati odgovarajuće alate za učenje i obrazovanje kako bi se planiralo i zajamčilo sudjelovanje djece;

119. naglašava da je važno osigurati odgovarajuće mogućnosti za podnošenje odštetnih zahtjeva za radnike oboljele od raka povezanog s radom; poziva države članice da u potpunosti provedu preporuku Komisije od 19. rujna 2003. o profesionalnim bolestima i da osiguraju odgovarajuće mogućnosti za podnošenje odštetnih zahtjeva za radnike u slučajevima raka povezanog s radom, čime bi se svakom radniku pružila mogućnost odgovarajuće naknade nakon što je bio izložen štetnim tvarima ili je obolio od raka povezanim s radom; poziva Komisiju da izradi europski minimalni popis profesionalnih bolesti s usporedivim kriterijima priznavanja diljem EU-a;

120. poziva države članice da poboljšaju ponovno uključivanje osoba koje su preboljele rak u društvene aktivnosti i na tržište rada te da im pomognu u prelasku na novu profesionalnu ulogu u slučaju posljedica bolesti koje ih sprečavaju da nastave raditi na istom radnom mjestu i da olakšaju povratak pedijatrijskih pacijenata koji su preboljeli rak u škole ili na visoko obrazovanje; primjećuje opće podcjenjivanje naknadne skrbi u usporedbi s jednako važnom prevencijom raka; podsjeća na preporuke i alate koje je razvila zajednička akcija CHRODIS+ za poticanje zadržavanja pacijenata na radnom mjestu, sposobnosti povratka na posao i njihovog ponovnog uključivanja na tržište rada te potiče Komisiju da podrži provedbu tih preporuka i alata u svim državama članicama; zagovara konkretne preporuke EU-a za mjere za sprečavanje recidiva primarnog raka i razvoja novih oblika raka kod osoba koje su preboljele rak, kao i za njihovu rehabilitaciju, uključujući konkretne odredbe za dugoročnu skrb nakon liječenja za osobe koje su u djetinjstvu preboljele rak, a koja se pruža tijekom njihova odrastanja; naglašava potrebu za naknadnom medicinskom i psihološkom skrbi za osobe koje su preboljele rak;

121. smatra da bi EU-OSHA-i trebalo dati snažniju ulogu u promicanju dobrih praksi za ponovno uključivanje oboljelih od raka i osoba koje su ga preboljele na radno mjesto i za njihovu zaštitu od diskriminacije; sa zanimanjem iščekuje novu studiju o povratku osoba koje su preboljele rak na posao, koja je najavljena u Planu, a kojom će se mapirati nacionalne politike zapošljavanja i socijalne zaštite te će se utvrditi prepreke i preostali izazovi;

srijeda, 16. veljače 2022.

122. naglašava ključnu ulogu inspektorata rada u osiguravanju poštovanja zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti i sprječavanju raka povezanog s radom; poziva države članice da poboljšaju inspektorate rada i osiguraju njihovo odgovarajuće financiranje; naglašava da su nadzor i kontrola od posebne važnosti za mobilne radnike; poziva na najbržu moguću provedbu Europskog nadzornog tijela za rad (ELA) i da ono bude što prije spremno za rad te traži da ELA osigura stvarnu moć inspektorata rada u prekograničnim slučajevima i prati poštovanje zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti; poziva Komisiju i države članice da uključe ELA-u u prekogranične situacije radi osiguranja pravilne provedbe zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti;

123. potiče Komisiju da obrati pozornost na promjene na tržištu rada EU-a i da osigura dovoljno sredstava za pravilno prikupljanje podataka; vjeruje da je opsežno i temeljito prikupljanje informacija i podataka od apsolutne važnosti i stalni prioritet za Komisiju kako bi odgovorila potrebnim zakonodavnim i nezakonodavnim inicijativama u pogledu prevencije raka povezanog s radom; naglašava potrebu uspostave sveobuhvatnih nacionalnih registara za sve države članice, čime bi se omogućilo prikupljanje podataka o izloženosti kancerogenim tvarima u cijeloj Europi te naglašava da bi ti registri trebali obuhvatiti sve relevantne kancerogene tvari; poziva na blisku suradnju između institucija EU-a, država članica, EU-OSHA-e i relevantnih dionika te snažno uključivanje socijalnih partnera; poziva na upotrebu prikupljenih podataka kako bi se djelovalo putem zakonodavnih i nezakonodavnih mjera u borbi protiv raka povezanog s radom;

124. podržava predstojeće uvođenje pametne kartice za osobe koje su preboljele rak, najavljeno u Planu, koja će se izdavati svim Europljanima koji su preboljeli rak, a posebno osobama koje su ga preboljele u dječjoj i adolescentskoj dobi za koje je temelj model „putovnice” za osobe koje su preživjele rak, i koja će sadržavati sažetak njihove povijesti bolesti, uključujući vlastito iskustvo pacijenta, te olakšati i pratiti naknadnu skrb; naglašava osjetljivu prirodu pojedinačnih podataka o zdravlju i time potrebu da pametna kartica bude potpuno zaštićena u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka EU-a (OUZP) ⁽⁷⁵⁾;

125. smatra da osiguravajuća društva i banke ne bi trebale uzimati u obzir medicinsku povijest osoba koje su bolovale od raka; poziva na donošenje nacionalnog zakonodavstva kojim će se spriječiti diskriminacija osoba koje su preboljele rak u odnosu na ostale potrošače; prima na znanje da Komisija namjerava u suradnji s poduzećima izraditi kodeks ponašanja kojim će se zajamčiti usklađenost poslovnih praksi pružatelja financijskih usluga s napretkom u liječenju raka i njegovom boljom učinkovitošću; usporedo podržava promicanje napredaka ostvarenih u Francuskoj, Belgiji, Luksemburgu i Nizozemskoj, gdje osobe koje su preboljele rak imaju „pravo na zaborav”; traži da sve države članice najkasnije do 2025. svim europskim pacijentima zajamče pravo na zaborav 10 godina nakon završetka liječenja, a pacijentima kojima je rak dijagnosticiran prije 18. godine do pet godina nakon završetka liječenja; poziva da se rascjepkane nacionalne prakse u području procjene kreditne sposobnosti isprave uvođenjem zajedničkih standarda prava na zaborav u okviru mjerodavnih odredaba politike zaštite potrošača iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije te da se osobama koje su preboljele rak osigura jednak pristup kreditima; poziva na uključivanje prava na zaborav osoba koje su preživjele rak u relevantno zakonodavstvo EU-a kako bi se spriječila diskriminacija i poboljšao pristup financijskim uslugama osoba koje su preboljele rak;

126. poziva Komisiju da promiče postupanje u skladu s Europskim kodeksom za onkološke bolesnike Europske organizacije za borbu protiv raka kao osnažujućim i informativnim instrument kojim se europskim pacijentima jamči najbolja dostupna skrb;

127. uviđa da je hitno potrebna europska povelja o pravima oboljelih od raka; poziva na to da se u toj povelji uzme u obzir svaki stadij borbe s rakom (tj. pristup prevenciji i početna dijagnoza te tijek liječenja) te da se ona jednako primjenjuje na sve građane EU-a neovisno o tome u kojoj državi ili regiji žive;

V. Izazovi raka u djece, adolescenata i mladih odraslih osoba

128. pozdravlja inicijative Spotlight za borbu protiv raka u dječjoj dobi koje je najavila Komisija; poziva na jasne zahtjeve politike o potrebama istraživanja raka u dječjoj dobi; poziva države članice i Komisiju da isprave nejednaku raspodjelu ulaganja u istraživanja raka u djece; smatra da bi za istraživanje i liječenje raka u djece trebalo odrediti jasan i poseban izvor sredstava EU-a te da bi trebalo rasporediti namjenska sredstva iz proračuna svih relevantnih programa EU-a; naglašava važnost podupiranja međunarodnih akademskih istraživačkih platformi usmjerenih na rak u djece koje dobivaju podatke na temelju istraživanja drugih relevantnih dionika;

⁽⁷⁵⁾ SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

129. napominje da je trenutačno birokratsko opterećenje pokretanja ispitivanja u Europi preveliko za mnoge rijetke bolesti, uključujući rak u dječjoj dobi, jer ispitivanjima pod vodstvom istražitelja nedostaju komercijalna pokroviteljstva, a mnoge nekomercijalne organizacije i dalje nisu spremne preuzeti ulogu pokrovitelja za multinacionalna ispitivanja kod djece na razini čitave Europe; poziva Komisiju da u tom pogledu preispita postojeće zakonodavstvo i olakša multinacionalna ispitivanja za djecu;

130. poziva na promicanje darivanja koštane srži u državama članicama kako bi se mogli spasiti životi tisuća ljudi s dijagnozom leukemije, a čiji se broj neprestano povećava i od kojih su mnogi djeca, budući da je to najčešći rak u dječjoj dobi; ističe da je transplantacija koštane srži jedina nada za mnoge osobe oboljele od leukemije i drugih bolesti krvi, dok tri od četiri pacijenta neće imati kompatibilnog člana obitelji pa će im trebati donator;

131. poziva Komisiju i države članice da stave naglasak na jednak i zemljopisno uravnotežen pristup djece oboljele od raka najboljoj specijalističkoj dijagnostici i multidisciplinarnom liječenju te da poboljšaju ishode liječenja od raka u svim državama članicama; smatra da bi akademska specijalizacija i stručno zanimanje pedijatrijskog onkologa trebalo biti priznato u svim državama članicama; smatra da bi svaki pacijent koji je kao dijete ili adolescent imao rak trebao imati stalnu medicinsku skrb i praćenje čak i nakon što dosegne odraslu dob te stoga poziva na donošenje mjera kojima bi se suradnja između pedijatrijskih zdravstvenih stručnjaka i zdravstvenih stručnjaka za odrasle učinila fleksibilnijom; potiče razmjenu znanja o razvoju raka među djecom i adolescentima;

132. naglašava potrebu za sveobuhvatnim registrima raka u djetinjstvu koji se temelje na stanovništvu, a osnova su im međunarodno dogovoreni sustavi klasifikacije raka u djetinjstvu, kako bi se osigurali visokokvalitetni usporedivi podaci u cijeloj Europi; ponavlja potrebu za barem godišnjim objavljivanjem broja slučajeva raka u djece i adolescenata u Uniji i svakoj državi članici;

133. poziva na to da se adolescenti i odrasle mlade osobe oboljele od raka prepoznaju na razini EU-a kao posebna skupina s posebnim medicinskim i psihosocijalnim potrebama te da se za njih izrade školski programi;

134. naglašava potrebu za učinkovitim rješavanjem pitanja mentalnog zdravlja djece i adolescenata te odraslih mladih osoba koje su oboljele od raka i koje su ga preživjele; poziva Komisiju i države članice da toj skupini pacijenata osiguraju jednak pristup odgovarajućim mjerama psihosocijalne potpore i njihovu dostupnost;

135. naglašava da je potrebno jačati pravo djece, adolescenata i odraslih mladih osoba oboljelih od raka na prekograničnu skrb u slučaju da u njihovoj zemlji boravišta nije dostupno najbolje liječenje te osigurati da pristup inovacijama putem kliničkih ispitivanja za recidivirane ili teško izlječive zloćudne bolesti bude obuhvaćen relevantnim zakonodavstvom poboljšavanjem održivosti postojećih prekograničnih suradnji, uključujući europske referentne mreže, osobito europsku referentnu mrežu za rak u djece; naglašava potrebu za pojašnjenjem u pogledu pristupa prekograničnim kliničkim ispitivanjima, što nije jasno navedeno u Direktivi o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi;

136. primjećuje da su i propisi za lijekove za pedijatrijsku ⁽⁷⁶⁾ upotrebu i lijekove za rijetke bolesti ⁽⁷⁷⁾ potaknuli razvoj i dostupnost lijekova za pacijente s rijetkim bolestima i za djecu i preusmjerili privatna i javna ulaganja prema prethodno zanemarenim područjima; poziva na ambicioznu reviziju uredaba o lijekovima za pedijatrijsku upotrebu i lijekovima za rijetke bolesti u cilju osiguravanja razvoja i cjenovno pristupačnog pristupa inovativnim lijekovima protiv raka, utvrđivanja lijekova koji su najvažniji za ispunjavanje potreba djece oboljele od raka s lošom prognozom, podupiranja akademskog istraživanja i uključivanja MSP-ova, smanjenja kašnjenja kako bi djeca imala brži pristup pedijatrijskim lijekovima i genskoj i staničnoj terapiji, poticanja tržišnog natjecanja prilagođavanjem regulatornog okvira i poticanjem ulaganja u pedijatrijske lijekove i lijekove za rijetke bolesti bez patenta te rješavanja problema ograničenog pristupa određenim osnovnim lijekovima zbog nestašica lijekova i visoke cijene inovativnih lijekova; preporučuje da se dostupnost novih pedijatrijskih lijekova protiv raka do 2027. poveća za 20 %, kao i da se poboljša pristup personaliziranim lijekovima; stoga smatra da bi jasnu obvezu uključivanja pedijatrijskog istraživanja trebalo smatrati uvjetom za zahtjev za financiranje; poziva Komisiju

⁽⁷⁶⁾ SL L 378, 27.12.2006., str. 1.

⁽⁷⁷⁾ SL L 18, 22.1.2000., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

da, prema potrebi, putem dijaloga s državama članicama radi na sustavu koji pogoduje pristupu pravim revolucionarnim inovacijama za djecu oboljelu od raka; poziva Komisiju da olakša prenamjenu lijekova koji ne djeluju na odrasle ako postoji znanstveni i pretklinički temelj te da osigura veći broj djelotvornih i prilagođenih poticaja za poticanje razvoja lijekova za rak u djece i ispitivanja na prvom djetetu u razvoju novih lijekova protiv raka u djece; poziva Komisiju da potiče pravodoban razvoj pedijatrijskih lijekova i da smanji kašnjenja, na primjer putem ranih proporcionalnih nagrada koje se postupno dodjeljuju, a ne isključivo na kraju svjedodžbe o dodatnoj zaštiti; poziva Komisiju da u nadolazećoj reviziji ukloni članak 11.b Uredbe o lijekovima za pedijatrijsku upotrebu kako bi se omogućilo da razvoj lijekova za rak u djece bude temeljen na znanosti i mehanizmu djelovanja medicine;

137. poziva na uspostavu savjetodavne skupine dionika na razini EU-a za rak u dječjoj, adolescentskoj i mladoj odrasloj dobi koja bi mogla podržati dosljednu i na ciljeve usmjerenu provedbu odgovarajućih mjera iz cijelog Plana, programa Obzor Europa i farmaceutske strategije za Europu te programa „EU za zdravlje“;

138. naglašava važnost provedbe i praćenja europskog stupa socijalnih prava i poziva države članice da u potpunosti prenesu Direktivu (EU) 2019/1158 od 20. lipnja 2019. o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi ⁽⁷⁸⁾, kojom se uvodi dopust za pružatelje skrbi i mogućnost da zatraže uvjete fleksibilnog radnog vremena tako da radnici imaju pravo na dopust za pružatelja skrbi u trajanju od pet radnih dana godišnje radi pružanja osobne skrbi ili potpore rodbini ili osobi koja živi u istom kućanstvu s radnikom i kojoj je potrebna značajna skrb ili potpora iz ozbiljnih medicinskih razloga, kako ih definira svaka država članica;

139. pozdravlja uspostavu Mreže osoba koje su preboljele rak u djetinjstvu u EU-u, koju je najavila Komisija;

140. pozdravlja preporuku Zajedničkog djelovanja za borbu protiv rijetkih oblika raka da se uvede europska jedinstvena identifikacijska oznaka pacijenta, „putovnica“ za osobe koje su preživjele rak i smjernice o dugoročnom nadzoru i prelasku s pedijatrijske na skrb za odrasle, kako bi se osiguralo praćenje dugoročnih ishoda osoba koje su preboljele rak u dječjoj dobi u prekograničnom kontekstu; naglašava potrebu da „pravo na zaborav“ bude primjereno za taj dio stanovništva;

VI. Izazovi rijetkih oblika raka u odraslih

141. priznaje da su rijetki oblici raka u odraslih izazov za javno zdravlje; podsjeća da odrasli pacijenti koji boluju od rijetkih oblika raka dijele izazove povezane s rijetkošću i neuobičajenom prirodom njihove bolesti, među ostalim duga odlaganja postavljanja dijagnoze, a katkad i pogrešnu dijagnozu te otežan pristup pravodobnoj i odgovarajućoj skrbi i liječenju; napominje da se pacijenti često osjećaju usamljeno i izolirano te pate od znatno smanjene kvalitete života, dok i njihovi pružatelji skrbi također osjećaju znatne i negativne učinke; poziva na to da se registrom nejednakosti objedine informacije o rijetkim oblicima raka koji čine oko 24 % novih slučajeva raka koji se javljaju u svim dobnim skupinama;

142. podržava uvođenje namjenske vodeće inicijative o rijetkim oblicima raka u odraslih u okviru Plana kako bi se uhvatilo u koštac sa specifičnim izazovima s kojima se ta zajednica pacijenata suočava i najbolje iskoristile preporuke navedene u programu za borbu protiv rijetkih oblika raka do 2030. za poticanje istraživanja i poboljšanja skrbi u svakom stadiju liječenja pacijenata koji boluju od rijetkog oblika raka; naglašava važnost jamčenja da se rijetki oblici raka u odraslih uključe u sve inicijative u okviru četiriju stupova Plana;

143. poziva na namjensko financiranje istraživačkih projekata za rijetke oblike raka u odraslih u okviru programa Obzor Europa, među ostalim i u okviru Misije za borbu protiv raka (na primjer u okviru UNCAN.eu – Europske inicijative za razumijevanje raka) kako bi se razvile ciljane terapije i podržao razvoj baza podataka, registara i biobanaka važnih za rijetke oblike raka u odraslih;

144. naglašava otežanost ranijeg dijagnosticiranja rijetkih oblika raka u odraslih; stoga preporučuje lakši i brži pristup molekularnom testiranju koje može pomoći pacijentima da dobiju točnu dijagnozu i ciljanu terapiju, pa čak i pristup relevantnim kliničkim ispitivanjima kada je to prikladno; nadalje naglašava da je istraživanje biomarkera ključno u tom području;

⁽⁷⁸⁾ SL L 188, 12.7.2019., str. 79.

srijeda, 16. veljače 2022.

145. poziva na povećanje razine svijesti među zdravstvenim djelatnicima primarne i sekundarne zdravstvene zaštite o rijetkim oblicima raka u odraslih i provedbu odgovarajućih upućivanja u specijalizirane multidisciplinarnne stručne centre na nacionalnoj i europskoj razini;

146. potiče države članice da uspostave nacionalne mreže za rijetke oblike raka u odraslih kako bi pravodobno optimizirale upućivanje pacijenata u specijalizirane centre i olakšale interakciju s europskim referentnim mrežama u cilju povećanja razmjene multidisciplinarnog znanja i visokokvalitetne skrbi te potaknule kliničko istraživanje;

147. poziva na poboljšanje pristupa kliničkim ispitivanjima i programima milosrdne uporabe za odrasle pacijente koji boluju od rijetkih oblika raka; izražava žaljenje zbog toga što je odraslim pacijentima koji boluju od rijetkih oblika raka iz mnogih zemalja i dalje vrlo teško pristupiti programima milosrdne uporabe i ispitivanjima u inozemstvu; poziva na bolju provedbu programâ EU-a za pristup zdravstvenoj skrbi u inozemstvu odraslih pacijenata koji boluju od rijetkih oblika raka i smatra da bi nacionalni zdravstveni sustavi trebali olakšati pristup ispitivanjima i programima milosrdne uporabe za odrasle pacijente koji boluju od rijetkih oblika raka koji imaju mali broj mogućnosti liječenja;

148. potiče nove regulatorne pristupe kako bi se odraslim pacijentima koji boluju od rijetkih oblika raka omogućio pristup novim inovativnim terapijama pod sigurnim nadzorom, što bi istovremeno olakšalo prikupljanje podataka iz stvarnog svijeta osim prikupljanja podataka tijekom kliničkih ispitivanja;

149. naglašava potrebu da se rijetki oblici raka u odraslih uključe u „interspecijalistički program osposobljavanja za rak” koji uključuje i specijalizirano osposobljavanje za medicinske sestre, zajedno s europskim referentnim mrežama za odrasle pacijente koji boluju od rijetkih oblika raka; naglašava potrebu za potporom obrazovnih programa usmjerenih na odrasle pacijente koji boluju od rijetkih oblika raka, pružatelje skrbi i predstavnike pacijenata, zajedno s europskim referentnim mrežama, kako bi se povećala razina zdravstvene pismenosti i u konačnici pomoglo pacijentima i njihovim obiteljima da donesu utemeljene odluke o mogućnostima liječenja i naknadnoj skrbi;

150. priznaje posebnosti rijetkih oblika raka kod odraslih u programima posvećenim poboljšanju kvalitete života pacijenata oboljelih od raka, osoba koje su preživjele rak i pružatelja skrbi; poziva Komisiju i države članice da provedu posebno osposobljavanje za stručnjake, osim za pružatelje usluga zdravstvene skrbi (npr. socijalne radnike, voditelje slučajeva itd.) koji brinu o odraslim pacijentima koji boluju od rijetkih oblika raka; naglašava da odrasli pacijenti koji boluju od rijetkih oblika raka trebaju dobiti odgovarajuću psihološku potporu, rehabilitaciju i praćenje dugoročnih nuspojava liječenja od strane stručnjaka koji razumiju njihovu rijetku bolest i specifičnosti povezane s njom; preporučuje da se svim pacijentima koji boluju od rijetkih oblika raka također dostavi plan skrbi o preživjelima; smatra da pružatelji skrbi pacijentima oboljelima od rijetkih oblika raka (često su to članovi obitelji) također trebaju pristup specifičnoj psihosocijalnoj potpori kako bi se nosili s težinom i složenosti bolesti te značajnim teretom skrbi koji preuzimaju;

151. poziva države članice da u svoje nacionalne programe za nadzor raka (zajedno s posebnim odjeljkom o raku u djece) uključe poseban odjeljak o liječenju rijetkih oblika raka u odraslih, kako je preporučeno u programu za borbu protiv rijetkih oblika raka do 2030.; smatra da bi se te specifičnosti trebale priznati u zasebnim odjeljcima u svim nacionalnim programima za nadzor raka, uključujući odgovarajuću sinergiju s nacionalnim planovima za borbu protiv rijetkih bolesti, kako bi se potaknulo istraživanje i poboljšalo upravljanje skrbi i sve faze skrbi za te pacijente, od primarne skrbi do visoko specijaliziranih multidisciplinarnih zdravstvenih centara koji pripadaju ili su u bliskom kontaktu s odgovarajućim europskim referentnim mrežama; napominje da se do danas u brojnim nacionalnim programima država članica za nadzor raka ne uzimaju u obzir u dovoljnoj mjeri rijetki oblici raka u odraslih i djece;

152. potiče nadležna državna tijela da uključe organizacije odraslih pacijenata oboljelih od rijetkih oblika raka kao partnere u nacionalne programe za nadzor raka kako bi izrazili potrebe i očekivanja odraslih pacijenata oboljelih od rijetkih oblika raka, kao i da aktivno sudjeluju u provedbi namjenskih mjera za rijetke oblike raka u odraslih;

B. Instrumenti za djelovanje

I. Sveobuhvatna istraživanja i njihove posljedice

153. naglašava da bi se Plan trebao provoditi u bliskoj suradnji s Misijom za borbu protiv raka u okviru programa Obzor Europa i njezinim ciljevima promicanja ulaganja EU-a u istraživanja, javnu proizvodnju i inovacije povezane s rakom; pozdravlja to što će program Obzor Europa financirati istraživačku infrastrukturu, računalstvo u oblaku i aktivnosti Europskog vijeća za inovacije; poziva Komisiju da razmotri rak u djece kao temu za europsko partnerstvo u okviru sljedećeg

srijeda, 16. veljače 2022.

strateškog programa Obzora Europa; preporučuje da se projektima u okviru programa Obzor Europa usmjerenima na nove lijekove protiv raka u djece dodijele odgovarajuća sredstva kako bi se riješili nedostaci u području pedijatrijskih lijekova;

154. podsjeća da su multidisciplinarna istraživanja povezana s rakom i njihovo prenošenje u svakodnevnu kliničku praksu od temeljne važnosti za postizanje kontinuiranih poboljšanja u prevenciji, dijagnosticiranju i liječenju raka te u naknadnoj skrbi o osobama koje su preboljele rak; stoga pozdravlja pokretanje partnerstava u okviru programa Obzor Europa za prenošenje znanstvenih spoznaja u inovacije koje dopiru do pacijenata; traži od Komisije da pomno prati aktivnosti partnerstava u okviru programa Obzora Europa kao i pretvaranje istraživanja u stvarnu dodanu vrijednost za postojeću medicinsku praksu;

155. pozdravlja komunikaciju Komisije o novom europskom istraživačkom prostoru za istraživanje i inovacije u kojoj se određuju strateški ciljevi i aktivnosti koje treba provesti u bliskoj suradnji s državama članicama; podržava cilj ulaganja od 3 % BDP-a EU-a u istraživanje i razvoj koji će pomoći u promicanju izvrsnosti istraživanja u cijelom EU-u i omogućiti da rezultati istraživanja dopru do znanstvene zajednice, društva i stvarnog gospodarstva; žali zbog značajnih nejednakosti u financiranju istraživanja u cijelom EU-u; poziva države članice da usvoje pakt za istraživanje i inovacije u Europi koji uključuje obvezu povećanja javne potrošnje na istraživanje i razvoj na 1,25 % BDP-a do 2030. na koordiniran način u cijelom EU-u;

156. poziva države članice da promiču i osiguraju primamljive znanstvene karijere za istraživače u Europi s posebnim naglaskom na žene; poziva države članice da uspostave dobro strukturiranu znanstvenu radnu snagu i infrastrukturu te da osiguraju neprekinuto financiranje svojih istraživačkih centara; pozdravlja to što će predložena Inicijativa za inovativno zdravlje pomoći stvaranju ekosustava istraživanja i inovacija u cijelom EU-u, uz promicanje suradnje između zdravstvene industrije, akademske zajednice i drugih dionika radi prenošenja znanstvenih spoznaja u inovacije koje se bave prevencijom, dijagnosticiranjem, liječenjem i upravljanjem bolestima, uključujući rak;

157. ponovno poziva na održivo i odgovarajuće financiranje konkurentnih europskih istraživanja o raku; naglašava da bi takvo istraživanje trebalo imati za cilj rješavanje pitanja iz područja s velikim brojem neispunjenih potreba i da bi se trebalo provesti u svim dijelovima kontinuirane skrbi za rak, uključujući sve načine liječenja; poziva države članice da najmanje za 20 % povećaju mobilizaciju javnih istraživanja o terapijskim, dijagnostičkim inovacijama u području raka i inovacijama probira raka koja obuhvaćaju sve predmetne populacije pacijenata; osim toga, poziva na to da Obzor Europa i nacionalni istraživački programi podrže istraživanje lijekova za pedijatrijsku upotrebu i lijekova za rijetke bolesti putem nagradnih fondova za inovacije; smatra da bi trebalo revidirati uvjete za pristup javnim sredstvima osiguravanjem transparentnosti ugovora između javnih i privatnih subjekata, kao i uvjete u pogledu dostupnosti i cjenovne pristupačnosti novih inovacija kada su projekti uspješni;

158. podržava preporuku odbora Misije za pobjedu nad rakom da se uspostavi istraživački program sa zadatkom utvrđivanja učinkovitih strategija i metoda za sprečavanje raka s obzirom na komercijalne determinante zdravlja i izloženost karcinogenim tvarima na radu⁽⁷⁹⁾; podržava preporuku za stvaranje instrumenta za podršku politike radi poboljšanja razmjene znanja i potpore provedbi politika prevencije povezanih s rakom na razini EU-a, nacionalnoj i lokalnoj razini;

159. poziva države članice i Komisiju da uspostave programe koji će pružiti potrebnu potporu nedavno konsolidiranoj europskoj zajednici za interceptivnu medicinu temeljenu na stanicama koja će stvoriti i integrirati revolucionarne mobilne tehnologije i tehnologije umjetne inteligencije za razumijevanje ranih događaja u odgovoru na rak i terapiju te primjenjivati to znanje kako bi se poboljšali ishodi pacijenata; podržava stvaranje platforme za interceptivnu medicinu temeljenu na stanicama za koordinaciju i uspostavu sinergije između istraživanja, inovacija i multisektorskih aktivnosti; naglašava potrebu za ulaganjima u istraživačke i inovacijske pristupe za stvaranje inovativnih strategija ranog otkrivanja raka i prilagođenih strategija liječenja raka na temelju stanica;

⁽⁷⁹⁾ Odbor Misije za pobjedu nad rakom, *Conquering Cancer – Mission Possible* (Pobjeda nad rakom – moguća misija), Europska komisija, 2020.

srijeda, 16. veljače 2022.

160. naglašava da su potrebna neovisna i multidisciplinarna istraživanja o raku „od klupe do kreveta”, odnosno od laboratorija do primijenjenih studija u kojima sudjeluju pacijenti te također redovita ponovna procjena djelotvornosti lijekova koji su već na tržištu; ističe potrebu za objavljivanjem rezultata tih istraživanja na transparentan i jednostavan način; poziva na uspostavu mjera za ograničavanje zdravstvenih rizika zbog pogrešnih informacija i dezinformacija, posebno na društvenim medijima, uz poseban naglasak na mjerama za zaštitu djece i mladih; poziva na potporu inicijativama za širenje znanosti;

161. naglašava važnost ulaganja u razvoj novih metodologija istraživanja koje se ne ispituju na životinjama, poput silikona i organoida, kako bi se skratila razdoblja pretkliničkog promatranja, povećala djelotvornost istraživanja i smanjila nepotrebna i često manje pouzdana ispitivanja na životinjama; naglašava da bi metode za ispitivanje karcinogenosti kemikalija iz okoliša, poput strategija ispitivanja usredotočenih na temeljne biološke mehanizme koji dovode do raka, trebale pružiti relevantnije informacije od metoda koje se trenutačno upotrebljavaju za ocjenu kemijske sigurnosti u metodama koje se ispituju na životinjama, što bi tijelima omogućilo da poduzmu brže mjere za ograničavanje izloženosti štetnim kemikalijama koje bi mogle dovesti do raka;

162. poziva države članice da se snažno angažiraju na poticanju javno-privatne suradnje, potaknute potrebama javnog zdravstva, i na uklanjanju prepreka konkurentnosti u cijelom EU-u;

163. razmatra znatni potencijalni utjecaj primjene umjetne inteligencije, algoritamske analize velike količine podataka i drugih modernih tehnologija u dijagnosticiranju različitih oblika raka i donošenju odluka o njima u predstojećim godinama; naglašava da će kombinacija podataka iz stvarnog svijeta, matematičkog modeliranja, umjetne inteligencije i digitalnih alata značajno pomoći u razvoju inovativnih liječenja na isplativiji način te potencijalno smanjiti broj pacijenata potrebnih za klinička ispitivanja i upotrebu životinja u istraživanju; potiče Komisiju i države članice da promiču znanja o biologiji raka uvođenjem infrastrukture za genomiku i informatiku; apelira na sve partnere za provedbu da uvijek imaju na umu načela privatnosti podataka i sigurnosti, povjerenja, transparentnosti, usmjerenosti na pacijenta i uključenosti pacijenata u svakom trenutku;

164. ističe ključnu važnost kliničkih istraživanja i poziva države članice da olakšaju usklađivanje skrbi za pacijente s istraživačkim i inovacijskim inicijativama, osobito u manjim centrima, smanjujući opterećenje i omjer pacijenata po zdravstvenom djelatniku;

165. poziva na istraživanje potencijalnog pozitivnog učinka umjetne inteligencije i suvremenih tehnologija na dijagnostiku i praćenje raka te donošenje odluka i pružanje skrbi; pozdravlja pokretanje projekta Genomika za javno zdravlje kojim će se omogućiti siguran pristup velikim količinama podataka iz područja genomike za primjenu u medicini P4 (prevencija, predviđanje, personalizacija i participacija);

166. podržava uspostavu novih digitalnih resursa i platformi kao što su europska inicijativa za slikovne pretrage raka i jačanje Europskog sustava za informiranje o raku, kojima će se nadležnim tijelima omogućiti da dobro iskoriste primjenu umjetne inteligencije na veliku količinu podataka u predstojećim godinama; naglašava potrebu za jednakim i transparentnim pristupom informacijama uključenim u te platforme;

167. pozdravlja pokretanje vodeće inicijative „Dijagnostika i liječenje raka za sve” u okviru Plana, čiji je cilj poboljšati pristup inovativnoj dijagnostici i liječenju raka te promicati primjenu tehnologije „sekvenciranja sljedeće generacije” za brze i učinkovite genetske profile tumorskih stanica, čime će se istraživačima i liječnicima omogućiti razmjena profila raka i primjena istih ili sličnih dijagnostičkih i terapijskih pristupa na pacijente s usporedivim profilima raka; naglašava da je potrebno razmotriti personalizirano liječenje temeljeno na dobro osmišljenim kliničkim ispitivanjima s dokazanom dodanom terapijskom vrijednošću za pacijente;

168. pozdravlja planirano Partnerstvo za personaliziranu medicinu, najavljeno u Planu, koje će se financirati u okviru programa Obzor Europa i kojim će se utvrditi prioritete za istraživanje i obrazovanje u području personalizirane medicine, podupirati istraživački projekti o prevenciji, dijagnosticiranju i liječenju raka te dati preporuke za uvođenje personaliziranih pristupa liječenju u svakodnevnoj liječničkoj praksi; naglašava potrebu za uspostavljanjem dobro definirane, globalno dosljedne terminologije za „personaliziranu medicinu” kojom bi se pojednostavnila ulaganja u istraživanja i pomoglo zdravstvenoj pismenosti pacijenata; podržava uspostavu plana za personaliziranu prevenciju koji će omogućiti utvrđivanje

srijeda, 16. veljače 2022.

nedostataka u istraživanjima i inovacijama te mapiranje svih poznatih bioloških anomalija koje dovode do predispozicija za rak, uključujući nasljedne i okolišne čimbenike te pedijatrijska pitanja; poziva na to da se ta rješenja potencijalno učine dostupnima kroz javni zdravstveni sustav;

169. poziva na poboljšanje izgradnje kapaciteta, infrastrukture, suradnje i financiranja istraživanja o neprofitnim kliničkim ispitivanjima radi poboljšanja strategija liječenja, s naglaskom na starije, kao i na ranjivu i nedovoljno zastupljenu populaciju pacijenata, uključujući žene i djecu; poziva na potporu EU-a planu optimizacije zdravstvenog sustava i liječenja;

170. poziva Komisiju i države članice da promiču studije usmjerene na humanističke i društvene znanosti, posebno one kojima se razmatraju zdravstvene nejednakosti u različitim stadijima raka, kao i studije o optimizaciji organizacije liječenja raka, financiranja usluga zdravstvene zaštite i pružatelja tih usluga, organizacije pružanja zdravstvenih usluga i funkcioniranja institucija za upravljanje; poziva na to da studije obuhvate nejednakosti u skrbi za oboljele od raka povezane s čimbenicima kao što su spol, dob i socioekonomski status, s osobitim naglaskom na marginaliziranim i ranjivim skupinama u društvu;

171. poziva Komisiju i države članice da podrže razvoj europskih kliničkih ispitivanja u više različitim institucija, posebno u slučaju rakova niske učestalosti i/ili rakova sa smanjenim mogućnostima liječenja te da ojačaju multinacionalnu suradnju i provođenje prekograničnih kliničkih ispitivanja, nadograđujući se na postojeće strukture, prema potrebi, poput Europskog vijeća za klinička istraživanja u sektoru raka u djece i da potaknu angažman manjih zemalja; osim toga, ističe potrebu da se sve inicijative EU-a u vezi s politikom borbe protiv raka usklade prema definiranim i zajedničkim ciljevima;

172. podržava klinička istraživanja za ocjenu izvedivosti, djelotvornosti i isplativosti zahvata koji nisu povezani s liječenjem, kao što su studije o odrednicama zdravlja (uključujući čimbenike u okolišu) i kvaliteti života;

173. čvrsto vjeruje da bi pacijenti i neovisna udruženja pacijenata, kao i roditelji i pružatelji skrbi, trebali biti uključeni u definiranje prioriteta i krajnjih točaka istraživanja za klinička ispitivanja kako bi se tim ispitivanjima ispunile neispunjene potrebe europskih pacijenata, uključujući kvalitetu života kao primarnu krajnju točku; smatra da bi o konačnim rezultatima ispitivanja trebalo obavijestiti pacijente koji su sudjelovali u njima i javnost; poziva na to da se pedijatrijske pacijente uključi u definiranje neispunjenih potreba kako bi se pružio doprinos u izradi protokola kliničkih ispitivanja, unaprijedila komunikacija s ciljnom populacijom i poboljšale metode za širenje rezultata; naglašava da se mjera u okviru koje se poštuju odredbe o transparentnosti iz Uredbe o kliničkim ispitivanjima treba držati pod nadzorom te o njoj redovito izvješćivati;

174. zagovara snažniju kontrolu kliničkih ispitivanja i veću transparentnost u procesu istraživanja i razvoja liječenja za rak, uključujući uspostavu portala putem kojeg bi pacijenti mogli pristupiti informacijama o dostupnim kliničkim ispitivanjima u Europi; poziva na transparentnost u pristupu i upotrebi podataka kliničkih ispitivanja na razini EU-a, uključujući i one koji su odbačeni; naglašava da bi to također trebalo uključivati informacije prilagođene djeci i mladim pacijentima;

175. preporučuje da istraživanje bude parametar registra nejednakosti povezanih s rakom radi mjerenja i praćenja nejednakosti u pogledu pristupa kliničkim ispitivanjima, kao i radi boljeg razumijevanja i odgovora na regionalne i nacionalne razlike u aktivnostima ispitivanja te praćenja poboljšanja od inicijativa koje su dio Plana, poput Mreže sveobuhvatnih centara za rak EU-a;

176. ističe da se u istraživanju raka trebaju uzeti u obzir razlike u spolu, kako u pretkliničkim tako i u kliničkim fazama, kako bi se opisale razlike u fiziopatologiji bolesti i srodnim komorbiditetima te, među ostalim, u farmakokinetici/farmakodinamici lijekova;

srijeda, 16. veljače 2022.

177. pozdravlja Izjavu o istraživanju raka iz 2021. iz Porta koja ističe mogućnosti za sveobuhvatan pristup translacijskom istraživanju raka s potencijalom za postizanje 10-godišnjeg specifičnog preživljavanja za 75 % dijagnosticiranih pacijenata 2030. u državama članicama s dobro razvijenim zdravstvenim sustavom; potiče Komisiju na aktivno uključivanje i preuzimanje aktivne uloge u postizanju tog cilja;

178. pozdravlja činjenicu da će se u okviru aktivnosti Marie Skłodowska-Curie nastaviti obrazovanje i osposobljavanje istraživača u prevenciji, predviđanju, otkrivanju, dijagnosticiranju i liječenjima raka;

II. Zajedničko znanje

179. smatra da je razmjena stručnih znanja, podataka, programa osposobljavanja i komunikacijskih alata potrebna kako bi se poboljšalo znanje zdravstvenih djelatnika, istraživača i pacijenata o raku; naglašava da je međusektorska i prekogranična suradnja i razmjena znanja ključna za daljnje poboljšanje kvalitete skrbi za oboljele od raka u EU-u; napominje da je razmjena podataka ključna za primjenu umjetne inteligencije i alata za strojno učenje u istraživanju, pod uvjetom da je prisutan ljudski nadzor, kao i za omogućavanje digitalne transformacije zdravstva kako bi se uklonile razlike u prevenciji, dijagnozi i liječenju raka diljem Europe i optimizirala upotreba resursa zdravstvenog sustava povećanjem učinkovitosti i stoga omogućivanjem šire dostupnosti podataka o onkološkoj skrbi, među ostalim u manje urbaniziranim i udaljenijim područjima; naglašava osjetljivost podataka o zdravlju; poziva na potpunu usklađenost s Uredbom (EU) 2016/679 od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (Opća uredba o zaštiti podataka)⁽⁸⁰⁾ kako bi se izbjegla nepotrebna ograničenja za prekograničnu zdravstvenu zaštitu; naglašava potrebu za usklađenim tumačenjem i provedbom Opće uredbe o zaštiti podataka, posebno od strane tijela nadležnih za zaštitu podataka, uključujući njezine uvodne izjave 33. i 157. te njezinu interakciju s Uredbom o kliničkim ispitivanjima kada postane primjenjiva, uključujući uvodnu izjavu 29. i članak 28. stavak 2. te uredbe, u cijelom EU-u radi olakšavanja znanstvenih istraživanja; traži od Europskog odbora za zaštitu podataka da osigura da njegove smjernice o istraživanjima u području zdravstva budu ažurirane u cilju poticanja istraživanja te poziva Komisiju da donese konkretne prijedloge do kraja 2022.;

180. traži od Komisije da ocijeni funkcioniranje europskih referentnih mreža, a posebno njihovu ulogu u prikupljanju i razmjeni stručnih znanja i najboljih praksi, te da na taj način racionalizira upućivanje pacijenata u upravljanju rijetkim oblicima raka, koji prema procjenama utječu na 5,1 milijun pacijenata u Europi i zahtijevaju opsežnu suradnju; naglašava važnost europskih referentnih mreža sobzirom na prevladavanje zdravstvenih nejednakosti i osiguravanje sigurnijeg i kvalitetnijeg liječenja preko granica EU-a;

181. poziva Komisiju i države članice da europskim referentnim mrežama osiguraju odgovarajuće i kontinuirano dugoročno financiranje te da ih integriraju u nacionalne zdravstvene sustave; poziva na to da se financiranjem obuhvate, među ostalim, naknade za virtualne konzultacije, potpora za programe povezivanja i obrazovanja te učinkovita naknada za putovanja pacijenata u skladu s Direktivom o prekograničnoj zdravstvenoj skrbi, prema potrebi, kako bi se potaknuli poboljšani standardi skrbi i jednak pristup najboljim mogućim intervencijama svim pacijentima koji ih zahtijevaju u cijeloj Europi; također poziva na uvođenje, nadogradnju i neometan rad digitalne infrastrukture kojom se pojednostavnjuje i olakšava pristup europskim referentnim mrežama, kao i za stvaranje strategije EU-a za zdravstvene podatke kako bi se poboljšali postojeći registri rijetkih bolesti u zajedničkom i jedinstvenom podatkovnom prostoru; naglašava da je potrebno zajamčiti financiranje za neprekidan rad europskih referentnih mreža putem programa „EU za zdravlje”, programa Obzor Europa, programa europskog semestra, strukturalnih fondova i putem članka 195. Financijske uredbe; podupire širenje četiriju postojećih europskih referentnih centara (PaedCan za rak u djece, EURACAN za rijetke solidne tumore odraslih, EuroBloodNet za rijetke hematološke bolesti uključujući rijetke hematološke malignosti i GENTURIS za sindrome genetskog rizika za nastanak tumora) kako bi se obuhvatili rijetki, složeni, teško izlječivi oblici raka i raka u djece jer bi se time mogao olakšati jednak pristup pacijentima, među ostalim djeci i adolescentima te mladim odraslim osobama, najboljoj dostupnoj skrbi diljem Europe i poboljšala bi se funkcionalnost europskih referentnih centara i zdravstvenih ishoda u populaciji pacijenata s rijetkim bolestima;

⁽⁸⁰⁾ SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

srijeda, 16. veljače 2022.

182. smatra da će daljnji razvoj i optimizacija europskih referentnih mreža iziskivati sudjelovanje svih država članica u postojećim europskim referentnim mrežama, pri čemu će svaka država članica imati najmanje jednog „punopravnog” i „pridruženog” člana u svakoj europskoj referentnoj mreži i u svakoj subkliničkoj domeni/tematskoj mreži europskih referentnih mreža, olakšavanje individualnih tijekova liječenja pacijenata djelotvornom suradnjom nacionalnih kontaktnih točaka s europskim referentnim mrežama, evaluaciju funkcioniranja europskih referentnih mreža razmjenom podataka o njihovoj uspješnosti i umrežavanjem u području rijetkih oblika raka, uvođenje učinkovitih instrumenata za telemedicinu kojima se omogućuje sigurna razmjena evidencija o slučajevima i rezultata slikovne dijagnostike u cilju rasprave o složenim rijetkim slučajevima raka, te dodjelu odgovarajućeg i dugoročnog financiranja kako na razini Unije (program „EU za zdravlje”) tako i na nacionalnoj razini;

183. poziva države članice da uzmu u obzir važnost nevladinih lokalnih, regionalnih i nacionalnih organizacija koje ujedinjuju pacijente oboljele od raka, osobe koje su preživjele rak i njihovu rodbinu, u smislu njihova sudjelovanja u procesu razmjene znanja, u borbi protiv raka, u pogledu zakonodavne potpore i u pogledu pružanja zasebnog financiranja tim organizacijama, posebno onima koje sudjeluju u programima za borbu protiv raka;

184. potiče države članice da podrže poseban i prilagođen pristup rijetkim oblicima raka u dječjoj i odrasloj dobi, razmatrajući inicijative EU-a, te da europske referentne mreže potpuno integriraju u svoje nacionalne zdravstvene sustave; poziva na izradu zajedničkih i dosljednih protokola kojima se uređuje prikupljanje podataka te na stvaranje jedinstvenog skupa definicija kojima se objašnjavaju prikupljeni podaci; poziva na to da se organizacije pacijenata koji boluju od rijetkih oblika raka povezuju s europskim referentnim mrežama i europskim referentnim centrom;

185. podsjeća da je Zajednički istraživački centar preuzeo aktivnu ulogu u podržavanju aktivnosti registara za rak i iskorištavanju njihovih podataka; smatra da bi trebalo ojačati mandat i financiranje Zajedničkog istraživačkog centra i političku podršku tom centru kako bi on mogao nastaviti i ubrzati rad na koordinaciji registara za rak, osobito u smislu prikupljanja informacija o ishodu pacijenata, dokaza iz stvarnog svijeta i utvrđivanja skupina raka te njihove integracije u postojećim registrima raka;

186. pozdravlja razvoj europske istraživačke infrastrukture u potpunosti posvećene pedijatrijskim istraživanjima, uključujući onkologiju, koja će olakšati osnovna, pretklinička i transnacionalna pedijatrijska istraživanja koja podupiru dostupnost kliničkih ispitivanja i lijekova za djecu;

187. pozdravlja pokretanje Centra znanja o raku 2021. čija je svrha doprinijeti razmjenama i koordinaciji znanstvenih i tehničkih inicijativa povezanih s rakom na razini EU-a; smatra da bi u centru znanja trebali biti uključeni svi dionici (predstavnici svih nacionalnih programa za nadzor raka, udruženja pacijenata i pružatelja skrbi, znanstvene udruge, relevantna tijela i agencije EU-a, predstavnici gospodarskih subjekata itd.); smatra da bi se taj centar znanja trebao temeljiti na probiru podataka, izvješćima europskih referentnih mreža i registrima za rak; smatra da bi njegovu misiju trebalo jasno definirati i da bi ona trebala uključivati:

- (a) koordinaciju mreže svih nacionalnih programa za nadzor raka;
- (b) izradu europskog plana za aktivaciju opsežnih kampanja prevencije i obrazovnih programa o promicanju zdravlja;
- (c) koordinaciju uspostave zajedničkih kriterija kvalitete za usmjeravanje nacionalnih programa certifikacije i probira, registara za rak i centara za skrb o oboljelima od raka;
- (d) razvoj smjernica za kliničku praksu i programa za osiguranje kvalitete na temelju najnovijih znanstvenih spoznaja kako bi se poboljšao cijeli tijek skrbi pacijenata koji boluju od svih oblika raka, a posebno od rijetkih oblika raka i raka u djece;
- (e) izradu godišnjih izvješća i uspostavu okvira za bolje prikupljanje podataka iz programa probira, registara za rak i europskih referentnih mreža na europskoj razini;
- (f) predstavljanje studija o učinku prevencije i dijagnoze, uključujući procjene koje se odnose na smanjenje ekonomskih troškova nastalih povećanjem ulaganja u prevenciju i dijagnozu;

srijeda, 16. veljače 2022.

- (g) koordinaciju razmjene najboljih praksi i rezultata između europskih referentnih mreža i sveobuhvatnih centara za rak;
- (h) izradu sveobuhvatnog modela temeljenog na Planu i programu Obzor Europa, te uz doprinos pacijenata i pružatelja skrbi, kako bi se utvrdili prioriteti istraživanja, a možda i da bi se omogućio razvoj koordinirane i učinkovite snage za istraživanja u području raka u Europi;
- (i) olakšavanje razmjene anonimiziranih podataka, prikupljenih u europskom oblaku za podatke o raku, između liječnika i istraživača te za subjekte koji razvijaju zdravstvene usluge i moderna tehnološka rješenja za pacijente oboljele od raka;
- (j) potporu zajedničkim programima osposobljavanja za zdravstvene djelatnike, pacijente i njegovatelje;
- (k) pružanje ažuriranih, potvrđenih i transparentnih informacija građanima i stručnjacima o uzrocima raka, liječenju raka i zakonodavstvu EU-a;
- (l) praćenje razine provedbe odgovarajućih preporuka u nacionalnim programima za nadzor raka država članica i redovito objavljivanje rezultata tog praćenja;
- (m) predlaganje mjerljivih pokazatelja glavnih ishoda opisanih u Planu koji se mogu reproducirati;

188. podsjeća na to da istraživači moraju surađivati kako bi pronašli najbolju moguću vrstu liječenja, posebno za pacijente koji boluju od rijetkog oblika raka koji se suočavaju s ozbiljnim preprekama; stoga poziva Komisiju da putem svojeg mehanizma za znanstveno savjetovanje ili imenovanjem posebnog izaslanika za prekogranično istraživanje raka sustavno promotri sve prepreke u prekograničnom istraživanju raka i suradnji na tome, uključujući propise, kako bi se promicalo prekogranično istraživanje raka;

189. preporučuje uspostavu barem jednog registra za rak u svakoj regiji EU-a, uključujući udaljene i najudaljenije regije; smatra da je od ključne važnosti osigurati neometan rad registara za rak; podupire jačanje kapaciteta nacionalnih registara za rak kako bi se prikupili standardizirani ishodi koje su prijavili pacijenti, kako bi se bolje mapirali načini života građana EU-a, uključujući socioekonomske uvjete, informacije o zanimanju, okolišne čimbenike i druge podatke te kako bi se utvrdili uzroci nejednakosti u učestalosti, raširenosti i preživljavanju raka; naglašava bitnu potrebu zajedničkog prikupljanja podataka u svim državama članicama; poziva na osiguravanje usporedivost izvora podataka te interoperabilnost regionalnih i nacionalnih registara za rak usklađivanjem opsega i kvalitete prikupljanja podataka i na siguran pristup takvim podacima; poziva na to da se nacionalnim registrima za rak dodijele ovlasti za analizu razlika u morbiditetu i da se donesu preporuke za nacionalna vijeća za borbu protiv raka i za Zajednički istraživački centar o potrebi za intervencijama; poziva na primjenu suvremenih epidemioloških i molekularnih genetskih metoda za analizu raširenosti raka i utvrđivanje njegovih uzroka; poziva na provedbu posebnih registara malignih oboljenja kod pedijatrijskih pacijenata u skladu s Međunarodnom klasifikacijom raka u djetinjstvu; poziva na poboljšanje pristupa kliničkim ispitivanjima i milosrdnoj uporabi za odrasle pacijente koji boluju od rijetkih oblika raka;

190. snažno podržava uspostavu registra nejednakosti povezanih s rakom na europskoj razini, kako je najavljena u Planu, radi utvrđivanja trendova, razlika, nejednakosti i nepravdi među državama članicama i unutar istih država članica; smatra da će taj registar doprinijeti utvrđivanju izazova i posebnih područja djelovanja te tako usmjeriti ulaganja i intervencije i olakšati istraživanje nejednakosti na razini EU-a, kao i na nacionalnoj i regionalnoj razini; poziva na to da registar bude dostupan javnosti; naglašava potrebu da taj registar obuhvaća i socijalne nejednakosti poput onih koje se odnose na socioekonomski status, zanimanje i spol;

191. poziva Komisiju na promicanje objavljivanja znanstvenih rezultata u otvorenom pristupu kako bi bili dostupni svim zdravstvenim djelatnicima i istraživačima;

192. podržava namjeru Komisije da oboljelima od raka omogući siguran prekogranični pristup elektroničkim zdravstvenim evidencijama i njihovu prekograničnu razmjenu; smatra da bi Komisija mogla postaviti temelje europskog prostora za zdravstvene podatke, povezano s projektom DigitalHealthEurope, prikupljanjem, analiziranjem i razmjenom anonimiziranih medicinskih podataka (iz registara za rak, bolnica, akademskih kliničkih ispitivanja i kohortnih ispitivanja) i bioloških podataka (iz uzoraka krvi i tumora) u europskom oblaku podataka; naglašava da je usklađeno tumačenje Opće uredbe o zaštiti podataka u svim državama članicama temelj za nove inicijative razmjene podataka, kao što je europski prostor za zdravstvene podatke; potiče primjenu zdravstvenih podataka u istraživačke svrhe („podatkovni altruizam”);

srijeda, 16. veljače 2022.

pozdravlja planiranu uspostavu virtualnog Europskog digitalnog centra za oboljele od raka u okviru misije za borbu protiv raka programa Obzor Europa radi potpore standardiziranom pristupu dobrovoljnom sudjelovanju pacijenata u pohranjivanju i razmjeni njihovih standardiziranih i na jednak način definiranih zdravstvenih podataka; preporučuje da se pacijente uključi u bilo kakve mjere povezane s pohranjivanjem i uporabom zdravstvenih podataka u svrhe oblikovanja politika i istraživanja; pozdravlja planirano proširenje europskog informacijskog sustava o raku prije 2022.;

193. poziva na poboljšanje standarda za obrazovanje i osposobljavanje zdravstvenih stručnjaka; potiče zajedničke i multidisciplinarnе programe osposobljavanja za zdravstvene stručnjake u bliskoj suradnji s europskim znanstvenim društvima; pozdravlja pokretanje interspecijalističkog programa osposobljavanja za rak u svakoj fazi liječenja i tijekom skrbi, uključujući dijagnozu, liječenje, komplikacije i komorbiditete, preživljenje i skrb na kraju života;

III. *Financiranje europskog plana za borbu protiv raka*

194. naglašava da se Plan ne treba smatrati samo političkim opredjeljenjem za poticanje promjena, već i skupom konkretnih i ambicioznih inicijativa za potporu i nadopunu nastojanjima država članica da smanje tjelesnu i duševnu patnju prouzročenu rakom te za koordinaciju tih nastojanja; potiče Komisiju da optimizira dosljednu provedbu inicijativa opisanih u Planu, s jasnim smjericama državama članicama u pogledu konkretnih mjera protiv nejednakog pristupa dijagnostici i liječenju raka, kao i odgovarajućeg financiranja, posebno kako bi se riješilo pitanje nejednakog pristupa; međutim, naglašava da su se kapaciteti država članica za apsorpciju sredstava namijenjenih programima zdravstvene zaštite dosad razlikovali; poziva Komisiju da državama članicama pruži smjernice i jasan pregled namjenskih sredstava EU-a, posebno definiranih putanja koje povezuju aktivnosti navedene u Planu s mehanizmima financiranja EU-a utvrđenih u njemu te moguće sinergije i komplementarnosti programa „EU za zdravlje” s drugim programima, kao što su Digitalna Europa, Obzor Europa, NextGenerationEU / Mehanizam za oporavak i otpornost, strukturni i kohezijski fondovi, za poboljšanje pravednog pristupa kvalitetnoj dijagnostici i skrbi, osiguravanje odgovarajućih ulaganja u prevenciju raka i inovacije te poboljšanje otpornosti zdravstvenih sustava; naglašava važnost kohezijskih fondova za postizanje jednakog pristupa zdravstvenoj skrbi, osobito u manje razvijenim dijelovima EU-a, uključujući ruralne regije, ulaganjem u zdravstvenu infrastrukturu i radnu snagu;

195. poziva države članice da osiguraju dodjelu dostatnih financijskih sredstava za odgovarajuću provedbu Plana i svojih nacionalnih programa za nadzor raka; smatra da provedbi nacionalnih programa za nadzor raka ne bi trebalo dodijeliti više od 30 % Plana;

196. pozdravlja plan financiranja u iznosu od 4 milijarde EUR i prima na znanje komplementarnost izvora financiranja utvrđenu u samom Planu; primjećuje da bi predloženi proračun trebalo smatrati prvim korakom prema ostvarenju svih mjera u okviru Plana; podsjeća da će se plan koristiti raznim izvorima financiranja kao što su program „EU za zdravlje”, programi Obzor Europa i Digitalna Europa, sredstva kohezijske politike te Mehanizam za oporavak i otpornost; naglašava da je borbu protiv raka potrebno dosljedno i transparentno uključiti u sve izvore financiranja; posebno naglašava da je važno jačati istraživanja i inovacije u području raka i prevenciju raka te da im je potrebno dodijeliti više financijskih sredstava; ističe potrebu za redovitom revizijom predloženih proračunskih sredstava za Plan kako bi se, kad to bude moguće, mogla povećati; naglašava da države članice ta sredstva trebaju mobilizirati u skladu s potrebama koje je utvrdila svaka zemlja te da se pritom vode javnim interesom i interesom službi javnog zdravstva;

o

o o

197. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Europskom odboru regija, vladama i parlamentima država članica te Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0039

Provedba zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2021.

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće za 2021. (2021/2182(INI))

(2022/C 342/13)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU), a posebno njegove članke 21. i 36.,
 - uzimajući u obzir Povelju UN-a, Konvenciju UN-a o pravu mora, Helsinški završni akt od 1. kolovoza 1975. i njegove kasnije dokumente te Parišku povelju za novu Europu od 19.-21. studenoga 1990.,
 - uzimajući u obzir izvješće potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku (Visokog predstavnika) od 16. lipnja 2021. naslovljeno „Izvješće o ZVSP-u – naši prioriteti za 2021.” (HR(2021)0094),
 - uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 1325(2000) od 31. listopada 2000. o ženama, miru i sigurnosti,
 - uzimajući u obzir svoju preporuku o smjeru političkih odnosa EU-a i Rusije od 16. rujna 2021. ⁽¹⁾ i svoju Rezoluciju od 16. prosinca 2021. o stanju na ukrajinskoj granici i na ukrajinskim teritorijima pod ruskom okupacijom ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir Zajedničku izjavu o suradnji EU-a i NATO-a od 10. srpnja 2016. i 8. srpnja 2018.,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o situaciji u Hong Kongu, uključujući onu od 8. srpnja 2021. o Hong Kongu, posebno o slučaju Apple Daily ⁽³⁾ i od 19. lipnja 2020. o zakonu o nacionalnoj sigurnosti NRK-a za Hong Kong i potrebu da EU brani visoki stupanj autonomije Hong Konga ⁽⁴⁾,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0354/2021),
- A. budući da Parlament ima dužnost i odgovornost provoditi demokratski nadzor i kontrolu nad zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom (ZVSP) i zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom te bi trebao pravodobno i na transparentan način primati informacije i raspolagati djelotvornim sredstvima za cjelovito i učinkovito izvršavanje te uloge;
- B. budući da su nedavni događaji na međunarodnoj razini i višedimenzionalni izazovi te geopolitičko okruženje koje se brzo mijenja potaknuli postojeće trendove koji utječu na ključne aspekte ZVSP-a EU-a, ukazali na osjetljivost EU-a na vanjske događaje i pritiske, naglasili potrebu za snažnijim, ambicioznijim, vjerodostojnijim, strateškim i jedinstvenim djelovanjem EU-a na svjetskoj razini te istaknuli potrebu da EU bude u mogućnosti samostalno odrediti vlastite strateške ciljeve i razviti kapacitete za njihovo ostvarivanje;

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0383.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0515.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0356.

⁽⁴⁾ SL C 362, 8.9.2021., str. 71.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- C. budući da ti događaji i izazovi uključuju dosad nezabilježenu pandemiju bolesti COVID-19, koja je potekla iz Wuhana (Kina), i njezine posljedice, mijenjanje uloge SAD-a na globalnoj razini, nastojanja Rusije da rasformira europsku sigurnosnu arhitekturu te njezine kontinuirane napade na Ukrajinu i okupaciju teritorija u Gruziji i Ukrajini, hibridne napade na države članice EU-a, kao što je instrumentalizacija migranata, s ciljem podriivanja naših demokratskih temelja, kontinuirano kršenje međunarodnog prava od strane Bjelarusu, sve veću asertivnost Komunističke partije Kine i drugih autoritarnih i totalitarnih režima, nedavni nagli slom državnih struktura Afganistana i naknadno preuzimanje te zemlje od strane talibana, napetosti u indo-pacifičkoj regiji, posebno u Južnom i Istočnom kineskom moru, kao i u Tajvanskom tjesnacu, širenje oružja za masovno uništavanje, dovođenje u pitanje sporazuma o nadzoru naoružanja, klimatske promjene, financijski kriminal, pogoršanje regionalnih sukoba koji su uzrokovali raseljavanje stanovništva, nadmetanje za prirodne resurse, nestašicu energije i vode, propale države, terorizam, organizirani transnacionalni kriminal, kibernetičke i kampanje dezinformiranja;
- D. budući da su ti postojeći trendovi rezultat pomaka u globalnoj ravnoteži snaga prema višepolarnom svijetu pojačane geopolitičke konkurencije, što otežava globalno upravljanje i pružanje međunarodnih javnih dobara u trenutku kada su ona sve potrebija;
- E. budući da je svijet ušao u novu eru „nemira”, vrijeme rastuće geopolitičke neizvjesnosti uz umnožavanje regionalnih sukoba i nadmetanja velikih sila koje imaju značajne posljedice na sigurnost EU-a;
- F. budući da aktualno gomilanje ruskih vojnih snaga duž ukrajinske granice i na njezinim nezakonito okupiranim teritorijima, kao i u Bjelarusu i Kalinjingradskom okrugu, predstavlja uvjerljivu i ozbiljnu prijetnju sigurnosti Ukrajine i Europe; budući da bi bilo kakva daljnja vojna djelovanja i hibridni napadi Ruske Federacije trebali rezultirati nametanjem ozbiljnih ekonomskih i financijskih sankcija u bliskoj suradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama, NATO-om i drugim partnerima;
- G. budući da štetan učinak klimatskih promjena na sigurnost EU-a postaje sve jasniji;
- H. budući da se očekuje da će se više od polovine svjetskog rasta stanovništva do 2050. dogoditi u Africi, a to znači 1,3 milijarde od 2,4 milijarde dodatnih stanovnika na planetu; budući da će koncentracija tog rasta u nekima od najsiromašnijih zemalja zajedno s učincima klimatskih promjena dovesti do niza novih izazova koji će, ako se ne počnu rješavati već sada, imati iznimno teške učinke i na te zemlje i na EU; budući da će prema izvješću Konferencije UN-a o trgovini i razvoju za 2019. o podacima o trgovini i razvoju ⁽⁵⁾ biti potrebno dodatnih 2,5 bilijuna USD godišnje kako bi se ispunile obveze iz Programa UN-a za održivi razvoj do 2030.;
- I. budući da EU na globalnoj razini treba djelovati jednim usklađenim glasom utemeljenim na zajedničkoj strateškoj kulturi kako bi razvio svoju vodeću ulogu i oživio i reformirao multilateralizam, u skladu sa svojim vrijednostima demokracije, vladavine prava, socijalne pravde, temeljnih prava, uključujući ravnopravnost spolova i podršku slobodi u cijelom svijetu, te vizijom održive budućnosti;
- J. budući da velika većina građana EU-a, a isto je izraženo u dosad primljenim komentarima na digitalnoj platformi Konferencije o budućnosti Europe, podupire snažniju ulogu EU-a i zajednički europski pristup u pitanjima vanjske i sigurnosne politike te priželjkuje dosljedniju i djelotvorniju vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a;
1. ističe da bi, kako bi ostvario strateški cilj razvoja svoje uloge globalnog predvodnika, EU svoju zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku trebao oblikovati na temelju sljedećih šest mjera:
- obrana međunarodnog poretka koji se temelji na pravilima i načelima te obvezama utvrđenima u Povelji UN-a, Helsinškom završnom aktu i Pariškoj povelji za novu Europu,

⁽⁵⁾ Konferencija UN-a o trgovini i razvoju, *Izvješće o trgovini i razvoju za 2019. – Financiranje globalnog zelenog plana, 2019.*

četvrtak, 17. veljače 2022.

- preuzimanje vodeće uloge u jačanju multilateralnih partnerstava u pogledu globalnih prioriteta, posebno u partnerstvu s UN-om, te zaštiti i promicanju demokracije i ljudskih prava na globalnoj razini,
- poboljšanje vidljivosti i postupka donošenja odluka unutar EU-a te maksimalno i učinkovitije korištenje „tvrdih” i „mekih” instrumenata moći, uključujući uvođenje glasovanja kvalificiranom većinom za donošenje odluka o vanjskoj politici EU-a,
- postizanje europskog suvereniteta koherentnim povezivanjem vanjskog i unutarnjeg djelovanja EU-a, kombiniranjem sposobnosti autonomnog djelovanja sa, ako je potrebno, spremnošću za postizanje strateške solidarnosti s partnerima istomišljenicima,
- daljnji razvoj regionalnih strategija, među ostalim u pogledu diplomatskog i gospodarskog angažmana i sigurnosne suradnje,
- jačanje demokratskog nadzora, kontrole, odgovornosti i parlamentarne dimenzije ZVSP-a EU-a;

Preuzimanje vodeće uloge u jačanju multilateralnih partnerstava u pogledu globalnih prioriteta, posebno u partnerstvu s UN-om, te zaštiti i promicanju demokracije i ljudskih prava na globalnoj razini

2. pozdravlja sve izraženije ambicije i inicijative EU-a za preuzimanje vodeće uloge u promicanju globalnih partnerstava u pogledu ključnih prioriteta i jačanju multilateralnog poretka temeljenog na pravilima i vrijednostima reformom ključnih institucija i organizacija kako bi se postigla njihova veća učinkovitost i povećala njihova otpornost zahvaljujući boljem korištenju postojećih mehanizama i institucija za multilateralno globalno upravljanje; napominje da se tim inicijativama međunarodnoj zajednici, koja je uređena međunarodnim pravom, omogućuje učinkovito suočavanje s globalnim izazovima kao što su klimatske promjene, pandemija, energetska kriza i terorističke prijetnje te borba protiv utjecaja zlonamjernih autoritarnih aktera; ponavlja da vanjska i sigurnosna politika EU-a mora osigurati provedbu UN-ovih ciljeva održivog razvoja do 2030.;

3. naglašava potrebu za razvojem istinski strateškog partnerstva između EU-a i UN-a u području klimatske politike i ljudskih prava te u kontekstu upravljanja krizama; poziva države članice i vlade diljem svijeta da tijelima UN-a dodijele više nadležnosti, sredstava i kapaciteta za intervenciju; žali zbog činjenice što Kina i Rusija sprječavaju Vijeće sigurnosti UN-a da osudi represivne režime zbog njihovih postupaka i ometaju ujedinjenu međunarodni odgovor na različite krize te onemogućuju provedbu odluka skupine G7 na razini UN-a; ponavlja svoju snažnu potporu Međunarodnom kaznenom sudu (ICC) i poziva EU i države članice da pruže odgovarajuću financijsku potporu kako bi ICC mogao izvršiti svoje zadaće;

4. naglašava potrebu da EU brani i promiče demokraciju na globalnoj razini preuzimanjem uloge predvodnika, uključujući jamčenjem striktnog poštivanja načela demokracije, ljudskih prava i vladavine prava u svim državama članicama; poziva EU da diljem svijeta pomiče povezivanje demokratskih država u savez; ustraje u potrebi za udruživanjem resursa, razmjenom najboljih praksi, usklađivanjem zajedničkog djelovanja i razvojem zajedničkih strategija u pogledu odgovora na zlonamjerno uplitanje i dezinformiranje od strane autoritarnih država i njihovih posrednika, neprijateljskih nedržavnih aktera i organizacija, kao i antidemokratskih aktera unutar demokratskih društava; smatra da bi, kako bi se to uspješno ostvarilo, EU i njegove države članice trebali promicati, u bliskoj suradnji s, među ostalim, NATO-om, pristup koji obuhvaća sve razine vlasti i sve razine društva za suzbijanje hibridnih prijetnji, zajedno s ambicioznim programom potpore demokraciji usmjerenim na očuvanje i promicanje slobode govora i neovisnosti medija; u tom smislu izražava svoju punu potporu sastancima na vrhu za demokraciju kojima će SAD biti domaćin i koji će se usredotočiti na konkretne akcije za obranu univerzalnih ljudskih prava, sprječavanje demokratskog nazadovanja i borbu protiv korupcije;

5. poziva EU da razvije svoj paket instrumenata za borbu protiv vanjskog uplitanja, propagande i operacija uplitanja, uključujući razvoj novih instrumenata kojima se omogućuje nametanje troškova počiniteljima, kao i jačanje relevantnih struktura, posebno radnih skupina za stratešku komunikaciju Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD); pozdravlja aktualnu reviziju Komisijina Kodeksa dobre prakse u suzbijanju dezinformacija; naglašava potrebu da EU poveća vidljivost svojeg djelovanja boljom strateškom komunikacijom o svojem vanjskom djelovanju s vlastitim građanima i šire;

četrvtak, 17. veljače 2022.

6. duboko je zabrinut zbog kontinuiranog demokratskog nazadovanja i zastoja u pogledu ljudskih prava u sve većem broju zemalja koje nisu članice EU-a, uključujući napade na politička prava i izborni integritet; ponovno potvrđuje važnost stalne potpore EU-a izbornim postupcima u svijetu, među ostalim, pomoću misija za promatranje izbora i podsjeća na temeljnu ulogu Parlamenta u tom pogledu; naglašava važnost jamčenja najviše razine zaštite domaćim promatračima izbora; poziva EU da dodatno ojača svoju suradnju u promatranju izbora sa svim relevantnim partnerima kao što su Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS), Vijeće Europe i organizacije koje podržavaju Deklaraciju o načelima međunarodnog promatranja izbora i Kodeks ponašanja za međunarodne promatrače izbora;

7. potiče EU da dodatno razvije svoju vodeću ulogu u obrani i promicanju slobode, demokracije i prava u multilateralnim forumima, a posebno u UN-u; smatra da bi EU trebao osigurati transparentnu i učinkovitu upotrebu globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava (GHRSR) (europski zakon Magnicki), među ostalim, proširenjem područja primjene globalnog režima sankcija EU-a za ljudska prava na kaznena djela povezana s korupcijom; ponavlja da bi EU trebao bolje provoditi odredbe o ljudskim pravima iz međunarodnih sporazuma koje je sklopio; podsjeća na političku prirodu globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava, koji je dio integriranog i sveobuhvatnog političkog pristupa EU-a;

8. ustraje na potpunoj provedbi i sustavnoj integraciji rodno osviještene politike i Akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost III (GAP III) u sve vanjske aktivnosti EU-a, na svim razinama djelovanja i u svim relevantnim aktivnostima i konceptima, što se odnosi i na razdoblje nakon isteka GAP-a III; poziva EU i države članice da preuzmu vodeću ulogu u provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) o ženama, miru i sigurnosti; potiče ESVD na poboljšanje geografske ravnoteže u cilju postizanja odgovarajuće nacionalne zastupljenosti koja odražava raznolikost svih država članica, kako je navedeno u članku 27. Pravilnika o osoblju ⁽⁶⁾;

9. poziva na učinkovitu provedbu koncepta mirovnog posredovanja EU-a iz 2020. kako bi se konsolidirao položaj EU-a kao utjecajnog globalnog aktera koji ulaže u sprečavanje sukoba i posredovanje te kao vodećeg aktera u promicanju i provedbi mira na međunarodnoj razini; podsjeća na komparativnu prednost EU-a u području sprečavanja i rješavanja sukoba u odnosu na pojedine države članice; ističe ključnu ulogu koju je Parlament odigrao u tom području putem parlamentarne diplomacije; prepoznaje ulogu organizacija mladih u izgradnji miroljubivih društava i u promicanju kulture mira, tolerancije, međukulturalnog i međureligijskog dijaloga;

10. ponavlja svoj poziv na jaču potporu strategiji pomorske sigurnosti EU-a s obzirom na to da održavanje slobode plovidbe predstavlja sve veći izazov i na svjetskoj razini i u susjedstvu; naglašava da bi se sloboda plovidbe trebala poštovati u svakom trenutku; poziva EU da se više usredotoči na osiguranje slobode plovidbe i na mjere usmjerene na smirivanje i sprječavanje oružanih sukoba i vojnih incidenata na moru;

11. poziva na ambiciozan program EU-a, u suradnji s ključnim partnerima, za podupiranje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a i pokretanje pitanja progona na temelju vjere ili uvjerenja; prima na znanje da potpora slobodi vjere ili uvjerenja pridonosi poticanju trajnog mira, a time i rješavanju mnogih izazova s kojima se suočavaju EU i njegove partnerske zemlje; apelira na Europsku komisiju da što prije imenuje novog posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja;

12. pozdravlja napore koje EU kao globalni predvodnik ulaže u borbu protiv klimatskih promjena i potiče Komisiju i ESVD da predlože nove inicijative, primjerice u pogledu internacionalizacije europskog zelenog plana, kao i inicijative za odgovor na sigurnosne rizike povezane s pitanjima klime te da se uhvate u koštac s posljedicama klimatskih promjena na lokalnoj razini, posebno u pogledu ugroženog stanovništva i teško pogođenih zajednica; smatra da bi EU trebao podržati ambiciozne ciljeve smanjenja emisija CO₂ u zemljama koje nisu članice EU-a i naglašava da je potrebno da klimatska diplomacija odigra ključnu ulogu; očekuje da će implementacija europskog zelenog plana imati znatne geopolitičke posljedice i utjecati na odnose EU-a s određenim brojem partnera, kao što je rješavanje pitanja oslanjanja EU-a na opskrbu ruskim fosilnim gorivima;

13. pozdravlja pristup EU-a i globalno vodstvo u pružanju cjepiva protiv bolesti COVID-19 i ublažavanju društvenih i gospodarskih posljedica pandemije putem mehanizma COVAX i globalnog paketa za oporavak „Tim Europa“; poziva EU da predloži opsežnu globalnu strategiju za zdravlje, koja bi sadržavala mjere i na globalnoj razini i na razini EU-a, a kojima bi se zajamčila veća pripravnost u cijelome svijetu i učinkovit odgovor na predstojeće krize te besplatan, pravedan, pristupačan i jednak pristup cjepivima diljem svijeta; ponavlja da EU treba postati autonomniji u pogledu zdravstvenih

⁽⁶⁾ SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

pitanja i diversificirati svoje lance opskrbe kako bi se okončalo oslanjanje na autoritarne i totalitarne režime; pozdravlja partnerstvo između EU-a i SAD-a u globalnoj kampanji cijepljenja protiv bolesti COVID-19;

14. uviđa da su tehnologija, povezanost i tok podataka važne dimenzije vanjskih odnosa i sporazuma o partnerstvu EU-a te da imaju značajne geopolitičke posljedice; potiče EU da razvije globalna partnerstva za uspostavu pravednih i otvorenih normi i standarda, temeljenih na vrijednostima, za etičko korištenje tehnologija koje počiva na pravilima i usmjerenom je na čovjeka te kojim se poštuje privatnost pojedinačnih korisnika, što se posebno odnosi na umjetnu inteligenciju i upravljanje internetom, također stavljajući kiberdiplomaciju u središte svojih vanjskih djelovanja; naglašava potrebu da EU u tom pogledu osigura suradnju i koordinaciju među demokracijama te da zajamči poštovanje međunarodnog i humanitarnog prava pri rješavanju sukoba; ističe posebnu prijetnju koju nove digitalne tehnologije mogu predstavljati za borbu za ljudska prava i druge kad je riječ o kontroli, ograničavanju i ugrožavanju njihovih aktivnosti, kako je to nedavno pokazala istraga špijunskog softvera Pegasus; poziva EU da pokrene inicijativu za promicanje moratorija na izvoz špijunskih softvera u represivne svrhe te donošenje čvrstog međunarodnog regulatornog okvira u tom području; poziva EU i države članice da osiguraju potpuno uvažavanje ljudskih prava i odgovarajuću provjeru izvoza europske tehnologije za nadzor i tehničke pomoći u skladu s Uredbom o dvojnog namjeni⁽⁷⁾; poziva EU i države članice da surađuju s vladama zemalja izvan EU-a kako bi se okončale represivne prakse i zakonodavstvo u području kibersigurnosti i borbe protiv terorizma; naglašava potrebu da EU očuva prava pojedinca; stoga naglašava da sustavi socijalnog ocjenjivanja nisu u skladu s temeljnim vrijednostima EU-a; naglašava da se takve politike i instrumenti nadzora ni u kojem slučaju ne bi smjeli uvoditi i upotrebljavati u EU-u; naglašava stoga da EU mora raditi na ograničavanju i suzbijanju transnacionalnih dosegata digitalne represije; napominje da je izvoz obrambenih tehnologija i oružja u nadležnosti država članica;

15. ponovno ističe da bi EU trebao razviti i provesti globalnu strategiju za povezivost, koja bi se nadovezala na postojeću strategiju o povezivanju EU-a i Azije i predstavljala strateški odgovor kojim bi se povećao utjecaj EU-a u mnogim dijelovima svijeta kao što su Latinska Amerika, Afrika i Azija; stoga pozdravlja „Globalni portal” koji je Komisija predstavila 1. prosinca 2021.; ta ambiciozna i višedimenzionalna inicijativa čiji je cilj, među ostalim, pravedno i održivo ulaganje u digitalne mreže i kvalitetnu infrastrukturu, zajedno s partnerima diljem svijeta, bez stvaranja ovisnosti; ističe da bi Komisija projekte za povezivanje sa zemljama izvan EU-a trebala uvjetovati poštovanjem strogih socijalnih i radnih prava, transparentnosti, ljudskih prava, dužne pažnje, interoperabilnosti, dobrog upravljanja, demokratskih standarda i etičkim korištenjem tehnologije, kako unutar EU-a tako i u inozemstvu; u tom pogledu napominje da bi Komisija trebala razviti strategiju za poboljšanje pristupa svojih partnera pouzdanoj i sigurnoj tehnologiji; naglašava da ulaganja u povezanost trebaju podržati gospodarsku otpornost i dekarbonizaciju gospodarstva usklađenu s Pariškim klimatskim sporazumom; traži da se povećaju naponi u provedbi partnerstava za povezivanje EU-a i potiče Komisiju da razvija takve projekte povezivanja u dogovoru i suradnji s partnerima istomišljenicima; pozdravio bi uspostavu partnerstva za povezivanje s Afričkom unijom na sljedećem sastanku na vrhu između Afričke unije i EU-a;

16. pozdravlja globalnu inicijativu zemalja skupine G7 nazvanu „Build Back Better World” i poziva EU na aktivnu ulogu u njezinu daljnjem razvoju, među ostalim, utvrđivanjem veza te na način koji dovodi do njihova uzajamnog osnaživanja pomoću „Globalnog portala”;

Poboljšanje vidljivosti i postupka donošenja odluka unutar EU-a i maksimalno i učinkovitije korištenje „tvrdih” i „mekih” instrumenata moći, uključujući uvođenje glasovanja kvalificiranom većinom za donošenje odluka o vanjskoj politici EU-a

17. ponovno ističe da su EU-u prije svega potrebni jedinstvo i snažnija i istinska politička volja država članica da se zajednički dogovore o ciljevima zajedničke vanjske politike EU-a i suradnji unutar EU-a u području sigurnosti i obrane koje treba promicati radi provedbe ciljeva, vrijednosti, načela i normi iz članka 21. UEU-a; naglašava potrebu uspostave sigurnosne i obrambene unije koja bi služila kao polazišna točka za provedbu zajedničke europske obrambene politike, u skladu s odredbom iz članka 42. stavka 2. UEU-a;

(7) Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

18. naglašava da vanjska politika EU-a treba imati vlastite instrumente u području vanjskih poslova, ljudskih prava te sigurnosti i obrane; podsjeća da je stalna strukturirana suradnja (PESCO) sadržana u Ugovoru iz Lisabona, ali je uspostavljena tek 2017.; stoga poziva države članice i Vijeće da se odvaže na najučinkovitiji način iskoristiti sve instrumente vanjske politike dostupne u Ugovorima;

19. ističe da EU, u suradnji s državama članicama, treba ojačati svoju sposobnost učinkovitog, pravodobnog, proaktivnog i neovisnog djelovanja i formiranja odgovora EU-a na aktualne i predstojeće izazove; naglašava da je hitno potrebno da EU uspostavi mehanizam automatske razmjene informacija i obavještajnih podataka između država članica i EU-a o vanjskim poslovima i sigurnosnim pitanjima koja se pojavljuju izvan EU-a, uključujući terorizam, koji i dalje predstavlja prijetnju europskim vrijednostima i sigurnosti te zahtijeva višedimenzionalni pristup; pozdravlja aktualni proces Strateškog kompasa kao polazišnu točku za postupak uspostavljanja europske sigurnosne i obrambene unije i za strateški suverenitet EU-a u pogledu njezine sigurnosti i obrane, kao i za nastanak zajedničke europske kulture strateške sigurnosti i obrane, vođene našim zajedničkim vrijednostima i ciljevima te zajedničkim razumijevanjem prijetnji i poštovanjem zasebnih sigurnosnih i obrambenih politika država članica; očekuje da će Strateški kompas pomoći u oblikovanju zajedničke vizije sigurnosti i obrane EU-a u pogledu postizanja strateške autonomije; ističe da bi se ishod toga procesa trebao odraziti u reviziji Globalne strategije EU-a iz 2016., koja uzima u obzir ključne prijetnje, izazove i prilike te omogućuje EU-u da zauzme proaktivniju globalnu ulogu; nadalje ističe da bi ti zaključci trebali biti temelj za reviziju drugih dokumenata, kao što je plan za razvoj sposobnosti iz 2018.;

20. ističe važnost ljudskih prava kao sastavnog elementa paketa instrumenata EU-a za vanjske poslove i naglašava njegovu komplementarnost; potiče EU na koordinaciju s partnerskim zemljama u obrani ljudskih prava i primjeni sankcija kako bi se povećao njihov učinak; podsjeća da je dosljedna i jednaka primjena restriktivnih mjera u svim državama članicama preduvjet za vjerodostojnost i djelotvornost vanjske politike EU-a; poziva Komisiju, u njezinoj ulozi čuvara Ugovorâ, Vijeće i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da kao instance odgovorne za jedinstvo, dosljednost i djelotvornost vanjske politike EU-a osiguraju učinkovitost, razmjernost i odvrćajuću prirodu nacionalnih odgovora na nepoštovanje restriktivnih mjera koje donosi EU; u tom pogledu poziva EU da osigura učinkovitost i potpuno poštovanje restriktivnih mjera EU-a uvedenih kao odgovor na rusku agresiju prema Ukrajini i njezino nezakonito pripojenje Krima; apelira na EU da blisko surađuje i koordinira se s SAD-om u korištenju sankcija radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva vanjske i sigurnosne politike, izbjegavajući pritom moguće neželjene posljedice za interese objiju strana;

21. nadalje naglašava da bi, nakon što ga Vijeće donese, Strateški kompas trebao imati znatnu dodanu vrijednost za ZVSP i zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku EU-a (ZSOP) te bi trebao dodatno povećati solidarnost među državama članicama; pozdravlja činjenicu da se Strateški kompas temelji na zajedničkoj analizi prijetnji i izazova s kojima se suočavaju EU i njegove države članice, utvrđuje sadašnje i buduće nedostatke u sposobnostima, i u pogledu institucija i sredstava, te pruža jasan putokaz za uklanjanje tih nedostataka; ponavlja namjeru Parlamenta da bude uključen u taj proces, posebno ostvarivanjem svojeg prava na nadzor i uspostavom redovitog postupka preispitivanja; očekuje da konačni nacrt Strateškog kompasa i strateškog koncepta NATO-a budu međusobno usklađeni i da odražavaju jaču suradnju i podjelu tereta te da se njime utvrde načini za poboljšanje suradnje EU-a i NATO-a; ponavlja načelo jedinstvenog skupa snaga; obvezuje države članice da, nakon dovršetka Strateškog kompasa, dogovore zajedničku, stratešku kulturu, ali i ambiciozno zajedničko shvaćanje članka 42. stavka 7. UEU-a i članka 222. UFEU-a i njihova odnosa s člankom 5. Sjevernoatlantskog ugovora; očekuje da će Strateški kompas biti u mogućnosti pružiti više prilika partnerskim zemljama, uključujući Istočno partnerstvo, u vezi s jačanjem otpornosti na moderne sigurnosne prijetnje i izazove; smatra da aktualna agresivna vanjska i sigurnosna politika Rusije u ovom dokumentu treba biti utvrđena kao velika sigurnosna prijetnja europskom kontinentu;

22. podsjeća na to da Ugovori pružaju mogućnost za poboljšanje postupaka donošenja odluka u području ZVSP-a; podsjeća na članak 31. stavak 2. UEU-a, kojim se Vijeću omogućuje donošenje određenih odluka o pitanjima ZVSP-a glasovanjem kvalificiranom većinom, i na „premošćujuću klauzulu” iz članka 31. stavka 3. UEU-a, kojom se predviđa mogućnost postupnog prelaska na glasovanje kvalificiranom većinom za odluke u području ZVSP-a koje nemaju vojne ili obrambene implikacije, već se njima povećavaju solidarnost i uzajamna pomoć EU-a u razdobljima krize; ističe da jednoglasnost koči sposobnost EU-a da djeluje i stoga potiče države članice da primjenjuju glasovanje kvalificiranom

četvrtak, 17. veljače 2022.

većinom za postupak donošenja odluka u sklopu ZVSP-a; konkretno, ponovno upućuje poziv da se o donošenju izjava o međunarodnim pitanjima ljudskih prava i odlukama koje se odnose na ljudska prava, uvođenju i provedbi sankcija i o svim odlukama u vezi s civilnim misijama zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZOSP) glasuje kvalificiranom većinom; ističe da bi se primjenom članaka 31. i 44. mogla poboljšati fleksibilnost i sposobnost djelovanja EU-a na širok raspon pitanja vanjske politike;

23. traži snažnije savjetovanje između EU-a i NATO-a na razini Političkog i sigurnosnog odbora i Sjeveroatlantskog vijeća;

24. ponovno poziva na uspostavu novih oblika suradnje kao što je Europsko vijeće sigurnosti radi razvoja integriranog pristupa sukobima i krizama; ističe da bi trebalo razmotriti sastav i moguću nadležnost te suradnje; podsjeća da aktualna Konferencija o budućnosti Europe pruža odgovarajući okvir za oblikovanje inovativnih prijedloga u tom smislu; poziva na to da Konferencija bude ambicioznija u pogledu vanjske dimenzije politika EU-a, među ostalim, u području sigurnosti i obrane, primjerice uspostavom stalnih multinacionalnih vojnih jedinica EU-a i uvođenjem glasanja kvalificiranom većinom za donošenje odluka u području vanjske politike EU-a; međutim, napominje da novi institucionalni okviri sami po sebi neće riješiti strukturne i političke izazove s kojima se suočava ZOSP; ponovno poziva na uspostavu Vijeća ministara obrane;

25. naglašava da bi vlastiti instrumenti EU-a trebali uključivati stvaranje Europske diplomatske akademije, na kojoj se diplomati EU-a educiraju od samog početka i približavaju se zajedničkim vrijednostima i interesima EU-a, vodeći se istinskim duhom koji je određen zajedničkom diplomatskom kulturom iz europske perspektive; poziva na potpunu provedbu pilot-projekta „Ususret stvaranju Europske diplomatske akademije”, koji bi mogao otvoriti put za uspostavu te akademije i koji bi trebao uključivati uspostavu postupka odabira za ulazak u ESVD i delegacije EU-a; naglašava važnost jačanja diplomatskog predstavništva EU-a u zemljama izvan EU-a i težnjom za punopravnim diplomatskom zastupljenošću zastupništvom u multilateralnim organizacijama općenito i posebice u UN-u; ističe da bi snažnija zastupljenost EU-a u zemljama izvan EU-a i multilateralnim organizacijama značajno promicala toliko potrebno jedinstvo među institucijama EU-a i državama članicama kada je riječ o suočavanju s globalnim izazovima u području ZVSP-a;

26. ističe da holistički pristup ZVSP-u zahtijeva sinergiju svih raspoloživih sredstava EU-a u području vanjskog djelovanja; u tom pogledu ističe ključnu ulogu i komparativnu prednost Europskog parlamenta u diplomaciji EU-a, posebice zahvaljujući međuparlamentarnim odnosima i opsežnom angažmanu Parlamenta u okviru potpore demokracije zajedno s trećim stranama; poziva Komisiju, ESVD i države članice da prepoznaju Parlament kao sastavni dio „Tima Europa” i da se to odrazi u operativnim strukturama; naglašava da je kultura postala korisno diplomatsko sredstvo i temeljni dio „meke” moći EU-a; ističe da kultura ima velik potencijal za promicanje vrijednosti EU-a;

27. poziva ESVD i Vijeće da poduzmu korake kako bi se preispitali nadležnost i mandati posebnih predstavnika i posebnih izaslanika EU-a te kako bi se osigurala transparentna i sveobuhvatna procjena učinkovitosti i dodane vrijednosti tih funkcija, kako je to Parlament zatražio u svojoj preporuci od 13. ožujka 2019. ⁽⁸⁾; potiče ESVD i Vijeće da poduzmu sve potrebne korake kako bi se u što kraćem roku uskladili s preporukom Parlamenta;

28. pozdravlja napore koje Komisija ulaže u jačanje kapaciteta EU-a za predviđanje, što se odnosi i na područje ZVSP-a, kao što je prikazano u drugom godišnjem izvješću o strateškom predviđanju „Sposobnost i sloboda djelovanja EU-a”; predlaže da se međuinstitucionalne aktivnosti predviđanja poduzimaju na političkoj razini kako bi postale sastavni dio postupka donošenja politika i kako bi se poboljšala spremnost EU-a za predstojeće izazove, kao što su krize i sukobi izazvani klimatskim utjecajem, i ojačala njegova sposobnost oblikovanja regionalnog i globalnog razvoja;

⁽⁸⁾ Preporuka Europskog parlamenta od 13. ožujka 2019. Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o području djelovanja i mandatu posebnih predstavnika EU-a (SL C 23, 21.1.2021., str. 146.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

29. naglašava da se vanjska dimenzija proračuna EU-a mora financirati i pripremiti na odgovarajući način kako bi bez odlaganja odgovorila na sadašnje, nove i buduće izazove; ustraje u tome da bi se proračun za vanjsko djelovanje trebao usredotočiti na prioritetna područja, zemljopisno i tematski, te na područja u kojima djelovanje EU-a može donijeti najveću dodanu vrijednost;

Postizanje europskog suvereniteta koherentnim povezivanjem vanjskog i unutarnjeg djelovanja EU-a, kombiniranjem sposobnosti autonomnog djelovanja s, ako je potrebno, spremnošću za postizanje strateške solidarnosti s partnerima istomišljenicima

30. poziva EU da poveća svoj strateški suverenitet u područjima koja su ključna za kontinuiranu nadmoć Unije na globalnoj sceni, primjerice promicanju vrijednosti EU-a, temeljnim pravima, pravednoj trgovini, gospodarstvu, sigurnosti i tehnologiji, socijalnoj pravdi, zelenoj digitalnoj tranziciji, energiji i svojoj ulozi u rješavanju pitanja asertivnosti autoritarnih i totalitarnih režima; naglašava potrebu za koherentnim povezivanjem vanjskog djelovanja EU-a i unutarnjih politika; ponavlja svoj poziv na stvaranje europske sigurnosne i obrambene unije koja bi služila kao polazište za provedbu zajedničke europske obrane, u skladu s odredbom iz članka 42. stavka 2. UEU-a, i koja bi EU-u omogućila da, kada je to potrebno, samostalno djeluje u zaštiti svojih interesa te doprinijela tome da EU postane sposobniji i vjerodostojniji strateški partner svojim saveznicima, uključujući NATO i SAD; poziva na jačanje i pojednostavnjenje obrambene suradnje, primjerice u pogledu pitanja koja se odnose na vojnu opremu;

31. naglašava da autonomija EU-a u području sigurnosti i obrane znači razvoj, koordinaciju i brzo uvođenje pouzdanih i interoperabilnih strateških kapaciteta potrebnih za učinkovito upravljanje krizama, zaštitu Unije i njezinih građana, osposobljavanje ključnih partnera, učinkovitu suradnju, donošenje odluka i podjelu radnih, razvojnih i proizvodnih kapaciteta između država članica u potpunoj solidarnosti i na razini EU-a, te drugih međunarodnih organizacija kao što su UN i NATO, te sposobnost samostalnog i neovisnog odlučivanja i djelovanja, ako je to potrebno i u skladu s vlastitim interesima, načelima i vrijednostima utvrđenima u članku 21. UEU-a, posebno tako da se etablira kao učinkovit globalni akter i uz potpuno poštovanje međunarodnih zakona; ističe da se prioritet treba dati uspostavi snažnih i pouzdanih saveza, partnerstava i multilateralnih dogovora te izgradnji strateške solidarnosti sa zemljama istomišljenicima; naglašava da bi se tim pristupom trebala dodatno ojačati suradnja s partnerima, posebno u okviru NATO-a; napominje da bi ti poboljšani europski strateški kapaciteti i strukture trebali biti kompatibilni i komplementarni s NATO-om; u tom pogledu pozdravlja najavu predsjednice Komisije o sastanku na vrhu o europskoj obrani tijekom francuskog predsjedanja Vijećem; ističe da će EU i NATO do kraja 2021. predstaviti zajedničku izjavu o suradnji; poziva na stvaranje kapaciteta EU-a za brzo raspoređivanje snaga, koji je predstavio potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik, kao prvog koraka prema uspostavi stalnih multinacionalnih vojnih postrojbi EU-a; naglašava da bi takve snage morale pružiti dodanu vrijednost u usporedbi s borbenim skupinama EU-a, koje nikada nisu bile raspoređene; stoga poziva Vijeće i Komisiju da procijene i razviju opcije za uspostavu stalnih multinacionalnih vojnih postrojbi EU-a koje se financiraju i iz Europskog mirovnog instrumenta i iz proračuna EU-a, uz potpuno iskorištavanje trenutačnih mogućnosti koje nude ugovori EU-a;

32. potvrđuje NATO kao trajni temelj kolektivne europske sigurnosti i obrane i potiče saveznike s obje strane Atlantika da ponovno potvrde svoju predanost NATO-u kao glavnoj instituciji za obranu euroatlantskog područja; ponavlja svoj poziv saveznicima da zadrže i ispune dogovorene zahtjeve podjele tereta, uključujući potrošnju za obranu s ciljem od 2 % BDP-a, kako je dogovoreno 2014. na sastanku na vrhu NATO-a u Newportu;

33. poziva države članice da usklade svoju politiku izvoza oružja na temelju odredbi Zajedničkog stajališta Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme⁽⁹⁾ te da usvoje strogu primjenu svih kriterija; ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije/Visokom predstavniku da područje neširenja, razoružanja i kontrole naoružanja utvrdi kao prioritet jer su neki mehanizmi za kontrolu ugroženi zbog zlonamjernih državnih aktera, a drugi se uglavnom zanemaruju dok se razvijaju i primjenjuju nove tehnologije koje bi se mogle smatrati ne samo disruptivnima, već i revolucionarnima u vojnim pitanjima;

34. naglašava potrebu da Unija dodatno razvije i ojača svoj tehnološki, operativni i digitalni suverenitet i stručnost jačanjem snažne europske obrambene industrije i tržišta, razvojem europske obrambene tehnološke i industrijske baze, povećanim zajedničkim vojnim istraživanjem i razvojem, nabavom, osposobljavanjem, održavanjem, zajedničkim pristupom sigurnosti opskrbe i ambicioznom suradnjom s demokratskim saveznicima; naglašava potrebu da se posebna

⁽⁹⁾ SL L 335, 13.12.2008., str. 99.

četvrtak, 17. veljače 2022.

pozornost posveti novim disruptivnim tehnologijama, mjerama kibersigurnosti i kiberobrani, zaštiti i otpornosti ključnih infrastruktura te sigurnosti opskrbe ključnim tehnološkim komponentama kao što su mikrosvjetlo; podsjeća na mogućnosti koje nude postojeći instrumenti i mehanizmi kao što su PESCO, Europski fond za obranu i koordinirano godišnje preispitivanje u području obrane; poziva države članice da u potpunosti koriste takve instrumente i mehanizme; pozdravlja prve pozive na podnošenje prijedloga Europskog fonda za obranu koji je bitan instrument za jačanje europske sigurnosti i obrane, kao i strateškog suvereniteta EU-a

35. oprezan je zbog tehnološke ovisnosti EU-a o pružateljima usluga izvan EU-a, posebice nedemokratskim državama; izražava zabrinutost zbog europske ovisnosti o stranim digitalnim alatima za jamčenje kibersigurnosti; poziva institucije EU-a da postignu konsenzus na razini EU-a u pogledu potrebe očuvanja europskog vodstva i autonomije u različitim ključnim tehnološkim područjima te da iznesu neovisan pristup kako bi se izbjegle ovisnosti i geopolitička prisila u tehnološkim sektorima od ključne važnosti; posebno naglašava stratešku važnost infrastrukture 5G i podmorskih kabela;

36. naglašava da su zajednička politika za kiberobranu i snažni kapaciteti za kiberobranu ključni elementi razvoja produbljene i poboljšane europske sigurnosne i obrambene unije; ističe hitnu potrebu za razvojem i jačanjem zajedničkih vojnih kapaciteta i kapaciteta država članica za kiberobranu; naglašava potrebu da sve institucije EU-a i države članice surađuju na svim razinama kako bi se izradila strategija za kibersigurnost; poziva ESVD da osigura odgovarajuću razinu kibersigurnosti za svoju sredstva, objekte i aktivnosti, uključujući za svoje sjedište i delegacije EU-a;

37. ističe da je europski svemirski sektor ključni faktor za ostvarivanje autonomije EU-a na globalnoj razini, kao i za prosperitet i sigurnost naših društava; izražava duboku zabrinutost zbog toga što svemir sve brže postaje politička arena, koja odražava geopolitičko nadmetanje na Zemlji, i nova tehnološka granica te ima potencijal da se brzo pretvori u vojnu scenu ako se ne uspostave odgovarajući međunarodni pravni instrumenti; podržava inicijative usmjerene na jačanje svemirske politike EU-a, među kojima je i ambiciozni novi svemirski program EU-a koji mora težiti zaštiti sadašnje i buduće europske svemirske imovine; ustraje u tome da bi EU trebao uskladiti političke i financijske obveze sa svojim ambicijama u području svemira; poziva na veću predanost EU-a razvoju sveobuhvatne međunarodne regulative o svemiru kako bi se spriječilo korištenje svemira u oružane svrhe; podržava Satelitski centar Europske unije za pružanje ranih upozorenja o potencijalnim krizama donositeljima odluka te informacija o stanju na globalnoj razini;

Daljnji razvoj regionalnih strategija, među ostalim u pogledu diplomatskog i gospodarskog angažmana i sigurnosne suradnje

38. pozdravlja zaključke sastanka na vrhu zapadnog Balkana održanog na Brdu pri Kranju pod slovenskim predsjedanjem Vijećem; ponavlja svoju potporu europskoj perspektivi zemalja zapadnog Balkana i u skladu s time ponavlja svoj poziv na ubrzanje procesa proširenja i pružanje jasnog vodstva za zemlje koje žele pristupiti EU-u; potiče države članice da konačno ispune svoja obećanja i naglašava da je hitno potrebno održati prve međuvladine konferencije s Albanijom i Sjevernom Makedonijom te odobriti liberalizaciju viznog režima Kosovu; naglašava da se proces proširenja i dalje čvrsto temelji na tome da zemlje kandidatkinje ispunjavaju sve relevantne kriterije kako ih je definiralo Europsko vijeće, sa snažnim naglaskom na jačanju demokracije, vladavine prava i ljudskih prava i prava manjina, kao i na poticanje pomirenja i gospodarskog napretka na zapadnom Balkanu, kao preduvjetima za trajnu stabilnost i blagostanje; naglašava potrebu za pojačanom suradnjom u suočavanju sa zajedničkim izazovima; naglašava potrebu za naučenim poukama o politici proširenja, kao i povećanom vidljivošću i daljnjim ulaganjima u regiju kako bi se potaknula svijest javnosti, a time i kredibilitet i angažman EU-a; poziva na suradnju EU-a sa zemljama zapadnog Balkana kako bi se pronašla rješenja za probleme koji ometaju daljnje reforme, uključujući provedbu 14 ključnih prioriteta u Bosni i Hercegovini kojima se osigurava provedba Daytonskog mirovnog sporazuma; naglašava važnost europske integracije tih partnerskih država za stabilnost i sigurnost cijelog kontinenta; poziva EU da podrži civilno društvo na zapadnom Balkanu u promicanju i širenju europskih vrijednosti; pohvaljuje rad EUFOR-ove operacije Althea, koja doprinosi miru, stabilizaciji i europskoj integraciji Bosne i Hercegovine; ponavlja da ova operacija i dalje ima ključnu ulogu za sigurnost i stabilnost Bosne i Hercegovine i regije; naglašava, u kontekstu mogućeg budućeg proširenja, potrebu za učinkovitijim donošenjem odluka na razini EU-a; oštro osuđuje neustavne secesionističke mjere vlasti Republike Srpske čiji je cilj uspostava usporednih institucija u području medicine i medicinskih proizvoda, pravosuđa, obrane, sigurnosti i opozivanja, čime se podrivaju državne strukture Bosne i Hercegovine i stvara egzistencijalna prijetnja njezinoj jedinstvu i teritorijalnoj cjelovitosti; osuđuje štetnu ulogu regionalnih

četvrtak, 17. veljače 2022.

aktera i vanjskog uplitanja Rusije; poziva Vijeće da nametne ciljane sankcije Miloradu Dodiku i njegovim saveznicima zbog njegovih koruptivnih aktivnosti, kontinuirane destabilizacije zemlje i podrivanja suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Bosne i Hercegovine;

39. ističe da bi se nedavno donesenim Instrumentom prepristupne pomoći za razdoblje 2021. – 2027. (IPA III) trebalo poduprijeti dugoročno ulaganje u europsku budućnost te regije te da bi se poboljšana uvjetovanost tog instrumenta trebala učinkovito iskoristiti za postizanje konkretnih rezultata; pozdravlja snažnije uvjetovanje u vezi s demokracijom, ljudskim pravima i vladavinom prava u okviru moderniziranog instrumenta IPA III; pozdravlja gospodarski i investicijski plan za zemlje zapadnog Balkana i poziva na njegovu hitnu provedbu kako bi se olakšao dugoročni oporavak i gospodarski rast područja i njegova održiva povezanost, približavajući zapadni Balkan jedinstvenom tržištu EU-a;

40. ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu potporu zemljama Istočnog partnerstva, posebno njihovoj neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti unutar njihovih međunarodno priznatih granica, kao i poštivanju volje naroda da odlučuje o vlastitoj budućnosti i vanjskoj politici bez vanjskog upletanja; poziva na punu provedbu sporazuma o pridruživanju s Gruzijom, Moldavijom i Ukrajinom te sveobuhvatnog i pojačanog sporazuma o partnerstvu s Armenijom; naglašava potrebu za nastavkom pregovora o sveobuhvatnom i pojačanom sporazumu o partnerstvu između EU-a i Azerbajdžana, u skladu s uvjetima koje je Europski parlament utvrdio u svojoj Preporuci od 4. srpnja 2018. o pregovorima o Sveobuhvatnom sporazumu između EU-a i Azerbajdžana⁽¹⁰⁾; potiče zemlje Istočnog partnerstva, a posebno one koje su odabrale slijediti put demokracije i europskih integracija, da jamče poštovanje temeljnih sloboda, ljudskih prava i vladavine prava i nastave s provedbom potrebnih socijalnih, gospodarskih i političkih reformi; pozdravlja Zajedničku komunikaciju Komisije od 18. ožujka 2020. naslovljenu „Politika Istočnog partnerstva nakon 2020.: Jačanje otpornosti – Istočno partnerstvo koje ostvaruje rezultate za sve” (JOIN(2020)0007); ponavlja da je potpora EU-a daljnjoj integraciji uvjetovana ostvarivanjem konkretnog napretka u tim reformama; podržava načelo EU-a o uvjetovanosti i diferencijaciji, uključujući poticaje; ističe da se uspjeh zemalja Istočnog partnerstva može predstaviti i konsolidirati samo kroz proces integracije u EU, a može također pokazati i ruskom narodu kakve društveno-gospodarske koristi mogu donijeti reforme europskog tipa; poziva Komisiju i Vijeće da iskoriste predstojeći sastanak na vrhu Istočnog partnerstva kako bi našim partnerima poslali snažnu poruku potpore; poziva čelnike EU-a da zajamče da će pet dugoročnih ciljeva i deset novih ciljeva za 2025., uz financiranje u okviru gospodarskog i investicijskog plana predloženog u lipnju 2021., dati stvaran doprinos društvenom i gospodarskom oporavku od pandemije bolesti COVID-19, ojačati gospodarske veze i uspostaviti trgovinske rute između EU-a i partnerskih zemalja;

41. osuđuje izravno i neizravno sudjelovanje Rusije i drugih vanjskih aktera u oružanim sukobima i hibridnim napadima te okupacijama, kao i jačanje njezine vojne prisutnosti unutar regije ili na granicama s regijom; naglašava da stalna prijetnja u našoj blizini zahtijeva fizičku prisutnost i EU-a i NATO-a u regiji; podupire jačanje suradnje između EU-a i zemalja Istočnog partnerstva u području sigurnosti i obrane, posebice u pogledu promicanja mirnog rješavanja regionalnih sukoba te rješavanja pitanja hibridnih prijetnji, kibernetičkih napada, kampanja širenja dezinformacija i propagande, miješanja trećih strana u demokratske procese i jačanja društvene otpornosti; prima na znanje konvergenciju triju pridruženih partnera sa ZVSP-om i podupire pojačanu suradnju u području ZSOP-a, uključujući sudjelovanje u PESCO-u, ako budu ispunjeni uvjeti;

42. duboko je zabrinut zbog situacije u Bjelarusu; najoštrije osuđuje činove nasilja nad mirnim prosvjednicima i poziva na trenutno i bezuvjetno oslobađanje i povlačenje svih optužbi protiv svih političkih zatvorenika, iz vremena prije i nakon takozvanih predsjedničkih izbora 9. kolovoza 2020.; ponovno navodi svoje nepriznavanje Aleksandra Lukašenka kao predsjednika Bjelorusije; poziva Vijeće da bez odgode i u bliskoj suradnji s međunarodnim partnerima uvede najstrože i najšire moguće sankcije protiv svih bjeloruskih počinitelja izborne prijevara, nasilja i represije u Bjelarusu te protiv pojedinaca i subjekata koji organiziraju aktivnosti ili doprinose aktivnostima kojima se olakšava nezakoniti prelazak vanjskih granica EU-a; poziva Vijeće da nastavi s aktivnostima međunarodne koordinacije u cilju jačanja izolacije diktatora i njegova režima; oštro osuđuje hibridne napade Lukašenkovog režima na EU, što se odnosi i na iskorištavanje neregularnih migranata na vanjskim granicama EU-a i korištenje ljudskih bića u političke svrhe, čime se krše međunarodne norme; potiče EU i njegove države članice da brzo reagiraju na novonastale prijetnje u skladu s pravom EU-a i međunarodnim obvezama

⁽¹⁰⁾ SL C 118, 8.4.2020., str. 158.

četvrtak, 17. veljače 2022.

te da svoju zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te politiku u području migracija i azila prilagode novim izazovima; izražava solidarnost s državama članicama koje su suočene s takvim prijetnjama; izražava zabrinutost zbog masovnog razmještanja ruskih postrojbi u Bjelarusu, smatra da je to prijetnja europskoj sigurnosti i suverenitetu Bjelarusu te poziva na trenutačno povlačenje i poštovanje navedenog suvereniteta; ponovno ističe svoju nepokolebljivu potporu demokratskom Bjelarusu i ističe važnost povećanog angažmana s predstavnicima bjeloruskog civilnog društva i demokratske oporbe; ističe važnost platforme Parlamenta za borbu protiv nekažnjivosti u Bjelorusiji i potiče korištenje svih dostupnih pravnih sredstava kako bi se Lukašenka i pripadnike njegovog režima privelo pravdi;

43. naglašava potrebu za većim angažmanom EU-a i država članica na južnom Kavkazu za stabilnost i prosperitet regije, kao i za suzbijanje utjecaja i uplitanja regionalnih sila; pozdravlja angažman predsjednika Europskog vijeća radi ublažavanja političke krize u Gruziji; smatra to znakom vodstva EU-a i poziva na sličan pristup kriznim i konfliktnim situacijama u regiji Istočnog partnerstva i šire; podupire teritorijalni integritet Gruzije i osuđuje rusku okupaciju gruzijskih teritorija, uključujući Abhaziju i regiju Činvala/Južnu Osetiju; podsjeća Rusiju na njezine međunarodne obveze u skladu sa sporazumom o prekidu vatre sklopljenim 2008. uz posredovanje EU-a pod francuskim predsjedanjem; poziva Rusiju da djeluje na konstruktivan način i omogući napredak na međunarodnim raspravama u Ženevi; poziva Rusiju da prestane s kršenjima ljudskih prava na okupiranim područjima Gruzije i podsjeća Rusku Federaciju na njezinu pravnu obvezu kao sile koja ima „efektivnu kontrolu”, kako je navedeno u presudi Europskog suda za ljudska prava u slučaju *Gruzija/Rusija (II)* ⁽¹¹⁾; osuđuje provokacije okupacijskih snaga, uključujući otmice gruzijskih državljana, ubojstva, nezakonita pritvaranja kao i trajno „postavljanje granica”; poziva EU, njegove države članice i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da se aktivno angažiraju u pronalaženju trajnog rješenja između Armenije i Azerbajdžana za Gorski Karabah te da spriječe daljnju eskalaciju napetosti u regiji, posebno poticanjem Azerbajdžana i Armenije da riješe poslijeratna pitanja, uključujući razgraničenje i oslobađanje svih preostalih ratnih zarobljenika; podsjeća da je Skupina iz Minska OESS-a jedini međunarodno priznati format za rješavanje tog sukoba, na temelju načela teritorijalnog integriteta, nepribjegavanja sili, samoodređenja i jednakih prava te mirnog rješavanja sukoba; poziva da ta skupina brzo ponovno preuzme svoju posredničku ulogu;

44. ponavlja svoju strogu osudu agresivne politike Rusije u odnosu na Ukrajinu, posebice nezabilježeno jačanje vojne prisutnosti na ukrajinskim granicama, na okupiranom Donbasu i nezakonito pripojenom Krimu, te u Bjelarusu, stalnu financijsku i vojnu potporu nezakonitim oružanim formacijama u Donbasu, nezakonitu okupaciju Autonomne Republike Krimea i grada Sevastopolja, blokadu Azovskog mora te stalne kibernetičke i druge hibridne napade na Ukrajinu; ističe da jačanje ruske vojne prisutnosti predstavlja prijetnju miru, stabilnosti i sigurnosti u Europi; poziva rusku vladu da povuče svoje snage s ukrajinskih granica i da prestane prijetiti svojim susjedima; naglašava da će daljnja ruska agresija na Ukrajinu dovesti do ozbiljnih političkih, gospodarskih, financijskih i osobnih sankcija protiv Ruske Federacije, njezina gospodarstva i donositelja odluka; pozdravlja uspostavu Međunarodne platforme za Krim i poziva institucije EU-a, države članice i sve partnere istih nazora da se aktivno uključe u tu inicijativu usmjerenu na obnovu teritorijalne cjelovitosti Ukrajine; ponavlja svoju potporu Medžlisu krimskih Tatara, kao jedinom međunarodno priznatom predstavničkom tijelu krimskih Tatara i pohvaljuje nepopustljiv stav ukrajinskih građana na okupiranom Krimu, posebno krimskih Tatara; poziva na oživljavanje procesa iz Minska kako bi se okončao vojni sukob u istočnoj Ukrajini; podupire kontinuirane zahtjeve za veću i vjerodostojnu vojnu i sigurnosnu pomoć Ukrajini za reforme u njezinom sigurnosnom i vojnom sektoru i razmatra pružanje vojne obuke za časnike ukrajinskih oružanih snaga; prima na znanje prvi sastanak dijaloga o kibersigurnosti između EU-a i Ukrajine i poziva na veću pomoć EU-a Ukrajini u području kibersigurnosti; pozdravlja raspravu o vojnoj misiji EU-a za savjetovanje i obuku u Ukrajini i izražava svoju potporu;

45. oštro osuđuje sveprisutne čine nasilja do kojih je došlo nakon mirnih prosvjeda u Kazahstanu u siječnju 2022.; poziva kazahstanske vlasti da pokrenu potpunu i neovisnu međunarodnu istragu o kršenjima ljudskih prava i temeljnih sloboda do kojih je došlo tijekom nemira;

46. naglašava važnost kontinuiranog dijaloga o sigurnosti u Europi između Sjedinjenih Američkih Država, njihovih europskih saveznika i Rusije; ustraje u tome da EU mora biti sastavni partner tih rasprava kako bi se očuvala neovisnost, suverenitet i teritorijalna cjelovitost svih europskih država, poticale mjere za izgradnju povjerenja i smirile napetosti na

⁽¹¹⁾ Presuda Europskog suda za ljudska prava od 21. siječnja 2021., *Gruzija/Rusija (II)*.

četvrtak, 17. veljače 2022.

europskom kontinentu; istodobno naglašava da u slučaju da Ruska Federacija napadne Ukrajinu, EU mora biti spreman, u dogovoru sa Sjedinjenim Američkim Državama i drugim saveznicima te bliskim partnerima, nametnuti dalekosežne sankcije protiv Rusije;

47. ponovno ističe da Gruzija i Ukrajina imaju europsku perspektivu u skladu s člankom 49. UEU-a i da mogu podnijeti zahtjev da postanu države članice Europske unije pod uvjetom da se pridržavaju svih kriterija iz Kopenhagena i načela demokracije, da poštuju temeljne slobode, ljudska prava i prava manjina te da poštuju vladavinu prava; stoga poziva EU i njegove države članice da uvide europsku perspektivu Gruzije i Ukrajine, koja se smatra ključno važnom za sigurnost i stabilnost tih zemalja, kao i pokretačem nastavka provedbe unutarnjih reformi;

48. pozdravlja zajedničku komunikaciju Komisije i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika od 9. veljače 2021. o obnovljenom partnerstvu s južnim susjedstvom⁽¹²⁾ i podržava mir, stabilnost, prosperitet i demokratska načela u toj regiji; poziva Komisiju da u potpunosti provede inicijative navedene u toj zajedničkoj komunikaciji; izražava žaljenje zbog toga što ni nakon 25 godina od pokretanja tzv. Barcelonskog procesa još uvijek nije uspostavljen prostor zajedničkog prosperiteta, stabilnosti i slobode sa sredozemnim zemljama južnog susjedstva; ponovno, međutim, upućuje poziv da se provede dalekosežna revizija cjelokupne europske politike susjedstva u pogledu financijskih sredstava i pomoći koji se pružaju stranim zemljama u susjedstvu EU-a kako bi se zajamčilo da partneri iz susjedstva napreduju u reformama i obvežu se na bliski dijalog i suradnju s EU-om te osiguralo da politike budu prilagođene;

49. podsjeća na predanost EU-a u pogledu bliskoistočnog mirovnog procesa i zaključenja sporazuma između dviju strana, među ostalim u pogledu pitanja sporazuma o konačnom statusu, posebno uzimajući u obzir potrebu da se na terenu očuvaju uvjeti za mirno dvodržavno rješenje na temelju granica iz 1967., s Jeruzalemom kao glavnim gradom obje država, sa sigurnom Državom Izraelom i neovisnom, demokratskom, povezanom i održivom palestinskom državom, koje koegzistiraju u miru i sigurnosti na temelju prava na samoodređenje i uz puno poštivanje međunarodnog prava; poziva, u tom duhu, na nastavak istinskih mirovnih napora usmjerenih na postizanje opipljivih rezultata između obje strane, uz potporu međunarodne zajednice; poziva EU da poveća svoj angažman na oživljavanju mirovnog procesa između Izraelaca i Palestinaca, uključujući mjere za izgradnju povjerenja, regionalni dijalog i povećanu transatlantsku suradnju u regiji, kao i bolje korištenje svoje mogućnosti utjecanja na obje strane; naglašava da je i dalje potrebno podupirati pružanje ključnih usluga milijunima palestinskih izbjeglica na Bliskom istoku; stoga poziva na kontinuiranu političku i financijsku potporu EU-a i međunarodne zajednice Agenciji UN-a za pomoć palestinskim izbjeglicama na Bliskom istoku (UNRWA);

50. poziva na obustavu djelovanja kojima se na terenu podriva održivost dvodržavnog rješenja, primjerice izgradnje izraelskih naselja i rušenja palestinskih domova i infrastrukture na okupiranoj Zapadnoj obali, uključujući u istočnom Jeruzalemu; poziva na političko rješenje za okončanje blokade i ublažavanje humanitarne krize u pojasu Gaze, što podrazumijeva i potrebna sigurnosna jamstva za sprečavanje nasilja prema Izraelu; oštro osuđuje terorizam; ističe važnost palestinskih izbora za obnovu demokratskog legitimiteta potpore javnosti političkim institucijama u Palestini;

51. ističe prvu obljetnicu Abrahamovog sporazuma i naglašava njegovu važnost za mir, stabilnost i suradnju u regiji; poziva Komisiju i Vijeće da podrže normalizaciju odnosa između Izraela i arapskih država provedbom i proširenjem Abrahamovog sporazuma kao važnog doprinosa postizanju trajnog mira na Bliskom istoku; prepoznaje da je SAD imao važnu ulogu;

52. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog situacije u Libanonu i snažno potiče libanonsku vladu da u svojem djelovanju bude usmjerena na svoju misiju, vjerodostojna i odgovorna te bez stranog utjecaja; naglašava posebnu odgovornost Hezbolaha i drugih frakcija za represiju narodnih pokreta u Libanonu 2019. te za političku i gospodarsku krizu u Libanonu; poziva Iran da se suzdrži od miješanja u unutarnja libanonska pitanja i poziva na poštovanje libanonske suverenosti i političke neovisnosti; oštro osuđuje Hezbolahovo ispaljivanje raketa iz južnog Libanona prema civilnim područjima u Izraelu; odbacuje svaku ulogu predsjednika Bašara al-Asada u Siriji nakon sukoba, uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a br. 2254 (2015.); pozdravlja i podupire kaznene istrage protiv al-Asada i njegovih suradnika zbog upotrebe kemijskog oružja i odgovornosti za brojne ratne zločine; preporučuje da države članice prošire popis osoba na koje se primjenjuju ciljane sankcije kako bi uključile civilne i vojne dužnosnike Asadova režima koji su vjerojatno bili upleteni

(12) JOIN(2021)0002.

četvrtak, 17. veljače 2022.

u ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i druge ozbiljne zločine; ponovno poziva Komisiju da predstavi akcijski plan EU-a o nekažnjavanju, sa zasebnim poglavljem o Siriji; naglašava da bi se tim akcijskim planom trebalo nastojati bolje koordinirati i uskladiti resurse i napore država članica u pogledu kaznenog progona ratnih zločinaca u EU-u;

53. i dalje je duboko zabrinut je zbog sve asertivnije vanjske politike turske vlade, zbog koje je ta zemlja sve češće na suprotnim pozicijama od EU-a kao cjeline, njegovih država članica te zemalja u njezinom susjedstvu; napominje da je prema izvješću Komisije o Turskoj za 2021. od 19. listopada 2021. ⁽¹³⁾, stopa usklađenosti Turske sa ZVSP-om i dalje vrlo niska, oko 14 % u kolovozu 2021.; podsjeća na dugotrajno kontinuirano pogoršanje stanja u pogledu ljudskih prava i demokracije u Turskoj; konstatira da će financijska sredstva EU-a za Tursku podlijegati uvjetima, među kojima su i poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda, međunarodnog prava te europskih vrijednosti i načela; poziva na nastavak diplomatskog dijaloga kako bi se pronašla održiva rješenja za sporove u istočnom Sredozemlju; potvrđuje da će Turska i dalje biti zemlja od ključnog strateškog interesa za EU te da je u područjima od zajedničkog interesa potrebno pojačati suradnju, s posebnim naglaskom na određena područja politika kao što su klimatske promjene, borba protiv terorizma, migracije, sigurnost i gospodarstvo; u tom smislu pozdravlja nedavni prvi dijalog na visokoj razini o migraciji i sigurnosti i ponovno izražava zahvalnost Turskoj zbog toga što je prihvatila milijune sirijskih migranata i izbjeglica; zaključuje da je trenutačno mogućnost pridruživanja Turske EU-u nerealna; stoga odlučno ustraje u tome da bi, ako se trenutačni negativni trend hitno i dosljedno ne preokrene, Komisija trebala u skladu s pregovaračkim okvirom iz listopada 2005. preporučiti službenu obustavu pristupnih pregovora s Turskom, kako bi obje strane, realistično i putem strukturiranog dijaloga na visokoj razini, sagledale prikladnost postojećeg okvira i njegovu sposobnost funkcioniranja i razmotrile nove i alternativne sveobuhvatne modele budućih odnosa; podsjeća da je EU spreman upotrijebiti sve instrumente koji su mu na raspolaganju, uključujući sankcije, kako bi obranio svoje interese i interese svojih država članica te očuvao regionalnu stabilnost;

54. ističe važnost potpune provedbe Sporazuma o povlačenju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, što obuhvaća i Protokol o Irskoj i Sjevernoj Irskoj te Sporazum o trgovini i suradnji; naglašava važnost tog Protokola za održavanje mira i stabilnosti i za cjelovitost i ispravno funkcioniranje jedinstvenog europskog tržišta; pozdravlja poduzete korake u pogledu uspostave Parlamentarne skupštine za partnerstvo EU-a i Ujedinjene Kraljevine, kako je predviđeno tim sporazumom; ostaje otvoren za daljnji razvoj i jačanje okvira za suradnju između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, što bi moglo dovesti do sporazuma o vanjskoj sigurnosnoj i obrambenoj politici i pitanjima od zajedničkog interesa; u tom smislu ističe važnost bliske suradnje EU-a i Ujedinjene Kraljevine u međunarodnim forumima, posebno u Ujedinjenim narodima, uzimajući u obzir velik broj zajedničkih vrijednosti i interesa i zemljopisnu blizinu;

55. ističe da je potrebno pojačati transatlantsku suradnju između EU-a i SAD-a koja bi bila utemeljena na ravnopravnom partnerstvu na temelju zajedničkih vrijednosti i ciljeva, u skladu s načelom partnerstva u vodstvu i odgovornosti te uz poštivanje autonomije, interesa i težnji druge strane; u tom smislu pozdravlja izjavu sa sastanka na vrhu EU-a i SAD-a iz 2021. naslovljenu „Prema obnovljenom transatlantskom partnerstvu”, koja predstavlja dobru osnovu za ambiciozan transatlantski program; u potpunosti podržava i obvezuje se na ostvarivanje sinergija i zajedničkih ciljeva u području vanjske i sigurnosne politike daljnjim produbljivanjem suradnje u okviru transatlantskog dijaloga između EU-a i SAD-a kako bi se odgovorilo na više ključnih globalnih izazova poput klimatskih promjena i prijetnje koje predstavljaju autoritarni i totalitarni izazovi; pozdravlja pokretanje Vijeća za transatlantsku trgovinu i tehnologiju; preporučuje da se sastanci na vrhu između EU-a i SAD-a održavaju redovito, kako bi se s najviše instance kontinuirano poticala transatlantska suradnja koja je od presudne važnosti; ponovno ističe svoju potporu osnivanju Transatlantskog političkog vijeća pod vodstvom vanjskopolitičkih čelnika objiju strana; naglašava da snažan transatlantski odnos također zahtijeva da EU dodatno razvije svoje sposobnosti za djelovanje; ističe da je potrebno da se EU brzo prilagodi mijenjajućoj ulozi SAD-a na globalnoj razini kako bi zaštitio svoje ključne interese i ostvario ciljeve vanjske politike; ističe da EU i SAD moraju koordinirati svoje napore u borbi protiv terorizma i radikalizacije te osigurati da se uloženi napori podupru potrebnim sredstvima; poziva EU i SAD da se zajednički uhvate u koštac sa sustavnim i sve brojnijim prijetnjama zaštiti i očuvanju kulturne baštine, posebno u područjima sukoba;

⁽¹³⁾ SWD(2021)0290.

četvrtak, 17. veljače 2022.

56. ističe da su odnosi EU-a s Afrikom od iznimne važnosti kako bi se udovoljilo potrebama i razvilo veliki potencijal partnerskih zemalja te ostvarili zajednički interesi; naglašava da bi taj odnos sa susjednim kontinentom EU-a trebao odražavati zajedničku sudbinu i usredotočiti se na stvaranje vjerodostojne perspektive, posebno za najmlađe generacije; pozdravlja zajedničku komunikaciju Komisije i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika od 9. ožujka 2020. naslovljenu „Put prema sveobuhvatnoj strategiji s Afrikom”⁽¹⁴⁾ i ponavlja svoj poziv na odmak od odnosa donator-primatelj prema istinskom partnerstvu u središtu kojega bi bili ljudski razvoj i zaštita prirodnih resursa; u tom smislu ustaje u tome da je potrebno pozvati Komisiju i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da prodube savjetovanja s afričkim partnerima EU-a, i pojedinačnim zemljama i regionalnim organizacijama kao što su regionalni gospodarski mehanizmi i regionalne gospodarske zajednice koje čine Afričku uniju; naglašava važnost potpore Afričkoj uniji i njezinim regionalnim komponentama u njihovim nastojanjima da uspostave učinkovitu sigurnosnu strukturu za sprečavanje sukoba i upravljanje sukobima, među ostalim i sveobuhvatnom potporom operacionalizaciji Afričkih snaga u pripravnosti i njihovih regionalnih komponenti; poziva na strogu provedbu ciljeva održivog razvoja u svim područjima odnosa EU-a i Afrike; pozdravlja sklapanje Sporazuma za razdoblje nakon Cotonoua u travnju 2021. i jačanje veza EU-a sa zemljama Organizacije afričkih, karipskih i pacifičkih država te pojačanu suradnju u multilateralnim forumima u pogledu programa održivog razvoja i klimatskih djelovanja; izražava zabrinutost zbog kašnjenja u potpisivanju Sporazuma o partnerstvu OAKPD-EU; prima na znanje sporazume o ponovnom prihvatu s afričkim zemljama;

57. izrazito je zabrinut zbog rastuće nesigurnosti u regiji Sahela, koja se odražava na sigurnost i životne uvjete velikog broja stanovnika, i sve većeg broja napada islamističkih militantata koji imaju ozbiljan učinak na stabilnost, posebno u Maliju i Burkini Faso; poziva EU i skupinu zemalja G5 Sahel da se uključe kako bi spriječili slom sigurnosne situacije u široj regiji; u tom smislu pozdravlja obnovljeno partnerstvo između NATO-a i Mauritanije koja je glavni regionalni saveznik EU-a i čije su snage na prvoj crti obrane protiv terorizma u regiji; osuđuje prisutnost privatnih vojnih i zaštitarskih poduzeća u Africi, posebno ruske grupe Wagner pod pokroviteljstvom Kremlja, koja je radeći u interesu nedemokratskih država počinila brojna kršenja ljudskih prava na štetu nedužnih civila te na štetu sigurnosti, stabilnosti i blagostanja ratom pogođenih afričkih zemalja; ustraje u tome da je strategiju EU-a i Afrike potrebno ažurirati integriranim pristupom kojim se mogu zajamčiti sigurnost i razvoj kako bi se postigla stabilnost u zabrinjavajućoj situaciji u Sahelu, uzimajući u obzir razvoj događaja tijekom 2021. i sve veću nestabilnost u toj regiji te velik utjecaj koji događaji u regiji imaju ne samo na Afriku, već i na EU i njegove države članice; u tom pogledu naglašava potrebu za suradnjom na izradi strategije u područjima obrane, razvoja i izgradnje mira za suzbijanje džihadističkog jačanja u Sahelu i drugim dijelovima Afrike;

58. duboko je zabrinut zbog razvoja događaja u Rusiji i ponavlja da je u interesu EU-a sačuvati slobodu, stabilnost i mir na europskom kontinentu i šire; smatra da bi EU trebao blisko surađivati i usklađivati se s NATO-om i drugim partnerima kako bi odvratio Rusiju od poduzimanja destabilizirajućih i subverzivnih aktivnosti u Europi, posebno u baltičkim državama i istočnoj Europi, među kojima su uplitanje u izborne procese, kampanje dezinformiranja i pružanje potpore krajnje desnim strankama; ističe da ruske vlasti moraju snositi višu cijenu zbog represije nad vlastitim građanima; žali što vojne snage Ruske Federacije nastavljaju okupirati dijelove Ukrajine i Gruzije kršeći međunarodno pravo, što su još uvijek prisutne u Republici Moldaviji i što Rusija nastavlja destabilizirati mir i sigurnost u regiji i aktivno koristiti hibridne mjere protiv demokracija u Europi; uznemiren je zbog ruskog uplitanja u regiji zapadnog Balkana koje se provodi hibridnim taktikama koje uključuju kampanje dezinformacija koje imaju za cilj narušiti ulogu EU-a i predanost europskoj budućnosti pojedinačnih zemalja; naglašava potrebu za jedinstvenim stajalištem o politici EU-a u tom kontekstu, što se odnosi i na provedbu sankcija; poziva Komisiju na bolje usklađivanje svoje strategije za Rusiju s državama članicama kako bi se EU zajedničkim snagama suočio s ruskim prijetnjama; naglašava da je Parlament preporučio da EU zajedno s državama članicama preispita politiku EU-a u odnosu na Rusiju i da se razvije sveobuhvatna strategija EU-a prema Rusiji; potiče EU na razvoj strategije za buduće odnose EU-a s demokratskom Rusijom, koja bi narodu Rusije jasno pokazala prednosti koje bi takvi odnosi mogli donijeti; ističe da se odnosi s Rusijom ne mogu bitno promijeniti sve dok ona provodi agresivne politike prema EU-u i svojim susjedima; ponavlja da EU mora jasno dati do znanja da će, ako Rusija nastavi sa svojom aktualnom politikom u pogledu Bjelorusa, EU Rusiji morati uvesti dodatne mjere ograničavanja i odvratanja; izražava zabrinutost zbog opetovanih kršenja sporazuma i standarda o nadzoru oružja od strane Rusije, zbog čega je došlo do propasti Sporazuma o nuklearnom oružju srednjeg dometa, te zbog upotrebe živčanih bojnih otrova za vojne namjene, i u Rusiji i na teritoriju EU-a, što predstavlja kršenje konvencije o kemijskom oružju; naglašava da je potrebno izvršiti pritisak na Rusku Federaciju

(14) JOIN(2020)0004.

četvrtak, 17. veljače 2022.

kako bi ona poštovala međunarodno pravo i sporazume; žali zbog ruskog korištenja energetske resursa kao sredstva za geopolitički pritisak, posebno u pogledu njezine opskrbe država članica plinom preko Ukrajine, te poziva na to da se energetska ovisnost o Rusiji svede na najmanju moguću mjeru poticanjem diversifikacije energetske izvora i pravaca, među ostalim i zaustavljanjem projekta Sjeverni tok 2; potiče Komisiju i države članice da ojačaju europsku energetske sigurnost, posebno u kontekstu trenutnog povećanja cijena plina i električne energije; potiče EU na aktivniji angažman sa stanovništvom Rusije, među ostalim razvojem jasno definiranog cilja takvog „angažmana”, koji se ne bi trebao svesti samo na tradicionalni, selektivan angažman s Kremljem, već bi njime trebao biti obuhvaćen i „strateški”, dinamičniji angažman s ruskom oporbom i civilnim društvom;

59. ističe stratešku i geopolitičku važnost Arktika za EU te predanost EU-a tome da bude odgovoran akter koji se zalaže za dugoročno održiv i miran razvoj te regije; naglašava jedinstvenu složenost izazova s kojima se susreće arktička regija, a koji zahtijevaju veći angažman i rješenja EU-a, uzimajući također u obzir znanje i volju stanovnika Arktika, uključujući autohtone narode; u tom pogledu pozdravlja zajedničku komunikaciju Komisije i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika od 13. listopada 2021. o jačem angažmanu EU-a za miran, održiv i prosperitetni Arktik⁽¹⁵⁾; poziva sve dionike da odgovore na vrlo zabrinjavajuće učinke i posljedice klimatskih promjena u toj regiji; ističe da mogućnost militarizacije Arktika pretpostavlja znatne sigurnosne rizike u toj regiji i šire te je zabrinut zbog potencijalnih posljedica globalnih sigurnosnih pitanja na Arktik i zbog progresivnog i znatnog jačanja vojne prisutnosti Rusije na Arktiku, kao i zbog učinka dalekosežnih kineskih razvojnih i infrastrukturnih inicijativa i ambicija u regiji; konstatira da Arktik ima ključnu ulogu u sigurnosti cijele Europe; naglašava da EU mora imati jasnu viziju svoje uloge u sigurnosnim pitanjima na Arktiku, kao i dobru suradnju s NATO-om; ističe važnost poštivanja međunarodnih zakona i sporazuma kako bi Arktik i dalje bio područje niskih tenzija; u tom pogledu poziva na to da se veća pozornost obrati na prvi optički kabel na Arktiku, koji kao središnji dio sustava interneta sve više postaje cilj međunarodnih špijunskih operacija; potiče članove Arktičkog vijeća da se uhvate u koštac s pitanjem sve veće militarizacije i da nađu platforme na kojima bi se to pitanje riješilo na odgovarajući način, i među članicama Arktičkog vijeća i sa zemljama koje nisu članice Arktičkog vijeća; zalaže se za to da EU pojača napore da dobije status promatrača u Arktičkom vijeću;

60. ističe da je Kina partner EU-a za suradnju i pregovore, ali i konkurent u sve većem broju područja i sistemski rival; ponovno upućuje poziv da EU, kako je istaknuto u Rezoluciji Parlamenta od 16. rujna 2021. o novoj strategiji EU-a za Kinu⁽¹⁶⁾, razvije asertivniju, sveobuhvatniju i dosljednu strategiju za Kinu kojom bi se ujedinile sve države članice i odnosi s Kinom, koja djeluje sve više asertivno i intervencionistički, oblikovali u interesu EU-a kao cjeline; naglašava da bi se tom strategijom trebao promicati multilateralni poredak koji se temelji na pravilima, da bi u njezinu središtu trebala biti obrana vrijednosti i interesa EU-a te da bi se ona trebala temeljiti na trima načelima: suradnje tamo gdje je to moguće, konkurencije tamo gdje je to potrebno, i sukobljavanja tamo gdje je to nužno; poziva na poboljšanu suradnju između demokratskih zemalja kako bi se riješio problem sve asertivnije i represivnije Komunističke partije Kine;

61. snažno se zalaže za to da Tajvan kao promatrač smisleno sudjeluje na sjednicama te u mehanizmima i aktivnostima međunarodnih organizacija te za produbljenu suradnju između EU-a i Tajvana, što se odnosi i na bilateralni sporazum o ulaganjima; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i Komisiju da hitno započnu procjenu učinka, javno savjetovanje i utvrđivanje područja primjene bilateralnog sporazuma o ulaganjima s tajvanskim vlastima, radi pripreme za pregovore o produbljivanju bilateralnih gospodarskih veza; s ozbiljnom zabrinutošću primjećuje nedavno iskazivanje sile i eskalaciju napetosti u regionalnim žarištima kao što su Južno i Istočno kinesko more i Tajvanski tjesnac; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nastavka kineskih vojnih manevara u Tajvanskom tjesnacu, uključujući one usmjerene na Tajvan ili one koji se odvijaju u tajvanskoj identifikacijskoj zoni protuzračne obrane; poziva Narodnu Republiku Kinu (NRK) da obustavi takve vojne demonstracije sile koje predstavljaju ozbiljnu prijetnju miru i stabilnosti diljem Tajvanskog tjesnaca i indopacifičke regije; ponavlja da bi se odnos između Kine i Tajvana trebao razvijati konstruktivno, putem dijaloga; naglašava svoje protivljenje svakoj vrsti jednostranog djelovanja koje bi moglo ugroziti *status quo* u Tajvanskom tjesnacu; naglašava da bilo kakva promjena u odnosima između Tajvana i Kine ne smije biti protivna volji građana Tajvana; potiče EU i države članice da preuzmu proaktivnu ulogu i surađuju s međunarodnim partnerima sličnih nazora u cilju mira i stabilnosti u Tajvanskom tjesnacu te uspostave partnerstva s demokratskom vladom Tajvana;

⁽¹⁵⁾ JOIN(2021)0027.

⁽¹⁶⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0382.

četvrtak, 17. veljače 2022.

62. oštro osuđuje kršenja ljudskih prava koja su u tijeku u Kini, posebno nad etničkim i vjerskim manjinama, ponajprije Ujgurima muslimanske vjeroispovijesti, kršćanima i Tibetancima te također osuđuje represivne mjere protiv demokracije i sloboda u Makau i Hong Kongu, među ostalim nametanje drakonskog Zakona o nacionalnoj sigurnosti 2020. godine; osuđuje agresivno ponašanje Kine u Južnom i Istočnom kineskom moru, koje utječe na slobodu plovidbe, te revizionistički pristup Kine u istočnoj Aziji, koji je doveo do brojnih graničnih sukoba sa susjednim zemljama;

63. ponovno ističe svoju snažnu osudu neutemeljenih i proizvoljnih sankcija koje su kineske vlasti uvele za nekoliko europskih pojedinaca i subjekata, uključujući pet zastupnika u Europskom parlamentu; ponavlja svoj poziv kineskoj vladi da ukine te potpuno neopravdane restriktivne mjere;

64. osuđuje postupke NRK-a u Hong Kongu i naglašava da Peking kontinuirano narušava autonomiju Hong Konga, što je protivno kineskim bilateralnim ugovornim obvezama i međunarodnom pravu te također dovodi u pitanje položaj Pekinga kao vjerodostojnog partnera; naglašava svoju predanost ciljanim sankcijama u okviru globalnog režima sankcija EU-a za ljudska prava protiv kineskih dužnosnika uključenih u kršenja ljudskih prava u Hong Kongu i Xinjiangu te, nadalje, potiče Vijeće da donese ciljane sankcije, uključujući zabrane putovanja i zamrzavanja imovine, protiv pojedinaca i subjekata u Hong Kongu i NRK-u zbog ozbiljnih kršenja ljudskih prava i međunarodnog prava u Hong Kongu; poziva države članice koje i dalje imaju sporazume o izručenju s Kinom i Hong Kongom da obustave pojedinačna izručenja u slučajevima kada bi izručenje pojedinca dovelo u opasnost od mučenja ili okrutnog, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, kad bi tom pojedincu prijetile optužbe na temelju politički motiviranih razloga, u drugim situacijama usmjerenima na etničke manjine, predstavnike prodemokratske oporbe u Hong Kongu i općenito disidente i kad god bi to predstavljalo kršenje obveza EU-a u okviru Europske konvencije o ljudskim pravima;

65. naglašava da je važno da se EU pridruži transatlantskim partnerima u provođenju neovisne vanjske istrage o podrijetlu virusa koji uzrokuje bolest COVID-19 koji je potekao iz Wuhana u Kini, kako bi se pronašli prijeko potrebni odgovori i dobio uvid u to kako u budućnosti spriječiti potencijalne globalne katastrofe s izravnim učinkom na vanjsku i sigurnosnu politiku;

66. osuđuje pritisak Komunističke partije Kine protiv Litve i drugih država članica EU-a i partnera te poziva na veću solidarnost sa zemljama na koje ta partija vrši pritisak, među ostalim suradnjom s našim demokratskim saveznicima u otvaranju naših tržišta gospodarstvima koja pate zbog gospodarskog pritiska Komunističke partije Kine; pozdravlja odluku Komisije da pokrene postupak protiv Kine pred Svjetskom trgovinskom organizacijom radi obrane Litve;

67. pozdravlja najavu predsjednice Komisije da se planira predstaviti nova zajednička komunikacija o partnerstvu sa Zaljevskom regijom; poziva EU da predstavi dosljednu strategiju za uravnotežen angažman EU-a u toj regiji, s promicanjem regionalne sigurnosti i suradnje kao ključnim strateškim ciljem; napominje da bi takav angažman trebao težiti jačanju sinergija s regionalnim akterima, primjerice u okviru Bagdadske konferencije za suradnju i partnerstvo i jačanjem potpore EU-a inicijativama dijaloga u okviru smjera II koje uključuju znanstvenu zajednicu, civilno društvo, vjerske vođe i druge aktere; smatra ohrabrujućim deeskalaciju napetosti između Irana i Saudijske Arabije te poziva obje zemlje da brzo dovrše proces ponovne uspostave punih diplomatskih odnosa; ponavlja da je prioritet EU-a ponovno aktiviranje Zajedničkog sveobuhvatnog akcijskog plana (ZSAP), s obzirom na to da je riječ o sigurnosnom pitanju za Europu i tu regiju; podsjeća da je ZSAP i dalje jedini način da se zaustave zabrinjavajuće nuklearne aktivnosti Irana; pohvaljuje ulogu potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i ESVD-a u posredovanju između SAD-a i Irana u naporima da se oživi ZSAP; poziva Sjedinjene Države i Iran da nastave smislene pregovore u cilju ponovnog poštovanja ZSAP-a; ustraje u tome da ponovno oživljavanje ZSAP-a podrazumijeva da, povezano, Iran ponovno u potpunosti poštuje svoje obveze u okviru ZSAP-a, a da SAD ukine sve sankcije povezane sa ZSAP-om; napominje da je potrebno riješiti i suprotstaviti se širim zlonamjernim i destabilizirajućim aktivnostima Irana na Bliskom istoku i šire, što se odnosi i na državno područje država članica; naglašava da svaki sporazum s Iranom mora uključivati dostatne zaštitne mjere kako Iran ne bi mogao steći nuklearno oružje; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog navoda o nemogućnosti Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA) da pristupi svojoj opremi za praćenje i nadzor u nuklearnim postrojenjima i lokacijama u Iranu, što uvelike otežava sposobnost IAEA-e da provjerava i nadzire iranske nuklearne aktivnosti te zbog činjenice da je pitanje zaštitnih

četvrtak, 17. veljače 2022.

mehanizama tijekom posljednje dvije godine i dalje neriješeno; osuđuje iransko kršenje ljudskih prava protiv vlastitog naroda, iranski program balističkih projektila i terorističke aktivnosti u regiji;

68. naglašava da stanje u Afganistanu predstavlja poziv EU-u da preispita međunarodni pristup projektima izgradnje nacije u inozemstvu i strateški preoblikuje integrirani pristup svojim vanjskim politikama, da poveća svoj udio odgovornosti u globalnoj sigurnosti i da teži većoj suverenosti u svojoj vanjskoj i sigurnosnoj politici; zabrinut je zbog dramatične humanitarne, političke i gospodarske i sigurnosne situacije u Afganistanu, posebice jer se svaki treći Afganistanac suočava s teškom gladi; poziva Komisiju i ESVD da pojačaju humanitarnu pomoć i da koriste sve raspoložive alate kako bi osigurali da ugroženi Afganistanci imaju pristup zaštiti; ističe da je potrebno da odgovornost za zaštitu ljudskih života i imovine te za ponovnu uspostavu sigurnosti i javnog poretka i javnih usluga snosi talibanski režim; ponovno ističe da afganistanske žene i djevojčice, osobe koje djeluju u profesijama povezanim s afganistanskim civilnim društvom, branitelji ljudskih prava, politički aktivisti, novinari, znanstvenici, umjetnici, vjerske i etničke manjine i druge ugrožene skupine, kao i svi Afganistanci, zaslužuju živjeti u sigurnim i dostojanstvenim uvjetima i imati puni pristup obrazovanju i javnom životu te pozdravlja široku međunarodnu potporu njihovim pravima i slobodama; poziva na nastavak evakuacije ugroženih Afganistanaca, posebice sutkinja, branitelja ljudskih prava, novinara, lokalnog osoblja i drugih osoba ugroženih zbog njihovih aktivnosti u promicanju demokracije i temeljnih sloboda; poziva EU da se očuvaju postignuća ostvarena u posljednjih dvadeset godina i da se pobrine za to da Afganistan ne postane opet utočište za terorističke skupine; poziva EU da provede temeljito preispitivanje i izvuče pouke iz dvadesetogodišnjeg angažmana u Afganistanu te da odmah na temelju stečenih iskustava razvije sveobuhvatnu strategiju EU-a za Afganistan i okolne zemlje; naglašava važnost suradnje sa susjednim i regionalnim zemljama kako bi se zajamčila globalna sigurnost i regionalna stabilnost, imajući pritom na umu da nemaju svi afganistanski susjedi i regionalne sile iste ciljeve kao koalicija pod vodstvom SAD-a; u tom pogledu ističe važnu ulogu koju su određene zemlje imale u evakuaciji europskih građana i ugroženih Afganistanaca, i to posebice zahvaljujući znatnom diplomatskom pritisku koji su izvršile na talibanske snage;

69. pozdravlja ponovno izraženu predanost EU-a indopacifičkoj regiji i prepoznavanje njezine sve veće važnosti za interese EU-a, kako je istaknuto u zajedničkoj komunikaciji od 16. rujna 2021. potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i Komisije o strategiji EU-a za suradnju na Indopacifiku⁽¹⁷⁾, kao i u zaključcima Vijeća na istu temu od 19. travnja 2021.; zalaže se za jaču suradnju sa zemljama u toj regiji, posebice Japanom, Savezom država jugoistočne Azije (ASEAN), Australijom, Novim Zelandom i Korejom; prepoznaje intenzivno geopolitičko natjecanje i teritorijalne sporove u regiji, koji su uglavnom potaknuti sve većom asertivnošću Kine prema susjednim zemljama; poziva sve strane da se pridržavaju načela međunarodnog prava, a posebno Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora; naglašava da je u indopacifičkoj regiji potreban dugotrajan strateški angažman i uspostava sveobuhvatnih i strateških bilateralnih i multilateralnih mehanizama za dijalog sa zemljama i društvima u toj regiji, posebno sa zemljama istih nazora kao što su, među ostalima, Japan, Južna Koreja, Australija i Novi Zeland; naglašava važnost sigurnosti i stabilnosti u indopacifičkoj regiji za blagostanje i sigurnost u EU-u; prima na znanje nova partnerstva u regiji, kao što je uspostava trilateralnog vojnog saveza između Australije, Ujedinjene Kraljevine i SAD-a (AUKUS) te izražava žaljenje zbog niske razinu koordinacije pri uspostavi tog partnerstva;

70. ističe sve veći regionalni i geopolitički utjecaj Indije; naglašava da je za jačanje partnerstva EU-a i Indije i iskorištavanje punog potencijala bilateralnih odnosa potreban pojačan politički angažman; ponovno ističe potrebu za produbljenim partnerstvom koje bi se trebalo temeljiti na zajedničkim vrijednostima i punom poštovanju ljudskih prava; potvrđuje da je Indija ključni partner EU-a s obzirom na njezin položaj i vodeću ulogu u temeljnim područjima; naglašava da zemlje u susjedstvu Indije i indo-pacifička regija sve više postaju prostor u kojem Kina, sa svojom ekspanzionističkom politikom i ambicijama, stvara sve veće strateške, geopolitičke, gospodarske i trgovinske izazove;

71. poziva na to da se pojača i poboljša suradnja s našim partnerima u Latinskoj Americi; smatra da je jačanje veza s Latinskom Amerikom i Karibima od velike važnosti za geopolitičku strategiju EU-a u svijetu; ističe potrebu da Unija ojača veze koje ujedinjuju EU sa zemljama Latinske Amerike i Kariba, posebno kada je riječ o obrani multilateralnog poretka utemeljenog na pravilima; poziva EU da iskoristi sve dostupne instrumente kako bi se produbila suradnja s partnerima iz

⁽¹⁷⁾ JOIN(2021)0024.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Latinske Amerike i Kariba; potiče EU da se ponovno izbori za položaj preferiranog partnera zemalja Latinske Amerike, s obzirom na to da drugi geopolitički akteri zauzimaju sve značajniji položaj u toj regiji, posebno u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 i povezane „diplomacije cjepivima”; poziva EU i države članice da provode odlučnije politike prema autoritarnim režimima koji su imali koristi od svojih odnosa s EU-om i koji su ukinuli, kršili ili izravno potisnuli prava i slobode svojih građana;

Jačanje demokratskog nadzora, kontrole, odgovornosti i parlamentarne dimenzije zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a;

72. ističe poseban doprinos Europskog parlamenta vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a sredstvima parlamentarne diplomacije kao što su njegova izvješća i rezolucije, široka mreža stalnih međuparlamentarnih tijela, politički dijalog s dužnosnicima diljem svijeta te aktivnosti za potporu demokraciji, posredovanje i promatranje izbora; upućuje na svoju misiju za utvrđivanje činjenica u Ukrajini iz siječnja i veljače 2022. kao primjer reagiranja njegove parlamentarne diplomacije; potvrđuje da bi Parlament trebao u potpunosti iskoristiti svoje nadzorne i proračunske ovlasti u pogledu odluka Unije na međunarodnoj sceni; naglašava važnost programa Parlamenta za potporu demokraciji koji imaju snažan potencijal za jačanje uloge EU-a u cijelome svijetu uključivanjem ključnih političkih dionika i olakšavanjem održivog demokratskog upravljanja u zemljama koje nisu članice EU-a;

73. naglašava da je politički i tehnički dijalog među parlamentima od ključne važnosti te da on mora biti dobro usklađen s aktivnostima izvršne vlasti; s obzirom na navedeno, ističe važnost nesmetane razmjene svih relevantnih informacija u području ZVSP-a među institucijama, što se odnosi i na relevantne povjerljive podatke, u interesu učinkovitosti vanjskog djelovanja Unije u cjelini te odgovornije zajedničke vanjske i sigurnosne politike;

74. poziva Komisiju i države članice da omoguće i ojačaju parlamentarni nadzor nad vanjskim djelovanjem EU-a, među ostalim i nastavkom redovitih savjetovanja s potpredsjednikom Komisije / Visokim predstavnikom i Komisijom; ističe da takav nadzor ima važnu ulogu u osiguravanju pravilnog funkcioniranja europske demokracije i povjerenja javnosti; naglašava da takav nadzor može poslužiti kao polazišna točka prema snažnijoj institucionalnoj ulozi Parlamenta u ZVSP-u; poziva na brzo zaključenje pregovora o zamjeni Međuinstitucionalnog sporazuma iz 2002. o pristupu Parlamenta osjetljivim informacijama Vijeća iz područja sigurnosne i obrambene politike⁽¹⁸⁾; poziva na koordinaciju sigurnosnih i obavještajnih službi država članica;

75. naglašava važnost parlamentarnih skupština kao prostora za suradnju i institucionalni dijalog i njihov vrijedan doprinos europskom vanjskom djelovanju u pitanjima sigurnosti, kao i potrebu za promicanjem njihovih aktivnosti i jamčenjem njihova ispravnog funkcioniranja i razvoja; poziva na jačanje nadzora Parlamenta nad radom delegacija EU-a u pogledu zastupanja vrijednosti i načela EU-a u inozemstvu i nastojanja da se ostvare interesi EU-a, ne zanemarujući pritom pristup koji se temelji na ljudskim pravima; ističe da je potrebno da delegacije EU-a imaju sve potrebne i odgovarajuće resurse i kapacitete za učinkovito djelovanje po pitanju tih zadaća;

76. poziva da se u potpunosti iskoristi veća uključenost Europskog parlamenta u izradu programa za Globalnu Europu i IPA III; pozdravlja pokretanje polugodišnjih geopolitičkih dijaloga na visokoj razini za instrumente za vanjsko financiranje kao ključnog alata ne samo za nadzor nego i za aktivno oblikovanje vanjskopolitičkih prioriteta EU-a; naglašava da je cilj tih geopolitičkih dijaloga omogućiti Parlamentu da pruži smjer, strateško upravljanje i smjernice za programiranje i provedbu za tematske i zemljopisne prioritete Globalne Europe i IPA-e III; međutim, ustraje na tome da bi, kako bi mogao provesti smislenu kontrolu, Parlament relevantne pripreme dokumente trebao dobivati na vrijeme i s odgovarajućom razinom pojedinosti; poziva na veću transparentnost u provedbi financijskih instrumenata na način da se uspostavi jedinstvena zajednička transparentna javna baza podataka projekata i djelovanja;

⁽¹⁸⁾ SL C 298, 30.11.2002., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

77. podsjeća Vijeće na pravo Parlamenta da bude obaviješten o svim fazama postupaka povezanih s pregovorima i sklapanjem međunarodnih sporazuma i na njegovo pravo davanja ili uskraćivanja suglasnosti za takve sporazume; odlučan je koristiti se tim ovlastima kako je utvrđeno u Ugovorima, kako bi se osigurala transparentnost i demokratski nadzor nad međunarodnim sporazumima dogovorenima u ime EU-a, kao i nad provedbom Europskog instrumenta mirovne pomoći, kako je istaknuto u preporuci Parlamenta od 28. ožujka 2019. ⁽¹⁹⁾, među ostalim u pogledu njegove komplementarnosti s drugim instrumentima EU-a u području vanjskog djelovanja;

78. ponovno iznosi svoje stajalište da je krajnje vrijeme da se revidira Deklaracija o političkoj odgovornosti iz 2010., kako bi se poboljšala ta osnova za odnose između Parlamenta i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika;

o

o o

79. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi predsjedniku Europskog vijeća, Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te vladama i parlamentima država članica.

⁽¹⁹⁾ Preporuka Europskog parlamenta od 28. ožujka 2019. Vijeću i potpredsjednici Komisije / Visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u vezi s Prijedlogom Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, uz potporu Komisije, Vijeću za Odluku Vijeća o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći (SL C 108, 26.3.2021., str. 141.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0040

Provedba zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2021.**Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće za 2021. (2021/2183(INI))**

(2022/C 342/14)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir glavu V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 27. veljače 2014. o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. prosinca 2018. o vojnoj mobilnosti ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o autonomnim oružanim sustavima,
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 26. studenoga 2019. o Prijedlogu direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost i Direktive 2008/118/EZ o općim aranžmanima za trošarine u pogledu obrambenih napora unutar okvira Unije ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2020. o provedbi zajedničke sigurnosne i obrambene politike – godišnje izvješće ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 15. siječnja 2020. o Godišnjem izvješću o provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike – godišnje izvješće ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. rujna 2020. o izvozu oružja: provedba Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. ožujka 2021. o provedbi Direktive 2009/81/EZ u pogledu javne nabave u području obrane i sigurnosti te Direktive 2009/43/EZ u pogledu transfera obrambenih proizvoda ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 28. travnja 2021. o Nacrtu odluke Vijeća o sklapanju, u ime Unije, Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane, te Sporazuma između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske o sigurnosnim postupcima za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ SL C 285, 29.8.2017., str. 110.⁽²⁾ SL C 388, 13.11.2020., str. 22.⁽³⁾ SL C 232, 16.6.2021., str. 71.⁽⁴⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 54.⁽⁵⁾ SL C 270, 7.7.2021., str. 41.⁽⁶⁾ SL C 385, 22.9.2021., str. 47.⁽⁷⁾ SL C 404, 6.10.2021., str. 202.⁽⁸⁾ SL C 494, 8.12.2021., str. 54.⁽⁹⁾ SL C 506, 15.12.2021., str. 159.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. o suradnji EU-a i NATO-a u kontekstu transatlantskih odnosa ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2021. o stanju kapaciteta EU-a za kibernetičku obranu ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 ⁽¹²⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir dokument naslovljen „Provedbeni plan za sigurnost i obranu”, koji je potpredsjednica Komisije/Visoka predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku predstavila Vijeću 14. studenoga 2016. i zaključke Vijeća od 14. studenoga 2016. o provedbi Globalne strategije EU-a u području sigurnosti i obrane, u kojima je utvrđena nova razina ambicije EU-a u području sigurnosti i obrane,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća 19. studenoga 2018., o uspostavi pakta za civilnu zajedničku sigurnosnu i obrambenu politiku (ZSOP),
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 10. prosinca 2018. o ženama, miru i sigurnosti,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o mladima, miru i sigurnosti od 7. lipnja 2018. i zaključke Vijeća o mladima u okviru vanjskog djelovanja od 5. lipnja 2020.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. studenoga 2020. o strateškom preispitivanju stalne strukturirane suradnje (PESCO) 2020.,
- uzimajući u obzir izjavu članova Europskog vijeća od 26. veljače 2021. o sigurnosti i obrani,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o obnovljenom partnerstvu s južnim susjedstvom – novi program za Sredozemlje od 16. travnja 2021.,
- uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća o integriranoj strategiji Europske unije u Sahelu od 16. travnja 2021.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 25. studenoga 2013., 18. studenoga 2014., 18. svibnja 2015., 27. lipnja 2016., 14. studenoga 2016., 18. svibnja 2017., 17. srpnja 2017., 25. lipnja 2018., 17. lipnja 2019., 10. prosinca 2019., 17. lipnja 2020., 12. listopada 2020., 20. studenoga 2020., 7. prosinca 2020. i 10. svibnja 2021. o ZSOP-u,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. listopada 2021. o operaciji EUFOR Althea,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 22. listopada 2021. o hibridnom napadu bjeloruskog režima koji instrumentalizira migrante,

⁽¹⁰⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0346.

⁽¹¹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0412.

⁽¹²⁾ SL L 170, 12.5.2021., str. 149.

⁽¹³⁾ SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir novi strateški program za razdoblje 2019.–2024. koji je Europsko vijeće donijelo 20. lipnja 2019.,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu članova Europskog vijeća i država članica sahelske skupine zemalja G5 od 28. travnja 2020.,
- uzimajući u obzir Koncept za integriran pristup klimatskim promjenama i sigurnosti koji je Vijeće donijelo 5. listopada 2021.,
- uzimajući u obzir Plan Vijeća za klimatske promjene i obranu od 9. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir izvješće o godišnjem preispitivanju u području obrane Europske obrambene agencije predstavljeno Vijeću na sastanku 20. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2019/797 od 17. svibnja 2019. o mjerama ograničavanja protiv kibernetičkih napada koji predstavljaju prijetnju Uniji ili njezinim državama članicama ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2017/2315 od 11. prosinca 2017. o uspostavi stalne strukturirane suradnje (PESCO) i utvrđivanju popisa država članica sudionica ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2021/509 od 22. ožujka 2021. o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći i o stavljanju izvan snage Odluke (ZVSP) 2015/528 ⁽¹⁶⁾,
- uzimajući u obzir odluke Vijeća (ZVSP) 2021/748, 2021/749 i 2021/750 od 6. svibnja 2021. o sudjelovanju Kanade, Kraljevine Norveške i Sjedinjenih Američkih Država u projektu u okviru PESCO-a pod nazivom Vojna mobilnost,
- uzimajući u obzir Odluku Vijeća (ZVSP) 2021/1143 od 12. srpnja 2021. o misiji Europske unije za vojno osposobljavanje u Mozambiku (EUTM Mozambique),
- uzimajući u obzir globalnu strategiju naslovljenu „Zajednička vizija, zajedničko djelovanje: Jača Europa – Globalna strategija za vanjsku i sigurnosnu politiku Europske unije”, koji je potpredsjednica Komisije / Visoka predstavnica predstavila 28. lipnja 2016.,
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 6. ožujka 2014. naslovljenu „Za otvoreno i sigurno globalno pomorsko dobro: elementi za strategiju sigurnosne zaštite u pomorstvu Europske unije” (JOIN(2014)0009),
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 7. lipnja 2017. naslovljenu „Strateški pristup otpornosti u vanjskom djelovanju EU-a” (JOIN(2017)0021),
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 16. prosinca 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za kibersigurnost za digitalno desetljeće” (JOIN(2020)0018),
- uzimajući u obzir govore o stanju Unije predsjednice von der Leyen iz 2020. i 2021. i njihova popratna pisma namjere,
- uzimajući u obzir godišnji program rada Europskog fonda za obranu za 2021., koji je Komisija donijela 30. lipnja 2021.,
- uzimajući u obzir Pregled Europskog revizorskog suda br. 09/2019 od 12. rujna 2019. o europskoj obrani,
- uzimajući u obzir Sjevernoatlantski ugovor,
- uzimajući u obzir dvije zajedničke izjave o suradnji EU-a i NATO-a potpisane 8. srpnja 2014. i 10. srpnja 2018.,

⁽¹⁴⁾ SL L 129 I, 17.5.2019., str. 13.

⁽¹⁵⁾ SL L 331, 14.12.2017., str. 57.

⁽¹⁶⁾ SL L 102, 24.3.2021., str. 14.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir šesto izvješće o napretku od 17. svibnja 2021. o provedbi zajedničkog skupa prijedloga koji su 6. prosinca 2016. i 5. prosinca 2017. odobrili Vijeće Europske unije i Vijeće NATO-a,
 - uzimajući u obzir zajednički skup od 74 prijedloga za provedbu Zajedničke izjave iz Varšave koji su vijeća EU-a i NATO-a odobrila 6. prosinca 2016. i 5. prosinca 2017.,
 - uzimajući u obzir izjavu sa sastanka na vrhu između EU-a i SAD-a naslovljenu „Prema obnovljenom transatlantskom partnerstvu” od 15. lipnja 2021.,
 - uzimajući u obzir rusku nezakonitu invaziju i pripojenje Krima,
 - uzimajući u obzir povrede zračnog prostora i morskih granica država članica koje provodi Rusija,
 - uzimajući u obzir povećanje gospodarske i vojne prisutnosti Kine u sredozemnim i afričkim zemljama,
 - uzimajući u obzir prijetnju domaćeg i stranog terorizma, ponajprije od skupina kao što je ISIL,
 - uzimajući u obzir nove tehnologije poput umjetne inteligencije, svemirskih kapaciteta i kvantnog računalstva koje otvaraju nove mogućnosti za čovječanstvo, ali donose i nove izazove u području obrane i vanjske politike koji zahtijevaju jasnu strategiju i konsenzus među saveznicima,
 - uzimajući u obzir Povelju UN-a Helsinški završni akt o Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju iz 1975.,
 - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravu mora,
 - uzimajući u obzir završno priopćenje s izvanrednog sastanka na vrhu Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) od 8. rujna 2021.,
 - uzimajući u obzir UN-ove ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj br. 16 o promicanju pravednih, mirnih i uključivih društava za održivi razvoj,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ustavna pitanja,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0358/2021),
- A. budući da je 2020. pandemija bolesti COVID-19 ukazala na porast globalnih rizika i osjetljivost EU-a s obzirom na njegove vanjske ovisnosti; budući da se uslijed pandemije koncept sigurnosti i strateške autonomije proširio na pitanja zdravlja, tehnologije i gospodarstva;
- B. budući da se Europa suočava s brzim i trajnim pogoršanjem njezina strateškog okruženja; budući da terorizam i dalje predstavlja golemu prijetnju; budući da države članice izražavaju svoje ambicije u pogledu moći i provode strategiju širenja pribjegavajući uporabi oružanih snaga; budući da je posljedica te strategije rizik od militarizacije mora, svemira, Arktika ili kiberprostora te povratak utrke za naoružanje;
- C. budući da su povećanje broja kibernapada na stratešku infrastrukturu tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 ili pak nedavna afera Pegasus primjeri koji opravdavaju brz razvoj zaštitnih mjera protiv najnovijih oblika kiberprijetnji i najnaprednijih tehnika špijunaže; budući da se EU obvezao uložiti 1,6 milijardi eura u kapacitete za odgovor i uvođenje alata za kibersigurnost za javnu upravu, poduzeća i građane, kao i u razvoj suradnje između javnog i privatnog sektora u tom području;
- D. budući da Parlament, kao mjesto izražavanja europske demokracije, predstavlja metu; budući da je digitalizacija aktivnosti zbog rada na daljinu tijekom pandemije bolesti COVID-19 samo povećala našu izloženost tekućim prijetnjama;
- E. budući da EU raspolaže ukupnim proračunom od 395 milijardi eura u vojnim kapacitetima svojih država članica, što ga stavlja na drugo mjesto u svijetu; budući da su kapaciteti Europe rascjepkani i pogođeni preklapanjima, nedostacima i manjkom interoperabilnosti;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- F. budući da je sve veća složenost prijetnji povezana s tehnološkim razvojem, digitalizacijom društava i integracijom međunarodnih gospodarstava; budući da se posljedično povećava broj hibridnih prijetnji u kojima se kombiniraju vojna i/ili nevojna sredstva kao što su dezinformiranje, upotreba migracija za ucjenjivanje, kibernetički napadi ili gospodarski pritisci koji su u suprotnosti s europskim interesima i vrijednostima i koji predstavljaju sve veću prijetnju sigurnosti EU-a, njegovih poduzeća, javnih službi i građana;
- G. budući da su se, radi suočavanja sa sve većim rizicima od krize na granicama EU-a ili u područjima od interesa za EU, države članice obvezale na pružanje kapaciteta za brzi odgovor u skladu s glavnim ciljevima EU-a, osobito borbenih skupina; budući da su te skupine suočene s brojnim političkim, organizacijskim i financijskim ograničenjima; budući da zbog toga nikad nisu bile raspoređene;
- H. budući da bi, ako se ne zaustavi dosad nezabilježeno gomilanje ruskih snaga unutar i oko Ukrajine koje je povezano sa zahtjevima Kremlja, ono moglo dovesti do povratka „sfera utjecaja” u Europi i smanjiti ambicije istočnih partnera EU-a kao što su Ukrajina i Gruzija da se pridruže NATO-u;
- I. uzimajući u obzir angažiranost međunarodne zajednice, a posebno EU-a, u Sahelu i osobito u Maliju; budući da je malijska hunta prihvatila i već koristi ruske vojne instruktore i plaćenike povezane s takozvanom skupinom Wagner za sudjelovanje u vojnim aktivnostima u Maliju; uzimajući u obzir povrede prava koje je počinilo to društvo gdje god je interveniralo;
- J. budući da povlačenje iz Afganistana i povratak talibana na vlast povećavaju rizik od terorizma za regiju, ali i šire; budući da je EU rasporedio misiju ZSOP-a, Policijsku misiju Europske unije u Afganistanu od 2007. do 2016. i dodijelio 17 milijardi eura za Afganistan; budući da su države članice tijekom povlačenja ovisile o Sjedinjenim Američkim Državama koje su rasporedile 6 000 vojnika kako bi osigurale zračnu luku Kabul u vrlo kratkom vremenu, što je omogućilo evakuaciju građanina Unije i afganistanskih državljana u opasnosti; budući da u toj situaciji EU nije bio u mogućnosti organizirati zračni most niti koordinirati svoje evakuacije; budući da, kad bi EU trebao provesti operaciju sličnu evakuaciji iz Kabula, u trenutačnom stanju ne bi bio u mogućnosti brzo donositi odluke, rasporediti postrojbe, provesti evakuacije i uspostaviti zračne mostove na učinkovit i agiln način; budući da, stoga, EU i njegove države članice moraju hitno izvući pouke iz afganistanske krize kako bi ojačali sposobnost EU-a da samostalno djeluje u sličnim okolnostima; budući da se Strateškim kompasom mora omogućiti određivanje razine ambicije EU-a, posebno s obzirom na pouke izvučene iz afganistanskog neuspjeha;

Uspostava sigurnosne i obrambene doktrine EU-a uz pomoć Strateškog kompasa, pokretača strateške autonomije

1. Ističe da se EU suočava sa sljedećim:

- novim i rastućim prijetnjama koje proizlaze iz državnih i nedržavnih dionika u multipolarnom svijetu, kao što su terorizam, porast autoritarizma, hibridne prijetnje kroz strategije hibridnog ratovanja kao što su kibernetički napadi, instrumentalizacije migracije, širenje dezinformacija i strana uplitanja, kojima se brišu granice između rata i mira, što povećava prijetnje prirodnim izvorima, energetsom nesigurnošću i klimatskim promjenama,
- povećanom globalnom militarizacijom, ponovnim natjecanjem globalnih sila uz pojačanu vojnu dimenziju i porast geopolitičkih napetosti, dobom nemira u kojem prevladava neprijateljsko natjecanje, smanjenim nastojanjima u području razoružanja i međunarodnih sustava kontrole oružja, širenjem oružja za masovno uništenje, uključujući nuklearno oružje, i uporabom kemijskog oružja,
- i dalje nestabilnim susjedstvom, kako na istoku tako i na jugu;

smatra da nestabilno i nepredvidivo stanje na granicama Unije i u njezinu neposrednom susjedstvu (Sjeverna Afrika, Bliski istok, Kavkaz, Balkan, istočno Sredozemlje itd.) kao i u proširenom susjedstvu (Sahel, Rog Afrike itd.), ruska agresija na Ukrajinu i Gruziju, predstavlja i izravnu i neizravnu prijetnju sigurnosti kontinenta; naglašava neraskidivu poveznicu između unutarnje i vanjske sigurnosti; potvrđuje da je aktivan angažman u susjedstvu u interesu Europske unije; naglašava važnost stabilnosti na zapadnom Balkanu; sa zabrinutošću primjećuje povećanje militarizacije Krimskog poluotoka i pokušaje Ruske Federacije da destabilizira crnomorsku regiju;

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. oštro osuđuje povećanu vojnu prisutnost Rusije unutar i oko Ukrajine, kao i zahtjev Kremlja da se zaustavi daljnje širenje NATO-a i preoblikuje europska sigurnosna struktura na temelju zastarjele ideje „sfera utjecaja”; naglašava činjenicu da svaka demokratska zemlja može slobodno odabrati svoja savezništva i u tom pogledu snažno podupire prozapadne težnje Ukrajine i Gruzije, uključujući njihovo članstvo u NATO-u i buduće pristupanje EU-u;

3. Primjećuje da je 2020. godina bila obilježena pandemijom bolesti COVID-19 i brojnim izazovima u području vanjske, sigurnosne i obrambene politike Unije, što je otkrilo našu nedostatnu usklađenost i ovisnost o ostatku svijeta; ističe da EU mora učiti iz toga, prvenstveno kako bi mogao ojačati svoj digitalni i tehnološki suverenitet i ukupnu stratešku autonomiju kao međunarodni akter te kapacitet i spremnost da odlučuje i djeluje autonomno, ako je to potrebno, u području vanjskih poslova, sigurnosti i obrane i kako bi mogao ponovno ocijeniti svoje ovisnosti o akterima koji ne dijele iste vrijednosti; ponavlja potrebu za jačanjem autonomije EU-a u zdravstvenoj skrbi;

4. pozdravlja početak rada na Strateškom kompasu, dosad nezabilježenom dokumentu usmjerenom na strateško promišljanje, koji bi trebao biti dovršen u ožujku 2022.; ističe da je razvoj Strateškog kompasa polazište za uspostavu zajedničke europske obrane u skladu s odredbama članka 42. Stavka 2. UFEU-a i za utvrđivanje ZSOP-a te da bi trebao predstavljati značajan korak prema istinskoj europskoj obrambenoj uniji, koja u obzir uzima specifične ustavne situacije nekih država članica; smatra da bi Strateški kompas trebao razviti veću koheziju u području sigurnosti i obrane; ističe da, u visoko multipolarnom svijetu s povećanim natjecanjem između velesila, ujedinjenja snaga Unije može doprinijeti zajamčenoj sigurnosti država članica EU-a i da je odlučna obrambena politika EU-a potrebna kako bi EU mogao učinkovito raditi na postizanju mira, ljudske sigurnosti, demokracije i održivog razvoja; naglašava da je uspostava europske obrambene unije dio utvrđenog cilja EU-a o postizanju strateške autonomije; primjećuje da u tom kontekstu odgovor na izazove vanjske sigurnosti EU-a i njegovih država članica prvenstveno leži u afirmaciji i konkretnoj provedbi kapaciteta za bolju procjenu kriznih situacija, brže donošenje odluka i snažnije djelovanje kad okolnosti to zahtijevaju, prema potrebi samostalno, radi obrane svojih interesa i vrijednosti, uz istodobno poštovanje saveza i partnerstava; primjećuje da bi razvio veću dosljednost Unije u području sigurnosti i obrane; smatra da je hitno potrebno razviti istinsku europsku sigurnosnu uniju kojom se obuhvaćaju svi vojni i civilni sigurnosni aspekti, instrumenti, proračuni i sposobnosti te sve faze ciklusa sukoba od sprečavanja do stabilizacije nakon sukoba i koja se temelji na modernom, naprednom i čvrstom konceptu ljudske sigurnosti koji ispunjava sigurnosne zahtjeve građana Unije i lokalnog stanovništva te štiti sigurnost i stabilnost državnih institucija; potiče EU da poboljša svoje institucionalne kapacitete za sprječavanje sukoba, posredovanje, dijalog i smirivanje sukoba;

5. naglašava važnost toga da se on temelji na sveobuhvatnoj analizi prijetnji; ističe da Strateški kompas mora predstavljati ambiciozan odgovor EU-a na tu analizu, čije rezultate treba redovito i realistično preispitivati s ciljem razvoja mehanizma za kontinuiranu procjenu prijetnji i parlamentarno savjetovanje;

6. naglašava da bi Strateški kompas trebao omogućiti jačanje kapaciteta EU-a za djelovanje, kao sve vjerodostojnijeg strateškog partnera i globalnog aktera za mir koji jača i brani međunarodni poredak temeljen na pravilima i multilateralnu suradnju, te sposobnost da po potrebi samostalno djeluje; ustraje na tome da bi tu inicijativu trebalo redovito ažurirati i odrediti ambiciozan smjer, usto realističan i operativan, te uključiti vremenski okvir za provedbu odluka i mehanizama praćenja; ističe da bi inicijativa trebala omogućiti Uniji da usklađeno i učinkovito ide u smjeru dosljedne obrambene politike, kulture izrade zajedničkih strategija, zajedničkog razumijevanja strateških izazova EU-a, sposobnosti predviđanja prijetnji i brzog i koordiniranog odgovora, budućih scenarija intervencije te autonomne otpornosti kako bi mogla mobilizirati resurse solidarnosti, u skladu s Ugovorima, kad je država članica u opasnosti te kada kada su ugroženi međunarodni mir, sigurnost i stabilnost izvan EU-a te konačno, osigurati zaštitu, interese i vrijednosti europskih građana; podsjeća da trenutna razina ambicije EU-a u za sigurnost i obranu, kako je utvrđeno u zaključcima Vijeća od 14. studenoga 2016., uključuje odgovor na vanjske sukobe i krize, izgradnju kapaciteta partnera i „zaštitu Unije i njezinih građana”; naglašava važnost integriranog pristupa kao temelja odgovora EU-a na sukobe i krize;

7. naglašava koliko je važno da Parlament, konkretno njegov Pododbor za sigurnost i obranu, redovito prima ažurirane informacije i izvješća o provedbi Strateškog kompasa od Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) kada Strateški kompas bude odobren u ožujku 2022.;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Misije i operacije ZSOP-a u 2020. evaluacija i preporuke

8. podsjeća na to da EU trenutačno provodi 11 civilnih misija te sedam vojnih misija i operacija; podsjeća na to da su od toga samo tri operacije s izvršnim mandatom: operacija ATALANTA Pomorskih snaga EU-a (EUNAVFOR) u Somaliji, operacija na Sredozemlju EUNAVFOR MED IRIN i vojna operacija Europske unije u Bosni i Hercegovini (EUFOR ALTHEA); podsjeća na globalni angažman EU-a u Sahelu i Rogu Afrike u šest civilnih misija (misija Europske unije za izgradnju sposobnosti u Maliju (EUCAP Sahel Mali), EUCAP Sahel Niger, EUCAP Somalija) i u šest vojnih misija (misija Europske unije za osposobljavanje u Maliju (EUTM Mali), EUTM Somalija, EUNAVFOR ATALANTA, EUNAVFOR MED IRIN); primjećuje da je pandemija bolesti COVID-19 utjecala na te misije i operacije koje nisu ostvarile svoj puni potencijal, što je pogodilo njihovo djelovanje i ograničilo njihovu učinkovitost; predlaže da se proračun, planiranje i oprema za misije EU-a u području ZSOP-a procjenjuju u svjetlu lekcija naučenih u bolesti COVID-19 i stoga smatra da je su pregled rezultata i moguća prilagodba mandata dio standardne strateške revizije misije;

9. ističe važnost koju za Uniju imaju održiva stabilnost, ljudska sigurnost i prosperitet u njezinu susjedstvu; utvrđuje da su vojne misije ZSOP-a sada gotovo isključivo usmjerene na obuku oružanih snaga (EUTM), bez izvršne dimenzije i s ograničenom potporom; smatra da bi, ne dovodeći u pitanje neizvršnu dimenziju tih misija, njihov mandat trebalo ojačati, uz naglasak na osposobljavanje, kako bi se europskim savjetnicima omogućilo da što detaljnije na terenu provjere jesu li programi osposobljavanja prikladno provedeni i jesu li u skladu s operativnim potrebama lokalnih oružanih snaga;

10. naglašava da bi se isporuka oružja trebala odvijati u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći uz potpuno poštovanje Zajedničkog stajališta EU-a o izvozu oružja, međunarodnog ljudskog prava i humanitarnog prava i učinkovitih odredbi o transparentnosti,

11. izražava žaljenje zbog djela sudionika državnog udara u Maliju; duboko je zabrinut zbog toga što u Maliju i Sahelu općenito nedostaje osnovnih javnih usluga; izražava duboku zabrinutost zbog pogoršanja sigurnosti u regiji; duboko je zabrinut izvješćima glavnog tajnika UN-a u kojima se navode ozbiljna kršenja ljudskih prava u prošlosti i sada kao i teški oblici kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući navodne ratne zločine koje čine oružane skupine, uključujući terorističke skupine i druge oružane snage skupine G5 Sahel; duboko žali zbog nekažnjavanja u tom pogledu i ističe da takvi trenutačni zločini ugrožavaju i europske i međunarodne napore u cilju stvaranja sigurnog i zaštićenog okruženja i suzbijanja oružanih skupina i terorista; ističe sve veću uključenost neprijateljskih aktera u regiji koja je ključna za našu sigurnost, što bi moglo dovesti u pitanje zajednički cilj EU-a i Malija, a to su sigurnost ljudi, mir, stabilnost i održivi razvoj u zemlji u kojoj drugi akteri nužno ne dijele ista etička načela kao EU i njezine države članice, voljni ispuniti praznine u pogledu sposobnosti, bez obzira na poštovanje vladavine prava, međunarodnih standarda ili ratnog prava; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog sve većeg utjecaja stranih privatnih vojnih poduzeća i mogućih planova vlade Malija da pokrene suradnju s privatnim ruskim vojnim poduzećem, organizacijom Wagner Group, posrednikom Kremlja, u osposobljavanju malijskih oružanih snaga; ističe da je takva suradnja nespojiva sa suradnjom EU-a u području sigurnosti i obrane, osobito s misijom EUTM Mali, te bi se stoga od EU-a zahtijevalo da preispita svoj angažman u Maliju; potiče sadašnje malijske vlasti da se suzdrže od sklapanja ugovora s organizacijom Wagner Group i omogućavanja njihovu osoblju ulazak na malijsko državno područje; općenitije ističe potrebu za strogim praćenjem postupaka privatnih zaštitarskih i vojnih poduzeća koje povećavaju svoju globalnu prisutnost u ranjivim područjima, uključujući Afriku, Latinsku Ameriku i istočnu Europu, te podsjeća na važnost informiranja Parlamenta o tom pitanju;

12. prima na znanje najavu promjena u pogledu francuskog vojnog djelovanja u Sahelu u suradnji i uz savjetovanje s našim međunarodnim i afričkim partnerima; ističe da bi do takvog razvoja događaja trebalo doći uz blisko savjetovanje sa svim međunarodnim, a posebno europskim partnerima prisutnima u Sahelu; pozdravlja trajnu predanost EU-a i država članica stabilizaciji zemalja sahelске skupine G5, osobito pružanjem potpore zajedničkim snagama skupine G5 Sahel, jačanjem misija ZSOP-a EU-a i sve znatnijim sudjelovanjem oružanih snaga europskih država članica u radnoj skupini Takuba;

13. pozdravlja prilagodbu novog proširenog mandata EUTM Mali; poziva na jačanje strukturne suradnje i neizvršne potpore oružanim snagama i na ubrzanje procesa regionalizacije koja omogućuje da misija pruža vojnu pomoć oružanim snagama zemalja skupine G5, a posebno Burkini Faso i Nigeru, što će imati posljedice za međunarodne, europske i afričke partnere; naglašava mogućnosti koje su se otvorile u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći u pogledu isporuke

četvrtak, 17. veljače 2022.

opreme za osposobljavanje malijskih oružanih snaga, što će biti ključno za jačanje aktivnosti i učinkovitosti europskog djelovanja; uvjeren je da EU mora brzo i učinkovito povećati svoje sposobnosti osiguravanja oprema kako misije EUCAP i EUTM ne bi izgubile na vjerodostojnosti kod lokalnih tijela vlasti, pod uvjetom da te snage sigurnosti poštuju međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima te da budu pod demokratskim nadzorom;

14. poziva države članice da pruže znatan doprinos savjetodavnoj aktivnosti misije EUTM Mali i da pošalju osoblje koje tome može pridonijeti; podsjeća da se u Sahelu mora nastaviti proces regionalizacije ZSOP-a kako bi se ojačala suradnja i koordinacija s međunarodnim akterima i s državama članicama EU-a uključenima u regiju, kroz trenutne inicijative kao što je Partnerstvo za sigurnost i stabilnost u Sahelu (P3S); ističe da EU pruža i snažnu potporu operacionalizaciji zajedničkih snaga skupine G5 Sahel i s njom povezane policijske komponente; pozdravlja novu integriranu strategiju EU-a u Sahelu koja uključuje širi pristup usmjeren na jačanje upravljanja i kojim se poseban naglasak stavlja na potrebu za jačanjem prisutnosti države i javnih službi u zemljama regije; ističe napore misije EUCAP Sahel Mali za potporu razmještanju malijskih sigurnosnih snaga u središnji Mali; ističe napore misije EUCAP Sahel Niger da pruži potporu Nigeru u razvoju nacionalne obrambene i sigurnosne politike; podsjeća da se regionalizacija djelovanja u okviru ZSOP-a podupire integrirani pristup EU-a u Sahelu te da se stoga moraju nastaviti djelovanja regionalne jedinice za savjetovanje i koordinaciju (RACC); smatra da je regionalizirani pristup ZSOP-u u Sahelu važan, ali da zahtijeva jasniju organizaciju i koordinaciju između sadašnjih vojnih i civilnih misija ZSOP-a, lokalnih aktera i drugih međunarodnih organizacija kao što su misija UN-a za očuvanje mira – Višedimenzionalna integrirana misija Ujedinjenih naroda za stabilizaciju (MINUSMA) – i operacija koje vodi francuska vojska; ustraje na tome da je potreban znatan napor u pružanju pomoći Burkini Faso s obzirom na intenzitet prijetnji s kojima se ta zemlja suočava uz ograničene kapacitete; podsjeća da vojni i sigurnosni odgovori moraju biti popraćeni konkretnim i vidljivim mjerama kako bi bili trajno učinkoviti i pružili osnovne usluge stanovništvu; ističe važnost mogućnosti aktivnije potpore obalnim državama u Gvinejskom zaljevu kako bi mogle suzbiti rastuću terorističku prijetnju s kojom su suočene; ističe potrebu za posvećivanjem posebne pozornosti rastućoj nestabilnosti u regijama Sahela, zapadne Afrike i Roga Afrike te važnim posljedicama onoga što se tamo događa, ne samo za afrički kontinent nego i za Europsku uniju;

15. pozdravlja razmatranja u tijeku o sudjelovanju Mozambika i Indije u operacijama i misijama ZSOP-a u Africi; pozdravlja aktivno sudjelovanje Gruzije u akcijama ZSOP-a, a posebno njezino sudjelovanje u misijama osposobljavanja u Srednjoafričkoj Republici i Maliju;

16. podsjeća da je situacija u pogledu sigurnosti u Somaliji izuzetno zabrinjavajuća i da je ona izvor destabilizacije u cijelom Rogu Afrike i šire; naglašava da je Al-Shabab i dalje jedna od najmoćnijih terorističkih organizacija povezanih s Al-Qaidom i da bi to trebalo potaknuti države članice da razmotre veće sudjelovanje u europskim misijama i operacijama u toj strateškoj regiji i pružanje sredstava potrebnih za njih; ističe da jačanje EUTM-a Somalija uvođenjem savjetovanja zapovjednih struktura omogućuje znatan utjecaj na vođenje operacija unutar multilateralnog instrumenta vojne pomoći; naglašava da EUNAVFOR ATALANTA, EUCAP i EUTM Somalija čine usklađeni paket potpore Strateškom okviru EU-a za Rog Afrike; pozdravlja ključnu ulogu operacije ATALANTA u borbi protiv piratstva i nezakonite trgovine na Rogu Afrike, čime se uspješno štite plovila za dostavu pomoći u okviru Svjetskog programa za hranu, kao i misije EUCAP Somalija u savjetovanju saveznih i regionalnih vlasti Puntlanda i Somalilanda o razvoju aktivnosti obalne straže i pomorske policije; naglašava da je angažman EU-a na području Roga Afrike i dalje važan za jačanje kapaciteta somalijskih snaga sigurnosti te također primjećuje potrebu da se poboljša njihova učinkovitost; pozdravlja te i dalje potiče partnere jednakih stavova na sudjelovanje u cilju osiguravanja sigurnih plovnih putova u Adenskom zaljevu i Indijskom oceanu; poziva na integrirani pristup u cilju rješavanja problema s razvojem i upravljanjem koji potiču piratstvo;

17. sa zabrinutošću primjećuje pogoršanje političke i sigurnosne situacije u Srednjoafričkoj Republici; poziva na obnovu uključivog dijaloga između vlade, demokratske oporbe i civilnog društva te na revitalizaciju mirovnog sporazuma; izražava žaljenje zbog toga što se od 2018. predsjednik Srednjoafričke Republike okrenuo privatnom vojnom poduzeću i ruskom posredniku Wagner Group, koje je odgovorno za ratne zločine i teška kršenja ljudskih prava u Srednjoafričkoj Republici; izražava zabrinutost zbog utjecaja te odluke na održivost i učinkovitost misije osposobljavanja srednjoafričkih postrojbi; osuđuje porast broja prijetnji i neprijateljskih incidenata usmjerenih na Višedimenzionalnu integriranu misiju Ujedinjenih naroda za stabilizaciju (MINUSCA) u koje su uključene određene lokalne i strane oružane snage, uključujući strana

četvrtak, 17. veljače 2022.

poduzeća zadužena za pitanja sigurnosti, te kampanja dezinformiranja usmjerenih na djelovanje EU-a; pozdravlja i u potpunosti podupire uspostavu savjetodavne misije Europske unije u Srednjoafričkoj Republici (EUAM RCA); pozdravlja misiju EUTM, osobito obuku časnika i dočasnika Srednjoafričkih oružanih snaga (FACA) i njezin doprinos cjelokupnom procesu reforme sigurnosnog sektora (RSS) koji koordinira misija MINUSCA i u potpunosti je podupire; ustraje na potrebi obavještavanja javnosti o ciljevima i napretku misije; naglašava važnost procjene stvarne sposobnosti EU-a da odgovori na potrebe FACA-e u pogledu opreme, kao dio strateškog preispitivanja koje će se provesti u prvoj polovini 2022.; ustraje na tome da potpora u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći za jedinice EUTM-a mora biti uvjetovana time da vlasti Srednjoafričke Republike potiču pozitivan razvoj u političkoj, unutarnjoj i regionalnoj situaciji;

18. podsjeća na stratešku važnost Mozambičkog kanala; pozdravlja predanost država članica i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika rješavanju problema sve većih terorističkih prijetnji u regiji Cabo Delgado i izražava zabrinutost zbog rizika od proširenja te prijetnje u tom području; pozdravlja odluku Vijeća o pokretanju misije Europske unije za vojno osposobljavanje u Mozambiku (EUTM Mozambik); primjećuje uporabu Europskog instrumenta mirovne pomoći za pokrivanje zajedničkih troškova misije EUTM Mozambik i osiguravanje vojne opreme; poziva Vijeće i ESVD da na najbolji mogući način upotrijebe Europski instrument mirovne pomoći i iskoriste to iskustvo za poboljšanje i proširenje Europskog instrumenta mirovne pomoći u budućnosti; prima na znanje da misija EUTM ispunjava poseban cilj, to jest osposobljavanje jedinica specijalnih snaga u borbi protiv pobune islamista u regiji Cabo Delgado, uključujući džihadistički pokret Ansar al-Sunna; poziva na njegovu provedbu što je prije moguće s obzirom na situaciju; potiče države članice da ravnopravnije doprinesu okupljanju snaga misije; naglašava potrebu za sveobuhvatnom, dugoročnom i usklađenom strategijom za Mozambik koji se također mora boriti protiv islamističkih pobuna i suočiti s nedostacima u upravljanju i razvoju u cilju postizanja održivog rješenja sukoba; ističe potrebu da se osigura da se vladine snage pridržavaju međunarodnog humanitarnog prava i da počinitelji izvansudskih pogubljenja, mučenja, pljački i ostalih zlouporaba budu privedeni pravdi;

19. pozdravlja nedvojbeno predanost Vijeća operaciji EUFOR ALTHEA, kako je navedeno u njegovim zaključcima od 18. listopada 2021., te produljenje operacije Althea u 2020. i preusmjerenje njezina mandata na potporu vlastima Bosne i Hercegovine (BiH) da održe sigurno i zaštićeno okruženje, kao i treće strateško preispitivanje operacije predstavljene u lipnju 2021; podsjeća da je ta misija otvorila put prema miru, stabilizaciji i europskoj integraciji BiH te da ta misija još uvijek ima ključnu ulogu za sigurnost i stabilnost BiH i te regije; podsjeća da iskustva i pouke iz te misije znatno doprinose svim sadašnjim i budućim vojnim i civilnim misijama i operacijama u okviru ZSOP-a; izražava uznemirenost zbog mogućih neustavnih i secesionističkih postupaka srpskog člana predsjedništva BiH, Milorada Dodika, koji ugrožavaju Mirovni sporazum iz Daytonu, a time i mir u cijeloj regiji; naglašava da je još uvijek potrebno održavati prikladnu sposobnost jačanja udaljenog djelovanja radi omogućavanja brze reakcije u slučaju da se sigurnosna situacija pogorša; prima na znanje da bi se ta misija mogla unaprijediti sigurnim informacijskim i komunikacijskim kanalima s glavnim gradovima država članica te boljim prikupljanjem obavještajnih podataka iz otvorenih izvora i sposobnosti analize; naglašava važnost nastavka sekundarne aktivnosti razminiranja i kolektivnog osposobljavanja oružanih snaga BiH; potiče države članice da ispune svoje obveze u pogledu okupljanja snaga za misiju Althea; raduje se sudjelovanje Ukrajine u misiji Althea; priznaje važnu suradnju između EU-a i NATO-a na zapadnom Balkanu, osobito putem misije EUFOR ALTHEA, čija se operacijska sjedišta nalaze u Vrhovnom zapovjedništvu savezničkih snaga u Europi (SHAPE) zahvaljujući aranžmanu Berlin Plus;

20. sa zadovoljstvom prima na znanje rezultate promatračke misije Europske unije u Gruziji (EUMM Georgia); slaže se s njezinim produljenjem za dvije godine; naglašava potrebu za daljnjim razmatranjem angažmana u okviru ZSOP-a u toj regiji; oštro osuđuje nezakonitu rusku okupaciju i militarizaciju gruzijskih regija Abhazije i Činvali/Južne Osetije kršenjem međunarodnog prava, što predstavlja ozbiljnu prijetnju regiji Istočnog partnerstva i Europi u cijelosti; izražava zabrinutost zbog sve lošijeg sigurnosnog stanja u okupiranim područjima Gruzije i destabilizirajućih aktivnosti Ruske Federacije, koje destabiliziraju mir i sigurnost regije Istočnog partnerstva; potiče EU da nastavi zahtijevati da se Rusija konstruktivno uključi u međunarodne rasprave u Ženevi i ispuni svoje obveze iz sporazuma o prekidu vatre od 12. kolovoza 2008. sklopljenog uz posredovanje EU-a, osobito da povuče sve svoje vojne snage s okupiranih teritorija Gruzije i omogući promatračkoj

četvrtak, 17. veljače 2022.

misiji EU-a neometan pristup cijelom državnom području Gruzije; osuđuje protuzakonita pritvaranja i otmice gruzijskih građana te pojačane aktivnosti „postavljanja granica” uz liniju administrativnog razgraničenja; izražava zabrinutost zbog kampanja dezinformiranja usmjernih na misiju EUMM Georgia i poziva na jačanje njezinih kapaciteta za praćenje, analizu i stratešku komunikaciju; ponovno potvrđuje svoju nepokolebljivu potporu zemljama Istočnog partnerstva, posebno njihovoj neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti unutar njihovih međunarodno priznatih granica; potiče EU da pojača svoje sudjelovanje u mirnom rješavanju sukoba diljem regije Istočnog partnerstva; ponavlja svoj poziv EU-u da osigura da se sigurnosna dimenzija zemalja Istočnog partnerstva na odgovarajući način odražava u Strateškom kompasu te da razmotri sklapanje nekoliko sigurnosnih paktova koji bi predstavljali okvire za povećanje ulaganja i podrške u pogledu sigurnosne, vojne, obavještajne i kibernetičke suradnje s Gruzijom, Moldovom i Ukrajinom kao pridruženim zemljama, u svrhu jačanja njihove otpornosti;

21. prima na znanje jačanje savjetodavne misije EU-a u Iraku (EUAM) uključivanjem potpore provedbi reforme sektora unutarnje sigurnosti i provedbi nacionalnih strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma (uključujući borbu protiv nasilnog ekstremizma) i organiziranog kriminala, s posebnim naglaskom na upravljanje granicama, financijski kriminal, osobito korupciju, pranje novca i nezakonitu trgovinu dobrima kulturne baštine;

22. poziva EU da se uhvati u koštac sa sustavnim i sve brojnijim prijetnjama zaštiti i očuvanju kulturne baštine te da suzbije krijumčarenje kulturnih artefakata, posebno u područjima sukoba; napominje da su u Iraku neke zajednice, uslijed oduzimanja kulturne baštine i povijesnih korijena, postale podložnije radikalizaciji; podsjeća da je misija EUAM Iraq jedina misija ili operacija ZSOP-a u čiji je mandat uključena komponenta zaštite kulturne baštine u cilju pružanja pomoći i obrazovanja lokalnim partnerima u suočavanju sa sigurnosnim izazovima povezanim s očuvanjem i zaštitom kulturne baštine; poziva Vijeće i ESVD da uključe sličnu komponentu u druge misije i operacije;

23. potiče raspoređivanje članova misije Europske unije za pomoć u integriranom upravljanju granica u Libiji (EUBAM Libya) u Tripoli, iz kojeg će obavljati svoje misije; predlaže da ta misija, koja djeluje kao potpora libijskim vlastima u razbijanju organiziranih zločinačkih mreža uključenih u krijumčarenje migranata, trgovinu ljudima i terorizam u područjima upravljanja granicama, u okviru regionalne strategije nastavi istraživati mogućnosti za potporu razvoju graničnih kapaciteta država Sahela koji EU provodi u vezi s misijama ZSOP-a u Sahelu (posebno EUCAP Sahel Niger); izražava zabrinutost zbog sudbine migranata, tražitelja azila i izbjeglica u Libiji; poziva libijske vlasti i paravojne postrojbe na zatvaranje objekata za zadržavanje migranata;

24. pozdravlja pokretanje operacije ZSOP-a EUNAVFOR MED IRINI na Sredozemlju i njezino produljenje do 31. ožujka 2023.; ističe njezinu ključnu ulogu u provedbi embarga na oružje za Libiju u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2526 (2020.); naglašava da izgradnja kapaciteta onemogućava trgovinu ljudima i oružjem; činjenicu da je misija EUNAVFOR MED IRINI 2020. primila brojna odbijanja inspekcija, čak i na turskim plovilima; poziva na transparentnu komunikaciju ESVD-a u tom pogledu; primjećuje da su dosadašnja sredstva misije EUNAVFOR MED vrlo mala, što znatno ograničava njezine kapacitete; izražava zabrinutost zbog činjenice da NATO, koji je aktivan u tom području putem operacije Sea Guardian, ne sudjeluje uistinu povećanim povezivanjem suradnje ili dijeljenjem informacija i resursa; naglašava stratešku važnost javne komunikacije o misiji i njezinim ukrcavanjima na plovila, ispitivanjima uz privolu i inspekcijama, uključujući njihova odbijanja; ističe međunarodne obveze o traganju i spašavanju ljudi u opasnosti na moru u potpunosti skladu s pomorskim pravom; poziva EU da preuzme značajnu ulogu na Sredozemlju jer je postao akter koji može jamčiti stabilnost regije; pozdravlja rezultate Skupine EU-a za vezu i planiranje (EULPC) u pružanju stručnog znanja i iskustva u području sigurnosti, obavještajnih podataka i planiranja istodobno akterima EU-a u Bruxellesu, na kopnu ili na moru (delegacija EU-a, EUBAM, EUNAVFOR MED) i u Misiji potpore Ujedinjenih naroda u Libiji (UNSMIL);

25. žali zbog sveobuhvatne destabilizirajuće uloge Turske u mnogim važnim područjima u EU-u i njegovu susjedstvu, koja prijeti miru, sigurnosti i stabilnosti u regiji; iznimno je zabrinut zbog nezakonitih aktivnosti i prijetnji vojne akcije Turske protiv država članica EU-a u istočnom Sredozemlju, osobito Grčke i Cipra i nastavka njezinih novo najavljenih nezakonitih aktivnosti u ciparskom i grčkom pomorskom pojasu te ih oštro osuđuje; primjećuje napore za smirivanje napetosti, ali izražava žaljenje zbog provokativnih djelovanja, prijetnji turskih brodova agresijom protiv operacije MED IRINI, čime krše međunarodno pravo i suverena prava država članica EU-a; ponovno ističe spremnost Unije da upotrijebi

četvrtak, 17. veljače 2022.

sve instrumente i mogućnosti koji su joj na raspolaganju, uključujući one iz članka 29. UEU-a i članka 215. UFEU-a, kako bi obranila svoje interese i interese svojih država članica te održala regionalnu stabilnost;

26. pohvaljuje rad savjetodavne misije Europske unije za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini (EUAM Ukraine); navodi izvješće ESVD-a o procjeni potreba profesionalnog vojnog obrazovanja u Ukrajini i pozdravlja trenutačni rad na određivanju obuhvata mogućeg angažmana EU-a u Ukrajini na temelju tog izvješća te dopunjavanju napora Ukrajine i njezinih međunarodnih partnera u reformi profesionalnog vojnog obrazovanja u zemlji;

27. poziva na ponovno jačanje civilnog ZSOP-a provedbom 22 obveze iz pakta za civilni ZSOP; naglašava da se Strateškim kompasom mora postaviti cilj za obnovu pakta za civilni ZSOP, te da bi se pravovremeno trebao usvojiti Pakt 2.0; podržava zamisao da bi Kompas trebao ocrtavati temeljene elemente civilnog ZSOP-a, uključujući razvoj civilnih sposobnosti nakon 2023.; podržava ideju da bi strateški prioriteti za civilni ZSOP trebali biti povezani s godišnjim postupkom preispitivanja Pakta; naglašava potrebu za većom povezanošću ZSOP-a, pravosuđa i unutarnjih poslova te djelovanja Komisije, kada je to prikladno i uz poštovanje različitih zadaća i postupaka obiju politika propisanih Ugovorom i drugih relevantnih dionika nadležnih za upravljanje krizama, kako bi se istaknuo doprinos ZSOP-a odgovoru Unije na izazove u području sigurnosti; poziva EU na promišljanje i djelovanje u području postojećih postupaka razmjешtanja misija kako bi proces donošenja odluka bio žurniji i učinkovitiji; smatra da EU mora nastaviti sa sveobuhvatnom procjenom civilnih misija EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger, EUCAP Somalija i EUAM RCA i provesti reviziju njihovih mandata, proračuna i ljudskih resursa, osiguravajući da one ispunjavaju stvarne potrebe, kako bi se potaknula njihova operativnost i učinkovitost;

28. Priznaje doprinos misija i operacija ZSOP-a miru, sigurnosti i stabilnosti, ali ukazuje na postojanju strukturnu slabost i sporost postupka donošenja odluka za civilne i vojne misije i operacije ZSOP-a; ističe važnost osiguravanja fleksibilnijih i otpornijih mandata vojnih misija koji su prilagođeni situaciji na terenu; poziva na promjene u strukturama i postupcima ZSOP-a kako bi se misije mogle rasporediti na brži, fleksibilniji i dosljedniji način; ističe hitnu potrebu za bolju povezanost sadašnjih europskih ad hoc operacija i vojnih misija ili operacija ZSOP-a, osobito kada je riječ o rješavanju hitne krize ili jamčenju pristupa spornim strateškim prostorima; naglašava da svi budući mandati moraju imati jasnu sveobuhvatnu izlaznu strategiju u kombinaciji s popisom za to potrebnih resursa; ističe da je potrebno da sve misije, a posebno vojne misije, surađuju s lokalnim stanovništvom u izgradnji kapaciteta u razumnom roku kako bi se omogućio održiv izlaz;

29. naglašava potrebu za redovitom, sustavnom i transparentnom procjenom svih misija i operacija ZSOP-a na temelju relevantnih strateških i operativnih kriterija; poziva visokog predstavnika Unije za vanjske poslove da pokrene postupak stjecanja iskustva iz prethodnih i aktualnih misija, operacija i akcija te da pažnju usmjeri na političke, institucijske i socioekonomske okolnosti koje se moraju osigurati kako bi sigurnosno i obrambeno djelovanje učinkovito podržalo dugotrajnu izgradnju mira i ojačalo održive i demokratske upravljačke strukture; smatra da je potrebno prenijeti više operativnih odgovornosti za provedbu i upravljanju misijama i operacijama na njihovo vojno zapovjedništvo; općenito poziva na sustavno uključivanje vojnih struktura EU-a u sve politike i instrumente koji utječu na operativni angažman europskih oružanih snaga, a osobito u rad programskog odbora Europskog fonda za obranu;

30. vrlo je zabrinut zbog nedostatnog okupljanja snaga u operacijama i misijama te snažno potiče države članice da što prije riješe taj problem; potiče EU i njegove države članice da misijama i operacijama ZSOP-a pruži potrebno osoblje, osposobljavanje i kapacitete kako bi mogle izvršiti svoje mandate i postati opreznije i izdržljivije u manje povoljnim uvjetima; u tom smislu ističe projekt „Operativni centar za odgovor na krizu” u okviru PESCO-a o kojem se trenutačno raspravlja, a čiji je cilj poboljšati proces okupljanja snaga; istodobno žali zbog toga što zasad samo šest država članica sudjeluje u tom projektu u okviru PESCO-a; poziva Vijeće i Komisiju da u potpunosti iskoriste Europski instrument mirovne pomoći i mogućnosti financiranja iz proračuna Unije koje su predviđene Ugovorima kako bi olakšali proces okupljanja snaga i raspoređivanja vojnih snaga; podupire sudjelovanje trećih zemalja u operacijama i misijama ZSOP-a kada su u skladu s europskim interesima i vrijednostima; vjeruje da bi to sudjelovanje trebalo povećati kad i gdje je to potrebno;

31. Izražava zabrinutost zbog porasta manipulacija informacijama, dezinformacija i hibridnih prijetnji koje osobito potječu iz Rusije i Kine, ali i od ostalih aktera, što izravno utječe na više područja na terenu i misija i operacija ZSOP-a i destabiliziraju se čitave regije i oduzima legitimitet misijama EU-a u inozemstvu; poziva na oblikovanje odgovora misija i operacija ZSOP-a na te prijetnje po hitnom postupku; u tom pogledu ističe potrebu za zajedničkim naporima EU-a, država

četvrtak, 17. veljače 2022.

članica i partnerskih zemalja, uključujući u predviđanjima hibridnih prijetnji, kibernetičkih i kemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih (CBRN) prijetnji; pozdravlja uspostavu pričuvene kapaciteta za odgovor na incidente u području CBRN-a; potiče ESVD da u okviru strateške komunikacije pruži konkretnu potporu misijama i operacijama ZSOP-a;

32. poziva na jačanje zapovjednih struktura EU-a, posebno Vojnog stožera EU-a (EUMS) i Službe za vojno planiranje i provođenje (MPCC), kojima se što prije moraju osigurati nužno osoblje, oprema i sredstva, te koji moraju moći na siguran način razmjenjivati klasificirane podatke, među ostalim s državama članicama i misijama/operacijama; u tom pogledu žali zbog odgode prijelaza na 2. fazu MPCC-a i poziva države članice da u potpunosti poštuju svoje obveze kako bi to omogućile; naglašava da je važno da MPCC što prije postane punopravna zapovjedna i nadzorna struktura (stožer), sposobna za prognoziranje i strateško predviđanje, usmjeravanje europskih operacija i misija s brzinom odgovora i fleksibilnošću koje su potrebne za strateški kontekst i jačanje operativne strateške autonomije Europljana;

33. ističe da sudjelovanje žena u misijama ZSOP-a pridonosi učinkovitosti misija i podiže kredibilitet EU-a kao zagovornika ravnopravnosti žena i muškaraca u cijelom svijetu; poziva na sustavniju provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti te Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2250 o mladima, miru i sigurnosti, kao i na jačanje programa EU-a o tim pitanjima; poziva na smislenu rodno osviještenu politiku pri sastavljanju ZSOP-a, posebno kroz bolju rodnu ravnotežu među osobljem i vodstvom misija i operacija ZSOP-a te specifičnu obuku razmještenog osoblja; poziva na donošenje mjera za osiguranje radne okoline bez seksualnog ili rodno uvjetovanog uznemiravanja; ponavlja svoj poziv da se rodna analiza uključi u nove instrumente ZSOP-a, uključujući Europski fond za obranu i Europski instrument mirovne pomoći; pozdravlja činjenicu da su sve civilne misije ZSOP-a imenovale svog savjetnika za rodna pitanja i poziva vojne misije ZSOP-a da učine isto; potiče države članice EU-a da predlože žene kao kandidatkinje za postojeća slobodna radna mjesta; žali zbog toga što je broj žena koje rade u misijama ZSOP-a, a posebno u vojnim operacijama, i dalje vrlo nizak; potiče ESVD na promicanje potrebe za konkretnim ciljem za povećanje broja žena u misijama i operacijama EU-a za upravljanje kriznim situacijama; potiče države članice da pronađu načine za jačanje politika zapošljavanja i zadržavanja te da promiču sudjelovanje žena u misijama izgradnje i održavanja mira; ističe da je potrebno uvrstiti novu proračunsku liniju za financiranje radnih mjesta savjetnika za rodna pitanja u okviru vojnih misija ZSOP-a;

34. iščekuje zajedničku komunikaciju o strateškom pristupu za potporu razoružanju, demobilizaciji i reintegraciji nekadašnjih boraca, koji je najavljen u pismu namjere o stanju Unije za 2020. koju smatra pravovremenom revizijom koncepta EU-a za potporu u području razoružanja, demobilizacije i reintegracije iz 2006.; naglašava važnost reforme sigurnosnog sektora kao prioriteta, osobito za naše civilne misije ZSOP-a; stoga poziva Komisiju i ESVD da prošire nadolazeću Zajedničku komunikaciju o razoružanju, demobilizaciji i reintegraciji i reformi sigurnosnog sektora i izgradnju kapaciteta kao potporu sigurnosti i razvoju radi stvaranja dosljednog, usklađenog i istinski obnovljenog pristupa Unije sigurnosnoj pomoći trećim zemljama; poziva na dosljednost između instrumenata ZSOP-a i razvojne pomoći EU-a;

Predviđanje kriza i upravljanje njima

35. pozdravlja sposobnost europskih vojski da u službi građana surađuju u borbi protiv pandemije tijekom 2020.; smatra da je vrijedan doprinos oružanih snaga za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 pokazao važnost upotrebe vojnih sredstava i kapaciteta država članica u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu; potiče EU i države članice da ozbiljno razmotre i u cijelosti primjenjuju detaljna pravila za provedbu članka 44. UEU-a kako bi se EU-u omogućilo da brzo, učinkovito i po potrebi fleksibilno reagira na sigurnosne krize uz snažnu zajedničku europsku dimenziju, među ostalim na način koji omogućuje da *ad hoc* operacije koje već provodi skupina država članica naknadno prime *ex post* mandat; pozdravlja pozitivnu ulogu udruživanja i koordinacije oružanih zračnih snaga tijekom pandemije bolesti COVID-19, posebno u pogledu zdravstvenih transfera i isporuka opreme među više država članica, kao i uspostavljene sinergije s infrastrukturom i sredstvima saveznika NATO-a u pogledu zračnog prijevoza i prijevoza osnovne opreme; posebno pozdravlja ulogu Europskog zapovjedništva zračnog prijevoza u evakuaciji, transferu bolesnika i isporuci medicinskih potrepština tijekom pandemije; općenito potiče uporabu vojne zračne mobilnosti, uključujući prijevoz, opskrbu gorivom u zraku i zrakoplovno-medicinsku evakuaciju u Europi, što jamči djelotvornost i učinkovitost napora u vojnom zračnom

četvrtak, 17. veljače 2022.

prijevozu u Europi; u tom pogledu poziva države članice da razmotre zajednički razvoj ove strateške vojne opreme i potiče stvaranje Unijine vojne jedinice za krizne situacije radi olakšavanja prekogranične upotrebe vojnih logističkih kapaciteta u suočavanju s kriznim situacijama kako bi se s ciljem pomoći civilnim operacijama potpore poboljšale koordinacija, sinergija i solidarnost;

36. podržava ambiciju uspostave „snaga za brzi odgovor”, koju zagovara potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik, a koje bi trebale uključivati multinacionalnu kopnenu brigadu od oko 5 000 vojnika te zračnu i mornaričku sastavnicu i sastavnicu specijalnih snaga koje se mogu mobilizirati u sigurnosnoj krizi; podsjeća da EU trenutačno ne raspolaže potrebnim znanjem i vještinama niti kapacitetima na kopnu, moru i u zraku, potrebnima za provedbu operacija ekspedicijskog ulaska radi ponovne uspostave sigurnosti na terenu; vjeruje da je realistično i nužno da, kao prvi korak, države članice u okviru Strateškog kompasa dogovore okolnosti zbog kojih bi bilo potrebno mobilizirati te snage te da dogovore jedan ili nekoliko operativnih scenarija, uključujući one u iznimno kratkim rokovima; međutim, podsjeća da u više od 15 godina postojanja borbene skupine EU-a nikada nisu bile upotrijebljene, osobito zbog nedostatka političkog konsenzusa među državama članicama i složenosti provedbe i financiranja, iako je nekoliko puta postojala mogućnost njihova raspoređivanja; podsjeća potrebu da se doprinese njihovoj operativnosti provođenjem redovitih terenskih vježbi; izražava žaljenje zbog slabe predanosti država članica u tom kontekstu i u političkom i u praktičnom smislu; izražava žaljenje zbog toga što je samo jedna borbena skupina, pod vodstvom Italije, bila funkcionalna u 2021.; izražava zabrinutost zbog strateškog planiranja za 2022. i 2023. te poziva na njegovu reviziju; poziva države članice da povećaju svoj angažman u vojnim kapacitetima EU-a; navodi da koncept snaga brzog raspoređivanja treba osigurati dodanu vrijednost u usporedbi s borbenim skupinama EU-a; stoga poziva Vijeće i Komisiju da temeljito procijene i razrade mogućnosti za uspostavljanje pripravnih snaga koje će biti stalno stacionirane i trenirati zajedno; smatra da bi nove „snage za brzi odgovor” trebale biti ili rezultat ambiciozne reforme borbenih skupina ili ih u potpunosti zamijeniti kako bi se izbjeglo daljnje udvostručavanje vojnih kapaciteta u okviru ZSOP-a Europske unije; slaže se s razinom ambicije koju je potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik postavio u pogledu pouzdanosti vojnih alata EU-a, osobito *ad hoc* instrumenata; poziva Vijeće i Europsku službu za vanjsko djelovanje da istraže najbolji način za raspoređivanje borbenih skupina EU-a ili novih „snaga za brzi odgovor”, provedbu članka 44. Ugovora o Europskoj uniji, te još uvijek neiskorištenu operativnu komponentu PESCO-a; očekuje da utvrđivanje tih elemenata mora omogućiti EU-u i njegovim zemljama članicama da vojnim sredstvima brzo i učinkovito odgovore na krize u svojem susjedstvu te da obavljaju zadaće navedene u članku 43. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji, koje su poznate i kao petersberške zadaće;

37. naglašava važnost točnih i pravodobnih obavještajnih podataka za potporu odlučivanju, osiguravanje sigurnosnih misija i operacija i za bolju borbu protiv kampanja vršenja utjecaja i dezinformiranja koje su na njih usmjerene; poziva ESVD da razvije obavještajne kapacitete na područjima operacija osnivanjem obavještajnih jedinica u svim misijama i operacijama ZSOP-a, koje bi u stvarnom vremenu pružale obavještajne podatke Centru EU-a za analizu obavještajnih podataka (EU IntCen), EUMS-u i Službi za planiranje i vođenje civilnih operacija (CPCC) radi podrške u odlučivanju; općenito ističe da rad EU IntCen-a i Obavještajne uprave EUMS-a (EUMS INT) ovisi o volji država članica da dijele informacije i poziva na povećanje financijskih i tehničkih resursa EU IntCen-a; slaže se s analizom koju je predsjednica Europske komisije predstavila u govoru o stanju Unije 2021., prema kojoj EU mora poboljšati obavještajnu suradnju; naglašava važnost informiranost o stanju i koordinacije među nacionalnim obavještajnim službama te pozdravlja poziv predsjednice Komisije na uspostavu zajedničkog centra EU-a za procjenu situacije, ključnog alata za poboljšanje strateškog predviđanja i strateške neovisnosti EU-a;

38. pozdravlja uspostavu Europskog instrumenta mirovne pomoći u 2020.; podsjeća da će Europski instrument mirovne pomoći moći pružiti Uniji mogućnost bržeg i učinkovitijeg odgovora na trenutne izazove u području sigurnosti te stoga poziva na njegovu brzu operativnu provedbu; ustraje na osiguravanju potrebne opreme, uključujući smrtonosnu opremu gdje je to relevantno i potrebno, i osposobljavanja na područjima operacija, uzimajući u obzir geografski uravnoteženu prirodu instrumenta, u potpunosti u skladu s osam kriterija Zajedničkog stajališta 944, uz poštivanje ljudskih prava i humanitarnog prava, sa sveobuhvatnom *ex ante* procjenom rizika i stalnim praćenjem na razini EU-a opskrbljivanja vojnom tehnologijom aktera iz trećih zemalja i učinkovitim odredbama o transparentnosti; ističe da ESVD mora strogo pratiti i osigurati sljedivost i ispravnu uporabu materijala iz Europskog instrumenta mirovne pomoći isporučenog našim partnerima, vodeći računa o sveobuhvatnom pristupu europskog instrumenta mirovne pomoći; ističe da Europski instrument mirovne pomoći ne rješava samo pitanje osiguravanja opreme partnerima nego pruža i mogućnost financiranja zajedničkih troškova vojnih operacija u okviru ZSOP-a koje bi se trebalo koristiti u mjeri u kojoj je to potrebno; obvezuje se

četvrtak, 17. veljače 2022.

osigurati usklađenost i komplementarnost misija i operacija ZSOP-a, financijskih instrumenata EU-a, NDICI-ja i Europskog instrumenta mirovne pomoći; ponovno poziva na stvaranje nove upravne jedinice u okviru ESVD-a za upravljanje tim novim instrumentom; ističe da je potrebna primjena Strateškog kompasa za razvoj jasne vizije o načinu na koji države članice žele koristiti EPF u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju;

39. pozdravlja plan ESVD-a iz studenoga 2020. za klimatske promjene i obranu, koji sadrži konkretne mjere za suočavanje sa sve većom sponom između klime i sigurnosti; ističe sve češće prirodne katastrofe, globalne pandemije ili katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem, koje, kao i kiberprijetnje i hibridne prijetnje, pridonose već postojećim izazovima i da su stoga za njih potrebna dodatna sredstva; potiče EU i države članice da razviju svoje kapacitete za suočavanje s tim novim izazovima; ističe da se sredstva za rješavanje tih novih sigurnosnih izazova ne bi trebala preusmjeravati iz tradicionalnih, konvencionalnih obrambenih i sigurnosnih kapaciteta;

40. smatra da je instrumentalizacija migracijskih tokova duž istočnih vanjskih granica EU, zajedno s kampanjama dezinformiranja, dio kombiniranog hibridnog ratovanja, čiji je cilj zastrašivanje i destabilizacija EU-a; poziva Uniju da razvije relevantno zakonodavstvo koje će osiguravati nužne zaštitne mjere kako bi se djelotvorno reagiralo i odgovorilo na instrumentalizaciju migracija u političke svrhe koju provode treće zemlje, kako bi se osigurala učinkovita zaštita vanjskih granica EU-a i zaštita ljudskih prava i ljudskog dostojanstva te kako bi se usvojile mjere za sprječavanje nezakonitih prelazaka; ponavlja solidarnost s Latvijom, Litvom i Poljskom koje se suočavaju s instrumentalizacijom migracija koju provodi Lukašenkov režim u cilju destabilizacije EU-a;

Otpornija Unija: osiguravanje pristupa spornim strateškim područjima, jačanje uzajamne pomoći i sigurnosti među državama članicama

Zaštita slobode kretanja na moru

41. podsjeća na to da EU, s obzirom na trenutne geopolitičke napetosti u sektoru pomorstva, mora braniti univerzalne vrijednosti i načela, Povelju UN-a, međunarodno pravo kao što je Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS), multilateralizam i međunarodnu suradnju te štititi svoje interese jamčeći slobodu plovidbe, sigurnost pomorskih komunikacijskih linija i odobalne infrastrukture; podsjeća da su pomorski interesi Unije usko povezani s dobiti, prosperitetom i sigurnošću njezinih građana te da se približno 90 % vanjske trgovine Unije i 40 % njezine unutarnje trgovine kreće morskim putem; ističe nadležnost i ovlast, posebno normativnu, Europske unije u pogledu otpornosti;

42. ponovno poziva na potrebu za jačanjem uloge EU-a kao međunarodnog pružatelja pomorske sigurnosti; poziva EU da se osloni na svoje pomorske operacije u okviru ZSOP-a i da ih i dalje razvija kako bi se osigurala snažna platforma za daljnji razvoj trajnijeg međunarodnog operativnog angažmana; poziva na to da se razmotre mogućnosti organizacije redovitih pomorskih vježbi koje bi trebale objediniti resurse s posadom i bez nje kad god je to moguće radi poboljšanja interoperabilnosti; smatra da je za Uniju vrlo važno održati stabilno o sigurno okruženje na morima koji je okružuju; sa zabrinutošću napominje da se u Koordiniranom godišnjem preispitivanju u području obrane (CARD) prepoznaje da su sposobnosti pomorskog zapovjedništva i nadzora te obavještajno-nadzorno-izvidničke sposobnosti „veliki nedostaci”; pozdravlja šest projekata PESCO-a usmjerenih na razvoj pomorskih sposobnosti, kao i zajedničke razvojne programe za pomorske sposobnosti; ističe potrebu za bliskom suradnjom EU-a i NATO-a radi usvajanja zajedničkog učinkovitog pristupa prijetnjama pomorskoj sigurnosti, kao što su prekogranični i organizirani kriminal, uključujući mreže organiziranog kriminala koje sudjeluju u trgovini ljudima, oružjem i drogom, krijumčarenjem i nezakonitim ribolovom;

43. u tom kontekstu pozdravlja pokretanje koncepta koordinirane pomorske prisutnosti i pilot-projekta u Gvinejskom zaljevu; poziva na proširenje tog koncepta, koji se temelji na analizi potreba, u što ubraja mogućnost doprinosa smanjenju regionalnih tenzija, na druga područja interesa, osobito indo-pacifičku regiju, kako bi se osigurali i zaštitili europski međunarodno stajalište i vrijednosti; poziva da se taj koncept i relevantne aktualne misije ocjenjuju te da se o njima raspravlja u Parlamentu; također poziva Komisiju da posveti posebnu pozornost aspektima sigurnosti i obrane pri sljedećem ažuriranju svoje Komunikacije o međunarodnom upravljanju oceanima koje je predviđeno za 2022.; poziva države članice s pristupom moru da ojačaju svoje vojne pomorske kapacitete kako bi mogle suzbiti asimetrične i konvencionalne prijetnje pomorskoj sigurnosti, slobodi plovidbe i plavom gospodarstvu EU-a; poziva EU da ažurira svoju strategiju pomorske sigurnosti do 2022.; pozdravlja pokretanje misije informiranosti u stanju o pomorstvu u Hormuškom tjesnacu 2020. (EMASOH) i podupire njezin dvostruki cilj: „osigurati sigurno okruženje za plovidbu i ublažiti postojeće

četvrtak, 17. veljače 2022.

regionalne tenzije”; pozdravlja „sveobuhvatnu i usklađenu” stratešku reviziju EUNAVFOR-a Atalanta, EUTM-a Somalija i EUCAPA Somalija i njihovo produljenje kako bi se obuhvatili svi sigurnosni aspekti;

Suzbijanje hibridnih prijetnji

44. osuđuje zlonamjerna djela počinjena protiv država članica, kao što su hibridni napadi koji instrumentaliziraju migraciju; poziva Uniju i države članice da poboljšaju svoje sposobnosti prepoznavanja hibridnih prijetnji; inzistira na tome da EU i države članice odlučno i koordinirano reagiraju na sve nove zlonamjerne, nezakonite i destabilizirajuće kiberaktivnosti koristeći pritom puni potencijal instrumenata dostupnih EU-u u suradnji sa svojim partnerima; poziva države članice da poboljšaju nacionalne kapacitete za kiberobranu; poziva EU da radi na uspostavi pravnog instrumenta za odgovor na hibridne prijetnje i da razvije općenitu kibernosobnost koja podrazumijeva sigurne mreže, komunikacije i dijeljenje informacija, osposobljavanje i vježbe, uključujući uz pomoć projekata PESCO-a, i ispravnu upotrebu alata za kiberdiplomaciju EU-a; poziva na hitnu reviziju političkog okvira za kiberobranu kako bi EU i njegove države članice povećali svoju sposobnost sprječavanja, pripisivanja odgovornosti, odvratanja i odgovora, jačajući svoj položaj, informiranost o stanju te svoje alate i postupke; ističe potrebu da sve institucije i države članice EU-a surađuju na svim razinama kako bi izgradile strategiju kibernosobnosti, čiji bi glavni cilj trebao biti dodatno povećanje otpornosti, te razvile zajedničke, bolje i otpornije nacionalne civilne i vojne kapacitete u području kibernosobnosti i suradnje kako bi se odgovorilo na trajne sigurnosne izazove; stoga pozdravlja objavu u govoru o stanju Unije iz 2021. o europskoj politici kiberobrane; pozdravlja povećanu suradnju među državama članicama u kiberobrani u okviru PESCO-a, uključujući timove za brzi odgovor na kiberincidente; podsjeća da uspješna provedba misija i operacija EU-a sve više ovisi o neometanom pristupu sigurnom kiberprostoru te stoga iziskuje snažne i otporne operativne kapacitete u području kibernosobnosti, kao i primjerene odgovore na napade na vojne objekte, misije i operacije; prepoznaje da je odvratanje od kibernetičkih napada u određenoj mjeri učinkovitije ako sadržava i određena ofenzivna sredstva i mjere, pod uvjetom da je njihova primjena u skladu s međunarodnim pravom; izražava zabrinutost zbog ovisnosti EU-a i njegovih država članica o stranim alatima za jamčenje njihove kibernosobnosti; naglašava potrebu za poticanjem kulture kibernosobnosti u javnim i privatnim europskim subjektima, također uvođenjem namjenskih tečajeva i kurikuluma; prima na znanje važan rad na osposobljavanju koji je provodi Europska akademija za sigurnost i obranu u za kiberobranu i u tom pogledu pozdravlja uspostavljanje platforme za obrazovanje, osposobljavanje, evaluaciju i vježbe u području kiberpitanja (ETEE); naglašava da bi Europska akademija za sigurnost i obranu trebala iskoristiti strukturne fondove Unije kako bi poboljšala svoj doprinos razvoju kapaciteta EU-a za kiberobranu, posebno s obzirom na povećanu potrebu za vrhunskim stručnjacima za kibernosobnost; uviđa sve veću važnost kibernetičkih i automatiziranih kapaciteta obavještajnih službi; naglašava da predstavljaju prijetnju svim državama članicama i institucijama EU-a; potiče sve institucije EU-a i države članice da nastave poboljšavati svoje kibernetičke i automatizirane tehnologije i dodatno potiče na suradnju u području tih tehnoloških napredaka; preporučuje se istražiti mogućnosti za poticanje izgradnje kibernetičkih kapaciteta naših partnera, kao što je proširenje opsega misija osposobljavanja EU-a tako da uključuju i pitanja kiberobrane ili pokretanje civilnih misija u tom području; pozdravlja uvođenje sankcija ruskim, kineskim i sjevernokorejskim počiniteljima kibernetičkih napada, uključujući WannaCry, NotPetya i Operation Cloud Hopper;

45. poziva ESVD da uspostavi paket mjera EU-a, u skladu s akcijskim planom za europsku demokraciju, koji bi bio usmjeren na povećanje otpornosti država članica i dionika na dezinformacije, ali i na uvođenje obaveznih zahtjeva za društvene platforme i omogućavanje građanima da donose informiranje odluke te na poboljšanje sposobnosti EU-a da ojača borbu protiv dezinformacija i zlonamjernog djelovanja kako bi ih se moglo uočiti, odvratiti od njihova počinjenja, suzbiti i sankcionirati;

46. ustraje u tome da se, s obzirom na razvoj te prijetnje i nužnu prilagodbu naših institucija, uspostave mjere u europskim institucijama, uključujući u Parlamentu, kako bi se ojačali unutarnji kapaciteti; naglašava važnost međuinstitucijske koordinacije koju provodi tim za hitne računalne intervencije za institucije, tijela i agencije EU-a (CERT-EU); potiče europske institucije, posebno Europsku komisiju, da osiguraju potrebne ljudske resurse za jačanje CERT-EU-a; u tom pogledu apelira na potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i/ili države članice da povećaju financijske i ljudske resurse kako bi ojačali sposobnost EU-a da se obrani od kibernetičkih napada;

47. potiče jačanje uzajamne operativne pomoći među državama članicama; naglašava važnost provedbe dodatnih vježbi temeljenih na scenarijima upravljanja krizama; poziva države članice da, po završetku Strateškog kompasa, postignu ambiciozno zajedničko razumijevanje članka 42. stavka 7. UFEU-a i članka 222. UFEU-a, uključujući aktiviranje članka 222. UFEU-a i članka 42. stavka 7. UFEU-a u hipotetskom scenariju kibernetičkih napada; u tom pogledu naglašava da uvjeti za aktiviranje članka 42. stavka 7. UFEU-a i načini potrebne pomoći nikada nisu bili jasno utvrđeni te poziva na operativniju provedbu tog alata;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Očuvanje suvereniteta EU-a u svemiru i zraku

48. poziva EU da razvije svemirsku obrambenu strategiju kako bi zaštitila autonoman i neometan pristup EU-a i njezinih država članica svemirskim resursima u svakom trenutku; ustraje na potrebi da se potiče zajednička europska strateška kultura sigurnosti i obrane u području svemira, smanjila strateška ovisnost i poboljšalo operativno upravljanje europskim svemirskim programima, uz eventualnu usmjerenost na stratešku autonomiju u svim drugim područjima; podržava inicijative usmjerene na poticanje svemirske politike EU-a, uključujući ambiciozni novi svemirski program EU-a, kojima se mora nastojati zaštititi trenutačni i prošli europski svemirski resursi; potiče EU da poveća informiranost o stanju i potporu u području geoprostorne inteligencije jačanjem svojih stručnih kapaciteta kroz Satelitski centar Europske unije (SATCEN) i stručnih kapaciteta država članica, kako bi osigurala povezanost ZSOP-a i svemirskog programa EU-a uz pomoć sustava Galileo, osobito PRS-a i programa Copernicus, da iskoristi mogućnosti ulaganja (posebno u okviru programa Obzor Europa i Europskog fonda za obranu) i da ispita druge moguće sinergije između svemira i obrane (uključujući kapacitete); naglašava važnost toga da EU ima autonomni pristup svemiru i vlastita vozila za lansiranje svemirskih letjelica; ustraje u tome da bi EU trebao biti predvodnik u jačanju međunarodnog svemirskog prava, što je sve spornije područje; poziva EU i države članice da aktivno promiču međunarodne inicijative za razoružanje u svemiru;

49. upozorava da svemir ima potencijal da se brzo pretvori u vojnu arenu ako se ne uspostave pravi međunarodni pravni instrumenti; ustraje u tome da bi EU trebao biti predvodnik u jačanju međunarodnog svemirskog prava, što je sve spornije područje, težiti sprečavanju naoružavanja svemira radom na sveobuhvatnom pravnom instrumentu, i poticati saveze, međunarodnu suradnju i multilateralna rješenja u tom pogledu;

50. pozdravlja prijedlog novog europskog projekta sigurne povezivosti, koji uključuje kvantne satelite; poziva na brzo dovršenje tog projekta kako bi se podigla razina sigurnosti telekomunikacija u Uniji; ističe rastući rizik od kibernetičkih i fizičkih napada na europske satelite i države članice; ustraje u tome da je nužno spriječiti takve napade i uspostaviti obrambene mehanizme protiv njih;

51. zabrinut je zbog daljnjeg povećanja količine svemirskog otpada, osobito u niskoj orbiti, što stvara rizik za naše satelitske kapacitete, kao i zbog sve većeg broja mikrosatelita; ističe da nove megakonstelacije satelita dodatno povećavaju rizik od sudara; zdravlja rad u tijeku na razvoju europske politike za upravljanje svemirskim prometom i poziva na jačanje pregovora kako bi se postigli međunarodni odgovori na to pitanje; smatra da bi jedno od konkretnih postignuća takve politike trebalo voditi do poboljšanja kapaciteta za nadzor svemirskog otpada; predlaže da se SATCENU-u povjeri analiza i izrada izvješća o sigurnosti i/ili slabim točkama satelita EU-a i država članica u pogledu svemirskog otpada, kibernetičkih i izravnih raketnih napada;

52. primjećuje znatan rad koji provodi EU SATCEN; žali zbog toga što se za financiranje misija SATCEN-a ne može iskoristiti dugoročno planiranje proračuna Europske unije i ističe da bi SatCen trebao iskoristiti strukturalna financijska sredstva Unije kako bi mogao održati svoj doprinos djelovanjima Unije, posebno u cilju satelitskog snimanja visoke rezolucije za potporu misijama i operacijama ZSOP-a; smatra da bi se u programu rada Europskog fonda za obranu trebale uzeti u obzir potrebe tehnološkog razvoja SATCEN-a; predlaže stvaranje zajednice za analizu geoprostornih podataka u okviru PESCO-a; vjeruje da SATCEN u tom kontekstu treba imati značajnu ulogu; predlaže da Parlament i SATCEN potpišu ugovor koji bi omogućio Parlamentu pristup uslugama snimanja i analize SATCEN-a koje smatra korisnima za prikupljanje informacija i zauzimanje stajališta i odlučivanje, uz potpuno poštovanje postupaka povjerljivosti i sigurnosti SATCEN-a;

53. inzistira na poštovanju slobode zračnog prometa; poziva Uniju da se zaštiti od prijetnji civilnom zrakoplovstvu ili nepoštovanja njegova zračnog prostora te da štiti međunarodnu sigurnost zračnog prometa u suradnji s misijom NATO-a za zračni policijski nadzor i s partnerima EU-a; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika da započne rad na procjeni preporučljivosti proširenja koncepta koordinirane pomorske prisutnosti na zračno okruženje;

Zaštita strateške infrastrukture

54. ističe nove prijetnje s kojima se Europa suočava, među ostalim gospodarsku prisilu, kampanje dezinformiranja, uplitanje u izbore i krađu intelektualnog vlasništva; napominje da te prijetnje za sada ne dovode do primjene članka 5. Sjevernoatlantskog ugovora niti članka 42. stavka 7. UEU-a, ali smatra da je potrebno zajednički odgovoriti na takve prijetnje; poziva na pojačanu europsku koordinaciju radi procjene, analize i sprječavanja dodatnih hibridnih napada nekih

četvrtak, 17. veljače 2022.

međunarodnih aktera; poziva na operacionalizaciju postojećih instrumenata EU-a kako bi se dodatno doprinijelo sprječavanju i suzbijanju hibridnih prijetnji te zaštititi kritične infrastrukture, funkcioniranje naših demokratskih institucija i osiguravanju naših lanaca opskrbe, uz razmatranje postojećih struktura i nove mogućnosti provedbe kolektivnih protumjera kao dijela šireg paketa mjera za suzbijanje hibridnih prijetnji; ističe da europske institucije, agencije i druga tijela hitno moraju razviti svoje kapacitet za stratešku komunikaciju, opremiti se sigurnim komunikacijskim ustavima i kapacitetima za brz odgovor na napade te znatno poboljšati svoju otpornost;

55. poziva EU da primijeni znanje stečeno tijekom vježbi temeljenih na scenarijima iz članka 42. stavka 7. UEU-a te da osmisli fleksibilnu i neobvezujuću analizu za njegovu aktivaciju kako bi se poboljšala uzajamna pomoć i solidarnost među državama članicama;

56. naglašava da su kabeli od optičkih vlakana temelj naših digitalnih gospodarstava na internetu, kroz koje prolazi 97 % internetskog prometa; ističe da su, iako su ti kablovi središnji i neophodni element ključne infrastrukture EU-a te su stoga od iznimne geopolitičke važnosti, nedavno bili mete sabotaze ili stranih špijunskih operacija; smatra da bi EU trebao staviti na prvo mjesto sigurnost i zaštitu tih kablova; poziva EU da uspostavi vlastiti program za sigurnost kabela od optičkih vlakana, koji uključuje istraživanje, koordinaciju, razvoj politika, izvještavanje o incidentima i nadzor i osposobljavanje obalne straže; ističe da naša suvremena gospodarstva općenito, a konkretno i obrambena i sigurnosna industrija, znatno ovise o poluvodičima; u tom pogledu pozdravlja priopćenje predsjednice Europske komisije da bi se nedostataka poluvodiča trebao riješiti jačanjem istraživanja, projektiranja i proizvodnje u EU-u s pomoću europskog propisa o čipovima; u tom kontekstu posebno ističe važnost europske obrambene i sigurnosne industrije za EU jer pruža sredstva za jamčenje sigurnosti europskih građana te za održivi gospodarski razvoj Unije; pozdravlja napore EU-a u postizanju tih ciljeva i stvaranje europskog saveza za sirovine (ERMA);

Razvoj civilnih i vojnih sposobnosti, poboljšanje procesa i razvoja te osiguravanje njihove usklađenosti

57. konstatira da je pandemija razotkrila naše nedostatke, slabosti i trenutne izazove; napominje da EU nije imao pune kapacitete i sposobnosti za osiguravanje sigurne i koordinirane evakuacije svojih građana iz Afganistana tijekom kaotične vojne evakuacije iz međunarodne zračne luke u Kabulu; stoga poziva na temeljitu procjenu; poziva na političku volju da se također djeluje tijekom izvanrednih situacija i kriza na brz, učinkovit i jasan način te na smanjenje strateških ovisnosti Europe, uključujući i kada utječu na njezinu sposobnost vojnog djelovanja; podsjeća na cilj jačanja strateške autonomije Europske unije kako bi ona mogla biti pouzdan strateški partner, zahtjevan i sposoban za obranu svojih interesa i vrijednosti; u tom pogledu pozdravlja trud i inicijative Europske komisije i aktivnosti ESVD-a;

58. pozdravlja napredak postignut kako bi se omogućio razvoj novih europskih vojnih kapaciteta u okviru Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane (EDIDP) i pripremnog djelovanja za istraživanja u području obrane (PADR) u jačanju Europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB), što je ključno za postizanje strateške autonomije; ističe važnost snažnog, konkurentnog i inovativnog EDTIB-a u kombinaciji s pojavom tržišta obrambene opreme EU-a koje u potpunosti poštuje pravila unutarnjeg tržišta i Zajedničkog stajališta EU-a o izvozu oružja; poziva Komisiju da u svrhu operativne uspješnosti iz tih instrumenata izvuče konkretne pouke za Europski fond za obranu; pozdravlja donošenje Uredbe o Europskom fondu za obranu i njezinih jasnih pravila; podsjeća na izrazito osjetljivu i stratešku narav istraživanja u području obrane, kako za industrijsku konkurentnost tako i za stratešku autonomiju EU-a; smatra da je bitno, kako bi se očuvala konkurentnost EDTIB-a, podržati pristup njegovih poduzeća bankovnom i nebankovnom financiranju; naglašava da je obrambena proizvodnja uvelike dvojake prirode i služi civilnoj domeni; poziva Komisiju da osigura da europska ekološka oznaka, koja potiče industriju da više poštuje okoliš, zaštititi konkurentnost europske obrambene industrije, osobito zbog toga što ona ima važnu ulogu u strateškoj autonomiji EU-a;

59. potiče uspostavljanje učinkovitog upravljanja u kojem sudjeluju Komisija i države članice u svrhu upravljanja projektima na državnoj i industrijskoj razini; preporučuje Komisiji da bi trebala istražiti mogućnosti za ublažavanje birokratskog opterećenja kako bi olakšala sudjelovanje poduzeća, prvenstveno malih i srednjih poduzeća (MSP-ova), u projektima Europskog fonda za obranu; potiče na to da inicijative kao što su EDIDP, PESCO i Europski fond za obranu

četvrtak, 17. veljače 2022.

olakšavaju sudjelovanje MSP-ova povećanjem potpore inkubatorima i kapitalnim ulaganjima; preporučuje uspostavu zajedničkog mehanizma za terensko ispitivanje kapaciteta razvijenih u okviru EDIDP-a i Europskog fonda za obranu kako bi se olakšala integracija tih kapaciteta u nacionalnim vojskama; pozdravlja odredbe Direktive o javnoj nabavi u području obrane (Direktiva 2009/81/EZ) koja potiče suradničku javnu nabavu u području obrane i poziva države članice da u potpunosti iskoriste razvojne aktivnosti poduzete u okviru tog fonda te kako bi se osiguralo postizanje odgovarajuće razine ekonomija razmjera;

60. potiče Komisiju da nastavi raditi na suzbijanju kontinuirane fragmentacije europskog unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, koja i dalje dovodi do nepotrebnog dupliciranja i brojnih neučinkovitosti u izdacima za obranu u državama članicama;

61. izražava žaljenje zbog smanjenja sredstava za Europski fond za obranu u okviru višegodišnjeg financijskog okvira i vojnu mobilnost, zbog čega je usklađenost obrambenih inicijativa EU-a (PESCO, CARD, EDF i Instrument za povezivanje Europe (CEF)) još potrebna; u tom pogledu ističe ulogu Europske obrambene agencije (EDA); podsjeća na zaključke prvog CARD-a, a osobito na važnost povećanja usklađenosti među europskim inicijativama za prioritete u pogledu kapaciteta i nacionalnih procesa planiranja, posebno dugoročno, kako bi se istinski odgovorilo na potrebe oružanih snaga; poziva Vijeće i Komisiju da dodatno uključe preporuke CARD-a u buduće programe rada Europskog fonda za obranu i projekte u okviru PESCO-a kako bi se poboljšala usklađenost tih instrumenata; u tom pogledu podsjeća na krajnju odgovornost država članica da ostvare cilj usklađenosti europskih kapaciteta, posebno u područjima navedenima u izvješću CARD-a; također podsjeća na važnost angažmana država članica u različitim okvirima za održavanje stabilnog ritma ulaganja u obranu i upotrebe mogućnosti Europskog fonda za obranu za poticanje novih ulaganja; naglašava da su odgovarajuće razine financijskih resursa, osoblja i imovine ključne kako bi se osiguralo da Unija ima snagu i kapacitet promicati mir i sigurnost unutar svojih granica i u svijetu; poziva na povećanje proračuna Europskog fonda za obranu nakon 2027.;

62. prima na znanje pokretanje inovacijskog fonda NATO-a za nove i disruptivne tehnologije koji je potpisalo 16 država članica i Ujedinjena Kraljevina; ističe da ovaj fond obuhvaća pitanja koja su obuhvaćena i Europskim fondom za obranu i stoga poziva sve države članice sudionice da osiguraju komplementarnost s Europskim fondom za obranu kako bi se izbjegla nepotrebno preklapanje; u tom kontekstu naglašava potrebu za bliskom suradnjom EU-a i Ujedinjene Kraljevine u pitanjima sigurnosti i obrane;

63. poziva države članice saveznice NATO-a da nastoje osigurati da njihovi nacionalni obrambeni proračuni iznose najmanje 2 % njihova BDP-a;

64. tiče da su PESCO i Europski fond prije svega alati na raspolaganju Uniji i njezinim državama članicama; naglašava da bi se uz pomoć PESCO-a i Europskog fonda za obranu trebala poboljšati suradnja s visokom europskom dodanom vrijednošću među državama članicama; stoga podsjeća na ciljeve jačanja strateške autonomije Unije, povećanja operativnosti europskih snaga i interoperabilnosti sustava obrane, smanjenja fragmentacije kapaciteta i europskog obrambenog tržišta u tim inicijativama, potpore konkurentnosti EDTIB-a, jačanja strateške autonomije, tehnološke suverenosti, poboljšanja operativnosti i smanjenja fragmentacije europskog obrambenog tržišta;

65. žali zbog zaostatka u reviziji odluke o upravljanju PESCO-om; podsjeća da je nužno razviti financijske poticaje; podsjeća na to da se o sudjelovanju trećih država u pojedinačnim projektima PESCO-a mora odlučivati na pojedinačnoj osnovi, kada je to sudjelovanje u strateškom interesu Unije, osobito kad je riječ o pružanju tehničkog znanja i iskustva ili dodatnih sposobnosti, te da mora biti visoko uvjetovano i provoditi se na temelju utvrđene i djelotvorne uzajamnosti; traži da bude u potpunosti uključen u odluku omogućavanja sudjelovanja treće strane u bilo kojem projektu PESCO-a; pozdravlja rad na prvim fazama projekta vojne mobilnosti i poziva na brzu provedbu sljedećih faza; pozdravlja sudjelovanje Sjedinjenih Američkih Država, Norveške i Kanade u projektu vojne mobilnosti; pozdravlja bilateralna partnerstva u području dijaloga o sigurnosti i obrani, posebno s Kanadom i Norveškom, koje daju važan doprinos misijama i operacijama ZSOP-a;

66. naglašava da Europski fond za obranu trebaju promicati izgradnju i konsolidaciju europskih industrijskih sektora i europskih industrijskih predvodnika i poticati konkurentnost MSP-ova pružanjem višegodišnje logike planiranja koja uključuje razvoj tehnoloških planova i planova sposobnosti radi osiguravanja predvidljivosti koja je nužna za složene

četvrtak, 17. veljače 2022.

dugoročne projekte, te iskoristiti sinergije između civilnog i obrambenog sektora; stoga ustraje da je potrebno ostvariti sinergije s različitim politikama Unije, a posebno s Obzorom Europa i europskim svemirskim programom, kako bi se resursi Europskog fonda za obranu učinkovito usmjerili na vojna pitanja u užem smislu; pozdravlja akcijski plan Europske komisije za postizanje sinergija među civilnom, obrambenom i svemirskom industrijom, koji promiče inovacije povezane s robom s dvojnog namjenom; poziva Uniju i Komisiju da u svim svojim politikama sustavno uzimaju u obzir EDTIB-a strateškoj autonomiji Unije; isto tako poziva Komisiju da predstavi posebnu industrijsku strategiju za EDTIB;

67. pozdravlja činjenicu da je strateško preispitivanje PESCO-a dovelo do smanjenja broja projekata, koji su usmjereniji, i povećanja njegova političkog praćenja; podsjeća države članice da je važno da poštuju preuzete obveze u tom okviru kako bi se projekti bili učinkovitiji i kako bi se postigla potpuna operativna sposobnost u predviđenom roku, odnosno prije 2025.; stoga očekuje da će sljedeće strateško preispitivanje obuhvaćati i temeljitu procjenu koja mora dovesti do ostvarivanja rezultata projekata u okviru PESCO-a;

68. podupire prijedlog Komisije da se vojna oprema osmišljena i razvijena u EU-u oslobodi od poreza na dodanu vrijednost, što je pozitivna mjera kojom se nastoje ujednačiti prakse na svjetskoj razini i promicati europska strateška autonomija;

69. Smatra da bi košarica sposobnosti Starteškog kompasa trebala imati sljedeće ciljeve:

- definirati jasne prioritete za reviziju plana za razvoj sposobnosti (CDP) i kasnije cikluse glavnih ciljeva (tj. headline goals (HLG)),
- pojednostavniti procese planiranja i razvoja sposobnosti (CDP, glavni ciljevi (HLG) / ciljevi u pogledu kapaciteta sa snažnim učinkom (HICG), PESCO, CARD) te održavati dosljednost rezultata s relevantnim procesima NATO-a, posebno kad je riječ o njegovu procesu planiranja obrane (PPO),
- integrirati procese razvoja vojnih sposobnosti EU-a u postupke planiranja i upotrebljavati na najbolji način obrambene inicijative EU-a uz pomoć PESCO-a i CARD-a,
- omogućiti fokus na mali broj projekata usklađenih s ciljevima ZSOP-a, koji su potrebni za postizanje razine ambicije EU-a, koji jačaju sposobnosti država članica, koji su operativni i osiguravaju dodanu vrijednost EU-a;

70. naglašava da digitalizacija ne pružae samo mogućnosti, već i bitne prijetnje u pogledu zlonamjernog djelovanja (državni i nedržavni akteri te brisanje granica utvrđenih u okviru prava primjenjivog na oružane sukobe) protiv naše sigurnosti i demokracije, te da usto taj sektor ne poznaje ni granice; vjeruje da treba ići i dalje kako bi se Europljanima zajamčio pristup ovom novom spornom sektoru i kako bi se razvila kultura sigurnosti i solidarnosti među Europljanima, kao i učinkoviti alati za ostvarivanje tog cilja; poziva na to da se posebna pozornost posveti utjecaju novih tehnologija kako bi se osiguralo da se one primjenjuju i upotrebljavaju u cijelom EU-u te kako bi se olakšala istraživanja i inovacije i povećala otpornost Unije, osiguravajući pritom kontrolu njihove upotrebe, a osobito:

- analiza utjecaja umjetne inteligencije na sigurnost i obranu, uključujući zlonamjernu upotrebu te vrste tehnologije i upotrebu umjetne inteligencije koju u slučaju takvih prijetnji provode države članice;
- naglasiti važnost inovativnog i kompetitivnog EDTIB-a (koji je sredstvo za ispunjavanje potreba koje su utvrdile države članice i EU) i utvrditi prednosti i ranjivosti;
- jamčiti sigurnost lanaca opskrbe (unutar i izvan EU-a), uključujući za sirovine, ključne sastavne dijelove i tehnologije;
- dijeliti u stvarnom vremenu upozorenja, informacije i prijetnje kroz povezanost operativnih centara;

71. stoga poziva EU da preuzme vodstvo u globalnim nastojanjima da se uspostavi sveobuhvatni regulatorni okvir za razvoj i upotrebu oružja koje pokreće umjetna inteligencija; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika, države članice i Europsko vijeće da donesu zajedničko stajalište o sustavima autonomnog oružja kojim se osigurava smislen ljudski nadzor nad ključnim funkcijama sustava naoružanja; ustraje u tome da je potrebno započeti međunarodne

četvrtak, 17. veljače 2022.

pregovore u cilju donošenja pravno obvezujućeg instrumenta kojim bi se zabranilo potpuno autonomno oružje; podupirati rad na smrtonosnim autonomnim sustavima naoružanja u okviru Konvencije o uporabi određenog konvencionalnog oružja, koja je za sada jedini međunarodni forum za raspravljanje o tim pitanjima;

72. pozdravlja obnovljenu predanost država članica Zajedničkom stajalištu, izmijenjenom Odlukom Vijeća (ZVSP) 2019/1560 i ističe važnost temeljite procjene zahtjeva za odobrenje izvoza vojne tehnologije i opreme u skladu s kriterijima koji su u njemu navedeni; prima na znanje da Odluka Vijeća (ZVSP) 2019/1560 i pripadajući zaključci od 16. rujna 2019. odražavaju sve veću osviještenost među državama članicama o potrebi za većom transparentnošću i konvergencijom na nacionalnoj razini i razini EU-a u području izvoza oružja; pozdravlja trud uložen u povećanje transparentnosti te javni i parlamentarni nadzor nad izvozom oružja; poziva na zajednički rad na poboljšanju procjena rizika, provjera krajnjih korisnika i provjera nakon isporuke;

73. čvrsto smatra da, budući da EU ima sve veće ambicije u pitanjima obrane, postoji potreba za većom konvergencijom i dosljednošću politika država članica o izvozu oružja; poziva države članice da se u potpunosti pridržavaju Zajedničkog stajališta 2008/944/ZVSP o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme, kako je izmijenjeno Odlukom Vijeća (ZVSP) 2019/1560, i strogo primjenjuju kriterij br. 4 o regionalnoj stabilnosti; poziva na uspostavu mehanizma savjetovanja među državama članicama u svrhu procjene sukladnosti sa Zajedničkim stajalištem;

74. prima na znanje zajedničke napore nekih država članica da razviju ključne buduće sposobnosti izvan okvira EU-a, a osobito budući borbeni zračni sustav (FCAS) i glavni borbeni kopneni sustav (MGCS); ističe da su ti projekti važni za općenito jačanje europskih vojnih sposobnosti; ističe da su u rezultatima prvog CARD-a modernizacija i nabava sustava glavnih borbenih tenkova utvrđene kao ciljno područje za suradnju; preporučuje da predmetne države članice istraže dodatne mogućnosti suradnje i financiranja na europskoj razini, posebice Europski fond za obranu, kako bi u potpunosti iskoristile inovativni potencijal europskih obrambenih industrija i postigle povećanje ekonomije razmjera; u tom kontekstu smatra da je projekt Tempest, koji vodi Ujedinjena Kraljevina, a u kojem sudjeluju i države članice, nepotrebno dupliciranje budućeg borbenog zračnog sustava i stoga potiče države koje sudjeluju u oba projekta da ih kombiniraju kako bi postigle ekonomije razmjera te osigurale interoperabilnost između EU-a i Ujedinjene Kraljevine; u tom kontekstu naglašava potrebu za bliskom suradnjom EU-a i Ujedinjene Kraljevine u pitanjima sigurnosti i obrane, jačanjem partnerstava u području obrane i potpore autonomiji partnerskih zemalja;

Jačanje partnerstava u području obrane i potpora suverenitetu partnerskih zemalja

Obrana multilateralizma u kontekstu nadzora naoružanja, razoružanja i neširenja oružja

75. poziva na pružanje potpore jačanju i očuvanju strukture nadzora oružja u Europi u kontekstu postupnog slabljenja obilježnog povlačenjem SAD-a i Rusije iz Sporazuma o otvorenom nebu; poziva na aktivnu potporu i jačanje sustava i foruma o razoružanju u svim aspektima: univerzalizacija, potpora pri provedbi, politička i institucionalna potpora te financijska potpora; poziva EU da posebnu pozornost posveti rizicima KBRN-a u kontekstu Organizacije za zabranu kemijskog oružja, s posebnim naglaskom na režimu zabrane i ugovornim obvezama Konvencije o kemijskom oružju (CWC) te borbi protiv nekažnjavanja;

76. pozdravlja produljenje Novog sporazuma o strateškom smanjenju oružja (sporazum Novi START) i žali zbog završetka Sporazuma o nuklearnim bojnim glavama srednjeg dometa (INF); prima na znanje širenje hipersoničnih projektila; smatra da bi Europska unija trebala doprinijeti sprečavanju međunarodne utrku u naoružanju hipersoničnim projektilima; ponovno potvrđuje svoju punu podršku predanosti EU-a i njegovih država članica Ugovoru o neširenju nuklearnog oružja (NPT) kao temelju režima neširenja nuklearnog oružja i nuklearnog razoružanja; ponavlja pozive na donošenje konkretnih i učinkovitih mjera tijekom 10. revizijske konferencije stranaka NPT-a; ustraje u potrebi za osiguravanjem da EU igra snažnu i konstruktivnu ulogu u razvoju i ponovnom jačanju globalnih nastojanja za neširenjem naoružanja koja se temelje na pravilima i kontroli oružja te arhitekturi razoružanja;

77. ponovno ističe kontinuiranu potporu Zajedničkom sveobuhvatnom akcijskom planu (ZSAP) kao najboljem mogućem načinu dobivanja jamstva o neširenju oružja u Iranu; pozdravlja ponovno pokretanje pregovora i poziva sve strane da u potpunosti poštuju preuzete obveze; poziva Uniju da se pobrine za to da sve strane ispunjavaju obveze iz

četvrtak, 17. veljače 2022.

Konvencije o kemijskom oružju (CWC) te da se bori protiv nekažnjavanja; poziva EU i njegove države članice da se zalažu za sklapanje protokola uz Konvenciju o biološkom oružju kojim bi se uspostavili mehanizmi provjere;

Jačanje dijaloga, partnerstva i suradnje u području sigurnosti i obrane

78. ističe da bi Unija trebala usvojiti strateški pristup prema svojim uzajamno korisnim partnerstvima koja se osobito temelje na zajedničkim vrijednostima i načelima o obrani interesâ EU-a i njegovom cilju postizanja strateške autonomije; ističe da je u interesu Unije da djeluje zajedno s partnerima, uz potpuno poštovanje savezâ i stratešku autonomiju kao dio multilateralnog okvira;

79. poziva na daljnju pojačanu suradnju s međunarodnim organizacijama, a posebno s UN-om, među ostalim u okviru misija ZSOP-a i operacija održavanja mira, osobito u zajedničkim područjima operacija; naglašava važnost suradnje s Organizacijom za europsku sigurnost i suradnju (OESS) u sigurnosti;

80. ističe potrebu za jačanjem transatlantske suradnje EU-a i SAD-a na temelju ravnopravnog partnerstva na osnovi zajedničkih vrijednosti i ciljeva, istodobno poštujući autonomiju, interese i težnje drugih strana; pozdravlja uspostavu strateškog dijaloga između EU-a i SAD-a o sigurnosti i obrani radi doprinosa obostrano korisnim i uravnoteženim transatlantskim odnosima; posebno pozdravlja tekuće ili predstojeće dijaloge između EU-a i SAD-a o Kini, Rusiji i indo-pacifičkoj regiji; ističe operativnu dimenziju tog partnerstva, vodeći pritom računa o očuvanju strateške autonomije EU-a, osobito u pogledu propisa SAD-a o međunarodnoj trgovini oružjem (ITAR); pozdravlja primjerenost tog formata za suzbijanje hibridnih prijetnji; stoga pozdravlja pridruživanje trećih zemalja Europskoj obrambenoj agenciji u okviru administrativnih sporazuma, pod uvjetom da ono podliježe pravno obvezujućim *quid pro quo* mjerama i jamstvima, čime se štite obrambeni i sigurnosni interesi Unije i njezinih država članica; žali zbog činjenice da se premalo savjetovalo i informiralo saveznike EU-a o povlačenju iz Afganistana i o trilateralnom sigurnosnom paktu AUKUS; ističe da bi to trebalo podsjetiti EU na hitnu potrebu za realizacijom svoje obrane kako bi se osigurala njegova sposobnost da bude globalni akter za mir;

81. ističe da se nužna suradnja s NATO-om, propisana člankom 42. stavkom 2. Sjevernoatlantskog ugovora mora razvijati uz poštovanje posebnosti i uloga NATO-a i EU-a i autonomije u donošenju odluka obje organizacije; poziva na jačanje NATO-a, koji se oslanja na ojačanu Europsku uniju (europski stup u okviru NATO-a) i nada se da će se partnerstvo između EU-a i NATO-a razviti na vrlo konkretan način, s obzirom na jačanje hibridne prirode prijetnji i koje bi trebalo uzeti u obzir parametre koji nisu izravno povezani s vojskom u strateškoj konkurentnosti u mirnodopskom razdoblju; priznaje da za nove prijetnje na europskom tlu, kao što su dezinformacije, krađa intelektualnog vlasništva, gospodarska prisila ili kibersabotaža, Europska unija jača svoje sposobnosti kako bi postala pružatelj sigurnosti; ističe da trenutačna strateška situacija zahtijeva potporu NATO-a bez zadržke za europske obrambene inicijative, uključujući kapacitete, uz poštovanje ovlasti svake od organizacija; podsjeća na važnost potpune provedbe sporazuma „Berlin plus” i omogućavanja razmjene povjerljivih dokumenata između obje organizacije; smatra da aktivnosti koje se usporedno provode u okviru „strateškog kompasa” EU-a i očekivanog ažuriranja strateškog koncepta NATO-a predstavljaju jedinstvenu priliku za utvrđivanje jasnih prioriteta i dosljednosti te dodatnih sinergija kojima će se ojačati transatlantska veza i poboljšati suradnja EU-a i NATO-a; u tom kontekstu poziva na to da novi strateški koncept NATO-a u uzme u obzir Strateški kompas EU-a i bude usklađen s njim; prepoznaje ulogu koju NATO ima kao temelj zajedničke sigurnosti za države članice koji su također i članice NATO-a; međutim, sa zabrinutošću primjećuje da duboke i postojeće razlike s jednom od država saveznica NATO-a koja nije članica Europske unije otežavaju suradnju između te dvije organizacije i potkopavaju solidarnost među državama članicama, posebno na strateškom području istočnog Sredozemlja; sa zanimanjem iščekuje novu zajedničku izjavu EU-a i NATO-a;

82. prima na znanje mogući eksponencijalni rast broja ekstremističkih prijetnji nakon povlačenja NATO-a i posljedničkog talibanskog preuzimanja vlasti u Afganistanu; poziva na temeljito razmišljanje o naučenim lekcijama iz Afganistana i na razvijanje aktivne strategije u regiji kako bi se ublažio utjecaj Afganistana kao novog sigurnog i plodnog tla za razvoj ekstremizma i terorizma; ponavlja da se trebaju poduzeti svi potrebni naponi kako bi se zaštitila sigurnost i ljudska prava Afganistanaca te kako bi ih se zaštitilo od nasilja, progona i ubijanja; ističe da je potrebno nastaviti

četvrtak, 17. veljače 2022.

evakuacije, osobito osoba koje su radile za EU; napominje da je povlačenje iz Afganistana istaknulo potrebu EU-a da poveća svoj udio odgovornosti u globalnoj sigurnosti i da smisleno doprinese jačanju svojih sposobnosti i kapaciteta;

83. poziva na jačanje odnosa s demokratskim državama u indo-pacifičkoj regiji, osobito u posebnim tematskim sektorima (kibersigurnost, hibridi, pomorski sektor, kontrola oružja, itd.), te s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN) i partnerima u Latinskoj Americi; ističe sigurnosne izazove u indo-pacifičkoj regiji koja predstavlja znatan interes za EU; sa sve većom zabrinutošću prima na znanje stalno rastuće napore Kine u naoružanju i vojnom stajalištu, a posebno izvješće o testiranju hipersoničnog projektila i sve veća kršenja identifikacijske zone protuzračne obrane Tajvana; poziva sve uključene strane da svoje razlike razriješe mirnim putem i da smanje napetosti te da se suzdrže od poduzimanja jednostranih mjera kako bi se promijenio status quo; poziva sve strane da se pridržavaju načela međunarodnog prava, osobito UNCLOS-a; ističe sve veću važnost dezinformacija koje potječu iz indo-pacifičke regije, a koje ugrožavaju djelovanje EU-a u toj regiji i stoga poziva Vijeće i Komisiju da rješavaju taj problem na sličan način kao i problem dezinformacija koje potječu iz istočnog krila EU-a; s velikom zabrinutošću prima na znanje nedavno iskazivanje sile i sve veće tenzije u regionalnim žarišnim točkama, kao što su Južnokinesko i Istočnokinesko more te Tajvanski tjesnac; ističe da su mir i stabilnost u indo-pacifičkoj regiji od velike važnosti za EU i njegove države članice; izražava veliku zabrinutost zbog kontinuiranih vojnih manevara Kine u Tajvanskom tjesnacu, među ostalim onih usmjerenih na Tajvan ili koji se odvijaju u identifikacijskoj zoni protuzračne obrane Tajvana; poziva Narodnu Republiku Kinu da stane s takvim zastrašivanjem vojnim oružjem koje predstavlja ozbiljnu prijetnju miru i stabilnosti u Tajvanskom tjesnacu i indo-pacifičkoj regiji; ponavlja da je potreban dijalog, bez prisile ili destabilizirajućih taktika s objiju strana; naglašava svoje protivljenje svakom jednostranom djelovanju koje bi moglo ugroziti status quo Tajvanskog tjesnaca i da svaka promjena odnosa preko Tjesnaca ne smije biti provedena protiv volje građana Tajvana; ističe da je sve ratoborniji stav Kine prema određenim zemljama i teritorijima razlog za zabrinutost; naglašava da bi EU trebao provesti procjenu mogućih posljedica regionalnog sukoba na sigurnost EU-a, čime bi se također trebalo utvrditi kako bi EU trebao odgovoriti na pogoršanje sigurnosne situacije u indo-pacifičkoj regiji i šire; pozdravlja trenutačna razmatranja o sudjelovanju Japana u misiji EUTM Mali i Mozambik i Indije u Africi u operacijama i misijama ZSOP-a;

84. pozdravlja potpisivanje sporazuma o strateškoj vojnoj i obrambenoj suradnji između Grčke i Francuske, što je pozitivan korak prema europskoj strateškoj neovisnosti i stvaranju prave i funkcionalne europske obrambene unije; poziva na jačanje suradnje s partnerskim zemljama na Sredozemlju kako bi se suzbili ekstremizam i terorizam, nezakonita trgovina oružjem i trgovina ljudima;

85. ističe geopolitičku važnost Unije u preuzimanju glavne odgovornosti za svoju regionalnu stabilnost, sigurnost i blagostanje te u sprječavanju destabilizirajućih procesa u susjedstvu EU-a, na istoku, jugu te na Arktiku; prepoznaje sve veću političku, gospodarsku, ekološku, sigurnosnu i stratešku vrijednost Arktičkog kruga; potiče države članice da nastave suradnju s Arktičkim vijećem u svim pitanjima od interesa za EU te poziva na razvoj sveobuhvatne strategije za tu regiju; prima na znanje nove sigurnosne izazove na Arktiku uzrokovane promjenama u okolišu i sve većim geopolitičkim interesom za regiju; ističe potrebu za uključivanjem politike EU-a o Arktiku u ZSOP; naglašava da EU mora imati jasnu viziju svoje uloge u sigurnosnim pitanjima na Arktiku i ostvariti učinkovitu suradnju s NATO-om; naglašava da Arktik mora ostati područje mirne suradnje i upozorava na povećanu militarizaciju regije;

86. priznaje važnost sudjelovanja ZSOP-a u istočnom susjedstvu; podržava produbljenje vojne i sigurnosne suradnje sa zemljama Istočnog partnerstva radi održavanja stabilnosti na granicama Unije; ponavlja svoj poziv na razvijanje aktivnije uloge EU-a u mirnom rješavanju tekućih sukoba i u sprječavanju svih budućih sukoba u regiji; poziva na pružanje potpore zemljama Istočnog partnerstva i na uključivanje zainteresiranih zemalja Istočnog partnerstva u aktivnosti Europskog centra izvrsnosti za suzbijanje hibridnih prijetnji; poziva na uspostavu platforme EU-a za suradnju skupine za stratešku suradnju i Istočnog partnerstva radi rješavanja pitanja povezanih s borbom protiv dezinformacija u cilju jačanja otpornosti zemalja Istočnog partnerstva;

87. prepoznaje doprinos Gruzije, Republike Moldove i Ukrajine u misijama i operacijama ZSOP-a; podupire dublju suradnju u području obrane i sigurnosti s tim vrijednim partnerima;

četvrtak, 17. veljače 2022.

88. ponavlja svoju strogu osudu agresivnog ponašanja Rusije prema Ukrajini, posebice znatno jačanje vojne prisutnosti na ukrajinskim granicama i Donbasu, okupiranom Krimu i Bjelarusu, stalnu financijsku i vojnu potporu oružanim skupinama u Donbasu, nezakonitu okupaciju Autonomne Republike Krima i grada Sevastopolja, blokadu Azovskog mora te stalne kibernetičke i druge hibridne napade na Ukrajinu; ističe da jačanje ruske vojne prisutnosti i opetovano kršenje primirja predstavljaju prijetnju miru, stabilnosti i sigurnosti u Europi; poziva rusku vladu da povuče svoje snage s ukrajinskih granica i da prestane prijetiti svojim susjedima; podsjeća na to da su Normandijski format te I. i II. sporazum iz Minska jedine diplomatske inicijative kojima je cilj okončati neprijateljstva između Ukrajine i separatista u Donjecku i Lugansku koje podupire Rusija, te poziva na potporu naporima za ponovno pokretanje pregovora u okviru Normandijskog formata i postizanje opipljivih rezultata; s obzirom na situaciju, pohvaljuje znatne napore za održavanje intenzivne suradnje između EU-a, njegovih država članica i Sjedinjenih Američkih Država te među državama članicama; poziva na veću i vjerodostojnu vojnu i sigurnosnu pomoć Ukrajini u skladu s njezinim potrebama, među ostalim mobilizacijom Europskog instrumenta mirovne pomoći; potiče države članice da povećaju bilateralnu vojnu i sigurnosnu pomoć Ukrajini; prima na znanje prvi sastanak u okviru kiberdijaloga između EU-a i Ukrajine i spreman je po potrebi poduprijeti veću pomoć EU-a Ukrajini u području kibersigurnosti; pozdravlja pokretanje dijaloga između EU-a i Ukrajine o kibersigurnosti te potiče sličnu interakciju s drugim zainteresiranim zemljama Istočnog partnerstva;

89. žali zbog nepostojanja partnerstva između Ujedinjene Kraljevine i EU-a u području sigurnosti i obrane zbog nezainteresiranosti vlade Ujedinjene Kraljevine, unatoč jamstvima koja su dana u okviru političke deklaracije kojom je utvrđen okvir za budući odnos EU i Ujedinjene Kraljevine; ističe potrebu za sporazumom o vanjskoj politici i suradnji u području sigurnosti između EU-a i Ujedinjene Kraljevine kako bi se mogli bolje suočiti sa zajedničkim globalnim sigurnosnim izazovima; potiče vladu Ujedinjene Kraljevine da otvori pregovore za uspostavljanje snažne suradnje u vanjskoj politici, sigurnosti, obrani i razvoju sposobnosti; potiče jačanje suradnje i partnerstva s relevantnim afričkim organizacijama, kao što su Afrička unija, ECOWAS, Južnoafrička razvojna zajednica (SADC), sahelska skupina zemalja G5, Panafrički parlament, koji promiče veću ulogu parlamenta u Africi; poziva također EU da i dalje ispunjava svoje obveze u kontekstu četvrtog sastanka na vrhu EU-a i Afrike kako bi se podržala gospodarska i politička stabilnost i dodatno poduprli kapaciteti Afričkih snaga u pripravnosti; naglašava, s obzirom na cikličku narav sukoba u regiji, potrebu za većim političkim angažmanom vlada koje podržava EU kako bi se osigurala veća transparentnost, borbe protiv korupcije, poticanja uključivosti i suradnje s građanima u nastojanju da se obuzda eksplozija oružanih i etničkih sukoba u Africi;

90. poziva na suradnju u osposobljavanju i povećanju vojnih kapaciteta s partnerskim zemljama oslabljenima sukobima ili regionalnim prijetnjama ili ugroženima zlonamjernim inozemnim uplitanjima;

91. prepoznaje ulogu povećanog protoka nezakonitog novca u poreznim oazama i rizik koji on predstavlja u pogledu povećane militarizacije, financiranja terorističkih aktivnosti i pogoršavanja globalna nestabilnosti; poziva na uvođenje dodatnih mjera za suzbijanje pranja novca i osnaživanje partnera, osobito u Africi i Latinskoj Americi, mehanizmima za suzbijanje nejasnih financijskih transakcija koje uključuju sudjelovanje vlasti u poreznim oazama;

Poboljšanje europskog upravljanja ZSOP-om

92. pozdravlja činjenicu da je Glavna uprava za obranu i svemir (DG DEFIS) počela s radom; pozdravlja najavu da će se početkom 2022. održati sastanak na vrhu o europskoj obrani, kao i činjenicu da je predsjednik Europskog vijeća 2022. proglasio godinom europske obrane; očekuje da će obje inicijative dati novi poticaj daljnjem razvoju europske obrambene unije; poziva građane, akademsku zajednicu, civilno društvo i privatni sektor da izraze svoja očekivanja povezana sa strukturom ZSOP-a, mirom, obranom, sigurnosnim programom, Strateškim kompasom i ulogom EU-a u svijetu u okviru Konferencije o budućnosti Europe; poziva institucije EU-a da uvažavaju takva očekivanja tako da ih pretoče u konkretne prijedloge i mjere; ističe važnost unapređenja alata dostupnih civilnom društvu radi osiguravanja njegova smisljena uključenost u stvaranje obrambene politike i nadzor nad njom; poziva na osnivanje punopravnog Odbora za sigurnost i obranu u Parlamentu i na formalizaciju Vijeća ministara obrane EU-a;

četvrtak, 17. veljače 2022.

93. podsjeća na ulogu koju ima Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku; poziva države članice da ocijene reformu postupka donošenja odluka, osobito članak 31. UEU-a, kojim se glasovanje kvalificiranom većinom proširuje na vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a u područjima povezanim sa ZSOP-om kao i da razmotre potpunu primjenu „premošćujućih klauzula” i područje primjene članaka kojima se povećavaju solidarnost i uzajamna pomoć EU-a u slučaju kriza;

94. podsjeća na to da bi Parlament trebalo na prikladan način izvještavati i da bi se s njim trebala unaprijed provoditi savjetovanja o planiranju, izmjeni i potencijalnom završetku misija ZSOP-a; ističe potrebu da se Europski parlament aktivnije uključi u ocjenjivanje misija i operacija ZSOP-a u cilju jačanja njihove transparentnosti te političke i javne potpore; smatra da bi trebalo uzeti u obzir njegove preporuke; odlučan je u namjeri da u potpunosti odigra svoju nadzornu ulogu nad Instrumentom Globalna Europa, posebno kad je riječ o njegovoj dimenziji „mir i sigurnost”, te u uspostavi Europskog fonda za obranu;

95. ističe potrebu za razvojem još uže suradnje s nacionalnim parlamentima u pitanjima ZSOP-a kako bi se ojačali odgovornost i nadzor te osnažila obrambena diplomacija;

96. naglašava da bi Parlament trebalo redovito izvještavati i da bi s njim trebalo provoditi savjetovanja o provedbi PESCO-a s obzirom na njegovu nužnu povezanost s različitim financijskim instrumentima ZSOP-a, osobito s Europskim fondom za obranu, nad kojim Europski parlament provodi nadzor;

97. ustraje na važnosti učinkovitog povezivanja različitih upravljačkih struktura (Komisije, ESVD-a, EDA-e, itd.). te na potrebi njegovanja dobrih odnosa s Europskim parlamentom, koji jednog tijela koje zastupa građane Unije, u skladu s relevantnim odredbama Ugovora;

98. s posebnom će pozornosti osigurati da se u pravu EU-a u većoj mjeri uzima u obzir specifičnost vojske; u tu svrhu podsjeća na to da se Europski parlament obvezao na zaštitu statusa vojske, koji ispunjava vrlo specifične zahtjeve tog posla i jamstvo je učinkovitosti oružanih snaga u svakoj državi članici; poziva na očuvanje sredstava djelovanja obavještajnih službi, koje ne mogu obavljati svoju zadaću zaštite nacionalne sigurnosti bez pristupa, u preventivne svrhe, u cijelosti zadržanim podacima o vezi za vrijeme dovoljno dugog razdoblja koje je odredio zakonodavac i pod nadzorom nacionalnog suca i Europske konvencije o ljudskim pravima; prima na znanje da je Vijeće usvojilo njegov opći pristup o paketu za jedinstveno europsko nebo; podsjeća da je potrebno očuvati suverenitet država članica i slobodu djelovanja europskih oružanih snaga; kad je riječ o pružanju usluga, podsjeća na zahtjeve nacionalne sigurnosti u pogledu pristupa, pouzdanosti i cjelovitosti podataka i ističe činjenicu da uključivanje zaštitnih vojnih klauzula u propise EU-a mora omogućiti odgovor na taj dvojak problem;

o

o o

99. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Europskom vijeću, Vijeću, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, predsjedniku Europske komisije i nadležnim povjerenicima kao što je povjerenik za unutarnje tržište, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, glavnom tajniku NATO-a, agencijama Europske unije koje djeluju u području svemira, sigurnosti i obrane te vladama i parlamentima država članica.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0041

Ljudska prava i demokracija u svijetu – godišnje izvješće za 2021.**Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2021. (2021/2181(INI))**

(2022/C 342/15)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir članke 2., 3., 8., 21. i 23. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),
- uzimajući u obzir članke 17. i 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima te ostale ugovore i instrumente UN-a u području ljudskih prava,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. i Rezoluciju 43/29 Vijeća UN-a za ljudska prava od 22. lipnja 2020. o sprječavanju genocida,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena od 18. prosinca 1979.,
- uzimajući u obzir Deklaraciju o ukidanju svih oblika nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja proglašenu Rezolucijom Opće skupštine UN-a 36/55 od 25. studenoga 1981.,
- uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a od 18. prosinca 1992. o pravima osoba pripadnika nacionalnih ili etničkih, vjerskih i jezičnih manjina,
- uzimajući u obzir Deklaraciju UN-a o borcima za ljudska prava donesenu konsenzusom 10. prosinca 1998.,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta od 20. studenoga 1989. i njezina dva fakultativna protokola usvojena 25. svibnja 2000.,
- uzimajući u obzir Ugovor UN-a o trgovini oružjem koji se odnosi na izvoz i procjenu izvoza i Kodeks ponašanja EU-a pri izvozu oružja,
- uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju iz rujna 1995.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine (CETS br. 164) donesenu 4. travnja 1997. i njezine protokole, Konvenciju o suzbijanju trgovanja ljudima (CETS br. 197) donesenu 16. svibnja 2005. i Konvenciju o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja (CETS br. 201) donesenu 25. listopada 2007.,
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (dalje u tekstu: Istanbulska konvencija) od 11. svibnja 2011., koju nisu ratificirale sve države članice,

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Protokol br. 6 uz Konvenciju Vijeća Europe za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, koji se odnosi na ukidanje smrtne kazne,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/1998 od 7. prosinca 2020. o mjerama ograničavanja zbog teških kršenja i povreda ljudskih prava ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnog namjenom ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje od 2020. do 2024., koji je Vijeće usvojilo 18. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir poziv glavnog tajnika UN-a na djelovanje za ljudska prava,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 16. studenoga 2015. o potpori EU-a tranzicijskom pravosuđu,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 17. veljače 2020. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2020., te zaključke Vijeća od 22. veljače 2021. o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2021.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 13. srpnja 2020. o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima i na 75. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, rujna 2020. – rujna 2021., i zaključke Vijeća od 12. srpnja 2021. o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima na 76. Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, rujna 2021. – rujna 2022.,
- uzimajući u obzir Program održivog razvoja do 2030. donesen 25. rujna 2015., a posebno 1., 4., 5., 8. i 10. cilj tog programa,
- uzimajući u obzir rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a br. 1325, 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122 i 2242 o ženama, miru i sigurnosti,
- uzimajući u obzir rezolucije Opće skupštine UN-a od 28. svibnja 2019., kojom se uspostavlja Međunarodni dan sjećanja na žrtve nasilja na temelju vjere ili uvjerenja, i od 19. prosinca 2017., kojom se uspostavlja Međunarodni dan sjećanja i odavanja počasti žrtvama terorizma,
- uzimajući u obzir izvješće posebnog izvjestitelja UN-a za prava na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja od 17. svibnja 2019. o ostvarivanju tih prava u digitalnom dobu,
- uzimajući u obzir obavijest posebnog izvjestitelja UN-a za prava na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja o strateškim sudskim tužbama protiv javnog sudjelovanja i pravima na slobodu okupljanja i udruživanja,
- uzimajući u obzir izvješće posebnog izvjestitelja UN-a o promicanju i zaštiti prava na slobodu mišljenja i izražavanja od 28. svibnja 2019. o štetnom utjecaju industrije u području nadzora na slobodu izražavanja,
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a o rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena u vanjskim odnosima za razdoblje 2021. – 2025. (GAP III),

⁽¹⁾ SL L 410 I, 7.12.2020., str. 1.

⁽²⁾ SL L 206, 11.6.2021., str. 1.

⁽³⁾ SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir strategiju EU-a o pravima djeteta (2021. – 2024.),
- uzimajući u obzir komentar o ljudskim pravima povjerenice Vijeća Europe za ljudska prava od 27. listopada 2020. naslovljen „Vrijeme je za poduzimanje mjera protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja”,
- uzimajući u obzir revidirane Smjernice za politiku EU-a prema trećim zemljama u vezi s mučenjem i drugim okrutnim, neljudskim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem, koje je Vijeće donijelo 16. rujna 2019.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja od 24. lipnja 2013.,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. rujna 2012. naslovljenu „Temelji demokracije i održivog razvoja: suradnja Europske unije s civilnim društvom u vanjskim odnosima” (COM(2012)0492),
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 8. travnja 2020. o globalnom odgovoru EU-a na COVID-19 (JOIN(2020)0011),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 23. rujna 2020. o novom paktu o migracijama i azilu (COM(2020)0609),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o ravnopravnosti LGBTIQ osoba 2020. – 2025.” (COM(2020)0698),
- uzimajući u obzir Zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 17. veljače 2021. o povećanju doprinosa EU-a multilateralizmu koji se temelji na pravilima (JOIN(2021)0003),
- uzimajući u obzir Godišnje izvješće EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2020.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 3. srpnja 2018. o kršenju prava autohtonih naroda u svijetu, uključujući jagmu za zemljištem ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. siječnja 2019. o Smjernicama EU-a i mandatu posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. siječnja 2021. o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu i politici Europske unije u tom području – godišnje izvješće za 2019. ⁽⁷⁾ te svoje prethodne rezolucije o ranijim godišnjim izvješćima,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2021. s preporukama Komisiji o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o učincima klimatskih promjena na ljudska prava i uloji boraca za zaštitu okoliša u vezi s tim pitanjem ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. s preporukama Komisiji o utvrđivanju rodno uvjetovanog nasilja kao novog područja kriminaliteta u članku 83. stavku 1. UFEU-a ⁽¹⁰⁾,

⁽⁴⁾ SL C 118, 8.4.2020., str. 15.

⁽⁵⁾ SL C 411, 27.11.2020., str. 30.

⁽⁶⁾ SL C 404, 6.10.2021., str. 202.

⁽⁷⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 94.

⁽⁸⁾ SL C 474, 24.11.2021., str. 11.

⁽⁹⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 111.

⁽¹⁰⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0388.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir sve svoje rezolucije usvojene 2020. i 2021. o kršenju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava (tzv. hitne rezolucije) u skladu s člankom 144. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir nagradu Saharov za slobodu mišljenja koja je 2020. godine dodijeljena demokratskoj oporbi u Bjelarusu, a 2021. Alekseju Navaljnom,
 - uzimajući u obzir definiciju pojma „organizacija civilnog društva” iz glosara sažetaka zakonodavstva EU-a,
 - uzimajući u obzir politički okvir EU-a za potporu tranzicijskom pravosuđu,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0353/2021),
- A. budući da se Europska unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, kako se navodi u članku 2. UEU-a; budući da se nitko ne smije progoniti niti na bilo koji način uznemirivati zbog sudjelovanja u aktivnostima čiji je cilj zaštita i promicanje ljudskih prava ili demokracije; budući da ušutkavanje neistomišljenika te ograničavanje javnog sudjelovanja i pristupa informacijama izravno utječu na ljudska prava i demokraciju;
- B. budući da zbog trenutačnih ozbiljnih prijetnji multilateralizmu i međunarodnom pravu EU mora preuzeti još izraženiju ulogu u promicanju i zaštiti ljudskih prava diljem svijeta; budući da bi politike i mjere EU-a u području ljudskih prava trebale rezultirati prodornijim, odlučnijim i učinkovitijim djelovanjem, uz pomoć svih instrumenata kojima Unija raspolaže; budući da bi EU trebao neprestano istraživati najbolje načine za djelovanje, primjenom najprikladnijih instrumenata za suočavanje s kršenjem i povredama ljudskih prava diljem svijeta, te bi u tu svrhu trebao provoditi redovite procjene svojeg skupa alata u području ljudskih prava;
- C. budući da Europski parlament ima izrazito važnu ulogu kao institucija EU-a koja se javno zalaže za obranu ljudskih prava i temeljnih sloboda te kao gorljiv zagovornik boraca za ljudska prava iz cijelog svijeta;
- D. budući da je Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. plan prioriteta EU-a u području ljudskih prava, koja bi trebala biti u središtu svih vanjskih politika EU-a; budući da EU mora osigurati usklađenost svojih raznih unutarnjih i vanjskih politika kako bi učinkovito zagovarao ljudska prava u svijetu;

Opći izazovi i politički instrumenti

1. iznimno je zabrinut zbog izazova za ljudska prava i demokraciju koji su doveli do slabljenja zaštite demokratskog upravljanja i institucija te univerzalnih ljudskih prava, kao i zbog smanjenja prostora za djelovanje civilnog društva, koji su zabilježeni diljem svijeta; ističe vezu između vladavine prava, demokracije i kršenja ljudskih prava; traži od EU-a i njegovih država članica da ulože usklađenije napore u rješavanje izazova povezanih s ljudskim pravima diljem svijeta, i pojedinačno i u suradnji s međunarodnim partnerima sličnih stavova, među ostalim i u UN-u; poziva EU i njegove države članice da posluže kao primjer i djeluju kao istinski globalni predvodnici u promicanju i zaštiti ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i vladavine prava te da se snažno suprotstave napadima na načela univerzalnosti, neotuđivosti, nedjeljivosti, međuovisnosti i međusobne povezanosti ljudskih prava;

2. ističe da su za taj cilj vrlo važni Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa i Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024.; podsjeća da bi primjena glasovanja kvalificiranom većinom u Vijeću kad je riječ o pitanjima ljudskih prava dovela do učinkovitije i proaktivnije vanjske i sigurnosne politike EU-a te bi ojačala suradnju u pitanjima od ključnog strateškog interesa za EU, odražavajući pritom njegove temeljne vrijednosti; ističe da je važno utvrditi zajednička stajališta i postići konsenzus među državama članicama; naglašava da je važno da države članice preuzmu odgovornost za Akcijski plan EU-a i javno izvješćuju o svojim mjerama u skladu s tim strateškim dokumentom; potiče nacionalne i regionalne parlamente, nacionalne institucije za ljudska prava i lokalne organizacije civilnog društva na suradnju s tijelima na razini država članica o njihovu doprinosu provedbi vanjske politike EU-a u području ljudskih prava;

četvrtak, 17. veljače 2022.

3. iznimno je zabrinut zbog sve većeg broja neliberalnih demokracija i autokratskih režima, koji prvi put u 20 godina čine većinu u svijetu, a koji vrše opresiju nad vlastitim narodom te žele oslabiti slobodu, demokratsko upravljanje i međunarodne norme; traži od EU-a i država članica da iskoriste alate koji su im na raspolaganju, uključujući svoj gospodarski utjecaj u uzajamnim trgovinskim odnosima, kako bi razvili ambiciozniju potporu za slobodu, dobro upravljanje, vladavinu prava i demokratske institucije te pomogli osigurati prostor za civilno društvo na globalnoj razini;

4. poziva EU da nastavi i pojača svoju suradnju sa Sjedinjenim Američkim Državama i drugim demokratskim partnerima sličnih stavova radi podržavanja slobode i demokracije diljem svijeta te suprotstavljanja autoritarnim i totalitarnim režimima; poziva na donošenje novih međunarodnih alata i instrumenata za obranu demokracije; poziva Komisiju da preispituje, ažurira i dalje razvija programe EU-a za izgradnju države te da poveća njihovu djelotvornost i unaprijedi održivost postignutih rezultata;

5. ističe da zbog svoje ambiciozne obveze i retorike vanjske politike u području ljudskih prava EU mora biti dosljedan i poslužiti kao dobar primjer kako ne bi ugrozio svoju vjerodostojnost pri suprotstavljanju globalnom slabljenju demokracije; stoga poziva EU da posebno obrati pozornost na procjenu i sprečavanje svih kršenja povezanih s politikama, projektima i financiranjem EU-a u trećim zemljama i da osigura njihovu transparentnost kako bi se izbjegli nedosljedni pristupi usporedivim situacijama u pogledu ljudskih prava diljem svijeta te da uspostavi mehanizam za podnošenje pritužbi za osobe čija su prava možda prekršena aktivnostima EU-a;

6. ističe važnost potpore EU-a procesima posredovanja i održavanja izbora pružanjem pomoći domaćim promatračima i misijama za promatranje izbora u kojima Parlament ima aktivnu ulogu; naglašava da je važno pružiti najvišu razinu zaštite promatračima lokalnih izbora i poziva na daljnju potporu u tom području; ističe potrebu za učinkovitim popratnim mjerama slijedom izvješća i preporuka s tih misija kako bi se ojačali demokratski standardi i olakšali buduća mirna demokratska tranzicija i razvoj u predmetnim zemljama; podsjeća na alate Parlamenta za političko posredovanje, koji bi se mogli dodatno razviti kako bi pomogli u tom općem pristupu; ističe da je važno da potpredsjednik Komisije / Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te Europska služba za vanjsko djelovanje nastave Europskom parlamentu pravovremeno i u skladu s dogovorenom praksom dostavljati izvješća s istraživačkih misija;

7. poziva EU da blisko surađuje s domaćim i međunarodnim organizacijama kao što su Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS), Vijeće Europe i organizacije koje podržavaju Deklaraciju o načelima međunarodnog promatranja izbora kako bi se učinkovito utvrdile eventualne prepreke izbornim kampanjama kandidata, kao i izborna prijevara, nepravilnosti u glasovanju te progon slobodnih medija zbog izvješćivanja o izbornim procesima;

8. ističe da bi Europski parlament trebao težiti učinkovitijoj komunikaciji u području zaštite ljudskih prava, među ostalim i prevođenjem svojih hitnih rezolucija o kršenju ljudskih prava na lokalne jezike predmetnih zemalja te njihovim odgovarajućim objavljivanjem i distribucijom;

Tematski program za ljudska prava i demokraciju

9. podsjeća na to da je poštovanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava međusektorski cilj u cijelom Instrumentu za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI) – Globalna Europa, kako je utvrđeno u članku 3. (ciljevi) Uredbe; ističe važnost tematskog programa za ljudska prava i demokraciju donesenog u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa za zaštitu ljudskih prava te promicanje slobode i demokracije diljem svijeta;

10. ponavlja da su diversifikacija i maksimizacija sporazuma i mehanizama za financiranje za aktere civilnog društva u okviru instrumenta NDICI ključni elementi i da bi ih trebalo poticati uzimajući u obzir posebnosti tih aktera i osiguravanjem toga da njihov opseg djelovanja i broj potencijalnih sugovornika ne bude ograničen, uz nastavak rada na većoj autonomiji prostora za građansko djelovanje u skladu s načelom usklađenosti politika radi razvoja; zalaže se za to da razina i fleksibilnost financiranja za civilno društvo i borbe za ljudska prava u okviru tematskog programa za ljudska prava i demokraciju iz instrumenta NDICI, među ostalim za mehanizam ProtectDefenders.eu i Europske zaklade za demokraciju, odražavaju ozbiljnost trenutnog neliberalnog nazadovanja i smanjenja prostora za civilno društvo diljem svijeta;

četvrtak, 17. veljače 2022.

11. poziva na veću transparentnost odredbi povezanih s ljudskim pravima u sporazumima o financiranju u okviru instrumenta NDICI te na pojašnjenje mehanizma i kriterija za suspenziju takvih sporazuma u slučaju kršenja ljudskih prava, demokratskih načela i vladavine prava ili u ozbiljnim slučajevima korupcije; poziva Komisiju da se strogo suzdrži od dodjele proračunske potpore vladama trećih zemalja kao načina pružanja pomoći u zemljama koje svjedoče raširenom kršenju ljudskih prava i represiji nad borcima za ljudska prava;

12. pozdravlja strateški dijalog između Komisije i Parlamenta o svim sastavnicama instrumenta NDICI te poziva Komisiju da u potpunosti uzme u obzir doprinos Parlamenta u vezi s prioritetima u području ljudskih prava, i u tematskom programu i u svim geografskim programima; naglašava da se puni učinak instrumenta može postići samo ako se program za ljudska prava zagovara u svim vanjskim politikama i programima EU-a, ako je usklađen s njegovim unutarnjim politikama i ako se EU doživljava kao vjerodostojan međunarodni akter koji se zalaže za zaštitu i promicanje ljudskih prava;

13. pohvaljuje rad Europske zaklade za demokraciju u podržavanju civilnog društva i slobodnih medija diljem južnog i istočnog susjedstva EU-a te zapadnog Balkana; poziva Komisiju da poveća mehanizme za ponovnu dodjelu bespovratnih sredstava u okviru programa potpore demokraciji kako bi se ojačali pristupi potpori demokraciji odozdo prema gore te da se pobrine za to da i manje inicijative na regionalnoj ili lokalnoj razini mogu imati koristi od potpore EU-a;

14. ponovno izražava podršku radu političkih zaklada na europskoj razini u podržavanju i osnaživanju sljedeće generacije političkih vođa u susjedstvu EU-a i šire;

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava

15. pozdravlja doprinos posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava u području obrane i promicanja ljudskih prava u svijetu; ističe važnu ulogu posebnog predstavnika EU-a u poboljšanju učinkovitosti politika EU-a o ljudskim pravima s pomoću suradnje s trećim zemljama, suradnje s partnerima sličnih stavova radi promicanja programa za ljudska prava te povećanja unutarnje i vanjske dosljednosti politika EU-a u tom području; ponavlja da bi imenovanju posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava trebalo prethoditi saslušanje u Parlamentu;

16. napominje da bi trebalo ojačati mandat i povećati vidljivost uloge posebnog predstavnika kako bi imao značajan učinak na ljudska prava; ističe da je mandat posebnog predstavnika EU-a fleksibilan i da se bi se mogao prilagođavati okolnostima koje se mijenjaju; smatra da bi položaj posebnog predstavnika mogao postati učinkovitiji jačanjem komunikacijskih aktivnosti i većim razvojem javnog profila, među ostalim, objavljivanjem javnih izjava kojima se podupiru ugroženi borci za ljudska prava, uključujući dobitnike i finaliste nagrade Saharov, te borci za ljudska prava koji su dugo pritvoreni, čime se pomaže u zaštiti njihova fizičkog integriteta i iznimno važnog rada; naglašava važnost bliske suradnje posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava s drugim posebnim predstavnicima EU-a za zemlje i regije radi zagovaranja ljudskih prava u regionalnim politikama EU-a;

17. predlaže da se posebni predstavnik EU-a posebno posveti onim zemljama i temama koje su obuhvaćene mjesečnim hitnim rezolucijama Parlamenta o povredama ljudskih prava, posebice onima koje su počinjene pod autoritarnim režimima;

18. poziva Komisiju, potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije i države članice da posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava i njegovu timu osiguraju političku potporu te dostatne ljudske i financijske resurse;

19. potiče posebnog predstavnika EU-a da ulaže diplomatske napore u cilju jačanja potpore EU-a međunarodnom humanitarnom pravu i međunarodnom pravosuđu; ponavlja svoj poziv na imenovanje posebnog predstavnika EU-a za to pitanje;

Dijalozi EU-a o ljudskim pravima

20. uviđa da dijalozi EU-a o ljudskim pravima imaju potencijal za promicanje ljudskih prava i demokracije u bilateralnim odnosima s trećim zemljama, no ističe da ih je, kako bi bili učinkoviti, potrebno provoditi na način usmjeren na rezultate i na temelju jasnih mjerila kako bi se ocijenili njihovi ishodi; žali zbog činjenice da iako se revidiranim Smjernicama EU-a za dijaloge o ljudskim pravima s partnerskim/trećim zemljama određuju konkretni ciljevi, u njima nisu utvrđeni pokazatelji kojima bi se omogućila njihova pravilna evaluacija; traži od ESVD-a da provede takve evaluacije za svaki dijalog, u skladu sa

četvrtak, 17. veljače 2022.

smjernicama EU-a, uključujući daljnje postupanje u vezi s pojedinačnim slučajevima o kojima se raspravljalo u kontekstu dijaloga o ljudskim pravima i u Parlamentu; smatra da bi se u slučaju nepostizanja konkretnih rezultata u dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama trebao dodatno procijeniti način vođenja bilateralnih odnosa;

21. ponavlja obvezu skretanja pozornosti na pojedinačne slučajeve ugroženih boraca za ljudska prava u dijalozima o ljudskim pravima između EU-a i partnerskih/trećih zemalja preuzetu u Smjernicama EU-a o borbama za ljudska prava i ističe da je u takvim prilikama potrebno dosljedno spominjati dotične slučajeve; očekuje da će ESVD posvetiti posebnu pozornost pojedinačnim slučajevima na koje je uputio Parlament, posebno u svojim hitnim rezolucijama, te ugroženim dobitnicima i finalistima nagrade Saharov i izvještavati o poduzetim mjerama;

22. ističe da bi dijalozi trebali biti jedan od alata u sveobuhvatnoj angažiranosti EU-a u području ljudskih prava i da se ne bi trebali smatrati zamjenom za rasprave o ljudskim pravima na forumima na visokoj razini sa svim relevantnim akterima, a posebno sa strateškim partnerima EU-a; poziva ESVD da s Odborom za vanjske poslove i Pododborom Parlamenta za ljudska prava te organizacijama civilnog društva dovoljno unaprijed podijeli informacije o predviđenim dijalozima, i onim bilateralnima i onima u okviru međunarodnih foruma;

23. naglašava da svi akteri civilnog društva, uključujući neovisne organizacije civilnog društva, sindikate, organizacije pod vodstvom zajednice i borbe za ljudska prava, imaju ključnu ulogu u dijalozima u smislu pružanja doprinosa kako samim dijalozima tako i evaluaciji njihovih rezultata; ističe da bi EU i njegove države članice trebali osigurati istinsko, dostupno i uključivo savjetovanje s tim organizacijama i njihovo sudjelovanje u okviru službenih i neformalnih dijaloga, ako je to moguće i primjereno, kao i preliminarnih razgovora; poziva ESVD i Komisiju da poboljšaju komunikaciju i transparentnost u pogledu civilnog društva; u tu svrhu poziva ESVD i Komisiju da ojačaju i povećaju vidljivost kontaktnih točaka za ljudska prava u odjelima za pojedine geografske cjeline njihovih sjedišta te da ojačaju potporu civilnom društvu, uključujući onu tehničku, posebno u zemljama u kojima ugnjetavački režimi žele spriječiti rad civilnog društva;

24. naglašava da su dijalozi o ljudskim pravima zamišljeni kao središnji dio skupa alata vanjske politike EU-a i da stoga ne mogu sami po sebi biti cilj; ponavlja da se u skladu s člankom 21. UEU-a u svim aspektima vanjskih politika Unije potrebno voditi vrijednostima na kojima je Unija utemeljena; stoga poziva ESVD i Vijeće da postignu bolju ravnotežu između diplomacije, interesa i vrijednosti, koja je u većoj mjeri u skladu s ciljevima u području ljudskih prava na kojima se temelji vanjsko djelovanje EU-a, uz veći naglasak na dugoročnoj perspektivi; stoga ponavlja da poštovanje ljudskih prava mora biti temeljni uvjet za potporu EU-a trećim zemljama;

Multilateralizam i međunarodno pravosuđe

25. napominje da je 2020. obilježena 75. obljetnica Ujedinjenih naroda, ključnog univerzalnog foruma za međunarodnu izgradnju konsenzusa o miru i sigurnosti, održivom razvoju i poštovanju ljudskih prava i međunarodnog prava; traži da EU i njegove države članice i dalje pružaju ključnu potporu UN-u i da nastave ulagati napore kako bi u UN-u i drugim multilateralnim forumima nastupali jedinstveno; skreće pozornost na izazove u pogledu univerzalnog ostvarivanja ljudskih prava i naglašava potrebu za uključivijim i učinkovitijim multilateralizmom te međunarodnom suradnjom; ističe ključnu ulogu tijela UN-a kao foruma za promicanje mira, rješavanje sukoba i zaštitu ljudskih prava te poziva na pojačano djelovanje i veće resurse u tom pogledu; pozdravlja poziv glavnog tajnika UN-a na djelovanje za ljudska prava;

26. žali zbog toga što određene zemlje i dalje primjenjuju dvostruke standarde kad je riječ o stanju u području ljudskih prava diljem svijeta; osuđuje sve veći broj pokušaja ugrožavanja funkcioniranja tijela UN-a, posebno Vijeća za ljudska prava, dovođenjem u pitanje načela univerzalnosti ljudskih prava, i ometanja međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima; žali zbog činjenice da su zemlje u kojima su na vlasti autokratski režimi i u kojima su zabilježena opetovana kršenja ljudskih prava primljene u Vijeće za ljudska prava i osuđuje njihovo očito zanemarivanje obveza u području ljudskih prava i bijedna dosadašnja postignuća u području suradnje s mehanizmima EU-a uspostavljenima u okviru Vijeća za ljudska prava; s tim u vezi poziva na temeljitu reformu Vijeća za ljudska prava, među ostalim postavljanje jasnih kriterija za članstvo; posebno poziva ESVD da započne i predvodi napore prema koordiniranom stajalištu EU-a i država članica o članstvu u Vijeću za ljudska prava, čime bi se promicala veća transparentnost u izbornom postupku, posebno objavljivanjem glasova država

četvrtak, 17. veljače 2022.

članica EU-a i pružanjem obrazloženja za navedene glasove; uz to ističe potrebu za istinski konkurentnim postupkom kojim se osigurava da tri regionalna bloka u kojima su države članice prisutne predlože više kandidata nego što ima mjesta i kojim se povećava odgovornost kandidata kontrolom njihovih dobrovoljnih obveza i dosadašnjih postignuća u suradnji s Vijećem za ljudska prava, ugovornim tijelima UN-a i mehanizmima za posebne postupke;

27. oštro osuđuje sve napade na mandatare za posebne postupke UN-a te na neovisnost i nepristranost njihovih mandata; naglašava da se državni suverenitet ne može koristiti kao izgovor za izbjegavanje praćenja stanja ljudskih prava od strane međunarodne zajednice jer, prema Povelji UN-a i Rezoluciji 60/251 Opće skupštine UN-a, sve države, bez obzira na svoje političke, gospodarske i kulturne sustave, imaju dužnost i odgovornost promicati i štiti sva ljudska prava i temeljne slobode za sve, a Vijeće UN-a za ljudska prava trebalo bi rješavati slučajeve kršenja ljudskih prava;

28. poziva države članice i demokratske partnere EU-a da se odlučno suprotstave tim pokušajima i da ojačaju svoj odgovor na ozbiljna kršenja međunarodnih ljudskih prava; poziva Vijeće i države članice da rade na reformi multilateralnih institucija kako bi one postale otpornije i kako bi mogle donositi dosljednije i prilagodljivije odluke;

29. ističe potrebu za odgovarajućim financiranjem svih tijela UN-a za ljudska prava, posebno ugovornih tijela i mehanizama za posebne postupke; poziva glavnog tajnika UN-a da u tu svrhu osigura primjerena sredstva iz proračuna UN-a i potiče države članice EU-a da povećaju svoje dobrovoljne doprinose;

30. naglašava da je potrebno provesti nepristran, pravedan i transparentan pregled prijava nevladinih organizacija za savjetodavni status pri Gospodarskom i socijalnom vijeću UN-a; podržava poziv EU-a na odobrenje dugo odgađanih prijava određenih renomiranih nevladinih organizacija;

31. osuđuje odmazde i zastrašivanja oko 240 pojedinačnih članova civilnog društva, boraca za ljudska prava i novinara u 45 zemalja zbog suradnje s UN-om tijekom protekle godine, prema podacima iz izvješća glavnog tajnika UN-a; poziva EU i njegove države članice da poduzmu konkretne mjere protiv takvih odmazda, među ostalim upućivanjem globalnog demarša dotičnim zemljama, te da poduzmu sve moguće mjere kako bi pomogle osigurati sigurne i otvorene prostore za interakciju pojedinaca i organizacija civilnog društva s Ujedinjenim narodima te njihovim predstavnicima i mehanizmima;

32. ponovno ističe svoju snažnu potporu Međunarodnom kaznenom sudu (ICC) kao jedinoj međunarodnoj instituciji koja može kazneno goniti neke od najgusnijih zločina u svijetu i ostvariti pravdu za žrtve tih zločina; ističe neovisnost i nepristranost ICC-a; poziva EU i države članice da pruže odgovarajuću financijsku potporu kako bi se ICC-u omogućilo da izvršava svoje zadaće; podupire univerzalnost Rimskog statuta i traži od EU-a da u sporazume koje treba sklopiti s trećim zemljama uvrsti posebnu klauzulu o njegovoj ratifikaciji i pristupu; traži od EU-a da pojača svoj angažman sa zemljama koje još nisu pristupile Rimskom statutu; oštro osuđuje svaki napad na osoblje ili na neovisnost ICC-a; smatra da su pokušaji potkopavanja vjerodostojnosti i ključne uloge ICC-a napadi na multilateralizam te im se kao takvima EU i njegove države članice trebaju suprotstaviti, čak i kad dolaze od bliskih partnerskih zemalja; naglašava da je ICC-u potreban potpun pristup zemljama koje istražuje kako bi mogao obavljati svoje zadaće; ističe potencijal drugih inovativnih alata za privođenje pravdi počinitelja međunarodnih zločina, uključujući univerzalnu nadležnost u nacionalnim pravosudnim tijelima; u tom kontekstu ističe aktualne rasprave o imunitetu državnih dužnosnika u Komisiji UN-a za međunarodno pravo i poziva na daljnje postupanje u vezi s njima; traži od EU-a da nastavi jačati izgradnju kapaciteta na nacionalnoj razini u trećim zemljama i da istodobno podupire međunarodne kaznene sudove i mehanizme, kao i platforme i organizacije posvećene borbi protiv nekažnjavanja kao što je Koalicija za ICC;

33. ponavlja svoj poziv na djelovanje kako bi se borilo protiv nekažnjavanja i promicala odgovornost u regijama i zemljama koje su zahvaćene sukobima; napominje da su Parlament i Vijeće usvojili pilot-projekt o Europskom opservatoriju za borbu protiv nekažnjavanja; u tom pogledu poziva Komisiju i ESVD da uvedu slične alate za osnaživanje i podržavanje žrtava tako da im se omogući pristup pravnom lijeku i odšteti, uključujući slučajeve povezane s korupcijom;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Specifični izazovi u području ljudskih prava

COVID-19

34. ističe da je pandemija bolesti COVID-19 znatno ojačala nedavne trendove neliberalnih demokracija i autokratskih režima koji oslabljuju demokraciju; žali zbog toga što su ti režimi zloupotrijebili epidemiološku krizu kako bi dodatno ograničili slobodu izražavanja, okupljanja te vjere i uvjerenja ograničavanjem funkcioniranja demokratskih institucija i gušenjem neslaganja, uključujući ograničavanje slobode medija na internetu i izvan njega te usmjeravanje na kritičare i zviždače kao mete kampanja klevete; također žali zbog činjenice da su ti režimi pribjegavali diskriminaciji marginaliziranih skupina, a posebno autohtonog stanovništva i drugih manjina, masovnom korištenju alata za nadzor, kampanjama dezinformiranja, ograničavanju pristupa informacijama, posebno onima iz pluralističkih i neovisnih medija, i to sveobuhvatnim zatvaranjima interneta, ograničavanjem brzine internetskih usluga i blokiranjem sadržaja, uvođenju hitnih mjera koje se provode bez jasnih kriterija za njihovo ukidanje, ograničavanju demokratskog provođenja izbora i provođenju selektivnog pristupa zdravstvenoj skrbi kao sredstva diskriminacije određenih segmenata stanovništva;

35. uviđa da borci za ljudska prava imaju bitnu ulogu u odgovoru na COVID-19 tako što su uz svoj svakodnevni rad u području zaštite ljudskih prava preuzeli brojne nove uloge, bez obzira na znatne i nerazmjerne rizike s kojima se suočavaju; sa zabrinutošću primjećuje da su vlade diljem svijeta iskoristile pandemiju kao priliku da ciljano progone borce za ljudska prava tako što odbijaju osloboditi zatvorene borce za ljudska prava, produljuju trajanje njihova pritvora u izolaciji, ograničavaju im zatvorske posjete te ih osuđuju na temelju izmišljenih optužbi u zatvorenim raspravama;

36. naglašava da je pandemija bolesti COVID-19 negativno utjecala na ekonomska i socijalna prava u većini zemalja svijeta, dok su zdravstvena, a posljedično i gospodarska kriza izazvale rast nejednakosti unutar zemalja i među njima; osuđuje kontinuirane pokušaje tijela vlasti da međunarodnim istražiteljima uskrate ključne informacije o porijeklu i širenju bolesti COVID-19; ističe da su izrazito negativne posljedice pandemije bolesti COVID-19 nerazmjerno pogodile skupine u ranjivom položaju, uključujući žene, pripadnike zajednice LGBTIQ, siromašne, djecu, osobe s invaliditetom, migrante, izbjeglice, tražitelje azila, manjine u pogledu uvjerenja te vjerske, nacionalne i ostale manjine, radnike u neformalnom sektoru i osobe u zatvoru ili pritvoru; naglašava da su skupine u ranjivom položaju također više pogođene negativnim gospodarskim i socijalnim posljedicama pandemije, kao i ograničenjima u pristupu zdravstvenoj skrbi i obrazovanju; sa zabrinutošću primjećuje porast netolerancije, diskriminacije i govora mržnje protiv određenih skupina u ranjivom položaju, a posebno manjinskih skupina, kao i ograničavanje temeljnih sloboda;

37. naglašava da bi EU trebao povećati svoju potporu za rješavanje negativnih posljedica pandemije bolesti COVID-19, posebno za skupine u ranjivom položaju; u tu svrhu traži da EU hitno pojača svoje napore kako bi se uklonila zabrinjavajuća neravnoteža u globalnoj distribuciji cjepiva, čime bi ispunio svoju prethodnu obvezu da cjepivo protiv bolesti COVID-19 podrži kao globalno javno dobro s pomoću, među ostalim, tehnološkog prijenosa i povećanja lokalne proizvodnje, kao i s pomoću pričuve za pristup tehnologijama u borbi protiv bolesti COVID-19, kako bi se osiguralo da cjepiva budu dostupna i cjenovno pristupačna najvećem mogućem broju ljudi; naglašava da je važno podupirati jačanje obrazovnih i zdravstvenih sustava kako bi postali otporni na buduće prijetnje; potiče EU i države članice da povećaju financiranje namijenjeno za pružanje osnovnih javnozdravstvenih usluga; u tom kontekstu naglašava važnost socijalne zaštite; poziva na veću potporu inovativnim tehnologijama u tu svrhu i pozdravlja odgovor Tima Europe; potvrđuje pravo na fizičko i mentalno zdravlje, koje je u mnogim zemljama još uvijek izloženo stigmatizaciji i diskriminaciji, te ističe da je pandemija bolesti COVID-19 otkrila golemo zanemarivanje u pružanju skrbi za mentalno zdravlje;

Borci za ljudska prava

38. pohvaljuje važan rad koji obavljaju borci za ljudska prava diljem svijeta, katkad podnoseći najveće žrtve, te koristi ovu priliku kako bi prepoznao doprinos svih boraca za ljudska prava pokretu za ljudska prava; ponavlja da su borci za ljudska prava često jedini sugovornici koji mogu izravno nadzirati i štiti ljudska prava na terenu u područjima kao što su okupirani ili pripojeni teritoriji, posebno u određenim područjima zamrznutih sukoba, gdje i međunarodna zajednica i EU imaju ograničene mogućnosti djelovanja;

39. ozbiljno je zabrinut zbog nesigurnog položaja boraca za ljudska prava i žali zbog činjenice da su oni žrtve sve većeg nasilja, uključujući ciljano ubojstva; ističe da neke zemlje imaju posebno zabrinjavajuću prošlost po pitanju proganjanja, uznemiravanja, zastrašivanja, otmica i izvansudskih pogubljenja boraca za ljudska prava; ističe posebno tešku situaciju boraca za ljudska prava žena, radnika, okoliša i autohtonih naroda, koju je dodatno pogoršala pandemija bolesti COVID-19;

četvrtak, 17. veljače 2022.

žali zbog sve veće upotrebe tehnika kao što su uznemiravanje, kriminalizacija i kampanje klevete, proizvoljna uhićenja i neograničeni pritvor u nehumanim uvjetima kojima se borci za ljudska prava uštkavaju, često na temelju nejasno definiranih optužbi za terorizam; ponovno ističe svoj poziv delegacijama EU-a i veleposlanstvima država članica u trećim zemljama da proučavaju kretanja i izazove u području prava na promicanje i zaštitu ljudskih prava, da traže, primaju i odgovaraju na informacije o položaju boraca za ljudska prava, redovito ih posjećuju u zatvoru, da prate njihova suđenja i zalažu se za njihov pristup pravdi i zaštiti; nadalje poziva EU i njegove države članice da razviju strategiju za ambiciozno djelovanje Unije kojim bi se riješio problem sve većeg broja napada na borce za ljudska prava;

40. hitno poziva da se na razini Unije uspostavi program za izdavanje kratkoročnih viza za privremeno premještanje boraca za ljudska prava, posebno uvrštavanjem uputa u Priručnik EU-a o vizama i izmjenom pravnih instrumenata o vizama, posebno Zakonika o vizama; žali zbog slabog napretka ostvarenog prošle godine po tom pitanju i potiče na to da se na smislen način ponovno razmotri donošenje bolje koordinirane politike EU-a o izdavanju hitnih viza država članica borcima za ljudska prava;

41. poziva na to da se Europskom parlamentu omogući veći nadzor nad djelovanjem delegacija EU-a u području kršenja i povreda ljudskih prava u trećim zemljama te poziva na poduzimanje konkretnih i strožih mjera u slučaju da one u tom pogledu ne mogu izvršiti svoje dužnosti; ističe da je potrebno osigurati da delegacije EU-a raspolažu svim potrebnim i prikladnim sredstvima i mogućnostima za učinkovito djelovanje u slučaju problema u području ljudskih prava u trećim zemljama;

42. oštro osuđuje ubojstva boraca za ljudska prava diljem svijeta te traži pravdu i preuzimanje odgovornosti za te napade na najvišoj razini donošenja odluka; naglašava da je većina tih boraca za ljudska prava bila angažirana na zaštiti svojih zemljišta i okoliša te na zaštiti prava autohtonih naroda; ponavlja svoj poziv da se zajamči potpuno poštovanje načela slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka u skladu s Konvencijom Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim narodima i plemenima; naglašava da je potrebno poboljšati pristup pravosuđu diljem svijeta radi borbe protiv raširenog nekažnjavanja takvih ubojstava; no napominje da su potrebni veći naponi ne samo u pogledu odštete i pravne zaštite, već i u pogledu prevencije i to jačanjem nacionalnih planova za zaštitu boraca za ljudska prava u trećim zemljama, uz ostale mjere;

Sloboda izražavanja, mirnog okupljanja i udruživanja

43. ističe da nedavno otkrivene informacije, kao što je afera Pegasus grupacije NSO, potvrđuju da je špijuniranje, među ostalim, boraca za ljudska prava i novinara izrazito zabrinjavajuće pitanje te se čini da potvrđuju opasnost koju zloraba tehnologije nadzora predstavlja u pogledu ugrožavanja ljudskih prava; poziva na promicanje sigurnih i otvorenih prostora te većeg kapaciteta za organizacije civilnog društva, borce za ljudska prava, novinare i ostale zainteresirane osobe kako bi ih se zaštitilo od kibernetičkog nadzora i uplitanja; naglašava da su u tom području potrebni stroži nacionalni i međunarodni propisi;

44. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog specifičnih ograničenja slobode izražavanja, mirnog okupljanja i udruživanja te naglašava da je te slobode potrebno zajamčiti i poštovati; ponavlja specifične izazove za slobodu mišljenja i izražavanja te njihovu vezu sa slobodom informacija, uključujući pristup neovisnim i pouzdanim informacijama, kako na internetu tako i izvan njega;

45. napominje da neovisno novinarstvo i postojanje pouzdanih medijskih kanala nikada nisu bili toliko važni za održavanje sigurnih, zdravih i funkcionalnih društava kao što su danas te ističe da je potrebno jače javno podupirati neovisno novinarstvo diljem svijeta; osuđuje porast pravnog uznemiravanja i ograničavajućeg zakonodavstva kao sredstva za uštkavanje kritičara, primjerice strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja i kriminalizacijom klevete na internetu i izvan njega, što se koristi za zastrašivanje novinara, zviždača i boraca za ljudska prava kako bi prestali istraživati i razotkrivati korupciju i druga pitanja od javnog interesa u mnogim zemljama; podsjeća da treba osigurati transparentnost vlasništva nad medijima, uključujući dioničare, s obzirom na njezinu ulogu u jamčenju medijskog pluralizma;

46. ponavlja specifične izazove koje za slobodu udruživanja predstavlja primjena ograničavajućeg zakonodavstva, primjerice zakonodavstva u području borbe protiv terorizma, ekstremizma i korupcije usmjerenog protiv organizacija civilnog društva, te posljedičnu opasnost od opterećujućih zahtjeva za registraciju, financiranje i izvješćivanje kao oblika državnog nadzora, kao i druge mjere kao što su gušenje prosvjeda upotrebom sile, uznemiravanje i proizvoljno pritvaranje;

četvrtak, 17. veljače 2022.

osuđuje takvu zlouporabu zakonodavnih i policijskih ovlasti ili sigurnosnih mjera kojima se ograničava pravo na prosvjed; ističe da su 2020. i 2021. ugušeni deseci prosvjeda, uključujući ubojstva prosvjednika i proizvoljno pritvaranje stotina mirnih prosvjednika, od kojih su mnogi bili podvrgnuti mučenju i zlostavljanju te prisiljeni platiti izdašne novčane kazne u postupcima u kojima im nisu bili zajamčeni minimalni postupovni standardi; osuđuje kršenje prava na kolektivno pregovaranje, savjetovanje i sudjelovanje radnika i sindikata;

47. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog ograničavanja akademske slobode i povećanja cenzure te zatvaranja znanstvenika diljem svijeta, što ima značajne posljedice za pravo na obrazovanje; potiče EU i njegove države članice da pojačaju diplomatske napore bilateralnim i multilateralnim angažmanom po pitanju prijetnji ili napada državnih i nedržavnih aktera na akademsku slobodu; poziva ESVD i Komisiju da preispitaju postojeće mehanizme potpore i zaštite za borbe za ljudska prava radi razvoja kapaciteta za utvrđivanje i pružanje pomoći u slučajevima koji uključuju napade na akademsku slobodu, uključujući zaštitu i potporu u hitnim slučajevima; poziva Komisiju da osigura stalnu potporu na visokoj razini Europskom međusveučilišnom centru za ljudska prava i demokratizaciju i Globalnom kampusu za ljudska prava kao vodećim inicijativama EU-a za potporu obrazovanju o ljudskim pravima diljem svijeta;

48. osuđuje sve rašireniju praksu prema kojoj autoritarne države nastoje poboljšati svoj međunarodni legitimitet organizacijom velikih sportskih ili kulturnih događaja, dok istovremeno nastavljaju ograničavati izražavanje neslaganja u zemlji; poziva EU i njegove države članice da surađuju s nacionalnim sportskim savezima, poslovnim subjektima i organizacijama civilnog društva na pitanju aranžmana za njihovo sudjelovanje u takvim događanjima, među ostalim na Zimskim olimpijskim igrama u Pekingu 2022.; poziva na razvoj političkog okvira EU-a za sport i ljudska prava;

Pravo na siguran i zdrav okoliš

49. potvrđuje da su klimatske promjene jedna od najvećih prijetnji ljudskim pravima za našu generaciju i one koje dolaze te da predstavljaju posebno ozbiljan rizik za temeljna ljudska prava na život, zdravlje, hranu, smještaj i odgovarajući životni standard za pojedince i zajednice; naglašava da vlade imaju obveze u pogledu ljudskih prava i održivog razvoja; svjestan je bliske povezanosti ljudskih prava, zdravog okoliša, biološke raznolikosti i borbe protiv klimatskih promjena te pozdravlja poziv UN-a na globalno priznavanje prava na siguran, čist, zdrav i održiv okoliš; ističe ključnu ulogu boraca za ljudska prava u području okoliša te lokalnog i autohtonog stanovništva u očuvanju takvog okoliša, unatoč činjenici da se često suočavaju s prijetnjama nasiljem od strane onih koji su odgovorni za prakse štetne za okoliš i koji ostvaruju korist od njih; potiče EU i njegove države članice da promiču priznavanje ekocida kao međunarodnog zločina u skladu s Rimskim statutom ICC-a te od Komisije traži da prouči važnost ekocida za pravo i diplomaciju EU-a; poziva EU i države članice da poduzmu odvažne inicijative za borbu protiv nekažnjavanja kaznenih djela protiv okoliša na globalnoj razini;

50. ističe obveze i odgovornosti država i drugih nositelja dužnosti, uključujući poduzeća, u pogledu ublažavanja učinaka klimatskih promjena, sprečavanja njihovih negativnih posljedica na ljudska prava i degradacije i gubitka biološke raznolikosti te promicanja odgovarajućih dovoljno ambicioznih i nediskriminirajućih politika koje građanima omogućuju sudjelovanje i pristup učinkovitim pravnim lijekovima, a u su skladu s obvezama u području ljudskih prava; potiče EU da nastoji suzbiti učinke globalne klimatske krize, među ostalim uvođenjem učinkovitih i održivih političkih mjera, te da poštuje ciljeve Pariškog sporazuma; ponavlja svoj poziv EU-u i njegovim državama članicama da ojačaju vezu između ljudskih prava i okoliša u vanjskom djelovanju te da pružaju stvarnu zaštitu borcima za ljudska prava i borcima za prava okoliša;

51. posebno skreće pozornost na vezu između iskorištavanja resursa i financiranja sukoba, ratova i nasilja te prima na znanje da posljedice klimatskih promjena na okoliš mogu pogoršati migracije i prisilno raseljavanje;

52. naglašava da su autohtoni narodi često prve žrtve krčenja šuma, čime se među ostalim ugrožavaju njihova prava na zemljište i pristup ključnim resursima; u tom smislu ističe pravo na određivanje i utvrđivanje prioriteta i strategija za njihov samostalan razvoj i korištenje vlastitih zemljišta, teritorija i drugih resursa; podsjeća da nekažnjavanje kršenja prava autohtonih naroda potiče krčenje šuma i stoga smatra da je od ključne važnosti utvrditi tko je odgovoran za spomenuta kršenja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Prava žena, osnaživanje žena i rodna ravnopravnost

53. ističe ključnu važnost zalaganja za prava žena i pozdravlja Akcijski plan EU-a za rodno ravnopravnost i osnaživanje žena u vanjskom djelovanju za razdoblje 2021. – 2025. (GAP III) kao znak predanosti EU-a u tom području; pohvaljuje važnu ulogu političkih čelnica i građanskih aktivistica u političkim, društvenim i okolišnim pokretima te izražava žaljenje zbog činjenice da žene često postaju mete nasilja zbog svojeg roda i aktivnosti, što plaćaju čak i životom;

54. podsjeća da Istanbulska konvencija, kao prvi univerzalno obvezujući ugovor namijenjen borbi protiv nasilja nad ženama i djevojčicama i nasilja u obitelji, postavlja temelj za međunarodne standarde koji se trebaju dodatno ratificirati i provesti;

55. uzima u obzir nerazmjerni utjecaj pandemije na žene, posebno u pogledu porasta rodno uvjetovanog nasilja zbog mjera ograničavanja kretanja; izražava žaljenje zbog činjenice da žene, uključujući u EU-u, i dalje čine većinu žrtava rodno uvjetovanog nasilja, kao što su nasilje u obitelji i seksualno nasilje i zlostavljanje, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa, te da su suočene s diskriminacijom u političkom i profesionalnom životu, kao i u pristupu obrazovanju i zdravstvenoj skrbi; naglašava da je zbog pandemije došlo do znatnog smanjenja razine pružanja skrbi, zaštite i pristupa pravosuđu za žrtve rodno uvjetovanog nasilja i trgovanja ljudima; poziva EU da promiče razvoj planova i protokola za hitnu pomoć i u UN-u i u partnerskim zemljama s ciljem prilagodbe programa pomoći okolnostima pandemije, njezinim posljedicama i budućim krizama; pozdravlja zajedničke napore i ulaganja EU-a, zajedno s UN-om, u cilju pokretanja inicijative Spotlight, čiji je cilj uklanjanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama;

56. izražava žaljenje zbog činjenice da je ukupni napredak u području prava žena daleko manji od obveza zemalja UN-a sadržanih u Pekinškoj konvenciji iz 1995. te izražava zabrinutost zbog trenda nazadovanja u postignutom napretku; iznimno je zabrinut zbog pogoršanja prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću, kao i spolnim i reproduktivnim zdravljem i pravima, bez prisile i diskriminacije, posebno u pogledu sigurnog i slobodnog pristupa zakonitom pobačaju; osuđuje sve pokušaje ukidanja postojećih prava i zaštita u području spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, te zakonodavstvo, politike i prakse kojima se u mnogim državama svijeta ta prava i dalje uskraćuju ili ograničavaju; naglašava da pristup spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima te pravo na obrazovanje, informiranje, planiranje obitelji, moderne metode kontracepcije, siguran i zakonit pobačaj te zdravstvenu skrb za majke, kao i prenatalnu i postnatalnu skrb, moraju biti zajamčeni svima; poziva EU i države članice da ponovno potvrde neotuđiva prava žena na tjelesni integritet, dostojanstvo i neovisno donošenje odluka, da štite univerzalnost i nedjeljivost svih ljudskih prava u svim kontekstima te da promiču spolno i reproduktivno zdravlje i prava u okviru svojih međunarodnih obveza i u skladu s ciljevima održivog razvoja UN-a;

57. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog korištenja seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja kao ratnog oružja; ističe da su kaznena djela seksualnog nasilja i rodno uvjetovano nasilje definirani u Rimskom statutu kao ratni zločini, zločini protiv čovječnosti ili zločini koji su sastavni dio genocida ili mučenja; poziva na usklađeno djelovanje kako bi se stalo na kraj seksualnom nasilju kao ratnom oružju; poziva EU na borbu protiv nekažnjavanja kršenja spolnih i reproduktivnih prava u konfliktnom okruženju i pružanje potpore pravima žena i djevojčica na istinu, učinkovite pravne lijekove i odštetu za kršenja tih prava;

58. naglašava da procjene koje je objavila Svjetska zdravstvena organizacija pokazuju da je otprilike svaka treća žena (30 %) u svijetu tijekom života bila izložena fizičkom i/ili seksualnom nasilju intimnog partnera ili nepartnerskom seksualnom nasilju; naglašava da je u većini slučajeva riječ o nasilju intimnog partnera; ističe činjenicu da svakoga dana 137 žena biva ubijeno od strane člana obitelji; poziva EU i globalne aktere da snažno osude nasilje intimnog partnera i da iskoriste sve dostupne instrumente za sprečavanje takvog nasilja, zaštitu žrtava i kazneni progon počinitelja; osuđuje zločine počinjene nad djevojčicama i ženama unutar obitelji u vezi s navodno neprimjerenim ponašanjem kako bi se navodno povratio ugled obitelji;

59. napominje da je 2020. došlo do znatnog pogoršanja položaja žrtava trgovanja ljudima, od kojih su većina žene, s obzirom na to da su se zbog pandemije bolesti COVID-19 našle u još ranjivijem položaju; pozdravlja pokretanje strategije EU-a za suzbijanje trgovine ljudima (2021. – 2025.); ističe posebnu potrebu za jačanjem borbe protiv trgovanja ljudima i organiziranih kriminalnih skupina koje su u njega uključene; ističe da je identificiranje žrtava trgovanja ljudima postalo još

četvrtak, 17. veljače 2022.

složenije tijekom pandemije bolesti COVID-19; stoga traži da EU i njegove države članice pojačaju napore u međunarodnoj pravosudnoj suradnji i suradnji tijela kaznenog progona kako bi se spriječila trgovina ljudima i utvrdile žrtve te pritom izbjegla njihova kriminalizacija i kako bi im se pružile potrebne zdravstvene usluge i psihološka pomoć, u bliskoj suradnji s Uredom UN-a za droge i kriminal, nevladinim organizacijama i organizacijama civilnog društva posvećenima zaštiti žrtava;

60. osuđuje komercijalnu praksu zamjenskog majčinstva, globalnu pojavu zbog koje su žene diljem svijeta izložene izrabljivanju i trgovini ljudima, a posebno žene koje su financijski i socijalno ugrožene; naglašava da ta praksa ozbiljno utječe na žene, prava žena, zdravlje žena i rodnu ravnopravnost te ističe da ima prekogranične učinke; poziva na uspostavu europskog pravnog okvira za rješavanje štetnih posljedica komercijalnog zamjenskog majčinstva;

Prava djeteta

61. podsjeća da prava djeteta nemaju granica te poziva da se sustavno i dosljedno promiču i štite prava djece u Europi i izvan nje, u skladu s Konvencijom UN-a o pravima djeteta i Programom održivog razvoja do 2030.;

62. ponavlja svoj poziv EU-u i državama članicama da ulože više napora kako bi se uklonili svi oblici zlostavljanja djece; pozdravlja nedavno usvojenu strategiju EU-a o pravima djeteta (2021. – 2024.); naglašava, međutim, da su djeca i dalje žrtve nasilja, ranih i prisilnih brakova, prisilne konverzije, prostitucije, dječje pornografije i pedofilije, seksualnog zlostavljanja, uključujući genitalno sakaćenje, trgovanja ljudima, prisilnog razdvajanja od roditelja, dječjeg rada i novačenja djece kao vojnika, te da im i dalje nisu dostupni obrazovanje i zdravstvena skrb, a trpe i posljedice pothranjenosti i siromaštva, posebno u humanitarnim krizama i oružanim sukobima; naglašava da je 2021. Međunarodna godina iskorjenjivanja dječjeg rada; poziva na to da se prava djece i Program UN-a o djeci i oružanim sukobima integriraju u sve vanjske politike EU-a; potiče EU da osigura potpunu koherentnost svojih trgovinskih i razvojnih politika kako bi se iskorijenio dječji rad; u tom pogledu ističe pilot-dijalog različitih dionika o održivom uzgoju kakaa; poziva države članice da poštuju svoje obveze u pogledu zaštite djece stranih boraca koji su građani EU-a;

63. poziva EU da prava i zaštitu djece uključi u sve vanjske politike EU-a, među ostalim i u kontekstu dijaloga o ljudskim pravima, međunarodnih i trgovinskih sporazuma, Instrumenta prepristupne pomoći te Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI); ističe da je potrebno pratiti sve intervencije EU-a koje se odnose na djecu i osigurati da se u pristupu pravima djece u potpunosti provodi načelo nenanošenja štete;

Trgovanje ljudima i prisilni rad

64. osuđuje svaki oblik trgovanja ljudima, prisilnog rada i modernog ropstva u vrlo različitim skupinama koje, među ostalim, uključuju žene, djecu, imigrante i kvalificirane radnike; podsjeća države članice na potrebu za progonom i osudom osoba uključenih u te aktivnosti, kako u njihovim matičnim zemljama tako i u slučaju međunarodnog trgovanja skupinama ljudi; naglašava da je potrebno sveobuhvatno pratiti i revidirati poštovanje ljudskih i radnih prava pri dodjeli doprinosa kojima potrebite treće zemlje pokrivaju troškove osnovnih usluga kako bi se osiguralo da se te usluge ne pružaju u lošim uvjetima kojima se krše ljudska prava; potiče EU i njegove države članice da predvode aktivnosti na multinacionalnim forumima u cilju iskorjenjivanja svih vrsta trgovanja ljudima, prisilnog rada i modernog ropstva koji, osim što su gnjusni zločini, predstavljaju uzrok migracijskih tokova u nesigurnim uvjetima koji dovode do velike ranjivosti i patnje; poziva EU da, s obzirom na težinu navedenih povreda, kako u važeće sporazume tako i u sporazume s trećim zemljama, uključi posebnu klauzulu o osuđivanju i neprihvatljivosti svih vrsta trgovanja ljudima, prisilnog rada i modernog ropstva u vrlo različitim skupinama koje, među ostalim, uključuju žene, imigrante i kvalificirane radnike;

Netolerancija i diskriminacija

65. ponovno ističe svoju snažnu osudu diskriminacije, ksenofobije, netolerancije, progona i ubojstava povezanih s rasom, etničkom pripadnošću, narodnošću, društvenom klasom, invaliditetom, kastom, vjerom, uvjerenjima, dobi, seksualnom orijentacijom i rodnim identitetom, koji su i dalje velik problem u mnogim zemljama; naglašava izrazito nerazmjerni učinak pandemije bolesti COVID-19 na rasnu i etničku diskriminaciju, ksenofobiju i povezanu netoleranciju; pozdravlja pokretanje akcijskog plana EU-a za borbu protiv rasizma za razdoblje 2020. – 2025. kojim se ne priznaje samo

četvrtak, 17. veljače 2022.

pojedinačna i društvena dimenzija već i strukturna priroda te pojave; naglašava da su, unatoč 20 godina rada od usvajanja Deklaracije iz Durbanu i akcijskog programa iz 2001., rasizam, diskriminacija, ksenofobija i povezana netolerancija i dalje pošasti u mnogim zemljama diljem svijeta te traži da se za te pojave primjenjuje pristup nulte tolerancije; poziva vlade, regionalne organizacije, civilno društvo i druge dionike da ulože više truda u stvarnu provedbu Deklaracije te razvijanje i provedbu akcijskih planova za borbu protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i povezane netolerancije; poziva EU da organizira globalni sastanak na vrhu o borbi protiv rasizma i diskriminacije na svjetskoj razini u suradnji s partnerima sličnih stavova i međunarodnim organizacijama kao što su OEES, UN, Afrička unija, Organizacija američkih država i Vijeće Europe;

66. izražava žaljenje zbog činjenice da se autohtoni narodi i dalje suočavaju s raširenom i sustavnom diskriminacijom i progonima diljem svijeta, koji uključuju prisilno raseljavanje, proizvoljna uhićenja i ubojstva boraca za ljudska prava i prava na zemljište; ponovno poziva EU, države članice i njihove partnere iz međunarodne zajednice da donesu sve potrebne mjere kako bi se priznala, zaštitila i promicala prava autohtonih naroda, uključujući njihov jezik, zemlju, teritorije i resurse, te da uspostave mehanizam za podnošenje pritužbi u vezi s kršenjima i povredama prava; pozdravlja rad civilnog društva i nevladinih organizacija u tom pogledu; upućuje na svoje imenovanje stalnog izvijestitelja za autohtone narode u Parlamentu u cilju praćenja stanja ljudskih prava autohtonih naroda; potiče zemlje da ratificiraju odredbe Konvencije Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim i plemenskim narodima; preporučuje da EU i njegove države članice u relevantne i nove okvire za dužnu pažnju uvrste upućivanja na autohtone narode i prava sadržana u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda;

67. s velikom zabrinutošću primjećuje razmjere i posljedice kastinskih hijerarhija, diskriminacije na temelju kaste i kontinuiranog kršenja ljudskih prava na temelju kasti, što uključuje uskraćivanje pristupa pravosuđu ili zapošljavanju, trajnu segregaciju, siromaštvo i stigmatizaciju te prepreke ostvarivanju temeljnih ljudskih prava i poticanju ljudskog razvoja povezane s pripadnošću određenoj kasti; ponavlja poziv EU-u i njegovim državama članicama da se više zalažu i podupiru inicijative UN-a i relevantnih trećih zemalja za iskorjenjivanje diskriminacije na temelju kaste;

Prava pripadnika zajednice LGBTIQ

68. oštro osuđuje kršenja ljudskih prava, diskriminaciju, progon i prijetnje smrću te ubojstva lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih, nebinarnih, interseksualnih i *queer* (LGBTIQ) osoba diljem svijeta, što je dodatno pogoršano upotrebom bolesti COVID-19 kao izgovora za vršenje represije nad borcima za prava LGBTIQ osoba i sudjelovanje u homofobnoj i transfobnoj difamaciji; poziva EU da preuzme vodeću ulogu u zaštiti prava LGBTIQ osoba u međunarodnim forumima, uključujući u pogledu rada na dekriminalizaciji seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja i spolnih obilježja te iskorjenjivanju genitalnog sakaćenja interseksualnih osoba, takozvane „konverzijske terapije” i prisilne sterilizacije transrodnih osoba; pozdravlja činjenicu da strategija za ravnopravnost pripadnika zajednice LGBTIQ 2020. – 2025. obuhvaća obvezu EU-a da pitanja pripadnika zajednice LGBTIQ uvrsti u svoju vanjsku politiku, uključujući potporu u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa i Instrumenta pretpristupne pomoći; poziva EU i države članice da temeljito i dosljedno primjenjuju smjernice EU-a o promicanju i zaštiti ljudskih prava LGBTIQ osoba u svojoj vanjskoj politici;

Pravo na slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja

69. u potpunosti podupire pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti, na uvjerenje ili nevjerovanje, kao i pravo na prakticiranje i promjenu ili napuštanje svoje vjeroispovijesti ili uvjerenja bez straha od nasilja, progona ili diskriminacije; naglašava važnost rješavanja pitanja progona na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja te osuđuje progon manjina na tim osnovama u mnogim mjestima diljem svijeta; poziva države članice i ESVD da obrate osobitu pozornost na te slučajeve i reagiraju na njih na odgovarajući način; osuđuje zloupotrebu zakona o bogohuljenju u cilju perpetuiranja diskriminacije i izražava žaljenje zbog korištenja religije i vjerskih institucija na štetu ljudskih prava u obliku progona, među ostalim i pravnog, osoba manjinskih uvjerenja ili pripadnika vjerskih manjina i zajednica, žena, LGBTIQ osoba i drugih osoba u osjetljivom položaju; ponovno ističe svoju osudu svakog pokušaja tjela ili vlada da uskrate ili zadiru u izbor vođa vjerskih zajednica i zajednica zagovornika istih uvjerenja; naglašava da su države odgovorne za promicanje i zaštitu ljudskih prava pripadnika manjina na temelju uvjerenja ili vjerskih manjina; ističe važnost inicijativa civilnog društva u tom pogledu;

četvrtak, 17. veljače 2022.

70. poziva Komisiju i Vijeće da provedu ambiciozne programe za obranu slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja diljem svijeta, uključujući poticanje i podupiranje međunarodnih napora za prikupljanje dokaza o najtežim zločinima, izvođenje počinitelja pred sud, izvršenje kaznenih presuda i naknadu štete žrtvama; poziva Vijeće, Komisiju, ESVD i države članice da surađuju s trećim zemljama na donošenju mjera za sprečavanje zločina iz mržnje i borbu protiv njih;

71. napominje da već više od godinu dana nitko nije imenovan na mjesto posebnog izaslanika EU-a za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja izvan EU-a; ponavlja svoj poziv Vijeću i Komisiji da što prije provedu transparentnu i sveobuhvatnu procjenu učinkovitosti i dodane vrijednosti položaja posebnog izaslanika, da posebnom izaslaniku osiguraju odgovarajuća sredstva te da na adekvatan način podupru njegov institucijski mandat, kapacitete i dužnosti;

Nacionalne, etničke i jezične manjine

72. podsjeća na obveze država da zaštite prava svojih nacionalnih, etničkih, kulturnih, vjerskih i jezičnih manjina unutar vlastitog teritorija; poziva Komisiju na potporu zaštite prava pripadnika manjina diljem svijeta, među ostalim u okviru njezina tematskog programa za ljudska prava i demokraciju;

73. poziva vlade partnerskih zemalja EU-a na poštovanje temeljnih ljudskih prava nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina, uključujući njihovu kulturu, jezik, vjeroispovijest, tradicije i povijest, radi očuvanja njihovih kultura i raznolikosti; ponavlja da spomenute vlade trebaju ispunjavati obveze i dužnosti preuzete u okviru međunarodnih ugovora i sporazuma; izražava žaljenje zbog svih pokušaja da se prisilnom asimilacijom zanemare temeljna i ljudska prava etničkih i jezičnih manjina;

Pravo na sudjelovanje na slobodnim i poštenim izborima

74. ističe da je pravo na sudjelovanje u vođenju javnih poslova, posebno sudjelovanjem na izborima, ljudsko pravo samo po sebi, ali je i neodvojivo povezano s brojnim drugim ljudskim pravima čije je uživanje ključno za smislen izborni proces i koja su temelj demokratskog upravljanja;

75. snažno osuđuje narušavanje demokratskih vrijednosti u nizu trećih zemalja i izazove za integritet izbora, izbornu nasilje, zlouporabu administrativnih resursa od strane vladajućih stranaka, represiju nad političkim protivnicima, cenzuru neovisnih medija i prijetnje njima te porast dezinformacija; potiče EU da identificira i ispravi to vrlo zabrinjavajuće stanje te da iznese konkretne i učinkovite prijedloge, potvrđujući tako da je spreman preuzeti vodeću ulogu u promicanju demokratskih vrijednosti te slobodnih i poštenih izbora u trećim zemljama;

76. izražava žaljenje zbog toga što se autoritarni i neliberalni režimi udaljavaju od zrelih demokracija, univerzalnih ljudskih prava i demokratskih standarda te manipuliranim izbornim procesima koji nisu slobodni, poštenu ni transparentni stvaraju lažan dojam legitimnosti; poziva EU i države članice da svim instrumentima koji su im na raspolaganju ojačaju promicanje demokratske otpornosti u trećim zemljama koje provodi Unija;

77. poziva na uspostavljanje zaštite demokratskih i izbornih procesa kao glavnog globalnog pitanja i na razvoj učinkovitog okvira za odgovor na sve vrste ometanja izbornih procesa u bliskoj suradnji s međunarodnim organizacijama kao što je OESS;

Korupcija i ljudska prava

78. smatra da korupcija olakšava, perpetuira i institucionalizira kršenja ljudskih prava te nerazmjerno utječe na najranjivije i marginalizirane pojedince i skupine u društvu; ustraje u tome da se EU i njegove države članice stoga moraju boriti protiv korupcije u svojem vanjskom djelovanju primjenom najviših standarda transparentnosti u pogledu pružanja financijskih sredstava trećim zemljama te pružanjem potpore organizacijama civilnog društva, novinarima i zviždačima koji se bore protiv korupcije, zagovarajući pritom uspostavu djelotvornih institucija za borbu protiv korupcije i donošenje čvrstih regulatornih okvira te boreći se protiv oaza bankovnih tajni i poreznih oaza;

79. poziva EU da usvoji alate protiv autoritarnih vođa i onih koji ih financijskih potpomažu, uključujući one koji sudjeluju u izbornim prijevarima, za otkrivanje i zamrzavanje nezakonite imovine te da promiče primjenu univerzalne nadležnosti u slučajevima teških kršenja ljudskih prava;

četvrtak, 17. veljače 2022.

80. svjestan je činjenice da EU ne može pružati dobar primjer u borbi protiv korupcije sve dok neke države članice i akteri koji djeluju u EU-u imaju nepovoljne rezultate u tom području; očekuje od Komisije i država članica da provedu konkretne mjere protiv zloporaba u tom području; preporučuje da Parlament, Komisija i države članice pruže znatnu potporu organizacijama civilnog društva, novinarima i zviždačima koji se bore protiv korupcije;

81. ističe potrebu za razvijanjem načela i radom na uspostavljanju međunarodno priznate pravne definicije korupcije velikih razmjera, kojom se uzima u obzir njezin sustavni karakter, kao kaznenog djela u nacionalnom i međunarodnom pravu;

82. poziva na to da se aktualni slučajevi nekažnjavanja korupcije velikih razmjera riješe strožom provedbom zakona za borbu protiv korupcije kako bi se osigurala odgovornost počinitelja korupcije velikih razmjera; poziva na zauzimanje sveobuhvatnih pristupa koji uključuju reforme međunarodnih pravosudnih institucija, uključujući proširenje nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda;

Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava („Europski zakon Magnicki”)

83. pozdravlja donošenje globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava („Europski zakon Magnicki”) kao ključnu dopunu instrumentariju EU-a za djelovanje u području ljudskih prava i vanjske politike, čime se jača uloga EU-a kao globalnog aktera za ljudska prava jer mu omogućuje donošenje restriktivnih mjera protiv pravnih i fizičkih osoba umiješanih u teška kršenja ljudskih prava u svijetu; pohvaljuje Vijeće za donošenje prvih ciljanih sankcija u okviru režima i poziva Vijeće da prema potrebi donese dodatne mjere; smatra da primjena globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava ne onemogućava niti isključuje uvođenje drugih instrumenata EU-a za zaštitu ljudskih prava, koji se mogu kombinirati i međusobno nadopunjavati; osuđuje sve proizvoljne i neopravdane restriktivne mjere nametnute EU-u ili drugim subjektima kao odgovor na odluke EU-a u okviru globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava; izražava žaljenje zbog činjenice da je Vijeće pri donošenju sankcija za pitanja ljudskih prava odlučilo primijeniti jednoglasno odlučivanje i ponovno poziva na uvođenje glasovanja kvalificiranom većinom;

84. ponavlja svoj zahtjev da se područje primjene globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava proširi na djela korupcije kako bi se osigurala stvarna usmjerenost na one koji ekonomski i financijski potpomažu kršenje ljudskih prava; ističe alternativnu mogućnost da Komisija podnese zakonodavni prijedlog za uspostavu novog režima tematskih sankcija za borbu protiv teške korupcije koja se definira na temelju Konvencije UN-a protiv korupcije; naglašava da je potrebna učinkovita strategija za provedbu globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava koja je u skladu s drugim vanjskim politikama EU-a, posebno u području ljudskih prava, te s postojećim međunarodnim okvirima za sankcije; naglašava da globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava mora poštovati načelo da se ne utječe negativno na opće stanovništvo ciljane zemlje u skladu s međunarodnim kaznenim pravom i međunarodnim humanitarnim pravom; podsjeća da je dosljedna i jednaka primjena restriktivnih mjera u svim državama članicama preduvjet za kredibilitet i djelotvornost vanjskog djelovanja EU-a; pozdravlja najavu Komisije da će do kraja 2021. provesti reviziju praksi kojima se dovode u pitanje sankcije kao i postojećih obveza izvješćivanja za države članice o njihovoj primjeni i provedbi; poziva Komisiju, u njezinoj ulozi čuvara Ugovora, i potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, kao osobu odgovornu za jedinstvo, dosljednost i djelotvornost vanjske politike EU-a, da osiguraju učinkovitost, razmjernost i odvrćajuću prirodu nacionalnih odgovora na nepoštovanje restriktivnih mjera koje donosi EU;

Migracije i azil

85. ponovno potvrđuje neotuđiva ljudska prava migranata, izbjeglica i prisilno raseljenih osoba te traži da ih EU i njegove države članice u potpunosti poštuju i uključe u svoju suradnju s trećim zemljama, i u smislu uspostave visokih pravnih standarda i, što je podjednako važno, u smislu njihove operacionalizacije kako bi se zajamčila učinkovita zaštita tih prava u praksi; podsjeća da EU i njegove države članice u svojem vanjskom i izvanteritorijalnom djelovanju, sporazumima i suradnji u području migracija, granica i azila moraju poštovati i štiti ljudska prava, osobito ona utvrđena u Povelji o temeljnim pravima, uključujući pravo na život, slobodu i azil, a osobito pravo na pojedinačnu procjenu zahtjeva za azil;

86. ponavlja svoj poziv Komisiji da provede reviziju učinka migracijske suradnje s trećim zemljama na ljudska prava, uključujući preliminarnu procjenu i evaluaciju mehanizama praćenja, te da provede transparentne *ex ante* procjene rizika o učinku svake formalne, neformalne ili financijske suradnje EU-a s trećim zemljama na prava migranata, izbjeglica i prisilno raseljenih osoba; nadalje, poziva na veću transparentnost i odgovarajuću razinu parlamentarnog i demokratskog nadzora nad njegovim aktivnostima u tom području; ističe rizike povezane s neformalnim dogovorima o vraćanju i ponovnom prihvatu, koji ne podliježu sudskom nadzoru i stoga ne omogućuju učinkovitu pravnu zaštitu u slučaju kršenja ljudskih prava s kojima se suočavaju migranti i tražitelji azila; stoga ponovno poziva EU da zajamči da svi sporazumi sa

četvrtak, 17. veljače 2022.

zemljama koje nisu članice EU-a o suradnji u vezi s migracijama i ponovnom prihvatu budu strogo usklađeni s međunarodnim pravom o ljudskim pravima, pravom o izbjeglicama i pomorskim pravom, a osobito s Konvencijom o statusu izbjeglica; ustraje u tome da je potrebno integrirati ljudska prava u sve djelatnosti koje provode Frontex i Europski potporni ured za azil te ih u tom okviru nadzirati;

87. poziva EU i njegove države članice da riješe temeljne uzroke migracija te da podrže i promiču razvoj, ulažu u obrazovanje i pruže izravnu pomoć za poboljšanje životnih prilika, što bi moglo doprinijeti stabilnijim i održivijim društvima; u tom pogledu poziva Komisiju da prouči najbolje metode suradnje s trećim zemljama; apelira na EU i države članice da podupiru pravo izbjeglica i tražitelja azila na povratak u domovinu nakon što se okonča progon ili nasilje zbog kojih su migrirali, poštujući pritom zabranu prisilnog udaljenja ili vraćanja;

88. poziva Komisiju da pripremi zakonodavne prijedloge kako bi se državama članicama pružile potrebne zaštitne mjere za učinkovit odgovor na postupke trećih zemalja koje instrumentaliziraju migracije; poziva zemlje partnere i međunarodne organizacije da osiguraju provedbu pravnih okvira i ulože više napora u suradnju u području krijumčarenja migranata, te da pritom zajamče zaštitu migranata i spriječe njihovo iskorištavanje;

89. osuđuje broj smrtnih slučajeva do kojih je došlo na migracijskim rutama i ponovno poziva na uspostavljanje koordiniranog europskog pristupa za pružanje potpore i osiguravanje brzog i djelotvornog postupka identifikacije osoba preminulih na putu prema EU-u; izražava žaljenje zbog toga što su neki potencijalni tražitelji azila vraćeni na granicu ili deportirani u mjesta gdje im je život bio u opasnosti, protivno međunarodnom pravu i posebice pravu na azil; osuđuje napade na nevladine organizacije koje pomažu migrantima; traži da EU i njegove države članice budu potpuno transparentni kad je riječ o dodjeli sredstava trećim zemljama za suradnju u vezi s migracijama te da se pobrinu da takva suradnja ni izravno ni neizravno ne koristi državnim tijelima uključenima u kršenje ljudskih prava; ustraje u tome da je potrebno definirati okvire za zaštitu migranata, posebno otvaranjem sigurnih i zakonitih putova za migrante i boljim pristupom humanitarnim vizama, te poboljšanjem njihove primjene; poziva Europski parlament da nadzire migracijske sporazume;

Međunarodno humanitarno pravo

90. ističe da je univerzalno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima iznimno važno i traži da strane u oružanim sukobima u svijetu osiguraju potpun, pravodoban i neometan pristup humanitarnih agencija ugroženom stanovništvu i područjima te da zaštite civilno stanovništvo, posebno žene i djecu, kao i humanitarne i zdravstvene radnike, kako je zajamčeno Ženevskim konvencijama i njihovim dopunskim protokolima; ističe važnost doprinošenja humanitarnih koridora za hitne situacije, uključujući one koje obuhvaćaju rizik ili neposrednu opasnost od eskalacije raširenih i teških kršenja ljudskih prava;

91. ponavlja da bi EU i njegove države članice trebali aktivno podupirati poziv glavnog tajnika UN-a i Vijeća sigurnosti UN-a na globalni prekid vatre, uključujući učinkovitim mjerama protiv nezakonite trgovine oružjem i poboljšavanjem transparentnosti i odgovornosti država članica kad je riječ o izvozu oružja; izražava žaljenje zbog činjenice da su pandemija bolesti COVID-19 i njezini učinci povećali političko nasilje, pojačali natjecanje među oružanim skupinama i pogoršali dugotrajne napetosti, dok su žrtve postale još manje zaštićene; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog porasta seksualnog nasilja povezanog sa sukobima u tom kontekstu, unatoč tome što je 2020. obilježena 20. godišnjica Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti;

92. podsjeća na svoju Rezoluciju od 27. veljače 2014. o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica⁽¹¹⁾ te izražava da je i dalje zabrinut zbog njihove upotrebe izvan međunarodnog pravnog okvira; ponovno poziva EU da hitno izradi pravno obvezujući okvir za upotrebu naoružanih bespilotnih letjelica kako bi se njime zajamčilo da države članice u skladu sa svojim zakonskim obvezama ne provode nezakonita ciljana ubojstva ili da ne omogućuju trećim zemljama da provode takva ubojstva; nadalje, poziva Komisiju da na pravilan način obavješćuje Parlament o upotrebi financijskih sredstava EU-a za sve istraživačke i razvojne projekte povezane s izradom bespilotnih letjelica; poziva na provedbu procjena učinka daljnjih projekata razvoja bespilotnih letjelica na ljudska prava; podsjeća na svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o autonomnim oružanim sustavima⁽¹²⁾ i potiče potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i države članice da zabrane razvoj, proizvodnju i upotrebu u potpunosti autonomnog oružja za koje ne postoji mogućnost smislene ljudske kontrole ključnih funkcija odabira i napada meta; inzistira na pokretanju međunarodnih pregovora o pravno obvezujućem

⁽¹¹⁾ SL C 285, 29.8.2017., str. 110.

⁽¹²⁾ SL C 433, 23.12.2019., str. 86.

četvrtak, 17. veljače 2022.

instrumentu kojim bi se zabranila smrtonosna autonomna oružja bez djelotvorne ljudske kontrole; potiče potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i države članice da usvoje zajedničko stajalište za međunarodne pregovore u tom pogledu;

Postojanje ratova i sukoba diljem svijeta i njihov utjecaj na ljudska prava

93. ističe višeslojnu prijetnju ostvarivanju ljudskih prava prouzročenu modernim oružanim sukobima, u kojima osim država često sudjeluju nedržavni agenti i terorističke organizacije te koji imaju katastrofalne humanitarne posljedice; ističe kršenja i povrede ljudskih prava od strane privatnih vojnih i zaštitarskih društava; naglašava da žrtve kršenja ljudskih prava imaju vrlo ograničen pristup pravosuđu na područjima kao što su okupirana ili pripojena područja, među ostalim u područjima zamrznutih sukoba, gdje ne postoje razvijene pravne i institucionalizirane strukture za zaštitu ljudskih prava ili su one neodgovarajuće; ponavlja svoj poziv EU-u da ojača svoj odgovor na sukobe, za što bi trebao u potpunosti razviti i biti u mogućnosti samostalno upotrebljavati vlastite instrumente, također u suradnji s partnerskim zemljama i regionalnim organizacijama, uključujući snažan naglasak na humanitarnu pomoć, sprečavanje sukoba, tranzicijsko pravosuđe, posredovanje i pružanje dobrih usluga, kao i pomirenje, rješavanje temeljnih uzroka sukoba i pružanje potrebne potpore međunarodnim misijama za izgradnju i očuvanje mira, kao i misijama EU-a u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike te operacijama obnove nakon sukoba kojima se podupiru i primjenjuju snažna integracija i nadzor nad ljudskim pravima i snažna rodna perspektiva;

94. pozdravlja novi koncept mirovnog posredovanja EU-a kojim se alati EU-a za upravljanje krizama proširuju na širi cilj preobrazbe sukoba te potiče razvoj daljnjih alata i kapaciteta za dijalog u tom području; ponavlja svoj poziv državama članicama da pomognu obuzdati oružane sukobe i ozbiljna kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava strogo poštujući odredbe članka 7. Ugovora UN-a o trgovini oružjem o izvozu i procjeni izvoza i Kodeksa ponašanja EU-a pri izvozu oružja, uključujući kad je riječ o prijenosu oružja i opreme za nadzor i praćenje koje bi dovelo do stvaranja rizika da će država uvoznica ili nedržavni subjekti počinili ili omogućiti kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava; ponovno poziva na strože kontrole izvoza oružja iz EU-a na razini EU-a, bolju kontrolu krajnje uporabe izvezenog oružja i bolju koordinaciju nacionalnih odluka o izvozu oružja;

95. poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika i Vijeće da posebnu pozornost posvete stanju ljudskih prava na okupiranim ili pripojenim područjima te da poduzmu učinkovite mjere kako bi se spriječila teška kršenja ljudskih prava na terenu; ustraje u važnosti jamčenja dosljednosti politike EU-a kad je riječ o slučajevima okupacije ili pripojenja teritorija; podsjeća da bi se u svim takvim slučajevima politika EU-a trebala voditi međunarodnim humanitarnim pravom, uključujući u slučajevima dugotrajne okupacije; ističe odgovornost korporacija sa sjedištem u EU-u da primjenjuju najstrožu politiku dužne pažnje za sve gospodarske i financijske aktivnosti unutar tih teritorija ili u suradnji s njima te da osiguraju strogu usklađenost s međunarodnim pravom i politikom sankcija EU-a ako su primjenjivi na te situacije;

Tranzicijsko pravosuđe

96. poziva na promicanje procesa tranzicijskog pravosuđa kojima se osnažuju civilno društvo, žrtve, marginalizirano i ugroženo stanovništvo, žene, djeca, mladi te ruralno i urbano stanovništvo; potiče stvaranje poveznica između trajnih struktura kao što su nacionalni sustavi pravosuđa, nacionalne institucije i mreže za sprečavanje najtežih zločina te inicijative tranzicijskog pravosuđa; naglašava potrebu da se žrtvama i pogođenim zajednicama osiguraju alati, prostor i pristup informacijama;

Dužna pažnja i društveno odgovorno poslovanje

97. naglašava da EU ima jedinstvenu priliku izvršiti utjecaj na poduzeća u pogledu poštovanja ljudskih prava na globalnoj razini predstojećim obvezujućim zakonodavstvom EU-a o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti, čime bi se poduzeća obvezala na identifikaciju, sprečavanje, priopćivanje, odgovornost i djelotvorno ispravljanje potencijalnih i/ili stvarnih negativnih učinaka na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje u cijelom vrijednosnom lancu te uspostavu režima građanskopravne odgovornosti, osiguravanje pristupa pravosuđu za žrtve i jamčenje odgovornosti; traži da se to zakonodavstvo primjenjuje na sva velika poduzeća na koja se primjenjuje pravo države članice, koja imaju poslovni nastan na teritoriju Unije ili posluju na unutarnjem tržištu, kao i na mala i srednja poduzeća (MSP-ove) javno uvrštena na burzu te MSP-ove u sektorima visokog rizika, imajući u vidu načelo proporcionalnosti; naglašava potrebu za uvođenjem i provedbom administrativnih kontrola i sankcija kako bi zakonodavstvo bilo učinkovito i kako bi se osigurali jednaki uvjeti za poduzetnike; smatra da bi strategije dužne pažnje poduzeća trebalo definirati i provesti smislenim i redovitim savjetovanjem s dionicima te ih staviti na raspolaganje javnosti;

četvrtak, 17. veljače 2022.

pozdravlja, kao konstruktivne korake u tom području, činjenicu da je 2020. u potpunosti stupila na snagu Uredba EU-a o taksonomiji ⁽¹³⁾, a 2021. Uredba o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima ⁽¹⁴⁾;

98. ponavlja da je otprilike dvije trećine boraca za ljudska prava ubijenih prošle godine diljem svijeta bilo angažirano na zaštiti svojih zemljišta i okoliša te na zaštiti prava autohtonih naroda, često u poslovnom kontekstu; naglašava sve važniju potrebu, koju su izrazili borci za ljudska prava, da EU provede obvezno zakonodavstvo o dužnoj pažnji u pogledu ljudskih prava za poduzeća;

99. ponavlja svoje pozive na suzbijanje i iskorjenjivanje prisilnog rada i drugih oblika kršenja ljudskih prava u lancima opskrbe, uključujući zlouporabe okolišnih, autohtonih i radničkih prava te prijetnje i napade na borce za ljudska prava; poziva institucije EU-a da budu primjer i provedu temeljite procjene dužne pažnje dobavljača, uključujući podizvođače, koji dolaze izvan EU-a; poziva Komisiju i Vijeće da zabrane sav uvoz proizvoda koji su rezultat teških kršenja ljudskih prava, uključujući prisilni rad na ravnopravnoj osnovi; poziva europska poduzeća da ispune svoju korporativnu odgovornost provođenjem temeljite revizije svojih lanaca opskrbe kako bi se osiguralo da nisu uključena u kršenja ljudskih prava;

100. napominje da se 2021. obilježava deseta godišnjica Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, istinskog okvira čije smjernice, posebno one iz trećeg stupa usmjerene na pristup pravnim lijekovima i poštovanje boraca za ljudska prava, pružaju ključnu strukturu za suradnju s trećim zemljama u području prevencije, kao i u pogledu pristupa žrtava pravosudnim i nepravosudnim mehanizmima za podnošenje pritužbi i pravnu zaštitu; ističe da je važno da sve zemlje u potpunosti provode Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima te poziva države članice EU-a koje još nisu donijele nacionalne akcijske planove o poslovanju i ljudskim pravima da to što prije učine; naglašava potrebu za uspostavljanjem međunarodnog obvezujućeg instrumenta za reguliranje aktivnosti transnacionalnih korporacija i drugih poduzeća u međunarodnom pravu o ljudskim pravima; potiče EU i njegove države članice na konstruktivno sudjelovanje u radu međuvladine radne skupine UN-a o transnacionalnim korporacijama i drugim trgovačkim društvima u području ljudskih prava; smatra da je to nužan korak naprijed u promicanju i zaštiti ljudskih prava;

Važnost snažnih klauzula o ljudskim pravima u međunarodnim sporazumima

101. ponavlja svoj poziv na sustavno uvrštavanje provedivih klauzula o ljudskim pravima u sve sporazume između EU-a i zemalja koje nisu njegove članice, uključujući sporazume o slobodnoj trgovini, sporazume o pridruživanju i zasebne sporazume o zaštiti ulaganja; poziva na bolju primjenu tih klauzula, uključujući uspostavu namjenskih mehanizama za nadzor i rješavanje problema; traži da se te odredbe provode prema jasnim mjerilima i da ih se prati uz sudjelovanje Parlamenta, civilnog društva i relevantnih međunarodnih organizacija; ističe da bi uspostava posebnih mjerila mogla navesti EU da istraži uvođenje proporcionalnosti u sankcije za neusklađenost; ističe da bi kršenja sporazuma trebala izazvati jasne posljedice, uključujući, kao krajnju mjeru, suspenziju ili povlačenje EU-a iz sporazuma za najteže ili kontinuirane slučajeve kršenja ljudskih prava; preporučuje da se u sve trgovinske sporazume i sporazume o stranim ulaganjima uvrste mehanizmi praćenja ljudskih prava, kao i mehanizmi za podnošenje pritužbi, kako bi se pogođenim građanima i lokalnim dionicima zajamčila učinkovita primjena pravnog lijeka;

Trgovina i opći sustav povlastica (OSP)

102. ističe snažnu vezu između trgovine i ljudskih prava te poticajnu ulogu koju pristup trgovini ima na poštovanje uvjeta u pogledu ljudskih prava za treće zemlje; prima na znanje nedavni prijedlog Komisije za reviziju Uredbe o OSP-u ⁽¹⁵⁾, što je prilika za dodatno osnaživanje te veze; ističe potreban doprinos OSP-a ostvarenju ciljeva europskog zelenog plana, kao i drugih javnih politika, i predlaže da se istraži mogućnost pružanja povlaštenog tretmana za održive proizvode; ističe da pristup statusu OSP+ ovisi o poštovanju međunarodnih konvencija i napretku u području ljudskih prava te traži strogu primjenu tih uvjeta na partnerske zemlje, uključujući, ako je to opravdano, ukidanje statusa OSP+; poziva Komisiju da upotrebljava jasna i transparentna referentna mjerila pri procjeni usklađenosti s obvezama u okviru sustava OSP+;

⁽¹³⁾ SL L 198, 22.6.2020., str. 13.

⁽¹⁴⁾ SL L 130, 19.5.2017., str. 1.

⁽¹⁵⁾ Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni općeg sustava carinskih povlastica i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 978/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2021)0579).

četvrtak, 17. veljače 2022.

103. ističe da je potreban kontinuiran angažman i dijalog između EU-a i svih dionika u zemljama korisnicama, posebno organizacija civilnog društva i sindikata, te daljnje poboljšanje transparentnosti i nadzora kako bi se osiguralo da opći sustav carinskih povlastica ispunjava svoj cilj održivog razvoja i dobrog upravljanja;

Digitalne tehnologije

104. ističe važnu ulogu digitalnih tehnologija, posebno tijekom pandemije bolesti COVID-19; naglašava da će se te tehnologije i dalje primjenjivati diljem svijeta u razdoblju nakon pandemije te da bi ih trebalo na odgovarajući način regulirati kako bi se iskoristile njihove prednosti, izbjegavajući pritom njihove negativne učinke na ljudska prava; posebno naglašava važnost učinkovitih zaštitnih mjera za pravo na privatnost i zaštitu podataka u sustavima masovnog nadzora povezanim sa zdravljem te važnost njihove proporcionalne uporabe, koja bi također trebala biti vremenski ograničena; ističe očite rizike povezane s neprikladnim korištenjem nadzornih tehnologija protiv boraca za ljudska prava, članova oporbe, novinara, civilnog društva i drugih, posebno zato što su takve tehnologije velika prepreka obrani ljudskih prava, predstavljaju rizik za privatnost i slobodu izražavanja te su ozbiljna prijetnja demokratskim institucijama; poziva EU da hitno osmisli čvrst regulatorni okvir u tom području kako bi se zajamčilo da je upotreba tih tehnologija u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava; poziva EU i njegove države članice da osiguraju puno poštovanje ljudskih prava i odgovarajuću provjeru izvoza europske nadzorne tehnologije i tehničke opreme; poziva EU i njegove države članice da surađuju s vladama trećih zemalja kako bi se okončale represivne zakonodavne prakse u području kibersigurnosti i borbe protiv terorizma; poziva EU da poduzme inicijativu za promicanje hitnog globalnog moratorija na prodaju, prijenos i upotrebu špijunskih softvera;

105. prima na znanje koristi koje donosi povećana upotreba umjetne inteligencije, ali naglašava da se tehnologije moraju razvijati, uvoditi i upotrebljavati pod smislenim ljudskim nadzorom, uz potpunu transparentnost i jamčenje odgovornosti i nediskriminacije, posebno kako bi se izbjegla pristranost u automatiziranim odlukama i kršenja zaštite podataka;

106. naglašava ključnu ulogu društvenih platformi u promicanju slobode izražavanja i organizacije, ali naglašava potrebu za odgovarajućim zaštitnim mjerama kako bi se spriječili, s jedne strane, manipulacija i neopravdano ograničavanje i probiranje korisničkog sadržaja, uključujući automatiziranu cenzuru, a s druge strane širenje govora mržnje, lažnih vijesti, dezinformacija i namjerno štetnog sadržaja; poziva EU da predloži načine olakšavanja rada boraca za ljudska prava na internetu i apelira na to da se uvidi da bi u svim okolnostima trebalo promicati i štiti raspravu o ljudskim pravima; pozdravlja donošenje novih pravila EU-a za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa tehnologije s dvojnog namjenom;

107. naglašava da se demokracija suočava sa sve većim prijetnjama zbog prikrivenog stranog financiranja, dezinformacija i drugih oblika uplitanja na internetu te naglašava činjenicu da su u autoritarnim državama internet i kiberprostor često jedino područje bez državne kontrole i cenzure boraca za ljudska prava, slobodnih medija i prodemokratske oporbe; poziva Komisiju i Vijeće da se pobrinu za snažniji odgovor EU-a kao i rad na izradi međunarodnih zaštitnih mjera protiv dezinformiranja, kibernetičkih napada i drugih hibridnih prijetnji koje dolaze od zlonamjernih stranih aktera koji nastoje ugroziti društvenu otpornost i demokratske procese diljem EU-a, u našem susjedstvu i šire; ističe potrebu za snažnijom javnom potporom pronalaska novih načina sprječavanja širenja lažnih vijesti;

Smrtna kazna, mučenje i drugi oblici zlostavljanja

108. ponavlja svoje snažno protivljenje smrtnoj kazni s obzirom na njezinu okrutnost i nepovratnost te traži od EU-a da pojača svoje napore u zagovaranju njezina univerzalnog ukidanja; ističe da se 2020. pojavio pozitivan trend prema uvođenju moratorija na pogubljenja s ciljem potpunog ukidanja smrtno kazne, pri čemu su 123 države glasovale za rezoluciju Opće skupštine UN-a o tom pitanju; međutim, izražava duboku zabrinutost zbog dramatičnog povećanja broja pogubljenja u određenim zemljama; apelira na EU i njegove države članice da se zalažu za ukidanje smrtno kazne na svim međunarodnim forumima i za najširu moguću potporu tom stajalištu;

četvrtak, 17. veljače 2022.

109. izražava žaljenje zbog činjenice da su mučenje i neljudsko ili ponižavajuće postupanje i dalje rašireni u mnogim zemljama te traži od EU-a da pojača napore usmjerene na iskorjenjivanje tih praksi, te da istodobno podupire žrtve i promiče mehanizme za privođenje počinitelja pravdi; potiče zemlje koje to još nisu učinile da ratificiraju Konvenciju UN-a protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja i njezin fakultativni protokol; prepoznaje važnost organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava u borbi protiv mučenja i drugih oblika zlostavljanja; najoštrije osuđuje kršenja ljudskih prava prijavljena u mjestima pritvora i poziva na sustavnu istragu svih navoda o kršenjima;

o

o o

110. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, posebnom predstavniku EU-a za ljudska prava, vladama i parlamentima država članica, Vijeću sigurnosti UN-a, glavnom tajniku UN-a, predsjedniku 76. zasjedanja Opće skupštine UN-a, predsjednici Vijeća UN-a za ljudska prava, visokoj povjerenici UN-a za ljudska prava te voditeljima delegacija EU-a.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0043

Suzbijanje necarinskih i neporeznih prepreka na jedinstvenom tržištu

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o suzbijanju necarinskih i neporeznih prepreka na jedinstvenom tržištu (2021/2043(INI))

(2022/C 342/16)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Utvrđivanje i uklanjanje prepreka na jedinstvenom tržištu” (COM(2020)0093),
- uzimajući u obzir članak 3. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Dugoročni akcijski plan za bolju provedbu i osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta” (COM(2020)0094),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 13. studenoga 2020. naslovljenu „Nova strategija za potrošače – Jačanje otpornosti potrošača radi održivog oporavka” (COM(2020)0696),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Ažuriranje nove industrijske strategije za 2020.: izgradnja snažnijeg jedinstvenog tržišta za oporavak Europe” (COM(2021)0350),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. ožujka 2021. naslovljenu „Zajednički pristup sigurnom i održivom ponovnom otvaranju” (COM(2021)0129),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. siječnja 2021. o jačanju jedinstvenog tržišta: budućnost slobodnog kretanja usluga ⁽¹⁾ te mišljenje Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja na tu temu,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1724 od 2. listopada 2018. o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima, uslugama podrške i rješavanja problema te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 ⁽²⁾ („Uredba o jedinstvenom digitalnom pristupniku”),
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija naslovljeno „Izvješće o preprekama na jedinstvenom tržištu i akcijski plan za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta” (COR 2020/02355),
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o (a) komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Dugoročni akcijski plan za bolju provedbu i osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta” (COM(2020)0094) i (b) o komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Utvrđivanje i uklanjanje prepreka na jedinstvenom tržištu” (COM(2020)0093) (EESC 2020/01412),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljen „Business Journey on the Single Market: Practical Obstacles and Barriers” (Poslovno putovanje jedinstvenim tržištem: praktične prepreke i barijere) (SWD(2020)0054),
- uzimajući u obzir radni dokument službi Komisije od 8. rujna 2020. naslovljen „Evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation” (Evaluacija Uredbe o vertikalnom skupnom izuzeću) (SWD(2020)0172),
- uzimajući u obzir studiju Glavne uprave Europske komisije za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike iz srpnja 2020. naslovljenu „Territorial supply constraints in the EU retail sector” (Teritorijalna ograničenja opskrbe u maloprodajnom sektoru EU-a),

⁽¹⁾ SL C 456, 10.11.2021., str. 14.

⁽²⁾ SL L 295, 21.11.2018., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir studiju Unije Beneluksa iz veljače 2018. naslovljenu „Territorial Supply Constraints in the Retail Trade in Belgium, The Netherlands and Luxembourg” (Teritorijalna ograničenja opskrbe u maloprodaji u Belgiji, Nizozemskoj i Luksemburgu),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za ekonomsku i znanstvenu politiku te politiku kvalitete života iz studenoga 2020. naslovljenu „Legal Obstacles in Member States to Single Market rules” (Pravne prepreke u državama članicama za provedbu pravila jedinstvenog tržišta),
 - uzimajući u obzir studiju Odjela Europskog parlamenta za podršku gospodarskom upravljanju iz listopada 2020. naslovljenu „Background Reader on the European Semester Autumn edition 2020 – The European Semester from a Parliamentary perspective” (Osnovne informacije o europskom semestru, izdanje jesen 2020. – Europski semestar iz parlamentarne perspektive),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za ekonomsku i znanstvenu politiku te politiku kvalitete života iz veljače 2021. naslovljenu „The impact of COVID-19 on the Internal Market” (Utjecaj bolesti COVID-19 na unutarnje tržište),
 - uzimajući u obzir studiju Resornog odjela Europskog parlamenta za ekonomsku i znanstvenu politiku te politiku kvalitete života iz veljače 2019. naslovljenu „Contribution to Growth: The Single Market for Services – Delivering economic benefits for citizens and businesses” (Doprinos rastu: Jedinstveno tržište usluga – Ostvarivanje gospodarskih koristi za građane i poduzeća),
 - uzimajući u obzir Tematsko izvješće br. 05/2016 Europskog revizorskog suda od 14. ožujka 2016. naslovljeno „Je li Komisija zajamčila djelotvornu provedbu Direktive o uslugama?”,
 - uzimajući u obzir studiju Službe Europskog parlamenta za istraživanja iz travnja 2019. naslovljenu „Mapping the Cost of Non-Europe” (Pregled cijene nedjelovanja na europskoj razini),
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. prosinca 2018. o paketu mjera za jedinstveno tržište ⁽³⁾,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (A9-0336/2021),
- A. budući da jedinstveno tržište osigurava 56 milijuna europskih radnih mjesta i stvara 25 % BDP-a Unije; budući da je poljoprivredno-prehrambeni sektor najveći proizvodni sektor EU-a u pogledu radnih mjesta i dodane vrijednosti;
- B. budući da su održivi razvoj i visoke razine socijalnih i ekoloških standarda preduvjeti za produktivnost sukladnu ciljevima održivog razvoja iz Programa UN-a do 2030. i ciljem klimatske neutralnosti do 2050.;
- C. budući da su zaštita i promicanje socijalnih, radničkih i sindikalnih prava, uključujući kolektivno pregovaranje, pravedne plaće i dobre radne uvjete, sastavni dio stvaranja funkcionalnog, pravednog, uključivog i održivog jedinstvenog tržišta koje omogućava pružanje kvalitetne robe i usluga; budući da ekonomske slobode pružanja robe i usluga ne smiju biti važnije od temeljnih prava, uključujući socijalna, radnička i sindikalna prava, niti ih smiju ugrožavati;
- D. budući da bi se sveobuhvatna procjena necarinskih prepreka na jedinstvenom tržištu, posebno u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, mogla iskoristiti kao poticaj za uklanjanje tih prepreka;
- E. budući da bi se svaka procjena prepreka jedinstvenom tržištu trebala, među ostalim, temeljiti na iskustvima i percepcijama poduzeća, radnika i potrošača koji se u određenoj mjeri svakodnevno aktivni na jedinstvenom tržištu te na svrsi pravila jedinstvenog tržišta; budući da postojeće prepreke na jedinstvenom tržištu nerazmjerno utječu na MSP-ove i mikropoduzeća ili ih čak penaliziraju te koče njihove prekogranične aktivnosti;

⁽³⁾ SL C 388, 13.11.2020., str. 39.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- F. budući da su funkcioniranje jedinstvenog tržišta, učinkovita provedba postojećeg zakonodavstva EU-a i ukidanje prepreka odgovornost i Komisije i država članica;
- G. budući da brojne prepreke koje utječu na jedinstveno tržište proizlaze iz neispravne ili nepotpune primjene zakonodavstva EU-a, nedostatka ispravnog prenošenja prava EU-a u nacionalne pravne okvire, nedostatka odgovarajućih pravnih mjera EU-a usmjerenih na postojeće prepreke, otežanog pristupa potrebnim informacijama ili jednosmjernih mjera politike koje poduzimaju države članice; budući da bi nepotrebna regulatorna intervencija na razini EU-a također mogla negativno utjecati na jedinstveno tržište te stvoriti prepreke kao što su visoki troškovi usklađivanja ili pravna nesigurnost za pojedinačne potrošače;
- H. budući da fragmentacija, restriktivni nacionalni propisi, neodgovarajuća ili neispravna provedba, birokracija i prekomjerna regulacija te nedostatak provedbe ili odgovarajućih europskih pravnih mjera kojima se uklanjaju prepreke mogu imati negativne posljedice i na razini EU-a i na nacionalnoj razini te građanima uskratiti radna mjesta, potrošačima mogućnosti izbora, a poduzetnicima poslovne prilike;
- I. budući da su nezarinske prepreke neproporcionalne ili diskriminirajuće regulatorne mjere, koje rezultiraju opterećenjem ili troškom koji moraju snositi poduzeća koja žele ući na tržište, a ne ona koja su već prisutna na tržištu, ili pak troškom koji snose strana poduzeća, no ne domaća, pri čemu se ne dovodi u pitanje pravo država članica da donose propise ili ostvaruju legitimne ciljeve javne politike kao što su zaštita okoliša te zaštita prava potrošača ili radna prava; budući da su nezarinske prepreke tema rezolucije Parlamenta od 26. svibnja 2016.⁽⁴⁾;
- J. budući da prekomjerna regulacija znači prakse zbog kojih države članice uvode dodatne neopravdane administrativne zahtjeve koji nisu povezani sa zakonodavnim ciljevima i koji mogu ugroziti neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta; budući da bi se prekomjerna regulacija, međutim, trebala razlikovati od postavljanja viših standarda koji nadilaze minimalne standarde na razini EU-a za zaštitu okoliša i potrošača, zdravstvenu skrb i sigurnost hrane;
- K. budući da sadašnja Komisija, uz izuzetak digitalnih inicijativa, još nije razvila sveobuhvatni zakonodavni paket usmjeren na propuste u ostvarivanju temeljnih sloboda jedinstvenog tržišta osim kontrole primjene pravila; budući da je Komisija dala prednost potrebi za boljom primjenom postojećeg zakonodavstva o jedinstvenom tržištu uz niz digitalnih i zelenih inicijativa kojima se utire put za dvostruku tranziciju;
- L. budući da se razvojem i provedbom zakonodavstva o unutarnjem tržištu uvijek mora osigurati odgovarajuće sudjelovanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva;
- M. budući da su Parlament i Vijeće odbili neke od prijedloga iz Paketa o uslugama iz 2016.;
- N. budući da velika većina poduzeća smatra da jedinstveno tržište nije dovoljno integrirano; budući da rascjepkanost pravila za prekograničnu trgovinu snažno utječe na poduzeća i potrošače na cijelom unutarnjem tržištu;
- O. budući da, unatoč prethodnim naporima iz višestrukih programa i primjena, trgovci i dalje teško pronalaze informacije o pravilima i postupcima za prekogranično pružanje usluga i prodaju robe;

⁽⁴⁾ SL C 76, 28.2.2018., str. 105.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- P. budući da je 71 % MSP-ova koji su pokušali primijeniti sustav uzajamnog priznavanja za neusklađenu robu dobilo odluku o uskraćivanju pristupa tržištu te budući da se nedavnom revizijom pravila kojima se uređuje taj sustav na temelju uvođenja boljeg okvira za nacionalne odluke nastoji olakšati njegova primjena za poduzeća;
- Q. budući da je Direktiva o stručnim kvalifikacijama^(?) ključan instrument za osiguravanje pravilnog funkcioniranja jedinstvenog tržišta, ali nedostatak instrumenata automatskog priznavanja kvalifikacija i vještina među državama članicama ometa mobilnost stručnjaka i time stvara neopravdane prepreke;
- R. budući da je jedinstveno tržište EU-a projekt koji nikad nije dovršen i da brzina društvenog i tehnološkog razvoja može stvoriti nove prepreke jedinstvenom tržištu koje koče njegovu potpunu provedbu;
- S. budući da digitalizacija i upotreba umjetne inteligencije i novih tehnologija mogu dodati znatnu vrijednost jedinstvenom tržištu, čime se pridonosi smanjenju postojećih prepreka i opterećenja te omogućuju nove poslovne prilike i potpuno funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta u korist potrošača i poduzeća; budući da upotreba novih tehnologija i umjetne inteligencije može biti korisna za prevladavanje nekih prepreka na digitalnom jedinstvenom tržištu;
- T. budući da nedostatak usklađenosti i nedovoljna minimalna standardizacija donose dodatne troškove i smanjuju sigurnost proizvoda na jedinstvenom tržištu te istodobno smanjuju europsku konkurentnost na međunarodnim tržištima;
- U. budući da je za okvir jedinstvenog tržišta ključno pravilno uravnotežiti gospodarske slobode, socijalna prava, interese potrošača, radnika i poduzeća te opći interes;
- V. budući da je Odboru Parlamenta za predstavke (PETI) nedavno podneseno nekoliko predstavki povezanih s necarinskim preprekama, na primjer predstavke br. 0179/2021 i 0940/2020;
- W. budući da je kriza uzrokovana bolešću COVID-19 bila šok i za proizvodnju i za potrošnju te je preoblikovala domaće i prekogranične aktivnosti i utjecala na potrošače, poduzeća, radnike i pružanje usluga; budući da su neki od tih učinaka možda privremeni, ali da će ostali imati dugoročne posljedice na oblik i potrebe jedinstvenog tržišta; budući da je odgovor na pandemiju ubrzao prelazak na digitalne usluge; budući da je kriza ukazala na važnost europske integracije, snažnih institucija i regulative; budući da su prakse proizvoljne javne nabave provedene tijekom pandemije bolesti COVID-19 snažno pogodile unutarnje tržište i ozbiljno ugrozile transparentnost; budući da je zbog trenutačne teške situacije potrebno ne samo ukinuti ograničenja povezana s bolesti COVID-19, već i neopravdane prepreke koje godinama opstaju na unutarnjem tržištu, kako bi se poboljšalo i produbilo jedinstveno tržište, što predstavlja jedan od načina izlaska iz krize;

Stanje jedinstvenog tržišta i ciljevi njegove politike

1. pozdravlja paket za upravljanje jedinstvenim tržištem iz ožujka 2020., čiji je cilj poboljšavanje provedbe i primjene europskog zakonodavstva, za početak predstavljanjem pregleda postojećih i budućih inicijativa; smatra da još uvijek postoje nedostaci u pogledu zakonodavstva i njegove provedbe koji sprječavaju pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta; smatra posebice da nedostaju inicijative za poboljšanje jedinstvenog tržišta usluga;
2. podržava Komunikaciju Komisije o dugoročnom akcijskom planu za bolju provedbu i primjenu pravila jedinstvenog tržišta, a posebno prijedloge za jačanje SOLVIT-a kao alata za rješavanje sporova na jedinstvenom tržištu, povećanje uloge Komisije u pomaganju državama članicama u ispravnom, potpunom i pravodobnom prenošenju prava EU-a kako bi se osiguralo usklađeno tumačenje i izbjegla prekomjerna regulacija, stvorio instrument za prepreke jedinstvenom tržištu

^(?) Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija. (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

u okviru jedinstvenog digitalnog pristupnika te građanima i poduzećima omogućilo anonimno izvješćivanje o regulatornim preprekama s kojima su se susreli pri ostvarivanju svojih prava na unutarnjem tržištu;

3. ističe da cijenu neodgovarajuće provedbe plaćaju i poduzeća i potrošači te potiče Komisiju da prednost da primjerenim provedbenim mjerama;

4. ističe napore da se osigura da ispravno funkcioniranje jedinstvenog tržišta prati napore za postizanje temeljnih ciljeva EU-a u pogledu održivog razvoja i socijalnog tržišnog gospodarstva te visoke razine zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša;

5. ističe da je jedinstveno tržište i dalje jedno od najvećih postignuća Europske unije; zbog toga poziva Komisiju da usmjeri resurse na pitanja koja se tiču jedinstvenog tržišta, posebno neopravdane necarinske prepreke, koje sprečavaju ostvarivanje punog potencijala jedinstvenog tržišta za potrošače, radnike i poduzeća, posebice MSP-ove, stvaranjem nepotrebnih i nepravednih prepreka slobodnom kretanju robe i usluga;

6. uviđa da će vjerojatno biti potrebno strože praćenje i od strane država članica, regulatorni oprez, pojednostavljenje primjene postojećeg europskog regulatornog okvira te veći politički naglasak na jedinstvenom tržištu kako bi se učinkovito uklonile takve prepreke i dodatno produbila integracija jedinstvenog tržišta;

7. svjestan je temeljne važnosti politike zaštite potrošača kao čimbenika koji jača jedinstveno tržište i doprinosi njegovoj integraciji;

8. poziva Komisiju da iskoristi sredstva iz programa jedinstvenog tržišta kako bi ojačala upravljanje jedinstvenim tržištem i poboljšala njegovo funkcioniranje, posebno u pogledu necarinskih prepreka;

9. poziva države članice da poštuju integritet jedinstvenog tržišta boljom razmjenom informacija i koordinacijom provedbe prava EU-a, uz pomoć Komisije, da se suzdrže koliko je to moguće od uvođenja odstupanja u nacionalnim pravilima te da rješenja potraže na europskoj razini, da na nove nacionalne propise primjenjuju smjernice za bolju regulativu, da pripreme odgovarajuće procjene učinka i podupiru dionike kako bi mogli na odgovarajući način doprinijeti postupku donošenja odluka te da primjenjuju sva pravila na opravdan, razmjeran i nediskriminirajući način;

10. ističe da potpuno postizanje ciljeva iz europskog zelenog plana i europskih digitalnih agendi prvenstveno ovisi o učinkovitom funkcioniranju jedinstvenog tržišta i primjerenom javnoj politici, što je ključan uvjet za učinkovitost tržišta i inovacije te jedan od nekoliko alata za modernizaciju europskih gospodarstava; zbog toga smatra da nedostaci jedinstvenog tržišta zaslužuju jednaku pozornost kao europski zeleni plan i europska digitalna agenda; naglašava da bi u drugim europskim politikama trebalo voditi računa o pravilima jedinstvenog tržišta te da se moraju poštovati njegova načela; ponovo potvrđuje svoju predanost razvoju i zaštiti otpornog i održivog unutarnjeg tržišta prilagođenog potrošačima, radnicima i poduzećima;

11. žali zbog toga što bi neke necarinske prepreke mogle ugroziti ciljeve industrijske strategije EU-a, osobito vraćanje proizvodnje i jačanje otpornosti europskoga gospodarstva; naglašava da je čvrsto integrirano jedinstveno tržište bez necarinskih prepreka preduvjet za postizanje ciljeva industrijske strategije EU-a;

12. poziva države članice da se pobrinu da su njihovi postupci proporcionalni i strogo usklađeni s legitimnim ciljevima javne politike kao što je javno zdravlje, okoliš, javne usluge i opći interes; međutim, žali zbog toga što se neke države članice i dalje pozivaju na javni interes kako bi izolirale svoje domaće tržište; nadalje, ističe da zahtjevi kao što su neutemeljena teritorijalna ograničenja, nepotrebni zahtjevi u pogledu jezika i ispitivanja gospodarskih potreba stvaraju neopravdane prepreke na jedinstvenom tržištu te poziva Komisiju da u tom pogledu poboljša praćenje država članica, uključujući zakonske obveze obavješćivanja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

13. žali zbog činjenice da je prema studiji Parlamenta broj postupaka zbog povrede prava protiv država članica u području jedinstvenog tržišta porastao između 2017. i 2019. te dosegao 800 u 2019., što je najviša razina od 2014.;

Prepreke slobodnom kretanju robe i usluga

14. ističe da su Komisija i dionici identificirali skupinu ključnih neopravdanih prepreka za prekogranične aktivnosti, među ostalim:

- (a) regulatorne nejednakosti i nedosljednu provedbu prava EU-a, što komplicira prekogranične razmjene i prisiljava poduzeća da ulažu resurse u naporan proces analiziranja odredbi prava EU-a, čime se ulaganja odvrćaju od aktivnosti koje stvaraju poslove ili podržavaju rast;
- (b) neodgovarajuća provedba zakonodavstva EU-a te dugotrajni i složeni postupci za rješavanje povreda prava EU-a;
- (c) opterećujući i ponekad složeni administrativni zahtjevi i prakse, kao što su opetovane stalne inspekcije i sankcije nerazmjerne povredi, nedovoljne i nedostupne ili nepostojeće informacije i ograničeni kanali komunikacije s javnom upravom, što također ograničava mogućnosti za nove ili konkurentne usluge na novim lokacijama koje bi potrošačima pružile više izbora;
- (d) teritorijalna ograničenja opskrbe koja jasno ometaju razvoj jedinstvenog tržišta i njegovu potencijalnu korist za potrošače;
- (e) dodatni tehnički zahtjevi doneseni na nacionalnoj razini kojima se stvara prekomjerno i neopravdano administrativno opterećenje koje bi moglo ugroziti neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
- (f) nedostatak učinkovitih alata i mehanizama za bolje poznavanje postojećih obveza ili nedostatak usklađenih tehničkih standarda, čime se povećavaju troškovi usklađivanja za poduzeća koja posluju prekogranično;
- (g) nedostatak transparentnosti i informacija te složeni postupovni zahtjevi koji povećavaju poteškoće u pristupu prekograničnoj nabavi, posebno za mala i srednja poduzeća (MSP);
- (h) nedovoljna pravila za prekograničnu e-trgovinu;
- (i) poteškoće u pravovremenom rješavanju trgovačkih i upravnih sporova;

15. napominje da su poduzeća iz EU-a koja posluju na unutarnjem tržištu već prijavila konkretne primjere prethodno navedenih prepreka, uključujući, na primjer, zahtjeve za strane pružatelje usluga da registriraju poduzeće u trgovačkom registru i registru trgovačkih društava države članice domaćina, čak i ako radnike samo privremeno šalju na državno područje države članice domaćina i ondje nemaju infrastrukturu iz koje bi obavljali djelatnosti na uobičajen, stabilan i kontinuiran način;

16. naglašava da je usklađivanje, kada je ono moguće, najdjelotvorniji način za smanjenje rascjepkanosti jedinstvenog tržišta; međutim, naglašava da to usklađivanje ne bi smjelo dovesti do većeg regulatornog opterećenja za poduzeća;

17. ističe da se poštovanjem vladavine prava jača integritet jedinstvenog tržišta i podsjeća države članice na njihove zakonske obveze obavješćivanja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

18. ističe da nekarinske prepreke, među ostalim, ozbiljno utječu na sektor usluga te posljedično na druge segmente gospodarstva koji se oslanjaju na sektor usluga; nadalje, ističe da je Komisija identificirala 24 specifična ograničenja u 13 sektora kojima se krše pravila utvrđena u Direktivi o uslugama ⁽⁶⁾, uključujući neka koja su diskriminirajuća ili postavljaju zahtjeve u pogledu nastana ili državljanstva; napominje da je cilj tog postupka bio dokumentirati postojanje ili nepostojanje ograničenja te da je procjena proporcionalnosti ograničenja bila izvan opsega tog postupka i da se njime nije procjenjivalo je li relevantno ograničenje opravdano ili proporcionalno;

19. svjestan je da to izvješće ukazuje na malo smanjenje razine prepreka u gotovo svim ocijenjenim sektorima, što bi Komisija trebala dodatno ocijeniti; međutim, naglašava da je, prema Komisiji, praćenje smanjenja prepreka u različitim uslužnim sektorima bilo sporo nakon provedbe Direktive o uslugama 2006. godine do 2017. i da su se u maloprodajnom sektoru prepreke koje su praćene čak povećale između 2011. i 2017., čime je poništen postignuti napredak;

20. žali zbog toga što su neka od utvrđenih ograničenja u okviru Direktive o uslugama rezultat pravne nesigurnosti koja se pojavila od njezina stupanja na snagu u pogledu njezina područja primjene, posebno za mala i srednja poduzeća u turističkom sektoru;

21. ističe da javne usluge uživaju posebnu zaštitu u pogledu pravila unutarnjeg tržišta zbog zadaća od općeg interesa za koje su zadužene te da stoga pravila koja tijela javne vlasti utvrđuju za njihovo pravilno funkcioniranje nisu nekarinske prepreke; u tom pogledu ističe da socijalne i zdravstvene usluge ne podliježu odredbama Direktive o uslugama;

22. poziva Komisiju i države članice da ulože veće napore u uklanjanje prepreka trgovini na malo i brzo djeluju kada se utvrde nove prepreke; poziva Komisiju da pripremi smjernice o proporcionalnosti postupaka odobravanja u maloprodaji kako bi se povećala pravna sigurnost i predvidljivost za maloprodaju te da do sredine 2022. predstavi novi akcijski plan za europski maloprodajni sektor;

23. podsjeća da znatan broj problema u vezi s prekograničnim pružanjem usluga proizlazi iz administrativnih praksi, a ne iz neusklađenosti s pravom EU-a;

24. poziva Komisiju da nastavi razvijati smjernice za rješavanje problema nedovoljne učinkovitosti zakonodavstva; ističe da bi nedostatak zajedničkog tumačenja propisa EU-a kojima se olakšava slobodno kretanje radnika mogao dovesti do nedostatka pravne jasnoće i birokratskih opterećenja za poduzeća i radnike koji pružaju usluge u raznim državama članicama; poziva Komisiju da državama članicama pruži podršku u postupku prenošenja kako bi se zajamčio usklađeniji pristup;

25. žali zbog nedovoljnog korištenja postupka obavješćivanja u skladu s Direktivom o uslugama i sustava za obavješćivanje TRIS ⁽⁷⁾; ističe da to ugrožava sposobnost Komisije da osigura usklađenost novih propisa o uslugama s Direktivom o uslugama; poziva države članice da ispune svoje obveze obavješćivanja u skladu s Direktivom o uslugama; poziva Komisiju da do sredine 2022. predloži akcijski plan za poboljšanje postojećeg okvira; u tom pogledu prima na znanje namjeru Komisije da ažurira priručnik o provedbi Direktive o uslugama kako bi se integrirali elementi koji proizlaze iz najnovije sudske prakse te poboljšala primjena te direktive;

26. naglašava da prepreke mogu proizlaziti i iz ograničenih kapaciteta nacionalnih uprava za pružanje usluga na drugim jezicima te nedostatka relevantnog osposobljavanja i infrastrukture; poziva države članice da osiguraju da informacije i dokumenti koji se odnose na pristup tržištu nisu dostupni samo na službenom jeziku države članice, već i na engleskom ili drugom jeziku koji se najviše koristi u lokalnom gospodarstvu;

⁽⁶⁾ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu. (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva. (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

27. poziva Komisiju i države članice da usvoje praktične i sažete alate spremne za upotrebu za nacionalna tijela kako bi se riješilo problem pogrešne prakse i kršenja te primjenjivala pravila unutarnjeg tržišta;

28. podsjeća da se država članica može pozivati na javnu politiku, javno zdravlje ili javnu sigurnost samo ako može dokazati postojanje stvarne, dovoljno ozbiljne prijetnje koja utječe na jedan od temeljnih interesa društva; stoga smatra neprihvatljivim svaki oblik diskriminacije koju potiče država, na primjer diskriminaciju osoba s invaliditetom ili na temelju ekonomskog položaja, nacionalnosti, dobi, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, zanimanja, spola ili seksualne orijentacije (uključujući protiv LGBTIQ zajednice); smatra da takva diskriminacija može ograničiti slobode unutarnjeg tržišta i time stvoriti nezarinski prepreku koja utječe na slobodno kretanje robe i usluga jer sprečava proizvođače robe i pružatelje usluga da ravnopravno isporučuju istu robu i usluge diljem EU-a, a potrošače da imaju koristi od postignuća jedinstvenog tržišta;

29. pozdravlja bitna poboljšanja u slobodnom kretanju robe zadnjih nekoliko godina zahvaljujući uredbama kao što su Uredba (EU) 2018/302⁽⁸⁾ (Uredba o geografskom blokiranju), Uredba (EU) 2019/1020⁽⁹⁾ (Uredba o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda) i, najvažnije, zahvaljujući Uredbi (EU) 2019/515⁽¹⁰⁾ (Uredba o uzajamnom priznavanju robe); podsjeća na to da se načelo uzajamnog priznavanja primjenjuje samo na neusklađenu robu i naglašava važnost usklađivanja odozgo prema dolje kako bi se osigurala visoka razina sigurnosti proizvoda i zaštite potrošača; smatra da bi temeljita primjena načela uzajamnog priznavanja i instrumenata koji su nedavno definirani u Uredbi (EU) 2019/515 učinkovito unaprijedila agendu jedinstvenog tržišta, posebno u područjima u kojima još postoje poteškoće;

30. smatra da su donošenje i provedba Uredbe o geografskom blokiranju bili korisni za potrošače u olakšavanju prekogranične kupovine; podsjeća, međutim, da i dalje postoje određene prepreke, naročito kada je riječ o pružanju audiovizualnih usluga i sadržaja, te da to dovodi do manjeg povjerenja potrošača u prekograničnu kupnju na internetu; poziva Komisiju da u okviru izvješća o evaluaciji predviđenog za 2022. predloži načine za ukidanje neopravdanog i neučinkovitog geografskog blokiranja te da teži postizanju usklađenog jedinstvenog digitalnog tržišta;

31. ističe postojanje diskriminirajućih praksi kojima se narušava tržišno natjecanje, kao što su teritorijalna ograničenja opskrbe, kojima se koči razvoj jedinstvenog tržišta i potkopavaju njegove potencijalne koristi za potrošače; poziva Komisiju da osmisli odgovarajuće mjere za uklanjanje teritorijalnih ograničenja opskrbe i na taj način smanji prepreke prekograničnoj trgovini u cilju postizanja potpuno funkcionalnog jedinstvenog tržišta;

32. pozdravlja činjenicu da je usklađivanje kvalifikacija uzajamnim priznavanjem već doprinijelo rastu jedinstvenog tržišta u pogledu nekoliko profesija; međutim, žali što administrativne prepreke koje nameću države članice ozbiljno ograničavaju daljnji napredak; ističe da bi se uzajamnim priznavanjem diploma, kvalifikacija, vještina i kompetencija među državama članicama ojačalo slobodno kretanje radnika i usluga te potiče države članice da prošire uzajamno priznavanje na sve moguće razine obrazovanja i osposobljavanja te da što je prije moguće poboljšaju ili uvedu potrebne postupke za takvo proširenje;

33. podsjeća na poseban status reguliranih profesija na jedinstvenom tržištu i njihovu ulogu u pogledu javnog interesa, ali također naglašava da se taj poseban status ne bi smio koristiti za održavanje neopravdanih prepreka koje dovode do fragmentacije jedinstvenog tržišta;

34. potiče države članice da uklone neopravdana ograničenja za stručne kvalifikacije te Komisiju da i dalje budno prati provedbu postupaka zbog povrede prava u slučajevima kada države članice ne poštuju zakonodavstvo EU-a o priznavanju kvalifikacija;

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanoga geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata. (SL L 60 I, 2.3.2018., str. 1.).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda. (SL L 169, 25.6.2019., str. 1.).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2019/515 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uzajamnom priznavanju robe koja se zakonito stavlja na tržište u drugoj državi članici. (SL L 91, 29.3.2019., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

35. podsjeća da se Direktiva o stručnim kvalifikacijama temelji na načelu jednakog postupanja i zabrani diskriminacije na temelju nacionalnosti;
36. poziva Komisiju i države članice da stalno podižu razinu osviještenosti među poduzećima i radnicima koji možda nisu dovoljno upoznati s uzajamnim priznavanjem i drugim relevantnim pravilima kojima se olakšava prekogranično poslovanje;
37. poziva na promicanje Europskog kvalifikacijskog okvira i olakšavanje njegove primjene u cijeloj Uniji kako bi se osiguralo da postane općeprihvaćeni instrument priznavanja;
38. žali zbog nedovoljnog pristupa informacijama o mobilnosti radne snage u uslužnim sektorima te je zabrinut zbog opterećujućih postupaka u određenim državama članicama za dobivanje ključnih dokumenata i stalnih problema u pogledu pravodobnog izdavanja obrasca A1 građanima; ističe da je pristup informacijama, na primjer o domaćim kolektivnim ugovorima ondje gdje je to primjenjivo i relevantno, obavezan u okviru Direktive 2014/67/EU⁽¹¹⁾, da ga je potrebno poboljšati kako bi se olakšala usklađenost za poduzeća i informacije za radnike; ustraje u tome da bi te informacije trebale biti dostupne putem jedinstvenog digitalnog pristupnika; poziva Komisiju i Europsko nadzorno tijelo za rad da poduzmu odgovarajuće korake kako bi se poboljšao pristup informacijama;
39. potiče Komisiju da, kako je planirano, uvede digitalni obrazac za izjavu o upućivanju radnika u prvom tromjesečju 2022., kao što je navedeno u ažuriranoj verziji nove industrijske strategije iz 2020., uspostavom jednostavnog, korisnicima prilagođenog i interoperabilnog digitalnog obrasca koji odgovara potrebama europskih poduzeća, a posebno malih i srednjih poduzeća;
40. podsjeća na to da je pristup informacijama ključan i da bi ga trebalo što je više moguće olakšati za potrebe korisnika; smatra da su mjere poduzete u okviru paketa „proizvoda” za poboljšanje pristupa informacijama o mjerodavnim pravilima i obavezama za poduzeća dobrodošle kako bi se olakšala prekogranična trgovina te istodobno zadržala visoka razina zaštite potrošača; poziva na dodjelu dovoljnih sredstava za uspostavu jedinstvenih kontaktnih točki;
41. prima na znanje sve veći broj propisa o pristupu vozila urbanim područjima koji se primjenjuju i na privatna i na gospodarska vozila; traži od Komisije da procijeni je li potrebna koordinacija na razini EU-a;
42. naglašava da je pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta ključno za zaštitu dostatne opskrbe cjenovno prihvatljivim i visokokvalitetnim proizvodima, uključujući poljoprivredno-prehrambene proizvode, u cijeloj Uniji;
43. ističe važnost jačanja dinamičnosti i otpornosti opskrbnih sustava EU-a, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini, te važnost jačanja kratkih, pametnih i integriranih lanaca opskrbe kako bi se u cijeloj Uniji osigurala kontinuirana opskrba proizvodima;
44. naglašava da je potrebno osigurati najveću moguću usklađenost jedinstvenog tržišta s pomoću jedinstvenog pristupa označavanju na razini EU-a kojim se mogu ukloniti prepreke funkcioniranju jedinstvenog tržišta i osigurati da informacije koje se pružaju potrošačima ostanu jasne, transparentne, sljedive i razumljive;
45. pozdravlja donošenje revidirane Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi⁽¹²⁾ i poticaje Komisije u tu svrhu te podržava rad i zaključke Zajedničkog istraživačkog centra, kojima je cilj riješiti problem dvojne kvalitete hrane;

Digitalizacija i upotreba umjetne inteligencije u uklanjanju prepreka na jedinstvenom tržištu

46. naglašava važnost potpuno funkcionalnog digitalnog jedinstvenog tržišta koje koristi potrošačima i poduzećima te traži da se pruži potpora MSP-ovima kako bi se suočili s preprekama i poteškoćama u njihovoj digitalnoj transformaciji;

⁽¹¹⁾ Direktiva 2014/67/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o provedbi Direktive 96/71/EZ o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga. (SL L 159, 28.5.2014., str. 11.).

⁽¹²⁾ Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu. (SL L 149, 11.6.2005., str. 22.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

47. smatra da digitalizacija i tehnologije u nastajanju kao što je umjetna inteligencija mogu doprinijeti postizanju ciljeva EU-a i produblivanju unutarnjeg tržišta; naglašava da te tehnologije, ako se pravilno upotrebljavaju, mogu biti pozitivne i transformativne te se njima mogu rješavati brojni izazovi za uklanjanje prepreka na jedinstvenom tržištu;

48. poziva Komisiju da dodatno ocijeni dopuštanje i poticanje upotrebe digitalnih rješenja koja mogu pomoći u pružanju obveznih informacija o proizvodu ili pakiranju bez potrebe za povećanjem veličine pakiranja ili za prepakiranjem;

49. pozdravlja Komisijine prijedloge za Akt o digitalnim uslugama (COM(2020)0825) i Akt o digitalnim tržištima (COM(2020)0842) te traži od Komisije i država članica da usvoje okvire koji su usklađeni s drugim politikama unutarnjeg tržišta i EU-a; smatra da je od iznimne važnosti da poduzeća, a posebno mala i srednja poduzeća i potrošači, imaju jasan, usklađen i pouzdan skup pravila;

50. pozdravlja plan Komisije da uspostavi jedinstvenu europsku informacijsku ulaznu točku za nadzorna tijela o neprehrambenim proizvodima;

51. poziva relevantna europska i nacionalna tijela da poduzmu odgovarajuće korake u cilju izrade jedinstvenog predloška za službene nacionalne internetske stranice i da ih usklade s jedinstvenim digitalnim pristupnikom kako bi se poboljšao pristup relevantnim informacijama među različitim državama članicama;

52. uviđa da brojne prepreke proizlaze iz ograničene sposobnosti administracije da pruži visokokvalitetne usluge u prekograničnim okvirima; vjeruje da digitalizacija javnih usluga i potpuno iskorištene mogućnosti e-vlade ostaju nužni preduvjeti za iskorjenjivanje nekih od opterećujućih nekarinskih prepreka; poziva Komisiju da promiče upotrebu digitalnih alata i potiče države članice da se u potpunosti obvežu na digitalizaciju javnih usluga; ističe važnost razvoja i upotrebe interoperabilnih alata otvorenog koda u e-upravi kako bi se promicao razvoj međunarodno kompatibilnih administrativnih postupaka na mreži; podsjeća, u tom pogledu, da su ključne odredbe jedinstvenog digitalnog pristupnika do 12. prosinca 2020. trebale stupiti na snagu u svim državama članicama EU-a; ističe važnost načela „digitalizacije kao standarda” i načela „samo jednom”, koje će građanima i poduzećima uštedjeti vrijeme i novac, osobito ako će imati širu primjenu; pozdravlja prijedlog da se jedinstvenom digitalnom pristupniku doda alat za uklanjanje prepreka jedinstvenom tržištu;

53. žali zbog spore provedbe jedinstvenog digitalnog pristupnika poziva države članice da dodijele dostatna sredstva za brzu provedbu jedinstvenog digitalnog pristupnika na način prilagođen MSP-ovima pružanjem informacija o pravilima jedinstvenog tržišta i administrativnim postupcima usmjerenima na korisnike kako bi on što je više moguće postao virtualna jedinstvena kontaktna točka; poziva države članice i Komisiju da prošire područje primjene jedinstvenog digitalnog pristupnika na sve relevantne poslovne administrativne postupke;

54. ističe da mreža SOLVIT ima velik potencijal da postane glavni neformalni alat za rješavanje problema za poduzeća i potrošače u slučajevima pogrešne primjene prava EU-a; pozdravlja prijedlog Komisije da SOLVIT postane uobičajeni alat za rješavanje sporova koji se odnose na jedinstveno tržište; smatra da to zahtijeva veće informiranje o postojanju takvih instrumenata za rješavanje sporova;

55. napominje da, unatoč aktivnostima Komisije i država članica za podizanje razine osviještenosti, brojni građani i poduzeća i dalje ne znaju za mrežu SOLVIT; naglašava da bi Komisija i države članice trebale poduzeti daljnje mjere za povećanje njezine vidljivosti;

56. napominje da se SOLVIT temelji na preporuci, a ne na zakonskom aktu te da ne može donositi pravno obvezujuće odluke; ističe da se rad mreže SOLVIT može znatno poboljšati;

četvrtak, 17. veljače 2022.

57. napominje da brojni centri mreže SOLVIT i dalje nemaju dovoljno osoblja te da im nedostaju resursi i odgovarajuća osposobljavanja za zaposlenike, a time i potrebno znanje; poziva Komisiju i države članice da se pobrinu za to da centri mreže SOLVIT imaju odgovarajuće resurse za rad u skladu sa zahtjevom Komisije iz komunikacije COM(2017)0255;

58. skreće pozornost na činjenicu da su neopravdane, nerazmjerne i diskriminacijske prakse kontrole koje primjenjuju države članice, uključujući prekomjerne novčane kazne ili pristup konkurentnim podacima o trgovačkim društvima, također jedan od oblika prepreka na unutarnjem tržištu; napominje da europska poduzeća redovito izvješćuju o primjerima takvih praksi putem mreže SOLVIT, predstavkama podnesenima odboru PETI ili pritužbama Komisiji;

59. naglašava da je potrebna pristupačna kontaktna točka okrenuta europskom građanima, poduzećima i njihovim predstavnicima kako bi ukazivali na mjere koje poduzimaju države članice a koje ometaju jedinstveno tržište EU-a; ističe da na te pritužbe treba odmah reagirati kako bi se što prije uklonile neopravdane prepreke jedinstvenom tržištu;

60. podsjeća da je sektor međunarodnog cestovnog prijevoza izložen većem broju necarinskih prepreka koje ograničavaju pristup nacionalnim tržištima, što smanjuje njegovu konkurentnost;

61. naglašava važnost usklađivanja normi za unutarnje tržište i naglašava važnost većeg uključivanja dionika i poduzeća kako bi se izbjegle nepotrebne prepreke pristupu jedinstvenom tržištu EU-a;

Primjena pravila i nadzor usklađenosti

62. u načelu pozdravlja Radnu skupinu za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta (SMET), čiji je cilj postizanje usklađenosti nacionalnog zakonodavstva s pravilima jedinstvenog tržišta i davanje prioriteta najvećim preprekama, rješavanje pretjerane regulacije i raspravljanje o horizontalnim problemima u primjeni pravila; ističe da ta radna skupina ne bi trebala samo identificirati probleme, već i predlagati rješenja; poziva Komisiju i države članice da osiguraju veće uključivanje dionika u rad te radne skupine;

63. podsjeća da je plan Komisije bio poboljšati primjenu zakonodavstva EU-a zahvaljujući radu te skupine, koja se prvi put sastala u travnju 2020., no to je dosad dalo tek ograničene rezultate; žali zbog toga što radne metode te radne skupine nisu transparentne; poziva Komisiju i države članice da povećaju transparentnost Radne skupine za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta i da uključe dionike u njezine sastanke te da osiguraju da ta radna skupina na internetskoj stranici Komisije objavljuje popise sudionika, dnevne redove i zapisnike sa svojih sastanaka; poziva Komisiju da do kraja 2022. predstavi konkretne ishode rada te radne skupine te da ih podnese Odboru Parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača i Vijeću za konkurentnost u skladu sa svojom Komunikacijom od 10. ožujka 2020. o dugoročnom akcijskom planu za bolju provedbu i osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta (COM(2020)0094);

64. poziva Komisiju da redovito, a najmanje svake tri godine, podnosi izvješće o necarinskim preprekama, da proširi postojeći pregled stanja jedinstvenog tržišta na transparentan način, da navede postupke zbog povrede prava i nacionalne propise za koje se sumnja da su u suprotnosti s pravom EU-a;

65. poziva Komisiju i države članice da dosljedno, brzo i rigorozno ocijene ograničavaju li nacionalna pravila unutarnje tržište te ako je to slučaj, da ocjene jesu li nužna, nediskriminirajuća, razmjerna i opravdana u skladu s Direktivom (EU) 2015/1535 o pružanju informacija u području tehničkih propisa i Direktivom (EU) 2018/958⁽¹³⁾ o pristupu reguliranim profesijama; napominje da nedostaju odgovarajuće procjene učinka i dobro objašnjena obrazloženja, posebno u pogledu nacionalnih pravila o proizvodima i uslugama; poziva Komisiju da brzo donosi odluke o žalbama kako bi osigurala da se relevantna pitanja sa stajališta krajnjeg korisnika obrađuju brzo i rješavaju djelotvorno;

⁽¹³⁾ Direktiva (EU) 2018/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. lipnja 2018. o ispitivanju proporcionalnosti prije donošenja novih propisa kojima se reguliraju profesije. (SL L 173, 9.7.2018., str. 25.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

66. podsjeća da tijekom regulatornog životnog ciklusa države članice i Komisija moraju dijeliti odgovornost u osiguravanju poštovanja pravila jedinstvenog tržišta, uzimajući u obzir i Pariški sporazum te europski stup socijalnih prava, te u osiguravanju provedbe prava građana, uključujući prava radnika i potrošača; naglašava da su na europskoj razini potrebna usklađena pravila u pogledu učestalosti i kvalitete kontrola i drugih aktivnosti tržišnog nadzora, osobito kad je riječ o sigurnosti proizvoda, te promicanje alata za razmjenu informacija među nacionalnim tijelima u cilju jačanja suradnje u tom području;

67. poziva sve države članice da se pobrinu za to da sva nadležna tijela u njihovoj nadležnosti imaju sve minimalne ovlasti te potreban proračun i osoblje kako bi se zajamčila pravilna primjena pravne stečevine o unutarnjem tržištu;

68. ističe da je važno da nadležna tijela provode proporcionalan nadzor, inspekcije i sankcioniranje gospodarskih subjekata koji ne poštuju zakonodavstvo, neovisno o državi članici njihovog poslovnog nastana; ističe da je od presudne važnosti koristiti se instrumentima za suradnju između nacionalnih tijela i Europske komisije u području nadzora tržišta te također razvijati nove instrumente kako bi se spriječili problemi povezani s neusklađenosti koji ugrožavaju sigurnost potrošača, naročito u vidu pojačanog nadzora na europskoj razini;

69. naglašava važnost povećane razine usklađenosti koja uključuje djelotvornu i učinkovitu suradnju u provedbi među nadležnim tijelima kako bi se otkrile i istražile povrede te naredio njihov prestanak ili zabrana;

70. naglašava važnost praćenja i stoga pozdravlja pregled stanja jedinstvenog tržišta kao alat za praćenje uspješnosti; naglašava da treba redovito raspravljati o ishodima pregleda stanja na najvišim političkim razinama, osiguravajući političku predanost rješavanju utvrđenih prepreka ne samo iz poslovne perspektive, već i s obzirom na izazove s kojima se suočavaju radnici, potrošači i građani, uzimajući u obzir socijalne i ekološke aspekte;

71. pozdravlja izgradnju kapaciteta nacionalnih javnih uprava, stručnjaka za javnu nabavu, sudaca i drugih pravnih stručnjaka za koju su moguća financijska sredstva u okviru Programa potpore reformama;

Prepreke jedinstvenom tržištu zbog odgovora na bolest COVID-19

72. podsjeća da početni odgovor država članica i Komisije na pandemiju nije uzeo u obzir potrebe jedinstvenog tržišta i podsjeća da je to ozbiljno utjecalo na slobodno prekogranično kretanje robe, osoba i usluga; smatra da će biti potrebna daljnja procjena učinka pandemije na jedinstveno tržište kako bi se izvukli zaključci iz krize uzrokovane bolešću COVID-19;

73. poziva države članice da u slučaju pogoršanja pandemije u potpunosti provedu smjernice Komisije o ostvarivanju slobodnog kretanja radnika tijekom pandemije bolesti COVID-19 i komunikaciju Komisije naslovljenu „Postupan i koordiniran pristup ponovnoj uspostavi slobode kretanja i ukidanju kontrola na unutarnjim granicama” (C(2020)3250) kako bi se radnicima, osobito radnicima u prometu, pograničnim, upućenim i sezonskim radnicima te pružateljima usluga omogućio prelazak granica i neometan pristup njihovom mjestu rada;

74. pozdravlja paket za oporavak NextGenerationEU, smjernice EU-a za upravljanje granicama, zelene prometne trake, EU digitalnu COVID potvrdu za olakšavanje slobodnog kretanja i daljnje mjere kojima je cilj da jedinstveno tržište normalno funkcionira;

75. žali zbog toga što su neke države članice uvele dodatna ograničenja putovanja, kao što je karantena za neke nositelje EU digitalne COVID potvrde; napominje da su ta ograničenja posebno opterećujuća za prekogranične i upućene radnike te vozače kamiona;

76. podsjeća da je važno osigurati da mjere uvedene zbog bolesti COVID-19 ne utječu na protok proizvoda, posebno hrane, unutar EU-a, uključujući kada je riječ o područjima koja nisu povezana s kontinentalnom Europom;

četvrtak, 17. veljače 2022.

77. konstatira da je pandemija bolesti COVID-19 dovela do određenih ograničenja među državama članicama i unutar njih, osim toga što je došlo do pada u sektoru hotelijerstva i ugostiteljstva, što je imalo katastrofalne posljedice na proizvodnju hrane;
78. smatra da se put prema oporavku mora temeljiti na održivom razvoju, pravednoj tranziciji, socijalnoj uključenosti i otvaranju kvalitetnih radnih mjesta;
79. pozdravlja prijedlog Komisije da predstavi instrument jedinstvenog tržišta za hitne slučajeve; poziva Komisiju da ga razvije kao pravno obvezujući strukturni alat za osiguravanje slobodnog kretanja osoba, robe i usluga u slučaju budućih kriza;
80. poziva Komisiju i države članice da proaktivno iskoriste naučene lekcije i razviju plan odgovora na hitne slučajeve, kojim bi se trebao osigurati zajednički odgovor i zaštititi što je više moguće slobodno kretanje usluga, robe i osoba, posebno prekograničnih radnika; podsjeća da države članice trebaju odmah obavijestiti o nacionalnim mjerama kojima se ograničava slobodno kretanje robe i usluga;
81. pozdravlja Komisijin Prijedlog uredbe o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1082/2013/EU (COM(2020)0727), a posebno njezin prijedlog o uspostavi mehanizma za kontrolu ograničenja izvoza medicinske opreme na unutarnjem tržištu;
82. naglašava da je hitno potrebno proširiti pristup digitalnim uslugama i tehnologijama koje su tijekom kriznih situacija ključne za neometano funkcioniranje jedinstvenog tržišta i za pristup građana i poduzeća javnim uslugama s pomoću rješenja e-uprave; prepoznaje digitalnu isključenost i nedostatak pristupa internetu kao neke od najvećih nezarinskih prepreka digitalnoj transformaciji jedinstvenog tržišta EU-a;

o

o o

83. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.
-

četrtek, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0044

Statut za europska prekogranična udruženja i neprofitne organizacije**Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. s preporukama Komisiji o statutu za europska prekogranična udruženja i neprofitne organizacije (2020/2026(INL))**

(2022/C 342/17)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 225. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir članke 114. i 352. UFEU-a,
 - uzimajući u obzir članak 11. Ugovora o Europskoj uniji,
 - uzimajući u obzir Povelju o temeljnim pravima, a posebno njezin članak 12.,
 - uzimajući u obzir članak 11. Europske konvencije o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir svoje mišljenje⁽¹⁾ o Prijedlogu Komisije za Uredbu o statutu europskog udruženja⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 1987. o neprofitnim udruženjima u Europskim zajednicama⁽³⁾,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. listopada 2020. o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava⁽⁴⁾,
 - uzimajući u obzir svoju izjavu od 10. ožujka 2011. o uvođenju europskih statuta za uzajamna društva, udruge i zaklade⁽⁵⁾,
 - uzimajući u obzir Mišljenje EGSO-a „Neiskorišteni potencijal filantropije u Europi (razmatračko mišljenje na zahtjev rumunjskog predsjedništva)”,
 - uzimajući u obzir Zajedničke smjernice o slobodi udruživanja (CDL-AD(2014)046) koje su donijeli Europska komisija za demokraciju putem prava (Venecijanska komisija) i Ured OEES-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR),
 - uzimajući u obzir članke 47. i 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za kulturu i obrazovanje i Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0007/2022),
- A. budući da se člankom 63. UFEU-a, zajedno s člancima 7., 8. i 12. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), utvrđuje sloboda udruživanja na svim razinama te se neprofitne organizacije štite od diskriminirajućih, nepotrebnih i neopravdanih ograničenja u pogledu financiranja njihovih aktivnosti;

⁽¹⁾ Zakonodavna rezolucija koja sadrži mišljenje Europskog parlamenta o Prijedlogu Komisije za Uredbu Vijeća (EEZ) o statutu europskog udruženja (SL C 42, 15.2.1993., str. 89.).

⁽²⁾ Prijedlog Komisije za Uredbu Vijeća (EEZ) o statutu europskog udruženja (COM(1991)0273 – SYN 386).

⁽³⁾ SL C 99, 13.4.1987., str. 205.

⁽⁴⁾ SL C 395, 29.9.2021., str. 2.

⁽⁵⁾ SL C 199 E, 7.7.2012., str. 187.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- B. budući da bi se za potrebe ove Rezolucije pojam „neprofitna organizacija” trebao tumačiti tako da odražava mnoštvo oblika neprofitnih organizacija u Uniji, bez obzira na to temelje li se na članstvu ili ne, na primjer udruženja, filantropske organizacije i organizacije čija su sredstva namijenjena ostvarivanju određenog cilja, kao što su zaklade i druge slične organizacije;
- C. budući da je Europski sud za ljudska prava priznao da država ima pozitivnu obvezu osigurati ostvarivanje prava na slobodu udruživanja i utvrdio u svojoj presudi od 21. listopada 2005., *Ouranio Toxo i drugi/Grčka* ⁽⁶⁾, da se „istinsko i stvarno poštovanje slobode udruživanja ne može svesti na puku dužnost države da se ne upliće”; budući da je u svojoj presudi u predmetu C-78/18 ⁽⁷⁾, Sud Europske unije utvrdio da sloboda udruživanja obuhvaća ne samo mogućnost osnivanja i odlučivanja o prestanku udruženja nego i mogućnost da udruženje u međuvremenu djeluje;
- D. budući da su neprofitne organizacije ključne za zastupanje interesa građana i civilnog društva, među ostalim pružanjem usluga u često neprofitabilnim područjima socijalnog sektora, poticanjem sudjelovanja u društvenom životu i obranom prava manjina; budući da osim toga imaju ključnu ulogu u predviđanju i rješavanju socioekonomskih izazova, kao i u uklanjanju razlika u uslugama i gospodarskim aktivnostima, zajedno s nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima;
- E. budući da neprofitne organizacije često koriste i promiču slobodu izražavanja, posebno u pogledu promicanja javnog interesa, podupiru aktivno sudjelovanje u demokratskom životu i djeluju kao škole demokracije;
- F. budući da je kriza prouzročena pandemijom bolesti COVID-19 istaknula ključnu ulogu neprofitnih organizacija u pružanju pomoći građanima pri suočavanju s brojnim poteškoćama, čime se jamči socijalna kohezija; budući da je, međutim, kriza uzrokovana bolešću COVID-19 potresla njihov status, posebno zbog prekida njihovih aktivnosti i stvaranja novih potreba i misija;
- G. budući da europska demokracija ovisi o tome mogu li civilno društvo i predstavničke udruge funkcionirati slobodno i bez obzira na državne granice; budući da se ključna uloga civilnog društva i predstavničkih udruga u doprinosu demokraciji smatra temeljnom vrijednošću Unije, kako je posebno prepoznato u članku 11. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), te zahtijeva postojanje otvorenog, transparentnog i strukturiranog dijaloga;
- H. budući da su neprofitne organizacije sastavni dio civilnog društva Unije i uključuju filantropske organizacije kao što su zaklade koje u javnom interesu doprinose i omogućuju rad pojedinaca i neprofitnih organizacija;
- I. budući da su pouzdani statistički podaci o neprofitnim organizacijama rijetki ili nisu lako dostupni;
- J. budući da europski statuti europskih trgovačkih društava, europskih zadruga ili europskih stranaka nisu prikladni za prekograničnu suradnju neprofitnih organizacija;
- K. budući da poduzeća, komercijalna poduzeća i gospodarska interesna udruženja imaju mogućnost osnivanja Europskoga gospodarskog interesnog udruženja;
- L. budući da javna tijela mogu osnovati europsku grupaciju za teritorijalnu suradnju;
- M. budući da bi europski statut za udruženja trebao biti dostupan organizacijama i osobama koji žele sudjelovati u razmjenama i uzajamnom prekograničnom učenju,

⁽⁶⁾ Presuda Europskog suda za ljudska prava od 21. listopada 2005., *Ouranio Toxo i drugi/Grčka*, br. 74989/01, ECLI:CE:ECHR:2005:1020JUD007498901.

⁽⁷⁾ Presuda Suda od 18. lipnja 2020., *Komisija/Mađarska*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476, t. 113.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- N. budući da poziv Parlamenta na izradu nacionalnih statističkih registara za aktere socijalne ekonomije ne obuhvaća organizacije izvan socijalne ekonomije;
- O. budući da mnoge neprofitne organizacije imaju važnu ulogu u gospodarstvu i razvoju unutarnjeg tržišta jer se redovito bave određenom gospodarskom djelatnošću; budući da se obujam prekograničnih financijskih tokova među udruženjima ili neprofitnim organizacijama znatno povećao u posljednjem desetljeću;
- P. budući da je u današnje vrijeme porasla svijest oblikovatelja politika i civilnog društva o potencijalu neprofitnih organizacija u smislu pružanja usluga, sudjelovanja građana i društvenih inovacija; budući da njihov potencijal vjerojatno nije dovoljno iskorišten u širokom rasponu područja, kao što su obrazovanje, kultura, zdravstvena zaštita, socijalne usluge, istraživanje, razvojna pomoć, humanitarna pomoć i pripremljenost za katastrofe;
- Q. budući da postoji sve veći socioekonomski potencijal neprofitnih organizacija u Europskoj uniji, koje nude mogućnosti zaposlenja u brojnim sektorima;
- R. budući da neprofitne organizacije imaju ključnu ulogu u podupiranju pojedinaca da aktivno sudjeluju u demokratskom životu;
- S. budući da se velika većina aktivnosti neprofitnih organizacija provodi na nacionalnoj razini, iako sve veći broj neprofitnih organizacija djeluje preko granica, čime se jača socijalna kohezija među državama članicama na društvenoj razini, posebno u pograničnim regijama koje čine gotovo 40 % teritorija Unije;
- T. budući da osobito prekogranične neprofitne organizacije uvelike doprinose postizanju ciljeva Unije i razvoju brojnih i različitih aktivnosti od općeg interesa s transnacionalnim značenjem koje koriste općem interesu u različitim područjima; budući da to uključuje, ali nije ograničeno na zaštitu i promicanje temeljnih prava i vrijednosti, zaštitu okoliša, obrazovanje, kulturu, socijalni rad i razvojnu pomoć;
- U. budući da ne postoji usklađen paneuropski zakonodavni okvir koji omogućuje prekogranični rad i organizaciju neprofitnih organizacija iako njihov broj u Europskoj uniji raste;
- V. budući da trenutačno, kada ne postoji propis Unije kojim se uređuje rad neprofitnih organizacija, njihove prekogranične aktivnosti karakteriziraju kulturne, pravne i političke razlike koje proizlaze iz nacionalnih zakona;
- W. budući da je Parlament još 1987. istaknuo potrebu uspostavljanja odgovarajuće europske uredbe za europske neprofitne organizacije u svojoj Rezoluciji od 13. ožujka 1987. o neprofitnim udruženjima u Europskim zajednicama;
- X. budući da bi svaka organizacija koja ima koristi od europskog statuta ili europskih zajedničkih minimalnih standarda trebala djelovati u prilog promicanju i provedbi zajedničkih vrijednosti i ciljeva Unije utvrđenih u Ugovorima i Povelji;

Trenutačno stanje

1. konstatira da neprofitne organizacije nemaju pravni oblik na razini Unije kojim bi se zastupljenost interesa civilnog društva stavila u ravnopravan položaj s komercijalnim poduzećima i gospodarskim interesnim skupinama za koje je već dugo uspostavljen pravni oblik na razini Unije;
2. primjećuje da su prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija i dalje vrlo složene zbog pravnih, kulturnih, političkih i gospodarskih razlika među državama članicama i da trenutačan administrativni i fiskalni tretman prekograničnih aktivnosti tih organizacija ima veće transakcijske troškove nego na nacionalnoj razini;
3. ističe da trenutačni pravni okvir na razini Unije i na nacionalnoj razini nije dostatan za uspostavljanje i podupiranje snažnog paneuropskog civilnog društva, čije je postojanje nužno za demokraciju; stoga prepoznaje da je potrebno uvesti novi pravni oblik, to jest oblik europskog udruženja, uključujući pravila o osnivanju, transparentnosti i odgovornosti europskog udruženja te upravljanju njime;

četvrtak, 17. veljače 2022.

4. naglašava važnost osiguravanja koordinacije na razini Unije, izbjegavanja fragmentacije i podupiranja usklađenog pristupa diljem Unije u vezi s europskim udruženjem s pomoću imenovanog Odbora europskih udruženja; u tu svrhu poziva Komisiju da ispita različite mogućnosti i iznese prijedlog za najprikladniji oblik i status takvog odbora europskih udruženja u kojem su zastupljene sve države članice i koji ima jasno definirane ovlasti donošenja odluka;
5. smatra da je za dovršenje unutarnjeg tržišta potrebno i zakonodavstvo Unije kojim se podupiru neprofitne organizacije;
6. naglašava da se, iako je sloboda kretanja i poslovnog nastana utvrđena u Ugovorima, temeljno pravo na udruživanje u jurisdikcijama nekih država članica još uvijek u potpunosti ne podržava niti promiče zbog nedostatka odgovarajućih organizacijskih oblika i nejednakog postupanja prema postojećim oblicima diljem Unije, što s jedne strane ometa prekogranične aktivnosti, projekte i misije te mobilnost civilnog društva, a s druge strane uzrokuje pravnu nesigurnost;
7. žali zbog nedostatka instrumenta kojim bi se dodatno olakšala sloboda kretanja neprofitnih organizacija, bez obzira na to u kojoj državi članici imaju poslovni nastan ili gdje je boravište njihovih članova, posebno uklanjanjem pravnih i administrativnih prepreka;
8. naglašava da se zbog nedovoljne usklađenosti praksi neprofitne organizacije koje djeluju diljem Unije često suočavaju s neopravdanim ograničenjima kao što su naknade, formalnosti te administrativne i druge prepreke, što ugrožava njihove svakodnevne aktivnosti i odvraća takve organizacije od prekograničnog širenja svojih misija; ističe da takve prepreke vode i do znatnog povećanja radnog opterećenja zbog potrebe da se slijedi više različitih administrativnih postupaka u više država članica;
9. žali zbog činjenice što su u više država članica neprofitne organizacije izostavljene iz programa pomoći za odgovor na pandemiju;
10. ističe da nedostatak usklađenosti praksi dovodi i do nejednakih uvjeta zbog različitih tržišnih uvjeta i drugih prepreka s kojima se suočavaju neprofitne organizacije u različitim državama članicama, na primjer pri otvaranju bankovnih računa, prikupljanju i opravdavanju sredstava iz inozemnih izvora, pristupu javnim mjerama i programima naknada, ostvarivanju koristi od određenih financijskih ili poreznih tretmana; ili zapošljavanju osoblja, posebno kod prekograničnog zapošljavanja koje bi se trebalo olakšati u skladu sa slobodom kretanja radnika;
11. poziva Komisiju da razmotri različite oblike u kojima neprofitne organizacije djeluju u državama članicama te da izradi komparativnu analizu;
12. naglašava da neprofitne organizacije doprinose inovacijama, istraživanju, gospodarskom razvoju i otvaranju radnih mjesta, posebno u društvenom, poduzetničkom, tehnološkom i kulturnom sektoru;
13. uviđa doprinose neprofitnih organizacija u određenim strateškim ciljevima Unije, kao što su borba protiv klimatske krize, suočavanje s digitalnom transformacijom i oporavak od pandemije bolesti COVID-19; ističe da će postizanje tih ciljeva biti nemoguće bez doprinosa civilnog društva, koje promiče ta pitanja diljem Europe, posebno pitanja u vezi s provedbom nužnih politika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te razini Unije uz poštovanje interesa i prava onih na koje se odnose;
14. žali zbog toga što su podaci oskudni ili zastarjeli; traži od država članica da redovito dostavljaju raščlanjene podatke te od Komisije da stvori pouzdane i redovno ažurirane statističke resurse na temelju utvrđene metodologije kojom se osigurava transparentnost i usporedivost te da dopusti da se ti podaci uključe u podatke Eurostata u vezi s prekograničnim aktivnostima i doprinosima; ističe da se, prema studiji iz 2017. koju je naručio EGSO pod naslovom „Najnovija kretanja u okviru socijalne ekonomije u Europskoj uniji”, od ukupno 13,6 milijuna plaćenih radnih mjesta u zadrugama, uzajamnim društvima, udruženjima, zakladama i sličnim subjektima u Europskoj uniji, 9 milijuna odnosi na zapošljavanje u udruženjima i zakladama, što ih čini vodećim izvorom zapošljavanja u tom sektoru; ističe činjenicu da to također pokazuje važnost dostupnosti većeg broja podataka koji se odnose na područje koje je veće od socijalne ekonomije;

četvrtak, 17. veljače 2022.

15. žali zbog toga što Komisija i države članice nisu predložile zakonodavstvo kojim bi se osiguralo poticajno okruženje u kojem neprofitne organizacije mogu doprinijeti funkcioniranju unutarnjeg tržišta i osigurati slobodan protok kapitala preko granica te što nije uspostavljen statut europskog udruženja unatoč nekoliko pokušaja i brojnih poziva civilnog društva i Parlamenta;

16. pozdravlja predstojeći akcijski plan za socijalnu ekonomiju i smatra da, s obzirom na to da samo određene neprofitne organizacije djeluju u socijalnoj ekonomiji, taj akcijski plan mora sadržavati preporuke o tome kako prevladati prekogranične prepreke te da ga treba dopuniti zasebnim zakonodavnim inicijativama usmjerenima na pružanje potpore neprofitnim organizacijama;

17. smatra da zbog svoje posebne prirode predloženi pravni instrumenti ne smiju imati učinak na regulaciju političkih stranaka; nadalje, podsjeća da Unija poštuje status crkava, vjerskih organizacija ili zajednica, kao i svjetonazorskih ili nekonfesionalnih organizacija u skladu s nacionalnim pravom; ističe da to ne isključuje mogućnost da organizacije čije se vrijednosti i ciljevi temelje na vjerskoj, svjetonazorskoj ili nekonfesionalnoj inspiraciji, kao što su vjerske dobrotorne neprofitne organizacije, imaju koristi od područja primjene tih predloženih instrumenata; naglašava da sindikati u nekoliko država članica imaju posebno povoljan status te bi ih stoga trebalo isključiti iz predloženih instrumenata; ističe da osobe koje žele osnovati udruženje mogu slobodno koristiti odredbe predloženog propisa i odlučiti se za oblik europskog udruženja; napominje da se predložena Direktiva o minimalnim standardima treba primjenjivati na sve neprofitne organizacije u Uniji;

Zaštita civilnog društva i sloboda udruživanja

18. zabrinut je zbog svih prepreka s kojima se suočavaju neprofitne organizacije diljem Unije te zbog razlika koje proizlaze iz nacionalnih zakona, propisa ili administrativnih praksi ili politika; ističe da bi to moglo negativno utjecati na civilno društvo, neopravdano ograničiti temeljna prava, posebno slobodu udruživanja, izražavanja i informiranja, te odvratiti neprofitne organizacije od širenja njihovih aktivnosti preko granica;

19. na odgovarajući način uzima u obzir mogućnosti digitalizacije i interneta kako bi se olakšalo ostvarivanje prava na slobodu udruživanja, na primjer pojednostavnjenjem i osiguravanjem dostupnosti registracije i osnivanja neprofitnih organizacija na internetu;

20. naglašava da su neprofitne organizacije ključne za demokraciju i oblikovanje politika na svim razinama; promiču i rade za javno dobro, dio su sustava provjere i ravnoteže potrebnog za vladavinu prava te su pokretači građanskog angažmana; pozdravlja sudjelovanje civilnog društva u zagovaranju interesa javnosti, aktivizmu i u okviru aktivnog društvenog života;

21. ponavlja da neprofitne organizacije imaju slobodu sudjelovanja u političkim ili javnim raspravama u okviru svojih ciljeva i aktivnosti; osuđuje pokušaje ograničavanja građanskog prostora iz političkih razloga te odbijanje, uskraćivanje ili osporavanje njihova statusa organizacija od javne koristi na temelju pretpostavljene ili stvarne političke aktivnosti ako njihove aktivnosti nisu namijenjene ostvarivanju koristi jedne određene stranke ili nadomještanju stranačke politike; smatra da su takvi slučajevi opasni za europsku demokraciju;

22. ističe važnost neovisnosti neprofitnih organizacija i potrebu za osiguravanjem poticajnog okružja za neprofitne organizacije, u kojemu se poštuje njihov pluralizam i u kojemu postoji razumijevanje da organizacije sa svrhom javne koristi doprinose pružanju usluga na terenu, ali i da se zalažu za javno dobro i da prate javne politike;

23. podsjeća na važnost neovisnog, nepristranog, profesionalnog i odgovornog novinarstva u pogledu pružanja informacija o aktivnostima neprofitnih organizacija u privatnim i javnim medijima, kao i na važnost pristupa pluralističkim informacijama kao ključnih stupova demokracije; zabrinut je zbog kampanja ocrnjivanja i zlouporabe sudskih postupaka

četvrtak, 17. veljače 2022.

protiv aktera koji se angažiraju u javnom životu, među ostalim neprofitnih organizacija, koje u nekoliko država članica provode izabrani dužnosnici, javna tijela ili subjekti pod javnim nadzorom, ali i privatne osobe i subjekti; ističe činjenicu da je Parlament 11. studenoga 2021. donio Rezoluciju o strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja ⁽⁸⁾;

24. smatra da će propisi o pravom okviru biti od koristi europskom civilnom društvu samo ako se neprofitne organizacije mogu koristiti odgovarajućim i lako dostupnim sredstvima i na nacionalnoj i na europskoj razini; ističe da je javno i privatno financiranje neprofitnih organizacija važno jer one imaju slabiji pristup prihodima od profitnih aktivnosti; u tom kontekstu ističe postojanje programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti, koji je, među ostalim, usmjeren na neprofitne organizacije; ističe da u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾ bespovratna sredstva Unije trebaju uključivati sufinanciranje koje se može pružiti u obliku vlastitih sredstava, dohotka ostvarenog djelovanjem ili programom rada ili financijskih doprinosa ili doprinosa u naravi trećih strana; smatra da bi, posebno u slučaju neprofitnih organizacija s vrlo ograničenim financijskim sredstvima, trebalo ocijeniti ograničenje kapitalnih zahtjeva i uračunati nenovčane doprinose kao takve, pod uvjetom da se takvim postupanjem ne narušava tržišno natjecanje pri pristupu financiranju; konstatira da sredstva Unije dostupna neprofitnim organizacijama često zahtijevaju sufinanciranje, što znači da korisnik mora prikupiti dio potrebnih sredstava iz drugih izvora; ističe da bi zahtijevanje prevelikog udjela vlastitih sredstava bilo štetno za neprofitne organizacije, s obzirom na to da možda nisu u mogućnosti prikupiti takva sredstva, zbog čega bi neke organizacije bile isključene; stoga smatra da bi se trebalo ocijeniti ograničenje sufinanciranja i da bi trebalo uzeti u obzir različita sredstva koja bi se mogla unovčiti, kao što su volontiranje i doprinos u naravi;

25. ističe da je bitno da neprofitne organizacije pružaju odgovarajuće informacije javnosti; nadalje skreće pozornost na činjenicu da transparentnost u pogledu financiranja treba smatrati javnim interesom ako neprofitne organizacije imaju znatan utjecaj na javni život i javnu raspravu;

26. smatra da će uvođenje statusa za europska udruženja pružiti priliku nacionalnim i lokalnim organizacijama da uže surađuju na europskim pitanjima i sudjeluju u uzajamnom prekograničnom učenju i razmjenama te će im pružiti potporu u pristupu sredstvima na razini Unije; poziva Komisiju i države članice da akterima civilnog društva stave na raspolaganje dostatna sredstva, povećaju dostupnost sredstava i dodatno pojednostavne postupke kako bi akterima civilnog društva, uključujući male i lokalne organizacije, olakšali pristup sredstvima;

27. nadalje, smatra da predloženo zakonodavstvo treba nadopuniti mjerama kojima se podupire redoviti, smisleni i strukturirani dijalog s civilnim društvom i predstavničkim udrugama u skladu s člankom 11. UEU-a. u tom pogledu poziva Komisiju da procijeni mogućnost razvoja participativnog statusa organizacija od javnog interesa na razini Unije;

28. ističe činjenicu da arbitrarna i politički motivirana diskriminacija koja se temelji na ciljevima i aktivnostima neprofitnih organizacija, kao i na izvorima financiranja, ometa slobodu udruživanja te je stoga prijetnja za slobodu izražavanja;

Priznavanje udruženja, neprofitnih organizacija i javne koristi diljem Unije

29. uviđa da u zakonodavstvu na nacionalnoj razini i pravnoj tradiciji u državama članicama postoje različiti pristupi za definiranje ili priznavanje neprofitnih organizacija, bez obzira na to temelje li se na članstvu ili ne, kao i za utvrđivanje, priznavanje i dodjelu statusa javne koristi; ističe da, unatoč takvim razlikama, postoji zajedničko shvaćanje potrebe za minimalnim europskim standardima i za pružanjem mogućnosti neprofitnim organizacijama da steknu pravnu osobnost;

⁽⁸⁾ Rezolucija Europskog parlamenta od 11. studenoga 2021. o jačanju demokracije te slobode i pluralizma medija u EU-u: neprikladna upotreba mjera građanskog i kaznenog prava za ušutkavanje novinara, nevladinih organizacija i civilnog društva (2021/2036(INI)).

⁽⁹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

30. poziva Komisiju da prizna i promiče javno korisne aktivnosti neprofitnih organizacija usklađivanjem statusa javne koristi unutar Unije; naglašava da nacionalni zakoni i administrativne prakse kojima se uređuju neprofitne organizacije, među ostalim njihovo osnivanje, registraciju, poslovanje, financiranje, financijski i porezni tretman ili mjere poreznih olakšica, kao i prekogranične aktivnosti, ne bi smjeli biti diskriminirajući na temelju mjesta poslovnog nastana organizacije ili protiv bilo koje skupine ili pojedinca na bilo kojoj osnovi;
31. poziva Komisiju da razmotri donošenje prijedloga u cilju pojednostavnjenja uzajamnog priznavanja organizacija sa svrhom javne koristi koje su oslobođene od plaćanja poreza, uključujući filantropske organizacije, u svim državama članicama ako su priznate kao javno korisne i oslobođene od plaćanja poreza u jednoj državi članici;
32. ističe činjenicu da uređenje statuta i minimalnih standarda za neprofitne organizacije na razini Unije može pomoći u stvaranju jednakih uvjeta, čime se olakšava dovršenje unutarnjeg tržišta;
33. potiče Komisiju da razvije namjensku i sveobuhvatnu strategiju za jačanje civilnog društva u Uniji, među ostalim uvođenjem mjera za olakšavanje djelovanja neprofitnih organizacija na svim razinama upravljanja;
34. traži od Komisije da na temelju članka 352. UFEU-a podnese prijedlog uredbe o donošenju statuta europskog udruženja, u skladu s preporukama iz ove Rezolucije i dijela I. njezina Priloga;
35. traži od Komisije da na temelju članka 114. UFEU-a podnese prijedlog direktive o zajedničkim minimalnim standardima za neprofitne organizacije u Uniji kako bi se stvorili jednaki uvjeti za neprofitne organizacije utvrđivanjem minimalnih standarda, koji bi omogućili civilnom društvu da ima koristi od sloboda i temeljnih prava te bi doprinijeli jačanju europske demokracije, u skladu s preporukama iz ove Rezolucije i iz dijela II. njezina Priloga;
36. traži od Komisije da iskoristi rezultate komparativne analize provedene u skladu sa stavkom 11. kao prilog Prijedlogu uredbe sadržanom u dijelu I. Priloga i Prijedlogu direktive sadržanom u dijelu II. Priloga kako bi na odgovarajući način priložila popis nacionalnih oblika organizacija koje bi trebalo smatrati obuhvaćenima u skladu s člankom 3. stavkom 2. prijedloga sadržanog u dijelu I. Priloga i člankom 1. prijedloga sadržanog u dijelu II. Priloga;

o

o o

37. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju i popratne preporuke proslijedi Komisiji i Vijeću.
-

četvrtak, 17. veljače 2022.

PRILOG REZOLUCIJI
PREPORUKE O SADRŽAJU TRAŽENOG PRIJEDLOGA

DIO I.

Prijedlog
UREDBE VIJEĆA
o statutu europskog udruženja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 352.,

budući da:

- (1) Prekogranični projekti i drugi oblici suradnje koji osobito uključuju civilno društvo, na odlučujući način doprinose postizanju ciljeva Unije, među ostalim promicanju njezinih vrijednosti, te razvoju brojnih različitih aktivnosti od transnacionalnog značenja kojima se u brojnim područjima pogoduje općem interesu.
- (2) Europska prekogranična suradnja između građana i predstavničkih udruga ključna je za stvaranje sveobuhvatnog europskog civilnog društva, koje je važan element europske demokracije i europske integracije u skladu s člancima 11. i 15. Ugovora o Europskoj uniji.
- (3) U ostvarivanju svojih ciljeva, mnoga udruženja imaju važnu ulogu u gospodarstvu i razvoju unutarnjeg tržišta jer redovito sudjeluju u gospodarskim aktivnostima.
- (4) Direktiva .../... Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o minimalnim standardima”) ima za cilj usklađivanje zakonodavstava država članica kako bi se osigurali minimalni standardi i poticajno okruženje, čime se neprofitnim organizacijama olakšava obavljanje njihova posla.
- (5) Udruženja su vezivno tkivo koje povezuje naše društvo. One imaju ključnu ulogu u pomaganju, poticanju i osnaživanju pojedinaca da aktivno sudjeluju u demokratskom i društvenom životu Unije, posebno onih koji se suočavaju s isključenosti i diskriminacijom, te mogu biti vrlo važan čimbenik u procesu razvoja politika Unije.
- (6) Unija bi udruženjima, koja čine oblik organizacije koji je opće priznat u svim državama članicama, trebala pružiti odgovarajući pravni instrument kojim se mogu poticati njihove transnacionalne i prekogranične aktivnosti i kojim se može doprinijeti građanskom dijalogu na razini Unije.
- (7) Uvođenjem oblika organizacije na razini Unije svim udruženjima olakšalo bi se ostvarivanje njihovih prekograničnih ciljeva i aktivnosti na unutarnjem tržištu.
- (8) Člankom 63. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i člancima 7., 8. i 12. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) štite se neprofitne organizacije od diskriminatornih ili neopravdanih ograničenja pristupa resursima i slobode kretanja kapitala unutar Unije. To se odnosi i na mogućnost traženja, osiguravanja i korištenja resursa domaćeg i stranog podrijetla, što je ključno za postojanje i rad svakog pravnog subjekta. U skladu s presudom Suda Europske unije od 18. lipnja 2020. u predmetu C-78/18 *Komisija/Mađarska* ⁽¹⁾ ograničenja bi se trebala nametnuti samo za legitimne ciljeve, kao što su interesi nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti ili javnog poretka te bi trebala biti razmjerna cilju zaštite takvih interesa i biti najmanje nametljiva sredstva za postizanje

⁽¹⁾ Presuda Suda Europske unije od 18. lipnja 2020., *Europska komisija/Mađarska*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

četvrtak, 17. veljače 2022.

željenog cilja. To se, među ostalim, odnosi na ograničenja koja proizlaze iz pravila za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, koja se primjenjuju u skladu s načelima nužnosti i proporcionalnosti, posebno uzimajući u obzir obveze procjene rizika na temelju međunarodnog prava i prava Unije. Stoga države članice ne mogu primjenjivati nerazumne, pretjerano nametljive ili disruptivne mjere, uključujući zahtjeve za izvješćivanje kojima se organizacijama nameće prekomjerno ili skupo opterećenje.

- (9) Fizičke i pravne osobe mogu osnivati europska trgovačka društva na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 2157/2001⁽²⁾, europske zadruge na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1435/2003⁽³⁾ te europske stranke na temelju Uredbe (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁴⁾. Međutim, nijedan od tih instrumenata ne predviđa mogućnost prekogranične suradnje udruženja.
- (10) Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁵⁾ predviđa stvaranje europskih grupacija za teritorijalnu suradnju (EGTS). Takve grupacije uglavnom čine državna ili lokalna tijela ili drugi javnopravni subjekti. Prema tome, nisu obuhvaćeni nevladini akteri civilnog društva i građani.
- (11) Europsko gospodarsko interesno udruženje (EGIU), predviđeno Uredbom (EEZ) br. 2137/85⁽⁶⁾, omogućuje da se određene aktivnosti provode zajedno, ali ipak zadržava neovisnost svojih članova. Međutim, EGIU ne zadovoljava posebne potrebe udruženja civilnog društva.
- (12) Stoga je na razini Unije potrebno utvrditi odgovarajući usklađen regulatorni okvir i pravila kojima će se omogućiti osnivanje europskih udruženja s vlastitom pravnom osobnošću te upravljati prekograničnim osnivanjem i djelovanjem takvih udruženja.
- (13) Političke stranke i sindikate, kao i crkve i druge vjerske zajednice te svjetonazorske ili nekonfesionalne organizacije trebalo bi isključiti iz područja primjene ove Uredbe zbog nedostatka nadležnosti Unije za uređivanje njihova statusa i zbog toga što imaju poseban status u okviru nacionalnog prava. Zbog toga bi prema njima trebalo postupiti drukčije nego prema drugim udruženjima koja nemaju takav status, kao što su vjerske dobrotvorne neprofitne organizacije ili organizacije koje se bore protiv diskriminacije, među ostalim na tržištu rada.
- (14) Ovom Uredbom ne bi se trebala dovoditi u pitanje prava radnika i sindikata, uključujući postojeća prava i zaštite u kontekstu postupaka u slučaju nesolventnosti i restrukturiranja, spajanja, prijenosa poduzeća te u vezi s informacijama i plaćama. Poslodavci bi trebali ispuniti svoje obveze bez obzira na oblik u kojem posluju.
- (15) Važno je osigurati koordinaciju na razini Unije kako bi se izbjegla fragmentacija i podržao usklađen pristup u cijeloj Uniji za primjenu ove Uredbe. U tom bi pogledu ovom Uredbom trebalo predvidjeti imenovanje odbora europskih udruženja unutar Komisije ili povezanog s Komisijom i/ili relevantnim institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije.

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 2157/2001 od 8. listopada 2001. o Statutu europskog društva (SE) (SL L 294, 10.11.2001., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1435/2003 od 22. srpnja 2003. o Statutu europskih zadruga (SCE) (SL L 207, 18.8.2003., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada (SL L 317, 4.11.2014., str. 1.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) (SL L 210, 31.7.2006., str. 19.).

⁽⁶⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 2137/85 od 25. srpnja 1985. o Europskom gospodarskom interesnom udruženju (EGIU) (SL L 199, 31.7.1985., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (16) Odbor europskih udruženja trebao bi pozvati predstavnika Agencije za temeljna prava na svoje sastanke kada se odnose na slobodu udruživanja ili slobodu izražavanja, u skladu s člankom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 168/2007 (7).
- (17) Ovom bi se Uredbom trebala uvesti posebna razdoblja za administrativne postupke, među ostalim u vezi s registracijom i postupkom odobravanja statusa javne koristi. Pri procjeni provedbe i primjene ove Uredbe Komisija bi posebno trebala razmotriti kako se takva razdoblja primjenjuju u praksi.
- (18) Za potrebe provjere zahtjeva utvrđenih u članku 6., nacionalna tijela za udruženja mogu zatražiti imena i adrese članova osnivača. Informacije o identitetu osnivača i članova neprofitnih organizacija koji su fizičke osobe mogu biti osjetljive informacije te bi stoga države članice trebale osigurati da se zahtjevima koji dovode do obrade takvih osobnih podataka ne dovodi u pitanje Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća (8) (Opća uredba o zaštiti podataka), a posebno njezin članak 9.
- (19) Europsko udruženje može željeti razlikovati kategorije članova kako bi se glasačka prava dodijelila samo punopravnim članovima, priznajući pritom pridružene članove koji podržavaju predmetni cilj, bez prava glasa, i/ili počasne članove izuzete od obveze plaćanja članarine, ali s pravom glasa. Kategorizacija članova ne bi trebala dovesti do neopravdane diskriminacije, posebno na temelju državljanstva.
- (20) Budući da je područje primjene ove Uredbe ograničeno na neprofitna udruženja, UFEU-om se ne pruža nikakva druga pravna osnova osim one utvrđene u članku 352.
- (21) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest uspostavu europskog udruženja, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se oni iz navedenih razloga bolje mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

Poglavlje I.

Predmet i opće odredbe

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom utvrđuju uvjeti i postupci za osnivanje, registraciju i reguliranje pravnih subjekata te upravljanje njima u obliku europskog udruženja.
2. Europsko udruženje neovisno je, samoupravno i prekogranično tijelo koje je osnovano na trajnoj osnovi na području Unije dobrovoljnim sporazumom između fizičkih ili pravnih osoba u zajedničku neprofitnu svrhu.
3. Europsko udruženje slobodno određuje svoje ciljeve i aktivnosti potrebne za njihovo ostvarivanje.
4. Ciljevima europskog udruženja poštuju se i podupire promicanje ciljeva i vrijednosti na kojima se temelji Unija kako je utvrđeno u člancima 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji.
5. Europsko udruženje temelji se na članstvu i slobodno određuje sastav svojeg članstva. To može uključivati određivanje posebnih zahtjeva za članove na temelju razumnih i objektivnih kriterija i podložno načelu nediskriminacije.

(7) Uredba Vijeća (EZ) br. 168/2007 od 15. veljače 2007. o osnivanju Agencije Europske unije za temeljna prava (SL L 53, 22.2.2007., str. 1.).

(8) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 2.**Definicije**

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „neprofitno” znači da primarni cilj nije stvaranje dobiti, iako se gospodarske aktivnosti mogu obavljati. Ako neprofitna organizacija ostvari dobit, ona se ulaže u organizaciju radi ostvarivanja njezinih ciljeva i ne raspodjeljuje se među članovima, osnivačima ili drugim privatnim stranama. Dodjela statusa javne koristi u skladu s člankom 21. nije nužan uvjet da bi se smatralo da je organizacija neprofitna. Međutim, ako se dodjeljuje status javne koristi, svrha organizacije smatra se neprofitnom;
- (b) „neovisno” znači, u vezi s udruženjima, slobodno od bilo kakvog neopravdanog uplitanja države i ne čini dio vladajuće ili upravne strukture. U tom pogledu ni primanje vladinih financijskih sredstava ni sudjelovanje u radu vladina savjetodavnog tijela ne sprečava da se udruženje smatra neovisnim sve dok to financiranje ili sudjelovanje ne utječe na samostalnost njegova funkcioniranja i donošenja odluka;
- (c) „samoupravno” znači, u vezi s udruženjima, da udruženje ima institucionalnu strukturu koja mu omogućuje da izvršava sve svoje unutarnje i vanjske organizacijske funkcije i neovisno donosi ključne odluke;
- (d) „javna korist” znači poboljšanje dobrobiti društva ili njezina dijela, od čega koristi ima opći interes društva;
- (e) „prekogranično” znači, u vezi s udruženjima, ostvarivanje cilja transnacionalne suradnje ili prekogranične suradnje unutar Unije, ili da članovi osnivači udruženja dolaze iz najmanje dvije države članice, što znači da su građani ili rezidenti države članice ako su fizičke osobe, ili imaju registrirano sjedište u državi članici ako su pravne osobe;
- (f) „član” znači fizička ili pravna osoba koja je dobrovoljno i hotimice podnijela zahtjev za pridruživanje udruženju radi potpore njegovim ciljevima i aktivnostima i koja je primljena u udruženje na temelju njegova statuta. Ako je udruženje osnovano kao rezultat preoblikovanja ili spajanja, može se izvući zaključak o spremnosti za članstvo.

Članak 3.**Pravila primjenjiva na europska udruženja**

1. Europska udruženja uređena su ovom Uredbom i njihovim statutima. Za pitanja koja nisu obuhvaćena ovom Uredbom, na europsko udruženje primjenjuje se pravo države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.
2. Države članice utvrđuju pravni subjekt ili kategoriju pravnih subjekata s kojima se europsko udruženje smatra usporedivim za potrebe utvrđivanja mjerodavnog prava u skladu sa stavkom 1., na način koji je u skladu s odredbama i ciljevima ove Uredbe.

Članak 4.**Nacionalno tijelo za udruženja**

1. Države članice imenuju neovisno javno tijelo („nacionalno tijelo za udruženja”) i o tome obavješćuju Odbor europskih udruženja iz članka 5. i Komisiju. Nacionalno tijelo za udruženja odgovorno je za registraciju europskih udruženja u skladu s člankom 10. i za praćenje primjene ove Uredbe uz potpuno poštovanje temeljnih prava i sloboda europskih udruženja kako je predviđeno Ugovorima i Poveljom.
2. Nacionalna tijela za udruženja doprinose dosljednoj primjeni ove Uredbe u cijeloj Uniji. U tu svrhu nadzorna tijela za udruženja međusobno surađuju, među ostalim u okviru Odbora europskih udruženja u skladu s člancima 5. i 22.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 5.

Odbor europskih udruženja

1. Ovime se imenuje Odbor europskih udruženja.
2. Odboru europskih udruženja pomaže tajništvo.
3. Odbor europskih udruženja sastoji se od predstavnika svakog nacionalnog tijela za udruženja i triju predstavnika Komisije.
4. Pri obavljanju svojih zadaća i izvršavanju svojih ovlasti Odbor europskih udruženja djeluje neovisno.
5. U cilju dosljedne primjene ove Uredbe Odbor europskih udruženja čini sljedeće:
 - (a) razvija, u suradnji s Komisijom i nacionalnim tijelima za udruženja, zajedničke obrasce ili druge alate za potporu elektroničkoj registraciji europskih udruženja u skladu s člankom 10.;
 - (b) uspostavlja i upravlja digitalnom bazom podataka europskih udruženja na razini Unije kao alatom u informativne i statističke svrhe te za potporu strukturiranom civilnom dijalogu o pitanjima Unije;
 - (c) obrađuje obavijesti o registraciji, raspuštanju i drugim relevantnim odlukama koje se odnose na europska udruženja u svrhu objave u *Službenom listu Europske unije*, kako je predviđeno ovom Uredbom;
 - (d) procjenjuje primjerenost identifikacije usporedivih pravnih subjekata koju su utvrdile države članice u skladu s člankom 3. stavkom 2.;
 - (e) zaprima, ispituje i prati pritužbe u vezi s primjenom ove Uredbe, ne dovodeći u pitanje zadaće nacionalnih tijela za udruženja;
 - (f) odlučuje o žalbama, prema potrebi putem svojeg Odbora za žalbe u skladu s člancima 10. i 11.;
 - (g) razmatra sva pitanja koja se odnose na primjenu ove Uredbe i savjetuje se s dotičnim strankama i relevantnim dionicima i stručnjacima, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jednog od svojih članova ili Komisije;
 - (h) izdaje smjernice i preporuke te utvrđuje najbolje prakse za nacionalna tijela za udruženja i europska udruženja kako bi se osigurala dosljedna primjena ove Uredbe;
 - (i) daje mišljenja i preporuke Komisiji, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jednog od svojih članova ili Komisije te nakon savjetovanja sa relevantnim stranama, dionicima i stručnjacima o svim pitanjima povezanima s europskim udruženjima ili mjerama koje proizlaze iz Direktive o minimalnim standardima;
 - (j) daje mišljenja i preporuke Komisiji u pogledu strukturnih i operativnih sredstava namijenjenih financiranju civilnog društva, organizaciji civilnog dijaloga te zaštiti i promicanju prava i vrijednosti Unije utvrđenih u UEU-u, UFEU-u i Povelji, radi održavanja i daljnjeg razvoja otvorenih, demokratskih, ravnopravnih i uključivih društava utemeljenih na pravima i vladavini prava;
 - (k) promiče suradnju i djelotvornu bilateralnu i multilateralnu razmjenu informacija i najboljih praksi s nacionalnim tijelima za udruženja te između njih;
 - (l) promiče zajedničke programe osposobljavanja i olakšava razmjenu osoblja među nacionalnim tijelima za udruženja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

6. Odbor europskih udruženja odgovoran je Europskom parlamentu i Vijeću te jednom godišnje izvješćuje Europski parlament, Vijeće i Komisiju o svojim aktivnostima.
7. Rasprave Odbora europskih udruženja i njegovih članova uređuju se Uredbom (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾.
8. Odbor europskih udruženja usvaja vlastiti poslovnik i određuje svoj način rada.
9. Na svoje sastanke Odbor europskih udruženja može pozvati predstavnike relevantnih europskih agencija i neovisne stručnjake, posebno iz akademske zajednice i civilnog društva, te se s njima redovito savjetuje.

Poglavlje II.

Osnivanje i registracija

Članak 6.

Osnivanje

1. Europsko udruženje osniva se:
 - (a) dogovorom najmanje tri člana osnivača; članovi osnivači dolaze iz najmanje dvije države članice, što znači da su građani ili rezidenti države članice ako su fizičke osobe, ili imaju registrirano sjedište u državi članici ako su pravne osobe; ili
 - (b) kao rezultat preoblikovanja postojećeg subjekta osnovanog u skladu s pravom države članice koji ispunjava iste uvjete kao u točki (a) i koji ima registrirano sjedište u Uniji u europsko udruženje; ili
 - (c) kao rezultat spajanja najmanje dvaju postojećih europskih udruženja; ili
 - (d) kao rezultat spajanja barem jednog postojećeg europskog udruženja i najmanje jednog subjekta koji pripada kategorijama utvrđenima u skladu s člankom 3. stavkom 2.; ili
 - (e) kao rezultat spajanja najmanje dvaju subjekata utvrđenih u skladu s člankom 3. stavkom 2., a koji su osnovani u skladu s pravom država članica i koji imaju registrirano sjedište u Uniji, pod uvjetom da ti subjekti zajedno imaju najmanje tri člana i da ti članovi dolaze iz najmanje dvije različite države članice.
2. Država članica može predvidjeti da subjekt, koji pripada onima utvrđenima u skladu s člankom 3. stavkom 2. i čije se registrirano sjedište ne nalazi u Uniji, može sudjelovati u osnivanju europskog udruženja, pod uvjetom da je takav subjekt osnovan u skladu s pravom jedne države članice, da ima registrirano sjedište u toj državi članici te da ima dokazivu i trajnu ekonomsku, socijalnu ili kulturnu vezu s tom državom članicom.
3. Osnivanje europskog udruženja provodi se pisanim sporazumom svih članova osnivača ili pisanim zapisnikom u kojem se dokumentira osnivački sastanak koji potpisuju svi članovi osnivači i koji se propisno provjerava ako je takva verifikacija potrebna u skladu s nacionalnim pravom za osnivanje udruženja.
4. Izlazak člana osnivača iz europskog udruženja ne dovodi automatski do raskida ili raspuštanja europskog udruženja, pod uvjetom da ono nastavi obavljati svoje aktivnosti na temelju suglasnosti barem onog broja osoba iz stavka 1. točke (a).
5. Osnivanje europskog udruženja ili bilo kakvi postupci restrukturiranja ne koriste se kako bi se dovela u pitanje prava radnika ili sindikata ili uvjeti rada. U skladu s mjerodavnim kolektivnim ugovorima te nacionalnim pravom i pravom Unije, obveze u pogledu radnika i vjerovnika i dalje se ispunjavaju, a zaposlenici, volonteri, sindikati i predstavnici radnika propisno se obavješćavaju te se provode savjetovanja s njima. Poštuju se i, po potrebi, zadržavaju kolektivni ugovori i prava radnika na zastupanje na razini uprave.

⁽⁹⁾ Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 7.

Članstvo

Europska udruženja slobodna su razlikovati punopravne članove od ostalih kategorija članova. Statutom europskog udruženja utvrđuju se prava i obveze svih kategorija članova, posebno u pogledu njihova prava glasa.

Članak 8.

Statut

1. Članovi osnivači sastavljaju i potpisuju statut europskog udruženja u vrijeme njegova osnivanja ili na njegovoj konstituirajućoj sjednici.
2. Statut mora sadržavati barem sljedeće informacije u vezi s europskim udruženjem:
 - (a) njegov naziv kojem prethodi ili slijedi kratica „EA”,
 - (b) točan opis njegovih ciljeva, njegove neprofitne prirode i, ako je to primjenjivo, njegovih svrha od javne koristi,
 - (c) adresu njegova registriranog ureda,
 - (d) njegovu imovinu u trenutku osnivanja,
 - (e) naziv i adresu registriranih sjedišta njegovih članova osnivača, ako se radi o pravnim osobama,
 - (f) uvjete i postupak za prijem, isključenje i istupanje članova,
 - (g) prava i obveze njegovih članova, i različite kategorije članova ako postoje, te prava i obveze članova u svakoj kategoriji,
 - (h) odredbe o broju članova i sastavu upravnog odbora, imenovanju i opozivu članova upravnog odbora, uvjete za pokretanje postupaka protiv članova upravnog odbora u ime udruženja, kao i odredbe o funkcioniranju upravnog odbora, njegovim ovlastima i odgovornostima, uključujući ovlasti zastupanja u odnosima s trećim stranama,
 - (i) odredbe o funkcioniranju, ovlastima i odgovornostima njegove glavne skupštine, kako je navedeno u članku 16., uključujući zahtjeve u pogledu većine i kvoruma,
 - (j) odredbe o pravima i obvezama članova, uključujući pravo glasa i pravo na podnošenje prijedloga,
 - (k) osnove i postupke za dobrovoljno raspuštanje,
 - (l) njegovu izričitu obvezu da poštuje vrijednosti Unije sadržane u članku 2. UEU-a,
 - (m) raspoláže li ili ne temeljnim kapitalom i ako da, koji je iznos tog kapitala,
 - (n) učestalost sazivanja glavne skupštine te
 - (o) datum donošenja statuta i postupak za njegovu izmjenu.

Članak 9.

Registrirano sjedište

1. Registrirano sjedište europskog udruženja nalazi se na području Unije, u mjestu koje je određeno u njegovu statutu. Registrirano sjedište nalazi se u mjestu u kojem europsko udruženje ima svoju središnju upravu ili glavnom mjestu obavljanja djelatnosti u Uniji.
2. U slučaju osnivanja europskog udruženja preoblikovanjem u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (b), njegovi članovi odlučuju hoće li registrirano sjedište europskog udruženja ostati u državi članici u kojoj je izvorni subjekt registriran ili će se premjestiti u drugu državu članicu.
3. U slučaju osnivanja europskog udruženja spajanjem u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkama (c), (d) ili (e), njegovi članovi odlučuju u kojim će se državama članicama u kojima su subjekti koji se spajaju registrirani nalaziti registrirano sjedište europskog udruženja.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 10.

Registracija

1. Članovi osnivači europskog udruženja u roku od 30 dana od datuma osnivanja, kako je predviđeno člankom 6. stavkom 3., podnose prijavu za registraciju nacionalnom tijelu za udruženja.
2. Nakon što provjeri ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete utvrđene ovom Uredbom, nacionalno tijelo za udruženja donosi odluku o registraciji europskog udruženja u roku od 30 dana od primitka zahtjeva.
3. Država članica ne nameće druge uvjete za registraciju osim onih utvrđenih ovom Uredbom.
4. Ako nacionalno tijelo za udruženja prihvati zahtjev, ono registrira europsko udruženje u odgovarajućem nacionalnom registru i u roku od 15 dana o svojoj odluci obavješćuje Odbor europskih udruženja, koji nastavlja s uključivanjem europskog udruženja u digitalnu bazu podataka europskih udruženja uspostavljenu u skladu s člankom 5. stavkom 5. točkom (b). U istom roku nacionalno tijelo za udruženja svoju odluku priopćuje i Uredu za publikacije Europske unije, koji zatim osigurava da se informacije bez odgode objave u *Službenom listu Europske unije*.
5. Ako je unutar 30 dana od podnošenja zahtjeva za registraciju zahtjev odbijen ili o njemu nije donesena odluka, podnositelj zahtjeva može se u roku od 15 dana od primitka odluke o odbijanju ili nakon isteka roka za donošenje odluke od 30 dana žaliti Odboru za žalbe iz članka 11.

Odbor za žalbe donosi odluku o zahtjevu za registraciju u roku od 30 dana od podnošenja žalbe.

Ako Odbor za žalbe odobri zahtjev za registraciju ili ne donese odluku u roku od 30 dana, nacionalno tijelo za udruženja nastavlja s registracijom u roku od 15 dana od takve odluke ili nedjelovanja.

Svaka odluka o odbijanju zahtjeva za registraciju priopćuje se podnositeljima zahtjeva i uključuje propisno obrazložene razloge za odbijanje.

6. Nakon uključivanja u odgovarajući nacionalni registar u skladu sa stavkom 4. registracija europskog udruženja proizvodi učinke u cijeloj Uniji.
7. Registracija se provodi putem zajedničkih obrazaca za registraciju ili drugih alata iz članka 5. Postupak registracije je elektronički i pristupačan te omogućuje podnositeljima zahtjeva uporabu službenog jezika ili jednog od službenih jezika države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište. Naknade za registraciju ne smiju biti više od onih koje se primjenjuju na subjekte iz članka 3. stavka 2. i ne smiju prelaziti administrativne troškove ili predstavljati nepotrebno financijsko opterećenje, podložno načelu proporcionalnosti. Nacionalna tijela za udruženja omogućuju registraciju neelektroničkim putem.
8. Po primitku zahtjeva za dodjelu statusa javne koristi od strane europskog udruženja, nacionalno tijelo za udruženja ocjenjuje zahtjev u odnosu na uvjete utvrđene u ovoj Uredbi. Nacionalno tijelo za udruženja ne nameće nikakve druge uvjete osim onih utvrđenih ovom Uredbom.
9. Nacionalno tijelo za udruženja u roku od 15 dana od primitka zahtjeva za status javne koristi donosi obvezujuću odluku o zahtjevu. Taj se rok može produljiti za 15 dana u opravdanim slučajevima ako je za procjenu zahtjeva potrebna daljnja istraga ili ako se zahtjeva mišljenje Odbora europskih udruženja. Nacionalno tijelo za udruženja odmah obavješćuje europsko udruženje o trajanju i razlozima svakog produljenja početnog roka od 15 dana.
10. Ako nacionalno tijelo za udruženja prihvati zahtjev za status javne koristi, ono registrira tu odluku u odgovarajućem nacionalnom registru i u roku od 15 dana o svojoj odluci obavješćuje Odbor europskih udruženja, koji nastavlja s uključivanjem statusa javne koristi europskog udruženja u digitalnu bazu podataka europskih udruženja uspostavljenu u skladu s člankom 5. stavkom 5. točkom (b). U istom vremenskom roku nacionalno tijelo za udruženja svoju odluku priopćuje i Uredu za publikacije Europske unije, koji zatim osigurava da se informacije bez odgode objave u *Službenom listu Europske unije*.

četvrtak, 17. veljače 2022.

11. Nakon uključivanja u odgovarajući nacionalni registar u skladu sa stavkom 10. donesena odluka o statusu javne koristi proizvodi učinke u cijeloj Uniji.

12. Ako je zahtjev za status javne koristi odbijen ili o njemu nije odlučeno u roku iz stavka 9., podnositelj zahtjeva može u roku od 15 dana od primitka odluke o odbijanju podnijeti žalbu Odboru za žalbe ili, po isteku razdoblja za donošenje odluke, uputiti zahtjev Odboru za žalbe osnovanom na temelju članka 11.

Odbor za žalbe donosi odluku u roku od 15 dana od žalbe ili upućivanja zahtjeva ili u roku od 30 dana u propisno obrazloženim slučajevima.

Ako Odbor za žalbe odobri zahtjev za status javne koristi ili ne donese odluku u roku iz prvog podstavka, nacionalno tijelo za udruženja nastavlja s dodjelom statusa javne koristi u roku od 15 dana od takve odluke ili nedjelovanja.

Svaka odluka o odbijanju zahtjeva za registraciju priopćuje se podnositeljima zahtjeva i uključuje propisno obrazložene razloge za odbijanje.

13. Članovi osnivači europskog udruženja mogu odlučiti istodobno podnijeti zahtjev za registraciju i status javne koristi, a u tom se slučaju odluka o oba pitanja donosi kao jedno, a primjenjuju se dulja razdoblja.

Članak 11.

Odbor za žalbe

1. Do... [... mjeseci nakon datuma stupanja na snagu ove Uredbe] Odbor europskih udruženja osniva Odbor za žalbe koji se sastoji od jednog predstavnika iz svake države članice i jednog predstavnika Komisije. Predsjednik je predstavnik Komisije.
2. Komisija osigurava tajništvo Odboru europskih udruženja.
3. Odbor za žalbe saziva njegov predsjednik, a odluke se donose apsolutnom većinom njegovih članova.

Članak 12.

Promjena registriranog sjedišta

1. Registrirano sjedište europskog udruženja može se, u skladu s ovim člankom, prenijeti u drugu državu članicu. Države članice osiguravaju nesmetan prijenos imovine i dokumenata koji pripadaju europskom udruženju koje prenosi svoje registrirano sjedište. Takav prijenos neće prouzročiti nikakve promjene statuta udruženja osim onih predviđenih ovim člankom, prestanak djelovanja europskog udruženja niti nastanak nove pravne osobe, niti će se takvim prijenosom utjecati na prava i obveze koji su postojali prije prijenosa, osim onih koji su neodvojivo povezani s prijenosom.
2. Prijedlog prijenosa sastavlja upravni odbor europskog udruženja i objavljuje se u skladu s nacionalnim pravilima države članice u kojoj se nalazi registrirano sjedište.
3. Prijedlog prijenosa sastavljen na temelju stavka 2. uključuje pojedinosti o:
 - (a) planiranom registriranom sjedištu i predloženom nazivu u odredišnoj državi članici,
 - (b) nazivu i adresi u državi članici podrijetla,
 - (c) predloženom izmijenjenom statutu, uključujući, prema potrebi, novi naziv europskog udruženja,
 - (d) prijedlogu vremenskog plana prijenosa, te
 - (e) očekivanim pravnim i gospodarskim posljedicama prijenosa.
4. Odluka o prijenosu donosi se tek po isteku razdoblja od dva mjeseca od objave prijedloga prijenosa. Odluke o prijenosu uređene su uvjetima utvrđenima za izmjenu statuta europskog udruženja.

četvrtak, 17. veljače 2022.

5. Vjerovnici i nositelji drugih prava u odnosu na europsko udruženje koja su prethodila objavi prijedloga za prijenos imaju pravo zahtijevati od europskog udruženja da im pruži odgovarajuća jamstva. Pružanje takvih jamstava uređeno je nacionalnim pravom države članice u kojoj se nalazilo registrirano sjedište europskog udruženja prije prijenosa. Države članice mogu proširiti primjenu te odredbe na dugove europskog udruženja prema javnim subjektima koji su nastali prije datuma prijenosa.
6. Nadležno tijelo u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište izdaje potvrdu kojom se priznaje da su radnje i formalnosti koje su potrebne prije prijenosa pravilno dovršene.
7. Nova registracija ne provodi se dok se ne izda potvrda iz stavka 8. Prijenos registriranog sjedišta europskog udruženja i izmjene njegova statuta koje iz toga proizlaze, u skladu s člankom 10. stupaju na snagu na dan registracije prijenosa.
8. Država članica može, kada je riječ o europskim udruženjima sa sjedištem na njezinom teritoriju, odbiti prijenos registriranog sjedišta, u slučaju službenog prigovora koji podnosi određeno nadležno tijelo u roku od dva mjeseca navedenom u stavku 6. Takav se prigovor može podnijeti samo ako se temelji na razlozima javne sigurnosti te se priopćuje nacionalnom tijelu za udruženja u određenoj državi članici i Odboru europskih udruženja.
9. Ako se prijenos registriranog sjedišta odbije u skladu sa stavkom 8., europsko udruženje može u roku od 15 dana od primitka odluke o odbijanju podnijeti žalbu Odboru za žalbe osnovanom na temelju članka 11. Odbor za žalbe donosi odluku u roku od 15 dana ili u roku od 30 dana u opravdanim slučajevima ako je za procjenu zahtjeva potrebna daljnja istraga.
10. Ako Odbor za žalbe odobri prijenos ili to ne učini u roku iz stavka 11., nacionalno tijelo za udruženja nadležne države članice odobrava prijenos u roku od 15 dana od takve odluke ili nedjelovanja.

Svaka odluka o odbijanju prijenosa priopćuje se podnositeljima zahtjeva i popraćena je propisnim obrazloženjem odbijanja.

11. Ako je prijenos registriranog sjedišta postao konačan, nacionalno tijelo za udruženja države članice u kojoj je europsko udruženje imalo registrirano sjedište prije prijenosa te informacije u roku od 15 dana dostavlja nacionalnom tijelu za udruženja države članice u koju europsko udruženje namjerava prenijeti svoje registrirano sjedište i Odboru europskih udruženja. Najkasnije 15 dana nakon primitka tih informacija nacionalno tijelo za udruženja određene države članice uključuje europsko udruženje u odgovarajući nacionalni registar. Odbor europskih udruženja osigurava da se pojedinosti o prijenosu objave u digitalnoj bazi podataka europskih udruženja te u *Službenom listu Europske unije* najkasnije 15 dana nakon primanja obavijesti iz države članice u kojoj je europsko udruženje imalo registrirano sjedište prije prijenosa. Prijenos registriranog sjedišta europskog udruženja stupa na snagu i na njega se može pozivati protiv trećih strana od datuma kada je europsko udruženje uključeno u nacionalni registar države članice u kojoj se nalazi njegovo novo registrirano sjedište.
12. Europsko udruženje koje je predmet raspuštanja, prestanka djelovanja, likvidacije, nesolventnosti, obustave plaćanja ili drugih sličnih postupaka ne može prenijeti svoje registrirano sjedište.

Članak 13.

Pravna osobnost

1. Europsko udruženje stječe pravnu osobnost u svim državama članicama nakon njegove registracije kao europsko udruženje u odgovarajućem nacionalnom registru.
2. Nakon obavijesti o registraciji, ali prije uključivanja u odgovarajući nacionalni registar, europsko udruženje može ostvariti svoja prava kao pravna osoba ako u okviru svojega naziva koristi izraz „europsko udruženje u osnivanju” i u skladu s nacionalnim pravilima o preventivnom nadzoru koja se primjenjuju na domaća udruženja u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište tijekom osnivanja. Ako su prije stjecanja pravne osobnosti poduzete radnje u ime europskog udruženja, a europsko udruženje ne preuzme obveze koje proizlaze iz tih radnji, fizičke ili pravne osobe koje poduzimaju te radnje solidarno su odgovorne za njih, osim ako je drugačije predviđeno primjenjivim nacionalnim pravilima države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište tijekom osnivanja.

četvrtak, 17. veljače 2022.

3. Od... [datuma stupanja na snagu ove Uredbe] samo europska udruženja koja su osnovana i registrirana u skladu s ovom Uredbom mogu istaknuti izraz „europsko udruženje” u svojem nazivu, na službenom jeziku ili službenim jezicima države članice u kojoj su osnovana. To im je dopušteno nakon uključanja u odgovarajući nacionalni registar u skladu s člankom 10. stavkom 4.
4. Kao pravne osobe, europska udruženja mogu u svoje ime izvršavati ovlasti, prava i obveze koji su potrebni za ostvarivanje njihovih ciljeva, pod istim uvjetima kao i pravni subjekt među onima koji su utvrđeni u skladu s člankom 3. stavkom 2. i koji su osnovani u skladu s pravom države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.
5. Kao posljedica stjecanja pravne osobnosti, europsko udruženje stječe pravo i sposobnost:
 - (a) sklapanja ugovora i izvršavanja drugih pravnih akata, uključujući stjecanje pokretne i nepokretne imovine,
 - (b) prikupljanja sredstava za potporu neprofitnim aktivnostima,
 - (c) primanja donacija i ostavština,
 - (d) zapošljavanja osoblja,
 - (e) sudjelovanja u svojstvu stranke u sudskim postupcima, te
 - (f) pristupanja financijskim uslugama.

Članak 14.

Upravljanje i tijela

1. Europsko udruženje slobodno određuje svoje unutarnje upravljačke strukture i upravljanje svojim statutom, podložno odredbama ove Uredbe. Takve strukture i upravljanje u svakom su slučaju u skladu s demokratskim načelima i temeljnim vrijednostima Unije.
2. Europskim udruženjem upravljaju najmanje dva tijela: upravni odbor i glavna skupština.
3. Upravni odbor ili glavna skupština mogu osnovati druga upravljačka tijela pod uvjetima i u skladu s postupcima utvrđenima u ovoj Uredbi i statutom europskog udruženja.

Članak 15.

Upravni odbor

1. Upravni odbor upravlja europskim udruženjem u njegovu interesu i radi ostvarivanja njegovih ciljeva, kako je predviđeno statutom europskog udruženja.
2. Upravni odbor imenuje glavna skupština u skladu sa statutom. Informacije o sastavu upravnog odbora stavljaju se na raspolaganje nacionalnom tijelu za udruženja u roku od šest mjeseci od datuma njegova izbora. Nacionalno tijelo za udruženja o tome obavješćuje Odbor europskih udruženja. O svim izmjenama sastava obavještava se na isti način. Europsko udruženje dužno je te podatke učiniti javno dostupnima.
3. Osoba ne ispunjava uvjete da postane član upravnog odbora, da joj se dodijele ovlasti ili da preuzme odgovornost uprave ili zastupanja u skladu sa stavkom 6. dalje u tekstu ako je isključena iz članstva u odboru ili drugom sličnom upravljačkom ili nadzornom tijelu pravnog subjekta zbog:
 - (a) prava Unije ili nacionalnog prava koje se primjenjuje na tu osobu,
 - (b) prava Unije ili nacionalnog prava koje se primjenjuje na pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište, ili
 - (c) sudske ili upravne odluke donesene ili priznate od strane određene države članice.
4. U okviru zadaća koje su im dodijeljene ovom Uredbom i statutom europskog udruženja, svi članovi upravnog odbora imaju ista prava i obveze.
5. Upravni odbor može delegirati upravljačke ovlasti ili odgovornosti odborima koji se sastoje od jednog ili više članova europskog udruženja. Statutom ili glavnom skupštinom utvrđuju se uvjeti za izvršavanje takvog delegiranja.

četvrtak, 17. veljače 2022.

6. Upravni odbor može održavati redovne i izvanredne sastanke. U okviru redovnih sastanaka upravni odbor se sastaje u vremenskim razmacima utvrđenima statutom europskog udruženja, a najmanje dvaput godišnje, kako bi raspravljao o financijskim izvještajima, aktivnostima i predvidivim izgledima za projekte europskog udruženja.
7. Upravni odbor jednom godišnje sastavlja izvješće o financijskim izvještajima i aktivnostima europskog udruženja, koje prosljeđuje nacionalnom tijelu za udruženja i Odboru europskih udruženja. Takvo godišnje izvješće također objavljuje europsko udruženje.
8. Ne dovodeći u pitanje članak 22. stavak 2. i u mjeri u kojoj se on primjenjuje na subjekte iz članka 3. stavka 2., upravni odbor jednom godišnje sastavlja financijski izvještaj o računima europskog udruženja, uključujući podatke o prihodima ostvarenima gospodarskim aktivnostima i sredstvima kao što su krediti i bankovni zajmovi te donacije ili nenadoknađeni primitci gotovine ili nekretnina tijekom prethodne kalendarske godine, kao i procjenu proračuna za sljedeću financijsku godinu. U skladu s nacionalnim pravom države članice mogu zahtijevati od upravnog odbora da objavi financijski izvještaj nadležnom tijelu i članovima udruženja. U tom slučaju članovi mogu od upravnog odbora zatražiti dodatne informacije, među ostalim o izvorima financiranja. Članovi to mogu učiniti samo ako je to, nakon ispitivanja godišnjeg financijskog izvještaja, potrebno u svrhu transparentnosti i odgovornosti i pod uvjetom da je to razmjerno. U tu svrhu europsko udruženje treba voditi potpunu i točnu evidenciju o svim financijskim transakcijama, kako je navedeno u članku 23. stavku 1.
9. Članovi upravnog odbora ovlašteni su zastupati europsko udruženje u odnosima s trećim stranama i u pravnim postupcima, u granicama i pod uvjetima utvrđenima u statutu. Ako je ovlast za zastupanje europskog udruženja u odnosima s trećim stranama dodijeljena dvama ili više članova, te osobe kolektivno izvršavaju tu ovlast.
10. Sve radnje koje članovi upravnog odbora poduzmu u ime europskog udruženja obvezuju europsko udruženje prema trećim stranama, pod uvjetom da ne prelaze ovlasti dodijeljene upravnom odboru mjerodavnim pravom ili ovlasti koje su mu zakonski dodijeljene statutom europskog udruženja.

Članak 16.

Glavna skupština

1. Opća skupština europskog udruženja, na kojoj su okupljeni svi članovi, naziva se glavnom skupštinom.
2. Upravni odbor imenuje glavnu skupštinu u skladu sa statutom europskog udruženja.
3. Članovi se obavješćuju o glavnoj skupštini najkasnije 15 kalendarskih dana prije datuma utvrđenog za glavnu skupštinu.
4. Upravni odbor može sazvati glavnu skupštinu u bilo kojem trenutku, bilo na vlastitu inicijativu ili na zahtjev najmanje četvrtine članova. Statutom se može odrediti niži prag.
5. Glavna skupština može se održavati uz fizičku prisutnost članova, putem interneta ili kombinacijom tih dvaju načina bez utjecaja na valjanost glavne skupštine ili valjanost donesenih odluka. Upravni odbor odlučuje o tome koji se od ta tri obrasca koristi za svaku glavnu skupštinu, osim ako većina članova udruženja predloži drugi oblik.
6. U zahtjevu za glavnu skupštinu navode se razlozi za njezino sazivanje i točke koje treba uključiti u dnevni red.
7. Svaki član ima pravo na informacije i pristup dokumentima, u skladu s pravilima utvrđenima statutom, prije svake glavne skupštine.
8. Svaki član ima pravo sudjelovati u glavnoj skupštini, govoriti i podnositi prijedloge.

četvrtak, 17. veljače 2022.

9. Pravo glasa i podnošenja prijedloga članova u glavnoj skupštini ostvaruje se u skladu sa statutom europskog udruženja, u skladu s člankom 8. stavkom 2. točkom (j).

10. Članovi mogu imenovati drugog člana da ih zastupa u glavnoj skupštini prije sjednice, u skladu s postupkom utvrđenim statutom europskog udruženja. Jedan član ne smije zastupati više od dva druga člana.

11. Odluke glavne skupštine o redovnim pitanjima donose se, osim ako je drugačije predviđeno, većinom glasova prisutnih ili zastupanih članova. Raspodjela glasova provodi se u skladu s pravilima utvrđenima statutom europskog udruženja.

Članak 17.

Podružnice udruženja i vodeći članovi

1. Europsko udruženje može imati regionalne podružnice. Te se podružnice ne smatraju zasebnim pravnim osobnostima, ali mogu organizirati aktivnosti i upravljati njima u ime udruženja, podložno zahtjevima njihovih statuta.

2. Upravni odbor europskog udruženja može imenovati podružnice ili članove koji su pravne osobe vodećim akterima u izvršavanju i provedbi projekata europskog udruženja. Države članice dopuštaju da podružnice ili članovi provode projekte pod njihovom nadležnošću kao vodeći akteri europskog udruženja.

Članak 18.

Izmjene statuta

1. O svim izmjenama statuta europskog udruženja raspravlja se u okviru glavne skupštine koja se u tu svrhu i saziva.

2. Članove se obavješćuje o glavnoj skupštini u cilju rasprave o predloženim izmjenama statuta europskog udruženja i odlučivanja o njima najmanje 30 kalendarskih dana prije datuma utvrđenog za skupštinu. Obavijest sadržava predmetne prijedloge.

3. Glavna skupština ovlaštena je izmijeniti statut ako je nazočna ili zastupljena najmanje polovica plus jedan član europskog udruženja.

4. Izmjene statuta europskog udruženja donose se ako za njih glasuje najmanje dvije trećine prisutnih ili zastupanih članova glavne skupštine.

5. Izmjene utvrđene svrhe europskog udruženja donose se ako za njih glasuje najmanje tri četvrtine prisutnih ili zastupanih članova glavne skupštine.

6. Tekst usvojenog statuta mora se dostaviti nacionalnom tijelu za udruženja unutar šest mjeseci od datuma kada je usvojen, a nacionalno tijelo za udruženja o tome obavješćuje Odbor europskih udruženja. Te informacije europsko udruženje stavlja na raspolaganje javnosti i dostavlja ih Odboru europskih udruženja kako bi ih se uključilo u europsku bazu podataka iz članka 5. stavka 5. točke (b).

Poglavlje III.

Odredbe o postupanju prema europskim udruženjima u državama članicama

Članak 19.

Načelo nediskriminacije

1. Zabranjeno je diskriminirajuće postupanje prema europskim udruženjima.

2. Postupanje prema europskim udruženjima jednako je postupanju prema jednakovrijednom nacionalnom subjektu utvrđenom u skladu s člankom 3. stavkom 2.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 20.

Status javne koristi

1. Europskim udruženjima može se dodijeliti status javne koristi ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti:
 - (a) svrha i aktivnosti organizacije usmjereni su na ostvarivanje cilja od javne koristi koji služi dobrobiti društva ili dijela društva te je stoga koristan za javno dobro, osim ako su ta svrha i te aktivnosti sustavno i izravno usmjerene na dobrobit struktura određene političke stranke. Na cilj od javne koristi usmjerene su među ostalim sljedeće svrhe:
 - i. umjetnost, kultura ili očuvanje povijesnog nasljeđa,
 - ii. zaštita okoliša i klimatske promjene,
 - iii. promicanje i zaštita temeljnih prava i vrijednosti Unije, uključujući demokraciju, vladavinu prava i iskorjenjivanje svake diskriminacije na temelju spola, rase, etničke pripadnosti, vjeroispovijesti, invaliditeta, seksualne orijentacije ili na bilo kojoj drugoj osnovi,
 - iv. socijalna pravda, socijalna uključenost te sprečavanje ili smanjenje siromaštva,
 - v. humanitarna potpora i humanitarna pomoć, uključujući pomoć u slučaju katastrofe,
 - vi. razvojna pomoć i razvojna suradnja,
 - vii. zaštita ranjivih skupina stanovništva te pomoć i potpora ranjivim skupinama stanovništva, uključujući djecu, starije osobe, osobe s invaliditetom, osobe koje traže ili uživaju međunarodnu zaštitu te beskućnike,
 - viii. zaštita životinja,
 - ix. znanost, istraživanje i inovacije,
 - x. obrazovanje i osposobljavanje te uključivanje mladih;
 - xi. promicanje i zaštita zdravlja i dobrobiti, uključujući pružanje medicinske skrbi,
 - xii. zaštita potrošača, te
 - xiii. amaterski sportovi i njihovo promicanje.
 - (b) svaki višak od bilo koje gospodarske ili druge dohodovne aktivnosti organizacije koristi se isključivo za promicanje ciljeva od javne koristi te organizacije;
 - (c) u slučaju raspuštanja organizacije, statutarim zaštitnim mjerama jamči se da će sva imovina i dalje služiti ciljevima od javne koristi; i
 - (d) članovi upravljačkih struktura organizacije koji nisu članovi osoblja nemaju pravo na naknadu koja premašuje odgovarajuću naknadu za troškove.
2. Europska udruženja mogu nacionalnom tijelu za udruženja države članice u kojoj imaju registrirano sjedište podnijeti zahtjev da im se prizna status javne koristi, u skladu sa zahtjevima iz stavka 1.
3. Nacionalno tijelo za udruženja odlučuje o zahtjevu za status javne koristi u skladu s postupkom iz članka 10. stavaka 8. i 9.
4. Države članice tretiraju europsko udruženje kojem je dodijeljen status javne koristi na isti način kao i pravne subjekte kojima je dodijeljen takav status u njihovoj jurisdikciji.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 21.

Načelo nacionalnog tretmana

Europska udruženja podliježu odredbama nacionalnog prava koje se primjenjuju na pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.

Članak 22.

Načelo neproizvoljnog tretmana

Europska udruženja ne podliježu različitom tretmanu država članica isključivo zbog političke poželjnosti njihove svrhe, područja djelovanja ili izvora financiranja.

Poglavlje IV.

Financiranje i izvješćivanje

Članak 23.

Prikupljanje sredstava i slobodna upotreba imovine

1. Europska udruženja mogu tražiti, primati i donirati bilo kakve resurse te raspolagati njima, uključujući financijske, nenovčane i materijalne resurse, te tražiti i primati ljudske resurse iz bilo kojeg izvora ili za bilo koji izvor, bilo da se radi o javnim tijelima, privatnim osobama ili privatnim tijelima, u bilo kojoj državi članici i u trećim zemljama.
2. Europska udruženja podliježu odredbama prava Unije i mjerodavnog nacionalnog prava koje se odnose na oporezivanje, carinu, devizno poslovanje, pranje novca i financiranje terorizma, kao i pravilima kojima se uređuje financiranje izbora i političkih stranaka, kako se primjenjuju na pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj imaju registrirano sjedište.
3. Europska udruženja podliježu obvezama izvješćivanja i javnog objavljivanja u skladu s nacionalnim pravom, među ostalim o sastavu upravnog odbora, odredbama statuta i financiranju i financijskim izvještajima u mjeri u kojoj su te obveze u skladu s ciljem od općeg interesa koji se sastoji od osiguravanja da europska udruženja posluju transparentno, da su odgovorna te pod uvjetom da su takve obveze nužne i proporcionalne.

Ispunjavanje obveza iz prvog podstavka ne smije dovesti do toga da europska udruženja podliježu strožim pravilima od onih koja se primjenjuju na jednakovrijedne nacionalne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. i na profitne subjekte. Te obveze izvješćivanja i javnog objavljivanja ne smiju dovesti do različitog tretmana ili ograničavanja prava i obveza europskog udruženja neovisno o poželjnosti njegove svrhe ili izvora financiranja.

Članak 24.

Računovodstvo i revizija

1. Europska udruženja vode potpunu i točnu evidenciju o svim financijskim transakcijama.
 2. Europska udruženja najmanje jednom godišnje sastavljaju:
 - (a) svoje godišnje financijske izvještaje,
 - (b) svoje konsolidirane financijske izvještaje, ako postoje,
 - (c) procjenu proračuna za sljedeću financijsku godinu, te
 - (d) godišnje izvješće o radu.
- Upravni odbor dostavlja godišnje izvješće o radu i financijsko izvješće nacionalnom tijelu za udruženja u skladu s člankom 14. stavcima 7. i 8.
3. Godišnje izvješće o radu sadrži barem:
 - (a) informacije o aktivnostima europskog udruženja u referentnoj godini;
 - (b) informacije o predvidivim izgledima ako su dostupne; i
 - (c) opis načina na koji su tijekom prethodne godine promicani ciljevi od javne koristi ako je europskom udruženju dodijeljen takav status.

četvrtak, 17. veljače 2022.

4. Godišnji financijski izvještaji europskih udruženja i, po potrebi, njihovi konsolidirani financijski izvještaji revidiraju se u skladu s odredbama koje se primjenjuju na pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj dotično europsko udruženje ima registrirano sjedište. Revizija se provodi najmanje jednom u četiri godine i ne više od jednom u dvije godine.
5. Izvješće pripremljeno na temelju revizije iz stavka 4. objavljuje se na način predviđen pravom države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.
6. Nadležna tijela država članica ne zahtijevaju da europska udruženja omoguće pristup informacijama o svojim članovima koji su fizičke osobe, osim ako je to potrebno u svrhu javne kaznene istrage kaznenih djela za koja je propisana maksimalna kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine i nakon odluke neovisnog suda.
7. Nacionalno tijelo za udruženja dostavlja polugodišnji pregled s relevantnim informacijama o svim revizijama iz stavka 4., Odboru europskih udruženja koji osigurava da je izvješće objavljeno u *Službenom listu Europske unije* i na njegovim internetskim stranicama.
8. Pravila o računovodstvu i reviziji koja se primjenjuju na europska udruženja ne smiju biti nepovoljnija od onih koja se primjenjuju na poduzeća u primjeni Direktive 2006/43/EZ ⁽¹⁰⁾ ili Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹¹⁾.
9. Ovaj se članak primjenjuje ne dovodeći u pitanje povoljnije odgovarajuće nacionalne odredbe u državi članici registriranog sjedišta.

Poglavlje V.

Suradnja s državama članicama i odgovornost

Članak 25.

Suradnja s državama članicama

1. Nacionalno tijelo za udruženja države članice registracije pravodobno se savjetuje s nacionalnim tijelima za udruženja drugih država članica o svim bitnim pitanjima u vezi sa zakonitošću i odgovornošću određenog europskog udruženja te o tome obavještava Odbor europskih udruženja.
2. Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, nacionalna tijela za udruženja svake godine dostavljaju pregled svih relevantnih informacija o odlukama koje se odnose na europska udruženja na teritoriju države članice. To obuhvaća popis predmeta u vezi s kojima su pokrenute kaznene istrage protiv europskih udruženja, među ostalim i u slučajevima kad je otkrivanje informacija o članovima zatraženo u skladu s člankom 24. stavkom 6.
3. Ako smatra da nacionalno tijelo za udruženja nije postupilo u skladu s ovom Uredbom, Odbor europskih udruženja dostavlja Komisiji sve relevantne informacije. Komisija procjenjuje te informacije i po potrebi poduzima mjere.
4. Europskim udruženjima na raspolaganju su učinkovita pravna sredstva za osporavanje odluka koje su donijela nacionalna tijela za udruženja i koje se na ta udruženja odnose, uključujući mogućnost sudskog preispitivanja svih takvih odluka.

Članak 26.

Odgovornost europskih udruženja i članova njihova upravnog odbora

1. Odgovornost europskih udruženja uređuje se odredbama koje se primjenjuju na pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.

⁽¹⁰⁾ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87.).

⁽¹¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ. Tekst značajan za EGP (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. Članovi upravnog odbora europskog udruženja solidarno su odgovorni za gubitak ili štetu koju europsko udruženje pretrpi zbog kršenja obveza povezanih s njihovim funkcijama. Međutim, odgovornost nije solidarna za gubitak ili štetu koju europsko udruženje pretrpi ako je dokazano kršenje posebnih obveza povezanih samo s funkcijama tog člana.
3. Statutom se utvrđuju uvjeti za pokretanje postupaka protiv članova upravnog odbora u ime europskog udruženja.

Poglavlje VI.

Raspuštanje, nesolventnost, likvidacija

Članak 27.

Dobrovoljno raspuštanje

1. Europsko udruženje može se raspustiti dobrovoljno:
 - (a) na temelju odluke upravnog odbora u skladu s odredbama statuta europskog udruženja, uz suglasnost glavne skupštine; ili
 - (b) na temelju odluke glavne skupštine; Glavna skupština može povući takvu odluku prije nego što raspuštanje ili likvidacija europskog udruženja formalno počne proizvoditi učinke.
2. Europsko udruženje obavješćuje nacionalno tijelo za udruženja o svakoj odluci o dobrovoljnom raspuštanju u skladu sa stavkom 1. najkasnije 15 dana nakon donošenja takve odluke.
3. Nacionalno tijelo za udruženja odmah briše europsko udruženje iz odgovarajućeg nacionalnog registra te obavješćuje Odbor europskih udruženja i Ured za publikacije Europske unije o raspuštanju europskog udruženja u skladu sa stavkom 1. najkasnije 15 dana nakon što sazna za raspuštanje. Odmah po primitku takve obavijesti Središnji ured za europska udruženja objavljuje obavijest Odbora europskih udruženja o raspuštanju u *Službenom listu Europske unije* i briše europsko udruženje iz digitalne baze podataka Unije, a Ured za publikacije objavljuje obavijest o raspuštanju europskog udruženja u *Službenom listu Europske unije*.
4. Raspuštanje europskog udruženja proizvodi učinke u cijeloj Uniji od datuma brisanja udruženja iz odgovarajućeg nacionalnog registra.

Članak 28.

Nedobrovoljno raspuštanje

1. Europsko udruženje može se raspustiti samo na temelju konačne odluke nadležnog suda države članice u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište ili u kojoj je imalo zadnje registrirano sjedište:
 - (a) ako registrirano sjedište europskog udruženja treba biti premješteno ili je premješteno izvan područja Unije;
 - (b) ako nisu više ispunjeni uvjeti za osnivanje europskog udruženja kako su utvrđeni u ovoj Uredbi; ili
 - (c) ako aktivnosti europskog udruženja više nisu kompatibilne s ciljevima i vrijednostima Unije ili predstavljaju ozbiljnu prijetnju za javnu sigurnost.
2. Ako je odluka o raspuštanju donesena u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ili (b), Središnji ured za europska udruženja dodjeljuje europskom udruženju razuman rok za reguliranje svojeg položaja prije nego što odluka počne proizvoditi učinke.
3. Podnositelji zahtjeva imaju pristup učinkovitim pravnim sredstvima za podnošenje žalbe na odluku o raspuštanju pred nadležnim žalbenim sudovima.
4. Nacionalno tijelo za udruženja odmah briše europsko udruženje iz odgovarajućeg nacionalnog registra i obavješćuje Odbor europskih udruženja te Ured za publikacije Europske unije o nedobrovoljnom raspuštanju europskog udruženja najkasnije 15 dana nakon što odluka postane konačna. Odmah po primitku takve obavijesti Odbor europskih udruženja briše europsko udruženje iz digitalne baze podataka Unije, a Ured za publikacije objavljuje obavijest o raspuštanju europskog udruženja u *Službenom listu Europske unije*.

četvrtak, 17. veljače 2022.

5. Raspuštanje europskog udruženja proizvodi učinke u cijeloj Uniji od datuma brisanja udruženja iz odgovarajućeg nacionalnog registra.

Članak 29.

Likvidacija i nesolventnost

1. Prestanak djelovanja europskog udruženja povlači za sobom njegovu likvidaciju. Takva likvidacija uređuje se pravom mjerodavnom za pravne subjekte utvrđene u skladu s člankom 3. stavkom 2. u državi članici u kojoj europsko udruženje ima registrirano sjedište.
2. Europsko udruženje zadržava svoju sposobnost, u smislu članka 13., do zaključenja njegove likvidacije.

Članak 30.

Preispitivanje i evaluacija

Do... [pet godina od dana stupanja na snagu ove Uredbe] Komisija dostavlja Vijeću i Europskom parlamentu izvješće o primjeni Uredbe i po potrebi prijedloge izmjena.

Poglavlje VII.

Članak 31.

Završne odredbe

Ova Uredba stupa na snagu [...] dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

DIO II.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o zajedničkim minimalnim standardima za neprofitne organizacije u Uniji (Direktiva o minimalnim standardima)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Sloboda udruživanja temeljno je pravo priznato Ugovorom o Europskoj uniji (UEU) i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i ustavima država članica te je ključno za funkcioniranje demokracije jer je bitan uvjet za ostvarivanje drugih temeljnih prava pojedinaca, uključujući pravo na slobodu izražavanja.
- (2) Neprofitne organizacije kao takve uživaju zaštitu određenih prava, uključujući temeljna prava, na temelju relevantne sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava.
- (3) Neprofitne organizacije daju ključan doprinos postizanju ciljeva od javnog interesa i ostvarivanju ciljeva Unije, među ostalim promicanjem aktivnog sudjelovanja u gospodarskim, demokratskim i društvenim aktivnostima naših društava.
- (4) Danas su neprofitne organizacije u ostvarivanju svojih ciljeva bitan dio naših gospodarstava i razvoja unutarnjeg tržišta, među ostalim sudjelovanjem u raznim aktivnostima od nacionalne i transnacionalne važnosti te redovitim sudjelovanjem u gospodarskim aktivnostima.
- (5) Posebno su neprofitne organizacije ključni pokretači razvoja trećeg sektora, za koji se procjenjuje da čini oko 13 % radne snage diljem Europe, na temelju rezultata projekta za razdoblje 2014. – 2017. pod nazivom „Doprinos trećeg sektora socioekonomskom razvoju Europe” koji je koordinirao Institut za socijalna istraživanja (ISF) iz Osla ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ <https://cordis.europa.eu/project/id/613034/reporting>.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (6) Neprofitne organizacije važan su akter u razvoju i provedbi politika Unije kojima se podupire unutarnje tržište, što je vidljivo iz njihova sudjelovanja u različitim stručnim skupinama kao što je Forum na visokoj razini za bolje funkcioniranje lanca opskrbe hranom.
- (7) U izvješćima, uključujući izvješća Agencije EU-a za temeljna prava, skreće se pozornost na brojne prepreke koje proizlaze iz nacionalnih zakona, propisa ili administrativnih praksi kojima se uređuje osnivanje, registracija, poslovanje, financiranje i prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija koje utječu na sposobnost pravnih ili fizičkih osoba ili skupina takvih osoba, neovisno o njihovom državljanstvu, da osnuju ili registriraju neprofitnu organizaciju ili da posluju diljem Unije.
- (8) Europski gospodarski i socijalni odbor pozvao je države članice da uspostave povoljno okruženje za filantropiju u skladu sa slobodama i temeljnim pravima Unije, u kojem bi se poticalo filantropsko i građansko djelovanje, privatno darivanje za javnu dobrobit i osnivanje filantropskih organizacija^(?). Jačanje komplementarnosti između rada javnih institucija i filantropskih organizacija te osiguravanje da nacionalno zakonodavstvo i politika Unije olakšavaju doniranje privatnih resursa za opće dobro slobodnim protokom kapitala u kombinaciji s načelom nediskriminacije i jednakog fiskalnog postupanja prema europskim filantropskim organizacijama stoga je važno kako bi se iskoristio potencijal prekograničnih donacija i ulaganja za opće dobro.
- (9) Unatoč sve većem broju prekograničnih udruženja i neprofitnih organizacija u Uniji, trenutačno ne postoji usklađen paneuropski zakonodavni okvir koji bi im omogućio da djeluju i da se na odgovarajući način organiziraju na prekograničnoj razini.
- (10) S obzirom na važnost neprofitnih organizacija, ključno je da se njihovo osnivanje i poslovanje stvarno olakšaju i zaštite zakonodavstva država članica.
- (11) U preporuci Odbora ministara Vijeća Europe CM/Rec(2007)14 o pravnom statusu nevladinih organizacija u Europi države članice već su prepoznale ulogu neprofitnih organizacija, a posebno nevladinih organizacija, kao ključan element doprinosa civilnog društva transparentnosti i odgovornosti demokratske vlade te su utvrdile minimalne standarde koje treba poštovati u vezi s osnivanjem, upravljanjem i općim aktivnostima takvih organizacija.
- (12) Zajedničke smjernice o slobodi udruživanja (CDL-AD(2014)046) koje su donijeli Europska komisija za demokraciju putem prava (Venecijanska komisija) i Ured OEES-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) pružaju zakonodavcima smjernice za prenošenje međunarodnih standarda u području ljudskih prava o pravu na slobodu udruživanja u domaće zakone.
- (13) Na razini Unije potrebno je nadovezati se na postojeće standarde za neprofitne organizacije, u skladu sa slobodom udruživanja i slobodnim protokom kapitala, čiji je cilj osigurati ujednačenu razinu zaštite i jednake uvjete za sve neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji, kako bi se osiguralo poticajno okruženje u kojem takve organizacije mogu nesmetano doprinosti funkcioniranju unutarnjeg tržišta.
- (14) Ovom Direktivom trebali bi se uskladiti zakoni država članica u pogledu određenih aspekata osnivanja, registracije, poslovanja, financiranja, izvješćivanja i prekograničnih aktivnosti neprofitnih organizacija.
- (15) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na pravila država članica o oporezivanju neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju. Pri prenošenju njezinih odredbi države članice trebale bi imati na umu da u području poreznog prava ne uvode niti primjenjuju odredbe koje utječu na registraciju, poslovanje, financiranje i prekogranično kretanje neprofitnih organizacija na način kojim se zaobilazi duh pravila utvrđenih u ovoj Direktivi.

(?) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Neiskorišteni potencijal filantropije u Europi, SOC/611.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (16) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na kazneno pravo država članica. Pri prenošenju njezinih odredbi države članice trebale bi imati na umu da ne uvode niti primjenjuju odredbe kaznenog prava kojima se posebno reguliraju registracija, poslovanje, financiranje i prekogranično kretanje neprofitnih organizacija ili koje utječu na njihovu registraciju, poslovanje, financiranje ili prekogranično kretanje na način kojim se zaobilazi duh pravila iz ove Direktive.
- (17) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji koje su osmišljene kao dobrovoljna udruženja fizičkih ili pravnih osoba, kao i na organizacije koje se ne temelje na članstvu i čija je imovina namijenjena ostvarivanju određenog cilja, kao što su zaklade, osnovane na neodređeno vremensko razdoblje i koje nastoje postići primarni cilj koji nije ostvarivanje dobiti te koje su neovisne i samoupravne. Organizaciju ne bi trebalo izuzeti iz zaštite predviđene ovom Direktivom zbog toga što joj nije dodijeljena pravna osobnost.
- (18) Kad se utvrđuje je li riječ o neprofitnoj organizaciji u skladu s člankom 2. ove Direktive, izravni korisnici organizacija čiji je cilj pružanje usluga skrbi za osobe s posebnim socijalnim potrebama ili zdravstvenim stanjem ne bi se trebali smatrati privatnim stranama.
- (19) Političke stranke trebale bi biti isključene iz područja primjene ove Direktive u mjeri u kojoj se njihove aktivnosti ne odnose samo na ostvarivanje zajedničkih interesa, aktivnosti ili svrhe, već su usmjerene na kolektivno ostvarivanje i korištenje političke moći.
- (20) Sindikati i udruženja sindikata trebali bi biti isključeni iz područja primjene ove Direktive. Države članice ne bi smjele koristiti to isključenje kako bi opravdale ograničenje nadležnosti sindikata i prava priznatih u nacionalnom pravu, pravu Unije ili međunarodnom pravu odnosno instrumentima za ljudska prava, posebno u Europskoj socijalnoj povelji Vijeća Europe i relevantnim konvencijama i preporukama Međunarodne organizacije rada te povezanoj sudskoj praksi.
- (21) Ovom Direktivom ne bi se trebala dovoditi u pitanje nadležnost država članica u pogledu statusa vjerskih, svjetonazorskih i nekonfesionalnih organizacija iz članka 17. UFEU-a. U tom pogledu, organizacije koje prvenstveno imaju vjerski, svjetonazorski i nekonfesionalni cilj, kao što su crkve te vjerske ili nevjerske zajednice, trebale bi biti isključene iz područja primjene ove Direktive. Međutim, države članice to ne bi trebale upotrebljavati kako bi iz područja primjene ove Direktive isključile druge organizacije čiji su vrijednosti i ciljevi nadahnuti vjerskim, svjetonazorskim ili nekonfesionalnim uvjerenjima, kao što su vjerske dobrotvorne neprofitne organizacije.
- (22) Trebalo bi pretpostaviti da postoji legitiman interes za pristup mehanizmu za podnošenje pritužbi te upravnom i sudskom pravnom sredstvu za osobe koje izravno sudjeluju ili su bile izravno sudjelovale u radu neprofitne organizacije, kao što su njihovi osnivači, direktori, članovi osoblja, ali i za sve osobe koje imaju procesnu legitimaciju u postupcima u vezi s aktivnostima neprofitne organizacije. Ta bi pretpostavka trebala postojati i za korisnike aktivnosti neprofitne organizacije čiji korisnici ne moraju biti članovi, ali primaju ili su primili usluge, odnosno na njih su se odnosile odluke organizacije koje su utjecale na njihov svakodnevni život, kao što su pacijenti ili stanovnici objekata ili skloništa kojima upravljaju neprofitne organizacije ili primatelji dobrotvornih donacija, na primjer hrane ili odjeće.
- (23) Nacionalne institucije za ljudska prava neovisne su institucije osnovane zakonom i u skladu s Pariškim načelima koja je 1993. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda te su ovlaštene štiti i promicati ljudska prava na nacionalnoj razini u skladu s međunarodnim normama i standardima u području ljudskih prava.
- (24) Sloboda neprofitnih organizacija da utvrđuju ciljeve i aktivnosti proizlazi iz međunarodnih i regionalnih standarda u području ljudskih prava. To također podrazumijeva slobodu takvih organizacija da odrede opseg svojeg poslovanja, bilo na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj bilo na međunarodnoj razini, te da postanu članice drugih organizacija, saveza i konfederacija organizacija.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (25) Informacije o identitetu osnivača i članova neprofitnih organizacija koji su fizičke osobe mogu biti osjetljive informacije. Stoga bi države članice trebale osigurati da se zahtjevima koji dovode do obrade takvih osobnih podataka ne dovodi u pitanje Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁾ (Opća uredba o zaštiti podataka), a posebno njezin članak 9.
- (26) Svaka osoba trebala bi slobodno odlučiti hoće li se pridružiti neprofitnoj organizaciji ili ostati njezin član, a organizacije bi trebale imati slobodu pri utvrđivanju svojih pravila za članstvo, pri čemu bi trebale poštovati samo načelo nediskriminacije. Članstvo u neprofitnoj organizaciji ne bi trebalo biti osnova za primjenu sankcija ili restriktivnih mjera, osim ako je to posljedica izvršavanja kaznenih zakona.
- (27) Pravila o neprofitnim organizacijama trebala bi biti u skladu s načelom nediskriminacije. To uključuje obvezu države članice da osigura da nijedna osoba ili skupina osoba koje žele osnovati udruženje ne bi smjela biti neopravdano u povoljnijem ili nepovoljnijem položaju od druge osobe ili skupine osoba.
- (28) Pravila o neprofitnim organizacijama trebala bi provoditi regulatorna tijela koja djeluju nepristrano, neovisno i pravodobno u skladu s pravom na dobru upravu. Odluke i akti koji utječu na ostvarivanje prava i izvršavanje obveza neprofitnih organizacija trebali bi biti podložni neovisnom preispitivanju, među ostalim sudskom.
- (29) Potrebno je pojednostaviti i smanjiti birokraciju i regulatorne zahtjeve, poštovati samoupravnu prirodu neprofitnih organizacija, osigurati da ti zahtjevi ne budu nepotrebno opterećenje, pojednostaviti pravila o osnivanju, registraciji i odjavi registracije te modernizirati povezane postupke i sustave kako bi se osiguralo povoljno okruženje za poslovanje neprofitnih organizacija diljem Unije te povećala transparentnost i povjerenje u taj sektor. U tu bi svrhu u ovoj Direktivi trebalo utvrditi opće obveze u pogledu pojednostavljenja administrativnih pravila te posebne obveze u vezi s određenim aspektima regulatornog okvira.
- (30) Neprofitne organizacije koje doprinose javnoj koristi imaju posebno važnu ulogu te bi stoga trebale imati povoljniji tretman u svim državama članicama pod jednakim uvjetima.
- (31) U skladu s općim načelom nužnosti i proporcionalnosti ograničenja prava na udruživanje, zabrana i raspuštanje neprofitnih organizacija trebali bi uvijek biti krajnje mjere i nikad ne bi smjeli biti posljedica manjih kršenja koja je moguće riješiti ili ispraviti.
- (32) Trebalo bi uspostaviti skup pravila o jednakom postupanju, prekograničnim preoblikovanjima i spajanjima u pogledu neprofitnih organizacija radi olakšavanja mobilnosti neprofitnih organizacija diljem Unije.
- (33) Sloboda udruživanja temeljno je pravo i, iako zakonodavstvo država članica možda ne priznaje udruženja koja nisu službeno osnovana, to ne bi smjelo utjecati na pravo takvih udruženja da postoje i djeluju na njihovu teritoriju.
- (34) Neprofitne organizacije imaju pravo postojati i biti aktivne u skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i Poveljom, čak i ako su tijela države članice u kojoj imaju poslovni nastan samovoljno odbila njihovu registraciju.
- (35) Neprofitne organizacije trebale bi moći tražiti, primati i koristiti financijske, materijalne i ljudske resurse, bilo domaće, inozemne bilo međunarodne, za obavljanje svojih aktivnosti. Neprofitne organizacije diljem Unije izvještavaju o sve težem pristupu resursima, uključujući javno financiranje, a u sve većem broju država članica postoji zabrinutost u pogledu proporcionalnosti strogih pravila koja se usvajaju o pristupu neprofitnih organizacija inozemnom financiranju. Povrh toga, filantropske organizacije izvještavaju o teškoćama pri dodjeli donacija i bespovratnih sredstava u nekim slučajevima. Stoga je potrebno utvrditi načela i standarde za financiranje

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

neprofitnih organizacija, među ostalim u pogledu pristupa privatnim resursima i javnom financiranju te njihova korištenja, obavljanja gospodarskih aktivnosti i obveze da se neopravdano ne ograničava prekogranično financiranje u skladu s pravilima o slobodnom kretanju kapitala koja su utvrđena u Ugovorima.

- (36) Člankom 63. UFEU-a i člancima 7., 8. i 12. Povelje štite se neprofitne organizacije od diskriminatornih, nepotrebnih i neopravdanih ograničenja pristupa resursima i slobode kretanja kapitala unutar Unije. To se odnosi i na mogućnost traženja, osiguravanja i korištenja resursa domaćeg i stranog podrijetla, što je ključno za postojanje i rad svakog pravnog subjekta. U skladu s presudom Suda Europske unije od 18. lipnja 2020. u predmetu C-78/18 Europska komisija protiv Mađarske⁽⁴⁾ ograničenja se mogu nametnuti u interesu javnog poretka ili javne sigurnosti te bi trebala biti razmjerna cilju zaštite takvih interesa i biti najmanje nametljiva sredstva za postizanje željenog cilja. To se, među ostalim, odnosi na ograničenja koja proizlaze iz pravila za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, koja se primjenjuju u skladu s načelima nužnosti i proporcionalnosti, posebno uzimajući u obzir obveze procjene rizika na temelju međunarodnog prava i prava Unije. Stoga države članice ne bi trebale primjenjivati nerazumne, pretjerano nametljive ili disruptivne mjere, uključujući zahtjeve za izvješćivanje kojima se organizacijama nameće prekomjerno ili skupo opterećenje. Kako bi se zadovoljio javni interes u području transparentnosti, posebno u pogledu organizacija koje imaju utjecaj na javni život i javnu raspravu, neprofitne organizacije trebale bi biti obvezne izvješćivati i javno objavljivati informacije o svojim predstavnicima i članovima upravljačkih tijela, odredbama statuta i financiranju. Te obveze izvješćivanja i javnog objavljivanja ne bi trebale dovesti ni do kakvog ograničavanja prava i obveza neprofitnih organizacija.
- (37) U svojoj praksi Sud Europske unije prepoznaje primjenu načela slobodnog kretanja kapitala na ciljeve u javnom interesu te tumači temeljne slobode iz UFEU-a i UFEU-a kao obvezu da se načelo nediskriminacije primjenjuje na donatore i organizacije od javne koristi u Uniji, među ostalim u pogledu poreznog tretmana udruženja od javne koristi i njihovih donatora⁽⁵⁾. Stoga, ako se nacionalnim pravo i dalje provodi diskriminacija ili se primjenjuju skupi i opterećujući postupci na inozemne organizacije, to je u suprotnosti s pravom Unije.
- (38) Neprofitne organizacije i njihovi članovi trebali bi u potpunosti uživati pravo na privatnost i povjerljivost. Iako se zaštita predviđena pravilima Unije i nacionalnim pravilima o obradi osobnih podataka već primjenjuje na neprofitne organizacije, trebalo bi utvrditi minimalna jamstva, posebno u pogledu povjerljivosti članstva neprofitnih organizacija i javnog otkrivanja povjerljivih i osjetljivih informacija. Države članice trebale bi zabraniti svaki oblik nadzora neprofitnih organizacija izvan okvira kaznenog prava.
- (39) S neprofitnim organizacijama trebalo bi se pravodobno i na smislen način savjetovati o uvođenju, preispitivanju i provedbi zakonodavstva, politika i praksi koji utječu na njihovo djelovanje, među ostalim o prenošenju i provedbi odredbi ove Direktive. U tu bi se svrhu trebao uspostaviti redovit i transparentan civilni dijalog na svim razinama vlasti.
- (40) Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje prava radnika, uključujući postojeća prava u kontekstu nesolventnosti i u vezi s plaćama. Poslodavci su dužni ispuniti svoje obveze bez obzira na oblik poslovanja.
- (41) Ovom Direktivom utvrđuju se minimalni standardi i države članice trebale bi moći uvesti ili zadržati odredbe koje su povoljnije za neprofitne organizacije, pod uvjetom da se tim odredbama ne utječe na obveze koje proizlaze iz ove Direktive. Prenošnje ove Direktive ni u kojem slučaju ne bi trebalo predstavljati osnovu za snižavanje razine zaštite koja se već pruža neprofitnim organizacijama u okviru nacionalnog prava u područjima na koja se primjenjuje.

⁽⁴⁾ Presuda Suda Europske unije od 18. lipnja 2020., *Europska komisija protiv Mađarske*, C-78/18, ECLI:EU:C:2020:476.

⁽⁵⁾ *Stauffer*: C-386/04 *Centro di Musicologia Walter Stauffer/Finanzamt München für Körperschaften* [2006.] ECR I-8203; *Hein-Persche*: C-318/07 *Hein Persche/Finanzamt Lüdenscheid* [2009.] ECR I-359 i *Missionswerk*: C-25/10 *Missionswerk WernerHeukelbach eV/Belgien* [2011] 2 C.M.L.R. 35.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (42) U skladu s člankom 26. stavkom 2. UFEU-a, unutarnje tržište obuhvaća područje bez unutarnjih granica na kojem je osigurano slobodno kretanje robe i usluga. Neprofitne organizacije sve više doprinose razvoju unutarnjeg tržišta, među ostalim sudjelovanjem u prekograničnim i transnacionalnim aktivnostima. Stoga je članak 114. UFEU-a odgovarajuća pravna osnova za donošenje mjera koje su nužne za uspostavu i funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (43) Ovom se Direktivom poštuju, promiču i štite temeljna prava i načela koji obvezuju Uniju i njezine države članice u skladu s člankom 6. UEU-a, kako je posebno priznato u Povelji. Ovom se Direktivom posebno želi provesti članak 12. Povelje o pravu na slobodu udruživanja i članak 11. Povelje o pravu na slobodu izražavanja i informiranja, koji se trebaju tumačiti u svjetlu odgovarajućih odredbi Europske konvencije o ljudskim pravima. U skladu s tim, ključno je da se odredbe ove Direktive provode i primjenjuju u skladu s obvezom da se nepotrebno ne ograničava i da se olakšava ostvarivanje prava na slobodu udruživanja, izražavanja i informiranja te da se osigura potpuno poštovanje drugih temeljnih prava i načela, uključujući, među ostalim, pravo na zaštitu osobnih podataka, slobodu poduzetništva, pravo na nediskriminaciju, pravo na dobru upravu, pravo na učinkovito pravno sredstvo i pravo na obranu.
- (44) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, odnosno utvrđivanje minimalnih standarda za neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti iz tog članka, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Poglavlje I.

Opće odredbe

Članak 1.

Svrha

Cilj je ove Direktive osigurati zajednički skup mjera za neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji kako bi se stvorilo poticajno okruženje u kojem takve organizacije mogu doprinijeti funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Njome se žele uskladiti zakoni i drugi propisi država članica u pogledu određenih aspekata ciljeva i aktivnosti, registracije, poslovanja, financiranja, izvješćivanja i prekograničnih aktivnosti neprofitnih organizacija.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji.
2. U skladu s ovom Direktivom termin „neprofitna organizacija” odnosi se na dobrovoljna i trajna udruženja fizičkih ili pravnih osoba sa zajedničkim interesom, aktivnošću ili svrhom, kao i na organizacije koje se ne temelje na članstvu i čija su sredstva namijenjena za ostvarivanje određenog cilja kao što su zaklade, koje neovisno o obliku osnivanja udruženja ili organizacije:
 - (a) imaju primarni cilj koji nije ostvarivanje dobiti, što znači da se eventualna dobit, ostvarena iz aktivnosti organizacije, kao takva ne može raspodijeliti među njezinim članovima, osnivačima ili bilo kojim drugim privatnim stranama, već se mora uložiti u ostvarivanje njezinih ciljeva;
 - (b) neovisne su u smislu da organizacija nije dio vladine ili upravne strukture i slobodna je od svakog neopravdanog uplitanja države ili komercijalnih interesa. Vladino financiranje ne sprečava da se organizacija smatra neovisnom sve dok to ne utječe na samostalnost funkcioniranja organizacije i njezina donošenja odluka;
 - (c) samoupravne su, u smislu da organizacija ima institucionalnu strukturu koja joj omogućuje da u potpunosti izvršava svoje unutarnje i vanjske organizacijske funkcije i da autonomno donosi ključne odluke bez nepotrebnog uplitanja države ili drugih vanjskih aktera.

četvrtak, 17. veljače 2022.

3. Ova se Direktiva primjenjuje na neprofitne organizacije koje ispunjavaju kriterije iz stavka 2., neovisno o tome temelje li se na članstvu te neovisno o tome jesu li registrirane i je li im dodijeljena pravna osobnost u skladu s pravom države članice u kojoj imaju sjedište.
4. Političke stranke isključene su iz područja primjene ove Direktive.
5. Sindikati i udruženja sindikata isključeni su iz područja primjene ove Direktive.
6. Organizacije koje prvenstveno imaju vjerski, svjetonazorski i nekonfesionalni cilj isključene su iz područja primjene ove Direktive. Međutim, to se izuzeće ne primjenjuje na druge organizacije bez takvog posebnog cilja, čije su vrijednosti i ciljevi nadahnuti vjerskim, svjetonazorskim ili nekonfesionalnim uvjerenjima.

Članak 3.

Odnos s drugim odredbama prava Unije

1. Države članice primjenjuju odredbe ove Direktive u skladu s pravilima Ugovora o slobodi poslovnog nastana i slobodnom kretanju usluga te s relevantnim aktima Unije kojima se uređuje ostvarivanje tih prava, uključujući Direktivu 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ o uslugama na unutarnjem tržištu.
2. Ovom se Direktivom ne dovode u pitanje pravo Unije i nacionalno pravo o zaštiti osobnih podataka, a posebno Uredba (EU) 2016/679 i odgovarajuće odredbe nacionalnog prava.

Poglavlje II.

Opće obveze

Članak 4.

Minimalni standardi

1. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije s poslovnim nastanom u Uniji uživaju minimalna jamstva predviđena ovom Direktivom.
2. Ograničenja minimalnih jamstava iz ove Direktive moguća su samo ako su nužna i proporcionalna za ostvarivanje ciljeva od općeg interesa koji su priznati u pravu Unije ili ako su potrebna za zaštitu prava i sloboda drugih osoba.
3. Ovom Direktivom ne dovodi se u pitanje pravo država članica da uvode ili zadržavaju odredbe koje su povoljnije za neprofitne organizacije, pod uvjetom da se tim odredbama ne utječe na obveze koje proizlaze iz ove Direktive.

Članak 5.

Nediskriminacija

1. Države članice osiguravaju da se njihovim zakonima i administrativnim praksama kojima se uređuju neprofitne organizacije, uključujući njihovo osnivanje, registraciju, poslovanje, financiranje, financijski i porezni tretman ili mjere u obliku poreznih olakšica i prekogranične aktivnosti, ne provodi diskriminacija na temelju mjesta poslovnog nastana neprofitne organizacije.
2. Države članice osiguravaju da se nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama kojima se uređuju neprofitne organizacije, uključujući njihovo osnivanje, registraciju, poslovanje, financiranje i prekogranične aktivnosti, ne diskriminira nijedna skupina ili pojedinac na bilo kojoj osnovi, na primjer na temelju dobi, rođenja, boje kože, roda, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, zdravstvenog stanja, imigracijskog ili boravišnog statusa, jezika, nacionalnog, etničkog ili socijalnog podrijetla, političkog ili drugog mišljenja, fizičkog ili mentalnog invaliditeta, imovine, rase, vjeroispovijesti ili uvjerenja ili drugog statusa.

Članak 6.

Pojednostavljenje administrativnih pravila

1. Države članice, u mjeri u kojoj je to moguće, pojednostavljaju nacionalne zakone, propise ili administrativne prakse kojima se uređuje osnivanje, registracija, poslovanje, financiranje, obveze izvješćivanja i prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija kako bi se osiguralo da je sloboda udruživanja zaštićena na svim razinama i kako bi se uklonile sve

⁽⁶⁾ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

prepreke i neopravdana diskriminacija koji utječu na sposobnost pravnih ili fizičkih osoba ili skupina takvih osoba, neovisno o njihovu državljanstvu, da osnuju ili registriraju neprofitnu organizaciju ili da djeluju na teritoriju države članice, na primjer omogućivanjem pristupa bankarskim i financijskim uslugama te osiguravanjem sigurnih i zaštićenih kanala za prekogranične donacije i raspodjelu imovine unutar i izvan Unije.

2. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju imaju pristup sustavima elektroničke identifikacije za potrebe provedbe administrativnih postupaka, u skladu s relevantnim odredbama Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁾ (Uredba eIDAS).

Članak 7.

Pravo na dobru upravu

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da primjenu nacionalnih zakona, propisa ili administrativnih praksi kojima se uređuje osnivanje, registracija, poslovanje, financiranje, obveze izvješćivanja i prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovom teritoriju provodi imenovano regulatorno tijelo čije su ovlasti i funkcije jasno utvrđene zakonom i izvršavaju se u skladu s pravom na dobru upravu, među ostalim u pogledu prava na nepristrano i pravedno rješavanje predmeta u razumnom roku.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da neprofitne organizacije za koje se utvrdi da krše nacionalne zakone, propise ili administrativne prakse kojima se uređuje osnivanje, registracija, poslovanje, financiranje, obveze izvješćivanja i prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija dobiju odgovarajuću obavijest o navodnom kršenju i da im se pruži dovoljno prilika za ispravljanje administrativnih prekršaja.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su propisi i prakse u vezi s nadzorom i supervizijom neprofitnih organizacija propisani zakonom i razmjerni legitimnim ciljevima koje nastoje postići. Pritom osiguravaju da takvi propisi i prakse u pravilu nisu stroži od onih koji važe za privatna poduzeća te da njihova provedba ne utječe na interno upravljanje neprofitnim organizacijama i ne dovodi do nepotrebnog administrativnog ili financijskog opterećenja za dotične organizacije.

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nadzor i registraciju neprofitnih organizacija provode imenovana nadzorna tijela čije su ovlasti i funkcije jasno utvrđene zakonom i izvršavaju se neovisno u skladu s pravom na dobru upravu, među ostalim u pogledu razloga za moguće inspekcije i revizije, postupaka, trajanja i opsega inspekcija i revizija te ovlasti inspektora i službenika za reviziju.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da javnosti budu na raspolaganju sveobuhvatne te lako dostupne i razumljive informacije o nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama kojima se uređuje osnivanje, registracija, poslovanje, financiranje, obveze izvješćivanja i prekogranične aktivnosti neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju, te informacije o nadležnosti, postupcima i funkcioniranju nadležnih regulatornih i nadzornih tijela.

Članak 8.

Pravo na učinkovito pravno sredstvo

1. Države članice osiguravaju da sve osobe s legitimnim interesom u vezi s osnivanjem, registracijom, poslovanjem, financiranjem, obvezama izvješćivanja i prekograničnim aktivnostima neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na teritoriju neke države članice imaju pristup učinkovitim mehanizmima za podnošenje pritužbi pred nadležnim neovisnim tijelom, kao što je pravobranitelj ili nacionalna institucija za ljudska prava kako bi zatražile pomoć u ostvarivanju svojih prava, te da imaju pristup učinkovitom upravnom i sudskom pravnom sredstvu kako bi zatražile preispitivanje akata ili odluka koje utječu na ostvarivanje njihovih prava i izvršavanje obveza. U takve se osobe ubrajaju neprofitne organizacije, njihovi osnivači, direktori, članovi osoblja te korisnici aktivnosti neprofitnih organizacija.

⁽⁷⁾ Uredba (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28.8.2014., str. 73.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. Države članice osiguravaju da žalba na odluku o zabrani ili raspuštanju neprofitne organizacije, obustavi njezinih aktivnosti ili zamrzavanju njezine imovine odnosno osporavanje takve odluke ima u pravilu suspenzivan učinak na takvu odluku, osim ako je rezultat takvog suspenzivnog učinka sprečavanje izvršavanja odredbi kaznenog zakonodavstva.
3. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da je neprofitnim organizacijama s pravnom osobnošću priznata procesna legitimacija pred nacionalnim sudovima, među ostalim, po potrebi, za svjedočenje treće strane u sudskim postupcima.
4. Države članice osiguravaju da imenovane osobe mogu zastupati neprofitne organizacije koje nemaju pravnu osobnost pred nadležnim nacionalnim tijelima i sudovima u svrhu pristupa pravnim sredstvima iz ovog članka.

Poglavlje III.

Regulatorni okvir

Članak 9.

Ciljevi i aktivnosti

1. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje djeluju na njihovu teritoriju slobodno određuju svoje ciljeve i provode aktivnosti potrebne za ostvarivanje tih ciljeva, a ta se sloboda može ograničiti samo iz iznimnih razloga javne sigurnosti. Države članice uklanjaju sve prepreke ili ograničenja koja utječu na sposobnost neprofitnih organizacija da ostvare te ciljeve i obavljaju takve aktivnosti.
2. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije na njihovu teritoriju mogu slobodno utvrditi opseg svojih aktivnosti, bilo na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj bilo na međunarodnoj razini.
3. Države članice osiguravaju da formalnosti kojima se uređuje osnivanje i rad neprofitnih organizacija na njihovu teritoriju, kako je predviđeno u nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama, nisu nepotrebno financijsko i administrativno opterećenje. To uključuje, u slučaju organizacija koje se ne temelje na članstvu, mogućnost za zakonsko osnivanje takvih organizacija darom ili ostavštinom.
4. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije na njihovu teritoriju mogu postati članice druge neprofitne organizacije, saveza ili konfederacije osnovane ili registrirane na njihovu teritoriju ili na teritoriju druge države članice te osiguravaju da zbog takvog članstva dotične organizacije nisu u nepovoljnom položaju.

Članak 10.

Članstvo

1. Države članice osiguravaju da svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti zahtjev za članstvo, ako je to moguće s obzirom na njezin pravni oblik, u neprofitnoj organizaciji koja je osnovana ili registrirana ili koja djeluje na njihovu teritoriju u skladu sa statutom i pravilnikom te organizacije te da može slobodno ostvarivati prava koja proizlaze iz članstva u skladu sa statutom i regulatornim ograničenjima organizacije.
2. Države članice osiguravaju da se kao posljedica članstva u neprofitnoj organizaciji koja je osnovana ili registrirana ili koja djeluje na njihovu teritoriju u skladu s nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama ne primjenjuju nikakve sankcije ili restriktivne mjere, osim ako su takve posljedice rezultat izvršavanja odredbi kaznenog prava.
3. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju mogu slobodno odlučiti o sastavu svojeg članstva. To može uključivati određivanje posebnih zahtjeva za članove na temelju razumnih i objektivnih kriterija.

Članak 11.

Statut

1. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju mogu donijeti vlastite statute, pravilnike i pravila, uključujući pravila kojima se određuje njihova interna upravljačka struktura te imenovanje njihovih odbora i predstavnika.

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. Države članice osiguravaju da se nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama o statutima neprofitnih organizacija od neprofitnih organizacija ne zahtijeva da u svojim statutima pruže bilo kakve informacije osim:

- (a) naziva organizacije i adrese (registriranog sjedišta);
- (b) ciljeva i aktivnosti organizacije;
- (c) pravila upravljanja organizacijom, ovlasti njezinih upravljačkih tijela i, ako je primjenjivo, imenovanja osoba koje imaju pravo djelovati u njezino ime;
- (d) prava i obveza članova organizacije;
- (e) datuma donošenja statuta te naziva i adrese registriranog sjedišta članova osnivača ako su oni pravne osobe;
- (f) postupka koji se primjenjuje za izmjenu statuta; te
- (g) postupaka koji se primjenjuju za raspuštanje organizacije ili njezino spajanje s drugom neprofitnom organizacijom.

3. Od neprofitnih organizacija može se tražiti da u svojem statutu ili u godišnjim izvješćima otkriju i objave dodatne informacije o svojem poslovanju, funkcioniranju, članovima upravljačkih tijela, predstavnicima i financiranju, u mjeri u kojoj to ispunjava cilj od općeg interesa, posebno s obzirom na ciljeve i aktivnosti organizacije.

Članak 12.

Pravna osobnost

1. Države članice osiguravaju da neprofitna organizacija na njihovu teritoriju može slobodno odlučiti hoće li steći pravnu osobnost, neovisno o činjenici da države članice mogu odrediti koji oblici organizacije imaju pravnu osobnost.

2. Ako je neprofitna organizacija stekla pravnu osobnost, države članice osiguravaju da se pravna osobnost te organizacije može jasno razlikovati od pravne osobnosti njezinih članova, osnivača ili ostalih pravnih osoba povezanih s takvom organizacijom.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da je registracija, ako je potrebna, ili finalizacija akta o osnivanju dovoljna kako bi neprofitne organizacije stekle pravnu osobnost.

4. Države članice osiguravaju da prethodno odobrenje nikad nije preduvjet za to da neprofitna organizacija stekne pravnu osobnost i ostvari odgovarajuću pravnu sposobnost.

5. Države članice osiguravaju da se skupine fizičkih ili pravnih osoba koje surađuju i koje nisu pokušale steći pravnu osobnost ne smatraju neprofitnom organizacijom s pravnom osobnošću isključivo radi toga da bi za njih vrijedili nacionalni zakoni, propisi ili administrativne prakse, čime bi se uređivalo ili utjecalo na njihovo poslovanje, financiranje i prekogranične aktivnosti, osim ako postoje razlozi za pretpostavku da je neprofitna organizacija kriminalna organizacija u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 13.

Registracija

1. Države članice osiguravaju da formalna registracija nije preduvjet ili prepreka za osnivanje ili poslovanje neprofitnih organizacija koje su osnovane ili djeluju na njihovu teritoriju.

2. Države članice osiguravaju da su postupci za registraciju neprofitnih organizacija na njihovu teritoriju pristupačni, prilagođeni korisnicima i transparentni.

3. Države članice osiguravaju da formalnosti koje se primjenjuju na registraciju neprofitnih organizacija s poslovnim nastanom na njihovu teritoriju u skladu s nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama nisu nepotrebno administrativno opterećenje. To uključuje uspostavljanje mehanizma prešutnog odobrenja koji se primjenjuje u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva za registraciju i suzdržavanje od uvođenja zahtjeva za ponovnu registraciju i njezino obnavljanje.

četvrtak, 17. veljače 2022.

4. Države članice osiguravaju da naknade koje se primjenjuju na registraciju neprofitnih organizacija ne premašuju administrativne troškove registracije te da ni u kojem slučaju nisu nepotrebno financijsko opterećenje, podložno načelu proporcionalnosti.
5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se neprofitne organizacije s poslovnim nastanom na njihovu teritoriju mogu registrirati elektronički, a pritom osiguravaju da je registracija moguća i na neelektronički način.
6. Države članice osiguravaju da je osobno pojavljivanje pred sudom ili drugim nadležnim nacionalnim tijelom u svrhu registracije neprofitne organizacije potrebno samo kad je to neophodno za utvrđivanje identiteta podnositelja zahtjeva.
7. Države članice osiguravaju da podnositelji zahtjeva koji borave ili imaju registrirano sjedište u drugoj državi članici i koji se moraju pojaviti pred sudom ili drugim nadležnim nacionalnim tijelom u svrhu registracije neprofitne organizacije to mogu učiniti pred nadležnim sudom ili drugim nadležnim tijelom u državi članici boravišta te da se takvo pojavljivanje smatra dovoljnim za potrebe registracije u državi članici registracije.
8. Države članice vode bazu podataka registriranih neprofitnih organizacija koja je dostupna javnosti, uključujući statističke podatke o broju prihvaćenih i odbijenih zahtjeva uzimajući u obzir načela zaštite podataka i pravo na privatnost.

Članak 14.

Status javne koristi

1. Države članice osiguravaju da neprofitna organizacija osnovana ili registrirana u državi članici Unije može podnijeti zahtjev da se prizna kao organizacija koja doprinosi javnoj koristi i može joj se dodijeliti odgovarajući status kako je predviđeno nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama, isključivo na temelju njezine prijavljene ili činjenične svrhe, strukture i aktivnosti povezanih s teritorijem države članice koja dodjeljuje status.
2. Države članice donose nacionalne zakone, propise ili administrativne prakse koji su potrebni kako bi neprofitne organizacije mogle biti priznate kao organizacije koje doprinose javnoj koristi i dobiti odgovarajući status ako su ispunjeni sljedeći kumulativni uvjeti:
 - (a) svrha i stvarne aktivnosti organizacije usmjerene su na ostvarivanje cilja od javne koristi koji služi dobrobiti društva ili dijela društva te je stoga koristan za javno dobro, osim ako su usmjerene tako da sustavno i izravno koriste strukturama određene političke stranke. Sljedeće svrhe, među ostalim, smatraju se usmjerenim na javnu korist:
 - i. umjetnost, kultura ili očuvanje povijesnog nasljeđa,
 - ii. zaštita okoliša i klimatske promjene,
 - iii. promicanje i zaštita temeljnih prava i vrijednosti Unije, uključujući demokraciju, vladavinu prava, iskorjenjivanje svake diskriminacije na temelju spola, rase, etničke pripadnosti, vjeroispovijesti, invaliditeta, seksualne orijentacije ili na bilo kojoj drugoj osnovi,
 - iv. socijalna pravda, socijalna uključenost te sprečavanje ili smanjenje siromaštva,
 - v. humanitarna potpora i humanitarna pomoć, uključujući pomoć u slučaju katastrofe,
 - vi. razvojna pomoć i razvojna suradnja,
 - vii. zaštita, pomoć i potpora ranjivim skupinama stanovništva, uključujući djecu, starije osobe, osobe s invaliditetom, osobe koje traže ili uživaju međunarodnu zaštitu te beskućnike,
 - viii. zaštita životinja,
 - ix. znanost, istraživanje i inovacije,
 - x. obrazovanje te osposobljavanje i uključivanje mladih;
 - xi. promicanje i zaštita zdravlja i dobrobiti, uključujući pružanje medicinske skrbi,

četvrtak, 17. veljače 2022.

- xii. zaštita potrošača,
 - xiii. amaterski sportovi i njihovo promicanje.
- (b) višak od bilo koje gospodarske ili druge dohodovne aktivnosti koju ostvaruje neprofitna organizacija koristi se isključivo za promicanje ciljeva od javne koristi te organizacije;
- (c) u slučaju raspuštanja neprofitnih organizacija, statutarnim zaštitnim mjerama jamči se da će sva njihova imovina i dalje služiti ciljevima od javne koristi;
- (d) članovi upravljačkih struktura organizacije koji nisu članovi osoblja nemaju pravo na naknadu koja premašuje odgovarajuću naknadu za troškove.
3. Države članice osiguravaju da se neprofitnoj organizaciji koja je priznata kao organizacija koja doprinosi javnoj koristi i kojoj je dodijeljen odgovarajući status u skladu s nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama može opozvati taj status samo ako je nadležno regulatorno tijelo dostavilo dostatne dokaze da neprofitna organizacija više ne ispunjava uvjete iz stavka 2.

Članak 15.

Prekid, zabrana i raspuštanje

1. Države članice osiguravaju da se postojanje neprofitne organizacije može okončati samo odlukom njezinih članova ili odlukom suda.
2. Države članice osiguravaju da do nedobrovoljnog prekida, zabrane ili raspuštanja neprofitne organizacije može doći samo zbog povreda nacionalnog prava koje se ne mogu riješiti ili ispraviti.
3. Države članice osiguravaju da do nedobrovoljnog prekida, zabrane i raspuštanja neprofitne organizacije može doći samo zbog stečaja, dugotrajne neaktivnosti ili teške povrede dužnosti koja je u suprotnosti s javnom sigurnošću kako je priznato pravom Unije.
4. Države članice osiguravaju da pojedinačni prijestupi osnivača, direktora, članova osoblja ili članova neprofitne organizacije, kad ne djeluju u ime organizacije, u pravilu ne rezultiraju nedobrovoljnim prekidom, zabranom i raspuštanjem organizacije.
5. Zaštita predviđena ovim člankom primjenjuje se i na obustavu aktivnosti neprofitne organizacije ako takva obustava može dovesti do zamrzavanja poslovanja organizacije koje je jednako raspuštanju.

Poglavlje IV.

Jednako postupanje i mobilnost

Članak 16.

Jednako postupanje

1. Države članice osiguravaju da se prema neprofitnim organizacijama koje djeluju u njihovoj jurisdikciji i koje su osnovane ili registrirane u drugoj državi članici postupa jednako kao s neprofitnim organizacijama koje su osnovane ili registrirane u njihovoj jurisdikciji, među ostalim u pogledu pristupa uslugama, kao što su bankarske usluge, davanja odobrenja i, po potrebi, financijskog i poreznog tretmana podložno važećim nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama, te u pogledu pristupa financiranju za aktivnosti koje se odvijaju u jurisdikciji države članice ili koje služe javnom dobru u državi članici.
2. Za potrebe stavka 1., države članice od neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane u drugoj državi članici, ali djeluju u njihovoj jurisdikciji, ne zahtijevaju druge dokaze osim dokaza o osnivanju ili registraciji kao neprofitne organizacije u drugoj državi članici.

Članak 17.

Načelo neproizvoljnog tretmana

Države članice osiguravaju da nacionalna pravila kojima se uređuju neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju ne dovode do neopravdane diskriminacije koja se temelji isključivo na političkoj poželjnosti svrhe, na području aktivnosti ili na izvoru financiranja organizacije.

četvrtak, 17. veljače 2022.

Članak 18.

Prekogranična mobilnost i kontinuitet

1. Države članice uklanjaju sve prepreke koje utječu na ostvarivanje prava neprofitnih organizacija osnovanih ili registriranih u drugoj državi članici na slobodu poslovnog nastana, slobodno pružanje usluga i slobodan protok kapitala na njihovu teritoriju. Time se ne dovodi u pitanje pravo država članica da zahtijevaju da, kako bi se neprofitnoj organizaciji dodijelio formalni status, organizacija ima pravnu osobnost ili da je upisana u nacionalni registar, u skladu s pravom države članice u kojoj je osnovana i/ili u kojoj želi djelovati.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da neprofitna organizacija registrirana u drugoj državi članici ima pravo:
 - (a) premjestiti svoje registrirano sjedište na njihov teritorij bez potrebe za utemeljenjem ili osnivanjem kao nova pravna osoba;
 - (b) na pristup pojednostavljenom postupku registracije u kojem se priznaju informacije i dokumentacija koje je neprofitna organizacija već dostavila državi članici u kojoj je prije bila registrirana.

Članak 19.

Prekogranična preoblikovanja i spajanja

1. Države članice osiguravaju da se neprofitna organizacija koja je osnovana ili registrirana u njihovoj jurisdikciji može preoblikovati u drugu neprofitnu organizaciju koja je osnovana ili registrirana u drugoj državi članici ili se s njom spojiti, a da takvo spajanje ili preoblikovanje ne rezultira nedobrovoljnim prekidom, zabranom ili raspuštanjem odnosno obustavom aktivnosti organizacije.
2. Države članice osiguravaju da, u slučaju preoblikovanja ili spajanja kako je navedeno u stavku 1., neprofitna organizacija koja se preoblikuje ili spaja može slobodno osnovati ured ili poslovati u odredišnoj državi članici.
3. Države članice uspostavljaju pravni oblik koji preoblikovana ili spojena organizacija preuzima na temelju načela ekvivalentnosti.
4. Ako se neprofitna organizacija koja je rezultat preoblikovanja ili spajanja iz stavka 1. ne pridržava uvjeta i zahtjeva utvrđenih u nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama države članice domaćina, države članice osiguravaju da se neprofitnoj organizaciji odobri razuman rok kako bi poduzela potrebne mjere za reguliranje svojeg položaja.
5. Države članice osiguravaju da se ni prekograničnim preoblikovanjima ni spajanjima ne ugrožavaju prava radnika ili sindikata ni radni uvjeti. One osiguravaju da se, u skladu s mjerodavnim kolektivnim ugovorima te pravom Unije i nacionalnim pravom, obveze poslodavaca u pogledu radnika i vjerovnika i dalje ispunjavaju te da su zaposlenici, volonteri, sindikati i predstavnici radnika propisno obaviješteni i da se s njima savjetuje. Poštuju se i, po potrebi, zadržavaju kolektivni ugovori i prava radnika na zastupanje na razini uprave.

Poglavlje V.**Financiranje**

Članak 20.

Prikupljanje sredstava i slobodna upotreba imovine

1. Države članice uklanjaju sve prepreke koje utječu na sposobnost neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju da prikupljaju, primaju ili doniraju resurse ili da njima raspolažu, uključujući financijske, nenovčane i materijalne, ili da traže ili primaju ljudske resurse, neovisno o njihovu izvoru i odredištu, uključujući domaće, strane ili međunarodne subjekte, bilo da je riječ o javnim tijelima, privatnim osobama bilo o privatnim tijelima.

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. Države članice osiguravaju da nacionalni zakoni, propisi ili administrativne prakse ne dovode do različitog postupanja prema neprofitnim organizacijama na temelju njihovih izvora ili odredišta financiranja.
3. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije imaju pravo posjedovati vlasništvo i imovinu te slobodno raspolagati tim vlasništvom i imovinom podložno nacionalnim zakonima koji se primjenjuju na slične subjekte pod njihovom jurisdikcijom.
4. Države članice svode na minimum administrativno opterećenje u pogledu prekogranične raspodjele imovine i omogućuju neprofitnim organizacijama da stvaraju profit radi ponovnog ulaganja u dobrotvorne projekte.

Članak 21.

Javna sredstva

1. Države članice osiguravaju da su javna sredstva dostupna i da se dodjeljuju neprofitnim organizacijama na temelju jasnih, transparentnih i nediskriminirajućih postupaka.
2. Stavak 1. primjenjuje se i na financijska sredstva Unije koja države članice isplaćuju u okviru programa podijeljenog upravljanja, podložno odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

Članak 22.

Prekogranično financiranje

1. U skladu s pravilima Unije o slobodnom kretanju kapitala države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju nisu u nepovoljnom položaju zbog prikupljanja ili primanja financijskih sredstava od fizičkih ili pravnih osoba s boravištem ili s poslovnim nastanom u Uniji ili u EGP-u, ali izvan njihova teritorija.
2. U skladu s pravilima Unije o slobodnom kretanju kapitala države članice osiguravaju da fizičke ili pravne osobe nisu u nepovoljnom položaju zbog financiranja neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju izvan njihova teritorija.

Članak 23.

Gospodarske aktivnosti

Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju mogu slobodno obavljati sve zakonite gospodarske, poslovne ili komercijalne aktivnosti pod uvjetom da se takvim aktivnostima izravno ili neizravno podupiru njihovi neprofitni ciljevi, podložno zahtjevima za licenciranje ili regulatornim zahtjevima koji se općenito primjenjuju na predmetne aktivnosti u skladu s nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama.

Članak 24.

Izvjешčivanje i transparentnost financiranja

1. Države članice osiguravaju da obveze izvješćivanja i transparentnosti koje se primjenjuju na neprofitne organizacije u skladu s nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama nisu nepotrebno opterećenje te da su razmjerne veličini organizacije i opsegu njezinih aktivnosti, uzimajući u obzir vrijednost njezine imovine i prihoda.
2. Za potrebe stavka 1. države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se obveze izvješćivanja i transparentnosti koje se primjenjuju na neprofitne organizacije u skladu s nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama o sprečavanju pranja novca i financiranja terorizma, uključujući one kojima se provode obveze Unije i međunarodne obveze, temelje na ciljanoj i ažuriranoj procjeni sektora i dotičnih organizacija utemeljenoj na riziku te da ne dovode do nerazmjernih zahtjeva ili neopravdanog ograničavanja pristupa neprofitnih organizacija financijskim uslugama.
3. U skladu s člankom 11. stavkom 3. neprofitne organizacije svake godine podnose izvješće o financijskim izvještajima neprofitnih organizacija i ta izvješća javno objavljuju. Ta izvješća uključuju podatke o financijskim sredstvima dobivenima u prethodnoj kalendarskoj godini, informacije o podrijetlu i iznosu tih sredstva, kreditima, bankovnim zajmovima, donacijama ili nenamirenim primitcima gotovine ili imovine.

(*) Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159.).

četvrtak, 17. veljače 2022.

4. Države članice osiguravaju da obveze izvješćivanja i transparentnosti koje se primjenjuju na neprofitne organizacije u skladu s nacionalnim zakonima, propisima i administrativnim praksama ne dovode do različitog postupanja prema takvim organizacijama ili bilo kakvog ograničavanja njihovih prava ili obveza, na temelju izvora financiranja, ciljeva ili aktivnosti organizacije.

Poglavlje VI.

Povjerljivost

Članak 25.

Povjerljivost članstva

1. Ako se neprofitna organizacija temelji na članstvu, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da informacije o članovima mogu ostati povjerljive.

2. Države članice osiguravaju da informacijama o članstvu u neprofitnoj organizaciji u vezi s članovima koji su fizičke osobe može pristupiti samo nadležno tijelo ako je takav pristup potreban u svrhu javne kaznene istrage kaznenih djela kažnjivih maksimalnom kaznom zatvora u trajanju od najmanje jedne godine i nakon odluke neovisnog suda.

Članak 26.

Povjerljive i osjetljive informacije

1. Države članice osiguravaju da se nacionalnim zakonima, propisima ili administrativnim praksama od neprofitnih organizacija koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju ne zahtijeva da javno otkrivaju svoje povjerljive i osjetljive informacije kao što su osobni podaci u vezi s osobljem, volonterima, članovima, osnivačima ili donatorima organizacije.

2. Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju imaju pristup učinkovitim pravnim sredstvima kako bi spriječile nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje njihovih povjerljivih ili osjetljivih informacija ili dobile pravnu zaštitu zbog nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja takvih informacija.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se zaštita od nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja povjerljivih ili osjetljivih informacija neprofitnih organizacija u skladu s ovim člankom primjenjuje na inspekcije, revizije i sve druge nadzorne aktivnosti koje provode nadležna tijela.

Članak 27.

Nadzor

Države članice osiguravaju da neprofitne organizacije ne podliježu neopravdanom i nerazmjernom nadzoru, posebno nadzoru njihova djelovanja ili komunikacije, ili nadzoru osnivača organizacije, članova njezinih upravljačkih struktura, drugih članova, osoblja, volontera, donatora ili ostalih privatnih strana koje su s njom povezane, osim ako je to opravdano u svrhu javne sigurnosti.

Poglavlje VII.

Završne odredbe

Članak 28.

Povoljniji tretman i klauzula o neregresiji

1. Države članice mogu uvesti ili zadržati odredbe kojima se omogućuje povoljniji tretman za neprofitne organizacije koje su osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju od onih utvrđenih u ovoj Direktivi.

2. Provedba ove Direktive nije osnova za snižavanje razine zaštite koja je već osigurana nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, među ostalim u pogledu temeljnih prava, u područjima koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

Članak 29.

Prenošenje

1. Države članice do ... [jedna godina od dana stupanja na snagu ove Direktive] donose i objavljuju mjere potrebne radi usklađivanja s ovom Direktivom. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

četvrtak, 17. veljače 2022.

2. Države članice savjetuju se pravodobno, transparentno i smisleno s neprofitnim organizacijama koje su već osnovane ili registrirane ili koje djeluju na njihovu teritoriju o prenošenju i provedbi odredbi ove Direktive.

Članak 30.

Izješćivanje, evaluacija i preispitivanje

1. Države članice Komisiji pružaju sve relevantne informacije o provedbi i primjeni ove Direktive. Na temelju dostavljenih informacija Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi i primjeni ove Direktive najkasnije tri godine nakon roka za njezino prenošenje.
2. Uzimajući u obzir svoje izvješće podneseno u skladu sa stavkom 1. Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o učinku nacionalnog prava kojim se prenosi ova Direktiva najkasnije tri godine nakon roka za njezino prenošenje. U izvješću se ocjenjuje način funkcioniranja ove Direktive i razmatra potreba za dodatnim mjerama uključujući, po potrebi, izmjene radi dodatnog usklađivanja nacionalnog prava koje se primjenjuje na neprofitne organizacije.
3. Komisija javno objavljuje izvješća iz stavaka 1. i 2. te osigurava da su ona lako dostupna.

Članak 31.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

četrvtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0045

Oснаživanje mladih u Europi: zapošljavanje nakon pandemije i socijalni oporavak**Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o osnaživanju mladih u Europi: zapošljavanje nakon pandemije i socijalni oporavak (2021/2952(RSP))**

(2022/C 342/18)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 2., članak 3. i članak 5. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članak 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članke 14., 15., 32. i 34. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava, a posebno načela 1., 3. i 4.,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima osoba s invaliditetom i njezino stupanje na snagu 21. siječnja 2011., u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom od strane Europske zajednice, koju su potpisali i ratificirali EU i sve njezine države članice ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 27. o radu i zapošljavanju,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2020. o usklađenom djelovanju EU-a za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19 i njezinih posljedica ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2020. o Garanciji za mlade ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. veljače 2021. o utjecaju bolesti COVID-19 na mlade i sport ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. svibnja 2021. o pravu Parlamenta na informacije o tekućem ocjenjivanju nacionalnih planova za oporavak i otpornost ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o jakoj socijalnoj Europi za pravednu tranziciju,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. listopada 2019. o višegodišnjem financijskom okviru 2021. – 2027. i vlastitim sredstvima: vrijeme je da se ispune očekivanja građana ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. lipnja 2021. o stajalištima Parlamenta o tekućem ocjenjivanju nacionalnih planova za oporavak i otpornost, koje provode Komisija i Vijeće ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. travnja 2021. o europskom jamstvu za djecu ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoje stajalište od 8. lipnja 2021. o stajalištu Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ SL L 23, 27.1.2010., str. 35.

⁽²⁾ SL C 316, 6.8.2021., str. 2.

⁽³⁾ SL C 395, 29.9.2021., str. 101.

⁽⁴⁾ SL C 465, 17.11.2021., str. 82.

⁽⁵⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 184.

⁽⁶⁾ SL C 202, 28.5.2021., str. 31.

⁽⁷⁾ SL C 67, 8.2.2022., str. 90.

⁽⁸⁾ SL C 506, 15.12.2021., str. 94.

⁽⁹⁾ SL C 67, 8.2.2022., str. 186.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir izvješće Međunarodne organizacije rada od 21. listopada 2021. naslovljeno „Youth Employment in Times of COVID-19” (Zaposlenost mladih u vrijeme bolesti COVID-19),
- uzimajući u obzir izvješće s Europskog skupa mladih 2021. naslovljeno „Youth Ideas Report for the Conference on the Future of Europe” (Izvješće o idejama mladih za Konferenciju o budućnosti Europe),
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o Europskoj godini mladih 2022.,
- uzimajući u obzir izvješće Eurofounda od 9. studenoga 2021. naslovljeno „Impact of COVID-19 on young people in the EU” (Utjecaj bolesti COVID-19 na mlade u EU-u),
- uzimajući u obzir izvješće Europskog foruma mladih od 17. lipnja 2021. naslovljeno „Beyond Lockdown: the „pandemic scar” on young people” („Nakon ograničenja kretanja: „ožiljak” koji je pandemija ostavila na mladima”) ⁽¹¹⁾,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. ⁽¹²⁾, posebno dio o europskim ciljevima za mlade,
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 12. listopada 2021. o zaposlenosti i socijalnim kretanjima u Europi naslovljeno „Towards a strong social Europe in the aftermath of the COVID-19 crisis: Reducing disparities and addressing distributional impacts” (Ususret snažnoj socijalnoj Europi nakon krize prouzročene bolešću COVID-19: smanjenje razlika i rješavanje distribucijskih učinaka),
- uzimajući u obzir Preporuku Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. listopada 2021. o položaju umjetnika i kulturnom oporavku u EU-u ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. veljače 2021. o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Programu vještina za Europu za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. rujna 2021. o pravednim radnim uvjetima, pravima i socijalnoj zaštiti radnika koji rade preko platformi – novi oblici zapošljavanja povezani s digitalnim razvojem ⁽¹⁶⁾,
- uzimajući u obzir Izvješće o idejama mladih za Konferenciju o budućnosti Europe s Europskog skupa mladih održanog 2021.,
- uzimajući u obzir pitanja upućena Vijeću i Komisiji o osnaživanju mladih u Europi: zaposlenost nakon pandemije i socijalni oporavak (O-000075 – B9-0002/2022 i O-000077 – B9-0003/2022),
- uzimajući u obzir članak 136. stavak 5. i članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja,

⁽¹⁰⁾ SL L 57, 18.2.2021., str. 17.

⁽¹¹⁾ Moxon, D., Bacalso, C. i Șerban, A. M., *Beyond the pandemic: The impact of COVID-19 on young people in Europe* (Nakon pandemije: utjecaj bolesti COVID-19 na mlade u Europi), Europski forum mladih, Bruxelles, 2021.

⁽¹²⁾ SL C 456, 18.12.2018., str. 1.

⁽¹³⁾ SL C 372, 4.11.2020., str. 1.

⁽¹⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0430.

⁽¹⁵⁾ SL C 465, 17.11.2021., str. 110.

⁽¹⁶⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0385.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- A. budući da je pandemija bolesti COVID-19 razorno utjecala na zaposlenost i socijalnu situaciju mladih u Europi, čije su se mogućnosti za osobni razvoj smanjile ili su privremeno obustavljene, stope zaposlenosti su se smanjile, a broj mladih osoba koje ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih; budući da se osobni dohodak mladih znatno smanjio dok se rizik od siromaštva i socijalne isključenosti mladih povećao; budući da su njihovi izgledi za buduće sudjelovanje na tržištu rada ugroženi; budući da je potrebno hitno djelovanje kako bi se osigurala i poboljšala budućnost i dobrobit mladih; budući da stopa nezaposlenosti mladih iznosi 15,9 %, što znači da je dva i pol puta veća od opće stope nezaposlenosti;
- B. budući da se predviđa da će uslijed pandemije bolesti COVID-19 doći do porasta stope siromaštva; budući da je u državama koje je posebno teško pogodila financijska kriza 2007. – 2008. opet došlo do iznadprosječnog porasta nezaposlenosti mladih; budući da su tim razvojem situacije više ugrožene žene, mladi, starije osobe, osobe s invaliditetom i velike obitelji; budući da su brojke u gospodarskoj prognozi Komisije za jesen 2022. obećavajuće, te da se predviđa smanjenje nezaposlenosti i oporavak tržišta rada 2022. na razine prije pandemije; budući da kriza i dalje posebno pogađa mlade; budući da se smanjio broj mladih radnika u usporedbi s prvim tromjesečjem 2021. i da se očekuje da će se u 2022. i 2023. otvoriti 3,4 milijuna radnih mjesta ⁽¹⁷⁾ te da će biti ključno zajamčiti sudjelovanje mladih u tim novim mogućnostima zapošljavanja; budući da se sve veći broj mladih ljudi sada oslanja na život u svojem roditeljskom domu kako bi izbjegli siromaštvo; budući da je 29 % kućanstava s tri generacije izloženo riziku od siromaštva, a 13 % je u teškoj situaciji;
- C. budući da klasteri država koji su postojali prije pandemije koronavirusa u velikoj mjeri postoje i dalje, među ostalim s obzirom na stope mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih;
- D. budući da su stope mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih u 2020. u prosjeku bile 1,3 puta veće među ženama nego među muškarcima; budući da razlika u stopama žena i muškaraca u toj skupini posebno visoka u istočnoeuropskim državama zbog obiteljskih odgovornosti; budući da se s povećanjem razine obrazovanja i dalje smanjuje vjerojatnost pripadnosti toj skupini; budući da su u južnim i sredozemnim zemljama udjeli dugotrajno nezaposlenih osoba i obeshrabrenih radnika viši u skupini mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih;
- E. budući da su mladi temelj održivoga gospodarskog i socijalnog blagostanja Europe i ključni prioritet EU-a, što je potvrđeno u strategiji EU-a za mlade i pojačanoj Garanciji za mlade, i da je stoga potrebno poduzeti mjere kojima će im se pružiti potpora, zaštita, savjetovanje i uključivanje te da zaslužuju da se za njih stvore mogućnosti;
- F. budući da je u dobnoj skupini između 15 i 24 godina, posebno među ženama, više osoba izgubilo posao zbog pandemije bolesti COVID-19 nego u dobnoj skupini od 25 do 29 godina; budući da je činjenica da se broj radnih sati smanjio više nego zaposlenost u cjelini posebno utjecala na mlade; budući da statistike o nezaposlenosti odražavaju samo mali dio radnih mjesta izgubljenih uslijed krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 jer mnogi mladi koji su izgubili posao nisu imali pravo na naknade za nezaposlenost ili druge potpore dohotku;
- G. budući da je bolji građanski angažman mladih jedan od ciljeva strategije EU-a za mlade (2019. – 2027.);
- H. budući da su stope nestandardnog rada vrlo visoke među mladima te da je 43,8 % mladih diljem EU-a privremeno zaposleno;
- I. budući da je u rujnu 2021. predsjednica von der Leyen najavila prijedlog da se 2022. godina proglašuje Europskom godinom mladih kako bismo razmotrili izgled mladih u Europi i usmjerili se na politike i zakonodavne prijedloge na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kojima se stvaraju mogućnosti za mlade diljem EU-a; budući da bi taj prijedlog trebao pružiti istinski i djelotvoran poticaj za poboljšanje radnih uvjeta za mlade u Europskoj uniji;

⁽¹⁷⁾ Glavna uprava za gospodarske i financijske poslove, *Europska gospodarska prognoza – jesen 2021.*, Europska komisija, 2021.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- J. budući da se mentalno zdravlje mladih znatno pogoršalo tijekom pandemije, pri čemu su se problemi povezani s mentalnim zdravljem u nekoliko država članica udvostručili u odnosu na razinu prije krize; budući da je u proljeće 2021. godine 64 % mladih u skupini od 18 do 34 godine bilo izloženo riziku od depresije, što je djelomično posljedica nedostatka izgleda za zapošljavanje te dugoročnih financijskih i obrazovnih izgleda, kao i usamljenosti i društvene izolacije; budući da devet milijuna adolescenata u Europi (u dobi od 10 do 19 godina) živi s poremećajima mentalnog zdravlja, pri čemu anksioznost i depresija čine više od polovice tih slučajeva; budući da se pogoršanje mentalnog zdravlja može pripisati i poremećajima u pristupu uslugama skrbi o mentalnom zdravlju, povećanom radnom opterećenju i krizi tržišta rada koja je nerazmjerno utjecala na mlade; budući da 19 % europskih dječaka i više od 16 % europskih djevojčica u dobi od 15 do 19 godina pati od poremećaja mentalnog zdravlja; budući da je samoubojstvo drugi vodeći uzrok smrti u Europi među mladima;
- K. budući da je veća vjerojatnost da će djeca koja odrastaju uz oskudne resurse i u nesigurnim obiteljskim situacijama živjeti u siromaštvu i biti društven isključeni, uz dalekosežne učinke na njihov razvoj i kasniju odraslu dob, da neće imati pristup odgovarajućim vještinama i da će imati ograničene mogućnosti zapošljavanja, nastavljajući tako začarani krug međugeneracijskog siromaštva; budući da Unija može imati ključnu ulogu u općoj borbi protiv siromaštva djece i njihove društvene isključenosti; budući da je svrha europskog jamstva za djecu spriječiti siromaštvo i društvenu isključenost i boriti se protiv njih na način da se djeci kojoj je to potrebno zajamči slobodan i djelotvoran pristup ključnim uslugama kao što su rani i predškolski odgoj i obrazovanje, obrazovne i školske aktivnosti, zdravstvena zaštita, zdrava prehrana i najmanje jedan zdravi obrok po školskom danu te primjereni uvjeti stanovanja;
- L. budući da je u globalnoj anketi Sveučilišta u Bathu, koja je provedena u deset država, a čiji su rezultati objavljeni u rujnu 2021., gotovo 60 % mladih izjavilo da su zabrinuti ili iznimno zabrinuti zbog klimatske krize, više od 45 % ispitanika izjavilo je da njihovi osjećaji o klimi utječu na njihov svakodnevni život te ih je tri četvrtine navelo da osjećaju strah od budućnosti; budući da se njih 83 % složilo s tvrdnjom da nismo na odgovarajući način zaštitili planet, a 65 % ih smatra da vlade ne ispunjavaju očekivanja mladih;
- M. budući da građanski angažman pruža dokazane koristi za dobrobit pojedinaca jer im omogućuje da prošire svoju društvenu mrežu, pruža im više mogućnosti za gospodarsku, društvenu i fizičku aktivnost i smanjuje se rizik od razvoja poremećaja mentalnog zdravlja;
- N. budući da će uslijed posljedica pandemije cijela generacija mladih umjetnika i kulturnih radnika imati poteškoća s pronalaženjem svojeg mjesta u društvu; budući da umjetnici te kulturni i kreativni radnici često imaju netipične obrasce rada i često nemaju odgovarajuću socijalnu zaštitu, posebno u prekograničnom kontekstu, što često dovodi do njihova isključenja iz mirovinskog sustava, zdravstvene zaštite i naknada za nezaposlene; budući da nedostatak kolektivnog pregovaranja dodatno ugrožava položaj samozaposlenih umjetnika i kulturnih i kreativnih radnika na tržištu rada i dovodi do nedostatka odgovarajuće socijalne zaštite;
- O. budući da je umjetnicima i kulturnim djelatnicima iz manjinskih skupina, uključujući žene, mlade, predstavnike rasnih, etničkih i geografskih manjina, osobe u ranjivom socioekonomskom položaju, osobe s invaliditetom te pripadnike skupine LGBTQ+, sužen pristup umjetničkim i kulturnim karijerama te su najteže pogođeni posljedicama pandemije;
- P. budući da je Europski socijalni fond plus (ESF+) glavni europski fond čiji je cilj poboljšati pristup mladima zapošljavanju, promicati jednak pristup kvalitetnom i uključivom obrazovanju i osposobljavanju i njihovo dovršenje, od općeg i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja do onog na tercijarnoj razini, što uključuje promicanje cjeloživotnog učenja i olakšavanje mobilnosti u svrhu učenja, kao i promicanje društvene integracije mladih koji su izloženi riziku od siromaštva ili društvene isključenosti, uključujući najpotrebitije mlade;
- Q. budući da je Mehanizam za oporavak i otpornost, tj. okosnica instrumenta NextGenerationEU, povijesno važan instrument EU-a za pomoć državama članicama u ublažavanju gospodarskog i društvenih posljedica bolesti COVID-19 putem reformi i ulaganja u šest stupova, od kojih je jedan usmjeren na reforme i ulaganja u djecu i mlade;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- R. budući da rad i društvena uključenost mladih podrazumijevaju njihov jednak pristup kvalitetnom, stabilnom i plaćenom zaposlenju, pristojnom i cjenovno pristupačnom stanovanju i odgovarajućoj prehrani, kvalitetnim uslugama zdravstvene zaštite i prevencije, uključujući zaštitu mentalnog zdravlja, te pristup minimalnim standardima digitalne infrastrukture; budući da su inicijative za obrazovanje i razvoj vještina, volontiranje, kvalitetna stažiranja i programi cjeloživotnog učenja neophodni kako bi se zajamčile jednake mogućnosti i jednak pristup tržištima rada te kako bi se istovremeno mladima omogućilo da sa samopouzdanjem započnu odrasli život;
- S. budući da je prošla financijska kriza pokazala da će, ako se mladima ne osiguraju kvalitetna stažiranja i radna mjesta – na temelju ugovora i dostojanstvenih radnih uvjeta, uključujući plaću dostatnu za život, profesionalno savjetovanje i usmjeravanje te daljnje osposobljavanje – ponovno postojati velik rizik da će biti prisiljeni prihvaćati nesigurna radna mjesta, napuštati svoju zemlju kako bi pronašli posao ili opetovano upisivati programe obrazovanja ili osposobljavanja, iako traže stalno zaposlenje na puno radno vrijeme;
- T. budući da je poznato da ulaganja u mlade, posebno ulaganja s društvenim učinkom, pozitivno utječu na zapošljavanje mladih i njihovo sudjelovanje u društvu te se njima ostvaruju mjerljivi socijalni i financijski povrti uloženi sredstava, čime se potiče gospodarski razvoj i istovremeno postižu društveni rezultati; budući da je u jednakoj mjeri potrebno primijeniti postojeće alate i mehanizme i dodatno razmatrati nove instrumente;
- U. budući da izolacionistički pristup politikama u području rada i društvene uključenosti mladih može dovesti do dvostrukih izdvajanja sredstava ako je koordinacija između država članica i mjerodavnih dionika tek u povojima i ako ne postoje stalne strukture koje bi mogle koordinirati različite dionike, maksimalno povećati učinke, ukloniti nedostatke ili poticati inovacije;
- V. budući da se postojećim inicijativama i politikama kao što su pojačana Garancija za mlade, dijalog EU-a s mladima, Erasmus+ i Europske snage solidarnosti, zajedno s novim prijedlozima kao što je ALMA (engl. Aim, Learn, Master, Achieve – Stremi, uči, svladaj, ostvari), u 2022. mora doprijeti do mladih i uhvatiti u koštac s izazovima s kojima se oni suočavaju, kao što je nezaposlenost; budući da bi te inicijative i politike trebale obuhvaćati aktivne i pasivne politike tržišta rada i učinkovit pristup mjerama socijalne uključenosti te socijalnim, zdravstvenim i stambenim uslugama za mlade; budući da je Europski centar za razvoj strukovnog osposobljavanja zaključio da nisu sve mogućnosti naukovanja i osposobljavanja kvalitetne i da nemaju svi naučnici pristup pravu na zapošljavanje ili socijalnu zaštitu; budući da je u svojoj Rezoluciji od 8. listopada 2020. Parlament izrazio zabrinutost zbog kvalitete ponuda dostupnih u okviru pojačane Garancije za mlade i naglasio da stažiranja i mogućnosti zapošljavanja koji se pružaju u okviru novih i postojećih programa i inicijativa moraju biti plaćeni i ograničeni u pogledu duljine i broja kako mladi ne bi zaglavili u neprekidnim opetovanim stažiranjima i iskorištavani kao jeftina ili čak besplatna radna snaga bez socijalne zaštite i mirovinskih prava; budući da studije pokazuju da sadašnja generacija mladih svoj prvi pravi posao pronalazi u ranim tridesetima;
- W. budući da su stalni razvoj novih horizontalnih vještina među mladima, kao što su digitalne vještine, te razvoj vještina s gospodarskim potencijalom, kao što su zelene ili poduzetničke vještine, ključni za zdravo i uključivo europsko tržište rada usmjereno na budućnost te bi trebali svakom mladom Europljaninu otvoriti pristup kvalitetnom zapošljavanju; budući da isto vrijedi za strukovno obrazovanje, zanatske vještine i životne vještine; budući da 40 % poslodavaca ne može pronaći osobe s odgovarajućim vještinama za popunjavanje svojih slobodnih radnih mjesta; budući da EU mora prevladati sve oblike neusklađenosti vještina kako bi djelotvorno iskoristio svoj ljudski kapital; budući da je nezaposlenost mladih postala ozbiljan gospodarski i društveni problem u mnogim europskim državama⁽¹⁸⁾; budući da bi pristup odgovarajućoj digitalnoj infrastrukturi i osposobljavanju u području digitalnih vještina trebao biti dostupan svima kako bi se uklonio jaz među mladima u pogledu digitalne pismenosti i kako bi se zajamčile jednake mogućnosti za sve u obrazovnom sustavu i na tržištu rada; budući da su meke vještine poput kritičkog razmišljanja, timskog rada i međukulturne komunikacije jednako važne za zdravu ravnotežu između privatnog i poslovnog života mladih ljudi;

⁽¹⁸⁾ Eichhorst, W., Hinte H. i Rinne, U., „IZA Policy Paper br. 65: Youth Unemployment in Europe: What to Do about It?“ (Nezaposlenost mladih u Europi: što učiniti?) *Intereconomics*, 2013., 48 (4), str. 230. – 235.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- X. budući da je uključenost mladih ljudi u rad s mladima, društvene pokrete, organizacije mladih i socijalno poduzetništvo ključna za stvaranje novih rješenja; budući da je potrebno sudjelovanje privatnih aktera, poduzeća i poslovnog sektora kako bi se unaprijedio prijelaz iz obrazovanja na tržište rada i kako bi se mladima pružio kontinuirani pristup mogućnostima za usavršavanje i prekvalifikaciju i cjeloživotnom učenju;
- Y. budući da je diskriminacija mladih općenito i dalje problem u EU-u pri čemu djevojke i osobe iz ranjivih skupina često doživljavaju diskriminaciju na temelju roda, etničkog podrijetla (na primjer romskog), seksualne orijentacije i identiteta, invaliditeta ili nepovoljnog socioekonomskog položaja, te su istovremeno izloženi mnogo većem riziku od nezaposlenosti, siromaštva unatoč zaposlenju i društvene isključenosti;
- Z. budući da su mladi u Europi i njihovi predstavnici i organizacije, kao i sindikati, aktivni u organiziranju konstruktivnog sudjelovanja mladih i izradi preporuka politika s rješenjima za poboljšanje radne i društvene uključenosti, među ostalim putem svojeg angažmana u okviru Konferencije o budućnosti Europe; budući da se mladi moraju smatrati ključnim partnerima u zajedničkom osmišljavanju, provedbi i ocjeni Europske godine mladih, kao i nakon toga;
- AA. budući da su mogućnosti zapošljavanja ozbiljno ograničene za mnoge od spomenutih skupina, posebno mlade s invaliditetom i mlade Rome ili pripadnike putujućih zajednica, jer se oni suočavaju s poteškoćama u pristupu kvalitetnom obrazovanju koje ih može na odgovarajući način pripremiti za suvremeno tržište rada;
- AB. budući da su mladi ključni za oporavak i razvoj svih regija EU-a, a posebno najudaljenijih regija; budući da je u Mayotteu polovica stanovništva mlađa od 18 godina, a u Francuskoj Gvajani je svaki drugi stanovnik mlađi od 25 godina;
- AC. budući da je 2016. trećina upravitelja poljoprivrednih gospodarstava u EU-u imala 65 ili više godina, a samo 11 % upravitelja poljoprivrednih gospodarstava u EU-u bili su mladi poljoprivrednici mlađi od 40 godina;
- AD. budući da poljoprivredni sektor i poljoprivredna gospodarstva u EU-u čine okosnicu našega gospodarstva; budući da je ključno privući mlade da se bave poljoprivredom kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe hranom i pridonijelo zelenoj tranziciji;
- AE. budući da depopulacija ruralnih područja i egzodus mladih u urbana područja pokazuju da postoji potreba za rješenjima i razmatranjem kratkoročnih, srednjoročnih i dugoročnih strategija za zadržavanje mladih u ruralnim područjima;
- AF. budući da se prevelikom broju mladih osoba s invaliditetom posao nudi isključivo na zaštićenim radnim mjestima, a u nekim državama članicama im se ne nude ista radnička prava ni prava u pogledu plaća kao osobama koje sudjeluju na otvorenom tržištu rada;
- AG. budući da se u Izvješću o idejama mladih za Konferenciju o budućnosti Europe s Europskog skupa mladih održanog 2021. zaključuje sljedeće:
- mladi zahtijevaju potporu za osposobljavanje i osnaživanje stručnjaka za mentalno zdravlje u školama,
 - nezaposlenost mladih trebala bi biti prioritet EU-a te bi trebalo ukinuti neplaćena pripravništva za osobe svih obrazovnih profila i socijalnog statusa; organizacije mladih i poslodavci trebali bi surađivati kako bi se doprlo do osoba koje će možda ranije napustiti školovanje i kako bi ih se informiralo o mogućnostima koje im stoje na raspolaganju; državama članicama također bi trebalo pružiti pomoć u uvođenju naukovanja za tražitelje azila,
 - nitko ne bi smio biti zapostavljen u digitalnom svijetu i sve se generacije moraju obrazovati o opreznom postupanju u digitalnom okruženju; digitalnu pismenost trebalo bi uvrstiti u školske kurikule,
 - EU bi trebao namijeniti više financijskih sredstava kako bi se svim mladim Europljanima omogućilo sudjelovanje u neformalnom obrazovanju i kako bi se uspostavila platforma kojom bi se povezali nastavnici i pružatelji usluga koji mogu pružiti stručna znanja o temama važnim za suvremeni život;

četvrtak, 17. veljače 2022.

1. pozdravlja činjenicu da je predsjednica von der Leyen 2022. godinu proglasila Europskom godinom mladih; smatra da bi se u 2022. godini trebalo pružiti dodatan poticaj pravilnoj i potpunoj provedbi europske strategije za mlade ambicioznim mjerama za rješavanje izazova s kojima se mladi suočavaju, a posebno negativnih utjecaja pandemije bolesti COVID-19, koja još traje, kao i konkretnom provedbom ostalih postojećih instrumenata kao što je pojačana Garancija za mlade s ciljem borbe protiv nezaposlenosti i utjecaja bolesti COVID-19 na društvo; poziva Komisiju i Vijeće da zajamče da su sve politike usmjerene na mlade međusektorske prirode te da uzmu u obzir raznolikost mladih u cijeloj Europi i izazove s kojima se oni suočavaju; smatra da bi Europska godina mladih trebala doprinijeti provedbi načela 1. i 3. europskog stupa socijalnih prava;

2. naglašava da su mnogi građani već ostali bez posla uslijed krize uzrokovane bolešću COVID-19, a posebno mladi, koji se češće zapošljavaju na nesigurnim radnim mjestima, za koje je vjerojatnije da će imati ugovore na određeno ili na nepuno radno vrijeme te koji nemaju ušteđevinu; u tom kontekstu pozdravlja planove Komisije da ojača Garanciju za mlade i poziva Komisiju i države članice da daju prioritet borbi protiv nezaposlenosti mladih;

3. s velikom zabrinutošću primjećuje visoku razinu nezaposlenosti mladih u nizu država članica i nesigurnost ugovora o radu mladih radnika, posebno u sektorima koji su ozbiljno pogođeni bolešću COVID-19; poziva na jačanje instrumenta Garancije za mlade koji za cilj ima smanjenje dugoročne nezaposlenosti i nezaposlenosti mladih za najmanje 50 % do 2030., te koji uključuje kriterije za otvaranje kvalitetnih novih radnih mjesta u skladu s ciljem održivog razvoja br. 8. Programa UN-a za održivi razvoj do 2030.; smatra da je vrijeme da Garancija za mlade postane obvezujuća i uključiva za sve države članice, uključujući aktivne mjere informiranja mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, kao i mladih u nepovoljnom socioekonomskom položaju, poput mladih osoba s invaliditetom, pripadnika zajednice LGBTIQ+ i Roma;

4. pohvaljuje uključivanje mentalnog zdravlja među prioritetne ciljeve za mlade utvrđene u okviru Europske godine mladih te poziva Komisiju da da prednost mentalnom zdravlju i u predstojećoj strategiji EU-a za skrb; naglašava da se mora razmotriti veza između socioekonomskih čimbenika kao što su nezaposlenost, nesigurnost stanovanja, mentalno zdravlje i dobrobit kako bi se zajamčio holistički i sveobuhvatni pristup mentalnom zdravlju na razini EU-a; ističe da nesigurnost u pogledu budućnosti, uključujući utjecaj klimatskih promjena, narušava mentalno zdravlje mladih; stoga poziva države članice da mentalno zdravlje učine sastavnim dijelom socioekonomskog oporavka EU-a od pandemije i prioritetom zaštite zdravlja na radu, posebno u obrazovnom i radnom okruženju; poziva na to da skrb o mentalnom zdravlju bude dostupna i cjenovno pristupačna za sve dobne skupine, posebno za mlade i djecu, te da se zdravstvene nejednakosti rješavaju pružanjem odgovarajuće potpore ranjivim skupinama mladih; poziva Komisiju da provede temeljitu studiju različitih uzroka psiholoških smetnji koje osjećaju mladi u Europi;

5. naglašava ključnu ulogu koju mladi moraju imati u oblikovanju politika zapošljavanja i socijalnih politika u Europi; pozdravlja dijalog EU-a s mladima, rad s mladima i organizacije mladih koje približavaju EU mladima, pod uvjetom da nakon procesa sudjelovanja mladih uslijede konkretne inicijative donositelja odluka; potiče promicanje načela zajedničkog upravljanja u razvoju politika za mlade pri čemu su u taj proces uključeni mladi i njihovi predstavnici; poziva Komisiju da prepozna pozitivan utjecaj trećeg sektora, uključujući organizacije mladih, te mogućnosti za neformalno i formalno učenje koje se nude putem, primjerice, volontiranja i sudjelovanja mladih, te da formalno prizna znanja i vještine koje su mladi na taj način stekli kako bi im se pomoglo da ojačaju svoje perspektive na tržištu rada; potiče priznavanje građanskog angažmana kao meritornog radnog iskustva pri postupku zapošljavanja; poziva Komisiju da razmotri mogućnost pružanja potpore projektu Europskih prijestolnica mladih kao nastavku Europske godine mladih; poziva Komisiju i države članice da razmotre mogućnost klauzule o mladima kojom bi se prilikom predlaganja novih inicijativa ocjenjivao njihov utjecaj na mlade u svim područjima politike;

6. ističe da je potrebno da države članice nastave ulagati dovoljno sredstava iz fonda ESF+ u mjere kojima se podupire zapošljavanje mladih; naglašava stoga da države članice moraju rasporediti najmanje 15 % sredstava pod zajedničkim upravljanjem u okviru fonda ESF+ za ciljne mjere i strukturne reforme za potporu kvalitetnom zapošljavanju mladih; podsjeća na potrebu za obvezujućom, učinkovitijom i uključivijom Garancijom za mlade unutar jasnog okvira kriterija kvalitete kojim se osiguravaju plaćena stažiranja, naukovanja i pripravništva za sve mlade koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Ulaganje u mladi naraštaj

7. poziva Komisiju i Vijeće da u potpunosti i optimalno iskoriste financijska sredstva dostupna u višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027., ne dovodeći u pitanje programe koji su već uspostavljeni u okviru fonda ESF+, s obzirom na strukturne probleme povezane s nezaposlenošću i siromaštvom mladih; podsjeća da ta pitanja posebno utječu na najudaljenije regije, kojima je potrebna posebna potpora; pozdravlja, s time u vezi, dostupnost sredstava u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost za mjere usmjerene na djecu i mlade te očekuje da će to dovesti do otvaranja značajnih mogućnosti za mlade u Europi; poziva na to da se socijalni partneri i organizacije mladih uključe u praćenje i ocjenjivanje nacionalnih planova za oporavak i otpornost; poziva države članice da osiguraju da se sredstvima iz Fonda za pravednu tranziciju i fonda ESF+ podupiru integrirani planovi na lokalnoj razini kako bi se doprinijelo usavršavanju i prekvalifikaciji, posebno za najranjivije skupine na koje utječe tranzicija;

8. poziva države članice da zajamče komplementarnost među mjerama u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i ostalih programa EU-a, kao što su Garancija za mlade i europsko jamstvo za djecu, te nacionalnim ulaganjima i mjerama za promicanje vještina, obrazovanja, osposobljavanja i integracije na tržište rada u skladu s vlastitim potrebama i posebnim nacionalnim uvjetima; poziva Europsku komisiju da nastavi pratiti ulaganja u prioritete za mlade i potrošnju na njih u okviru instrumenta NextGenerationEU, Mehanizma za oporavak i otpornost i fonda ESF+ te da u to aktivno uključi Parlament; podsjeća na mogućnost koju pruža sastavnica za socijalna ulaganja i vještine programa InvestEU za ostvarivanje ulaganja s društvenim učinkom; primjećuje da se sve veća pozornost pridaje konceptu obveznica s društvenim učinkom i ugovora s društvenim ishodom koji su usmjereni na mlade i u čijem osmišljavanju i provedbi sudjeluje i privatni sektor;

9. pozdravlja povećanje potpora za mlade poljoprivrednike u okviru sljedeće zajedničke poljoprivredne politike;

10. pozdravlja prošireno područje primjene pojačane Garancije za mlade, koja sada obuhvaća dobnu skupinu od 15 do 29 godina; podsjeća da bi pojačanom Garancijom za mlade trebalo osigurati stvarne mogućnosti za zapošljavanje, a ne nekvalitetna stažiranja ili beskrajno osposobljavanje;

Integracija mladih na tržište rada

11. sa zabrinutošću primjećuje da ciljevi Garancije za mlade dosad nisu u potpunosti ostvareni i poziva na pojačane mjere, uključujući potpuno iskorištavanje mogućnosti koje se pružaju u okviru fonda ESF+, za promicanje zapošljavanja aktivnim intervencijama za integraciju na tržište rada i stvaranje održivih početnih radnih mjesta kojima će se osigurati da mladi imaju pristup socijalnoj sigurnosti i pravičnoj naknadi; poziva Komisiju da od država članica zatraži da predstave ažurirane programe u okviru pojačane Garancije za mlade i da uvedu okvir s jasnim i obvezujućim standardima kvalitete za ponude u okviru tih inicijativa radi promicanja pozitivnih i održivih rezultata za mlade i uspješnog prelaska na tržište rada; poziva Komisiju i države članice da potaknu poduzeća na preuzimanje aktivne uloge u pojačanoj Garanciji za mlade; podsjeća da je jedan od ciljeva fonda ESF+ promicanje rodno uravnoteženog sudjelovanja na tržištu rada mjerama kojima se, među ostalim, nastoje zajamčiti jednaki radni uvjeti, bolja ravnoteža poslovnog i privatnog života i bolji pristup skrbi za djecu, uključujući rani i predškolski odgoj i obrazovanje; podsjeća da bi cilj fonda ESF+ trebao biti i pružanje zdravog i dobro prilagođenog radnog okruženja kako bi se odgovorilo na zdravstvene rizike povezane s promjenama u načinima rada i potrebama sve starije radne snage;

12. podsjeća da su partnerstva s dionicima ključan element pojačane Garancije za mlade, ali da na razini EU-a trenutačno ne postoji nikakvo formalno tijelo ili formalni mehanizam za njihovo sudjelovanje u praćenju i provedbi programâ u okviru Garancije za mlade; poziva Komisiju da prati provedbu programâ u okviru pojačane Garancije za mlade putem Odbora za zapošljavanje (EMCO) te da izvješćuje taj odbor o provedbi i rezultatima programâ u okviru Garancije za mlade, istovremeno obavještavajući Parlament; poziva Komisiju da osnuje radnu skupinu za provedbu pojačane Garancije za mlade u kojoj će okupiti mjerodavne dionike, uključujući građanske partnere, organizacije mladih i socijalne partnere, i uključiti ih u rad Odbora za zapošljavanje kako bi se olakšala koordinacija i razmjena najboljih praksi između tijela EU-a i nacionalnih tijela, zajedno s građanskim partnerima i organizacijama mladih, te kako bi se utjecaj te generacije redovito ocjenjivao i kako bi se predlagale preporuke za poboljšanje;

13. poziva države članice da zajamče suradnju javnih službi za zapošljavanje s lokalnim tijelima vlasti, obrazovnim sektorom, organizacijama mladih i privatnim sektorom kroz europsku mrežu tih službi radi promicanja kvalitetnih, stabilnih i dobro plaćenih radnih mjesta i jačanja prilagođene potpore za osposobljavanje, traženje posla i savjetovanje za mlade te potiče države članice da te službe primjereno pripreme za pružanje resursa i osposobljavanja o održavanju mentalnog zdravlja unatoč nesigurnoj gospodarskoj klimi i kroz sve izazove potrage za poslom;

četvrtak, 17. veljače 2022.

14. preporučuje da se u sustavima skrbi o mentalnom zdravlju stavi jači naglasak na zaposlenost, a posebno da se naglasi da kvalitetan posao može dati pozitivan doprinos oporavku mentalnog zdravlja;

15. poziva države članice da mladima olakšaju pristup plaćenim, kvalitetnim i uključivim stažiranjima i naukovanjima; poziva na jačanje programâ praćenja kako bi se mladima osigurala odgovarajuća i kvalitetna prva radna iskustva te mogućnosti za usavršavanje i stjecanje novih kvalifikacija i potvrda; osuđuje praksu neplaćenih stažiranja kao oblik izrabljivanja mladih radnika i kao kršenje njihovih prava te poziva Komisiju i države članice da u suradnji s Parlamentom i uz poštovanje načela supsidijarnosti predlože zajednički pravni okvir kojim će se osigurati pravična naknada za stažiranja i naukovanja kako bi se izbjegle izrabljivačke prakse; osuđuje praksu ugovora bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati i poziva države članice da pruže potporu poslodavcima koji pružaju stažiranja i naukovanja mladim osobama s invaliditetom;

16. poziva Komisiju da preispita postojeće europske instrumente kao što su kvalitativni okvir za stažiranje i europski okvir za kvalitetna i učinkovita naukovanja te da uključi kriterije u pogledu kvalitete kad je riječ o ponudama koje se nude mladima, uključujući načelo pravične naknade za stažiste i pripravnike, pristup socijalnoj zaštiti, održivo zapošljavanje i socijalna prava;

Mobilnost rada i vještine za budućnost

17. poziva Komisiju da se pobrine za to da nova inicijativa ALMA pomogne mladima, posebno mladima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, da pronađu privremeno kvalitetno radno iskustvo u drugoj državi članici; ustraje u tome da program ALMA mora udovoljavati standardima kvalitete kojima se poštuju radnička prava mladih kao što su dostojna plaća, dobri radni uvjeti i pristup socijalnoj zaštiti;

18. ističe da su mladima i svim sektorima u 21. stoljeću neophodne digitalne vještine i poziva Komisiju i države članice da razmotre mogućnost razvoja trajnog, certificiranog i slobodnog pristupa mladim tečajevima u području digitalnih vještina i digitalne pismenosti, na internetu i izvan njega te na svim jezicima EU-a, u partnerstvu s javnim tijelima i privatnim poduzećima; poziva na stvaranje prostorâ za razmjenu u području e-učenja i e-poučavanja; ustraje u tome da EU i države članice trebaju razviti više programa kao što su eTwinning i elektronička platforma za obrazovanje odraslih u Europi; napominje da je u mnogim državama članicama potrebno prevladati ozbiljna ograničenja u pogledu pristupa hardveru, objektima, odgovarajućim edukatorima i prikladnoj digitalnoj infrastrukturi; stoga podsjeća da je potrebno povezati pristup internetskim tečajevima s pojačanim inicijativama za otklanjanje nedostataka u pristupu internetskim i digitalnim alatima kako nitko ne bi bio zapostavljen te ustraje u tome da bi tečajevi trebali biti koncipirani na pristupačan način kako se ne bi isključilo mlade s invaliditetom;

19. naglašava važnost razvoja zelenih vještina i kvalitetnih mogućnosti zapošljavanja u klimatski neutralnom, energetske učinkovitom i kružnom gospodarstvu, posebno u regijama na koje zelena tranzicija najviše utječe, kao što su regije koje uvelike ovise o poljoprivrednom sektoru, kao i regije koje su uključene u borbu protiv klimatskih promjena, proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, smanjenje emisija ugljika, povećanje energetske učinkovitosti, gospodarenje otpadom i vodama, poboljšanje kvalitete zraka te obnovu i očuvanje bioraznolikosti; poziva poslodavce da osiguraju usavršavanje i/ili prekvalifikaciju svoje radne snage i pojačaju pružanje djelotvornijih naukovanja u skladu s europskim okvirom za kvalitetna i učinkovita naukovanja;

20. poziva Komisiju da u 2022. predloži nove instrumente i inicijative usmjerene na razvoj poduzetništva mladih i socijalnog ulaganja u mlade u akcijskom planu za socijalnu ekonomiju;

21. izražava žaljenje zbog nedovoljne povezanosti između reformi i ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje i mjera koje osiguravaju uključivanje mladih na tržište rada, posebno mladih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih; potiče fleksibilne, uključive, pristupačne i otvorene načine učenja putem individualnih računa za učenje i mikrokvalifikacija za mlade, osobe koje rade s mladima, edukatore i stručnjake, među ostalim putem vještina i kompetencija stečenih neformalnim obrazovanjem i informalnim učenjem; naglašava da se jačanjem profesionalnog usmjeravanja od rane dobi i podupiranjem jednakog pristupa informacijama i savjetovanju za učenike i odrasle učenike može pomoći mladima da odaberu prikladne mogućnosti obrazovanja i strukovnog obrazovanja koje će dovesti do mogućnosti zapošljavanja koje im odgovaraju;

četvrtak, 17. veljače 2022.

22. ponavlja svoj poziv Komisiji i Vijeću da dodatno potaknu razvoj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) i da bolje promiču zanatske vještine, uz nastojanje da se izbjegnu negativne percepcije neformalnog obrazovanja koje prevladavaju u nekoliko država članica, uz istovremeno povećanje atraktivnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja putem komunikacijskih i informativnih kampanja, nastavnih programa, centara ili središta za obrtničke vještine mladih, posebnih ekosustava za SOO u lokalnim zajednicama, dvojnih sustava obrazovanja i dugoročne mobilnosti za naučnike; pozdravlja, u tom pogledu, inicijativu za uspostavljanje europskih centara strukovne izvrsnosti, čiji je cilj pružiti visokokvalitetne strukovne vještine i potporu poduzetničkim djelatnostima; poziva Komisiju i države članice da uspostave samostalno područje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i donesu statut europskih naučnika; ponavlja da bi stažiranja trebala biti dio obrazovnog i stručnog razvoja i da stoga imaju pedagošku dimenziju; naglašava da je važno poboljšati mehanizme za prekogranično priznavanje vještina i kvalifikacija te ustraje u promicanju praksi kao što su međugeneracijska solidarnost i mentorstvo te u potpori tim praksama kako bi se smanjile nejednakosti i osigurala podrška mladima;

23. potiče uključivanje aktivnosti povezanih sa sudjelovanjem u građanskom životu u aktivnosti koje se na radnom mjestu smatraju korisnima za osobni i stručni razvoj zaposlenika, posebno mladih zaposlenika;

24. naglašava da se zaštita minimalnih plaća pokazala djelotvornim načinom za borbu protiv siromaštva unatoč zaposlenju; naglašava da u nekim državama članicama zbog trenutanih varijacija mladi radnici u praksi primaju naknadu manju od zakonske minimalne plaće, čime se produljuje situacija u kojoj postoji strukturna diskriminacija na temelju dobi; poziva države članice da osiguraju jednako postupanje prema mladima na tržištu rada, među ostalim u pogledu zakonske minimalne plaće u Prijedlogu direktive o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (COM(2020)0682);

25. naglašava da mladi nemaju puni pristup programima minimalnog dohotka ili su u cijelosti iz njih isključeni u mnogim državama članicama što je posljedica kriterija prihvatljivosti koji se temelje na dobi; poziva Komisiju i države članice da poduzmu mjere kako bi se mladima olakšao pristup tim programima u predstojećoj Preporuci Vijeća o minimalnom dohotku;

Borba protiv isključivanja mladih i izbjegavanje nastanka izgubljenog naraštaja

26. poziva Komisiju da izradi preporuku kojom će se osigurati da se stažiranja, naukovanja i posredovanja pri zapošljavanju računaju kao radno iskustvo i da stoga omoguće pristup socijalnim naknadama; poziva na smanjenje minimalnog razdoblja uplate doprinosa potrebnog za pristup socijalnim naknadama; pozdravlja inicijativu Komisije u pogledu osnivanja stručne skupine na visokoj razini za proučavanje budućnosti države blagostanja i glavnih izazova s kojima se mladi suočavaju u pristupu sustavu socijalne zaštite;

27. poziva Komisiju da razmotri izvedivost spajanja postojećih platformi Europskog portala za mlade, Europassa i Euresa u jedinstveni digitalni prostor s ciljem pružanja informacija i mogućnosti svim mladim Europljanima u pogledu osposobljavanja, zaposlenja, pripravnštva, ponuda strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, financijske pomoći, programa mobilnosti, savjeta o osnivanju poduzeća, programa mentorstva, programa volontiranja, prava povezanih s europskim građanstvom, pristupa kulturi itd.; predlaže da bi se s pomoću jedinstvene platforme mogle centralizirati prijave za razne ponude i programe te bi ona mogla upućivati na sve mogućnosti koje EU nudi mladim Europljanima ovisno o njihovoj osobnoj situaciji; pozdravlja uspostavu jedinstvenih kontaktnih točaka u nizu država članica i podržava takvo objedinjavanje usluga izvan interneta, što je ključno za dopiranje do korisnika i pružanje smjernica i pomoći korisnicima, te podupire njihovo stvaranje u svim državama članicama, u nizu gradova, kako bi se doprlo do najranjivijih skupina mladih;

28. poziva Komisiju da osigura da se novom inicijativom ALMA pomogne mladima, posebno onima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih, u ostvarivanju društvene uključenosti i uključenosti na tržište rada u njihovim matičnim državama pronalaženjem kvalitetnog privremenog zapošljavanja i iskustva za stjecanje vještina, uz poštovanje standarda kvalitete na kojima se temelje radnička prava mladih u drugim državama članicama, kao što su pravična naknada i pristup socijalnoj zaštiti; naglašava da su potpora i pružanje smjernica mladima prije, tijekom i nakon sudjelovanja u programu od ključne važnosti; naglašava da se inicijativom ALMA moraju poticati stvarna mobilnost i kvalitetni programi za razvoj vještina, strukovno osposobljavanje ili zapošljavanje za sve sudionike, uključujući mlade

četvrtak, 17. veljače 2022.

s invaliditetom ili mlade u nepovoljnom položaju, te da ona mora obuhvaćati strategiju uključivanja izrađenu u suradnji s organizacijama civilnog društva i socijalnim partnerima kako bi se osigurao jednak pristup, spriječila diskriminacija i uklonile sve prepreke koje bi mogle nastati i kako ALMA ne bi postala instrument koji će dovesti do stvaranja nesigurnih uvjeta zaposlenja za mlade; napominje da bi u njezinoj provedbi trebalo pružiti potporu nacionalnim javnim službama za zapošljavanje putem proračunske linije fonda ESF+ u koordinaciji s privatnim i javnim partnerima, uz istovremenu uspostavu sinergija s europskim prostorom obrazovanja; poziva Komisiju da osigura dodanu vrijednost inicijative ALMA uz postojeće mogućnosti u okviru programa Erasmus+ i Europskih snaga solidarnosti te da zajamči da se virtualno učenje i suradnja i dalje kombiniraju s fizičkom mobilnošću u okviru fonda ESF+; poziva Komisiju da ocijeni bi li se inicijativa ALMA mogla uključiti u pojačanu Garanciju za mlade kao jedna od sastavnica mobilnosti;

29. smatra da je dobrobit mladih zajednička odgovornost aktera u javnom i privatnom sektoru; poziva Komisiju i države članice da surađuju s europskim i nacionalnim poslodavcima u provedbi preporuka društveno odgovornog poslovanja kako bi se pomoglo mladima u ranjivom položaju i kako bi se odredbe o mladima uključile u buduće inicijative povezane s društveno odgovornim poslovanjem;

30. podsjeća na činjenicu da su mlade žene izložene većem riziku od diskriminacije⁽¹⁹⁾ na radnom mjestu, što dodatno pogoršavaju interseksijske nejednakosti, nezaposlenost, samohrano roditeljstvo i uloge dugotrajnih neformalnih njegovateljica, zbog čega su često isključene iz radne snage ili žive ispod granice siromaštva; poziva Vijeće i Komisiju da razmisle o utvrđivanju okvirnih minimalnih ciljeva za pomoć i prilagođene programe potpore u okviru inicijativa za mlade i zapošljavanje od 2022. nadalje, koji će biti namijenjeni mladim ženama izloženim riziku poziva Komisiju da u suradnji s državama članicama poradi na integraciji nacionalnih akcijskih planova u okviru jamstva za djecu s mjerama integracije na tržište rada na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se pružila potpora mladim samohranim roditeljima;

31. ponovno ističe važnost pristupa dostojnom i cjenovno pristupačnom stanovanju i prilagođenim socijalnim uslugama za mlade, posebno za mlade iz ranjivih skupina, uključujući mlade osobe s invaliditetom i mlade iz velikih obitelji; traži od Komisije da surađuje s državama članicama na programima „Housing First for Youth” za stambeno zbrinjavanje mladih, koje dopunjuju usluge potpore pri zapošljavanju te socijalnoj i zdravstvenoj skrbi; naglašava važnost ulaganja u socijalnu infrastrukturu za mlade u privatnom i javnom sektoru; pozdravlja Europsku platformu za borbu protiv beskućništva koju je pokrenula Komisija i njezin konačni cilj iskorjenjivanja beskućništva do 2030., kao i potencijal koji ona predstavlja za mlade; poziva države članice i Komisiju da poduzmu mjere i provedu programe za mlade koji su napunili 18 godina i izloženi su riziku od beskućništva, a posebno za ranjive skupine kao što su beskućnici koji pripadaju zajednici LGBTQ+; poziva Komisiju i države članice da zajamče da će pojačana Garancija za mlade doprinijeti borbi protiv beskućništva mladih, koje je u porastu u brojnim državama članicama EU-a;

32. potiče Komisiju da ukloni glavne prepreke koje sprečavaju mlade da se počnu baviti poljoprivredom, kao što su pristup zemljištu, financiranju, znanju i inovacijama;

33. sa zabrinutošću primjećuje pogoršanje uvjeta za mnoge mlade općenito, a posebno za mlade u ranjivom položaju koji su već izloženi dugoročnoj nezaposlenosti i društvenoj isključenosti, kao što su mladi Romi, mlade osobe s invaliditetom, mladi pripadnici zajednice LGBTQ+ i mladi migranti, te poziva na koordinirani pristup u stvaranju i nuđenju prilika za društvenu uključenost tim mladim osobama u okviru pojačane Garancije za mlade, fonda ESF+ te Mehanizma za oporavak i otpornost;

34. poziva europske institucije i države članice da zajamče nediskriminirajući okvir za sve politike usmjerene na mlade, uzimajući u obzir raznolikost mladih u cijeloj Europi i izazove s kojima se oni suočavaju;

o

o o

35. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

⁽¹⁹⁾ Baptista, I., Marlier, E. i dr., *Social protection and inclusion policy responses to the COVID-19 crisis – An analysis of policies in 35 countries* (Odgovor politike društvene zaštite i uključivosti na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 – analiza politike u 35 zemalja), Europska mreža za socijalnu politiku, Bruxelles 2021.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0048

Prioriteti EU-a za 66. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o prioritetima EU-a za 66. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena (2022/2536(RSP))

(2022/C 342/19)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir 66. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena i njezinu prioritetnu temu „Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica u kontekstu klimatskih promjena te politika i programa za smanjenje rizika za okoliš i rizika od katastrofa” te nacrt zaključaka iz te sjednice,
- uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju i platformu za djelovanje od 15. rujna 1995. te ishode njezinih revizijskih konferencija,
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979.,
- uzimajući u obzir članke 21. i 23. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Program održivog razvoja UN-a do 2030., načelo prema kojem nitko ne smije biti zapostavljen, a posebno cilj održivog razvoja br. 1. u okviru kojega se želi iskorijeniti siromaštvo, cilj br. 3. u okviru kojega se ljudima želi zajamčiti zdrav život, cilj br. 5. u okviru kojega se želi postići rodna ravnopravnost i poboljšati životne uvjete za žene, cilj br. 8. u okviru kojega se želi ostvariti održivi i gospodarski rast te cilj br. 13. u okviru kojega se želi poduzeti hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena i njihovih učinaka,
- uzimajući u obzir sporazum potpisan 12. prosinca 2015. na 21. konferenciji stranaka (COP21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC) u Parizu (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o 25. obljetnici Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju (ICPD25) (sastanak na vrhu u Nairobiju) ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2018. o ženama, rodnoj ravnopravnosti i pravednoj klimatskoj politici ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a o rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena u vanjskim odnosima za razdoblje 2021. 2025. (GAP III),
- uzimajući u obzir strategiju EU za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025. od 5. ožujka 2020.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. lipnja 2021. o stanju u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja i prava u EU-u u kontekstu zdravlja žena ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0315.

⁽²⁾ SL C 458, 19.12.2018., str. 34.

⁽³⁾ SL C 404, 6.10.2021., str. 202.

⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0314.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir zaključke o rodu i klimatskim promjenama usvojene na 26. konferenciji stranaka UNFCCC-a (COP26) održanoj u Glasgowu od 31. listopada do 6. studenog 2021.,
 - uzimajući u obzir članak 157. stavak 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je ravnopravnost muškaraca i žena temeljno načelo EU-a, sadržano u Ugovoru o Europskoj uniji i Povelji o temeljnim pravima; budući da je rodno osviještena politika stoga važan alat u integraciji tog načela u sve politike, mjere i djelovanja EU-a, uključujući vanjsko djelovanje;
- B. budući da se na Četvrtoj svjetskoj konferenciji o ženama održanoj 1995. u Pekingu 189 vlada širom svijeta, uključujući Europsku uniju i države članice, obvezalo predano raditi na rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju svih žena i djevojčica;
- C. budući da se Pekinškom platformom za djelovanje iz 1995. jasno utvrdila veza između roda, okoliša i održivog razvoja te se potvrdilo da žene imaju stratešku ulogu u razvoju održivih i ekološki prihvatljivih obrazaca potrošnje i proizvodnje te da je potrebno da žene ravnopravno sudjeluju u donošenju odluka o okolišu na svim razinama;
- D. budući da se u ciljevima održivog razvoja prepoznaje veza između postizanja rodne ravnopravnosti i svih ciljeva održivog razvoja, uključujući cilj održivog razvoja br. 13 o klimatskim promjenama, čime se pruža mogućnost rješavanja temeljnih uzroka rodne nejednakosti, a time i jačanja otpornosti žena na klimatske promjene;
- E. budući da je rodna nejednakost, u kombinaciji s klimatskim i okolišnim krizama i katastrofama, jedan od najvećih izazova našeg doba, s prekograničnom dimenzijom koja utječe na cijeli planet i ima nerazmjern utjecaj na žene u svojoj raznolikosti, posebno one koje se suočavaju s intersekcijskom diskriminacijom te one koje se nalaze u marginaliziranim situacijama i u konfliktnim okruženjima;
- F. budući da su žene u svojoj raznolikosti u ranjivijem položaju te se suočavaju s većim rizicima i opterećenjem zbog učinaka klimatskih promjena te ekoloških i prirodnih katastrofa iz različitih razloga, od nejednakog pristupa resursima, obrazovanju, mogućnostima zapošljavanja i zemljišnim pravima do prevladavajućih društvenih i kulturnih normi i različitih iskustava u vezi s intersekcijskom diskriminacijom;
- G. budući da dosad nezabilježena kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 i njezine višestruke posljedice na društvo, uključujući produbljivanje već postojećih društvenih i rodni nejednakosti, mogu negativno utjecati na provedbu učinkovitog rodno osjetljivog klimatskog djelovanja;
- H. budući da do klimatskih promjena dolazi na svjetskoj razini, ali da one imaju veći razoran utjecaj na države i zajednice koje su najmanje odgovorne za globalno zagrijavanje; budući da će oni s manje financijskih sredstava potrebnih za prilagodbu biti najviše pogođeni i najviše trpjeti učinke klimatskih promjena;
- I. budući da klimatske promjene uzrokuju pojačano raseljavanje, s obzirom na to da su ljudi prisiljeni, privremeno ili trajno, napustiti svoje domove u slučajevima kada njihov okoliš postane nemoguć za život; budući da je od 2010. svake godine u prosjeku 21,5 milijuna ljudi raseljeno zbog katastrofa povezanih s klimom; budući da prema podacima UN-a žene i djevojčice čine 80 % osoba raseljenih zbog klimatskih promjena i onih koje su najviše pogođene ekstremnim temperaturama i prirodnim katastrofama;
- J. budući da nepovoljni učinci klimatskih promjena i njihove negativne posljedice na socioekonomsku situaciju mogu dovesti do ozbiljnog kršenja temeljnih prava žena i djevojčica, posebno za interno raseljene osobe, migrante i tražitelje azila, kao što su povećani rizici od seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, iskorištavanja i trgovine ljudima, prisilni brakovi, prisilno uzimanje organa i učinci koji proizlaze iz ograničenog pristupa zdravstvenoj skrbi, uključujući uslugama reproduktivnog i mentalnog zdravlja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- K. budući da su rodna ravnopravnost i prava žena preduvjet za održivi razvoj, učinkovito upravljanje klimatskim izazovima, okolišni mir i stabilnost te postizanje poštene i pravedne tranzicije u kojoj nitko nije zapostavljen; budući da sve mjere u području klime moraju uključivati rodnu i interseksijsku perspektivu te osigurati ravnopravno sudjelovanje žena u svoj njihovoj raznolikosti u tijelima za donošenje odluka na svim razinama;
- L. budući da neravnopravno sudjelovanje žena u postupcima donošenja odluka i na tržištima rada dovodi do nejednakosti i često sprečava žene da u potpunosti doprinose i sudjeluju u donošenju politika, planiranju i provedbi u vezi s klimatskim promjenama te rizikom za okoliš i rizikom od katastrofa;
- M. budući da rodno osjetljiva pravedna tranzicija ima potencijal za stvaranje dostojanstvenih radnih mjesta za žene; budući da se žene i dalje suočavaju sa strukturnim i kulturnim preprekama sudjelovanju u svim aspektima ostvarivanja energetske i klimatske tranzicije; budući da je u pogledu zapošljavanja energetske sektor i dalje jedan od najmanje rodno uravnoteženih sektora gospodarstva na svjetskoj razini;
- N. budući da klimatske promjene i siromaštvo nerazmjerno utječu na žene, posebno samohrane majke, one koje se suočavaju s interseksijskom diskriminacijom i one iznad dobi za umirovljenje; budući da je također vjerojatnije da će žene u svoj svojoj raznolikosti u nekom trenutku života doživjeti energetske siromaštvo; budući da bi ekološka tranzicija također trebala uzeti u obzir socijalnu i rodnu dimenziju;
- O. budući da su mnoga mala poljoprivredna gospodarstva u vlasništvu žena koje će biti nerazmjerno pogođene klimatskim promjenama i ekstremnijim vremenskim prilikama, što dovodi do nestašice hrane i vode te ih čini podložnijima pothranjenosti;
- P. budući da se Pariškim sporazumom utvrđuje da stranke trebaju uzimati u obzir svoje obveze, među ostalim u pogledu ljudskih prava i rodne ravnopravnosti, pri poduzimanju mjera u borbi protiv klimatskih promjena u okviru provedbe Sporazuma;
- Q. budući da žene moraju imati snažniju ulogu u području klimatskih promjena kao predvodnice, izabrane predstavnice, stručnjakinje i tehničke akterice promjena; budući da su žene i dalje nedovoljno zastupljene u tijelima za donošenje odluka o klimatskim promjenama na nacionalnoj razini u državama članicama EU-a i na razini EU-a, uključujući Europski parlament te predstavljaju samo 32 % radne snage u području obnovljive energije na globalnoj razini⁽⁵⁾;
- R. budući da je rodna dimenzija klimatskih promjena prepoznata u strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.; budući da GAP III prvi put obuhvaća prioritetno područje o klimatskim promjenama i okolišu; budući da klimatska politika EU-a može znatno utjecati na zaštitu ljudskih prava i promicanje rodno osjetljivih klimatskih politika na svjetskoj razini;

Postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica u kontekstu klimatskih promjena te politika i programa u području rizika za okoliš i rizika od katastrofa

1. upućuje sljedeće preporuke Vijeću:
 - (a) da potvrdi svoju nepokolebljivu predanost Pekinškoj platformi za djelovanje i naknadnim revizijskim konferencijama te brojnim djelovanjima za rodnu ravnopravnost koja su u njoj sadržana;
 - (b) da naglasi važnost pozitivnog ishoda 66. sjednice Komisije UN-a o statusu žena koja će se održati od 14. do 25. ožujka 2022., među ostalim donošenjem niza ambicioznih obveza usmjerenih na budućnost navedenih u političkoj izjavi;

⁽⁵⁾ Briefing EPRS-a, „Beijing Platform for Action, 25-year review and future priorities” (Pekinška platforma za djelovanje, pregled nakon 25 godina i izgledi za budućnost), 27. veljače 2020., dostupno na: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2020\)646194](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2020)646194)

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (c) da zajamči potpunu uključenost Parlamenta i njegova Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u postupku donošenja odluka o stajalištu EU-a na 66. sjednici Komisije UN-a o statusu žena te da osigura da ima odgovarajuće informacije i pristup dokumentu o stajalištu EU-a prije pregovora;
- (d) da zajamči da EU pokaže snažno vodstvo i zauzme jedinstveno stajalište o važnosti osnaživanja žena i postizanja rodne ravnopravnosti u kontekstu borbe protiv klimatskih promjena te da poduzme snažne mjere kako bi jednoglasno osudio svaki oblik nazadovanja u pogledu rodne ravnopravnosti ili mjera kojima se ugrožavaju prava, autonomija i emancipacija žena u svim područjima;
- (e) da se obveže na snažnu potporu radu organizacije UN Women, koja je središnji akter u sustavu UN-a za promicanje prava žena i okupljanje svih relevantnih dionika kako bi se potaknula promjena politike i koordiniralo djelovanje; da pozove sve države članice UN-a, zajedno s EU-om, da osiguraju odgovarajuća financijska sredstva za organizaciju UN Women;
- (f) da ponovno potvrdi obveze u pogledu rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica preuzete na relevantnim sastancima na vrhu i konferencijama UN-a, uključujući Međunarodnu konferenciju o stanovništvu i razvoju te njezin program djelovanja i zaključne dokumente njezinih preispitivanja;
- (g) da prepozna da su žene u svoj njihovoj raznolikosti, posebno pripadnice autohtonih naroda i članice drugih zajednica koje ovise o prirodnim resursima, nerazmjerno pogođene klimatskim promjenama, uništavanjem okoliša i katastrofama, kao što su gubitak ekosustava, gubitak pristupa ključnim prirodnim resursima, pothranjenost te respiratorne bolesti, bolesti povezane s vodom i vektorske bolesti;
- (h) da primi na znanje učinke pandemije bolesti COVID-19 na rodno osjetljivo klimatsko djelovanje i da osiguraju da se ti učinci odražavaju u svim klimatskim politikama i programima te da im je cilj jačanje otpornosti i sposobnosti prilagodbe žena;
- (i) da ponovno istakne svoj cilj podupiranja i razvoja obnovljenog petogodišnjeg akcijskog plana za rodnu ravnopravnost dogovorenog na konferenciji COP25 radi promicanja rodne ravnopravnosti u procesu UNFCCC-a te da pruži primjer tako što će se obvezati na postizanje rodno uravnotežene zastupljenosti u delegacijama pri UNFCCC-u;
- (j) da jasno istakne da žene i djevojčice ne trpe samo posljedice klimatskih promjena, već su i snažne nositeljice promjena u klimatskoj tranziciji; da se obveže na smislenu i ravnopravno sudjelovanje žena u svoj njihovoj raznolikosti u tijelima za donošenje odluka na svim razinama u području klimatske politike i djelovanja, kao i u rješavanju situacija nakon sukoba; da zajamči ravnopravno sudjelovanje žena u osmišljavanju i provedbi ambicioznih i lokaliziranih programa pripravnosti, ublažavanja i prilagodbe, čime se osigurava učinkovito rodno transformativno djelovanje u području klime, smanjenje rizika od katastrofa te uključivo i održivo upravljanje prirodnim resursima; da promiče široko i konstruktivno sudjelovanje civilnog društva, organizacija žena i marginaliziranih skupina u donošenju odluka i oblikovanju politika na svim razinama; da potiče sudjelovanje mladih ljudi i osobito mladih žena;
- (k) da poduzme hitne mjere za borbu protiv klimatskih promjena kako bi se spriječilo da ljudi napuštaju svoje domove i zajednice, čime bi se suzbila sve veća pojava raseljavanja prouzročenog klimatskim promjenama;
- (l) da zagovara, podupire i poduzima konkretne mjere za zaštitu žena izloženih riziku zbog klimatskih promjena i ekoloških katastrofa, posebno od raseljavanja, siromaštva, trgovine ljudima, rodno uvjetovanog nasilja i nesigurnosti opskrbe hranom, kao i prijetnji njihovim sredstvima za život, da osigura da imaju pristup osnovnim uslugama i odgovarajućim i pristupačnim sanitarnim uvjetima te da štiti njihovo fizičko i mentalno zdravlje, uključujući spolno i reproduktivno zdravlje i prava;
- (m) da pojača svoju predanost borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja u svim njegovim oblicima, posebno u svjetlu povećanog rizika za žene pogođene klimatskim promjenama; da ojača preventivne mjere i osigura potporu žrtvama kako bi se izbjegla sekundarna viktimizacija; da se u okviru regionalnog i međunarodnog partnerstva dodatno obveže na usmjeravanje i financiranje borbe protiv rodno uvjetovanog nasilja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (n) da u svojim vanjskim odnosima i u svim odredbama o ljudskim pravima u međunarodnim sporazumima riješi i oštro osudi porast rodno uvjetovanog nasilja povezanog sa sukobima, uključujući seksualno nasilje, osobito u područjima pogođenima klimatskim promjenama;
- (o) da se zalaže za provedbu ciljanih mjera za rodnu ravnopravnost u kombinaciji s rodno osviještenom politikom u politikama u području okoliša i klimatskih promjena; da provede sustavne procjene utjecaja na rodnu ravnopravnost na temelju prikupljanja razvrstanih podataka kako bi se bolje razumjeli rodno specifični aspekti klimatskih promjena i prirodnih katastrofa te osiguralo stručno znanje o rodnim pitanjima u relevantnim klimatskim aktivnostima i politikama, među ostalim u okviru europskog zelenog plana; da usvoji i provede rodno osjetljiv proračun, prakse i planove kako bi se osigurala odgovarajuća sredstva za promicanje rodne ravnopravnosti;
- (p) da prepozna poveznice između rodno osjetljivog klimatskog djelovanja i pravedne tranzicije u cilju promicanja uključivih mogućnosti za sve u zelenom gospodarstvu; da zajamči da se u svim politikama povezanim sa zelenom tranzicijom uzimaju u obzir rodno specifične potrebe i da one ne utječu negativno na žene, djevojčice i osobe koje se suočavaju s intersekcijskom diskriminacijom;
- (q) da se obveže na organiziranje osposobljavanja za službenike EU-a koje je usmjereno na rodnu ravnopravnost, osobito za one koji se bave razvojnim i klimatskim politikama;
- (r) da izgradi i ojača otpornost žena i djevojčica u kontekstu klimatskih promjena, uništavanja okoliša i katastrofa ulaganjem u rodno osjetljive socijalne usluge, zdravstvene sustave i sustave skrbi te osiguravanje dostojanstvenog rada;
- (s) da se zalaže za pojačane napore za veće uključivanje žena na tržište rada i za poboljšanje potpore ženskom poduzetništvu u područjima klimatske i okolišne tehnologije te istraživanja; da potiče inovacije u tim ključnim područjima uz istodobno poticanje financijske neovisnosti žena;
- (t) da pozove EU i države članice da promiču pristup žena u svoj njihovoj raznolikosti novim mogućnostima zapošljavanja u zelenoj tranziciji kako bi se osiguralo da zelena radna mjesta budu jednako korisna i dostupna svima; da olakša i poveća pristup žena informacijama i obrazovanju, među ostalim u područjima znanosti, tehnologije i ekonomije, čime će se poboljšati njihovo znanje, vještine i prilike za sudjelovanje u donošenju odluka o okolišu uz istodobnu borbu protiv rodnih stereotipa;
- (u) da primi na znanje činjenicu da su sektori u kojima žene predstavljaju većinu radne snage ugljično neutralni (kao što je skrb); da iskoristi tu činjenicu i mogućnosti koje nudi te da promiče te sektore kao sredstvo za borbu protiv klimatskih promjena i pravednu tranziciju;
- (v) da pozove države članice i EU da u potpunosti provedu GAP III i ostvare ciljeve prioritetnog područja u vezi s klimatskim promjenama i okolišem;
- (w) da zaštiti prava žena koje se bore za ljudska prava u području okoliša i pruži im posebnu potporu te da osigura da se istraže kršenja i povrede tih prava i da se odgovorne osobe pozovu na odgovornost; da zajamči potporu lokalnih organizacija za prava žena pružanjem odgovarajućih financijskih sredstava i uklanjanjem ograničenja koja im onemogućuju djelovanje;
- (x) da naglasi potrebu za zaštitom i promicanjem prava skupina koje se suočavaju s višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije, uključujući žene s invaliditetom, crkinje i žene koje nisu bijele, migrantice i pripadnice etničkih manjina, starije žene, žene u ruralnim i rijetko naseljenim područjima, samohrane majke i LGBTIQ osobe; da radi na promicanju koncepta borbe protiv višestruke diskriminacije i da uključi intersekcijsku analizu u sva tijela UN-a te EU i njegove države članice;

o

o o

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije/Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te posebnom predstavniku Europske unije za ljudska prava.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0049

Nedavna zbivanja u području ljudskih prava u Filipinima**Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o nedavnim zbivanjima u području ljudskih prava u Filipinima (2022/2540(RSP))**

(2022/C 342/20)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Filipinima, a posebno one od 15. rujna 2016. ⁽¹⁾, 16. ožujka 2017. ⁽²⁾, 19. travnja 2018. ⁽³⁾ i 17. rujna 2020. ⁽⁴⁾,
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948. godine,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,
 - uzimajući u obzir Zajednički program UN-a za ljudska prava na Filipinima, koji su 22. srpnja 2021. potpisali vlada Filipina i UN,
 - uzimajući u obzir zajedničko priopćenje za medije EU-a i Filipina od 5. veljače 2021. nakon prvog sastanka Pododbora za dobro upravljanje, vladavinu prava i ljudska prava,
 - uzimajući u obzir Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda (MKS),
 - uzimajući u obzir Zakon Republike Filipina br. 11479 od 3. srpnja 2020., poznat i kao Zakon o borbi protiv terorizma,
 - uzimajući u obzir izjavu visoke povjerenice UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet o Filipinima s 48. sjednice Vijeća za ljudska prava održane 7. listopada 2021.,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da Filipini i Europska unija imaju dugu povijest diplomatskih, gospodarskih, kulturnih i političkih odnosa; budući da su ratifikacijom Sporazuma o partnerstvu i suradnji Europska unija i Filipini ponovno potvrdili zajedničku predanost načelima dobrog upravljanja, demokracije, vladavine prava, ljudskih prava, promicanja društvenog i gospodarskog razvoja te miru i sigurnosti u regiji;
- B. budući da je od izbora predsjednika Rodriga Duterte u svibnju 2016. i početka „rata protiv droge” na Filipinima zabilježen strahovit broj izvansudskih pogubljenja i kršenja ljudskih prava;
- C. budući da je visoka povjerenica UN-a za ljudska prava u lipnju 2020. izvijestila da su ubojstva povezana s vladinom kampanjom za borbu protiv droge „raširena i sustavna”; budući da je prema navodima organizacija civilnog društva tijekom racija usmjerenih na borbu protiv droge ubijeno između 12 000 i 30 000 ljudi, dok vlasti policijskom postupanju tijekom tih racija pripisuju 6 200 smrtnih slučajeva; budući da je predsjednik Duterte izričito poticao policiju na izvršavanje izvansudskih pogubljenja i obećao imunitet od kaznenog progona te da su policijski službenici uključeni u takve prakse dobili promaknuća; budući da je predsjednik Duterte obećao da će nastaviti s kampanjom za borbu protiv droge sve do kraja svojeg trenutnog predsjedničkog mandata u lipnju 2022.;

⁽¹⁾ SL C 204, 13.6.2018., str. 123.⁽²⁾ SL C 263, 25.7.2018., str. 113.⁽³⁾ SL C 390, 18.11.2019., str. 104.⁽⁴⁾ SL C 385, 22.9.2021., str. 133.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- D. budući da je od lipnja 2016. ubijeno najmanje 146 boraca za ljudska prava i najmanje 22 novinara te da za sada ni u jednom od tih slučajeva nije donesena osuđujuća presuda;
- E. budući da je uživanje prava na slobodu udruživanja sustavno na udaru; budući da je između lipnja 2019. i kolovoza 2021. uhićeno i pritvoreno 16 sindikalista i da ih je 12 bilo prisiljeno na povlačenje članstva; budući da je tijekom Duterteovog mandata u izvansudskim pogubljenjima život izgubilo 50 sindikalista; budući da stvoreno okruženje straha ozbiljno ugrožava sposobnost radnika da ostvaruju svoja prava zaštićena Konvencijom br. 87 Međunarodne organizacije rada (MOR); budući da vlada koristi pandemiju kako bi opravdala nedjelovanje i odgodila trostranu misiju MOR-a na visokoj razini u toj zemlji;
- F. budući da vlast povezuje organizacije i pojedince s komunističkim skupinama, praksa koja se naziva „proglašavanje crvenima”, što i dalje dovodi do ubojstava, prijetnji, uhićenja bez sudskih naloga, uznemiravanja boraca za ljudska prava, protivnika, sindikalnih aktivista, boraca za zaštitu okoliša i novinara koji nastoje razotkriti optužbe za izvansudska pogubljenja i druga kršenja ljudskih prava; budući da je „proglašavanje radnika crvenima” institucionalizirano antiterorističkim zakonom iz 2020.;
- G. budući da je Vrhovni sud 9. prosinca 2021. potvrdio zakonitost većine Zakona o borbi protiv terorizma, koji je donijela administracija predsjednika Dutertea, čime se sigurnosnim snagama daje ovlast za uhićenje i pritvaranje osumnjičenika do 24 dana bez naloga i bez podizanja optužnice;
- H. budući da je pandemija bolesti COVID-19 dodatno ubrzala pogoršanje stanja ljudskih prava na Filipinima, posebno u pogledu slobode izražavanja, integriteta medija i predvidive provedbe zakona, te je imala ozbiljne posljedice na sposobnost medija i civilnog društva da dokumentiraju takve prijestupe; budući da su najugroženije zajednice u urbanim područjima ozbiljno pogođene policijskom i vojnom upotrebom nasilja u svrhu provedbe karantene;
- I. budući da je visoka povjerenica UN-a za ljudska prava Michelle Bachelet u svojem najnovijem izvješću o Filipinima od 7. listopada 2021. naglasila da se diljem te zemlje kontinuirano i ozbiljno krše i podrivaju ljudska prava te da se zanemaruju osnovni standardi ljudskih prava;
- J. budući da je u listopadu 2020. Vijeće UN-a za ljudska prava istaknulo da je važno da filipinska vlada zajamči odgovornost za povrede i kršenja ljudskih prava te provede neovisne, potpune i transparentne istrage tih kršenja i kazneno goni sve one koji su počinili teška kaznena djela;
- K. budući da je 15. rujna 2021. pretsudsko vijeće Međunarodnog kaznenog suda objavilo da je ovlastilo Ured tužitelja da pokrene istragu zločina protiv čovječnosti, uključujući ubojstva počinjena u kontekstu „rata protiv droge” pod vodstvom predsjednika Dutertea te također protiv onih koje je od 2011. do 2016. u gradu Davaou navodno počinio tzv. odred smrti iz Davaoa;
- L. budući da su se u ožujku 2018. na inicijativu predsjednika Dutertea Filipini povukli s Međunarodnog kaznenog suda nakon što je taj sud započeo s preliminarnim razmatranjem pritužbe podnesene protiv Dutertea u vezi s velikim brojem ubojstava u okviru kampanje za borbu protiv droge;
- M. budući da u svjetlu predstojećih izbora u svibnju 2022. postoje izvješća o sve češćim kampanjama ocrnjivanja, mržnje i dezinformacija te o porastu „vojske trolova” u kiberprostoru Filipina; budući da su na Filipinima društveni mediji glavni izvor informacija; budući da su takvi napadi posebno usmjereni na žene i manjinske skupine; budući da je nedavno izbrisano više od 300 računa na društvenim mrežama zbog kršenja pravila o slanju neželjene pošte i manipulaciji; budući da je Filipinski parlament u pokušaju borbe protiv zlostavljanja na internetu donio zakon kojim se od korisnika društvenih mreža zahtijeva da prilikom otvaranja novih računa registriraju svoj pravni identitet; budući da postoji opravdana zabrinutost da bi vlada mogla zloupotrijebiti taj zakon kako bi napadala novinare i civilno društvo; budući da filipinske vlasti nisu pozvale Europsku uniju da provede misiju za promatranje izbora;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- N. budući da je filipinski Zastupnički dom 2. ožujka 2021. u trećem čitanju usvojio prijedlog zakona br. 7814, kojim se prema mišljenju filipinskog povjerenika za ljudska prava uvodi presumpcija krivnje za osobe optužene za trgovinu drogom, financiranje, zaštitu ili prikrivanje te trgovine i/ili povezanost s drogama te da se također pokušava ponovno uvesti smrtna kazna;
- O. budući da se u Senatu još čeka usvajanje nacrtu zakona o zaštiti branitelja ljudskih prava, koji je prošao Zastupnički dom;
- P. budući da su prema rodnom profilu zemalja za 2021., koji je sastavila Delegacija EU-a na Filipinima, patrijarhalne norme u politici, kulturi i društvu također kodificirane i ojačane filipinskim zakonima i politikama, što omogućuju tijela koja donose zakone i politike, a u kojima stalno prevladavaju muškarci; budući da postojeći zakoni kao što su Revidirani kazneni zakon i Obiteljski zakon i dalje sadržavaju odredbe kojima se diskriminiraju žene;
- Q. budući da je dobitnica Nobelove nagrade za mir Maria Ressa, novinarka i suosnivačica novinskog portala Rappler, uhićena 2019. zbog kiberklevete i osuđena 15. lipnja 2020.; budući da su 2021. neidentificirane naoružane osobe ubile novinare Orlanda Dinoyja i Reynanta Cortesa;
- R. budući da je senatorica Leila De Lima i dalje u zatvoru nakon pet godina bez suđenja, na temelju izmišljenih optužbi; budući da je senatorica De Lima pritvorena na temelju diskriminacije jer je bila meta napada zbog svojih političkih mišljenja, ali i kao braniteljica ljudskih prava i žena, te da joj je tijekom tih godina provedenih u istražnom zatvoru uskraćeno biračko pravo i mogućnost da bilo koju sjednicu Senata prati na daljinu; budući da senatorica De Lima, koja je najavila da se namjerava ponovno kandidirati za Senat, neće imati ista prava i mogućnosti za vođenje svoje izborne kampanje kao drugi kandidati;
- S. budući da Filipini koriste prednosti općeg sustava povlastica plus (OSP+); budući da to znači da Filipini moraju u stvarnosti provoditi 27 međunarodnih konvencija o ljudskim pravima, pravima radnika, zaštiti okoliša i dobrom upravljanju; budući da je 2020. godine 26 % ukupnog filipinskog izvoza u Uniju (1,6 milijarde EUR) imalo povlašteni tretman u okviru tog programa;
1. snažno osuđuje tisuće izvansudskih pogubljenja i drugih ozbiljnih kršenja ljudskih prava povezanih s „ratom protiv droge”; poziva na odlučan odgovor EU-a;
 2. ponovno poziva filipinsku vladu da smjesti zaustavi sve nasilje i kršenja ljudskih prava nad osumnjičenima za kaznena djela povezana sa zlouporabom droga, uključujući nezakonita ubojstva, proizvoljna uhićenja, mučenje i druge oblike zlostavljanja, te da razbije privatne i državne paravojne skupine uključene u „rat protiv droge”;
 3. osuđuje sve prijetnje, uznemiravanje, zastrašivanje i nasilje nad onima koji nastoje razotkriti optužbe za izvansudska pogubljenja i druga kršenja ljudskih prava u zemlji; osuđuje praksu vladinih dužnosnika koji „proglašavaju crvenima” aktiviste, novinare i kritičare, čime ih izlažu potencijalnoj opasnosti te u tom pogledu poziva na ukidanje Nacionalne radne skupine za okončanje lokalnog komunističkog oružanog sukoba (NTF-ELCAC), koja je zadužena za „proglašavanje crvenima”;
 4. poziva vlasti da stanu na kraj „proglašavanju crvenima” organizacija i pojedinaca, uključujući borce za ljudska prava i zaštitu okoliša, novinare, sindikalne aktiviste te crkvene i humanitarne radnike; traži od vlade da oslobodi sve borce za ljudska prava, političke disidente i novinare koji su nepravedno pritvoreni te da odmah odbaci sve politički motivirane optužbe protiv njih;
 5. poziva vlasti da poštuju pravo na slobodu izražavanja i osiguraju da novinari mogu obavljati svoj posao bez straha; poziva na okončanje progona Marije Resse, Frenchie Mae Cumpio i svih ostalih neovisnih novinara;
 6. ponavlja svoj poziv filipinskim vlastima da zaustave političko uznemiravanje senatorice Leile De Lime, da naredе njezino trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu te da u poštenim suđenjima kazneno gone osobe za koje se utvrdi da su odgovorne za njezino proizvoljno pritvaranje i druga kršenja ljudskih prava koja su nad njom počinjena, kao što su rodno uvjetovani napadi i kršenja njezina prava na pravičan sudski postupak; poziva EU da nastavi pomno pratiti slučaj senatorice De Lime;

četvrtak, 17. veljače 2022.

7. oštro osuđuje ponižavajuće, seksističke i mizogine izjave predsjednika Duterte o ženama i osobama koje se identificiraju kao pripadnici LGBTIQ+ zajednice te ga poziva da se suzdrži od poticanja na nasilje nad njima;
8. poziva filipinske vlasti da odmah provedu nepristrane, transparentne, neovisne i smislene istrage svih izvansudskih pogubljenja, uključujući slučajeve Joryja Porquia, Randalla „Randyja” Echanisa i Zare Alvarez, te prisilnog nestanka i smrti Elene Tijamo te istrage navodnih kršenja međunarodnih ljudskih prava i humanitarnog prava, u cilju kaznenog progona počinitelja; poziva filipinske vlasti da zajamče istrage i kazneni progon svih viših policijskih službenika i političara ako postoji opravdana sumnja da imaju izravnu i/ili zapovjednu odgovornost ili odgovornost nadređenoga za zločine prema međunarodnom pravu te za druge ozbiljne povrede i kršenja ljudskih prava;
9. traži od filipinskih vlasti da se smjesta savjetuju sa sindikatima u pogledu plana s rokovima za provedbu zaključaka iz izvješća Međunarodne organizacije rada o virtualnim razmjenama mišljenja na temu Filipina te da prije Konferencije MOR-a koja će se održati 2022. prihvate trostranu misiju MOR-a na visokoj razini na Filipinima radi praćenja provedbe zaključaka MOR-a iz 2019.;
10. naglašava da pojedinci odgovorni za kršenja domaćeg prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima moraju snositi posljedice, bez obzira na njihov čin ili položaj, na poštenim suđenjima pred civilnim sudovima;
11. ponovno izražava svoje protivljenje smrtnoj kazni i podsjeća da se kazneno zakonodavstvo uvijek mora temeljiti na pretpostavci nedužnosti;
12. poziva Filipine da izmijene ili stave izvan snage zakonodavstvo kojim se i dalje diskriminiraju žene te da promiču i štite prava žena;
13. ističe da je Prvo predsudsko vijeće Međunarodnog kaznenog suda odobrilo zahtjev tužitelja za pokretanje istrage o zločinima u nadležnosti MKS-a koji su navodno počinjeni na državnom području Filipina između 1. studenoga 2011. i 16. ožujka 2019. tijekom kampanje „rat protiv droge“;
14. duboko žali zbog odluke vlade Republike Filipina da se povuče iz Rimskog statuta; poziva filipinsku vladu da poništi tu odluku; potiče Međunarodni kazneni sud da nastavi istraživati optužbe za zločine protiv čovječnosti u kontekstu ubojstava počinjenih tijekom „rata protiv droge“; poziva filipinsku vladu da u potpunosti surađuje s Uredom tužitelja MKS-a u njegovoj istrazi o stanju na Filipinima te da hitno poboljša i dodatno financira domaće instrumente kojima se jamči sigurnost svjedoka i posrednika;
15. poziva vladu da izmijeni Zakon o borbi protiv terorizma i njegova provedbena pravila i propise kako bi ih uskladila s međunarodnim standardima za borbu protiv terorizma;
16. smatra da je bez javnog i transparentnog objavljivanja svih nalaza i aktivnog sudjelovanja neovisnih organizacija za ljudska prava i organizacija civilnog društva ugrožena sposobnost Zajedničkog programa UN-a za promicanje i zaštitu ljudskih prava na Filipinima za praćenje stanja ljudskih prava u toj zemlji te da možda neće dovesti do potrebnih pravnih lijekova;
17. potiče Filipine da u potpunosti provedu Zakon o pravima autohtonih naroda i da poštuju svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom u pogledu zaštite ljudskih prava autohtonih naroda, uključujući tijekom oružanih sukoba; zgrožen je praksom paravojnih skupina koje trguju djecom, regrutiraju ih u vojsku i uključuju u sukobe u zemlji te poziva sve strane da zaustave takvu praksu;
18. izražava bojazan da će se tijekom nadolazećeg izbornog razdoblja i kampanje politička prava na internetu i izvan njega dodatno kršiti i ograničiti; poziva sve kandidate da se suzdrže od korištenja kampanja dezinformiranja i vojske trolova te da se obvežu na poštene kampanje utemeljene na činjenicama kako bi se spriječile daljnje podjele u filipinskom društvu i politici; poziva filipinske vlasti da blisko surađuju s vlasnicima društvenih mreža kako bi se spriječile manipulacije, slanje neželjene pošte i svi drugi pokušaji srozavanja javnog diskursa;

četvrtak, 17. veljače 2022.

19. poziva filipinske vlasti da pojačaju napore kako bi se zajamčili pošteni i slobodni izbori te netoksično okruženje za vođenje kampanja na internetu i izvan njega; u tom kontekstu žali što filipinske vlasti nisu pozvale Europsku uniju da provede misiju za promatranje izbora; poziva filipinsku vladu da zajamči sigurnu, slobodnu i pošteni izbornu kampanju te da poduzme mjere kako bi se svima zajamčio pristup izbornim resursima; poziva Delegaciju EU-a i predstavništva država članica EU-a da podupru slanje međunarodne misije za promatranje izbora i da pruže svoju punu potporu neovisnim lokalnim promatračima izbora, da se redovito sastaju s njima i da pomno prate sve incidente prijavljene tijekom izborne kampanje, među ostalim tako da o njima izravno obavijeste filipinske vlasti;
 20. žali zbog pogoršanja stanja ljudskih prava na Filipinima tijekom mandata predsjednika Dutertea i nada se da će slobodni i pošteni izbori dovesti do nove demokratske vlade koja će poštovati ljudska prava, istraživati i kazneno goniti prethodne povrede ljudskih prava i ponovno pristupiti Rimskom statutu;
 21. poziva Komisiju da utvrdi jasne i javne rokove do kojih Filipini moraju ispuniti svoje obveze u pogledu ljudskih prava u okviru sustava OSP+ te odlučno ponavlja svoj poziv Komisiji da odmah pokrene postupak koji bi mogao dovesti do privremenog ukidanja povlastica iz sustava OSP+ ako filipinske vlasti ne uvedu konkretna poboljšanja i ne budu spremne surađivati;
 22. ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da pomno prati stanje na Filipinima te da redovito izvješćuje Europski parlament;
 23. poziva države članice da se suzdrže od izvoza oružja, tehnologije za nadzor i druge opreme koju filipinske vlasti mogu upotrijebiti za unutarnju represiju;
 24. poziva Delegaciju EU-a i predstavništva država članica u toj zemlji da prioritet daju potpori civilnom društvu te da iskoriste sve dostupne instrumente kako bi povećali svoju potporu radu boraca za ljudska prava i zaštitu okoliša;
 25. nalaže svojoj predsjednici da ovu rezoluciju prosljedi potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama država članica, filipinskom predsjedniku, vladi i Kongresu, vladama država članica Udruženja država jugoistočne Azije (ASEAN), visokoj povjerenici Ujedinjenih naroda za ljudska prava, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda i glavnom tajniku Udruženja država jugoistočne Azije.
-

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0050

Smrtna kazna u Iranu

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o smrtnoj kazni u Iranu (2022/2541(RSP))

(2022/C 342/21)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Iranu,
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a o smrtnoj kazni,
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a o borbama za ljudska prava,
 - uzimajući u obzir Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki),
 - uzimajući u obzir izjavu glasnogovornika Europske službe za vanjsko djelovanje od 30. siječnja 2022. o presudi Narges Mohammadi,
 - uzimajući u obzir Skup načela UN-a za zaštitu svih osoba u bilo kojem obliku pritvora ili zatvora iz 1988.,
 - uzimajući u obzir izjave Ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 18. ožujka 2021. kojom se traži hitno puštanje na slobodu dr. Ahmadreze Djalalija i od 25. studenoga 2020. kojom se Iran poziva da zaustavi njegovo pogubljenje,
 - uzimajući u obzir mišljenje Radne skupine za arbitrarno pritvaranje Vijeća UN-a za ljudska prava usvojeno na sjednici od 20. – 24. studenoga 2017. u vezi s Ahmadrezom Djalalijem (Islamska Republika Iran),
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948.,
 - uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta iz 1989.,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je ukidanje smrtne kazne u cijelom svijetu jedan od glavnih ciljeva politike EU-a o ljudskim pravima;
- B. budući da je prema podacima UN-a u Iranu između 1. siječnja i 1. prosinca 2021. pogubljeno najmanje 275 osoba, uključujući najmanje dvoje maloljetnih prijestupnika i 10 žena; budući da Iran ima najveći broj pogubljenja po stanovniku na svijetu; budući da su iranske vlasti izrekle smrtne kazne zbog optužbi povezanih s prosvjedima i provele pogubljenja onih koji su bili suočeni s optužbama zbog raširenih prosvjeda, ali nisu provele transparentnu istragu ozbiljnih optužbi za upotrebu prekomjerne i smrtonosne sile od strane pripadnika snaga sigurnosti protiv prosvjednika; budući da su zatvorenici u Iranu često podvrgnuti mučenju, što izaziva zabrinutost da se smrtne kazne zatvorenicima izriču na temelju lažnih priznanja za zločine koje nisu počinili;
- C. budući da Iran izriče i provodi smrtnu kaznu protiv maloljetnika u suprotnosti sa svojim obvezama iz Konvencije UN-a o pravima djeteta; budući da je između 2009. i rujna 2020. prijavljeno najmanje 67 pogubljenja maloljetnih prijestupnika; budući da je u siječnju 2022. u Iranu 85 maloljetnih prijestupnika čekalo na izvršenje smrtne kazne;
- D. budući da se smrtna kazna nerazmjerno primjenjuje na etničke i vjerske manjine, posebno pripadnike zajednica Beludža, Kurda, Arapa i Bahajja; budući da je prema kaznenom zakonu homoseksualnost kažnjiva i da se na LGBTIQ osobe primjenjuje smrtna kazna; budući da žene podliježu smrtnoj kazni zbog diskriminacijske prirode nekoliko zakona koji se na njih izravno odnose;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- E. budući da je prema Reporterima bez granica nakon pogubljenja Rouhollaha Zama 12. prosinca 2020. Iran pogubio više novinara nego bilo koja druga zemlja; budući da je Iran i dalje jedna od najrepresivnijih zemalja na svijetu za novinare i da se novinare i medijske kuće uporno uznemirava;
- F. budući da je švedsko-iranski državljanin dr. Ahmadreza Djalali, znanstvenik na Sveučilištu Vrije Univerzitet u Bruxellesu i Sveučilištu istočnog Pijemonta, u listopadu 2017. osuđen na smrt prema lažnim optužbama za špijunažu nakon izrazito nepravdnog suđenja na temelju priznanja iznuđenog mučenjem; budući da ga se povremeno drži u samici u zatvoru Evin;
- G. budući da postoje brojni navodi o neljudskim i ponižavajućim uvjetima, osobito u zatvoru Evin, te o nepostojanju odgovarajućeg pristupa zdravstvenoj skrbi pritvorenima, čime se krše Standardna minimalna pravila UN-a za postupanje sa zatvorenima;
- H. budući da su i ostali državljani EU-a arbitrarno pritvoreni u Iranu; budući da Iran ne priznaje dvojno državljanstvo, zbog čega strana veleposlanstva imaju ograničen pristup svojim državljanima s dvojnim državljanstvom zatvorenima u zemlji;
- I. budući da je Mohammad Javad, boksачki prvak, u siječnju 2022. osuđen na smrt nakon što je optužen za „širenje korupcije na Zemlji”; budući da je u rujnu 2020. pogubljen Navid Afkari, hrvač koji je izjavio da je mučen kako bi dao lažno priznanje; budući da su smrtne kazne tih osoba izravno povezane s njihovim mirnim ostvarivanjem njihovih prava na slobodu izražavanja i okupljanja;
- J. budući da su osuđujuće presude protiv Mohammada Javada i Navida Afkarija dio pojačane represije nad sportašima u Iranu;
- K. budući da je Narges Mohammadi, dobitnica nagrade Per Anger, koja se nalazi na čelu kampanje protiv smrtne kazne u Iranu, nedavno osuđena na još osam godina zatvora i 70 udaraca bičem;
- L. budući da je Nasrin Sotoudeh, ugledna odvjetnica za ljudska prava koja se, među ostalim, borila za postupno ukidanje smrtne kazne i intenzivno radila s mladim zatvorenima osuđenima na smrt zbog zločina koje su počinili dok su bili mlađi od 18 godina, u ožujku 2019. osuđena na 33 godine i šest mjeseci zatvora; budući da je Europski parlament Nasrin Sotoudeh 2012. dodijelio Nagradu Saharov za slobodu mišljenja kao priznanje za njezin izuzetan rad u borbi za ljudska prava;
- M. budući da veliki broj prisilnih nestanaka i prijeka pogubljenja političkih disidenata koji su se dogodili 1988. dosad nisu bili predmet istrage i nitko za njih nije odgovarao;
- N. budući da je EU kao odgovor na povrede ljudskih prava 2011. usvojio restriktivne mjere protiv Irana, uključujući zamrzavanje imovine i zabranu izdavanja viza za pojedince i subjekte odgovorne za teške povrede ljudskih prava, kao i zabranu izvoza u Iran opreme koja bi se mogla koristiti za internu represiju ili praćenje telekomunikacija; budući da se te mjere redovito ažuriraju te su produljene do 13. travnja 2022.;
- O. budući da je Ebrahim Raisi preuzeo dužnost predsjednika u kolovozu 2021. došlo do znatnog porasta broja pogubljenja, što uključuje i žene;
- P. budući da, prema izvješćima, svake godine u Iranu uslijed takozvanih „ubojstava iz časti” biva ubijeno 400 do 500 žena; budući da su prema iranskom kaznenom zakonu „ubojstva iz časti” dopuštena u određenim okolnostima bez sankcija; budući da često nema pravde za žene i muškarce protiv kojih su počinjeni zločini u ime „časti”; budući da je 5. veljače 2022. Moni Heydari njezin suprug odrubio glavu, nakon čega je s njezinom odrubljenom glavom hodao po ulicama grada Ahvaza u jugozapadnom Iranu; budući da je u svibnju 2020. 13-godišnjoj Romini Ashrafi vlastiti otac srpom odrubio glavu dok je spavala;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- Q. budući da je Ministarstvo vanjskih poslova SAD-a izjavilo da je Iran posljednjih godina i dalje najveća svjetska država pokroviteljica terorizma te pruža političku, financijsku, operativnu i logističku potporu različitim skupinama uvrštenima na teroristički popis EU-a i na američki popis stranih terorističkih organizacija;
1. ponavlja da se u svim okolnostima odlučno protivi smrtnoj kazni; poziva iransku vladu da odmah uvede moratorij na primjenu smrtne kazne kao korak prema njezinu ukidanju i da preinači sve smrtne kazne u druge oblike kažnjavanja;
 2. poziva vlasti Islamske Republike Irana da hitno izmijene članak 91. islamskog kaznenog zakona Irana kako bi se izričito zabranila primjena smrtne kazne za kaznena djela koja su počinile osobe mlađe od 18 godina, u svim okolnostima i bez ikakvog diskrecijskog prava sudaca da izreknu smrtnu kaznu ili doživotnu zatvorsku kaznu bez mogućnosti puštanja na slobodu;
 3. izražava najdublju sućut obiteljima, prijateljima i kolegama svih nedužnih žrtava;
 4. ističe da je potrebno zajamčiti sigurno i poticajno okruženje u kojem je moguće braniti i promicati ljudska prava bez straha od odmazde, kažnjavanja ili zastrašivanja; snažno podržava težnje iranskog naroda koji želi živjeti u slobodnoj, stabilnoj, uključivoj i demokratskoj zemlji koja poštuje svoje nacionalne i međunarodne obveze u području ljudskih prava i temeljnih sloboda;
 5. apelira na iranske vlasti da odmah odbace sve optužbe protiv dr. Ahmadreze Djalalija, da ga puste na slobodu i isplate mu odštetu te da prestanu prijetiti njegovoj obitelji u Iranu i Švedskoj;
 6. ponavlja svoj poziv potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i državama članicama EU-a da učine sve što je u njihovoj moći da spriječe pogubljenje dr. Ahmadreze Djalalija;
 7. potiče iranske vlasti da bez daljnjeg odlaganja surađuju s veleposlanstvima država članica u Teheranu u cilju uspostave sveobuhvatnog popisa osoba s dvojnim državljanstvom EU-a i Irana koje su trenutno pritvorene u iranskim zatvorima;
 8. poziva EU i države članice da zajednički daju javne izjave i poduzmu diplomatske inicijative za praćenje nepoštenih suđenja i posjeta zatvorima u kojima su pritvoreni borci za ljudska prava i drugi zatvorenici savjesti, uključujući građane EU-a u Iranu, u skladu sa Smjernicama EU-a o borcima za ljudska prava; poziva na hitno odbacivanje svih optužbi protiv svih proizvoljno pritvorenih državljana EU-a;
 9. poziva iranske vlasti da oslobode sve političke zatvorenike, uključujući borce za ljudska prava, posebno istaknutu borkinju za ljudska prava Narges Mohammadi, političkog novinara Mehdiya Mahmoudiana, koji je nedavno osuđen na dodatnih sedam mjeseci zatvora zbog njegova odvažnog zauzimanja protiv smrtne kazne, i dobitnicu Nagrade Saharov Nasrin Sotoudeh;
 10. žali zbog sustavne upotrebe mučenja u iranskim zatvorima te poziva na prestanak svih oblika mučenja i lošeg postupanja prema svim zatvorenicima; osuđuje praksu uskraćivanja pristupa telefonskim pozivima i obiteljskih posjeta zatvorenicima; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nemogućnosti pristupa zatvorenika pravnom zastupanju tijekom ispitivanja;
 11. oštro osuđuje stalno pogoršanje stanja ljudskih prava u Iranu, osobito za pripadnike etničkih i vjerskih manjina, zbog sustavne političke, ekonomske, društvene i kulturne diskriminacije; žali zbog alarmantne eskalacije u primjeni smrtne kazne protiv prosvjednika, disidenata, boraca za ljudska prava i pripadnika manjinskih skupina;
 12. poziva iranske vlasti da riješe pitanje svih oblika diskriminacije osoba koje pripadaju etničkim i vjerskim manjinama, uključujući Beludže, Kurde, Arape, Bahaije, kršćane i pripadnike zajednice LGBTIQ, te da odmah i bezuvjetno oslobode sve one koji su pritvoreni zbog ostvarivanja prava na slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja ili seksualne orijentacije;
 13. najoštrije osuđuje primjenu smrtne kazne za istospolne odnose koji su i dalje nezakoniti u Iranu;

četvrtak, 17. veljače 2022.

14. poziva iranske vlasti da odmah stave izvan snage zakon o „mladom stanovništvu i zaštiti obitelji” te da zajamče pristup javnim uslugama u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, uključujući sigurne, zakonite, besplatne i visokokvalitetne usluge pobačaja u svim okolnostima; podsjeća da uskraćivanje pobačaja ženama predstavlja oblik rodno uvjetovanog nasilja i može biti istovjetno mučenju ili okrutnom, neljudskom i ponižavajućem postupanju; oštro osuđuje prijete iranskih vlasti da nametnu smrtnu kaznu zbog pobačaja i posebno poziva iranske vlasti da bez odgode stave izvan snage tu odredbu; poziva EU i države članice da surađuju s UN-om u pomnom praćenju novog zakona o „mladom stanovništvu i zaštiti obitelji”, njegova utjecaja na smrtne slučajeve majki i razvoja događaja u vezi s primjenom smrtne kazne za pobačaj;
15. ističe da građani Irana putem građanskih inicijativa dosljedno pozivaju na ukidanje smrtne kazne i na prestanak njezine primjene protiv boraca za ljudska prava, kao i njezine nerazmjerne upotrebe protiv manjina; podupire iransko civilno društvo i njegove mirne napore za ostvarivanje ljudskih prava;
16. poziva Iran da dopusti posjete i u potpunosti surađuje u svim posebnim postupcima Vijeća UN-a za ljudska prava, među ostalim i s posebnim izvjestiteljem UN-a za stanje ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu;
17. potiče EU da u svojim bilateralnim odnosima s Iranom iznosi pitanje kršenja ljudskih prava; poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da osigura da Europska služba za vanjsko djelovanje i dalje tematizira pitanja ljudskih prava u okviru dijaloga na visokoj razini EU-a i Irana; potvrđuje da je poštovanje ljudskih prava temeljna sastavnica u razvoju odnosa između EU-a i Irana;
18. pozdravlja činjenicu da je Vijeće usvojilo Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) kao važan instrument EU-a za sankcioniranje kršitelja ljudskih prava; poziva na poduzimanje ciljanih mjera, bilo primjenom trenutnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava protiv Irana ili Globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) protiv iranskih dužnosnika koji su počinili teška kršenja ljudskih prava, među ostalim pogubljenja i proizvoljna pritvaranja osoba s dvojnim državljanstvom i stranih državljana u Iranu, uključujući i suce koji su osudili na smrt novinare, borce za ljudska prava, političke disidente i aktiviste;
19. smatra da će biti potrebne dodatne ciljane sankcije ako iranske vlasti ne oslobode dr. Ahmadrezu Djalalija, kao što to zahtijevaju EU i njegove države članice;
20. ističe destabilizirajuću ulogu iranskog režima diljem šire regije i osuđuje činjenicu da je iranski režim odgovoran za smrt brojnih civila u Siriji, Jemenu i Iraku;
21. nalaže svojoj predsjednici da ovu rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, glavnom tajniku UN-a, vrhovnom vođi i predsjedniku Islamske Republike Irana i zastupnicima u iranskom parlamentu Madžlisu.
-

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0051

Politička kriza u Burkini Faso

Rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o političkoj krizi u Burkini Faso (2022/2542(RSP))

(2022/C 342/22)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije, posebno one od 19. prosinca 2019. o kršenjima ljudskih prava i vjerskih sloboda Burkini Faso ⁽¹⁾ te od 16. rujna 2020. o sigurnosnoj suradnji EU-a i Afrike u području Sahela, zapadnoj Africi i Rogu Afrike ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir izjavu Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u ime EU-a od 26. siječnja 2022. o najnovijem razvoju događaja u Burkini Faso,
- uzimajući u obzir izjavu glasnogovornika glavnog tajnika UN-a od 24. siječnja 2022. o Burkini Faso,
- uzimajući u obzir izjavu Vijeća sigurnosti UN-a od 9. veljače 2022. o stanju u Burkini Faso,
- uzimajući u obzir završno priopćenje nakon izvanrednog sastanka na vrhu šefova država i vlada Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) o političkoj situaciji u Burkini Faso od 28. siječnja 2022.,
- uzimajući u obzir protokol ECOWAS-a o demokraciji i dobrom upravljanju,
- uzimajući u obzir završno priopćenje o stanju u Burkini Faso koje je Vijeće Afričke unije za mir i sigurnost usvojilo na svojem 1062. sastanku održanom 31. siječnja 2022.,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 9. ožujka 2020. naslovljenu „Put prema sveobuhvatnoj strategiji s Afrikom” (JOIN(2020)0004),
- uzimajući u obzir Rezoluciju Zajedničke parlamentarne skupštine Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država (AKP) i EU-a od 11. ožujka 2021. o demokraciji i poštovanju ustava u EU-u i zemljama AKP-a,
- uzimajući u obzir zajedničku izjavu članova Europskog vijeća i država članica sahelske skupine zemalja G5 (G5 Sahel) od 28. travnja 2020.,
- uzimajući u obzir UN-ove ciljeve održivog razvoja, a posebno cilj br. 16 o promicanju pravednih, mirnih i uključivih društava za održivi razvoj,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir Ustav Burkine Faso,
- uzimajući u obzir Sporazum iz Cotonoua,
- uzimajući u obzir Afričku povelju o demokraciji, izborima i upravljanju,
- uzimajući u obzir Konvenciju Afričke unije o zaštiti i pomoći interno raseljenim osobama u Africi,

⁽¹⁾ SL C 255, 29.6.2021., str. 45.

⁽²⁾ SL C 385, 22.9.2021., str. 24.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,
 - uzimajući u obzir Konvenciju o ukidanju svih oblika diskriminacije žena iz 1979.,
 - uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,
- A. budući da je 24. siječnja 2022. vojska Burkine Faso, pod vodstvom potpukovnika Paul-Henrija Sandaoge Damibe i samoproglašenog „Domoljubnog pokreta za očuvanje i obnovu” (MPSR), svrgnula izabranu vladu na čelu s predsjednikom Rochom Marcom Christianom Kaboréom; budući da je Ustavni sud Burkine Faso kasnije proglasio potpukovnika Damibu novim *de facto* šefom države;
- B. budući da je neposredno prije državnog udara predsjednik Kaboré osvojio drugi mandat na demokratskim izborima održanima 2020.; budući da je bio prisiljen objaviti da se povlači s dužnosti i dati ostavku; budući da ga od državnog udara oružane snage drže u pritvoru, uz ograničen kontakt s vanjskim svijetom; budući da je stranka predsjednika Kaboréa, Narodni pokret za napredak (MPP), 26. siječnja 2022. potvrdila da je Kaboré u kućnom pritvoru u predsjedničkoj vili i da ima na raspolaganju liječnika;
- C. budući da je vojna hunta nakon preuzimanja vlasti objavila suspendiranje Ustava te raspuštanje vlade i Nacionalne skupštine; budući da je Ustav ponovno stupio na snagu 31. siječnja 2022.; budući da je potpukovnik Damiba u izjavi na televiziji objavio da će Burkina Faso poštovati svoje međunarodne obveze;
- D. budući da je civilno društvo u Burkini Faso vrlo oprezno i relativno blago reagiralo na preuzimanje vlasti od strane vojske;
- E. budući da su Afrička unija, ECOWAS i Stalno vijeće organizacije La Francophonie nakon vojnog udara suspendirali Burkinu Faso iz članstva; budući da su ECOWAS i UN poslali međuministarsku delegaciju koja je zatražila kratku tranziciju i oslobađanje predsjednika Kaboréa; budući da je ECOWAS 3. veljače 2022. odlučio da neće nametnuti nove sankcije Burkini Faso, ali je od novih vlasti zatražio da predstave razuman vremenski raspored za ponovnu uspostavu ustavnog poretka;
- F. budući da je 8. veljače 2022. osnovan tehnički odbor koji se sastoji od nevojnih aktera kako bi se utvrdili parametri tranzicije; budući da odbor ima dva tjedna da predloži nacrt tranzicijske povelje; budući da se rad tehničkog odbora mora usredotočiti na ponovnu uspostavu teritorijalnog integriteta, konsolidaciju mira postupnim povratkom interno raseljenih osoba, dobro upravljanje i ponovnu uspostavu ustavnog poretka;
- G. budući da je MPSR tvrdio da je državni udar bio odgovor na pogoršanje sigurnosne situacije u zemlji; budući da je vlada Burkine Faso 2017. započela proces reforme sigurnosnog sektora osnivanjem nacionalnog vijeća za obranu i sigurnost radi modernizacije sigurnosnog sektora i borbe protiv korupcije u njemu; budući da su nezadovoljstvo i kritike civila, oporbe i vojske u porastu zbog nesposobnosti predsjednika Kaboréa da se bori protiv korupcije i efektivno primjeni rješenja za goleme sigurnosne, društvene i gospodarske izazove u zemlji koji su posljedica širenja nasilnih napada terorističkih skupina;
- H. budući da je sigurnosno stanje u Sahelu izravna posljedica destabilizacije regije i širenja oružja nakon intervencije u Libiji 2011.;
- I. budući da se između 2016. i 2021. nacionalni proračun za obranu i sigurnost povećao s 240 milijuna EUR na 650 milijuna EUR, što je povećanje od više od 170 %; budući da se tom potrošnjom nisu poboljšali životni uvjeti ili operativni kapacitet vojnika, djelomično zbog sve lošijeg financijskog upravljanja;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- J. budući da su u posljednjih šest godina tisuće ljudi izgubile život zbog džihadističkih i pobunjeničkih napada; budući da je u dvije godine zatvoreno više od 1 000 škola i da su mnogi ljudi napustili svoje domove kako bi pobjegli od nasilja; budući da su u lipnju 2021. u selima Solhan i Tadaryat u najsmrtonosnijem napadu od 2015. poginule 174 osobe; budući da su 4. studenog 2021. u džihadističkom napadu na žandarmeriju u Inati u sjevernom dijelu Burkine Faso ubijena 53 od 120 vojnika koji su čekali logistički materijal i potporu, uključujući hranu; budući da je organizacija Human Rights Watch izvijestila o prijekim pogubljenjima stotina osumnjičenika koja su izvršile sigurnosne snage i provladine paravojne postrojbe te budući da gotovo nijedan od tih napada nije istražen i nitko nije kazneno gonjen;
- K. budući da je zbog sve veće nesigurnosti u studenom 2021. na ulice izašao golem broj prosvjednika; budući da je vlada prekinula internetske veze i tako povećala nezadovoljstvo stanovništva i izazvala kritike organizacija za ljudska prava i građanskih pokreta u zemlji;
- L. budući da su 22. siječnja 2022., kad su građani prosvjedovali protiv pogoršanja sigurnosti u zemlji, izbili nasilni prosvjedi u Ouagadougouu i Bobo-Dioulassou, dva najveća grada Burkine Faso; budući da je vojska preuzela vlast dva dana nakon što se interventna policija sukobila s prosvjednicima protiv vlade u glavnom gradu Ouagadougouu;
- M. budući da je eskalirajuće nasilje dovelo do toga da je stanje u Burkini Faso postalo jedna od najbrže rastućih kriza u svijetu kad je riječ raseljavanju i zaštiti civila, pri čemu je raseljeno najmanje 1,6 milijuna ljudi; budući da je više od 19 000 stanovnika Burkine Faso pobjeglo u Bjelokosnu Obalu, Mali, Niger i Benin; budući da se broj interno raseljenih osoba prošle godine povećao na više od 1,5 milijuna, što je povećanje od 50 %; budući da se područje Sahela suočava s nezapamćenim iseljavanjem iz ruralnih područja jer prisilno raseljene osobe sele u urbana područja u kojima se susreću s novim rizicima; budući da su među interno raseljenim osobama posebno žene i mladi izloženi ozbiljnim rizicima, među kojima su seksualno i radno iskorištavanje, rodno uvjetovano nasilje, prisilno novačenje i trgovina ljudima; budući da ekstremno siromaštvo u zemlji najviše pogađa žene iz Burkine Faso, koje imaju upola manje mogućnosti za pristup obrazovanju nego muškarci;
- N. budući da klimatska kriza ima vidljiv i vrlo štetan učinak na područje Sahela te dovodi do suše, propadanja usjeva, raseljavanja, sukoba oko zemljišta i resursa, nesigurnosti opskrbe hranom i siromaštva; budući da se zbog pomanjkanja pristupa obrazovanju, mogućnostima zapošljavanja i prihodima sve više ljudi pridružuje ekstremističkim organizacijama i džihadističkim pokretima, što potiče nestabilnost u regiji;
- O. budući da su nedavni državni udar i pogoršanje stanja u Maliju posebno utjecali na stanje u Burkini Faso; budući da je nedavni državni udar također četvrti državni udar u zapadnoj Africi u manje od dvije godine; budući da sve veći broj državnih udara odražava veliku krizu u političkim sustavima zapadne Afrike;
- P. budući da G5 Sahel, zajednički obrambeni napor Burkine Faso, Čada, Malija, Mauritanije i Nigera, koji posebno podupiru EU i Afrička unija, koordinira djelovanje u području regionalnog razvoja i sigurnosti radi borbe protiv terorizma i postizanja stabilnosti u regiji, ali nije uspio uvjeriti lokalno stanovništvo u svoju učinkovitost;
- Q. budući da je skupina ruskih vojnih poduzeća pisala vođama državnog udara u Burkini Faso i ponudila obučavanje državne vojske u borbi protiv džihadista;
1. osuđuje državni udar koji su oružane snage izvele protiv demokratski izabrane vlade Burkine Faso i s tim u vezi izražava svoju zabrinutost; naglašava da je nužna hitna ponovna uspostava ustavnog poretka, što obuhvaća i hitan povratak civilnoj vladi;
 2. poziva na trenutno i bezuvjetno oslobađanje predsjednika Kaboréa i svih ostalih vladinih dužnosnika;

četvrtak, 17. veljače 2022.

3. pozdravlja najavu uspostave tehničkog odbora koji će utvrditi sljedeće korake u procesu tranzicije; prima na znanje javne izjave potpukovnika Damibe u kojima je obećao da će se što prije uspostaviti uobičajeni ustavni život te da će zemlja nastaviti poštovati međunarodne obveze; poziva vojno vodstvo da ispuní međunarodne obveze Burkiné Faso, uključujući potpuno poštovanje ljudskih prava i borbu protiv terorističkih organizacija u bliskoj suradnji s međunarodnom zajednicom;
4. ponavlja svoju potporu ECOWAS-u i Afričkoj uniji u njihovim naporima da posreduju u ovoj krizi; poziva međunarodnu zajednicu, uključujući Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) i Komisiju, da i dalje održava dijalog s vlastima Burkiné Faso kako bi se osigurala pravovremena i demokratska tranzicija na civilnu vladu; poziva vlasti Burkiné Faso i tehnički odbor da utvrde jasne vremenske okvire i postupke kako bi se što prije provedi uključivi i transparentni izbori;
5. naglašava da je potreban istinski i iskren nacionalni dijalog u kojem će sudjelovati svi sektori civilnog društva kako bi se utvrdila jasna buduća vizija demokracije Burkiné Faso;
6. apelira na sve strane u Burkiní Faso da poštuju slobodu tiska kako bi se osiguralo da domaće i međunarodne medijske organizacije mogu slobodno obavljati svoj posao, uključujući dokumentiranje položaja interno raseljenih osoba i operacija sigurnosnih snaga;
7. potiče Nacionalnu koordinaciju za uspješnu tranziciju (CNRT) da nadzire vlasti i zahtijeva da osiguraju zaštitu boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva pri izvršavanju njihova mandata, uključujući osudu kršenja ljudskih prava, policijskog nasilja i prekomjerne uporabe sile; poziva EU i njegove države članice da povećaju svoju zaštitu i potporu borcima za ljudska prava u Burkiní Faso te da po potrebi olakšaju izdavanje viza za hitne slućajeve i pruže privremeno izoćište u državama članicama EU-a;
8. podsjeća da nekažnjavanje strahota koje su sigurnosne službe i paravojne postrojbe poćinile u prošlosti koći mirovne napore u Burkiní Faso; poziva vlasti Burkiné Faso da zaštite prava osumnjićenika uhićenih u protuteroristićkim operacijama i da osiguraju da poćinitelji kršenja ljudskih prava budu privedeni pravdi; napominje da samoimenovana vlada bez demokratskog mandata potkopava napore za jaćanje vladavine prava i odgovornosti;
9. ponavlja da su zaštita i sigurnost civila jedna od ključnih zadaća svake vlade i naglašava da bi u Burkiní Faso trebalo poduzeti dodatne mjere kako bi se poboljšala zaštita civila;
10. apelira na Komisiju, ESVD i države članice da i dalje prednost daju potpori reformi pravosudnog i sigurnosnog sektora u Burkiní Faso kako bi se osigurala dostatna sredstva i tehnića pomoć za temeljitu reformu sigurnosnog sektora, transparentnu i konstruktivnu suradnju između civilne vlade i vojske te obnavljanje napora za borbu protiv korupcije;
11. poziva EU i njegove države članice da povećaju financijsku potporu i humanitarnu pomoć kako bi se zadovoljile hitne potrebe stanovništva Burkiné Faso, a posebno potrebe raseljenih osoba i izbjeglica u susjednim zemljama;
12. poziva vlasti Burkiné Faso da revidiraju klauzulu o imunitetu u statutu specijalnih snaga, nove vojne jedinice osnovane u svibnju 2021., u kojoj se navodi da se članovi specijalnih snaga ne mogu sudski goniti zbog radnji poduzetih tijekom njihovih operacija, ćime se krše prava ųrtava na pravdu i oštetu;
13. poziva države članice EU-a da ispune svoje međunarodne obveze u pogledu primjene sustava temeljite provjere i praćenja pri izvozu oruųja u zemlje koje nisu članice EU-a, kao što je utvrđeno u Ugovoru o trgovini oruųjem, kako bi se izbjegla njegova zlouporaba i poticanje kršenja ljudskih prava;
14. izraćava zabrinutost zbog općeg stanja demokracije u regiji te poziva sve domaće i međunarodne aktere da razmisle o iskustvima stećenima iz razlićitih državnih udara te o tome kako bolje poduprijeti i potaknuti demokratske procese u regiji;

četvrtak, 17. veljače 2022.

15. i dalje čvrsto vjeruje da je sudjelovanje grupe Wagner u zapadnoj Africi u suprotnosti s ciljem uspostave mira, sigurnosti i stabilnosti u Burkini Faso i osiguranja zaštite njezina stanovništva; poziva da se o aktivnostima grupe Wagner i drugih privatnih vojnih poduzeća u Africi temeljito raspravi na predstojećem sastanku na vrhu EU-a i Afrike;

16. ističe da terorizam i nestabilnost u području Sahela predstavljaju izazov i potkopavaju demokratsku konsolidaciju i vladavinu prava; podsjeća da su rješavanje temeljnih uzroka ekstremizma i vojni naponi za ponovnu uspostavu državne kontrole u cijeloj regiji ključni za jačanje legitimnosti demokratski izabranih vlada u narodu;

17. izražava posebnu zabrinutost zbog utjecaja koji sigurnosne prijetnje imaju na učinkovitost humanitarne pomoći i razvojne suradnje; apelira na države članice i međunarodnu zajednicu da pojačaju svoju humanitarnu pomoć Burkini Faso, posebno pružanjem hrane, vode i zdravstvenih usluga; poziva vlasti da podrže i olakšaju rad humanitarnih organizacija u Burkini Faso kako bi se zajamčio neometan pristup humanitarnoj pomoći i kako bi im se omogućilo da odgovore na potrebe raseljenih osoba;

18. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vlastima Burkine Faso, Tajništvu skupine G5 Sahel, supredsjedateljima Zajedničke parlamentarne skupštine AKP-a i EU-a i Panafričkom parlamentu, Gospodarskoj zajednici zapadnoafričkih država te Afričkoj uniji i njezinim institucijama.

četvrtak, 17. veljače 2022.

PREPORUKE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0042

Korupcija i ljudska prava

Preporuka Europskog parlamenta Vijeću od 17. veljače 2022. o preporuci Europskog parlamenta Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o korupciji i ljudskim pravima (2021/2066(INI))

(2022/C 342/23)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije koja je stupila na snagu 14. prosinca 2005.,
- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Deklaraciju UN-a o borcima za ljudska prava,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima te Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- uzimajući u obzir Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,
- uzimajući u obzir Konvenciju Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) o borbi protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju, preporuku Vijeća iz 2009. o daljnjoj borbi protiv mita i preporuku iz 1996. o poreznom odbitku na mito plaćeno stranim javnim dužnosnicima te druge povezane instrumente,
- uzimajući u obzir izvješće OECD-a iz 2010. naslovljeno: „Post-Public Employment: Good practices for preventing Conflict of Interest” (Zapošljavanje nakon odlaska iz javne službe: dobre prakse za sprječavanje sukoba interesa),
- uzimajući u obzir Konvenciju o borbi protiv korupcije iz 1997. u kojoj sudjeluju službenici Europskih zajednica ili službenici država članica Europske unije⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. 2024., koji je Vijeće Europske unije usvojilo 18. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o braniteljima ljudskih prava kako su usvojene na 2914. sastanku Vijeća za opće poslove od 8. prosinca 2008.,
- uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja navedene u rezoluciji UN-a od 25. rujna 2015. naslovljenoj „Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development” (Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.), uključujući cilj održivog razvoja br. 16 koji se odnosi na borbu protiv korupcije,

⁽¹⁾ SL C 195, 25.6.1997., str. 2.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir izvješće Europske investicijske banke (EIB) od 8. studenoga 2013. naslovljeno „Politika sprečavanja i odvraćanja od nedopuštenih postupanja u poslovanju Europske investicijske banke” („politika EIB-a za suzbijanje prijevара”),
- uzimajući u obzir Vodeća načela o poduzetništvu i ljudskim pravima kojima se provodi okvir Ujedinjenih naroda za zaštitu, poštovanje i pomoć,
- uzimajući u obzir Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća (izdanje iz 2011.) i standarde koje je OECD razvio za borbu protiv korupcije,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. lipnja 2016. o poslovanju i ljudskim pravima,
- uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2020/1998 od 7. prosinca 2020. o mjerama ograničavanja zbog teških kršenja i povreda ljudskih prava ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 8. srpnja 2021. naslovljenu „Globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki)” ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir globalne propise Ujedinjene Kraljevine o sankcijama za borbu protiv korupcije iz 2021. i povezana opća načela za naknadu štete prekomorskim žrtvama (uključujući pogođene države) u slučajevima podmićivanja, korupcije i gospodarskog kriminala,
- uzimajući u obzir da je francuski parlament donio nove obvezujuće odredbe o vraćanju oduzete ukradene imovine stanovništvu zemlje podrijetla,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 10. ožujka 2021. s preporukama Komisiji o korporativnoj dužnoj pažnji i korporativnoj odgovornosti ⁽⁴⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. prosinca 2020. o održivom korporativnom upravljanju ⁽⁵⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2021. o učincima klimatskih promjena na ljudska prava i ulozu boraca za zaštitu okoliša u vezi s tim pitanjem ⁽⁶⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2020. o posljedicama izbijanja bolesti COVID-19 na vanjsku politiku ⁽⁷⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2017. o korupciji i ljudskim pravima u trećim zemljama ⁽⁸⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2016. o korporativnoj odgovornosti za ozbiljne povrede ljudskih prava u trećim zemljama ⁽⁹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. srpnja 2015. o izbjegavanju plaćanja poreza i utaji poreza kao izazovima za upravljanje, socijalnu zaštitu i razvoj u zemljama u razvoju ⁽¹⁰⁾,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2013. o korupciji u javnim i privatnim sektorima: utjecaj na ljudska prava u trećim zemljama ⁽¹¹⁾,

⁽²⁾ SL L 410 I, 7.12.2020., str. 1.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0349.

⁽⁴⁾ SL C 474, 24.11.2021., str. 11.

⁽⁵⁾ SL C 445, 29.10.2021., str. 94.

⁽⁶⁾ SL C 15, 12.1.2022., str. 111.

⁽⁷⁾ SL C 425, 20.10.2021., str. 63.

⁽⁸⁾ SL C 337, 20.9.2018., str. 82.

⁽⁹⁾ SL C 215, 19.6.2018., str. 125.

⁽¹⁰⁾ SL C 265, 11.8.2017., str. 59.

⁽¹¹⁾ SL C 181, 19.5.2016., str. 2.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/843 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma ⁽¹²⁾ te skup zakonodavnih prijedloga Europske komisije za jačanje pravila EU-a o sprečavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma objavljenu 20. srpnja 2021.,
- uzimajući u obzir članak 83. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) o kaznenim djelima s prekograničnom dimenzijom, uključujući korupciju, za koje EU može utvrditi zajednička pravila u okviru direktiva,
- uzimajući u obzir Direktivu 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji ⁽¹³⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila kojima se olakšava uporaba financijskih i drugih informacija u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2000/642/PUP ⁽¹⁴⁾,
- uzimajući u obzir kaznenopravnu i građanskopravnu konvenciju Vijeća Europe o korupciji i druge pravne instrumente i političke preporuke o ovom pitanju koje su usvojila tijela Vijeća Europe, među ostalim o zajedničkim pravilima protiv korupcije u području financiranja političkih stranaka i izbornih kampanja, i rezolucije (98) 7 i (99) 5 o osnivanju Skupine država protiv korupcije (GRECO) koje je 5. svibnja 1998. odnosno 1. svibnja 1999. usvojio Odbor ministara Vijeća Europe,
- uzimajući u obzir Rezoluciju (97) 24 Odbora ministara Vijeća Europe od 6. studenoga 1997. o dvadeset vodećih načela za borbu protiv korupcije,
- uzimajući u obzir izjavu skupine GRECO od 15. travnja 2020. o rizicima od korupcije i korisnim pravnim upućivanjima u kontekstu bolesti COVID-19,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) br. 1141/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o statutu i financiranju europskih političkih stranaka i europskih političkih zaklada ⁽¹⁵⁾,
- uzimajući u obzir političku izjavu naslovljenu „Naša zajednička predanost djelotvornom suočavanju s izazovima i provedbi mjera za sprečavanje i suzbijanje korupcije te jačanje međunarodne suradnje”, koju je Opća skupština UN-a usvojila 2. lipnja 2021. na svojem izvanrednom zasjedanju protiv korupcije i doprinos EU-a zaključnom dokumentu s izvanrednog zasjedanja Opće skupštine UN-a o korupciji održanog 17. prosinca 2019.,
- uzimajući u obzir izvješće radne skupine UN-a o pitanju ljudskih prava te transnacionalnih korporacija i ostalih poduzeća naslovljeno „Povezivanje programa u pogledu poslovanja i ljudskih prava s antikorupcijskim programom”, usvojeno 17. lipnja 2020.,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Opće skupštine UN-a o nacionalnim institucijama za promicanje i zaštitu ljudskih prava usvojenu 17. prosinca 2015. i Rezoluciju Vijeća UN-a za ljudska prava o nacionalnim institucijama za promicanje i zaštitu ljudskih prava usvojenu 29. rujna 2016.,
- uzimajući u obzir izvješće Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR) od 21. travnja 2020. o izazovima s kojima se države susreću i primjerima najbolje prakse koje primjenjuju u uključivanju ljudskih prava u svoje nacionalne strategije i politike za borbu protiv korupcije, uključujući one koje se odnose na nedržavne aktere, kao što je privatni sektor,

⁽¹²⁾ SL L 156, 19.6.2018., str. 43.

⁽¹³⁾ SL L 127, 29.4.2014., str. 39.

⁽¹⁴⁾ SL L 186, 11.7.2019., str. 122.

⁽¹⁵⁾ SL L 317, 4.11.2014., str. 1.

četvrtak, 17. veljače 2022.

- uzimajući u obzir izvješće Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 15. travnja 2016. o najboljim praksama za suzbijanje negativnog učinka korupcije na ostvarivanje svih ljudskih prava i završno izvješće Savjetodavnog odbora Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava od 5. siječnja 2015. o pitanju negativnog učinka korupcije na ostvarivanje ljudskih prava,
 - uzimajući u obzir nacrt smjernica Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava o okviru za ljudska prava za povrat imovine,
 - uzimajući u obzir inicijativu Globalnog sporazuma UN-a da se strategije i mjere temelje na univerzalnim načelima ljudskih prava, zapošljavanja, okoliša i borbe protiv korupcije,
 - uzimajući u obzir preporuke Stručne skupine za financijsko djelovanje,
 - uzimajući u obzir indeks percepcije korupcije koji svake godine objavljuje Transparency International,
 - uzimajući u obzir članak 118. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0012/2022),
- A. budući da korupcija olakšava, perpetuira i institucionalizira kršenja ljudskih prava te otežava poštovanje i provedbu ljudskih prava; budući da je korupcija kazneno djelo navedeno u članku 83. stavku 1. UFEU-a koje zahtijeva zajedničku definiciju i pristup zbog svoje osobito ozbiljne naravi i prekogranične dimenzije;
- B. budući da korupcija nerazmjerno utječe na najranjivije i najmarginaliziranije pojedince i skupine u društvu, tako što im se krši njihovo pravo na nediskriminaciju i što im se, a posebno ženama, onemogućuje jednak pristup političkom sudjelovanju, osnovnim i javnim uslugama, pravosuđu, prirodnim resursima, radnim mjestima, obrazovanju, zdravlju i stanovanju; budući da korupcija pogoršava siromaštvo i nejednakost zloupotrebom bogatstva i javnih dobara te istodobno prijeti očuvanju prirodnog okoliša i ugrožava okolišnu održivost;
- C. budući da je korupcija složen i globalan fenomen koji postoji u svim zemljama svijeta bez obzira na njihove gospodarske i političke sustave; budući da borba protiv korupcije zahtijeva međunarodnu suradnju i da je sastavni dio međunarodnih obveza u pogledu ostvarivanja ljudskih prava, zaštite planeta te jamčenja mira i blagostanja svim ljudima do 2030. u okviru ciljeva održivog razvoja UN-a, a posebno cilja održivog razvoja br. 16, koji se odnosi na promicanje pravednih, mirnih i uključivih društava i kojim se, među ostalim, međunarodna zajednica obvezuje na poboljšanje pronalaza i povrata ukradene imovine;
- D. budući da korupcija, među ostalim, obično uključuje zloupotrebu ovlasti, manjak odgovornosti, ometanje pravde, upotrebu neprimjerenog utjecaja, institucionalizaciju diskriminacije, klijentelizam, zarobljavanje države, nepotizam, perpetuiranje kleptokracije i narušavanje tržišnih mehanizama, dok se istodobno često povezuje s organiziranim kriminalom, a pogoduje joj neodgovarajuća transparentnost i pristup informacijama; budući da je jačanje autoritarizma i pojava nedemokratskih režima plodno tlo za korupciju, za čije je suzbijanje potrebna međunarodna suradnja s demokracijama sličnih stavova; budući da se zbog korupcije zemlje izlažu zlonamjernom inozemnom utjecaju i da se njome dodatno ugrožavaju demokratske institucije;
- E. budući da zemlje, zajednice, poduzeća ili pojedinci mogu postati žrtve korupcije, posebno oni koji sudjeluju u istragama, prijavljivanju, kaznenom progonu i suđenju korupcije, koji su izloženi povećanom riziku i kojima je potrebna djelotvorna zaštita; budući da je izvješćivanje o korupciji glavni uzrok ubojstva novinara i da je, prema Odboru za zaštitu novinara, do listopada 2021. ubijeno pet novinara koji su istraživali slučajeve korupcije; budući da su zaštita zviždača od odmazde te pružanje djelotvorne pravne zaštite i sigurnih postupaka za podnošenje prijava u javnom i privatnom sektoru ključni za borbu protiv korupcije; budući da sve antikorupcijske mjere moraju biti u skladu sa standardima ljudskih prava;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- F. budući da korupcija ugrožava javno upravljanje i kvalitetu javnih usluga, šteti učinkovitosti i djelotvornosti demokratskih institucija, upravljanju korporacijama, sustavima provjere i ravnoteže te demokratskim načelima, oslabljuje vladavinu prava, narušava povjerenje javnosti i ometa održivi razvoj, što dovodi do nekažnjavanja počinitelja, nezakonitog bogaćenja pojedinaca na vlasti i prisvajanja vlasti radi izbjegavanja kaznenog progona; budući da nepostojanje neovisnog pravosudnog sustava ugrožava poštovanje vladavine prava; budući da je korupcija važan katalizator i čimbenik sukoba, posebno u zemljama u razvoju, i da destabilizira napore za izgradnju mira, uzrokujući masovna kršenja ljudskih prava, a u nekim slučajevima i gubitak života; budući da se nezakoniti financijski tokovi iz zemalja u razvoju olakšavaju i potiču upotrebom jurisdikcija s bankovnim tajnama i poreznih oaza, kao i preko financijskih i pravnih aktera, mnogi od kojih imaju sjedište u Europskoj uniji; budući da su istrage i kazneni progon takvih zločina i dalje ograničeni;
- G. budući da koruptivne prakse u politici, kao što su izborna prijevara, nezakonito financiranje političkih kampanja i političkih stranaka te nepotizam, potkopavaju građanska i politička prava na sudjelovanje u javnim poslovima, glasovanje i izbor na javnu dužnost te narušavaju povjerenje u političke stranke, izabrane predstavnike, demokratske procese i vlade, čime se potkopava demokratski legitimitet i povjerenje javnosti u politiku; budući da su u nedostatku djelotvorne regulacije financiranje političkih kampanja i financiranje stranaka posebno izloženi riziku od korupcije i da ih diljem svijeta, posebno privatni akteri i strane države, koriste za vršenje utjecaja na izbore, kampanje za referendum i društvene rasprave te uplitanje u njih; budući da se neke strane države i nedržavni akteri koriste korupcijom kao vanjskopolitičkim alatom za ometanje napretka prema postizanju funkcionalnih demokracija te sve više provode strategije uzurpiranja vlasti od strane lokalnih elita i zajedničkog odabira javnih službenika u EU-u i svijetu kako bi promovirali vlastite interese u zakonodavnim i političkim procesima;
- H. budući da je aktualna kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pogoršala kršenja ljudskih prava povezana s korupcijom jer je u zemljama s višim razinama korupcije zabilježen veći broj smrtnih slučajeva uzrokovanih bolešću COVID-19 i jer su nerazmjerno najveće posljedice osjetile upravo najranjivije zajednice; budući da korupcija onemogućava puno uživanje ljudskih prava, temeljnih sloboda i primjerenog životnog standarda jer ugrožava sposobnost država da pružaju i pravedno distribuiraju javnozdravstvene usluge ili cjepiva; budući da su farmaceutski i medicinski proizvodi posebno podložni korupciji; budući da su brojne vlade zlopotrijebile izvanredne ovlasti povezane s bolešću COVID-19 kako bi koncentrirale svoje ovlasti, pojačale represiju nad novinarima, zviždačima i organizacijama civilnog društva koji rade na prokazivanju korupcije;
- I. budući da vanjska vjerodostojnost EU-a također ovisi o učinkovitom antikorupcijskom djelovanju u njegovim državama članicama i na razini EU-a; budući da nekoliko država članica EU-a drži visoko mjesto na ljestvici indeksa financijske tajnosti Mreže za poreznu pravdu za 2020., prema kojem se rangiraju jurisdikcije s obzirom na njihovu tajnost i opseg *offshore* financijskih aktivnosti; budući da su tijekom pregleda koje su proveli Svjetski forum OECD-a o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe i Stručna skupina za financijsko djelovanje zabilježeni nedostaci u državama članicama; budući da bi države članice EU-a trebale povećati transparentnost vlasništva nad medijima;
- J. budući da se programi za dodjelu državljanstva i prava boravka ulagačima koji se provode u nekim državama članicama zlopotrebljavaju u svrhu pranja novca ili skrivanja financijskih sredstava dobivenih koruptivnim aktivnostima; budući da mnoge države članice imaju pravila za sprečavanje vršenja neprimjerenog utjecaja i korupcije zakonodavaca i javnih dužnosnika, uključujući bivše javne službenike, koji imaju temeljnu ulogu u sprečavanju, otkrivanju i praćenju koruptivnih aktivnosti, no ta se pravila samo djelomično provode, dok su usklađena pravila na razini EU-a nedostatna i potrebno ih je ojačati;
- K. budući da je Opća skupština UN-a u svojoj političkoj izjavi od 2. lipnja 2021. priznala svoju odgovornost i potrebu za poduzimanjem hitnih mjera protiv korupcije te se obvezala da će udvostručiti preventivne napore i slijediti multilateralni pristup borbi protiv korupcije, posebno s obzirom na pandemiju bolesti COVID-19;
- L. budući da EU podupire treće zemlje u njihovoj borbi protiv korupcije ne samo u vidu tehničke pomoći, diplomatskog djelovanja i financijske potpore te multilateralnih foruma, već i preko zakonodavstva EU-a te utvrđivanjem standarda, smjernica i okvira za vanjsko djelovanje;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- M. budući da se u Akcijskom planu EU-a za ljudska prava za razdoblje 2020. – 2024. Vijeće obvezalo na borbu protiv korupcije pružanjem sveobuhvatne pomoći, i to podupiranjem reforme javne uprave te djelotvornih strategija i pravnih okvira za borbu protiv korupcije, uključujući zaštitu zviždača i svjedoka, specijaliziranih tijela, parlamenata, neovisnih medija i organizacija civilnog društva, kao i podupiranjem ratifikacije i provedbe Konvencije UN-a protiv korupcije (UNCAC); budući da vanjska vjerodostojnost EU-a također ovisi o učinkovitom antikorupcijskom djelovanju u njegovim državama članicama;
- N. budući da privatni sektor i poduzeća, posebno multinacionalna poduzeća i bankarski subjekti, mogu imati ključnu ulogu u borbi protiv korupcije na globalnoj razini i smanjenju njezinih učinaka na ljudska prava; budući da bankarski subjekti mogu znatno doprinijeti otkrivanju pranja novca, financiranja terorizma i drugih nezakonitih aktivnosti povezanih s korupcijom, čime se naglašava važnost uspostave korisne suradnje između državnih institucija i privatnog sektora;
- O. budući da su propisi o obveznoj korporativnoj dužnoj pažnji neizostavno sredstvo za sprečavanje, suzbijanje i djelotvorno ispravljanje kršenja ljudskih prava i uništavanja okoliša na globalnoj razini u cijelom lancu opskrbe te da ne bi trebali negativno utjecati na mala i srednja poduzeća (MSP-ove); budući da bi odredbe UNCAC-a trebale biti izvršene u obveze dužne pažnje predviđene u predstojećem prijedlogu Komisije o tom pitanju;
- P. budući da su režimom sankcija EU-a koji se temelji na pojedinačnim zemljama već predviđene ciljane mjere protiv osoba i subjekata odgovornih za ugrožavanje demokracije i vladavine prava, uključujući teške financijske povrede u vezi s javnim sredstvima ako su ta djela obuhvaćena UNCAC-om; budući da je usvajanje globalnog režima sankcija EU-a u području ljudskih prava (europski Zakon Magnicki) ključan dodatak paketu instrumenata EU-a; budući da je Parlament u više navrata tražio proširenje njegova područja primjene kako bi se izričito obuhvatila korupcija radi djelotvorne borbe protiv svih vrsta kršenja ljudskih prava, bez obzira na prirodu kaznenog djela, te radi stvaranja dopunskog režima u slučaju da djela korupcije nisu obuhvaćena izmjenom postojećeg režima; budući da su slične režime antikorupcijskih sankcija usvojile i Sjedinjene Države, Kanada i Ujedinjena Kraljevina;
1. preporučuje Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da:

Prema globalnoj strategiji EU-a za borbu protiv korupcije

- (a) priznaju povezanost korupcije i ljudskih prava te da je korupcija golema prepreka uživanju svih ljudskih prava; stoga u borbi protiv korupcije usvoje pristup koji se temelji na ljudskim pravima, u čijem su središtu žrtve korupcije, te da borbu protiv korupcije stavi u središte svih napora i politika EU-a kojima se promiču ljudska prava, demokracija i vladavina prava diljem svijeta; korupciji pristupaju kao globalnoj pojavi za koju su potrebne djelotvorne antikorupcijske institucije, preventivni mehanizmi i međunarodni regulatorni okvir, kao i povrat imovine i kazneni progon unutar EU-a; počnu raditi na donošenju međunarodno priznate definicije korupcije, koristeći se UNCAC-om kao smjernicom; prepoznaju da borba protiv korupcije zahtijeva usklađeno globalno djelovanje i veću suradnju između stručnjaka za borbu protiv korupcije i stručnjaka za ljudskih prava; promiču suradnju između EU-a, njegovih država članica i trećih zemalja, posebno na razini pravosuđa i tijela za izvršavanje zakonodavstva te u pogledu razmjene informacija, radi razmjene najboljih praksi i učinkovitih instrumenata u borbi protiv korupcije;
- (b) prepoznaju da je transparentnost temelj svih strategija za borbu protiv korupcije; u svjetlu toga, pozovu na ukidanje prekomjernih pravila o čuvanju poslovne tajne u relevantnim sektorima, posebno u financijskom sektoru, te promiču automatsku razmjenu informacija o poreznim prijevarama i izbjegavanju plaćanja poreza, kao i da multinacionalna poduzeća i javni registri stvarnih vlasnika poduzeća javno objavljuju podatke po zemljama; donesu politiku nulte tolerancije prema poreznim oazama jer one omogućuju lako prikrivanje nezakonitih financijskih tokova;
- (c) priznaju da postoje trenutačne težnje prema slabljenju demokracije i jačanju kleptokracije diljem svijeta, kao i da postoji suštinska veza između te dvije pojave, među ostalim i zbog sve veće uloge oligarha u nekim zemljama; preuzmu vodeću ulogu na multilateralim forumima kako bi se stvorila koalicija demokracija s ciljem suzbijanja globalne prijetnje koju predstavljaju kleptokracija i autoritarizam;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (d) oblikuju sveobuhvatnu, koherentnu i učinkovitu globalnu strategiju EU-a za borbu protiv korupcije i to tako da provedu analizu postojećih instrumenata za borbu protiv korupcije i primjera dobre prakse u paketu instrumenata EU-a te da utvrde nedostatke, povećaju financiranje i prošire potporu za organizacije civilnog društva koje se bave borbom protiv korupcije, kao što je Parlament već zatražio u svojoj Rezoluciji od 13. rujna 2017. o korupciji i ljudskim pravima u trećim zemljama; u borbi protiv korupcije daju prednost prevenciji, i to uspostavom preventivnih mjera, politika i praksi, uključujući informativne kampanje i osposobljavanje u javnom i privatnom sektoru;
- (e) uspostave posebnu radnu skupinu Vijeća za pripremu antikorupcijskih pitanja (sličnu Radnoj skupini za ljudska prava COHOM ili osmišljenu po uzoru na nju) kako bi se poduprle rasprave u Vijeću;
- (f) ojačaju ulogu Parlamenta u nadziranju antikorupcijskih napora; prime na znanje odlučnost Parlamenta da sastavlja redovito ažurirano izvješće o korupciji i ljudskim pravima u svakom parlamentarnom sazivu; pripremaju godišnje ocjene napretka postignutog u vezi s preporukama iz tih izvješća;
- (g) insistiraju na potpunoj provedbi i primjeni postojećih nacionalnih i međunarodnih instrumenata za borbu protiv korupcije kao što su UNCAC, Konvencija o borbi protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) antikorupcijski standardi i preporuke Vijeća Europe, vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima te kaznenopravna i građanskopravna konvencija Vijeća Europe o korupciji; potiču sve države koje to još nisu učinile da brzo ratificiraju te antikorupcijske instrumente; na uključiv i sveobuhvatan način bez odgode preispitaju kako EU provodi UNCAC, kao i da žurno uvedu postupak daljnjeg praćenja za preispitivanje UNCAC-a;

Usklađenost unutarnjeg i vanjskog djelovanja

- (h) ojačaju vjerodostojnost vanjskog antikorupcijskog djelovanja EU-a tako da se učinkovitije bore protiv korupcije, utaje poreza, nezakonite trgovine, bankovne tajne i pranja novca unutar EU-a; prepoznaju vlastitu ulogu i odgovornost kritičnog broja pojedinaca i subjekata sa sjedištem u EU-u kao inicijatora, pokretača i profitera od korupcije u trećim zemljama; priznaju da su se sve države članice EU-a, kao potpisnice UNCAC-a, obvezale proglasiti podmićivanje nacionalnih i stranih javnih dužnosnika kaznenim djelom; uvide da sistemska korupcija i neuspješan kazneni progon za podmićivanje stranih dužnosnika u nekim državama članicama EU-a ugrožavaju napore u borbi protiv korupcije u trećim zemljama i da poduzmu korake za otklanjanje takvih neuspjeha; shvate da nedostatak usklađenog i odlučnog djelovanja, kašnjenja i manjkavosti u provedbi antikorupcijskih propisa unutar EU-a ohrabruju korumpirane aktere izvan EU-a; zajamče da se počinitelji korupcije velikih razmjera pozovu na odgovornost i donesu zajedničke standarde o transparentnosti, kontroli i nadzoru ulaganja kako bi se smanjili rizici povezani s korupcijom i pranjem novca koji prijete od takozvanih „programa zlatnih viza“;
- (i) traži od Komisije da ojača okvir EU-a za borbu protiv korupcije i predloži antikorupcijsku direktivu EU-a na temelju članka 83. UFEU-a kojom bi se uspostavila zajednička pravila EU-a za kaznene sankcije za korupciju;
- (j) prepoznaju da je EU odredište otuđenih sredstava i imovine, od kojih se većina ne oduzima i ne vraća, da je pravni okvir za povrat ukradene imovine i dalje vrlo fragmentiran te da je povrat otuđene imovine moralni imperativ u smislu pravde i odgovornosti, kao i vjerodostojnosti politike EU-a za potporu demokraciji; ojačaju napore u svim državama članicama u cilju zamrzavanja i oduzimanja ukradene imovine te imovine stečene korupcijom u njihovim jurisdikcijama, u skladu s UNCAC-om, i da tu imovinu na transparentan i odgovoran način vrate zemlji podrijetla i žrtvama, među ostalim znatnim povećanjem transparentnosti, pristupa informacijama o inozemnoj imovini koja se čuva na teritoriju EU-a i značajnim sudjelovanjem organizacija civilnog društva; žurno poduzmu daljnje mjere u pogledu obveza koje je 2021. preuzela Glavna skupština UN-a u vezi s povratom imovine, uključujući one koje se odnose na oduzimanje imovine bez prethodne presude, oduzimanje i povrat imovine stečene korupcijom u kontekstu odluka koje nisu predmet suđenja, te prikupljanjem i objavom podataka o povratu imovine; osmisle pravilan raspored radnji (sankcije, oduzimanje nezakonito stečene imovine u građanskim i kaznenim djelima, kazneni progon, mehanizmi povrata imovine) koje u konačnici dovode do prenamjene ukradene imovine u korist žrtava korupcije; uspostave djelotvornu suradnju među državama članicama u tom području; sastave komunikaciju u kojoj se navode moguće inicijative na razini EU-a i međunarodnoj razini kako bi se osigurao brz i učinkovit povrat nezakonito stečene imovine nakon demokratskih

četvrtak, 17. veljače 2022.

procesa tranzicije te kako bi se osiguralo da ne postoje „sigurna utočišta” za takvu imovinu; uspostave zajednička pravila EU-a o povratu ukradene imovine, kojima se propisuje da, nakon što tužitelj zadovolji uvjete za pokretanje slučaja, kad je riječ o teškim kaznenim djelima kako su definirana nacionalnim pravom, subjekt ili pojedinac tuženik mora dokazati da je ispunio svoje pravne i financijske obveze, primjerice u pogledu zakonitog podrijetla financijskih sredstava ili druge imovine; kazneno gone one koji su odgovorni, žrtvama omogućuje odgovarajući pristup pravnim lijekovima i pruže potporu kapacitetima kojima parlamenti raspolažu za provedbu djelotvornog proračunskog nadzora;

- (k) temeljito prate strano uplitanje te uspostave i zajamče strogu provedbu europskih pravila o financiranju za političke stranke i zaklade, nevladine organizacije i medije, posebno kada financijska sredstva potječu od nedemokratskih zemalja i nedržavnih aktera, kako bi se spriječilo uzurpiranje vlasti od strane lokalnih elita, zlonamjerni utjecaj i uplitanje u demokratske procese i javne poslove EU-a i partnerskih zemalja; promiču transparentnost vlasništva nad medijima kao ključnu sastavnicu demokracije; promiču konkretne programe o financiranju političkih stranaka i trošenju sredstava za kampanje u okviru vanjske potpore EU-a demokraciji u njihovim zemljama; postavljaju stroge standarde za zapošljavanje izabranih nositelja dužnosti i viših javnih dužnosnika nakon odlaska iz javne službe, izbjegavaju fenomen „rotirajućih vrata” i osiguravaju usklađena pravila i njihovu provedbu na razini EU-a s pomoću snažnog sustava nadzora;

Ljudska prava i borba protiv korupcije: povećanje i operacionalizacija paketa instrumenata EU-a

- (l) ojačaju uključivanje antikorupcijskog pristupa utemeljenog na ljudskim pravima u instrumente EU-a za vanjsko djelovanje, među ostalim u Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI), Instrument pretpristupne pomoći (IPA) i uzajamne fondove EU-a; daju prednost obvezama u pogledu borbe protiv korupcije, s ciljevima i rokovima; daju prednost prikupljanju domaćih prihoda u partnerskim zemljama podupiranjem borbe protiv utaje poreza i jačanjem dobrog upravljanja; ojačaju strogo praćenje i jamčenje provedbe kako bi se izbjeglo da vlade upotrebljavaju financijska sredstva EU-a za nezakonite aktivnosti; uključe civilno društvo u praćenje upotrebe sredstava EU-a i ojačaju ulogu Parlamenta u tom području; poboljšaju komunikaciju između specijaliziranih agencija EU-a i partnera na terenu; ulažu u digitalne metode za borbu protiv korupcije koje se temelje na podacima, posebno u tehnološke istražne kapacitete tijela za izvršavanje zakonodavstva; promiču pojačanu suradnju između Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) i Ureda europskog tužitelja; stvore dosljednu, sveobuhvatnu i pristupačnu bazu podataka krajnjih korisnika fondova EU-a tijekom cijelog ciklusa nabave;
- (m) poboljšaju programe u okviru instrumenata EU-a za vanjsko djelovanje kako bi se poduprla izgradnja kapaciteta za borbu protiv korupcije, na temelju načela transparentnosti, odgovornosti, nediskriminacije i značajnog sudjelovanja dionika te u skladu s relevantnim propisima o tim instrumentima; povećaju učinkovitost potrošnje EU-a uključivanjem jasnih programskih ciljeva i rokova; povećaju transparentnost i odgovornost svoje službene razvojne pomoći kako bi bila usklađena sa standardima utvrđenima u okviru međunarodno dogovorenih načela razvojne učinkovitosti; razvijaju sustav holističkog upravljanja rizikom kako bi se spriječilo da financijska sredstva EU-a doprinose korupciji, primjerice povezivanjem proračunske potpore s antikorupcijskim ciljevima i posvećivanjem posebne pozornosti praćenju provedbe; provode strogi nadzor nad projektima koje Unija financira u trećim zemljama i pobrinu se za to da ih se ne koristi kao instrumente za financiranje nezakonitih aktivnosti; pokrenu revizije kako bi se provjerilo koriste li se ta sredstva u skladu s ciljevima utvrđenima u uredbama za svaki instrument; obustave proračunsku potporu u zemljama u kojima je korupcija raširena i u kojima vlasti očito ne poduzimaju stvarne mjere, osiguravajući pritom da pomoć stigne do civilnog stanovništva drugim kanalima; kad je riječ o financiranju sredstvima EU-a, posebnu pozornost posvete dobrom upravljanju javnom imovinom trećih zemalja, u skladu s Financijskom uredbom EU-a, te podupiru napore OECD-a za poboljšanje korporativnog upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu; istraže mogućnost osnivanja radne skupine EU-a za borbu protiv korupcije s odgovarajućim ovlastima, stručnim znanjem i resursima za provođenje istraga i evaluacija u trećim zemljama te za pružanje tehničke i operativne pomoći, uključujući posebno prilagođene planove reformi, državama koje primaju financijska sredstva EU-a i nemaju dovoljno kapaciteta za borbu protiv korupcije te žele ojačati svoju suradnju s EU-om; potaknu delegacije EU-a i veleposlanstva država članica da redovito izvješćuju o korupciji i osiguraju tehničko osposobljavanje za osoblje delegacija EU-a kako bi moglo rješavati probleme u tom području i predlagati rješenja imajući u vidu posebne nacionalne okolnosti;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (n) osiguraju primjenu najviših etičkih standarda i standarda transparentnosti u financiranju EU-a, uključujući financiranje projekata i zajmova EIB-a, potpunu uključenost organizacija civilnog društva i neovisnih aktera u praćenje tih sredstava te dostupnost i pristupačnost mehanizama za podnošenje pritužbi kojima će se jamčiti odgovornost u mogućim slučajevima zlouporabe sredstava; osiguraju da sva tijela i agencije EU-a jamče besplatan, brz i jednostavan pristup informacijama, uključujući informacije o dodjeli sredstava, krajnjem primatelju financijskih sredstava i konačnoj uporabi sredstava;
- (o) daju prednost borbi protiv korupcije u pretpristupnim pregovorima i kriterijima; stave naglasak na izgradnju kapaciteta, kao što su specijalizirana tijela za borbu protiv korupcije;
- (p) uključe u sve trgovinske i ulagačke sporazume između EU-a i trećih zemalja robustan i obavezan okvir za uvjetovanost u pogledu ljudskih prava s odredbama o transparentnosti te obvezujućim i provedivim klauzulama o ljudskim pravima i suzbijanju korupcije; kao krajnju mjeru nametnu sankcije ili suspendiraju sporazume u slučaju ozbiljnih djela korupcije i teških kršenja ljudskih prava; osiguraju uključivost i transparentnost trgovinskih pregovora, uz značajan javni nadzor i upoznatost sa strategijama i prioritetima;
- (q) povećaju usmjerenost na borbu protiv korupcije u dijalozima o ljudskim pravima i javnoj diplomaciji promicanjem otvorenog dijaloga između država i civilnog društva o problemima i mogućim rješenjima i aktivnim uključivanjem boraca za ljudska prava i organizacija civilnog društva koji djeluju u području borbe protiv korupcije;
- (r) nadziru rizike od korupcije povezane s velikim građevinskim i investicijskim projektima autoritarnih trećih zemalja, koji se provode na globalnoj razini, ali i u državama članicama, među ostalim u sektorima energetike i ekstraktivnih industrija, infrastrukture, obrane i zdravstva; posebno obrate pozornost na transparentnost u tim projektima, koji često izazivaju zabrinutost zbog netransparentnog financiranja ili fiskalnih rizika; nastave s brzom provedbom programa EU-a „Globalno povezana Europa”, koji je Vijeće odobrilo 12. srpnja 2021. i koji bi mogao doprinijeti suzbijanju tog problema promicanjem vrijednosti i interesa EU-a u gospodarskoj, razvojnoj i sigurnosnoj politici;

Podupiranje civilnog društva, novinara i boraca za ljudska prava

- (s) prepoznaju ključnu ulogu koju neovisne organizacije civilnog društva, borci za ljudska prava, borci protiv korupcije, zviždači i istraživački novinari imaju u borbi protiv korupcije putem promjena društvenih normi, borbe protiv nekažnjavanja, prikupljanja podataka i postizanja bolje provedbe i izvršavanja mjera za borbu protiv korupcije; rade na stvaranju sigurnog i poticajnog okruženja za one koji sprečavaju i suzbijaju korupciju, uključujući zviždače i novinare, kao i za svjedoke; pružaju potporu žrtvama korupcije – pojedincima i zajednicama – kako bi ih se moglo identificirati i informirati te kako bi oni mogli sudjelovati u sudskim postupcima i tražiti i dobiti naknadu štete; pojačaju napore kako bi države članice brzo prenijele i provele Direktivu EU-a o zviždačima; surađuju s trećim zemljama na zaštiti zviždača, među ostalim preuzimanjem obveza da se osiguraju visoki standardi njihove zaštite u svim trgovinskim i investicijskim sporazumima EU-a u skladu s međunarodnim standardima ljudskih prava; podupiru nastojanja da se počinitelji privedu pravdi;
- (t) osmisle programe kojima će se osigurati veća financijska potpora za organizacije civilnog društva, neovisne medije, zviždače, novinare i borce za ljudska prava koji rade na sprečavanju i otkrivanju korupcije te jačanju transparentnosti i odgovornosti, uključujući potporu protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja; poboljšaju pristup manjih organizacija civilnog društva financijskim sredstvima EU-a; ustraju na uspostavi ambiciozne i djelotvorne direktive EU-a protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja, među ostalim i u vezi s mogućim sudskim uznemiravanjem od strane vlasti, poduzeća ili ostalih subjekata izvan EU-a;
- (u) prema potrebi poboljšaju zaštitu svjedoka, zviždača, istraživačkih novinara i boraca za ljudska prava u području suzbijanja korupcije i njihovih obitelji, među ostalim izdavanjem hitnih viza i osiguravanjem privremenog skloništa u državama članicama EU-a, kao i dodjeljivanjem namjenskih resursa delegacijama EU-a i predstavništvima država članica; zatraže temeljitu istragu i pravdu u pogledu nasilja nad istraživačkim novinarima, borcima za ljudska prava i drugim aktivistima za borbu protiv korupcije odnosno njihovih ubojstava;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Transparentnost i odgovornost javnih tijela

- (v) promiču čvrste zakone o pravu na pristup informacijama i pružanje smislenih, sveobuhvatnih, pravodobnih, lako pretraživih, digitaliziranih vladinih podataka kojima se pristup omogućuje bez naknade, uključujući veću transparentnost javne nabave i lobiranja, uz neovisna nadzorna tijela; potiču države da nabavljaju usluge od poduzeća koja poštuju obveze koje se odnose na dužnu pažnju u pogledu ljudskih prava, uključujući antikorupcijske odredbe;
- (w) provode programe za potporu kapacitetima kojima parlamenti raspolažu za provođenje proračunske kontrole i drugih nadzornih aktivnosti;
- (x) podupiru i ojačaju neovisna, nepristrana, dovoljno kapacitirana, dobro obučena i učinkovita pravosudna tijela, tijela javnog tužiteljstva i tijela za izvršenje zakonodavstva radi uspješne istrage, kaznenog progona i suđenja za kaznena djela korupcije; podupru osnivanje i profesionalizaciju specijaliziranih državnih tijela za borbu protiv korupcije u trećim zemljama;
- (y) nastave podupirati slobodne i poštene izborne procese i promiču odgovornost glasača, uz posvećivanje posebne pozornosti izbornim prijevarama i kupnji glasova; promiču pravila o transparentnosti i nepristranosti kako bi se suzbilo nezakonito političko financiranje; osiguraju sustavnije poduzimanje daljnjih mjera na temelju preporuka međunarodnih promatračkih misija;

Borba protiv korupcije na multilateralnim forumima

- (z) preuzmu vodeću ulogu u stvaranju koalicije demokracija u svrhu borbe protiv porasta kleptokracije na globalnoj razini; ustraju na uvrštavanju borbe protiv korupcije na dnevni red predstojećih međunarodnih sastanaka na vrhu, kao što je sastanak skupine G7, i zatraže punu provedbu antikorupcijskog plana dogovorenog na sastanku na vrhu za demokraciju koji je predložio SAD; nastave proaktivno doprinositi radu međunarodnih i regionalnih foruma za borbu protiv korupcije i promicanje ljudskih prava;
- (aa) pozdrave povijesnu političku deklaraciju o korupciji koju je usvojila Opća skupština UN-a i iskoriste priliku da poduzmu daljnje mjere na temelju njezinih preporuka te ojačaju suradnju s tijelima UN-a kao što su Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava (OHCHR) i Ured UN-a za droge i kriminal (UNODC); ustraju na važnosti sustavnog sudjelovanja civilnog društva u raspravama na razini UN-a i u mehanizmima praćenja korupcije;
- (ab) potiču produbljanje i poštovanje međunarodne predanosti tome da se borba protiv korupcije stavi u središte ciljeva održivog razvoja kao način suzbijanja globalnog siromaštva i ostvarivanja gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, s posebnim naglaskom na pravu na obrazovanje i političko sudjelovanje; prepoznaju da korupcija djeluje kao prepreka mnogim aspektima obrazovanja, što dovodi do rasipanja talenata i negativnih posljedica na gospodarstvo; ističu da su obrazovanje i informiranje temeljni alati za borbu protiv korupcije; stoga borbu protiv korupcije u obrazovanju učine prioritetom i potiču EU da razvije i provede posebne programe za informiranje o korupciji, njezinim troškovima za društvo i sredstvima za njezino suzbijanje;
- (ac) ustraju u imenovanju posebnog izvjestitelja UN-a za financijski kriminal, korupciju i ljudska prava sa sveobuhvatnim mandatom, uključujući plan usmjeren na ciljeve i periodično ocjenjivanje antikorupcijskih mjera koje države poduzimaju; preuzmu vodeću ulogu u mobiliziranju potpore među državama članicama Vijeća za ljudska prava i donesu zajedničku rezoluciju kojom će se ostvariti predloženi mandat; u toj rezoluciji navedu zahtjeve koje kandidati za radno mjesto moraju ispunjavati kako bi se osiguralo pravilno izvršavanje mandata te utvrde postupak transparentnosti i nadzora kojem će odabrani kandidat biti podložan prije preuzimanja dužnosti;
- (ad) pokrenu postupak s ciljem da EU postane punopravni član skupine GRECO, u kojoj EU od 2019. ima status promatrača; ustraju na tome da države članice EU-a objave i ispune preporuke GRECO-a;
- (ae) dodatno potaknu rasprave o međunarodnoj infrastrukturi za rješavanje nekažnjavanja moćnih pojedinaca uključenih u slučajeve korupcije velikih razmjera, uključujući međunarodne istražne mehanizme, tužitelje i sudove; istraže sveobuhvatne pristupe reformi međunarodnih pravosudnih institucija, primjerice proširenjem nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda, primjenom univerzalne nadležnosti za kazneni progon djela korupcije velikih razmjera ili mogućim osnivanjem međunarodnog antikorupcijskog suda; priznaju važnost transparentnosti i osiguravanja odgovornosti međunarodnih organizacija i viših dužnosnika;

četvrtak, 17. veljače 2022.

- (af) promiču europske standarde, među ostalim u pogledu sprečavanja pranja novca, transparentnosti stvarnog vlasništva i zaštite zviždača na drugim multinacionalnim forumima te podupiru donošenje tih standarda u trećim zemljama; podrže reformu zakona o stvarnom vlasništvu, kojima bi se trebalo osigurati da su registri ažurirani i dostupni, kako unutar EU-a tako i diljem svijeta, u svrhu omogućavanja odgovarajuće transparentnosti relevantnih pravnih subjekata, uključujući trustove i fiktivna poduzeća, kako bi se žrtvama korupcije te tijelima za izvršenje zakonodavstva i poreznim tijelima omogućilo da utvrde stvarne vlasnike takvih subjekata;
- (ag) promiču uključivanje nevladinih dionika, uključujući akademsku zajednicu i organizacije civilnog društva, kao promatrača u pomoćna tijela Konferencije država stranaka UNCAC-a i u druge multilateralne mehanizme za borbu protiv korupcije;

Poslovanje, korupcija i ljudska prava

- (ah) hitno izrade obvezujuće zakonodavstvo EU-a o dužnoj pažnji u pogledu ljudskih prava i okoliša koje bi se primjenjivalo na sve subjekte i poslovne odnose u cijelom lancu vrijednosti poduzeća i kojim bi se od poduzeća, uključujući ona koja pružaju financijske proizvode i usluge, zahtijevalo da osiguraju identifikaciju, procjenu, ublažavanje, sprečavanje, prestanak i navođenje svih negativnih učinaka svojeg poslovanja i lanaca opskrbe na ljudska prava, okoliš i dobro upravljanje te da obavješćuju o njima; i koje bi uključivalo najviše standarde, snažne antikorupcijske odredbe, obvezne mehanizme za podnošenje pritužbi i sustave pravne odgovornosti koji žrtvama omogućuju da pozivaju poduzeća na odgovornost i traže pravni lijek; pobrinu za to da se obveze u pogledu dužne pažnje primjenjuju na podmićivanje stranih javnih službenika koje se odvija izravno ili preko posrednika; u tom pogledu naglašava da bi se budućim zakonodavstvom o dužnoj pažnji trebalo smanjiti birokratsko opterećenje poduzeća, posebno MSP-ova;
- (ai) pojačaju napore za sprečavanje korupcije, poboljšaju računovodstvene i revizijske standarde u privatnom sektoru u skladu s UNCAC-om i djelotvorno provode kazne za korporacije za djela korupcije; preporučuju da sva velika i registrirana poduzeća izvješćuju o svojim aktivnostima i o tome kako se bore protiv korupcije i podmićivanja; provode odredbe i izrade smjernice za poduzeća kako bi se osiguralo sigurno i povjerljivo izvješćivanje o povredama antikorupcijskih pravila te kako bi se zaštitili oni koji iznesu takve informacije; potaknu treće zemlje da dodijele odgovarajuća sredstva nacionalnim kontaktnim točkama i uspostave druge izvansudske mehanizme za pritužbe kako bi se pojedincima i zajednicama pogođenima koruptivnim poslovnim praksama pružili pravni lijekovi;
- (aj) razviju akcijski plan za jačanje postupanja s dužnom pažnjom u području ljudskih prava i zaštite okoliša u sektorima kao što su financije, računovodstvo ili nekretnine, koji često pružaju poticajnu strukturu za globalnu korupciju tako što omogućavaju da prihodi od korupcije dopiju u legitimno gospodarstvo;
- (ak) ponovno potvrde važnost vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima tako da osiguraju da sve države članice koje to još nisu učinile što prije donesu nacionalne akcijske planove te promiču donošenje akcijskih planova u trećim zemljama i zakona o korporativnoj dužnoj pažnji; konstruktivno i aktivno sudjeluju u pregovorima o obvezujućem ugovoru UN-a o poslovanju i ljudskim pravima;

Sankcioniranje korupcije s pomoću europskog Zakona Magnicki

- (al) žurno iznesu zakonodavni prijedlog za djelotvorno ciljanje i sankcioniranje onih koji ekonomski i financijski olakšavaju onima koji krše ljudska prava da zadrže financijsku i drugu imovinu u EU-u, u skladu s višestrukim zahtjevima Parlamenta da se izmijeni trenutni globalni režim sankcija EU-a u području ljudskih prava proširenjem njegova područja primjene na djela korupcije ili da, kao alternativno rješenje, podnesu zakonodavni prijedlog za donošenje novog režima tematskih sankcija protiv teških djela korupcije te uvedu glasovanje kvalificiranom većinom za određivanje sankcija u okviru tog režima sankcija; zajamče da Parlament u tome ima proaktivnu ulogu; blisko surađuju s Ujedinjenom Kraljevinom, koja je donijela novi režim sankcija za korupciju, kao i s drugim demokracijama sličnih stavova; prime na znanje opasnost od toga da korumpirani akteri prebace svoju imovinu u EU s obzirom na to da sve više zemalja donosi strože okvire; stoga zahtijevaju da države članice brzo i propisno provedu sankcije, posebno u pogledu zabrana ulaska, identifikacije i zamrzavanja imovine, kako bi se spriječilo da EU postane jedno od središta za pranje novca, te da poduzmu mjere protiv onih država članica koje ne ispunjavaju svoje obveze;

četvrtak, 17. veljače 2022.

Učinci bolesti COVID-19

- (am) osiguraju da se antikorupcijske mjere uključe u globalni odgovor na pandemiju bolesti COVID-19 kako bi se pružile i pravedno raspodijelile javnozdravstvene usluge i pristup cjepivu, među ostalim i jačanjem javnih institucija i osiguravanjem potpune transparentnosti mjera i upotrebe financijskih sredstava;
- (an) osiguraju da financijska potpora EU-a trećim zemljama povezana s pandemijom bude uvjetovana snažnom predanošću borbi protiv korupcije;
- (ao) pruže ciljanu potporu novinarima i organizacijama civilnog društva koji rade na razotkrivanju korupcije, a koji su bili žrtve pojačane represije do koje je došlo zbog zlouporabe izvanrednih zakona donesenih tijekom pandemije;

Korupcija, klimatske promjene i ljudska prava

- (ap) prepoznaju vezu između uništavanja i degradacije okoliša kao prepreke ostvarivanju ljudskih prava i mreža korupcije, mita ili organiziranog kriminala koji stoje iza toga; uključe borbu protiv korupcije u globalno djelovanje EU-a u području klime i okoliša, promicanjem transparentnosti i dobrog upravljanja prirodnim resursima i borbe protiv jagme za zemljištem, s naglaskom na najugroženijim sektorima, kao što su ekstraktivne industrije;
- (aq) prime na znanje da su borci za ljudska prava u području okoliša, borci za zemljišta i njihovi odvjetnici, osobito borci za ljudska prava koji su žene i pripadnici autohtonih naroda, izloženi najvećem riziku od diskriminacije, zastrašivanja, nasilja i ubojstava, te stoga poduzmu odlučne mjere da ih se zaštiti, među ostalim izdavanjem hitnih viza i pružanjem privremenog skloništa u državama članicama EU-a;

Rodno uvjetovane posljedice korupcije

- (ar) prime na znanje da korupcija pogoršava rodnu neravnopravnost i utječe na mjeru u kojoj se prava žena poštuju i štite; promiču rodno osviještenu politiku i raznolikost u antikorupcijskom djelovanju, u skladu s preporukom UNODC-a, te ocijene rodne aspekte korupcije i njezine različite posljedice; se pozabave pitanjem utjecaja korupcije na ženska prava i zajamče da su žene upoznate sa svojim pravima kako bi se smanjila njihova izloženost korupciji; uzmu u obzir međusobnu povezanost trgovine ljudima i korupcije;
- (as) uzmu u obzir činjenicu da korupcija isto tako utječe na i povećava nejednakost drugih ranjivih skupina kao što su djeca, osobe s invaliditetom, starije osobe, ekonomski ugrožene osobe ili pripadnici manjina;
- (at) prepoznaju seksualno nasilje kao oblik korupcije; osmisle programe za pomoć žrtvama seksualne iznude, posebno ekstremnog rodno specifičnog oblika korupcije koji uključuje ljudsko tijelo kao valutu korupcije; prikupljaju podatke za mjerenje raširenosti seksualnog uznemiravanja donošenjem pravnih okvira i instrumenata za primjereno rješavanje slučajeva seksualnog uznemiravanja i njihovo kažnjavanje te promicanje tih koraka u multilateralnim forumima;

o

o o

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu preporuku proslijedi Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

II.

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0016

Zahtjev za ukidanje imuniteta Eleni Jončevoj**Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Eleni Jončevoj (2019/2155(IMM))**

(2022/C 342/24)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir zahtjev za ukidanje imuniteta Eleni Jončevoj od 18. listopada 2019., koji je glavni državni odvjetnik Republike Bugarske prosljedio u svrhu nastavka kaznenog postupka protiv Elene Jončeve zbog kaznenog djela prema Kaznenom zakonu i koji je objavljen na plenarnoj sjednici 25. studenoga 2019.,
 - nakon saslušanja zastupnice Elene Jončeve u skladu s člankom 9. stavkom 6. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članke 8. i 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije te članak 6. stavak 2. Akta od 20. rujna 1976. o izboru zastupnika u Europski parlament neposrednim općim izborima,
 - uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 21. listopada 2008., 19. ožujka 2010., 6. rujna 2011., 17. siječnja 2013., 19. prosinca 2019. i 17. rujna 2020. ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir članke 69. i 70. Ustava Republike Bugarske i članak 138. Poslovnika Nacionalne skupštine Republike Bugarske,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2020. o vladavini prava i temeljnim pravima u Bugarskoj ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir članak 5. stavak 2., članak 6. stavak 1. i članak 9. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0014/2022),
- A. budući da Parlament ne može preuzeti ulogu suda te da se zastupnik u kontekstu postupka ukidanja imuniteta ne može smatrati optuženikom ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Presuda Suda od 21. listopada 2008., Marra/De Gregorio i Clemente, C 200/07 i C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; Presuda Općeg suda od 19. ožujka 2010., Gollnisch/Parlament, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; Presuda Suda od 6. rujna 2011., Patriciello, C 163/10, ECLI: EU:C:2011:543; Presuda Općeg suda od 17. siječnja 2013., Gollnisch/Parlament, T-346/11 i T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; Presuda Suda od 19. prosinca 2019., Junqueras Vies, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115; Presuda Suda od 17. rujna 2020., Troszczynski, C-12/19.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi od tog datuma, P9_TA(2020)0264.

⁽³⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2019., Briois/Parlament, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

utorak, 15. veljače 2022.

- B. budući da je glavni državni odvjetnik Republike Bugarske zatražio ukidanje imuniteta Eleni Jončevoj zbog istrage kaznenog djela prema članku 253. stavku 5. u vezi s člankom 253. stavkom 1. Kaznenog zakonika (pranje novca);
- C. budući da je na dan 31. kolovoza 2018. u vezi s tim predmetom pokrenut postupak koji prethodi sudskom postupku, koji je uveden u registar Istražnog odjela Specijaliziranog državnog odvjetništva na temelju članka 212. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku; budući da je istražni postupak pokrenut i da je Elena Jončeva odlukom od 11. siječnja 2019. optužena za kazneno djelo prema članku 253. stavku 5. Kaznenog zakona;
- D. budući da su djela koja joj se stavljaju na teret navodno počinjena u razdoblju između 2010. i 2018. godine i da uključuju financijske transakcije provedene s navodno nezakonito prisvojenim sredstvima iz jedne poslovne banke; budući da je u to vrijeme Elena Jončeva radila kao novinarka, nakon čega je izabrana za zastupnicu u bugarskoj Nacionalnoj skupštini;
- E. budući da je na izborima održanima 26. svibnja 2019. Elena Jončeva izabrana za zastupnicu u Europskom parlamentu; budući da je 30. rujna 2019. odlukom državnog odvjetnika pri Specijaliziranom državnom odvjetništvu kazneni postupak protiv Elene Jončeve obustavljen dok Europski parlament ne odluči o ukidanju njezina imuniteta;
- F. budući da je glavni državni odvjetnik Republike Bugarske 18. listopada 2019. prosljedio zahtjev za ukidanje imuniteta;
- G. budući da se navodno kazneno djelo ne odnosi na izražena mišljenja ili glasovanje Elene Jončeve u okviru obnašanja njezinih dužnosti, u skladu s člankom 8. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije;
- H. budući da prema članku 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije zastupnici u Europskom parlamentu na nacionalnom području svoje države moraju uživati imunitet priznat zastupnicima parlamenta te države;
- I. budući da je svrha zastupničkog imuniteta zaštititi Parlament i njegove zastupnike od pravnih postupaka u vezi s aktivnostima koje se provode pri izvršavanju zastupničkih dužnosti i koje se od tih dužnosti ne mogu odvojiti;
- J. budući da u ovom slučaju Elena Jončeva tvrdi da je postojao *fumus persecutionis*, odnosno „konkretne činjenice” (*) koje upućuju na to da je sudski postupak pokrenut s namjerom da joj se nanese politička šteta, posebno kada je riječ o njezinoj ulozi zastupnice u EP-u;
- K. budući da u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije Parlament raspolaže „širokom diskrecijskom ovlašću u vezi s odlukom o zahtjevu za ukidanje imuniteta (...), zbog političke prirode takve odluke” (‡);
- L. budući da je Elena Jončeva članica Odbora LIBE i da se tom svojstvu redovito izjašnjava protiv političkih vlasti u svojoj zemlji; budući da je sudjelovala u parlamentarnom izaslanstvu koje je 23. i 24. rujna 2021. posjetilo Bugarsku u okviru praćenja stanja vladavine prava u toj zemlji;
- M. budući da je postupak koji prethodi sudskom postupku protiv nje pokrenut tek 31. kolovoza 2018., odnosno za vrijeme trajanja njezina općepoznatog političkog angažmana, dok je kazneno djelo koje joj se stavlja na teret navodno počinjeno 2010.; budući da u pogledu tog kasnog poduzimanja mjera nije ponuđeno nikakvo objašnjenje;
- N. budući da je sudski postupak pokrenut nakon što su na slučaj pozornost skrenula dva zastupnika u Europskom parlamentu, koji su, naime, politički protivnici Elene Jončeve;
- O. budući da je Elena Jončeva još kao istraživačka novinarka osudila izostanak istrage u pogledu korupcije na visokoj razini u Bugarskoj, da je to zatim činila i u svojstvu zastupnice u bugarskoj Nacionalnoj skupštini kao i kasnije, kao zastupnica u Europskom parlamentu;

(*) Presuda Suda EU-a od 17. rujna 2020., Troszczynski, C-12/19 točka 26.

(‡) Presuda Općeg suda od 17. siječnja 2013., Gollnisch, T347/11 i T347/11, ECLI:EU:T:2013:23, točka 59. i ondje navedena sudska praksa.

utorak, 15. veljače 2022.

- P. budući da je Bugarsko novinarsko društvo u siječnju 2019. priopćilo da je kazneni progon protiv Elene Jončeve povezan s istragama koje je ona vodila kao novinarka te da on predstavlja pokušaj napada na slobodu izražavanja političkog protivnika;
- Q. budući da je 28. rujna 2021. Europski sud za ljudska prava prihvatio dopuštenost tužbe koju je Elena Jončeva podnijela protiv Bugarske u vezi s tim kaznenim progonom na temelju članka 6. stavaka 2. (pretpostavka nedužnosti) i članka 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) te članka 18. (granice primjene ograničenja prava) Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava;
- R. budući da je iz spisa podnesenog Europskom sudu za ljudska prava vidljivo da je nekoliko bugarskih elektroničkih medija 12. lipnja 2020. objavilo telefonski razgovor o pokretanju kaznenog postupka protiv Elene Jončeve te budući da se u izvješću vještaka priloženom spisu smatra da je jedan od sudionika tog telefonskog razgovora bugarski premijer;
- S. budući da podudarnost i iznimna ozbiljnost tih konkretnih elemenata izazivaju ozbiljne sumnje u pogledu namjere da se naštetiti političkoj karijeri Elene Jončeve, a posebno njezinom radu u svojstvu zastupnice u Europskom parlamentu, te da u ovom slučaju za uklanjanje te sumnje nije dovoljna činjenica da je postupak pokrenut prije njezina izbora;
- T. budući da se stoga može pretpostaviti da je riječ o slučaju u kojem postoji *fumus persecutionis*;
1. odlučuje ne ukinuti imunitet Eleni Jončevoj;
 2. nalaže svojoj predsjednici da ovu odluku i izvješće nadležnog odbora odmah proslijedi nadležnim bugarskim tijelima i Eleni Jončevoj.
-

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0017

Zahtjev za zaštitu povlastica i imuniteta Mariju Borgheziju

Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za zaštitu povlastica i imuniteta Mariju Borgheziju (2021/2159(IMM))

(2022/C 342/25)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir zahtjev Marija Borghezija od 13. studenoga 2018., objavljen na plenarnoj sjednici 25. ožujka 2019., a koji je Mario Borghezio ponovio 27. svibnja 2021., te koji je upućen Odboru za pravna pitanja 7. srpnja 2021., za zaštitu njegovih povlastica i imuniteta u okviru kaznenog postupka br. 4975/16 RGNR pred Državnim odvjetništvom u Imperiji, Italija,
 - nakon saslušanja Marija Borghezija u skladu s člankom 9. stavkom 6. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članke 8. i 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije te članak 6. stavak 2. Akta od 20. rujna 1976. o izboru zastupnika u Europski parlament neposrednim općim izborima,
 - uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 21. listopada 2008., 19. ožujka 2010., 6. rujna 2011., 17. siječnja 2013. i 19. prosinca 2019. ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir članak 5. stavak 2. te članke 7. i 9. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0015/2022),
- A. budući da je Mario Borghezio, zastupnik u Europskom parlamentu do 2. srpnja 2019., zatražio zaštitu svojeg parlamentarnog imuniteta u kaznenim postupcima pred Državnim odvjetništvom u Imperiji;
- B. budući da je između Maria Borghezija i zaposlenika željezničkog poduzeća navodno izbio incident kada mu je potonji zabranio putovati vlakom jer g. Borghezio nije posjedovao valjanu putnu kartu;
- C. budući da Mario Borghezio na saslušanju u Odboru za pravna pitanja nije naveo ništa što bi upućivalo na to da se predmetni spor odnosio na izražavanje političkog mišljenja bivšeg zastupnika;
- D. budući da taj prekršaj nije povezan s izraženim mišljenjima ili glasovanjem pri obnašanju dužnosti zastupnika u Europskom parlamentu u smislu članka 8. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije;
- E. budući da se članak 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije primjenjuje samo na „zastupnike” u Europskom parlamentu; budući da je Mario Borghezio bio zastupnik u Europskom parlamentu do 2. srpnja 2019.; budući da je gubitak statusa zastupnika u Europskom parlamentu povezan s gubitkom pripadajućeg imuniteta, čije je trajanje u skladu s člankom 9. Protokola br. 7 ograničeno na trajanje navedenog mandata ⁽²⁾;
- F. budući da Parlament ne može preuzeti ulogu suda te da se zastupnik u kontekstu postupka ukidanja imuniteta ne može smatrati optuženikom ⁽³⁾;
1. odlučuje ne zaštititi povlastice i imunitete Maria Borghezija;
 2. nalaže svojoj predsjednici da odmah prosljedi ovu Odluku i izvješće nadležnog odbora talijanskim tijelima kojima je predmet upućen i Mariju Borgheziju.

⁽¹⁾ Presuda Suda od 21. listopada 2008., Marra/De Gregorio i Clemente, C-200/07 i C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; Presuda Općeg suda od 19. ožujka 2010., Gollnisch/Parlament, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; Presuda Suda od 6. rujna 2011., Patriciello, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; Presuda Općeg suda od 17. siječnja 2013., Gollnisch/Parlament, T-346/11 i T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; Presuda Suda od 19. prosinca 2019., Junqueras Vies, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

⁽²⁾ Presuda Općeg suda T-284/17, točka 28.

⁽³⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2019., Briois/Parlament, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0018

Zahtjev za ukidanje imuniteta Jörgu Meuthenu**Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Jörgu Meuthenu (2021/2160(IMM))**

(2022/C 342/26)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir zahtjev za ukidanje imuniteta Jörgu Meuthenu državnog odvjetnika u Berlinu koji je 16. lipnja 2021. poslalo njemačko Savezno ministarstvo pravosuđa i zaštite potrošača u vezi s preliminarnom istragom zbog sumnje na kazneno djelo, a koji je najavljen na plenarnoj sjednici 5. srpnja 2021.,
 - nakon saslušanja Jörga Meuthena u skladu s člankom 9. stavkom 6. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članke 8. i 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije te članak 6. stavak 2. Akta od 20. rujna 1976. o izboru zastupnika u Europski parlament neposrednim općim izborima,
 - uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 21. listopada 2008., 19. ožujka 2010., 6. rujna 2011., 17. siječnja 2013. i 19. prosinca 2019. (¹),
 - uzimajući u obzir članak 46. stavke 2., 3. i 4. Temeljnog zakona Savezne Republike Njemačke i članak 192.b Smjernica za kazneni postupak i postupak izricanja novčanih kazni (*Richtlinien für das Strafverfahren und das Bußgeldverfahren*),
 - uzimajući u obzir članak 5. stavak 2., članak 6. stavak 1. i članak 9. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0016/2022),
- A. budući da je državni odvjetnik u Berlinu zatražio ukidanje imuniteta Jörgu Meuthenu, europskom zastupniku izabranom za Njemačku, radi pokretanja kaznenog postupka u smislu članka 152. stavka 2. njemačkog Zakona o kaznenom postupku (*Strafprozessordnung*) zbog zlorabe povjerenja u smislu članka 266. Kaznenog zakona i zbog sumnje na kazneno djelo u smislu članka 31.d stavka 1. točke 1. Zakona o političkim strankama (*Parteiengesetz*);
- B. budući da je Jörg Meuthen u svojstvu saveznog glasnogovornika stranke Alternative für Deutschland (AfD) za 2016., 2017. i 2018.:
- navodno dostavio netočne podatke prilikom predstavljanja AfD-ova izvješća o aktivnostima za 2016. koji se odnose na usluge u ukupnom iznosu od 89 800 eura koje je primio od švicarskog društva u obliku objava, izbornih plakata, letaka, plakata i grafičkih prikaza za svoju izbornu kampanju kao kandidat AfD-a na regionalnim izborima u Baden-Württembergu 13. ožujka 2016. i to nije jasno prikazao u izvješću o aktivnostima AfD-a za 2016. od 21. prosinca 2017. podnesenom predsjedniku njemačkog Bundestaga,
 - navodno prilikom predstavljanja izvješća o aktivnostima za 2017. naveo lažne ili nepotpune informacije o pojedinačnim potporama za izbornu kampanju za regionalne parlamentarne izbore u saveznoj zemlji Sjevernoj Rajni-Vestfaliji koji su održani 14. svibnja 2017. te za izbore za njemački Bundestag koji su održani 24. rujna 2017.,
 - navodno je predsjedniku Bundestaga podnio netočno izvješće o aktivnostima za financijsku godinu 2018. u vezi s izborima za osamnaesti saziv bavarskog parlamenta koji su održani 14. listopada 2018.;

(¹) Presuda Suda od 21. listopada 2008., Marra/De Gregorio i Clemente, C-200/07 i C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; presuda Općeg suda od 19. ožujka 2010., Gollnisch/Parlament, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; presuda Suda od 6. rujna 2011., Patriciello, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; presuda Općeg suda od 17. siječnja 2013., Gollnisch/Parlament, T-346/11 i T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; presuda Suda od 19. prosinca 2019., Junqueras Vies, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

utorak, 15. veljače 2022.

- C. budući da je Jörg Meuthen izabran u Europski parlament s učinkom od 8. studenoga 2017.;
- D. budući da ta navodna kažnjiva djela nisu povezana s izraženim mišljenjima ili glasovanjem pri obnašanju dužnosti zastupnika u Europskom parlamentu u smislu članka 8. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije;
- E. budući da prema članku 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije zastupnici u Europskom parlamentu na nacionalnom području svoje države imaju imunitet priznat zastupnicima parlamenta te države;
- F. budući da članak 46. stavci 2., 3. i 4. Temeljnog zakona Savezne Republike Njemačke glasi kako slijedi:
- „(2) Zbog postupanja protiv kojeg je predviđena kazna zastupnik ne može biti pozvan na odgovornost ili uhićen bez odobrenja njemačkog Saveznog parlamenta (Bundestag), osim ako nije uhvaćen u počinjenju kaznenog djela ili tijekom idućeg dana.
 - (3) Odobrenje Bundestaga potrebno je i za svako drugo ograničenje osobne slobode zastupnika ili za pokretanje postupka protiv zastupnika u skladu s člankom 18.
 - (4) Svi kazneni postupci i postupci u skladu s člankom 18. pokrenuti protiv zastupnika, svako zadržavanje ili bilo koje drugo ograničenje njegove osobne slobode obustavljaju se na zahtjev Bundestaga.”;
- G. budući da se člankom 192.b Smjernica za kazneni postupak i postupak izricanja novčanih kazni (Richtlinien für das Strafverfahren und das Bußgeldverfahren) uređuje ukidanje imuniteta zastupnika u Europskom parlamentu i da se posebno njegovim stavkom 1. predviđa sljedeće:
- „(1) Zastupnik u Europskom parlamentu iz Savezne Republike Njemačke ima imunitet koji se priznaje zastupniku u njemačkom Bundestagu. [...]”;
- H. budući da Parlament ne može preuzeti ulogu suda te da se zastupnik u kontekstu postupka ukidanja imuniteta ne može smatrati optuženikom⁽²⁾;
- I. budući da je svrha zastupničkog imuniteta zaštititi Parlament i njegove zastupnike od pravnih postupaka u vezi s aktivnostima koje se provode pri izvršavanju zastupničkih dužnosti i koje se od tih dužnosti ne mogu odvojiti;
- J. budući da u ovom slučaju Parlament nije pronašao dokaze o postojanju *fumus persecutionis*, odnosno o činjeničnim elementima koji bi upućivali na to da se pravnim postupkom nastoji nanijeti šteta političkoj aktivnosti zastupnika, a time i Europskom parlamentu;
1. odlučuje ukinuti imunitet Jörgu Meuthenu;
 2. nalaže svojoj predsjednici da odmah proslijedi ovu Odluku i izvješće nadležnog odbora njemačkim tijelima i Jörgu Meuthenu.

⁽²⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2019., Briois/Parlament, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0019

Zahtjev za ukidanje imuniteta Álvaro Amaru**Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o zahtjevu za ukidanje imuniteta Álvaro Amaru (2021/2082(IMM))**

(2022/C 342/27)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir zahtjev za ukidanje imuniteta Álvaro Amaru, koji je u vezi s kaznenim postupkom 26. travnja 2021. podnio raspravni sudac Okružnog suda okruga Guardie i koji je najavljen na plenarnoj sjednici 7. lipnja 2021.,
 - nakon saslušanja Álvaro Amara u skladu s člankom 9. stavkom 6. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članke 8. i 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije te članak 6. stavak 2. Akta od 20. rujna 1976. o izboru zastupnika u Europski parlament neposrednim općim izborima,
 - uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 21. listopada 2008., 19. ožujka 2010., 6. rujna 2011., 17. siječnja 2013. i 19. prosinca 2019. (¹),
 - uzimajući u obzir članak 157. stavke 2. i 3. Ustava Portugalske Republike i članak 11. Zakona br. 7/93 od 1. ožujka 1993. o Statutu zastupnika u Skupštini Portugalske Republike,
 - uzimajući u obzir članak 5. stavak 2., članak 6. stavak 1. i članak 9. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A9-0017/2022),
- A. budući da je raspravni sudac Okružnog suda okruga Guarda podnio zahtjev za ukidanje parlamentarnog imuniteta Álvaro Amaru u cilju pokretanja kaznenog postupka protiv njega u vezi s kaznenim djelom zloporabe javnih sredstava u svojstvu nositelja političke dužnosti, navodno počinjenim od sredine 2007. do sredine 2013., u skladu s člankom 26. portugalskog Kaznenog zakona i kažnjivim prema njemu te člankom 3. točkom (i) i člankom 11. portugalskog Zakona br. 34/87 od 16. srpnja 1987.;
- B. budući da je Álvaro Amaro 9. listopada 2005. izabran za gradonačelnika Gouveije (na mandat koji završava 2009.) te je ponovno izabran 11. listopada 2009. (na mandat koji završava 2013.); budući da je u svojstvu gradonačelnika navodno djelovao zajedno i u dogovoru s drugim osobama, kršeći pravila o proračunskom nadzoru i javnoj nabavi te načela nediskriminacije, transparentnosti i pravilnog upravljanja javnim sredstvima, čime je navodno prekršio dužnosti svojstvene njegovoj ulozi u javnoj službi, s navodnom namjerom da ostvari korist za sebe i druge optuženike; budući da je, nadalje, navodno prekršio pravila i načela upravnog prava, a posebno pravila o javnoj nabavi, s ciljem ostvarivanja nezakonite financijske koristi;
- C. budući da je Álvaro Amaro izabran za zastupnika u Europskom parlamentu na izborima održanima u svibnju 2019. godine;
- D. budući da se navodno kazneno djelo ne odnosi na izražena mišljenja ili glasovanje Álvaro Amara u okviru obnašanja njegovih dužnosti u smislu članka 8. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije;

(¹) Presuda Suda od 21. listopada 2008., *Marra/De Gregorio i Clemente*, C-200/07 i C-201/07, ECLI:EU:C:2008:579; presuda Općeg suda od 19. ožujka 2010., *Gollnisch/Parlament*, T-42/06, ECLI:EU:T:2010:102; presuda Suda od 6. rujna 2011., *Patriciello*, C-163/10, ECLI: EU:C:2011:543; presuda Općeg suda od 17. siječnja 2013., *Gollnisch/Parlament*, T-346/11 i T-347/11, ECLI:EU:T:2013:23; presuda Suda od 19. prosinca 2019., *Junqueras Vies*, C-502/19, ECLI:EU:C:2019:1115.

utorak, 15. veljače 2022.

- E. budući da se člankom 9. Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije utvrđuje da zastupnici u Europskom parlamentu na državnom području svoje države uživaju imunitet priznat zastupnicima u nacionalnom parlamentu te države;
- F. budući da se člankom 157. stavcima 2. i 3. portugalskog Ustava utvrđuje:
- „2. Od članova Skupštine Republike ne može se zahtijevati davanje izjave niti mogu biti saslušani kao optuženici bez odobrenja Skupštine. U potonjem slučaju Skupština obavezno donosi odluku u korist odobrenja ako postoje snažne naznake o namjernom počinjenju kaznenog djela koje se kažnjava zatvorskom kaznom u trajanju od više od tri godine.
3. Nijednog člana Skupštine Republike ne smije se pritvoriti, uhititi ili zatvoriti bez odobrenja Skupštine, osim ako je namjerno počinio kazneno djelo kažnjivo zatvorskom kaznom na koju se upućuje u prethodnom stavku i ako je zatečen u počinjenju kaznenog djela (*in flagrante delicto*).“;
- G. budući da u pojedinačnom slučaju Parlament sam odlučuje o ukidanju imuniteta; budući da Parlament može razumno uzeti u obzir stajalište zastupnika kako bi odlučio hoće li ukinuti njegov ili njezin imunitet⁽²⁾; budući da je Álvaro Amaro na saslušanju izjavio da se ne protivi ukidanju njegova zastupničkog imuniteta;
- H. budući da je svrha zastupničkog imuniteta zaštititi Parlament i njegove zastupnike od pravnih postupaka u vezi s aktivnostima koje se provode pri obavljanju zastupničkih dužnosti i koje se od tih dužnosti ne mogu odvojiti;
- I. budući da su se kaznena djela za koja je optužen Álvaro Amaro dogodila prije njegova izbora u Europski parlament;
- J. budući da u ovom slučaju Parlament nije pronašao dokaze o postojanju *fumus persecutionis*, odnosno o činjeničnim elementima koji bi upućivali na to da se pravnim postupkom nastoji nanijeti šteta političkoj aktivnosti zastupnika, a time i Europskom parlamentu;
- K. budući da Parlament ne može preuzeti ulogu suda te da se zastupnik u kontekstu postupka ukidanja imuniteta ne može smatrati optuženikom⁽³⁾;
1. odlučuje ukinuti imunitet Álvaro Amaru;
 2. nalaže svojoj predsjednici da odmah proslijedi ovu Odluku i izvješće nadležnog odbora nadležnom tijelu Portugalske Republike i Álvaro Amaru.

⁽²⁾ Presuda Općeg suda od 15. listopada 2008., *Mote/Parlament*, T-345/05, ECLI:EU:T:2008:440, t. 28.

⁽³⁾ Presuda Općeg suda od 30. travnja 2019., *Briois/Parlament*, T-214/18, ECLI:EU:T:2019:266.

utorak, 15. veljače 2022.

III

(Pripremni akti)

EUROPSKI PARLAMENT

P9_TA(2022)0020

Konvencija o očuvanju i upravljanju ribolovnim resursima otvorenog mora u sjevernom Pacifiku: pristupanje Europske unije ***

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Nacrtu odluke Vijeća o pristupanju, u ime Europske unije, Konvenciji o očuvanju i upravljanju ribolovnim resursima otvorenog mora u sjevernom Pacifiku (12617/2021 – C9-0420/2021 – 2021/0184(NLE))

(Suglasnost)

(2022/C 342/28)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Nacrt odluke Vijeća (12617/2021),
 - uzimajući u obzir Konvenciju o očuvanju i upravljanju ribolovnim resursima otvorenog mora u sjevernom Pacifiku (12617/2021 ADD 1),
 - uzimajući u obzir zahtjev za davanje suglasnosti koji je podnijelo Vijeće u skladu s člankom 43. i člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (C9-0420/2021),
 - uzimajući u obzir članak 105. stavke 1. i 4. te članak 114. stavak 7. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir preporuku Odbora za ribarstvo (A9-0008/2022),
1. daje suglasnost za nacrt odluke Vijeća;
 2. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica i vladi Republike Koreje, kao depozitaru Konvencije.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0021

Brojčani sastav međuparlamentarnih izaslanstava

Odluka Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o brojčanom sastavu međuparlamentarnih izaslanstava (2022/2547(RSO))

(2022/C 342/29)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog odluke Konferencije predsjednika,
- uzimajući u obzir svoju Odluku od 17. travnja 2019. o broju međuparlamentarnih izaslanstava, izaslanstava u zajedničkim parlamentarnim odborima i izaslanstava u odborima za parlamentarnu suradnju i u multilateralnim parlamentarnim skupštinama ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir svoju Odluku od 17. srpnja 2019. o brojčanom sastavu međuparlamentarnih izaslanstava ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir svoju Odluku od 5. listopada 2021. o osnivanju izaslanstva u Parlamentarnoj skupštini za partnerstvo EU-a i Ujedinjene Kraljevine te utvrđivanju njezina brojčanog sastava ⁽³⁾,
- uzimajući u obzir članke 223. i 224. Poslovnika,

1. odlučuje na sljedeći način utvrditi brojčani sastav niže navedenih međuparlamentarnih izaslanstava:

(a) Europa, zapadni Balkan i Turska

- Izaslanstva u:
 - Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Sjeverne Makedonije: 13 članova,
 - Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske: 25 članova,
 - Parlamentarna skupština za partnerstvo između EU-a i Ujedinjene Kraljevine: 35 članova,
 - Izaslanstvo za sjevernu suradnju i odnose sa Švicarskom i Norveškom te u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Islanda i Zajedničkom parlamentarnom odboru Europskog gospodarskog prostora (EGP): 18 članova,
 - Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru EU-a i Srbije za stabilizaciju i pridruživanje: 15 članova,
 - Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru EU-a i Albanije za stabilizaciju i pridruživanje: 14 članova,
 - Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru EU-a i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje: 14 članova,
 - Izaslanstvo za odnose s Bosnom i Hercegovinom te Kosovom: 13 članova;

(b) Rusija i države Istočnog partnerstva

- Izaslanstvo u Odboru za parlamentarnu suradnju EU-a i Rusije: 31 član,
- Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru EU-a i Ukrajine za pridruživanje: 16 članova,
- Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru EU-a i Moldove za pridruživanje: 14 članova,
- Izaslanstvo za odnose s Bjelarusom: 12 članova,
- Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru za partnerstvo EU-a i Armenije, Odboru za parlamentarnu suradnju EU-a i Azerbajdžana i Parlamentarnom odboru EU-a i Gruzije za pridruživanje: 18 članova;

⁽¹⁾ SL C 158, 30.4.2021., str. 536.

⁽²⁾ SL C 165, 4.5.2021., str. 23.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0398.

utorak, 15. veljače 2022.

(c) Magreb, Mašrek, Izrael i Palestina

- Izaslanstva za odnose s:
- Izraelom: 18 članova,
- Palestinom: 18 članova,
- državama Magreba i Unijom arapskog Magreba, uključujući zajedničke parlamentarne odbore EU-a i Maroka, EU-a i Tunisa te EU-a i Alžira: 18 članova,
- državama Mašreka: 19 članova;

(d) Arapski poluotok, Irak i Iran

- Izaslanstva za odnose s:
- Arapskim poluotokom: 16 članova,
- Irakom: 8 članova,
- Iranom: 11 članova;

(e) Sjeverna, Srednja i Južna Amerika

- Izaslanstva za odnose s:
- Sjedinjenim Američkim Državama: 64 člana,
- Kanadom: 18 članova,
- Saveznom Republikom Brazilom: 14 članova,
- državama Srednje Amerike: 15 članova,
- državama Andske zajednice: 13 članova,
- Mercosurom: 19 članova,
- Izaslanstvo u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Meksika: 14 članova,
- Izaslanstvo u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Čilea: 15 članova,
- Izaslanstvo u Parlamentarnom odboru Cariforuma i EU-a: 15 članova;

(f) Azija/Pacifik

- Izaslanstva za odnose s:
- Japanom: 24 člana,
- Narodnom Republikom Kinom: 38 članova,
- Indijom: 24 člana,
- Afganistanom: 8 članova,
- državama južne Azije: 15 članova,
- državama jugoistočne Azije i Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN): 27 članova,
- Korejskim poluotokom: 13 članova,
- Australijom i Novim Zelandom: 12 članova,
- Izaslanstvo u odborima za parlamentarnu suradnju EU-a i Kazahstana, EU-a i Kirgistana, EU-a i Uzbekistana, EU-a i Tadžikistana te za odnose s Turkmenistanom i Mongolijom: 19 članova;

(g) Afrika

- Izaslanstva za odnose s:
- Republikom Južnom Afrikom: 16 članova,
- Panafričkim parlamentom: 12 članova;

utorak, 15. veljače 2022.

(h) Multilateralne skupštine

- Izaslanstvo u Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a: 78 članova,
- Izaslanstvo u Parlamentarnoj skupštini Unije za Mediteran: 49 članova,
- Izaslanstvo u Europsko-latinskoameričkoj parlamentarnoj skupštini: 75 članova,
- Izaslanstvo u Parlamentarnoj skupštini Euronesta: 60 članova,
- Izaslanstvo za odnose s Parlamentarnom skupštinom NATO-a: 10 članova;

2. u pogledu Odluke Konferencije predsjednika od 11. srpnja 2019. o sastavu predsjedništava izaslanstava, odlučuje da se predsjedništva izaslanstava mogu sastojati od najviše dvaju potpredsjednika;

3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Odluku proslijedi Vijeću i Komisiji radi obavijesti.

utorak, 15. veljače 2022.

P9_TA(2022)0026

Prigovor delegiranom aktu: Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu: razdoblja neprihvatljivosti zahtjeva za potporu**Rezolucija Europskog parlamenta od 15. veljače 2022. o Delegiranoj uredbi Komisije od 5. studenog 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu u pogledu razdoblja i datuma neprihvatljivosti zahtjeva za potporu (C(2021)7701 – 2021/2961(DEA))**

(2022/C 342/30)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (C(2021)7701),
 - uzimajući u obzir članak 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i izmjeni Uredbe (EU) 2017/1004 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 11. stavak 4. i članak 62. stavak 6.,
 - uzimajući u obzir članak 111. stavak 3. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za ribarstvo,
- A. budući da se člankom 11. stavkom 4. Uredbe (EU) 2021/1139 (EFPPRA) Komisija ovlašćuje za donošenje delegiranih akata za utvrđivanje praga aktivacije neprihvatljivosti, koji mora biti razmjernan prirodi, težini, trajanju i ponavljanju počinjenih teških prekršaja, kaznenih djela ili prijevara i trajati barem godinu dana;
- B. budući da se Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/288 od 17. prosinca 2014. ⁽²⁾ o dopuni Uredbe (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ (EFPPR) u pogledu vremenskog razdoblja i datuma za neprihvatljivost zahtjeva predviđa razdoblje od 12 mjeseci neprihvatljivosti u slučaju devet prekršajnih bodova, a u slučaju prekršaja koji se smatraju „manjima” razdoblje neprihvatljivosti nastupa tek kada se skupi svih devet bodova;
- C. budući da se Delegiranom uredbom Komisije (C(2021)7701) o dopuni EFPPRA-e postrožuju ti uvjeti jer razdoblje neprihvatljivosti nastupa nakon drugog prekršaja i sedam skupljenih prekršajnih bodova te se uračunavaju dva mjeseca za svaki bod, što se čini nerazmjernim i nije u skladu s EFPPRA-om;
- D. budući da bi Komisija trebala predložiti alternativno i proporcionalnije rješenje u pogledu trajanja razdoblja neprihvatljivosti na temelju prekršajnih bodova;
- E. budući da bi proporcionalnije rješenje moglo biti da se, u određenim slučajevima, umjesto dva mjeseca, za prva dva kršenja predvidi samo jedan mjesec neprihvatljivosti za svaki prekršajni bod, čime bi se bolje obuhvatila logika osnovne uredbe u smislu proporcionalnosti;
1. ulaže prigovor na Delegiranu uredbu Komisije;
 2. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Komisiji te da je obavijesti da Delegirana uredba ne može stupiti na snagu;
 3. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću te vladama i parlamentima država članica.

⁽¹⁾ SL L 247, 13.7.2021., str. 1.

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/288 od 17. prosinca 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo u pogledu vremenskog razdoblja i datuma za neprihvatljivost zahtjeva (SL L 51, 24.2.2015., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 508/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 2328/2003, (EZ) br. 861/2006, (EZ) br. 1198/2006 i (EZ) br. 791/2007 te Uredbe (EU) br. 1255/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 149, 20.5.2014., str. 1.).

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0027

Program dokumentiranja ulova plavoperajne tune ***I

Amandmani koje je donio Europski parlament 16. veljače 2022. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa dokumentiranja ulova plavoperajne tune (*Thunnus thynnus*) i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 640/2010 (COM(2020)0670 – C9-0336/2020 – 2020/0302(COD))⁽¹⁾

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

(2022/C 342/31)

Amandman 1

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava 6.

Tekst koji je predložila Komisija

- (6) Ugovorne stranke ICCAT-a često izmjenjuju određene odredbe ICCAT-ovih preporuka i vjerojatno je da će ih dodatno izmjenjivati u budućnosti. Stoga, kako bi se buduće izmjene ICCAT-ovih preporuka mogle brzo ugraditi u pravo Unije, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu: obvezne upotrebe eBCD-a i BCD-a (engl. Bluefin tuna catch document), pravila o grupiranju BCD-a, ovjeravanja BCD-a i eBCD-a, **rok** za odstupanje od informacija o označivanju u vezi s minimalnom veličinom u skladu s Uredbom (EU) 20.../...⁽¹⁾; evidentiranja i ovjeravanja ulova i daljnje trgovine u sustavu eBCD-a, informacija koje se odnose na ovjeravanje i osobe za kontakt, informacija koje se odnose na dokumente BCD-a ili tiskani eBCD, datuma izvješćivanja te **upućivanja na priloge** ICCAT-ovim preporukama.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 20.../... Europskog parlamenta i Vijeća od ...20.. o uspostavi višegodišnjeg plana upravljanja plavoperajnom tunom u istočnom Atlantiku i Sredozemnome moru, izmjeni uredbi (EZ) br. 1936/2001, (EU) 2017/2107 i (EU) 2019/833 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2016/1627.

Izmjena

- (6) Ugovorne stranke ICCAT-a često izmjenjuju određene odredbe ICCAT-ovih preporuka i vjerojatno je da će ih dodatno izmjenjivati u budućnosti. Stoga, kako bi se buduće izmjene ICCAT-ovih preporuka mogle brzo ugraditi u pravo Unije, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u pogledu **izmjene ove Uredbe što se tiče** obvezne upotrebe eBCD-a i BCD-a (engl. Bluefin tuna catch document), pravila o grupiranju BCD-a, ovjeravanja BCD-a i eBCD-a, **roka** za odstupanje od informacija o označivanju u vezi s minimalnom veličinom u skladu s Uredbom (EU) 20.../...⁽¹⁾; evidentiranja i ovjeravanja ulova i daljnje trgovine u sustavu eBCD-a, informacija koje se odnose na ovjeravanje i osobe za kontakt, informacija koje se odnose na dokumente BCD-a ili tiskani eBCD, datuma izvješćivanja te **dopune ove Uredbe prilogima** ICCAT-ovim preporukama **navedenima u Prilogu ovoj Uredbi i naknadnim izmjenama tih priloga**.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 20.../... Europskog parlamenta i Vijeća od ...20.. o uspostavi višegodišnjeg plana upravljanja plavoperajnom tunom u istočnom Atlantiku i Sredozemnome moru, izmjeni uredbi (EZ) br. 1936/2001, (EU) 2017/2107 i (EU) 2019/833 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2016/1627.

⁽¹⁾ Predmet se vraća nadležnom odboru na međuinstitucijske pregovore u skladu s člankom 59. stavkom 4., četvrtim podstavkom (A9-0172/2021).

srijeda, 16. veljače 2022.

Amandman 2**Prijedlog uredbe****Članak 2. – stavak 1. – točka 1.**

Tekst koji je predložila Komisija

1. „BCD” znači dokument o ulovu plavoperajne tune kako je predviđeno u **Prilogu 2. Preporuci ICCAT-a [18-13]**;

Izmjena

1. „BCD” znači dokument o ulovu plavoperajne tune kako je predviđeno u **točki 1. Priloga ovoj Uredbi**;

Amandman 3**Prijedlog uredbe****Članak 4. – stavak 6.**

Tekst koji je predložila Komisija

6. Ovjereni BCD sadržava, prema potrebi, informacije navedene u **Prilogu 1. Preporuci ICCAT-a [18-13]**. Upute za izdavanje, numeriranje, ispunjavanje i ovjeravanje dokumenta o ulovu navedene su u **Prilogu 3. Preporuci ICCAT-a [18-13]**.

Izmjena

6. Ovjereni BCD sadržava, prema potrebi, informacije navedene u **točki 2. Priloga ovoj Uredbi**. Upute za izdavanje, numeriranje, ispunjavanje i ovjeravanje dokumenta o ulovu navedene su u **točki 3. Priloga ovoj Uredbi**.

Amandman 4**Prijedlog uredbe****Članak 8. – stavak 3.**

Tekst koji je predložila Komisija

3. Ovjereni BFTRC sadržava informacije navedene u **prilozima 4. i 5. Preporuci ICCAT-a [18-13]**.

Izmjena

3. Ovjereni BFTRC sadržava informacije navedene u **točkama 4. i 5. Priloga ovoj Uredbi**.

Amandman 5**Prijedlog uredbe****Članak 11. – stavak 1. – točka c**

Tekst koji je predložila Komisija

(c) kao sigurnosna mjera u rijetkim slučajevima pojave tehničkih poteškoća sa sustavom zbog kojih država članica ne može upotrebljavati sustav eBCD-a, nakon postupaka **navedenih u Prilogu 3. Preporuci ICCAT-a [18-12]**. Ako država članica odgađa nužne radnje, poput dostave podataka potrebnih za osiguravanje prijave korisnika u sustav eBCD-a ili druge situacije koje se mogu izbjeći, to se ne smatra prihvatljivom tehničkom poteškoćom;

Izmjena

(c) kao sigurnosna mjera u rijetkim slučajevima pojave tehničkih poteškoća sa sustavom zbog kojih država članica ne može upotrebljavati sustav eBCD-a, nakon postupaka **iz točke 6. Priloga ovoj Uredbi**. Ako država članica odgađa nužne radnje, poput dostave podataka potrebnih za osiguravanje prijave korisnika u sustav eBCD-a ili druge situacije koje se mogu izbjeći, to se ne smatra prihvatljivom tehničkom poteškoćom;

srijeda, 16. veljače 2022.

Amandman 6
Prijedlog uredbe
Članak 13. – stavak 1.

Tekst koji je predložila Komisija

1. Države članice do 15. kolovoza svake godine dostavljaju Komisiji izvješće koje sadržava informacije **opisane u Prilogu 6. Preporuci ICCAT-a [18-13]**, koje obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca prethodne godine.

Izmjena

1. Države članice do 15. kolovoza svake godine dostavljaju Komisiji izvješće koje sadržava informacije **iz točke 7. Priloga ovoj Uredbi**, koje obuhvaća razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca prethodne godine.

Amandman 7
Prijedlog uredbe
Članak 13. – stavak 2.

Tekst koji je predložila Komisija

2. Izvješća nastala uz pomoć sustava eBCD-a upotrebljavaju se za ispunjavanje godišnjih zahtjeva za izvješćivanje. Države članice u godišnjim izvješćima navode elemente **opisane u Prilogu 6. Preporuci ICCAT-a [18-13]** koji se ne mogu izvesti iz sustava eBCD-a.

Izmjena

2. Izvješća nastala uz pomoć sustava eBCD-a upotrebljavaju se za ispunjavanje godišnjih zahtjeva za izvješćivanje. Države članice u godišnjim izvješćima navode elemente **iz točke 7. Priloga ovoj Uredbi** koji se ne mogu izvesti iz sustava eBCD-a.

Amandman 8
Prijedlog uredbe
Članak 14. – stavak - 1. (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

-1. Komisija do ... [šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe] donosi delegirani akt u skladu s člankom 15. kojim se ova Uredba dopunjuje odredbama iz priloga preporukama ICCAT-a navedenima u Prilogu ovoj Uredbi. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 15. kako bi naknadno izmijenila taj delegirani akt.

Amandman 9
Prijedlog uredbe
Članak 14. – stavak 1. – točka i

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

(i) upućivanja na priloge preporukama ICCAT-a kako je predviđeno u članku 2. stavku 1. i članku 4. stavku 6.; članku 8. stavku 3.; članku 11. stavku 1. točki (c) i članku 13. stavcima 1. i 2.

Briše se.

srijeda, 16. veljače 2022.

Amandman 10
Prijedlog uredbe
Prilog (novi)

Tekst koji je predložila Komisija

Izmjena

Prilog

- (1) *format BCD-a utvrđen u Prilogu 2. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u članku 2. točki 1.;*
 - (2) *informacije navedene u Prilogu 1. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u prvoj rečenici članka 4. stavka 6.;*
 - (3) *upute iz Priloga 3. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u drugoj rečenici članka 4. stavka 6.;*
 - (4) *informacije navedene u Prilogu 4. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u članku 8. stavku 3.;*
 - (5) *informacije navedene u Prilogu 5. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u članku 8. stavku 3.;*
 - (6) *postupci navedeni u Prilogu 3. Preporuci ICCAT-a [18-12], kako je navedeno u članku 11. stavku 1. točki (c);*
 - (7) *informacije navedene u Prilogu 6. Preporuci ICCAT-a [18-13], kako je navedeno u članku 13. stavcima 1. i 2.*
-

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0028

Mobilizacija Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji – EGF/2021/005 FR/Airbus – Francuska

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju zahtjeva iz Francuske – EGF/2021/005/FR/Airbus (COM(2021)0698 – C9-0011/2022 – 2021/0363(BUD))

(2022/C 342/32)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2021)0698 – C9-0011/2022),
 - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/691 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. travnja 2021. o Europskom fondu za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1309/2013 ⁽¹⁾ („Uredba o EGF-u”),
 - uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. – 2027. ⁽²⁾, a posebno njezin članak 8.,
 - uzimajući u obzir Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ⁽³⁾ („Međuinstitucijski sporazum od 16. prosinca 2020.”), a posebno njegovu točku 9.,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja,
 - uzimajući u obzir pismo Odbora za regionalni razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračune (A9-0013/2022),
- A. budući da je Unija uspostavila zakonodavne i proračunske instrumente kako bi pružila dodatnu potporu radnicima koji su pogođeni posljedicama globalizacije te tehnoloških i okolišnih promjena, kao što su promjene u tokovima svjetske trgovine, trgovinski sporovi, znatne promjene u trgovinskim odnosima Unije ili sastavu unutarnjeg tržišta, financijske ili gospodarske krize, kao i prijelaz na niskougljično gospodarstvo ili kao posljedica digitalizacije ili automatizacije;
- B. budući da je Unija proširila područje primjene Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom (EGF) kako bi pružila financijsku potporu u slučaju velikih restrukturiranja, čime se obuhvaćaju i gospodarski učinci krize uzrokovane koronavirusom;
- C. budući da se očekuje da će dekarbonizacija prometnog sektora koja je u tijeku imati razne učinke na zrakoplovni sektor i da Unija ima važnu ulogu u pružanju potrebne solidarnosti putem financijskih doprinosa iz EGF-a, čiji je cilj brzo ponovno uključivanje korisnika na dostojanstvena i održiva radna mjesta u okviru njihova prvotnog sektora djelatnosti ili izvan njega, uz istodobno usklađivanje sa zelenijim i digitalnijim europskim gospodarstvom u skladu s europskim zelenim planom;
- D. budući da je Francuska podnijela zahtjev EGF/2021/005 FR/Airbus za financijski doprinos iz EGF-a nakon što je 508 radnika proglašeno viškom u ekonomskom sektoru razvrstanom u odjeljak 30. NACE-a Rev. 2 (Proizvodnja prijevoznih sredstava) u regijama razine NUTS 2 Midi-Pyrénées (FRJ2) i Pays de la Loire (FRG0) u Francuskoj u referentnom razdoblju za podnošenje zahtjeva od 1. studenoga 2020. do 1. ožujka 2021.;

⁽¹⁾ SL L 153, 3.5.2021., str. 48.

⁽²⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11.

⁽³⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28.

srijeda, 16. veljače 2022.

- E. budući da se zahtjev odnosi na 508 radnika koji su proglašeni viškom i koji su prestali obavljati djelatnost u ekonomskoj i socijalnoj jedinici (ESU) ⁽⁴⁾ Airbus Commercial društva Airbus (Airbus SE);
- F. budući da se zahtjev temelji na intervencijskim kriterijima iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u, kojima se propisuje da je potrebno da u referentnom razdoblju od četiri mjeseca najmanje 200 radnika koji su proglašeni viškom u nekom poduzeću u državi članici prestane obavljati svoju djelatnost;
- G. budući da su u okviru pandemije bolesti COVID-19 generalna ograničenja putovanja dovela do općeg kolapsa komercijalnog zrakoplovstva, posebno u sektoru putničkih letova, te da se prema Airbusu potpuni oporavak sektora ne očekuje prije 2025. ⁽⁵⁾;
- H. budući da je Airbus, čiji odjel za komercijalno zrakoplovstvo čini 77 % njegova ukupnog prometa ⁽⁶⁾, od travnja 2020. morao smanjiti svoju razinu proizvodnje za trećinu ⁽⁷⁾ i stoga provesti plan restrukturiranja koji je doveo do zatvaranja 4 248 radnih mjesta u Francuskoj ⁽⁸⁾;
- I. budući da su potpora francuskih javnih tijela dugoročnom radu na nepuno radno vrijeme, nakon propisno provedenih pregovora s dotičnim radnicima, i osnaženje programa Vijeća za istraživanja u području civilnog zrakoplovstva (fr. Conseil pour la recherche aéronautique civile) omogućili znatno smanjenje broja otpuštenih radnika (za 2002 radna mjesta); budući da su za ostalih 2 246 predmetnih radnih mjesta gotovo svi radnici podlijegali mjerama unutarnje mobilnosti ili su pristali na pakete dobrovoljnog raskida ugovora;
- J. budući da je Komisija izjavila da je zdravstvena kriza dovela do gospodarske krize, da je predstavila plan oporavka gospodarstva nakon rezolucija Europskog parlamenta i poticaja francusko-njemačke inicijative za europski oporavak od krize uzrokovane koronavirusom od 18. svibnja 2020. ⁽⁹⁾, te da je naglasila ulogu EGF-a kao instrumenta za hitne slučajeve ⁽¹⁰⁾;
- K. budući da EGF ne smije premašiti najviši godišnji iznos od 186 milijuna EUR (u cijenama iz 2018.), kako je utvrđeno člankom 8. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021. 2027. ⁽¹¹⁾;
1. slaže se s Komisijom da su uvjeti iz članka 4. stavka 2. točke (a) Uredbe o EGF-u ispunjeni i da Francuska stoga u skladu s tom uredbom ima pravo na financijski doprinos u iznosu od 3 745 264 EUR, što iznosi 85 % ukupnih troškova od 4 406 194 EUR, u što su uključeni samo rashodi za usluge prilagođene potrebama;
2. prima na znanje da su francuske vlasti zahtjev podnijele 26. srpnja 2021. te da je Komisija ocjenjivanje zahtjeva dovršila 19. studenoga 2021. i o tome 5. siječnja 2022. obavijestila Parlament;
3. pozdravlja mjere koje su poduzela francuska nacionalna i lokalna tijela vlasti, kao što su odredbe novog zakona o izvanrednom stanju ⁽¹²⁾, plan potpore zrakoplovnoj industriji, dugoročni program rada na nepuno radno vrijeme ⁽¹³⁾ i veća sredstva za plan Ader 4, kojima se znatno smanjio broj otpuštanja;

⁽⁴⁾ Ekonomska i socijalna jedinica – ESU (unite économique et sociale – UES) je pravni element u skladu s francuskim pravom koji omogućuje poduzećima koja imaju istu upravu, posluju u istom sektoru i čiji zaposlenici dijele iste interese, ali su pravno odvojena poduzeća, da se okupe u grupaciju s ciljem promicanja zajedničkog predstavljanja zaposlenika. Do otpuštanja je došlo u ESU-u Airbus Commercial, koji okuplja dva francuska društva kćeri Airbus SAS i Airbus Operations SAS iz društva Airbus SE.

⁽⁵⁾ Neobjavljeni dokument: Airbus „Livre 2”, interna analiza krize uzrokovane bolešću COVID-19 i njezin učinak na sektor djelatnosti Airbusa u Francuskoj.

⁽⁶⁾ https://lentreprise.lexpress.fr/actualites/1/actualites/le-geant-europeen-airbus-en-chiffres_2129633.html

⁽⁷⁾ <https://www.airbus.com/newsroom/press-releases/en/2020/04/airbus-reports-first-quarter-q1-2020-results.html>.

⁽⁸⁾ Prema planu restrukturiranja Airbusa: *Accord collectif relatif au plan d'adaptation des sociétés composant l'UES Airbus Commercial dans le contexte de la crise économique Covid-19 et ses conséquences sur l'emploi*.

⁽⁹⁾ <https://www.elysee.fr/en/emmanuel-macron/2020/05/18/french-german-initiative-for-the-european-recovery-from-the-coronavirus-crisis>

⁽¹⁰⁾ COM(2020)0442.

⁽¹¹⁾ SL L 433 I, 22.12.2020., str. 11.

⁽¹²⁾ Loi d'urgence n°2020-734 od 17. lipnja 2020.

⁽¹³⁾ Activité Partielle de Longue Durée (APLD): <https://www.service-public.fr/professionnels-entreprises/vosdroits/F35381>

srijeda, 16. veljače 2022.

4. napominje da se zahtjev odnosi na ukupno 508 radnika koji su proglašeni viškom i koji su prestali obavljati svoju djelatnost; nadalje, konstatira da Francuska očekuje da će od ukupnog broja prihvatljivih korisnika njih 297 sudjelovati u tim mjerama (ciljani korisnici);
5. podsjeća da se očekuje da će socijalni učinak otpuštanja biti važan za obje regije te da je u prvom tromjesečju 2021. postotak nezaposlenih osoba već iznosio 9,4 % u Okcitaniji i 6,9 % u regiji Loire ⁽¹⁴⁾;
6. ističe da se očekuje da će otpuštanja u Okcitaniji imati znatan utjecaj na tržište rada, s obzirom na to da spomenuta regija izrazito ovisi o zrakoplovstvu kao najvažnijem sektoru te da je Airbus najveći privatni poslodavac u toj regiji;
7. konstatira da je Okcitanija postala važan ekosustav za start-upove, s potencijalnim prilikama za korisnike koji žele osnovati vlastito poduzeće; ističe da velik dio zahvaćenih osoba u toj regiji ima visoku razinu obrazovanja;
8. ističe da se u regiji Loire očekuje da će učinak zrakoplovne krize na lokalno gospodarstvo i tržište rada biti manje štetan zbog velike diversifikacije regionalnog gospodarstva te da će doći do novih prilika u pomorskom sektoru i u sektoru obnovljivih izvora energije, što zahtijeva odgovarajuću prekvalifikaciju;
9. ističe da je 13,5 % ciljanih korisnika starije od 54 godine, a 74,7 % njih ima između 30 i 54 godine;
10. napominje da je Airbus ciljanim korisnicima počeo pružati usluge prilagođene potrebama 1. studenoga 2020. i da će stoga razdoblje prihvatljivosti za financijski doprinos iz EGF-a trajati od 1. studenoga 2020. do 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu odluke o financiranju;
11. podsjeća da se usluge prilagođene potrebama koje će se pružati radnicima i samozaposlenim osobama sastoje od sljedećih mjera: bespovratna sredstva za osnivanje poduzeća, osposobljavanje za osnivanje poduzeća, naknade za rashode povezane s osposobljavanjem za osnivanje poduzeća, kao i dodaci na plaću;
12. smatra da bi trajanje usluga prilagođenih potrebama trebalo odražavati prirodu projekta;
13. pozdravlja činjenicu da je koordinirani paket usluga prilagođenih potrebama rezultat dobrog kolektivnog ugovora između Airbusa i predstavnika radnika uz savjetovanje s predstavnicima radnika i sindikata; pozdravlja činjenicu da se financijska pomoć korisnicima pruža brzo, iako su u ponekim slučajevima potrebna dodatna ulaganja za osnivanje novog poduzeća;
14. ističe da je 98,7 % financijske potpore povezano s osnivanjem novih start-upova i poduzeća, čime će se potaknuti profesionalna reintegracija i prekvalifikacija, poboljšati konkurentnost dotičnih regija te doprinijeti gospodarskom oporavku;
15. naglašava da su francuske vlasti potvrdile da za prihvatljive mjere nije dodijeljena pomoć iz drugih financijskih instrumenata ili fondova Unije;
16. ponovno ističe da pomoć iz EGF-a ne smije zamijeniti mjere za koje su odgovorna poduzeća na temelju nacionalnog prava ili kolektivnih ugovora, kao ni bilo kakve druge naknade ili prava koja korisnici mogu primati, kako bi se osigurala potpuna dodatnost te pomoći; zahtijeva da korisnici usluga prilagođenih potrebama koje su obuhvaćene EGF-om budu javno i osobno obaviješteni o sufinanciranju Unije;
17. napominje da su svi postupovni zahtjevi bili ispunjeni; naglašava potrebu za transparentnošću u svim fazama postupka i poziva na uključivanje socijalnih partnera u provedbu i evaluaciju paketa usluga;
18. odobrava Odluku priloženu ovoj Rezoluciji;
19. nalaže svojoj predsjednici da potpiše ovu Odluku zajedno s predsjednikom Vijeća te da je da na objavu u *Službenom listu Europske unije*;
20. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju, zajedno s njezinim Prilogom, prosljedi Vijeću i Komisiji.

⁽¹⁴⁾ Podaci koje je prikupio francuski Nacionalni institut za statistiku i ekonomske studije.

srijeda, 16. veljače 2022.

PRILOG

ODLUKA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o mobilizaciji Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji za radnike koji su proglašeni viškom na temelju
zahtjeva iz Francuske – EGF/2021/005/FR/Airbus**

(Tekst ovog priloga nije naveden ovdje budući da odgovara konačnom aktu, Odluci (EU) 2022/359.)

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0035

Željeznice: produljenje privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada – COVID-19 *I**

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2020/1429 u pogledu trajanja referentnog razdoblja za primjenu privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada za korištenje željezničke infrastrukture (COM(2021)0832 – C9-0001/2022 – 2021/0437(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

(2022/C 342/33)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2021)0832),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članak 91. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela prijedlog Parlamentu (C9-0001/2022),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 19. siječnja 2022. ⁽¹⁾,
- nakon savjetovanja s Odborom regija,
- uzimajući u obzir da se predstavnik Vijeća pismom od 26. siječnja 2022. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članke 59. i 163. Poslovnika,
 1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;
 2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
 3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

P9_TC1-COD(2021)0437

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 16. veljače 2022. radi donošenja Uredbe (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2020/1429 u pogledu trajanja referentnog razdoblja za primjenu privremenih mjera koje se odnose na ubiranje naknada za korištenje željezničkom infrastrukturom

(S obzirom da je postignut sporazum Parlamenta i Vijeća, stajalište Parlamenta odgovara konačnom zakonodavnom aktu, Uredbi (EU) 2022/312.)

⁽¹⁾ Još nije objavljeno u Službenom listu.

srijeda, 16. veljače 2022.

P9_TA(2022)0036

Makrofinancijska pomoć Ukrajini *I****Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 16. veljače 2022. o Prijedlogu odluke Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju makrofinancijske pomoći Ukrajini (COM(2022)0037 – C9-0028/2022 – 2022/0026(COD))****(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)**

(2022/C 342/34)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2022)0037),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članak 212. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C9-0028/2022),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir da se predstavnik Vijeća pismom od 11. veljače 2022. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir članke 59. i 163. Poslovnika,
 1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;
 2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
 3. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

P9_TC1-COD(2022)0026**Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 16. veljače 2022. radi donošenja Odluke (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o pružanju makrofinancijske pomoći Ukrajini***(S obzirom da je postignut sporazum Parlamenta i Vijeća, stajalište Parlamenta odgovara konačnom zakonodavnom aktu, Odluci (EU) 2022/313.)*

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0046

Zaštita radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim, mutagenim i reproduktivno toksičnim tvarima na radu *I**

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (COM(2020)0571 – C9-0301/2020 – 2020/0262(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

(2022/C 342/35)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2020)0571),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i osobito članak 153. stavak 2. točku (b) u vezi s člankom 153. stavkom 1. točkom (a) Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C9-0301/2020),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 16. veljače 2021. ⁽¹⁾,
 - nakon savjetovanja s Odborom regija,
 - uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je odobrio nadležni odbor u skladu s člankom 74. stavkom 4. Poslovnika te činjenicu da se predstavnik Vijeća pismom od 22. prosinca 2021. obvezao prihvatiti stajalište Europskog parlamenta u skladu s člankom 294. stavkom 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir članak 59. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za pravna pitanja,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A9-0114/2021),
1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju;
 2. prihvaća zajedničku izjavu Europskog parlamenta i Vijeća priloženu ovoj Rezoluciji, koja će biti objavljena u seriji L Službenog lista Europske unije zajedno s konačnim zakonodavnim aktom;
 3. prima na znanje izjavu Komisije priložene ovoj Rezoluciji;
 4. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
 5. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta prosljedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

P9_TC1-COD(2020)0262

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 17. veljače 2022. radi donošenja Direktive (EU) 2022/... Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2004/37/EZ o zaštiti radnikâ od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu

(S obzirom da je postignut sporazum Parlamenta i Vijeća, stajalište Parlamenta odgovara konačnom zakonodavnom aktu, Direktivi (EU) 2022/431.)

⁽¹⁾ SL C 56, 16.2.2021., str. 63.

četvrtak, 17. veljače 2022.

PRILOG ZAKONODAVNOJ REZOLUCIJI

Zajednička izjava Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s područjem primjene Direktive 2004/37/EZ

[objavljuje se u seriji L odmah nakon zakonodavnog akta]

Europski parlament i Vijeće suglasni su da su opasni lijekovi koji sadržavaju tvari koje ispunjavaju kriterije za razvrstavanje kao karcinogene (kategorija 1.A ili 1.B), mutagene (kategorija 1.A ili 1.B) ili reproduktivno toksične tvari (kategorija 1.A ili 1.B) u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008 obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2004/37/EZ. Stoga se svi zahtjevi Direktive 2004/37/EZ primjenjuju na opasne lijekove.

Izjava Komisije – Akcijski plan i zakonodavni prijedlozi

Obveze Komisije utvrđene u članku 18.a trećem stavku u pogledu predavljanja akcijskog plana i predavljanja zakonodavnog prijedloga ne smiju biti u suprotnosti s institucijskim ovlastima Komisije i njezinim pravom na inicijativu koje izravno proizlazi iz Ugovorâ.

U članku 18a, trećem stavku, upućuje se na članak 16. Direktive 2004/37/EZ, kojim se utvrđuje obveza utvrđivanja graničnih vrijednosti na temelju raspoloživih informacija, uključujući znanstvene i tehničke podatke, za sve tvari za koje je to moguće. Pri provedbi te odredbe Komisija se također poziva da predstavi akcijski plan iz članka 18.a trećeg stavka. Taj će se akcijski plan radi transparentnosti sastojati od popisa sljedećih 25 novih ili revidiranih tvari koje će se znanstveno evaluirati. Evaluacije navedenih tvari bit će dio utvrđenog postupka koji uključuje savjetovanje sa socijalnim partnerima, mišljenje Savjetodavnog odbora za sigurnost i zdravlje na radu i procjenu učinka kako bi se pravodobno pripremili svi potrebni zakonodavni prijedlozi.

četvrtak, 17. veljače 2022.

P9_TA(2022)0047

Naknade koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za vozila *II**

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. veljače 2022. o stajalištu Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 1999/62/EZ, 1999/37/EZ i (EU) 2019/520 u pogledu naknada koje se naplaćuju za korištenje određenih infrastruktura za vozila (10542/1/2021 – C9-0423/2021 – 2017/0114(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: drugo čitanje)

(2022/C 342/36)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir stajalište Vijeća u prvom čitanju (10542/1/2021 – C9-0423/2021),
 - uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 18. listopada 2017. ⁽¹⁾,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 1. veljače 2018. ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir mišljenje Komisije (COM(2021)0693),
 - uzimajući u obzir stajalište u prvom čitanju ⁽³⁾ o Prijedlogu Komisije upućenom Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2017)0275),
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je nadležni odbor odobrio u skladu s člankom 74. stavkom 4. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članak 67. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir preporuku za drugo čitanje Odbora za promet i turizam (A9-0006/2022),
1. prihvaća stajalište Vijeća u prvom čitanju;
 2. utvrđuje da je akt usvojen u skladu sa stajalištem Vijeća;
 3. nalaže svojoj predsjednici da potpiše akt s predsjednikom Vijeća u skladu s člankom 297. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 4. nalaže svojem glavnom tajniku da potpiše akt nakon provjere jesu li svi postupci propisno zaključeni te da ga u dogovoru s glavnim tajnikom Vijeća da na objavu u *Službenom listu Europske unije*;
 5. nalaže svojoj predsjednici da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

⁽¹⁾ SL C 81, 2.3.2018., str. 188.

⁽²⁾ SL C 176, 23.5.2018., str. 66.

⁽³⁾ Usvojeni tekstovi od 25.10.2018., P8_TA(2018)0423.

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije
Europske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR